

IC-38

ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ (ਕੰਪੇਜਿਟ)

ACKNOWLEDGEMENT

This course is based on revised syllabus prepared by Insurance Institute of India, Mumbai

भारतीय बीमा संस्थान
INSURANCE INSTITUTE OF INDIA

ਜੀ - ਬਲਾਕ, ਪਲਾਟ ਨੰ. ਸੀ-46,

ਬਾਂਦਰਾ ਕੁਰਲਾ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਬਾਂਦਰਾ (ਈ), ਮੁੰਬਈ - 400 051

IC-38

ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ (ਕੰਪੋਜਿਟ)

ਸੰਪਾਦਨ ਦਾ ਸਾਲ: 2016

ਸਭ ਹੱਕ ਰਾਖਵੇਂ ਹਨ

ਇਹ ਕੋਰਸ ਭਾਰਤੀ ਬੀਮਾ ਸੰਸਥਾ, ਮੁੰਬਈ ਕੋਲ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਕੋਰਸ ਦਾ ਮਕਸਦ ਕੇਵਲ ਭਾਰਤੀ ਬੀਮਾ ਸੰਸਥਾ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇ ਦਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਉਦਯੋਗਿਕ ਅਭਿਆਸਾਂ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਕਸਦ ਕਦੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫ਼ੈਸਲੇ ਜਾਂ ਹੱਲ ਦੇਣ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ: ਪੀ. ਵਿਨੂਗੋਪਾਲ, ਸਕੱਤਰ-ਜਰਨਲ, ਇੰਸੋਅਰੈਂਸ ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ, ਜੀ-ਬਲਾਕ, ਪਲਾਟ ਸੀ-46, ਬਾਂਦਰਾ ਕੁਰਲਾ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਬਾਂਦਰਾ (ਈ), ਮੁੰਬਈ - 400 051

ਮੁਖਬੰਧ

ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਉਦਯੋਗ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰਕੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟਾਂ ਲਈ ਕੋਰਸ ਸਮੱਗਰੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਰਸ ਸਮੱਗਰੀ ਆਈਆਰਡੀਏ (IRDA) ਵਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਸਿਲੇਬਸ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਅਧਿਐਨ ਕੋਰਸ, ਇਸ ਕਰਕੇ, ਜੀਵਨ, ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਬਾਰੇ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਏਜੰਟਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਕੈਰੀਅਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੱਰਥ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਾ ਧੰਦਾ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿੱਚ ਚੱਲਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਏਜੰਟਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਿਖਲਾਈ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ, ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ, ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਬੀਮਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟਾਂ ਦੇ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਅਧਿਐਨ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਾਡਲ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਕੇ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਆਬਜੈਕਟ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਫਾਰਮੈਟ ਅਤੇ ਕਿਸਮਾਂ ਬਾਰੇ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਹ ਨਮੂਨੇ ਦੇ ਸਵਾਲ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਈ ਅਤੇ ਮੁੜ-ਪਾਲਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ।

ਅਸੀਂ III ਨੂੰ ਦੇ ਇਹ ਕੰਮ ਸੌਪਣ ਲਈ ਆਈਆਰਡੀਏਆਈ ਦੇ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ। ਸੰਸਥਾ ਉਹਨਾਂ ਸਭ ਨੂੰ ਸੁਭ ਇੱਛਾਵਾਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਹ ਕੋਰਸ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤੀ ਬੀਮਾ ਸੰਸਥਾ

ਸਮੱਗਰੀ

ਪਾਠ ਨੰ.	ਸਿਰਲੇਖ	ਪੰਨਾ ਨੰ.
ਭਾਗ 1	ਆਮ ਅਧਿਆਇ	
1	ਬੀਮੇ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ	2
2	ਗਾਹਕ ਸੇਵਾ	30
3	ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਣ ਦੀ ਵਿਧੀਆਂ	66
4	ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਦੇ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਪਹਿਲੂ	80
5	ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ	103
ਭਾਗ 2	ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ	
6	ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ	125
7	ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ	142
8	ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ - I	169
9	ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ - II	193
10	ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ	214
11	ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ	227
12	ਦਸਤਾਵੇਜ਼ - ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਪੜਾਅ	258
13	ਦਸਤਾਵੇਜ਼ - ਪਾਲਸੀ ਸ਼ਰਤ - I	273
14	ਦਸਤਾਵੇਜ਼ - ਪਾਲਸੀ ਸ਼ਰਤ - II	283
15	ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ	307
16	ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨ	334
ਭਾਗ 3	ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ	
17	ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ	351
18	ਬੀਮਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼	374
19	ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ	401
20	ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ	465
21	ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਦਾਅਵੇ	507
ਭਾਗ 4	ਜਨਰਲ ਬੀਮਾ	
22	ਬੀਮੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ	564

23	ਦਸਤਾਵੇਜ਼	606
24	ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਰ ਤਹਿ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ	649
25	ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਬੀਮਾ	681
26	ਵਪਾਰਕ ਬੀਮਾ	700
27	ਦਾਅਵਾ ਕਾਰਵਾਈ	745

ਭਾਗ 1

ਮਾਮ ਮਧਿਮਾਇ

ਪਾਠ 1

ਬੀਮੇ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਪਾਠ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਇਹ ਕਾਂਡ ਦਾ ਮਕਸਦ ਬੀਮੇ ਨਾਲ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ; ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਵਿਕਸਤ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਸਿੱਖੋਗੇ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਬੀਮਾ ਅਣਖਿਆਲੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਘਾਟਿਆਂ ਦੇ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਜੋਖਿਮ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸਿੱਖਣ ਨਤੀਜੇ

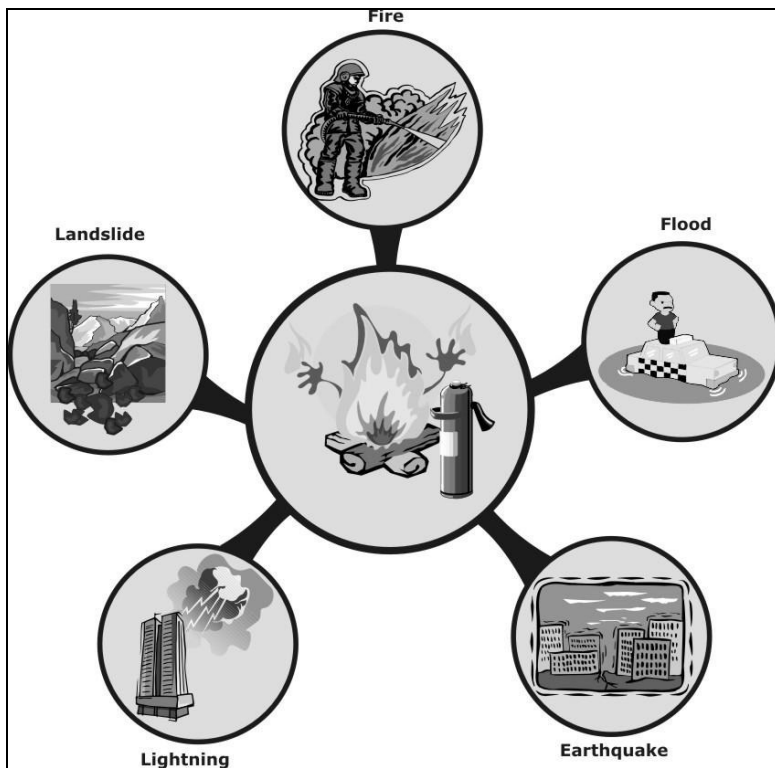
- A. ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ - ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ
- B. ਬੀਮਾ ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ
- C. ਜੋਖਿਮ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਤਕਨੀਕਾਂ
- D. ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਲਈ ਬੀਮਾ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ
- E. ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਬੀਮੇ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ

A. ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ - ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ

ਅਸੀਂ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਸੁਣਦੇ ਹਾਂ:

- ✓ ਰੇਲ ਗੱਡੀਆਂ ਦੀ ਟੱਕਰ ਹੋਈ;
- ✓ ਹੜ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੂਰੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ;
- ✓ ਭੁਚਾਲਾਂ ਬਾਰੇ, ਜਿਹਨਾਂ ਨਾਲ ਸੋਗ ਪੈ ਗਿਆ;
- ✓ ਨੈਜਵਾਨਾਂ ਅਚਨਚੇਤੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ

Diagram 1: ਘਟਨਾਵਾਂ ਸਾਡੇ ਦੁਆਲੇ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ

ਇਹ ਘਟਨਾਵਾਂ ਸਾਨੂੰ ਬੇਚੈਨ ਕਰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਡਰਾਉਂਦੀਆਂ ਕਿਉਂ ਹਨ?

ਕਾਰਨ ਸਿੱਧਾ ਹੈ।

- i. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਚਨਚੇਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਅਗਾਊਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋਈਏ ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾ ਸਕੀਏ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਸ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ii. ਦੂਜੇ, ਇੰਝ ਦੀਆਂ ਅਚਨਚੇਤ ਅਤੇ ਭੈੜੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਕਸਰ **ਆਰਥਿਕ ਘਾਟਾ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਕਾਰਨ** ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸਮਾਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਇੰਝ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਸਾਂਝੀ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਰਾਹੀਂ।

ਬੀਮੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਜਨਮ ਲਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬੀਮੇ ਦੇ ਧੰਦੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ, ਦੇ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ।

1. ਬੀਮੇ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ

ਬੀਮੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ 3000 ਬੀਸੀ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ। ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਕਈ ਸਭਿਆਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵੰਡਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਸੀ। ਆਓ ਕੁਝ ਢੰਗ ਵੇਖੀਏ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਕਿਵੇਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ।

2. ਉਮਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਬੀਮਾ

<p>ਬੇਬੂਲੋਨ ਵਪਾਰੀ</p>	<p>ਬੇਬੀਲੋਨ ਵਪਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਲੱਦੇ ਹੋਏ ਸਮਾਨ ਦੇ ਗੁਆਚਣ ਜਾਂ ਚੋਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਰਜ਼ ਨੂੰ ਖਤਮ (ਰਾਈਟ ਆਫ਼) ਕਰਨ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਪੈਸੇ ਦੇਣਗੇ। ਇਸ ਨੂੰ 'ਬੈਟਾਮਰੀ ਲੋਨ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਹਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸਮਾਨ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਰਜ਼ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਹੀ ਵਾਪਿਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਜਹਾਜ਼ ਸਮੁੰਦਰੀ ਯਾਤਰਾ ਪੂਰੀ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਟਿਕਾਣੇ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਸੀ।</p>
<p>ਬਰੂਚ ਅਤੇ ਸੂਰਤ ਤੋਂ ਵਪਾਰੀ</p>	<p>ਬੇਬੀਲੋਨ ਵਪਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਬਰੂਚ ਅਤੇ ਸੂਰਤ ਤੋਂ ਵਪਾਰੀਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਭਾਰਤੀ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ੀਲੰਕਾ, ਮਿਸਰ ਅਤੇ ਯੂਨਾਨ ਵਾਸਤੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਲਈ ਅਮਲ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸਨ।</p>
<p>ਯੂਨਾਨੀ</p>	<p>ਯੂਨਾਨੀਆਂ ਨੇ 7ਵੀਂ ਸਦੀ ਏਡੀ ਦੇ ਆਖਰੀ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਅੰਤਿਮ-ਸੰਸਕਾਰ - ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ- ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਉਪਕਾਰੀ ਸਮਾਜ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਦੇਸਤਾਨਾ ਸਮਾਜ ਵੀ ਇੰਝ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਰਮਤ ਸਨ।</p>

ਰੋਡਸ ਦੇ ਨਿਵਾਸੀ	ਰੋਡਸ ਦੇ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਇੰਝ ਦੀ ਰਿਵਾਇਤ ਨੂੰ ਅਪਨਾਇਆ, ਜਿੱਥੇ, ਜੇ ਸੰਕਟ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਹੌਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਸਮਾਨ ਸੁੱਟਣਾ (jettisoning ¹) ਪੈਂਦਾ ਤਾਂ ਸਮਾਨ ਦੇ ਮਾਲਕ (ਭਾਵੇਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਗੁਆਚਿਆ ਹੁੰਦਾ), ਅਨੁਪਾਤ ਨਾਲ ਘਾਟਾ ਸਹਿਣ ਕਰਦੇ।
ਚੀਨੀ ਵਪਾਰੀ	ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਚੀਨੀ ਵਪਾਰੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯਾਤੀ ਨਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸ਼ਤੀਆਂ ਜਾਂ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਮੰਨਦੇ ਸਨ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸ਼ਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਤਬਾਹੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਤਾਂ, ਸਮਾਨ ਦਾ ਕੁਝ ਹੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ, ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਘੱਟ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

3. ਬੀਮੇ ਦੀਆਂ ਆਧੁਨਿਕ ਧਾਰਨਾਵਾਂ

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸਾਂਝੇ-ਪਰਿਵਾਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਮਰਾਂ ਤੋਂ ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਰੂਪ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ। ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅਚਾਨਕ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮੌਤ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਦੁੱਖ ਅਤੇ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਲੋਂ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਸੀ।

ਆਧੁਨਿਕ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੇ ਪਰਿਵਾਰ ਟੁੱਟਣ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਪਰਿਵਾਰ ਬਣਨ ਨਾਲ, ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਦੇ ਤਣਾਅ ਵੱਧਣ ਨੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਬਦਲਵੀਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲੱਭਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਉਭਰਦੀ ਹੈ।

- i. ਲੇਇਡਸ: ਅੱਜ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਬੀਮਾ ਧੰਦੇ ਦਾ ਮੁੱਢ ਲੰਡਨ ਦੇ ਲੇਇਡਸ ਦੇ ਕਾਫ਼ੀ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਬੱਝਾ। ਵਪਾਰੀ, ਜੋ ਕਿ ਉੱਥੇ ਇੱਕਠੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਸਮੁੰਦਰੀ ਖਤਰਿਆਂ ਦੇ ਕਰਕੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਮਾਨ ਦੇ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ। ਇੰਝ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਸਮੁੰਦਰੀ ਖਤਰਿਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਮੁੰਦਰੀ ਡਾਕੂਆਂ ਵਲੋਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੁੱਟਣਾ ਜਾਂ ਖਰਾਬ ਸਮੁੰਦਰੀ ਮੌਸਮ ਕਰਕੇ ਸਮਾਨ ਖਰਾਬ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਸੰਕਟ ਕਰਕੇ ਜਹਾਜ਼ ਦਾ ਡੁੱਬਣਾ, ਕਰਕੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ।
- ii. 1706 ਵਿੱਚ **ਅਮੀਕੇਬਲ ਸੋਸਾਇਟੀ ਫਾਰ ਪ੍ਰੀਪੀਟਲ ਅਸ਼ੋਅਰੈਂਸ** ਲੰਡਨ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

4. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬੀਮੇ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ

¹ਜੈਟੀਸਨ (jettison) ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਜਹਾਜ਼ ਦਾ ਭਾਰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁੜ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਸੁੱਟਣਾ ਹੈ।

a) **ਭਾਰਤ:** ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਧੁਨਿਕ ਬੀਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 1800 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਨੇੜੇ ਤੋੜੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਸਮੁੰਦਰੀ ਬੀਮਾ ਧੰਦੇ ਲਈ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨਾਲ ਹੋਈ।

ਓਰੀਂਟਲ ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੇਅਰੈਂਸ ਕਾਰਪੋ. ਲਿਮ.	ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕੰਪਨੀ ਸੀ
ਟਰੀਟੇਨ ਬੀਮਾ ਕਾਰਪੋ. ਲਿਮ	ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬਣੀ ਪਹਿਲੀ ਗ਼ੈਰ-ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ
ਬੰਬੇ ਮਿਊਚੁਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਸੋਸਾਇਟੀ ਲਿਮ.	ਪਹਿਲੀ ਭਾਰਤੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ 1870 ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ
ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮ.	ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ 1906 ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਲੇ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਸਦੀ ਦੇ ਮੋੜ ਉੱਤੇ ਸਵੇਸ਼ੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਈ ਹੋਰ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਖਾਸ

1912 ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾ ਧੰਦੇ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ **ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਐਕਟ** ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ 1912 ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ-ਦਰ ਸਾਰਣੀਆਂ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਆਵਰਤੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਬੀਮਾਕਿਕ ਵਲੋਂ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਪਰ, ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ।

ਬੀਮਾ ਐਕਟ 1938 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਸੀ। ਇਹ ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਸੋਧਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੀਮੇ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਬੀਮਾ ਐਕਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

b) **ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਦਾ ਕੋਮੀਕਰਨ** ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਦੇ ਧੰਦੇ ਨੂੰ 1 ਸਤੰਬਰ 1956 ਵਿੱਚ ਕੋਮੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ **ਭਾਰਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ (ਐਲਆਈਸੀ)** ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 170 ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ 75 ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਧੰਦੇ ਵਿੱਚ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ। 1956 ਤੋਂ 1999 ਤੱਕ, ਕੇਵਲ ਐਲਆਈਸੀ ਕੋਲ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਰਾਖਵਾਂ ਹੱਕ ਸੀ।

- c) **ਗ਼ੈਰ-ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਦਾ ਕੋਮੀਕਰਨ:** 1972 ਵਿੱਚ ਜਰਨਲ ਬੀਮਾ ਵਣਜ ਕੋਮੀਕਰਨ ਐਕਟ (ਜੀਆਈਬੀਐਨਏ) ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਨ ਨਾਲ, ਗ਼ੈਰ-ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਧੰਦੇ ਨੂੰ ਵੀ ਕੋਮੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ **ਭਾਰਤੀ ਜਰਨਲ ਬੀਮਾ ਨਿਯਮ (ਜੀਆਈਸੀ)** ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ **ਚਾਰ ਸਹਾਇਕ ਕੰਪਨੀਆਂ** ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 106 ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਗ਼ੈਰ-ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਧੰਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਜੀਆਈਸੀ ਦੀਆਂ ਸਹਾਇਕ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।
- d) **ਮਲੇਹਤਰਾ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਆਈਆਰਡੀਏ:** 1993 ਵਿੱਚ, ਮਲੇਹਤਰਾ ਕਮੇਟੀ ਮੁਕਾਬਲੇ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਤ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਸੰਭਵਾਨਵਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ 1994 ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। 1997 ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀ (IRA) ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਐਂਡ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਐਕਟ 1999 (ਆਈਆਰਡੀਏ) ਦਾ ਪਾਸ ਕਰਕੇ **ਬੀਮਾ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਆਈਆਰਡੀਏ)** ਨੂੰ ਅਪ੍ਰੈਲ 2000 ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਦਯੋਗ ਲਈ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਸੰਸਥਾ ਵਲੋਂ ਬਣਾਈ ਗਈ।

5. ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਦਯੋਗ ਅੱਜ

ਇਸ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 24 ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ:

- ਭਾਰਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਨਿਯਮ (ਐਲਆਈਸੀ) ਜਤਨਕ ਖੇਤਰ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਹੈ
- ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ 23 ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਹਨ
- ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਡਾਕ ਵਿਭਾਗ ਵੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਡਾਕ ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲੇਟਰ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਤੋਂ ਛੋਟ ਹੈ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 1

ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਉਦਯੋਗ ਲਈ ਰੈਗੂਲੇਟਰ ਹੈ?

- ਭਾਰਤੀ ਬੀਮਾ ਸੰਸਥਾ
- ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਐਂਡ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਥਾਰਟੀ
- ਭਾਰਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ
- ਭਾਰਤੀ ਜਨਰਲ ਬੀਮਾ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ

B. ਬੀਮਾ ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ

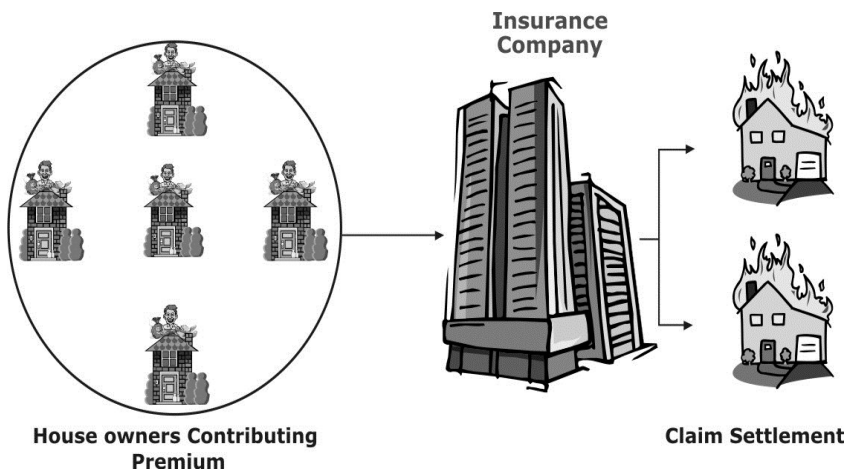
ਮਾਡਰਨ ਵਣਜ/ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਉੱਤੇ ਲੱਭਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਘਟਨਾ ਕਰਕੇ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਮੁੱਲ ਘੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਗੁਆਚਣਾ), ਤਾਂ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਮਾਲੀ ਘਾਟਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਕਈ ਮਾਲਕਾਂ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਯੋਗਦਾਨ ਰਾਹੀਂ ਸਾਂਝਾ ਫੰਡ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਰਕਮ ਨੂੰ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੌਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੁਝ ਮਾਲੀ ਘਾਟੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਮੌਕੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਇੱਕਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਬੀਮੇ ਦੇ ਢੰਗ ਰਾਹੀਂ ਕਈਆਂ ਲਈ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਇਸ ਕਰਕੇ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਸਾਂਝੇ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਕੁਝ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਘਾਟੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੰਝ ਦੀਆਂ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਘਟਨਾਵਾਂ / ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਖਤਰੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

Diagram 2: ਬੀਮਾ ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਪਰ ਇੱਥੇ ਪੇਚ ਹੈ।

- ਕੀ ਲੋਕ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਕਮਾਏ ਗਏਧਨ ਵਿੱਚੋਂ ਇੰਝ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਫੰਡ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਗੇ?

- ii. ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮਕਸਦ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ?
- iii. ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ?

ਸਾਫ਼ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮਕਸਦ ਲਈ ਨਾਲ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹ 'ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਤਹਿ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੂਲ (ਸਾਂਝੇ ਖਾਤੇ) ਵਿੱਚ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਵੀ ਜਿੱਤਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

1. ਬੀਮਾ ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ

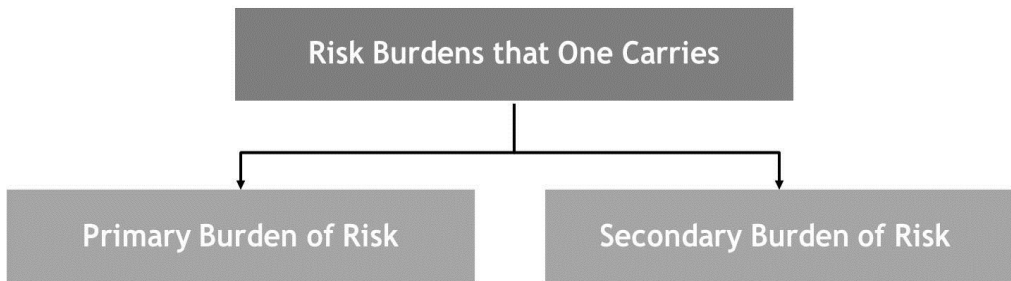
- a) ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਸੰਪਤੀ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਮੁੱਲ ਹੋਵੇ **ਸੰਪੱਤੀ**:
 - i. ਪਦਾਰਥਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਰ ਜਾਂ ਇਮਾਰਤ) ਜਾਂ
 - ii. ਗ਼ੈਰ-ਪਦਾਰਥਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਾਂ ਜਾਂ ਸਾਖ) ਜਾਂ
 - iii. ਨਿੱਜੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ, ਗੁਰਦਾ ਜਾਂ ਸਰੀਰ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪੱਖ)
- b) ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਮੁੱਲ ਘੱਟ ਜਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕੋਈ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਘਾਟੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ **ਜ਼ੋਖਿਮ** ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜ਼ੋਖਿਮ ਘਟਨਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ **ਸੰਕਟ** (PERIL) ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- c) ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ **ਪੂਲ ਬਣਾਉਣ** (POOLING) ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਿੱਜੀ ਯੋਗਦਾਨ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨੂੰ ਇੱਕਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਕੋਲ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਪੱਤੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ੋਖਿਮਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- d) ਇਹ ਸਾਂਝੇ ਫੰਡਾਂ (pool) ਨੂੰ ਕੁਝ ਕੁ ਦੀ ਹਰਜ਼ਾਨਾ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ **ਸੰਕਟ** ਦੇ ਕਰਕੇ ਘਾਟਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- e) ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਪੂਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਬਦਕਿਸਮਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾ ਰਾਹੀਂ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ **ਬੀਮਾਕਰਤਾ** (Insurer) ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

f) ਇਹ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਬੀਮਾ **ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ** (contract) ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇੰਝ ਦੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਨੂੰ **ਬੀਮਤ** ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

2. ਬੀਮਾ ਬੋਝ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ

ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਬੋਝ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕੀਮਤ, ਘਾਟਾ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਅਪੰਗਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦਿੱਤੇ ਘਾਟਾ ਹਾਲਤ/ਦੁਰਘਟਨਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

Diagram 3: ਜੋਖਿਮ ਬੋਝ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕੋਈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ

ਦੋ ਕਿਸਮ ਦੇ ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਬੋਝ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਕੋਈ ਝੱਲਦਾ ਹੈ: **ਮੁੱਢਲੇ** ਅਤੇ **ਗੈਣ**

a) ਜੋਖਿਮ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਬੋਝ

ਜੋਖਿਮ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਬੋਝ ਘਾਟੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਅਸਲ ਜੋਖਿਮ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਘਰ (ਜਾਂ ਵਪਾਰਿਕ ਇਕਾਈਆਂ) ਵਲੋਂ ਝੱਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਘਾਟੇ ਅਕਸਰ ਸਿੱਧੇ ਅਤੇ ਮਾਪਣਯੋਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬੀਮਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਸੌਖੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਜਦੋਂ ਫੈਕਟਰੀ ਅੱਗ ਨਾਲ ਤਬਾਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏਜਾਂ ਤਬਾਹ ਹੋਏ ਸਮਾਨ ਦੇ ਅਸਲ ਮੁੱਲ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵੀ ਘਾਟਾ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਦਿਲ ਦਾ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਡਾਕਟਰੀ ਖਰਚੇ ਦਾ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਅਸਿੱਧੇ ਘਾਟੇ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਅੱਗ ਨੇ ਵਪਾਰਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਠੱਪ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਾਇਦੇ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਵੀ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਘਾਟੇ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਉਸ ਘਾਟੇ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

b) ਜੋਖਿਮ ਦਾ ਸਹਾਇਕ ਬੋਝ

ਮੰਨੋ ਲਵੋ ਕਿ ਇੰਝ ਦੀ ਕੋਈ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਘਾਟਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੀ ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਉਹ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਕਟ ਹੈ, ਨੂੰ ਕੋਈ ਬੋਝ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਜਵਾਬ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਢਲੇ ਬੋਝ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਜੋਖਿਮ ਦਾ ਸਹਾਇਕ ਬੋਝ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਜੋਖਿਮ ਦਾ ਸਹਾਇਕ ਬੋਝ ਵਿੱਚ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਤਣਾਅ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਤੱਥ ਤੋਂ ਝੱਲਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘਾਟੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਲਈ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਦਿੱਤੀ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਬੋਝ ਤਾਂ ਵੀ ਝੱਲਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਆਉ ਇਹਨਾਂ ਬੋਝਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਨੂੰ ਸਮਝੀਏ:

- i. ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਡਰ ਅਤੇ ਫਿਕਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰਿਕ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗੀ ਤਣਾਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫਿਕਰ ਆਦਮੀ ਤੋਂ ਆਦਮੀ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਤਣਾਅ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- ii. ਦੂਜਾ, ਜਦੋਂ ਘਾਟਾ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਿਆਣੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇੰਝ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਫੰਡ ਰੱਖਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੰਝ ਦੇ ਫੰਡ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੁਝ ਕੀਮਤ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਝ ਦੇ ਫੰਡ ਨੂੰ ਨਕਦੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਘੱਟ ਫਾਇਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਕੇ, ਮਾਨਸਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੁਖੀ ਰਹਿਣਾ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਰਾਖਵੇਂ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫੰਡਾਂ ਨੂੰ ਨਿਵੇਸ਼ ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਰੂਪ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਸਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੀਮੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 2

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਜੋਖਿਮ ਦਾ ਗੋਣ ਬੋਝ ਹੈ?

- I. ਕੰਮ-ਧੰਦਾ ਰੁਕਣ ਖਰਚਾ
- II. ਖਰਾਬ ਹੋਇਆ ਸਮਾਨ ਦਾ ਖਰਚਾ
- III. ਰਾਖਵਾਂ ਫੰਡ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਜੋ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਘਾਟਿਆਂ ਲਈ ਕੰਮ ਆਸ ਕੇ
- IV. ਦਿਲ ਦੇ ਦੌਰੇ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਖਰਚਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ

C. ਜੋਖਿਮ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਤਕਨੀਕਾਂ

ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਜੋ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਬੀਮਾ ਸਭ ਕਿਸਮ ਦੇ ਬੀਮਾ ਹਾਲਤਾਂ ਲਈ ਠੀਕ ਹੈ। ਜਵਾਬ ਹੈ 'ਨਹੀਂ'।

ਕੇਵਲ ਬੀਮਾ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਢੰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਜੋਖਿਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਜੋਖਿਮਾਂ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਰ, ਜੋਖਿਮਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਢੰਗ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:

1. ਜੋਖਿਮ ਟਾਲਣਾ

ਘਾਟੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਬਚ ਕੇ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਨੂੰ ਜੋਖਿਮ ਟਾਲਣਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸਕਰਕੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸਰਗਰਮੀ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਖਤਰਾ ਸਬੰਧਿਤ ਹੋਵੇ।

ਉਦਾਹਰਨ

- i. ਕੋਈ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਠੇਕਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਕੁਝ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਝੱਲਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ii. ਕੋਈ ਹਾਦਸਾ ਹੋਣ ਦੇ ਡਰ ਨਾਲ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾ ਕੇ ਬਿਮਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਡਰ ਕਰਕੇ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਰ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਟਾਲਣਾ ਜੋਖਿਮ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦਾ ਗਲਤ ਢੰਗ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤਰੱਕੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਲਈ ਕੁਝ ਜੋਖਿਮ ਲੈਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇੰਝ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਟਾਲ ਕੇ, ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਫਾਇਦਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਂਭੇ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਜੋਖਿਮ ਲੈਣ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

2. ਜੋਖਿਮ ਧਾਰਨ ਕਰਨਾ

ਵਿਅਕਤੀ ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਅਸਰ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋਖਿਮ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਬੀਮੇ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਇੱਕ ਵਪਾਰਿਕ ਘਰ ਤਜਰਬੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਛੋਟੇ ਘਾਟੇ ਸਹਿਣ ਦੀ ਸਮੱਰਥਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਖੁਦ ਝੱਲਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

3. ਜੋਖਿਮ ਘਟਾਉਣਾ ਅਤੇ ਕੰਟਰੋਲ

ਇਹ ਜੋਖਿਮ ਟਾਲਣ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਅਭਿਆਸੀ ਅਤੇ ਢੁੱਕਵਾਂ ਢੰਗ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਘਾਟਾ ਹੋਣ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਇਹ ਘਾਟਾ ਪੈਣ ਦੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਅਸਰ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ।

ਖਾਸ

ਵਾਪਰਨ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ 'ਘਾਟਾ ਰੋਕਣ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਘਾਟੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਮਾਪ ਨੂੰ 'ਨੁਕਸਾਨ ਘਟਾਉਣਾ' ਕਹਿੰਦਾ ਹਨ।

ਜੋਖਿਮ ਘਟਾਉਣਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਘਾਟੇ ਦੀ ਆਵਰਤੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਆਕਾਰ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਇਹ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ:

- ਗਿਆਨ ਤੇ ਸਿਖਲਾਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਲਈ ਲਈ ਨਿਯਮਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ "ਫਾਇਰ ਡਰਿੱਲ", ਜਾਂ ਡਰਾਇਵਰਾਂ, ਫੇਰਕਲਿਫਟ ਓਪਰੇਟਰ, ਹੈਲਮੇਟ ਤੇ ਸੀਟ ਬੈਲਟ ਪਾਉਣ ਤੇ ਹੋਰਾਂ ਲਈ ਢੁੱਕਵੀਂ ਸਿਖਲਾਈ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣੀ।

ਸਕੂਲ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜੰਕ ਭੋਜਨ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

b) **ਮਾਹੌਲ ਬਦਲਾਅ**, ਜਿਵੇਂ ਕਿ "ਭੌਤਿਕ" ਹਾਲਤ ਸੁਧਾਰਨੇ ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਉੱਤੇ ਜਿੰਦੇ ਲਗਾਉਣੇ, ਖਿੜਕੀਆਂ ਉੱਤੇ ਪੱਟੀਆਂ ਜਾਂ ਪਰਦੇ ਲਗਾਉਣੇ, ਚੋਰ ਘੰਟੀ ਜਾਂ ਅੱਗ ਅਲਾਰਮ ਜਾਂ ਅੱਗ ਬਝਾਉ ਯੰਤਰ ਲਗਵਾਉਣੇ। ਦੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਨ ਤੋਂ ਆਵਾਜ਼ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਲੇਰੀਏ ਦੀ ਦਵਾਈ ਦਾ ਨਿਯਮਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਛਿੜਕਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਬੀਮਾਰੀ ਫੈਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

c) ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਤੇ ਯੰਤਰ ਵਰਤਣ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ **ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਜਾਂ ਘਾਤਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ**

ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ , ਸਿਹਤਮੰਦ ਜੀਵਨ-ਸ਼ੈਲੀ ਅਪਨਾਉਣੀ ਅਤੇ ਸਹੀ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਢੁਕਵੀਂ ਖੁਰਾਕ ਖਾਣ ਨਾਲ ਬੀਮਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਵਾਨਾ ਘੱਟਦੀ ਹੈ।

d) **ਅਲਹਿਦਗੀ**, ਜਾਇਦਾਦ ਦੀਆਂ ਕਈ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੀ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਇੱਕਠਾ ਰੱਖਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਫੈਲਾਉਣਾ ਜੋਖਿਮ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਹੈ। ਮਕਸਦ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਇੱਕ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਾਪਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ, ਇਸ ਦੇ ਅਸਰ ਨੂੰ ਸਭ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਨਾ ਰੱਖ ਕੇ ਘਟਾਉਣਾ ਹੈ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਸਤੂ-ਸੂਚੀ ਦੇ ਗੁਆਚਣ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗੁਦਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੱਡੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਜਾਵੇਗਾ।

4. ਜੋਖਿਮ ਪੂੰਜੀ

ਇਹ ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਘਾਟੇ ਲਈ ਹੋਣ।

a) **ਖੁਦ ਦੀ ਪੂੰਜੀ ਰਾਹੀਂ ਜੋਖਿਮ ਧਾਰਨ ਕਰਨਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਾਟੇ ਲਈ ਸਹਿਣ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।** ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਫਰਮ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਮੰਨ ਕੇ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਆਪਣੇ ਜਾਂ ਉਧਾਰ ਲਏ ਫੰਡਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਇਸ ਨੂੰ **ਸਵੈ-ਬੀਮਾ** ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਰਮ ਘਾਟੇ ਦੇ ਅਸਰ ਨੂੰ ਐਨਾ ਘੱਟ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਫਰਮ ਝੱਲ ਸਕੇ, ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਜੋਖਿਮ ਘਟਾਉਣ ਢੰਗਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਪਨਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

b) ਜੇਕਰ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਬਦਲ ਹੈ ਜੇਕਰ ਤਬਾਦਲਾ (ਟਰਾਂਸਫਰ)। ਜੇਕਰ ਤਬਾਦਲੇ ਵਿੱਚ ਘਾਟੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦੇ ਦੇਈ (ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨੀ)। ਇੱਥੇ ਕੁਦਰਤੀ ਘਟਨਾ (ਜਾਂ ਸੰਕਟ) ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

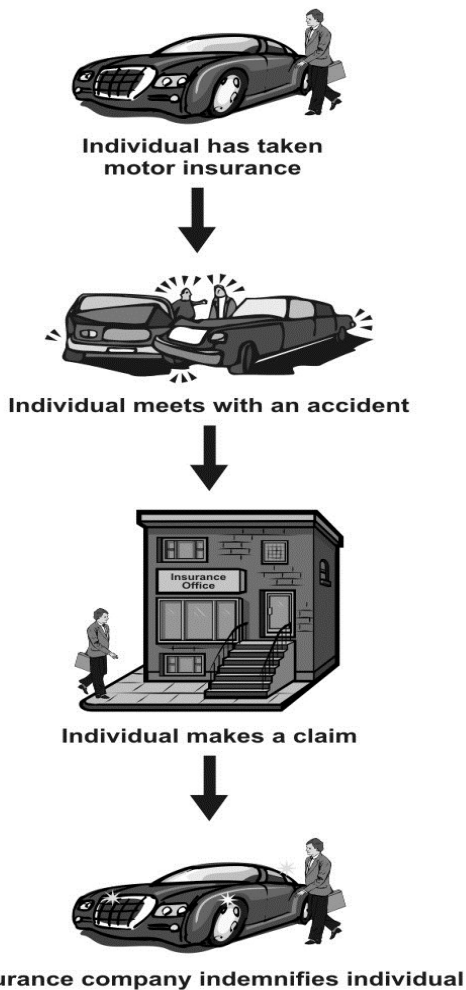
ਬੀਮਾ ਜੇਕਰ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਹਰਜਾਨੇ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਕੁਝ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਤੇ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ

ਬੀਮਾ (ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ) ਅਤੇ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਵਪਾਰਕ ਤੌਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਵਿੱਤੀ ਉਤਪਾਦ ਹਨ। ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਦੇਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਘੱਟ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹਲਕਾ ਫਰਕ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਦਾ ਭਾਵ ਘਟਨਾ ਦੇ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਦਾ ਭਾਵ ਘਟਨਾ ਦੇ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੋਵੇਗੀ ਹੀ। ਬੀਮਾ ਜੇਕਰ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਨਿਸ਼ਚਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਤ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਤੱਥ ਹੈ, ਬੱਸ ਉਸ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਿਸ਼ਚਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਪਾਲਸੀਆਂ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ।

Diagram 4: ਬੀਮਾ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਹਰਜਾਨਾ ਕਿਵੇਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

ਜੇਕਰ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਹੋਰ ਢੰਗ ਹਨ ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਜਦੋਂ ਫਰਮ ਗਰੁੱਪ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੇਕਰ ਨੂੰ ਮੁੱਢਲੇ ਗਰੁੱਪ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਤਦ ਘਾਟੇ ਲਈ ਧਨ ਦੇਵੇਗਾ।

ਇਸਕਰਕੇ, ਬੀਮਾ ਜੇਕਰ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਢੰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 3

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਚੋਣ ਜੋਖਿਮ ਤਬਾਦਲੇ ਦਾ ਢੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ?

- I. ਬੈਂਕ ਐਫਡੀ
- II. ਬੀਮਾ
- III. ਇਕਵਿਟੀ ਸ਼ੇਅਰ
- IV. ਰੀਅਲ ਸਟੇਟ

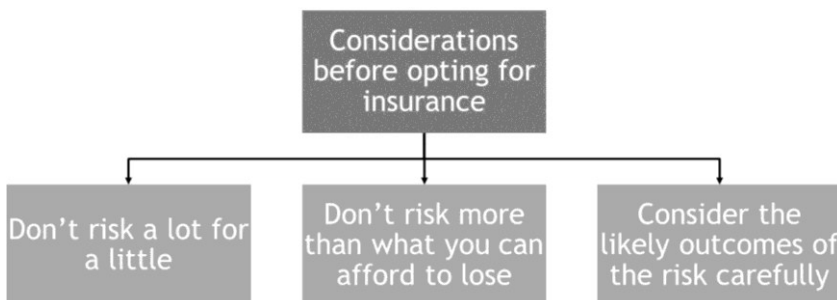
D. ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਲਈ ਬੀਮਾ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ

ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਜੋਖਿਮ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਘਾਟੇ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਉਸ ਘਾਟੇ ਬਾਰੇ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਘਾਟਾ ਹੈ। ਇਸ ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਘਾਟੇ ਦੀ ਕੀਮਤ (ਜੋ ਕਿ ਜੋਖਿਮ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ) ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਦੋ ਭਾਗ ਹਨ

- i. ਸੰਭਾਵਨਾ ਕਿ ਸੰਕਟ, ਜਿਸ ਲਈ ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਘਾਟਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ii. ਅਸਰ ਜਾਂ ਘਾਟੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਜੋ ਕਿ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ

ਜੋਖਿਮ ਦੀ ਕੀਮਤ ਸੰਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਘਾਟੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੱਧਦੀ ਹੈ। ਪਰ, ਜੇ ਘਾਟੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਤਾਂ ਜੋਖਿਮ ਦੀ ਕੀਮਤ ਘੱਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

Diagram 5: ਬੀਮੇ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਯੋਗ

1. ਬੀਮੇ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਯੋਗ

ਜਦੋਂ ਬੀਮਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਾ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਖੁਦ ਉੱਤੇ ਝੱਲਣ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨਾਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਬੀਮਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਹੈ - ਜੋ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਪ੍ਰੈਰੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏਦੇ ਲੱਛਣਾਂ ਰਾਹੀਂ ਤਹਿ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬੀਮੇ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹਾਲਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਘਾਟੇ ਦਾ ਅਸਰ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਬੀਮਾ (ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ) ਰਾਹੀਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਖੁਦ ਝੱਲਣ ਦੀ ਕੀਮਤ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗੀ।

- a) **ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਜੋਖਿਮ ਨਾ ਲਵੋ:** ਜੋਖਿਮ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਲਏ ਗਏ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਢੁੱਕਵਾਂ ਸਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਕੀ ਆਮ ਬਾਲ ਪੈਂਨ ਦੀ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ?

- b) **ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜੋਖਿਮ ਨਾ ਲਵੋ, ਜਿਸ ਦੇ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਝੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ:** ਜੇ ਕਿਸੇ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਘਾਟਾ ਐਨਾ ਵੱਡਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਦਿਵਾਲੀਆ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਝੱਲਣਾ ਯਥਾਰਥਿਕ ਅਤੇ ਢੁੱਕਵਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇ ਵੱਡੀ ਤੇਲ ਰਿਫਾਇਨਰੀ ਤਬਾਹ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਹੋਵੇ? ਕੀ ਕੰਪਨੀ ਘਾਟਾ ਝੱਲ ਸਕਦੀ ਹੈ?

- c) **ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ** ਉਹਨਾਂ ਸੰਪੱਤੀਆਂ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਲਈ ਘਾਟਾ ਵਾਪਰਨ (ਆਵਰਤੀ) ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ, ਪਰ ਸੰਭਵ ਤੀਬਰਤਾ (ਅਸਰ) ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਕੀ ਕੋਈ ਪੁਲਾੜੀ ਸੈਟੇਲਾਈਟ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਸਮੱਰਥਾ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 4

ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਕਿਹੜੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਵਾਰੰਟੀ ਹੈ?

- I. ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਇੱਕਲੇ ਕਮਾਊ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਅਚਾਨਕ ਮੌਤ
 - II. ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਆਪਣਾ ਪਰਸ ਗੁਆਚ ਸਕਦਾ ਹੈ
 - III. ਸਟਾਕ ਕੀਮਤਾਂ ਅਚਾਨਕ ਡਿੱਗਣੀਆਂ
 - IV. ਕੁਦਰਤੀ ਘਸਾਈ ਦੇ ਕਰਕੇ ਘਰ ਦੀ ਕੀਮਤ ਘੱਟ ਸਕਦੀ ਹੈ
-

E. ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਬੀਮੇ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ

ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੱਡੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਧਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਕਾਇਮ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਯੋਗਦਾਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

- a) ਇਹਨਾਂ ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਫਾਇਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਇਹ ਤੱਥ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਇੱਕਠੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪੁਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।
- b) ਇਹ ਫੰਡ ਇੱਕਠੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਹੋਲਡਰ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸੰਪੱਤੀਆਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਫੰਡਾਂ ਨਾਲ ਸੌਦੇ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਫਾਇਦੇ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਨਿਵੇਸ਼ ਉੱਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਸਫਲ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਖਤਰੇ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਟਾਕ ਤੇ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ।
- c) ਬੀਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ, ਉਦਯੋਗ ਤੇ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸਮਾਜ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਿੱਧੇ ਅਤੇ ਅਸਿੱਧੇ ਫਾਇਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਬੀਮਤ - ਵਿਅਕਤੀ ਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ, ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਘਾਟੇ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਦੁਰਘਟਨਾ ਜਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਘਟਨਾ ਕਰਕੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸਕਰਕੇ ਬੀਮਾ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਪੂੰਜੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਤੇ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਹੋਰ ਫੈਲਣ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਪੂੰਜੀ ਵੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
- d) ਬੀਮਾ ਕਿਸੇ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਡਰ, ਚਿੰਤਾ ਤੇ ਫ਼ਿਕਰ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਹਟਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਵਣਜ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਪੂੰਜੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਬੀਮਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਵਪਾਰਿਕ ਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਰਥਚਾਰੇ ਲਈ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ।
- e) ਇੱਕ ਬੈਂਕ ਜਾਂ ਵਿੱਤ ਸੰਗਠਨ ਜਾਇਦਾਦ (ਸੰਪੱਤੀ) ਉੱਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀ ਕਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਵੀ ਦੇਣਗੇ, ਜੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੀਮਾਯੋਗ ਸੰਕਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਘਾਟੇ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਬੀਮਾ ਨਰੀਂ ਕਰਵਾਇਆ

ਜਾਂਦਾ। ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਜਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਜੋਂ ਪਾਲਸੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।

- f) ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਤੇ ਜਾਂਚ ਮਾਹਿਰ ਇੰਜਨੀਅਰ ਤੇ ਹੋਰ ਮਾਹਿਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਕੇਵਲ ਰੇਟਿੰਗ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਹੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਉਂਦੇ, ਬਲਿਕ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਜੋਖਿਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੁਧਾਰਾਂ ਲਈ ਸੁਝਾਅ ਅਤੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਦਰ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗੀ।
- g) ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਯਾਤ ਵਪਾਰ, ਭੇਜਣ ਤੇ ਬੈਂਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦਰਜਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਬੀਮਾਕਰਤਾ 30 ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕੰਮ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਦਿੱਖ ਨਿਰਯਾਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ।
- h) ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਅੱਗ ਘਾਟਾ ਰੋਕਣ, ਕਾਰਗੋ ਘਾਟਾ ਰੋਕਣ, ਉਦਯੋਗਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਸੜਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕਈ ਏਜੰਸੀਆਂ ਤੇ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨਾਲ ਨੇੜਲੇ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

ਜਾਣਕਾਰੀ

ਬੀਮਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ

- a) ਇਹ ਹੁਣ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਰਾਜ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸੰਦ ਵਜੋਂ ਬੀਮੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਜਾਂ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ, ਦੇ ਸਮੇਤ ਕਈ ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਜ ਵਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕੁਝ ਸਮਾਜਿਕ ਸਕੀਮਾਂ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ, 1948 ਰਾਹੀਂ ਬੀਮਾਰੀ, ਅਪੰਗਤਾ, ਜਣੇਪਾ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦਾ ਖਰਚਾ ਉਦਯੋਗਿਕ ਕਾਮੇ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਬੀਮਾ ਹੈ, ਦੇਣ ਲਈ **ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ** ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਕੀਮ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤੇ ਕੁਝ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਚਾਲੂ ਹੈ।
- b) ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਕੀਮਾਂ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ। **ਕਾਰਪੋ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮ (ਅਠਕੋਬੀਵਾਈ)** ਨੂੰ ਮੰਨਣਯੋਗ ਸਮਾਜਿਕ ਮਹੱਤਵ ਨਾਲ ਮਾਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਕੀਮ ਨਾ ਕੇਵਲ ਬੀਮਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਫਾਇਦਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੇ ਅਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਹੈ।

- c) ਸਭ ਪੇਂਡੂ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮਾਂ, ਵਪਾਰਕ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਚੱਲਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ, ਨੂੰ ਪੇਂਡੂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਹੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
- d) ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੀਮਾਂ ਲਈ ਇਹ ਸਹਿਯੋਗ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਬੀਮਾ ਉਦਯੋਗ ਖੁਦ ਵਪਾਰਕ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ, ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਹਨ: ਜਨਤਾ ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ, ਜਨ ਆਰੋਗ ਆਦਿ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 5

ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਚਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸਪਾਂਸਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ?

- I. ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ
- II. ਫ਼ਸਲ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮ
- III. ਜਨ ਅਰੋਗਿਆ
- IV. ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਸਭ

ਸਾਰ

- ਬੀਮਾ ਜੋਖਿਮ ਪ੍ਰਲਿੰਗ ਰਾਹੀਂ ਜੋਖਿਮ ਤਬਾਦਲਾ ਹੈ।
- ਅੱਜ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਬੀਮਾ ਧੰਦੇ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਲੰਡਨ ਦੇ ਲੇਇਡਸ ਦੇ ਕਾਫ਼ੀ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਬੱਝਾ।
- ਬੀਮਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਮੌਜੂਦਗੀਆਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ:
 - ✓ ਸੰਪੱਤੀ,
 - ✓ ਜੋਖਿਮ,
 - ✓ ਸੰਕਟ,
 - ✓ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ,
 - ✓ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਅਤੇ
 - ✓ ਬੀਮਤ

- ਜਦੋਂ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਜਿਹੇ ਜੋਖਿਮਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸਾਂਝੇ ਫੰਡ (ਪੂਲ) ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਲਿੰਗ (pooling) ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਬੀਮੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਹੋਰ ਜੋਖਿਮ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤਕਨੀਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ:
 - ✓ ਜੋਖਿਮ ਟਾਲਣਾ,
 - ✓ ਜੋਖਿਮ ਕੰਟਰੋਲ,
 - ✓ ਜੋਖਿਮ ਧਾਰਨ ਕਰਨਾ,
 - ✓ ਜੋਖਿਮ ਪੂੰਜੀ, ਅਤੇ
 - ✓ ਜੋਖਿਮ ਤਬਾਦਲਾ
- ਬੀਮੇ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਨਿਯਮ ਹਨ:
 - ✓ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜੋਖਿਮ ਨਾ ਲਵੋ, ਜਿਸ ਦੇ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਝੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ,
 - ✓ ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ ਅਤੇ
 - ✓ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਜੋਖਿਮ ਨਾ ਲਵੋ

ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦ

1. ਜੋਖਿਮ
 2. ਪੂਲਿੰਗ
 3. ਸੰਪੱਤੀ
 4. ਜੋਖਿਮ ਦਾ ਬੋਝ
 5. ਜੋਖਿਮ ਟਾਲਣਾ
 6. ਜੋਖਿਮ ਕੰਟਰੋਲ
 7. ਜੋਖਿਮ ਧਾਰਨ
 8. ਜੋਖਿਮ ਪੂੰਜੀ
 9. ਜੋਖਿਮ ਤਬਾਦਲਾ
-

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਜਵਾਬ

Answer 1

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਉਦਯੋਗ ਲਈ ਰੈਗੂਲੇਟਰ ਹੈ।

Answer 2

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਵਿਤ ਘਾਟੇ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਵਜੋਂ ਰਾਖਵੇਂ ਫੰਡ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਜੋਖਿਮ ਦਾ ਗੌਣ ਬੋਝ ਹੈ।

Answer 3

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਜੋਖਿਮ ਤਬਾਦਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਢੰਗ ਹੈ।

Answer 4

ਸਹੀਂ ਚੋਣ I ਹੈ।

ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਇੱਕਲੇ ਕਮਾਊ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਅਚਾਨਕ ਮੌਤ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਖੁਦ ਪਾਲਣ ਦੀ ਜੁੰਮਵਾਰੀ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇੰਝ ਦੇ ਹਾਲਤ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਖਰੀਦਣ ਨਾਲ ਵਾਰੰਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

Answer 5

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਜਨ ਆਰੋਗ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਚਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸਪਾਂਸਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸਵੈ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲ

Question 1

ਜੋਖਿਮ ਪ੍ਰਲਿੰਗ ਰਾਹੀਂ ਜੋਖਿਮ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਨੂੰ _____ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

- I. ਬੱਚਤ
- II. ਨਿਵੇਸ਼
- III. ਬੀਮਾ
- IV. ਜੋਖਿਮ ਮਿਟਾਉਣਾ

Question 2

ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ _____ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- I. ਜੋਖਿਮ ਧਾਰਨ ਕਰਨਾ
- II. ਘਾਟਾ ਰੋਕਣਾ
- III. ਜੋਖਿਮ ਤਬਾਦਲਾ
- IV. ਜੋਖਿਮ ਟਾਲਣਾ

Question 3

ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਕੇ _____ ਸੰਭਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ:

- I. ਆਪਣੀਆਂ ਸੰਪੱਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਲਾਪਰਵਾਹ ਬਣਨਾ
- II. ਘਾਟੇ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਤੋਂ ਧਨ ਬਣਾਉਣਾ
- III. ਆਪਣੀ ਸੰਪੱਤੀ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਸੰਭਾਵਿਤ ਜੋਖਿਮਾਂ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠਾ ਕਰਨਾ
- IV. ਮਨ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣਾ

Question 4

ਆਧੁਨਿਕ ਬੀਮਾ ਧੰਦਾ ਦਾ ਮੁੱਢ _____ ਵਿੱਚੋਂ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

- I. ਬਟਮਰੇ
- II. ਲਉਡਸ

III. ਰੇਡਸ

IV. ਮਲਹੋਤਰਾ ਕਮੇਟੀ

Question 5

ਬੀਮੇ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ 'ਜੋਖਿਮ ਝੱਲਣ' ਸਥਿਤੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ _____।

- I. ਘਾਟੇ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ
- II. ਘਾਟਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਕੋਈ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ
- III. ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬੀਮੇ ਰਾਹੀਂ ਹੈ
- IV. ਵਿਅਕਤੀ ਜੋਖਿਮ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਖੁਦ ਝੱਲਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ

Question 6

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਬਿਆਨ ਸਹੀ ਹੈ?

- I. ਬੀਮਾ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ
- II. ਬੀਮਾ ਇਸ ਦੇ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ
- III. ਬੀਮਾ ਘਾਟੇ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ
- IV. ਬੀਮਾ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ

Question 7

400 ਘਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਦਾ ਮੁੱਲ 20,000 ਰੁਪਏ ਹੈ, ਹਰ ਸਾਲ ਔਸਤ 4 ਘਰ ਸੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨਾਲ ਕੁੱਲ ਨੁਕਸਾਨ 80,000 ਹੈ। ਹਰਘਰ ਮਾਲਕ ਦੇ ਕਿਸ ਸਾਲਨਾ ਯੋਗਦਾਨ ਨਾਲ ਇਹ ਘਾਟਾ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

- I. 100/- ਰੁਪਏ
- II. 200/- ਰੁਪਏ
- III. 80/- ਰੁਪਏ
- IV. 400/- ਰੁਪਏ

Question 8

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਬਿਆਨ ਸਹੀ ਹੈ?

- I. ਬੀਮਾ 'ਕੁਝ' ਦੇ ਘਾਟੇ ਨੂੰ 'ਕਈਆਂ' ਵਲੋਂ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਹੈ
- II. ਬੀਮਾ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਹੈ।
- III. ਬੀਮਾ 'ਕਈਆਂ' ਦੇ ਘਾਟੇ ਨੂੰ 'ਕੁਝ' ਵਲੋਂ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਹੈ
- IV. ਬੀਮਾ ਕੁਝ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਨੂੰ ਕਈਆਂ ਵਲੋਂ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਹੈ

Question 9

ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਜੋਖਿਮ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਿਉਂ ਕਰਦੇ ਹਨ?

- I. ਰੇਟਿੰਗ ਮਕਸਦ ਲਈ ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ
- II. ਪਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਬੀਮਤ ਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਕਿਵੇਂ ਖਰੀਦੀ ਹੈ
- III. ਪਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਹੋਰ ਬੀਮਾ ਕਰਤੇ ਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ
- IV. ਪਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਗੁਆਂਢੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਵੀ ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

Question 10

ਬੀਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਚੋਣ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?

- I. 'ਕਈਆਂ' ਦੇ ਘਾਟੇ ਨੂੰ 'ਕੁਝ' ਵਲੋਂ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਹੈ
- II. 'ਕੁਝ' ਦੇ ਘਾਟੇ ਨੂੰ 'ਕਈਆਂ' ਵਲੋਂ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਹੈ
- III. ਕੁਝ ਦੇ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਲੋਂ ਝੱਲਣਾ
- IV. ਮਾਲੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਘਾਟਾ ਵੰਡਣਾ

ਸਵੈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ

Answer 1

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਜੋਖਿਮ ਪ੍ਰਲਿੰਗ ਰਾਹੀਂ ਜੋਖਿਮ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

Answer 2

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਘਾਟਾ ਰੋਕਣ ਦੇ ਕਦਮਾਂ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

Answer 3

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇਣ ਨਾਲ ਮਨ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣਾ।

Answer 4

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਆਧੁਨਿਕ ਬੀਮਾ ਯੰਦਾ ਦਾ ਮੁੱਢ ਲਲੇਇਡ ਵਿੱਚੋਂ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

Answer 5

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਬੀਮੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 'ਜੋਖਿਮ ਝੱਲਣਾ' ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਜੋਖਿਮ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਸਰ ਨੂੰ ਝੱਲਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

Answer 6

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

Answer 7

ਸਹੀਂ ਚੋਣ ॥ ਹੈ।

ਰੁ: 200 ਹਰੇਕ ਘਰ ਵਾਲੇ ਵਲੋਂ ਦੇਣ ਨਾਲ ਘਾਟੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

Answer 8

ਸਹੀਂ ਚੋਣ । ਹੈ।

ਬੀਮਾ 'ਕੁਝ' ਦੇ ਘਾਟੇ ਨੂੰ 'ਕਈਆਂ' ਵਲੋਂ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਹੈ

Answer 9

ਸਹੀਂ ਚੋਣ । ਹੈ।

ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਤੇ ਜਾਂਚ ਪ੍ਰਬੰਧ ਰੇਟਿੰਗ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਜੋਖਿਮ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ।

Answer 10

ਸਹੀਂ ਚੋਣ ॥ ਹੈ।

ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਇਸ ਕਰਕੇ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਸਾਂਝੇ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਕੁਝ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਘਾਟੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੰਝ ਦੀਆਂ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਘਟਨਾਵਾਂ / ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਖਤਰੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪਾਠ 2

ਗਾਹਕ ਸੇਵਾ

ਪਾਠ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਇਹ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਤੁਸੀਂ ਗਾਹਕ ਸੇਵਾ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖੋਗੇ। ਤੁਸੀਂ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਲਈ ਏਜੰਟਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖੋਗੇ। ਤੁਸੀਂ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ-ਹੋਲਡਰਾਂ ਲਈ ਉਪਲੱਬਧ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਪਟਾਰਾ ਢੰਗਾਂ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖੋਗੇ ਤੁਸੀਂ ਗਾਹਕ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸਿੱਖੋਗੇ।

ਸਿੱਖਣ ਨਤੀਜੇ

- A. ਗਾਹਕ ਸੇਵਾ - ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ
- B. ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਗਾਹਕ ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਏਜੰਟ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ
- C. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਪਟਾਰਾ
- D. ਗੱਲਬਾਤ ਢੰਗ
- E. ਬਿਨਾਂ-ਮੌਖਿਕ ਗੱਲਬਾਤ
- F. ਨੈਤਿਕ ਰਵੱਈਆ

ਇਹ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਯੋਗ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹੋ:

1. ਗਾਹਕ ਸੇਵਾ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਸਮਝਾਉਣ ਦੇ
2. ਸੇਵਾ ਦੀ ਕੁਆਲਟੀ ਦੱਸਣ ਦੇ
3. ਬੀਮਾ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਸਮਝਣ ਦੇ
4. ਚੰਗੀ ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਏਜੰਟ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ
5. ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਪਟਾਰਾ ਢੰਗ ਦੀ ਪੜਤਾਲ
6. ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਦੇ
7. ਗ਼ੈਰ-ਮੌਖਿਕ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦਰਸਾਉਣ ਦੇ
8. ਸਿਫਾਰਸ਼ੀ ਨੈਤਿਕ ਰਵੱਈਆ

A. ਗਾਹਕ ਸੇਵਾ - ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ

1. ਗਾਹਕ ਸੇਵਾ ਕਿਉਂ?

ਗਾਹਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਲਈ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਉਦਯੋਗ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਲੂਕ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੱਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬੀਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗਾਹਕ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੋਰ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਨਾਜ਼ੁਕ ਹੈ।

ਇਹ ਇਸਕਰਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਬੀਮਾ ਸੇਵਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਸਾਮਾਨ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਖਰਾ ਹੈ।

ਆਉ ਵੇਖੀਏ ਕਿ ਕਾਰ ਖਰੀਦਣ ਤੋਂ ਬੀਮਾ ਖਰੀਦਣਾ ਕਿਵੇਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ।

ਕਾਰ	ਕਾਰ ਦਾ ਬੀਮਾ
ਇਹ ਇੱਕ ਯਥਾਰਥ ਸਾਮਾਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ, ਚਲਾ ਕੇ ਵੇਖਿਆ ਅਤੇ ਅਨੁਭਵ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।	ਇਹ ਕਾਰ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਅਚਾਨਕ ਘਟਣਾ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਘਾਟੇ ਲਈ ਹਰਜਾਨੇ ਦੇਣ ਦਾ ਇਕਰਾਰ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਬੀਮਾ ਫਾਇਦੇ ਨੂੰ ਛੂਹ ਜਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
ਕਾਰ ਦਾ ਖਰੀਦਦਾਰ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੁਝ ਆਨੰਦ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਭਵ ਅਸਲ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਝਣ ਲਈ ਸੌਖਾ ਹੈ।	ਬੀਮਾ ਖਰੀਦਣਾ ਤੁਰੰਤ ਆਨੰਦ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਸੰਭਾਵ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਡਰ/ਫ਼ਿਕਰ ਹੈ। ਇਸ ਜਾਪਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਬੀਮਾ ਗਾਹਕ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਵੇਖੇ, ਜਿੱਥੇ ਬੀਮੇ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਦੇਣਯੋਗ ਹੋਵੇ।
ਕਾਰ ਨੂੰ ਕਾਰਖਾਨੇ ਦੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਲਾਈਨ ਉੱਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸ਼ੇਅਰੂਮ ਵਿੱਚ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਸੜਕ ਉੱਤੇ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਣਾਉਣ, ਵੇਚਣ ਅਤੇ ਵਰਤਣ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।	ਬੀਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਹੋਣਾ ਇੱਕ ਸਭ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੁਣ ਹੈ।

ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਅਨੁਭਵ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਸੇਵਾ ਉਮੀਦ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਗਾਹਕ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਉਦਯੋਗ ਦਾ ਮਕਸਦ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਰੱਖਣਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

2. ਸੇਵਾ ਦੀ ਕੁਆਲਟੀ

ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਏਜੰਟ ਵੀ ਹਨ, ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਕੁਆਲਟੀ ਸੇਵਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ।

ਪਰ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਕੁਆਲਟੀ ਸੇਵਾ ਕੀ ਹੈ? ਇਸ ਦੇ ਕੀ ਗੁਣ ਹਨ?

ਸੇਵਾ ਕੁਆਲਟੀ ਦੇ ਇੱਕ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਮਾਡਲ [ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ “SERVQUAL” ਹੈ] ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਕੁਝ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੇਵਾ ਕੁਆਲਟੀ ਦੇ ਪੰਜ ਵੱਡੇ ਸੂਚਕਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ:

- a) **ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ:** ਵਾਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਨਿਰਭਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮੱਰਥਾ। ਬਹੁਤੇ ਗਾਹਕ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਕੁਆਲਟੀ ਦੇ ਪੰਜਾਂ ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਆਧਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਬਣਦਾ ਹੈ।
- b) **ਜਵਾਬਦੇਹੀ:** ਗਾਹਕ ਦੀ ਮੱਦਦ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੇਵਾ ਦੀ ਇੱਛਾ ਤੇ ਸਮੱਰਥਾ ਅਤੇ ਗਾਹਕ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਹੁੰਗਾਰਾ ਦੇਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਗਤੀ, ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ, ਅਤੇ ਰਵੱਈਏ ਵਰਗੇ ਸੂਚਕਾਂ ਨਾਲ ਮਾਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- c) **ਯਕੀਨ:** ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਗਿਆਨ, ਸਮੱਰਥਾ ਤੇ ਨਿਮਰਤਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਭਰੋਸਾ ਤੇ ਰੌਸਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸਮੱਰਥਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਿੰਨੀ ਵਧਿਆ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੇਵਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੇ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੱਰਥ ਹੈ, ਦੇ ਗਾਹਕ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- d) **ਹਮਦਰਦੀ:** ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਛੋਹ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦਰ ਦੇ ਰਵੱਈਏ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਧਿਆਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।
- e) **ਭੌਤਿਕ:** ਭੌਤਿਕ ਮਾਹੌਲ ਦੇ ਲੱਛਣਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗਾਹਕ ਵੇਖ, ਸੁਣ ਅਤੇ ਛੂਹ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟਿਕਾਣਾ, ਬਣਤਰ ਤੇ ਸਫ਼ਾਈ ਅਤੇ ਕ੍ਰਮ ਤੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਦੀ ਭਾਵਨਾ, ਜੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ, ਗਾਹਕ ਉੱਤੇ ਵੱਡਾ ਅਸਰ ਪਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਭੌਤਿਕ ਮਾਹੌਲ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਆਖਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਸਲ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਮਾਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ।

3. ਗਾਹਕ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਬੀਮਾ

ਬੀਮਾ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੋਢੀ ਵਿਕਰੀ ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਚੋਟੀ ਉੱਤੇ ਕਿਵੇਂ ਪੁੱਜੇ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੰਭਵ ਤੌਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਜਵਾਬ ਮਿਲੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦਾ ਆਸਰਾ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਧੰਦੇ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮੱਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਜਾਣੋਗੇ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਨਵਿਆਉਣ ਦੀ ਦਲਾਲੀ ਤੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਗਾਹਕ ਹੋਰ ਨਵੇਂ ਗਾਹਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਲਈ ਸਰੋਤ ਵੀ ਹਨ।

ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਦਾ ਕੀ ਭੇਤ ਹੈ?

ਸਭ ਤੋਂ ਆਮ ਜਵਾਬ ਹੋਵੇਗਾ, **ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧਤਾ।**

ਇੱਕ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਰੱਖਣਾ ਏਜੰਟ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ?

ਇਹ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਲਈ, ਗਾਹਕ ਦੇ ਜੀਵਨ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਰਹੇਗਾ।

ਗਾਹਕ ਜੀਵਨ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਫਾਇਦਿਆਂ ਦੇ ਜੋੜ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਗਾਹਕ ਨਾਲ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸਕਲਾ: ਗਾਹਕ ਜੀਵਨ ਮੁੱਲ

ਇਸ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਭਾਗ
ਹੁੰਦੇ ਹਨ:

ਇਤਿਹਾਸਿਕ
ਮੁੱਲ

ਮੌਜੂਦਾ
ਮੁੱਲ

ਸੰਭਾਵਿਤ
ਮੁੱਲ

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਅਤੇ ਹੋਰ
ਆਮਦਨੀ, ਜੋ ਕਿ ਗਾਹਕ ਤੋਂ
ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ

ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ, ਜੋ
ਕਿ ਮਿਲਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ
ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ
ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ
ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਮੁੱਲ, ਜੋ
ਕਿ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਹੋਰ
ਉਤਪਾਦ ਖਰੀਦਣ ਲਈ
ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਕੇ ਲਿਆ ਜਾ
ਸਕਦਾ ਹੈ

ਏਜੰਟ, ਜੋ ਸੇਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨਾਲ ਨੇੜਲੇ ਸਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਸਾਖ ਅਤੇ ਬਰੈਂਡ ਮੁੱਲ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਪਾਰ ਵੱਧਣ ਵਿੱਚ ਮੱਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 1

ਗਾਹਕ ਜੀਵਨ ਮੁੱਲ ਦਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

- I. ਗਾਹਕ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਦੌਰਾਨ ਆਈ ਕੀਮਤ ਦਾ ਜੋੜ ਹੈ
- II. ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਪਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਦਰਜਾ

III. ਆਰਥਿਕ ਫਾਇਦਿਆਂ ਦਾ ਜੋੜ, ਜੋ ਕਿ ਗਾਹਕ ਨਾਲ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਸਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ

IV. ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੀਮਾ, ਜੋ ਕਿ ਗਾਹਕ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ

B. ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਗਾਹਕ ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਏਜੰਟ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ

ਆਉ ਹੁਣ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਇੱਕ ਏਜੰਟ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਪੜਾਅ ਹਨ। ਆਉ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਕੁਝ ਪੜਾਆਵਾਂ ਅਤੇ ਹਰ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਨਿਭਾਈ ਜਾਂਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ।

1. ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਮੁੱਦਾ - ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਲਾਹ

ਸੇਵਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਬਿੰਦੂ ਹੈ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਬਿੰਦੂ। ਗ਼ੈਰ-ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਖਰੀਦਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਭ ਤੋਂ ਨਾਜ਼ੁਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਖਰੀਦੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ [ਕੁੱਲ ਕੀਤਾ ਬੀਮਾ] ਦੀ ਰਕਮ ਪਤਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਇੱਥੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਮੁੱਢਲਾ ਅਨੁਭਵ ਰੱਖਣਾ - ਬੀਮਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨਾ ਕਰੇ, ਜਿੱਥੇ ਜੇਕਿਮ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਘਾਟਾ ਬੀਮੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ।

ਜੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਘਾਟੇ ਨਾਲੋਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਜੇਕਿਮ ਨੂੰ ਝੱਲਣਾ ਠੀਕ ਰਹੇਗਾ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜੇ ਕਿਸੇ ਅਚਨਚੇਤ ਵਾਪਰੀ ਘਟਣਾ ਦੇ ਕਰਕੇ ਵਿੱਤੀ ਬੋਝ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਉਸ ਘਟਨਾ ਦੇ ਲਈ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਭਾਵੇਂ ਬੀਮਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਹਾਲਤ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਘਾਟੇ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਾ-ਮਾਤਰ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਜੇਕਿਮ ਖੁਦ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੇ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਮੁੱਲ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਉ ਦਾ ਬੀਮਾ ਨਹੀਂ ਕਰਾਉਣਾ ਚਾਹੇਗਾ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਹੜ੍ਹ ਸੰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਘਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ, ਹੜ੍ਹ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਖਰੀਦਣੀ ਮੱਦਦਗਾਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜੇ ਘਰ ਮਾਲਿਕ ਦਾ ਘਰ ਅਜਿਹੀ ਥਾਂ ਹੋਵੇ, ਜਿੱਥੇ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਤਰਾ ਨਾ-ਮਾਤਰ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਖਰੀਦਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ, ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰ (ਥਰਡ ਪਾਰਟੀ) ਲਈ ਮੋਟਰ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਦੀ ਬਹਿਸ ਬੇਕਾਰ ਹੈ।

ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰ ਬੀਮਾ ਖਰੀਦਣਾ ਹੀ ਪਵੇਗਾ ਜੇ ਉਸ ਕੋਲ ਵਹਿਕਲ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਜੇ ਉਹ ਪਬਲਿਕ ਰੋਡ ਉੱਤੇ ਚਲਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਰ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਘਾਟੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲੈਣੀ ਵੀ ਸਿਆਣ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੇ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜੇ ਸੰਭਵ ਘਾਟੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਖੁਦ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਘਟਾਉਣਯੋਗ ਲਈ ਬੀਮਤ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮਰਜ਼ੀ ਹੈ। ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਗਾਹਕ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਫੈਕਟਰੀ, ਲੋਕਾਂ, ਕਾਰਾਂ, ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ। ਉਸ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਲਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਲਈ ਸਹੀ ਸਲਾਹ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਸਭ ਗ਼ੈਰ-ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

- ✓ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੰਕਟ ਪਾਲਸੀਆਂ
- ✓ ਸਭ ਜੋਖਿਮ ਪਾਲਸੀਆਂ

ਬਾਅਦ ਵਾਲੀਆਂ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਭ ਘਾਟਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਲਹਿਦਾ ਕੀਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। 'ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੰਕਟ' ਪਾਲਸੀਆਂ, ਜਿੱਥੇ ਘਾਟੇ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਸੰਭਵ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਸੰਕਟ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦਾ ਵੱਧ ਫਾਇਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੰਝ ਦੇ ਕਦਮ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਬੱਚ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮਤ ਲਈ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਕ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਏਜੰਟ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਦੋਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਲੈਣਾ ਕਮਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋਖਿਮ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਸਟੈਂਡਰਡ ਢੰਗ ਵਜੋਂ ਵਰਤਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਕਈ ਹੋਰ ਤਕਨੀਕਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੋਖਿਮ ਝੱਲਣ ਜਾਂ ਘਾਟਾ ਰੋਕਣ, ਜੇ ਬੀਮੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਚੋਣਾਂ ਵਜੋਂ ਉਪਲੱਬਧ ਹਨ।

ਬੀਮਤ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਤੋਂ ਢੁੱਕਵੇਂ ਸਵਾਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ:

- ✓ ਘਟਾਉਣਯੋਗ ਨੂੰ ਮੰਨ ਕੇ ਕਿੰਨਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- ✓ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਿੰਨੀ ਘਾਟਾ ਰੋਕ ਸਰਗਰਮੀ ਨਤੀਜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਜਦੋਂ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਵਿਕਰੇਤਾ ਵਜੋਂ ਮਿਲਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਗਾਹਕ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਖੁਦ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਉਹ ਉੱਥੇ ਕੇਵਲ ਵਿਕਰੀ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੇਚ ਅਤੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਵਜੋਂ ਜੋੜਨ ਲਈ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਜੋਖਿਮਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਨਾਲ ਹੋਰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਵਿੱਚ ਮੱਦਦ ਕਰੇਗਾ?

ਗਾਹਕ ਦਾ ਪੱਖ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਰੁਪਏ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੀਮਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਜੋਖਿਮ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਫਿਕਰ ਉਹਨਾਂ ਜੋਖਿਮਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਗਾਹਕ ਝੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾ ਏਜੰਟ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕੇਵਲ ਵਿਕਰੇਤਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਜੋਖਿਮ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਕ, ਅੰਡਰਰਾਇਟਰ, ਜੋਖਿਮ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੋਂਸਲਰ, ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਕ ਹੱਲ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸਬੰਧ ਨਿਰਮਾਤਾ ਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਭਰੋਸਾ ਅਤੇ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਸਬੰਧ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ, ਸਭ ਭੂਮਿਕਾ ਇੱਕਠੀਆਂ ਇੱਕ ਨਾਲ।

2. ਸੁਝਾਅ ਪੜਾਅ

ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਬੀਮੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਭਰਨ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪਾਠ 5 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇਹ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਏਜੰਟ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਵੇਰਵਾ ਭਰਨ ਬਾਰੇ ਸਮਝਾਵੇ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੇ। ਦਾਅਵਾ ਲੈਣ ਦੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਠੀਕ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਣ ਦੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਗਾਹਕ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਈ ਵਾਰ ਕੁਝ ਵਾਧੂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਦੱਸ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਏਜੰਟ/ਸਲਾਹਕਾਰ ਦੇ ਰਾਹੀਂ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਸਭ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਰਸਮੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਿਉਂ ਹੈ।

3. ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪੜਾਅ

a) ਕਵਰ ਨੋਟ

ਕਵਰ ਨੇਟ ਪਾਠ '5' ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਕਵਰ ਨੇਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਏਜੰਟ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਗਾਹਕ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਤਸੁਕਤਾ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਤ ਏਜੰਟ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ।

b) ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪਹੁੰਚਾਉਣੇ

ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵੱਡਾ ਮੌਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਗਾਹਕ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮੱਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਨਿਯਮ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਖੁਦ ਜਾ ਕੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਕੇ ਆਉਣਾ ਚੰਗਾ ਵਿਚਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਜੇ ਪਾਲਸੀ ਸਿੱਧੀ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜਾ ਜਾ ਰਹੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗਾਹਕ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਭੇਜੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਹ ਗਾਹਕ ਕੋਲ ਜਾਣ ਅਤੇ ਮਿਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਾ ਸਮਝ ਆਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਲਸੀ ਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਕਈ ਕਿਸਮਾਂ, ਪਾਲਸੀ ਹੋਲਡਰ ਦੇ ਹੱਕ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤ, ਜੋ ਕਿ ਗਾਹਕ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਮੌਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੰਮ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੀਟਿੰਗ ਗਾਹਕ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦੀ ਏਜੰਟ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਅਗਲਾ ਪੜਾਅ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪੁੱਛਣਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਏਜੰਟ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਫਾਇਦਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਗਾਹਕ ਖੁਦ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਏਜੰਟ ਦੀ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਖੋਜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

c) ਪਾਲਸੀ ਨਵਿਆਉਣਾ

ਗ਼ੈਰ-ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰ ਸਾਲ ਨਵਿਆਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗਾਹਕ ਕੋਲ ਹਰ ਸਾਲ ਨਵਿਆਉਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੌਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕੀ ਉਸ ਨੇ ਉਸੇ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕੰਪਨੀ ਬਦਲਣੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਾਜ਼ੁਕ ਮੌਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਏਜੰਟ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਬਣਾਈ ਸਾਖ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਖਾਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਫੇਰ ਵੀ ਅਦਬ ਦੇ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਵਪਾਰ ਅਮਲ ਦੇ ਕਰਕੇ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਪਾਲਸੀ ਨਵਿਆਉਣ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਗਾਹਕ ਨਾਲ ਨਵਿਆਉਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਸਕੇ।

ਗਾਹਕ ਨਾਲ ਵੱਖ ਵੱਖ ਮੌਕਿਆਂ ਉੱਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤਿਉਹਾਰ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਸਮਾਗਮ ਉੱਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਭਿੱਛਾਵਾਂ ਭੇਜਣਾ, ਸੰਪਰਕ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਮੁਸਕਿਲ ਜਾਂ ਦੁੱਖ ਦੀ ਘੜੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣੀ।

4. ਦਾਅਵਾ ਪੜਾਅ

ਏਜੰਟ ਦਾਅਵਾ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਘਟਣਾ ਬਾਰੇ ਤੁਰੰਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਗਾਹਕ ਸਭ ਰਸਮਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰੇ ਅਤੇ ਸਭ ਜਾਂਚਾਂ ਲਈ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਵੇ, ਜੋ ਕਿ ਘਾਟੇ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਹੋਣ।

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 2

ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨੀ, ਜਿੱਥੇ ਬੀਮੇ ਲਈ ਲੋੜ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨਾ ਹੋਵੇ।

- I. ਜਾਇਦਾਦ ਬੀਮਾ
- II. ਵਪਾਰ ਦੇਣਦਾਰੀ ਬੀਮਾ
- III. ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰ ਦੇਣਦਾਰੀ ਲਈ ਮੋਟਰ ਬੀਮਾ
- IV. ਅੱਗ ਬੀਮਾ

C. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਪਟਾਰਾ

1. ਸਾਰ

ਜਦੋਂ ਗਾਹਕ ਵਲੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉੱਚ ਤਰਜੀਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸੇਵਾ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ [ਇਸ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਰਿਕਾਰਡ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਉਤਸੁਕਤਾ ਦੀ ਕਮੀ ਤੱਕ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ], ਜੋ ਕਿ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਦੁਖੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਗਾਹਕ ਇੰਝ ਦੀਆਂ ਅਸਫਲਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਕਰਕੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਗੁੱਸੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਸੇਵਾ ਅਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਹਿਸਾਸ ਅਤੇ ਸਬੰਧਿਤ ਉਤੇਜਨਾ ਦੀਆਂ ਦੋ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ:

- ✓ ਪਹਿਲਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ - ਧੋਖਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ
- ✓ ਦੂਜਾ ਕਿਸੇ ਦੇ ਅਹੰਕਾਰ ਨੂੰ ਠੇਸ ਲੱਗਣੀ - ਛੋਟਾ ਦਿੱਸਣ ਅਤੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ

ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਗਾਹਕ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਾਜ਼ੁਕ **"ਸੱਚ ਦਾ ਮੌਕਾ"** ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕੰਪਨੀ ਇਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਗਾਹਕ ਵਫਾਦਾਰੀ ਜਿੱਤਣ ਦਾ ਵਧੀਆ ਮੌਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਨੀ ਛੋਹ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਗਾਹਕ ਵੱਡਮੁੱਲਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਬੀਮਾ ਸਲਾਹਕਾਰ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇੰਝ ਦੇ ਹਾਲਤ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਪੈਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਢੁੱਕਵੇਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। **ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਗਾਹਕ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਜਿੰਨਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਰੱਖਦੇ ਹੋ।**

ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸਾਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਗਾਹਕ ਦੇ ਹਿੱਤ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਬੂਤ ਥੰਮ੍ਹ ਹਨ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਸਾਖ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਅੰਤ ਉੱਤੇ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਢੰਗ ਲਈ ਵੇਰਵੇ ਸਮੇਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਗਾਹਕ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮੂੰਹ ਰਾਹੀਂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਚਾਰ (ਚੰਗਾ/ਮਾੜਾ) ਵਿਕਰੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਕਿ ਚੰਗਾ ਸੇਵਾ ਨੂੰ 5 ਲੋਕਾਂ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਾੜੀ ਸੇਵਾ ਬਾਰੇ 20 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ।

2. ਸਾਂਝਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਿਸਟਮ (ਆਈਜੀਐਮਐਸ)

ਆਈਆਰਡੀਏਆ ਨੇ ਸਾਂਝਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਿਸਟਮ (ਆਈਜੀਐਮਐਸ) ਚਾਲੂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਡਾਟੇ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਭੰਡਾਰ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਲਈ ਸੰਦ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਪਾਲਸੀ-ਹੋਲਡਰ ਇਸ ਸਿਸਟਮ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪਾਲਸੀ ਵੇਰਵੇ ਨਾਲ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਫੇਰ ਸਬੰਧਿਤ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ

ਹਨ। ਆਈਜੀਐਮਐਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਲੱਗੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ:

http://www.policyholder.gov.in/Integrated_Grievance_Management.aspx

3. ਗਾਹਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1986

ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ "ਗਾਹਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਅਤੇ ਗਾਹਕ ਕੌਸਲਾਂ ਅਤੇ ਗਾਹਕ ਦੇ ਝਗੜਿਆਂ ਲਈ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ" ਐਕਟ ਨੂੰ ਗਾਹਕ ਸੁਰੱਖਿਆ (ਸੇਧ) ਐਕਟ, 2002 ਰਾਹੀਂ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

a) ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚਲੀਆਂ ਕੁਝ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ:

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

"ਸੇਵਾ" ਦਾ ਭਾਵ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਭਾਵਿਤ ਵਰਤੋਂਕਾਰ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕਿੰਗ, ਆਰਥਿਕ, ਬੀਮਾ, ਆਵਾਜਾਈ, ਕਾਰਵਾਈ, ਬਿਜਲੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਊਰਜਾ ਦੇਣੀ, ਬੋਰਡ ਜਾਂ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਜਾਂ ਦੇਵੇਂ, ਘਰ ਨਿਰਮਾਣ, ਮਨੋਰੰਜਨ, ਖ਼ਬਰਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਦਿਲਪਰਚਾਵਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸੇਵਾ ਮੁਫਤ ਦੇਣੀ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਇਕਰਾਰ ਵਜੋਂ ਦੇਣੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਸੇਵਾ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ

"ਗਾਹਕ" ਦਾ ਭਾਵ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ:

- i. ਕੋਈ ਵੀ ਸਾਮਾਨ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰਡ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਮਾਨ ਦਾ ਵਰਤਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਤ। ਪਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੰਡ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਵੇਚਣ ਲਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਾਪਰ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ ਜਾਂ
- ii. ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਲੈਂਦਾ ਜਾਂ ਫਾਇਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰਡ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ।

'ਨੁਕਸਾ' ਦਾ ਭਾਵ ਕੁਆਲਟੀ, ਕਿਸਮ ਜਾਂ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਢੰਗ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਰਾਹੀਂ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਲੋਂ ਇਕਰਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਖਰਾਬੀ, ਤੁਰੱਟੀ, ਅਪੂਰਨਤਾ ਹੈ।

'ਸ਼ਿਕਾਇਤ' ਦਾ ਭਾਵ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਕੋਈ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ:

- i. ਪੱਖਪਾਤੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿਹਾਰ ਜਾਂ ਬੰਧੇਜਮਈ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ
- ii. ਉਸ ਵਲੋਂ ਖਰੀਦੇ ਗਏ ਸਾਮਾਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਨੁਕਸ
- iii. ਉਸ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਤੁਰੱਟੀ
- iv. ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਹੀਂ ਤਹਿ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਪੈਕੇਜ ਉੱਤੇ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਸੂਲੀ ਗਈ ਕੀਮਤ

ਸਾਮਾਨ, ਜੇ ਕਿ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਖਤਰਨਾਕ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਜਦੋਂ ਜਨਤਕ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇੰਡ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ, ਢੰਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੇਖਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

'ਗਾਹਕ ਵਿਵਾਦ' ਦਾ ਭਾਵ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਖਿਲਾਫ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।

b) ਗਾਹਕ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਉਣ ਏਜੰਸੀਆਂ

ਹਰ ਜ਼ਿਲੇ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਅਤੇ ਕੋਮੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਗਾਹਕ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਉਣ ਏਜੰਸੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

- i. **ਜ਼ਿਲਾ ਫੋਰਮ:** ਫੋਰਮ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਲਈ ਨਿਆਂ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਸਾਮਾਨ, ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਮੁੱਲ 20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਹੈ। ਜ਼ਿਲਾ ਫੋਰਮ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ/ਫ਼ਰਮਾਨ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਢੁੱਕਵੀਂ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।
- ii. **ਸੂਬਾ ਕਮਿਸ਼ਨ:** ਇਹ ਨਿਪਟਾਰਾ ਅਥਾਰਟੀ ਮੌਲਿਕ, ਅਪੀਲ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨ ਨਿਆਂ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਿਲਾ ਫੋਰਮ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਲਈ ਅਸਲ ਨਿਆਂ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਸਾਮਾਨ/ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਮੁੱਲ 20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਪਰ 100 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ। ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਜ਼ਿਲਾ ਫੋਰਮ ਦੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹਨ।
- iii. **ਕੋਮੀ ਕਮਿਸ਼ਨ:** ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੰਤਿਮ ਅਥਾਰਟੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ ਕੋਮੀ ਕਮਿਸ਼ਨ। ਇਹ ਮੌਲਿਕ, ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਨਿਗਰਾਨੀ ਨਿਆਂ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੂਬਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਆਪਣੇ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਹ 100 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਸਾਮਾਨ/ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਵਿਵਾਦਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਸੂਬਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਉੱਤੇ ਨਿਗਰਾਨ ਨਿਆਂ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ।

ਉਹਨਾਂ ਸਭ ਤਿੰਨ ਏਜੰਸੀਆਂ ਕੋਲ ਦੀਵਾਨੀ (ਸਿਵਲ) ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ।

c) ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ

ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤਿੰਨ ਨਿਪਟਾਰਾ ਏਜੰਸੀਆਂ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਬਹੁਤ ਸੌਖਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੂਬਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਂ ਕੌਮੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਫੀਸ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ ਹੈ।

ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਖੁਦ ਜਾਂ ਉਸ ਵਲੋਂ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਏਜੰਟ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਖੁਦ ਜਾ ਕੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਭੇਜੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

d) ਗਾਹਕ ਫੋਰਮ ਹੁਕਮ

ਜੇ ਫੋਰਮ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਵੇ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੇ ਸਾਮਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੈ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਤੁਰੰਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਤੁਰੰਤੀ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਫੋਰਮ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ,

- i. ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੀਮਤ ਵਾਪਿਸ ਕਰਨੀ [ਜਾਂ ਬੀਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਾਪਿਸ ਕਰਨਾ], ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਖਰਚੇ
- ii. ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਲੱਗੀ ਸੱਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਇੰਡ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਹਰਜਾਨੇ ਵਜੋਂ ਦੇਣਾ
- iii. ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਤੁਰੰਤੀਆਂ ਦੂਰ ਕਰਨ
- iv. ਪੱਖਪਾਤੀ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਵਿਹਾਰ ਜਾਂ ਬੰਧੇਜਮਈ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਨਹੀਂ
- v. ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਢੁਕਵੀਂ ਕੀਮਤ ਦੇਣੀ

e) ਗਾਹਕ ਵਿਵਾਦ ਵਰਗ

ਤਿੰਨ ਫੋਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਗਾਹਕ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਵਰਗ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਨ:

- i. ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ

- ii. ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਾ ਹੋਣਾ
- iii. ਦਾਅਵੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ
- iv. ਘਾਟਾ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ
- v. ਪਾਲਸੀ ਨਿਯਮ, ਸ਼ਰਤਾਂ ਆਦਿ।

4. ਬੀਮਾ ਲੋਕਪਾਲ

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੀਮਾ ਐਪਕਟ, 1938 ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਨਤਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਿਯਮ, 1998 ਨਵੰਬਰ 11, 1998 ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਗਜਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ, ਬੀਮੇ ਦੇ ਸਭ ਨਿੱਜੀ ਵਰਗਾਂ ਲਈ, ਜੋ ਵੀ ਨਿੱਜੀ ਸਮੱਰਥਾ ਮੁਤਾਬਕ ਲਏ ਬੀਮੇ ਹਨ, ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਭਾਗ ਵਜੋਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧੀ ਸਭ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਕੀਮਤ, ਸਮਰੱਥ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਲੋਕਪਾਲ, ਬੀਮਤ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ, ਹਵਾਲੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚੋਲੇ ਅਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਲੋਕਪਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਅੰਤਿਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

a) ਲੋਕਪਾਲ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ

ਲੋਕਪਾਲ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਤ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਵਲੋਂ ਦਸਤਖਤ ਕਰਕੇ, ਲੋਕਪਾਲ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਹੋਈ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਬਰਾਂਚ / ਦਫ਼ਤਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੱਥੀ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ ਤਾਂ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਘਾਟੇ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਹੱਦ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਈ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਲੋਕਪਾਲ ਨੂੰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੇ:

- i. ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ:
 - ✓ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਾਂ

- ✓ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਰਸੀਦ ਦੇਣ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ
- ✓ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਵਾਬ ਨਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ।

- ii. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।
- iii. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਗਾਹਕ ਫੋਰਮ ਜਾਂ ਸਾਲਸੀ (ਵਿਚੋਲਪੁਣੇ) ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਨਹੀਂ ਪਈ ਹੈ।

b) ਲੋਕਪਾਲ ਵਲੋਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ

ਕੁਝ ਫਰਜ਼/ਨਿਯਮ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਲੋਕਪਾਲ ਵਲੋਂ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ:

- i. ਇੰਡ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਰਸੀਦ ਮਿਲਣ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।
- ii. ਨਕਲਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਤਾ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।
- iii. ਇੰਡ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- iv. ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪੱਤਰ ਦੀ ਨਕਲ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਉਸ ਵਲੋਂ ਇੰਡ ਦੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ 15 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਜੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿਚੋਲਗੀ ਨਾਲ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਲੋਕਪਾਲ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਠੀਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਪਏ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

c) ਲੋਕਪਾਲ ਰਾਹੀਂ ਇਨਾਮ

ਲੋਕਪਾਲ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ (ਇਨਾਮ) ਲਈ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ:

- i. ਇਨਾਮ 20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਐਕਸ-ਗ੍ਰੇਸ਼ੀਆ ਭੁਗਤਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ)
- ii. ਇਨਾਮ ਇੰਡ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਿਲਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 3 ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਇੰਡ ਦੇ ਇਨਾਮ ਮਿਲਣ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

- iii. ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਪਾਲ ਨੂੰ ਇੰਝ ਦੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪੱਤਰ ਮਿਲਣ ਦੇ 15 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਤਲਾਹ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
- iv. ਜੇ ਇੰਝ ਦੇ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਤਲਾਹ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਇਨਾਮ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 3

ਗਾਹਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਨੂੰਨ 1986 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸ ਨੂੰ ਗਾਹਕ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

- I. ਨਿੱਜੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਚੀਜ਼ਾਂ / ਸੇਵਾਵਾਂ ਲੈਣ ਵਾਲਾ
- II. ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਮੁੜ-ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਸਾਮਾਨ ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ
- III. ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਸਾਮਾਨ ਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਖਰੀਦਦਾ ਅਤੇ ਵਰਤਦਾ ਹੈ
- IV. ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਰਤਦਾ ਹੈ

D. ਗੱਲਬਾਤ ਢੰਗ

ਗਾਹਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਗੱਲਬਾਤ ਮੁਹਾਰਤ

ਕੰਮ ਦੇ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਏਜੰਟ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਕੋਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁਹਾਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੈ ਨਰਮ (ਸਾਫਟ) ਮੁਹਾਰਤ (ਸਾਫਟ ਸਕਿੱਲ)

ਸਖਤ (ਹਾਰਡ) ਮੁਹਾਰਤ ਦੇ ਉਲਟ - ਜੋ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੁਝ ਕੰਮ ਜਾਂ ਸਰਗਰਮੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਸਮੱਰਥਾ ਹੈ, ਨਰਮ (ਸਾਫਟ) ਮੁਹਾਰਤਾਂ ਹੋਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਤੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨਾਲ, ਕੰਮ ਅਤੇ

ਬਾਹਰ ਦੇਵਾਂ ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ, ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਸੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਨ। ਗੱਲਬਾਤ ਮੁਹਾਰਤਾਂ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਨਰਮ ਮੁਹਾਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।

1. ਗੱਲਬਾਤ ਅਤੇ ਗਾਹਕ ਸਬੰਧ

ਗਾਹਕ ਸੇਵਾ ਸੰਤੁਸ਼ਟਿਤ ਅਤੇ ਵਫਾਦਾਰ ਗਾਹਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗਾਹਕ ਇਨਸਾਨ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨਾਲ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਸਬੰਧ ਅਨੁਭਵ ਦੇਵੇਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਗਾਹਕ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਅਸਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਬੰਧ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਦੇ ਹਨ?

ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਸ ਦਾ ਮੂਲ ਹੈ ਭਰੋਸਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਰ ਤੱਥ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਭਰੋਸੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਆਉ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਤੱਥਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ

ਸ਼ਕਲ 2: ਭਰੋਸੇ ਦੇ ਤੱਥ

i. ਹਰ ਸਬੰਧ ਇੱਕ ਖਿੱਚ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ:

ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗਾਹਕ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਖਿੱਚ ਅਕਸਰ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਸੰਗਠਨ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪੈਂਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਖਿੱਚ ਹਰੇਕ ਦੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕੁੰਜੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਤਾਂ ਸਬੰਧ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ ਹੀ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਹੈ। ਵਿਕਰੇਤਾ ਬਾਰੇ

ਸੋਚੋ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਕਰੇਤਾ ਕੈਰੀਅਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਸਕੇਗੀ?

ii. ਸਬੰਧ ਦੇ ਵਿੱਚ ਦੂਜਾ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ - ਮੌਜੂਦ ਹੋਣਾ, ਜਦੋਂ ਲੋੜ ਹੋਵੇ:

ਸ਼ਾਇਦ ਵਧੀਆ ਉਦਾਹਰਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਵਿਆਹ। ਕੀ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ ਉਪਲੱਬਧ ਹੋਵੇ, ਜਦੋਂ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ? ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਾਹਕ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਉਪਲੱਬਧ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਲੋੜ ਹੈ? ਕੀ ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਗਾਹਕ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣ ਰਹੀ ਹੈ?

ਕੋਈ ਮੌਕੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕ ਦੀਆਂ ਸਭ ਉਮੀਦਾਂ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਬੰਧ ਫੇਰ ਵੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਉਹ ਗਾਹਕ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਉਣ, ਪੂਰੀ ਹਮਦਰਦੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦਿਖਾਉਣ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਸਭ ਵਿਸ਼ੇ ਜਿਵੇਂ:

- ✓ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇੱਕ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ
- ✓ ਢੰਗ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸੁਣਦਾ ਹੈ ਜਾਂ
- ✓ ਸੁਨੇਹਾ ਜੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਭੇਜਦਾ ਹੈ

ਨੇਮ-ਪਾਲਣ ਅਤੇ ਮੁਹਾਰਤ ਲਈ ਗੱਲਬਾਤ ਅਤੇ ਕਾਲ ਦੇ ਪਸਾਰ ਹਨ। ਗੱਲਬਾਤ (ਸੰਚਾਰ) ਦਾ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿਵੇਂ ਕੋਈ ਸੋਚਦਾ ਅਤੇ ਵੇਖਦਾ ਹੈ।

ਕੰਪਨੀਆਂ ਗਾਹਕ ਸਬੰਧ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਨਾਲ ਜੋੜੀ ਰੱਖਣ ਉੱਤੇ ਖਰਚ ਨਵਾਂ ਗਾਹਕ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗਾਹਕ ਸਬੰਧ ਕਈ ਮਿਲਣ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਉੱਤੇ ਬਣਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗਾਹਕ ਦੀਆਂ ਬੀਮਾਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੌਰਾਨ, ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਮਝਾਉਣ ਦੌਰਾਨ, ਫਾਰਮ ਦੇਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ। ਇਸਕਰਕੇ, ਏਜੰਟ ਕੋਲ ਇਹ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਉੱਤੇ ਸਬੰਧ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

2. ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ

ਗੱਲਬਾਤ ਕੀ ਹੈ?

ਸਭ ਗੱਲਾਂਬਾਤਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਭੇਜਣ ਵਾਲਾ, ਜੋ ਕਿ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਉਸ ਸੁਨੇਹੇ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਸੁਨੇਹੇ ਨੂੰ ਸਮਝ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

ਸ਼ਕਲ: ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਰੂਪ

ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦੇ ਕਈ ਢੰਗ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ

- ✓ ਬੋਲਣ
- ✓ ਲਿਖਣ
- ✓ ਬਿਨਾਂ-ਬੋਲਣ
- ✓ ਸਰੀਰਿਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਰਤਣੀ

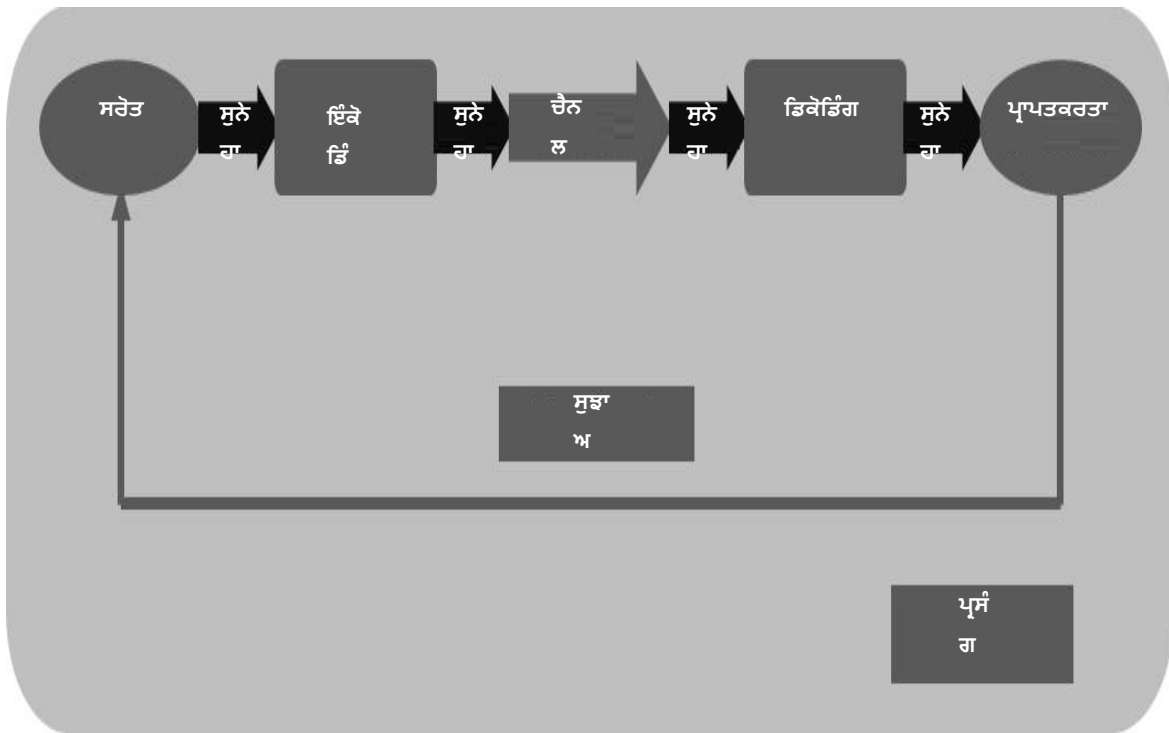
ਇਹ ਆਹਮਣੇ-ਸਾਹਮਣੇ, ਫੋਨ ਉੱਤੇ, ਈਮੇਲ ਜਾਂ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਉੱਤੇ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਰਸਮੀ ਜਾਂ ਗ਼ੈਰ-ਰਸਮੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੁਨੇਹੇ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਮੀਡਿਆ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਰੂਪ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਸੰਚਾਰ (ਗੱਲਬਾਤ) ਦਾ ਸਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਨੇ ਸੰਚਾਰ ਕੀਤੇ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ ਸਮਝਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਾਰੇਬਾਰ ਲਈ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਚੁਣਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਅਤੇ ਕਦੋਂ ਇਹ ਸੰਭਾਵਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਗੱਲਬਾਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਵਾਂਗ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਆਉ ਸ਼ਕਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੀਏ:

ਸ਼ਕਲ: ਗੱਲਬਾਤ ਢੰਗ

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

- i. **ਸਰੋਤ:** ਸੁਨੇਹੇ ਦੇ ਸਰੋਤ ਵਜੋਂ, ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਉਂ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੱਸਲਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਅਤੇ ਸਹੀ ਹੈ।
- ii. **ਸੁਨੇਹਾ** ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕੋਈ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- iii. **ਇੱਕੋਡਿੰਗ** ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਲੋਂ ਕਹੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡੀਕੋਡ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇੱਕੋਡਿੰਗ ਦੀ ਸਫਲਤਾ, ਕੋਈ ਕਿੰਨੇ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੇ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਗੜਬੜ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਦੇ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੰਝ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸੁਨੇਹੇ ਨਾਲ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਪੈਂਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- iv. ਸੁਨੇਹਾ ਇੱਕ ਢੰਗ (ਚੈਨਲ) ਰਾਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮਕਸਦ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਢੰਗ ਮੌਖਿਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ-ਸਾਹਮਣੇ ਮੀਟਿੰਗਾਂ, ਟੈਲੀਫੋਨ ਅਤੇ ਵਿਡੀਓ ਕਨਫਰੰਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ; ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪੱਤਰ, ਈਮੇਲ, ਮੀਮੇ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦਾ ਰੂਪ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

- v. **ਡੀਕੋਡਿੰਗ** ਪੜਾਅ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਟਿਕਾਣੇ ਉੱਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡੀਕੋਡਿੰਗ [ਜਾਂ ਸੁਨੇਹਾ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ] ਵੀ ਇੰਕੋਡਿੰਗ [ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ] ਵਾਂਗ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।
- vi. **ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤਾ:** ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਕਈ [ਸਰੋਤ], ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਸਰੋਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਅਹਿਸਾਸ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੁਨੇਹਾ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਹ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜਣ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ।
- vii. **ਸੁਝਾਅ:** ਭਾਵੇਂ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਮੌਖਿਕ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਮੌਖਿਕ ਸੁਨੇਹੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੰਝ ਦੇ ਸੁਝਾਆਵਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਤਿਕਰਮ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਤਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੱਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਨੇਹਾ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਉੱਤੇ ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸੁਨੇਹੇ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂ ਹੋਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

3. ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟਾਂ

ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਹਰਕੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਗੱਲਬਾਤ ਵਿਗੜ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਵਲੋਂ ਪਾਏ ਗਏ ਅਸਰ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਸੁਨੇਹੇ ਨੂੰ ਮਾੜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ, ਜਾਂ ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤਾ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਇਆ ਹੈ। ਚੁਣੌਤੀ ਇਹ ਸਭ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ।

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 4

ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

- I. ਖਿੱਚ
- II. ਭਰੋਸਾ
- III. ਗੱਲਬਾਤ
- IV. ਸੰਦੇਹਵਾਦ

E. ਬਿਨਾਂ-ਮੌਖਿਕ ਗੱਲਬਾਤ

ਆਉ ਕੁਝ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖੀਏ, ਜਿਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਖਾਸ

ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਬਣਾਉਣਾ

ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਖਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਥੰਮ੍ਹ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਗਾਹਕ ਨਾਲ ਕਾਰੋਬਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮਿਲਣ ਦੇ ਮੌਕੇ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕੁਝ ਕੁ ਸਕਿੰਟ ਹੀ, ਤੁਹਾਡੀ ਪਰਖ ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਤੁਹਾਡੇ ਬਾਰੇ ਇਰਾਦਾ ਤੁਹਾਡੀ ਦਿੱਖ, ਤੁਹਾਡੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਕੱਪੜੇ ਪਾਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਗੁਰ ਹਨ:

- i. **ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਰਹੋ ਆਪਣੀ** ਯਾਤਰਾ ਨੂੰ ਕੁਝ ਮਿੰਟ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੋ, ਸਭ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਦੇਰੀਆਂ ਲਈ ਸਮਾਂ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲੋ।
- ii. **ਖੁਦ ਨੂੰ ਢੁੱਕਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ** ਤੁਹਾਡਾ ਸੰਭਾਵਿਤ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮਿਲਣ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਪਹਿਰਾਵਾ ਉਸ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਸ਼ਾਨ ਬਣਦਾ ਹੈ।
 - ✓ ਕੀ ਤੁਹਾਡਾ ਪਹਿਰਾਵਾ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਠੀਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮੱਦਦ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ?
 - ✓ ਕੀ ਤੁਹਾਡੇ ਕੱਪੜੇ ਮੀਟਿੰਗ ਜਾਂ ਸਮੇਂ ਮੁਤਾਬਕ ਢੁੱਕਵੇਂ ਹਨ?
 - ✓ ਕੀ ਤੁਹਾਡੀ ਦਿੱਖ ਸਾਫ਼ ਅਤੇ ਸਲੀਕੇਦਾਰ ਹਨ - ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਲ ਕਟਵਾਏ ਅਤੇ ਸ਼ੇਵ ਕੀਤੀ, ਸਾਫ਼ ਅਤੇ ਸਲੀਕੇਦਾਰ ਕੱਪੜੇ ਹਨ, ਮੇਕਅੱਪ ਸਾਫ਼ ਅਤੇ ਸਲੀਕੇਦਾਰ ਹੈ?
- iii. **ਇੱਕ ਗਰਮਜ਼ੋਸੀ, ਹੌਂਸਲੇ ਭਰਪੂਰ ਅਤੇ ਜੇਤੂ** ਮੁਸਕਾਨ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਸਰੋਤੇ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਲਈ ਸੌਖੇ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।
- iv. **ਖੁੱਲ੍ਹੇ, ਹੌਂਸਲੇ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿੜ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਬਣਾਓ**
 - ✓ ਕੀ ਤੁਹਾਡੀ ਸਰੀਰਿਕ ਭਾਸ਼ਾ ਹੌਂਸਲੇ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ?

- ✓ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਸਿੱਧੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ, ਮੁਸਕਰਾਉਂਦੇ ਹੋ, ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਖਾਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹੋ, ਗਰਮਜ਼ੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾਉਂਦੇ ਹੋ?
 - ✓ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕੁਝ ਅਲੋਚਨਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਮੀਦ ਮੁਤਾਬਕ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦ੍ਰਿੜ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋ?
- v. ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ - ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲੈਣੀ।
- ✓ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਗਾਹਕ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਪਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਲਗਾਇਆ ਹੈ?
 - ✓ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਵਲੋਂ ਕਹੇ ਬਾਰੇ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਜਾਗਰੂਕ ਰਹੇ ਹੋ?
 - ✓ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੌਜੂਦ ਅਤੇ ਉਪਲੱਬਧ ਹੋ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਆਪਣੇ ਫੋਨ ਉੱਤੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸੀ?

1. ਸਰੀਰਿਕ ਭਾਸ਼ਾ

ਸਰੀਰਿਕ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਭਾਵ ਹਿਲਜੁਲ, ਸੰਕੇਤ, ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਹਾਵ-ਭਾਵ ਤੋਂ ਹੈ। ਢੰਗ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤੁਰਦੇ, ਬਹਿੰਦੇ ਤੇ ਖੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਸਾਡੇ ਬਾਰੇ ਸਭ ਕੁਝ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਕੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਹ ਅਕਸਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਤੁਹਾਡੇ ਵਲੋਂ ਕਹੇ ਗਏ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਫੀਸਦੀ ਹੀ ਸੁਣਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ, ਉਹ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਬੋਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਉੱਚੀ ਵੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਰੀਰਿਕ ਭਾਸ਼ਾ ਬਾਰੇ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

a) ਭਰੋਸਾ

ਇੱਥੇ ਕੁਝ ਗੁਰ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਹੌਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਭਰੋਸੇ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਇਸ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੁਣਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੰਦੇ ਹੋ:

- ✓ ਅੰਦਾਜ਼ - ਮੋਢੇ ਪਿੱਛੇ ਵੱਲ ਰੱਖ ਕੇ ਸਿੱਧੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਵੋ
- ✓ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅੱਖ ਸੰਪਰਕ - ਚਿਹਰੇ ਉੱਤੇ "ਮੁਸਕਾਰਹਟ" ਨਾਲ
- ✓ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਅਤੇ ਧੀਰਜ ਵਾਲੇ ਸੰਕੇਤ

b) ਭਰੋਸਾ

ਅਕਸਰ, ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦਾ ਉਸ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਉਸਦੀ ਸਰੀਰਿਕ ਭਾਸ਼ਾ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਦਿਵਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜੇ ਵੀ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਪ੍ਰਤੀ ਉਹ ਇਮਾਨਦਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਖਾਸ ਲੱਛਣਾਂ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਕਿ ਦਰਸਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਇਮਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਮੁਤਾਬਕ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ:

- ✓ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਅੱਖ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਮਿਲਾਉਣੀਆਂ ਜਾਂ ਨਾ ਮਿਲਾਉਣੀਆਂ ਜਾਂ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਤੇਜ਼ ਹਿਲਜੁਲ
- ✓ ਬੋਲਣ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਦੇ ਅੱਗੇ ਹੱਥ ਜਾਂ ਉਂਗਲਾਂ ਰੱਖਣੀਆਂ
- ✓ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਸਰੀਰ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤੋਂ ਪਾਸੇ ਘੁੰਮਾਉਣਾ
- ✓ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਾਹ ਲੈਣ ਦੀ ਦਰ ਵਧਣੀ
- ✓ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਰੰਗ ਬਦਲਣੇ; ਚਿਹਰਾ ਜਾਂ ਗਰਦਨ ਲਾਲ ਹੋਣੀ
- ✓ ਪਸੀਨਾ ਵੱਧ ਆਉਣਾ
- ✓ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਿੱਚ, ਥਥਲਾਉਣਾ, ਗਲਾ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ
- ✓ ਗਤੀ - ਆਵਾਜ਼ ਦੀ ਟੋਨ ਨੂੰ ਐਸਤ ਦਰਜੇ ਤੋਂ ਹੌਲੀ ਰੱਖ ਕੇ ਹੌਲੀ ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਬੋਲਣਾ

ਕੁਝ ਸਰੀਰਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਬਚਾਅ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਗ੍ਰਹਿਣਸ਼ੀਲ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਵਿੱਚ ਹਨ:

- ✓ ਹੱਥ/ਬਾਂਹ ਸੰਕੇਤ ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਕੋਲ ਹੋਣੇ
- ✓ ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਹਾਵ-ਭਾਵ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ
- ✓ ਸਰੀਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤੋਂ ਪਾਸੇ ਘੁੰਮਾਉਣਾ
- ✓ ਬਾਂਹਵਾਂ ਸਰੀਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੰਦ ਕਰਨੀਆਂ
- ✓ ਅੱਖਾਂ ਰਾਹੀਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸੰਪਰਕ ਰੱਖਣਾ ਜਾਂ ਨਿਰਾਸ਼

ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਗਾਹਕ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਤੁਹਾਨੂੰ ਖੁਦ ਨੂੰ ਜਾਂਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਗਾਹਕ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਕੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

2. ਸੁਣਨ ਮੁਹਾਰਤ

ਗੱਲਬਾਤ ਮੁਹਾਰਤ ਦੇ ਤੀਜੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਮੁਹਾਰਤ ਬਾਰੇ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਨਿੱਜੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਜਾਣ-ਪਛਾਣੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹੈ - 'ਸਮਝਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਝੋ'

ਕਿੰਨੀ ਵਧੀਆ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਸੀਂ ਸੁਣਦੇ ਹੋ, ਇਸ ਦਾ ਤੁਹਾਡੇ ਕੰਮ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਕੁਆਲਟੀ ਉੱਤੇ ਵੱਡਾ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਆਓ ਸੁਣਨ ਗੁਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਵੇਖੀਏ।

a) ਸਰਗਰਮ ਸੁਣਨਾ:

ਇਹ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਚੇਤਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਾ ਕੇਵਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ, ਹੋਰ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪੂਰਨ ਵਿੱਚ, ਹੋਰ ਵਲੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਪੂਰੇ ਸੁਨੇਹੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਆਓ ਸਰਗਰਮ ਸੁਣਨ ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਉੱਤੇ ਵੇਖੀਏ। ਇਹ ਹਨ:

i. ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ

ਸਾਨੂੰ ਬੁਲਾਰੇ ਵੱਲ ਸਾਡੇ ਇੱਕਚਿਤ ਧਿਆਨ ਅਤੇ ਸੁਨੇਹੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੂਚਨਾ, ਗ਼ੈਰ-ਮੌਖਿਕ ਗੱਲਬਾਤ ਵੀ ਉੱਚੀ "ਬੋਲਦੀ" ਹਨ। ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੇ ਕੁਝ ਪੱਖ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਹਨ:

- ✓ ਬੁਲਾਰੇ ਵੱਲ ਸਿੱਧਾ ਵੇਖੋ
- ✓ ਧਿਆਨ ਵੰਡਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖੋ
- ✓ ਦਿਮਾਗੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖੰਡਨ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਾ ਰਹੋ
- ✓ ਸਭ ਬਾਹਰੀ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਬਚੋ [ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਪਣੇ ਮੋਬਾਇਲ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਮੋਡ ਵਿੱਚ ਰੱਖੋ]
- ✓ ਬੁਲਾਰੇ ਦੀ ਸਰੀਰਿਕ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ "ਸੁਣੋ"

ii. ਨੁਮਾਇਸ਼ ਕਰਨਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸੁਣ ਰਹੇ ਹੋ:

ਸਰੀਰਿਕ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਇੱਥੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਲੋਂ:

- ✓ ਕਦੇ ਕਦੇ ਸਿਰ ਹਿਲਾਉਣਾ ਅਤੇ ਮੁਸਕਰਾਉਣਾ
- ✓ ਅੰਦਾਜ਼ ਰੱਖਣਾ, ਜੋ ਕਿ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰੱਖੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਮੁਕਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਦੇਵੇ
- ✓ ਛੋਟੇ ਮੌਖਿਕ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਂ ਅਤੇ ਹੁੰ

iii. ਸੁਝਾਅ ਦੇਣੇ:

ਜੇ ਵੀ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸੁਣਦੇ ਹਾਂ, ਸਾਡੇ ਨਿੱਜੀ ਫਿਲਟਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਭਟਕ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ, ਅਨੁਮਾਣ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ। ਸਰੇਤੇ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਫਿਲਟਰਾਂ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

- ✓ ਇਸ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੁਨੇਹੇ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇਣ ਅਤੇ ਜੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- ✓ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਢੰਗ ਕਿ ਬੁਲਾਰੇ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਾ
- ✓ ਤੀਜਾ ਢੰਗ ਹੈ ਬੁਲਾਰੇ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੋਕਣਾ ਅਤੇ ਜੇ ਵੀ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਸਾਰ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਲਈ ਦੁਹਰਾਉਣਾ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਲਈ ਪੁੱਛਣਾ - ਜੇ ਮੈਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ, ਕੀ ਮੈਂ ਸਹੀ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸਿਹਤ ਸਕੀਮਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਫਾਇਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਮੁੱਦੇ ਹਨ, ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ?

ਬੁਲਾਰੇ ਦੇ ਠੀਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਸਾਰ ਦਿਓ - ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹੋ ਕਿ 'ਸਾਡੀਆਂ ਸਿਹਤ ਸਕੀਮਾਂ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਦਿਲਚਸਪ ਹੋਣ'- ਕੀ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਹੈ?

iv. ਅਨੁਮਾਨ ਨਾ ਲਗਾਉ:

ਸਰਗਰਮ ਸੁਣਨ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਅਤੇ ਬੁਲਾਰੇ ਵਲੋਂ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੋਣਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਰੋਤ ਸ਼ਾਇਦ ਸੁਣ ਤਾਂ ਉਹ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਬੁਲਾਰੇ ਵਲੋਂ ਕਹੇ ਜਾ ਰਹੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਸੁਣ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇੰਝ ਦੀ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਸੋਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਰੋਤਾ ਬੁਲਾਰੇ ਦੇ ਬੋਲਣ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਮੰਨ ਕੇ ਅਣਇੱਛਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬੋਲਣ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਲਟ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਬੁਲਾਰੇ ਦਾ ਖੰਡਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪੂਰਾ ਸੁਨੇਹਾ ਹਾਲੇ ਦਿੱਤਾ ਹੀ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਇਹ ਬੁਲਾਰੇ ਲਈ ਹੀ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸੁਨੇਹੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸਮਝ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਰਗਰਮ ਸੁਣਨ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ:

- ✓ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੁਲਾਰੇ ਨੂੰ ਹਰ ਨੁਕਤਾ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਿਉ
- ✓ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਲਟ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਬੁਲਾਰੇ ਨੂੰ ਟੋਕੇ ਨਾ

v. ਢੁੱਕਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ:

ਸਰਗਰਮ ਸੁਣਨ ਦਾ ਭਾਵ ਬੁਲਾਰੇ ਵਲੋਂ ਬੋਲੇ ਗਏ ਤੋਂ ਕੇਵਲ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਹੈ। ਗੱਲਬਾਤ ਤਾਂ ਹੀ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਸਰੋਤਾ ਕਿਸੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦੇਵੇ, ਸ਼ਬਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਕਿਰਿਆ ਰਾਹੀਂ। ਕੁਝ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਬੁਲਾਰੇ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਨਾ ਵਿਖਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਬਲਕਿ ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਇੱਜ਼ਤ ਵਾਲਾ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਨ:

- ✓ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖ, ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਰਹੋ
- ✓ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਜ਼ਤ ਦਿਓ
- ✓ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤਾਓ ਕਰੋ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ

vi. ਹਮਦਰਦੀਪੂਰਕ ਸੁਣਨਾ:

ਹਮਦਰਦੀਪੂਰਕ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ਬਦੀ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਖੁਦ ਨੂੰ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਅਨੁਭਵ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਵਜੋਂ ਹੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਸਭ ਚੰਗੀ ਗਾਹਕ ਸੇਵਾ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪੱਖ ਹਮਦਰਦੀ ਨਾਲ ਸੁਣਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਮਸਲਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਐੱਖਿਆਈ ਵਿੱਚ ਗਾਹਕ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਤਕਲੀਫ਼ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਹਮਦਰਦੀ ਦਾ ਭਾਵ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਕੇ ਸੁਣਨਾ ਅਤੇ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ, ਜੋ ਕਿ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ। ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਬੁਲਾਰੇ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਰਸਾਈ ਜਾਵੇ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਹਿਮਤੀ। ਵਿਅਕਤੀ ਇੰਝ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਵਲ ਸਿਰ ਹਿਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ "ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ" ਜਾਂ "ਮੈਂ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ" ਵਰਗੇ ਵਾਕ ਵਰਤ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 5

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਰਗਰਮ ਸੁਣਨ ਦਾ ਭਾਗ ਨਹੀਂ ਹੈ?

- I. ਚੰਗਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ
- II. ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣਾ
- III. ਹਮਦਰਦੀਪੂਰਕ ਸੁਣਨਾ
- IV. ਢੁੱਕਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ

F. ਨੈਤਿਕ ਰਵੱਈਆ

1. ਸਾਰ

ਦੇਰ ਨਾਲ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਗੰਭੀਰ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਏ, ਕਿਉਂਕਿ ਗਲਤ ਰਵੱਈਏ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵੱਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਗਲਤ ਖਾਤਿਆਂ ਅਤੇ ਬੇਈਮਾਨੀ ਲੇਖਾ-ਪੜਤਾਲ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਰਾਹੀਂ ਧੋਖਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲਾਲਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਿੱਜੀ ਫਾਇਦੇ ਲੈਣ ਲਈ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਨਾਲ ਹੀ, ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਹੀ ਭਰੋਸੇ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦਿੰਦੇ ਵੇਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਨਿੱਜੀ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਲਾਲਚ ਭਾਰੂ ਹੋਣਾ।

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਪ੍ਰਬੰਧ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਵਧਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ "ਨੈਤਿਕ" ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 'ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਹੱਕ ਕਾਨੂੰਨ' ਵਰਗੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ 'ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦਾਅਵਾ' ਵਰਗੇ ਕਦਮ ਵਧੀਆ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭਾਗ ਮੰਨੇ ਗਏ ਹਨ।

ਨੈਤਿਕ ਰਵੱਈਆ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਚੰਗੇ ਨਿਯੰਤ੍ਰਨ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸੱਚੇ ਰੂਪ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਚੰਗਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ। ਅਨੈਤਿਕ ਰਵੱਈਆ ਹੋਰ ਲਈ ਘੱਟ ਫਿਕਰ ਵੇਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖੁਦ ਲਈ ਵੱਧ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਰਾਹੀਂ ਖੁਦ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਅਨੈਤਿਕ ਰਵੱਈਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਫਾਇਦੇ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਹਿੱਤ ਦੀ ਕੀਮਤ ਉੱਤੇ ਇੰਝ ਕਰਨਾ ਗਲਤ ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਭਰੋਸੇ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਹੈ। ਠੀਕ ਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਦੇ ਮਸਲੇ ਬੀਮੇ ਦੇ ਇਹ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ। ਟਰੱਸਟ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਧੋਖਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਗਲਤ ਹੈ। ਚੀਜ਼ਾਂ ਗਲਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸੰਭਾਵਿਤ ਦੀਆਂ ਸਭ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀਆਂ ਬੀਮੇ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਨੈਤਿਕ ਰਵੱਈਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਖੁਦ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹੱਤਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਆਈਆਰਡੀਏਆ ਵਲੋਂ ਕਈ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨੈਤਿਕਤਾ ਨੂੰ ਨੈਤਿਕ ਰਵੱਈਏ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ (ਪਾਠ 4 ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ)।

ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੇਡ ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾ ਹੋਣ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨੈਤਿਕ ਕੇਡ ਦੀ ਹਰ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਜਾਣਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਪਾਲਣਾ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਹੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ, ਜੇ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ। ਚੀਜ਼ਾਂ ਗਲਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਬੀਮਾ ਕਰਤੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਟੀਚੇ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਸੰਭਾਵਿਤ ਦੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਰਦੇ ਹਨ।

2. ਲੱਛਣ

ਨੈਤਿਕ ਰਵੱਈਏ ਦੇ ਕੁਝ ਲੱਛਣ ਹਨ:

- ਗਾਹਕ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਤੋਂ ਉੱਤੇ ਰੱਖਣਾ
- ਗਾਹਕ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਸਭ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਖ਼ਤ ਗੁਪਤ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣਾ
- ਸਭ ਤੱਥਾਂ ਬਾਰੇ ਪੂਰੇ ਅਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਨਾਲ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਫੈਸਲੇ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨੈਤਿਕ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਅਸਲਾਂ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ:

- ਦੋ ਸਕੀਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੋਣ ਕਰਨੀ, ਇੱਕ ਦੂਜੀ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਜਾਂ ਦਲਾਲੀ ਦੇਵੇ।
- ਮੌਜੂਦਾ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨਾ
- ਹਾਲਤਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਬਣਨਾ, ਜੇ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਗਾਹਕ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਜਾਂ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਉਲਟ ਅਸਰ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 6

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਨੈਤਿਕ ਰਵੱਈਏ ਦਾ ਭਾਗ ਨਹੀਂ ਹੈ?

- ਢੁਕਵੇਂ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਨਾਲ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਕਰਦੇ ਹਨ।
- ਗਾਹਕ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਭੇਤ ਨੂੰ ਭੇਤ ਰੱਖਣਾ
- ਖੁਦ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਗਾਹਕ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਖਣਾ
- ਗਾਹਕ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਖਣਾ

ਸਾਰ

- a) ਬੀਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗਾਹਕ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੋਰ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਨਾਜ਼ੁਕ ਹੈ।
- b) ਸੇਵਾ ਗੁਣਵੱਤਾ (ਕੁਆਲਟੀ) ਦੇ ਪੰਜ ਮੁੱਖ ਸੰਕੇਤਕਾਂ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਜਵਾਬਦੇਹੀ, ਹਮਦਰਦੀ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ।
- c) ਗਾਹਕ ਜੀਵਨ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਫਾਇਦਿਆਂ ਦੇ ਜੋੜ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਗਾਹਕ ਨਾਲ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।
- d) ਗਾਹਕ ਸੇਵਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਗਾਹਕ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।
- e) ਆਈਆਰਡੀਏਆ ਨੇ ਸਾਂਝਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਿਸਟਮ (ਆਈਜੀਐਮਐਸ) ਚਾਲੂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਡਾਟੇ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਭੰਡਾਰ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਲਈ ਸੰਦ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- f) ਲੋਕਪਾਲ, ਬੀਮਤ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ, ਹਵਾਲੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚੋਲੇ ਅਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- g) ਸਰਗਰਮ ਸੁਣਨ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ, ਸੁਝਾਅ ਦੇਣੇ ਅਤੇ ਢੁੱਕਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।
- h) ਨੈਤਿਕ ਰਵੱਈਏ ਵਿੱਚ ਗਾਹਕ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਖਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦ

- a) ਸੇਵਾ ਦੀ ਕੁਆਲਟੀ
- b) ਹਮਦਰਦੀ
- c) ਸਾਂਝਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਿਸਟਮ (ਆਈਜੀਐਮਐਸ)
- d) ਗਾਹਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1986
- e) ਜ਼ਿਲਾ ਗਾਹਕ ਫੋਰਮ
- f) ਬੀਮਾ ਲੋਕਪਾਲ
- g) ਸਰੀਰਿਕ ਭਾਸ਼ਾ
- h) ਸਰਗਰਮ ਸੁਣਨਾ
- i) ਨੈਤਿਕ ਰਵੱਈਆ

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਜਵਾਬ

ਜਵਾਬ 1

ਸਹੀ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਆਰਥਿਕ ਫਾਇਦਿਆਂ ਦਾ ਜੋੜ, ਜੋ ਕਿ ਗਾਹਕ ਨਾਲ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਸਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਗਾਹਕ ਜੀਵਨ-ਸਮਾਂ ਮੁੱਲ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 2

ਸਹੀ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਹੀਂ ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰ ਦੇਣਦਾਰੀ ਲਈ ਮੋਟਰ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਇਹ ਲੋੜ ਉੱਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 3

ਸਹੀ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਗਾਹਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਨੂੰਨ 1986 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਗਾਹਕ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮੁੜ-ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਸਾਮਾਨ ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 4

ਸਹੀ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਸੰਦੇਹਵਾਦ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 5

ਸਹੀ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਬਹੁਤ ਹੀ ਵੱਧ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਹੋਣਾ ਸਰਗਰਮ ਸੁਣਨ ਦਾ ਭਾਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 6

ਸਹੀ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਖੁਦ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਗਾਹਕ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਖਣਾ ਨੈਤਿਕ ਰਵੱਈਆ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਖੁਦ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲ

ਸਵਾਲ 1

_____ ਵਾਸਤਵਿਕ ਸਾਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

- I. ਘਰ
- II. ਬੀਮਾ
- III. ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ
- IV. ਜੀਨਸ

ਸਵਾਲ 2

_____ ਸੇਵਾ ਕੁਆਲਟੀ ਦਾ ਸੰਕੇਤਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

- I. ਚਲਾਕੀ
- II. ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ
- III. ਹਮਦਰਦੀ
- IV. ਪ੍ਰਤਿਉੱਤਰਦਾਇਕ

ਸਵਾਲ 3

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ, _____ ਬੀਮਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

- I. ਮੋਟਰ ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰ ਦੇਣਦਾਰੀ
- II. ਘਰਾਂ ਲਈ ਅੱਗ ਬੀਮਾ
- III. ਘਰੇਲੂ ਯਾਤਰਾ ਲਈ ਯਾਤਰਾ ਬੀਮਾ
- IV. ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ

ਸਵਾਲ 4

ਬੀਮਤ ਲਈ ਬੀਮਾ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਇੱਕ ਢੰਗ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ _____ ਹੈ।

- I. ਮੁੜ-ਬੀਮਾ
- II. ਕਟੌਤੀ
- III. ਸਹਿ-ਬੀਮਾ
- IV. ਛੋਟ

ਸਵਾਲ 5

ਜੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ _____ ਰਾਹੀਂ ਆਈਆਰਡੀਏਆ (IRDA) ਕੋਲ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

- I. ਆਈਜੀਐਮਐਸ(IGMS)
- II. ਜ਼ਿਲਾ ਗਾਹਕ ਫੋਰਮ
- III. ਲੋਕਪਾਲ
- IV. ਆਈਜੀਐਮਐਸ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲਾ ਗਾਹਕ ਫੋਰਮ ਜਾਂ ਲੋਕਪਾਲ

ਸਵਾਲ 6

ਗਾਹਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ:

- I. ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤ
- II. ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤ
- III. ਬਰੈਂਡ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤ
- IV. ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ, ਬਰੈਂਡ ਅਤੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤ

ਸਵਾਲ 7

_____ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਲਈ ਨਿਆਂ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਸਾਮਾਨ, ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਮੁੱਲ 20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਹੈ।

- I. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ
- II. ਜ਼ਿਲਾ ਫੋਰਮ
- III. ਸੂਬਾ ਕਮਿਸ਼ਨ
- IV. ਕੇਮੀ ਕਮਿਸ਼ਨ

ਸਵਾਲ 8

ਗਾਹਕ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

- I. ਹੌਸਲਾ ਵਿਖਾ ਕੇ
- II. ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਜਾ ਕੇ
- III. ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਿਖਾ ਕੇ
- IV. ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਜਾ ਕੇ, ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਿਖਾ ਕੇ ਅਤੇ ਹੌਸਲੇ ਰਾਹੀਂ

ਸਵਾਲ 9

ਠੀਕ ਕਥਨ ਚੁਣੋ:

- I. ਬੀਮਾ ਵੇਚਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਨੈਤਿਕ ਰਵੱਈਆ ਅਸੰਭਵ ਹੈ
- II. ਬੀਮਾ ਏਜੰਟਾਂ ਲਈ ਨੈਤਿਕ ਰਵੱਈਆ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ

III. ਨੈਤਿਕ ਰਵੱਈਆ ਏਜੰਟ ਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮੱਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ

IV. ਕੇਵਲ ਉੱਪਰਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਹੀ ਨੈਤਿਕ ਰਵੱਈਏ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

ਸਵਾਲ 10

ਸਰਗਰਮ ਸੁਣਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ:

I. ਬੁਲਾਰੇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ

II. ਕਦੇ ਕਦੇ ਸਿਰ ਹਿਲਾਉਣਾ ਅਤੇ ਮੁਸਕਰਾਉਣਾ

III. ਸੁਝਾਅ ਦੇਣੇ

IV. ਬੁਲਾਰੇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ, ਕਦੇ ਕਦੇ ਸਿਰ ਹਿਲਾਉਣਾ ਤੇ ਮੁਸਕਰਾਉਣਾ ਅਤੇ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣਾ

ਸਵੈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ

ਜਵਾਬ 1

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਯਥਾਰਥ ਸਾਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 2

ਸਹੀਂ ਚੋਣ I ਹੈ।

ਚਲਾਕੀ ਸੇਵਾ ਕੁਆਲਟੀ ਦਾ ਸੰਕੇਤਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 3

ਸਹੀਂ ਚੋਣ I ਹੈ।

ਮੋਟਰ ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰ ਦੇਣਦਾਰੀ ਬੀਮਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 4

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਬੀਮਤ ਲਈ ਬੀਮਾ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਇੱਕ ਢੰਗ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਸ਼ਰਤ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 5

ਸਹੀਂ ਚੋਣ I ਹੈ।

ਜੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਆਈਜੀਐਮਐਸ (IGMS) ਰਾਹੀਂ ਆਈਆਰਡੀਏਆ (IRDA) ਕੋਲ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 6

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਗਾਹਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ, ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਬਰੈਂਡ ਵਿਰੁਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 7

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਜ਼ਿਲਾ ਫੋਰਮ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਲਈ ਨਿਆਂ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਸਾਮਾਨ, ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਮੁੱਲ 20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 8

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਗਾਹਕ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੌਸਲੇ, ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਅਤੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਿਖਾਉਣ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 9

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਨੈਤਿਕ ਰਵੱਈਆ ਏਜੰਟ ਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮੱਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 10

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਸਰਗਰਮ ਸੁਣਨ ਦੇ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਰੇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ, ਕਦੇ ਕਦੇ ਸਿਰ ਹਿਲਾਉਣਾ ਤੇ ਮੁਸਕਾਉਣਾ ਅਤੇ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣੇ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ।

ਪਾਠ 3

ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਣ ਦੀ ਵਿਧਿਆਂ

ਅਧਿਆਇ ਪਛਾਣ

ਬੀਮਾ ਉਦਯੋਗ , ਲਾਜ਼ਮੀ ਰੂਪ ਵਲੋਂ ਇੱਕ ਸੇਵਾ ਉਦਯੋਗ ਹੈ ਜਿੱਥੇ, ਵਰਤਮਾਨ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਗਾਹਕਾਂ ਦੀਆਂ ਉੱਮੀਦਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਧ ਰਹਿਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਣਕ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੰਤੋਖ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਲਗਾਤਾਰ ਨਵੇਂ ਉਤਪਾਦ ਲਿਆਉਣ ਅਤੇ ਗਾਹਕ ਸੇਵਾ ਦੇ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ਅਰਥਪੂਰਨ ਸੁਧਾਰ, ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨੀਕ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ, ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਉਦਯੋਗ ਗਾਹਕ ਅਸੰਤੋਖ ਅਤੇ ਹੀਨ ਛਵੀ ਵਲੋਂ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਰਸਤ ਹੈ। ਇਸ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਸੱਮਝਦੇ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਰੇਗੂਲੇਟਰ ਨੇ ਕਈ ਪਹਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

ਆਈਆਰਡੀਏ ਦੇ ਨਿਯਮ ਵੱਖਰਾ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਨੇਪਰੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਸਮਾਂ (TAT) ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਖਪਤਕਾਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਈਆਰਡੀਏ (ਪਾਲਿਸੀਧਾਰਕ ਹਿਤਾਂ ਦਾ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਵਿਨਿਅਮ), 2002 ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਪਰਭਾਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਣ ਵਿਧੀ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਆਈਆਰਡੀਏ ਨੇ ਉਸਦੇ ਲਈ ਵੀ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਬਨਾਏ ਹਨ।

ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਨਤੀਜੇ

A. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਣ ਵਿਧੀ - ਖਪਤਕਾਰ ਅਦਾਲਤ, ਓਮਬਡਸਮੈਨ

A. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਣ ਵਿਧੀ - ਖਪਤਕਾਰ ਅਦਾਲਤ, ਓਮਬਡਸਮੈਨ

1. ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪਰਬੰਧਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ (ਇਨਟੈਗਰੇਟਿਡ ਗ੍ਰੀਵਾਂਸ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਸਿਸਟਮ ਜਾਂ IGMS)

ਇਰਡਾ ਨੇ ਇੱਕ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪਰਬੰਧਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ (IGMS) ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਬੀਮਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅੰਕੜੇ ਦੇ ਇਕ ਕੇਂਦਰੀ ਭੰਡਾਰ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਛੁਟਕਾਰਾ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਲਈ ਇੱਕ ਯੰਤਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਪਾਲਿਸੀਧਾਰਕ ਇਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਟੀਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਰਜਿਸਟਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰ ਸੱਕਦੇ ਹਨ। ਉਸਦੇ ਬਾਅਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਸਬੰਧਤ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਣ ਵਿਧੀ

ਆਈਜੀਏਮਏਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਉੱਤੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਛੁਟਕਾਰਾ ਲਈ ਲਈ ਗਾਈਡਲਾਈਨ ਨਿਗਰਾਨੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਮਨ ਯੂਆਰਏਲ ਉੱਤੇ ਪੰਜੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ :

http://www.policyholder.gov.in/Integrated_Grievance_Management.aspx

2. ਖਪਤਕਾਰ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਅਧਿਨਿਯਮ , 1986

ਮਹਤਵਪੂਰਣ

ਇਹ ਅਧਿਨਿਯਮ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਦੀ ਬਿਹਤਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਖਪਤਕਾਰ ਪਰਿਸ਼ਦਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਧਿਕਰਣਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਪਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਅਧਿਨਿਯਮ ਖਪਤਕਾਰ ਹਿਫਾਜ਼ਤ (ਸੰਸ਼ੋਧਨ) ਅਧਿਨਿਯਮ, 2002 ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਕੁਝ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਹੇਠ ਹਨ:

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

ਸੇਵਾ ਦਾ ਮਤਲੱਬ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਣਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਜੋ ਸੰਭਾਵੀ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਲਈ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ ਬੈਂਕਿੰਗ, ਫਾਇਨੇਂਸਿੰਗ, ਬੀਮਾ, ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ, ਪ੍ਰਸੰਸਕਰਣ,

ਬਿਜਲੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਊਰਜਾ ਦੀ ਆਪੂਰਤੀ, ਬੋਰਡ ਜਾਂ ਅਸਥਾਈ ਘਰ ਜਾਂ ਦੇਨਾਂ, ਘਰ ਉਸਾਰੀ , ਮਨੋਰੰਜਨ, ਮਨੋਰੰਜਨ ਜਾਂ ਖਬਰਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ । ਲੇਕਿਨ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਹਨ ਮੁਫਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਨਿਜੀ ਸੇਵਾ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇਣਾ ।

ਬੀਮਾ ਇੱਕ ਸੇਵਾ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ ।

“**ਖਪਤਕਾਰ**” ਦਾ ਮਤਲੱਬ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ

- ✓ ਇੱਕ ਭੁਗਤਾਨੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਮਾਨ ਨੂੰ ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਮਾਨ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਯੋਗਕਰਤਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ । ਲੇਕਿਨ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਪੁਨਰ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਪਾਰਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਨੂੰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ
- ✓ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਭੁਗਤਾਨੇ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਲਾਭ ਚੁੱਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ ।

“**ਦੇਸ਼**” ਦਾ ਮਤਲੱਬ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲਤੀ , ਖਾਮੀ , ਕਮੀ , ਗੁਣਵੱਤਾ , ਰੁਦਰਤ ਅਤੇ ਨੁਮਾਇਸ਼ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਵਿੱਚ ਅਪਰਿਆਪਤਤਾ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੇਵੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨੁਮਾਇਸ਼ ਕਰਣ ਦੀ ਹਾਮੀ ਭਰੀ ਗਈ ਹੈ , ਕਿਸੇ ਸੰਧੀ ਦੇ ਨਕਲ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ।

“**ਸ਼ਿਕਾਇਤ**” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ:

- ✓ ਇੱਕ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਵਪਾਰ ਤਰੀਕਾ ਜਾਂ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਵਪਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ
- ✓ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦਿਆ ਸਾਮਾਨ ਇੱਕ ਜ ਵੱਧ ਨੁਕਸ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ
- ✓ ਭਾੜੇ ਉਤੇ ਲਈ ਜਾਂ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੀ ਸੇਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕਮੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ
- ✓ ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜਾਂ ਪੈਕੇਜ ਉੱਤੇ ਦਿਖਾਇਆ ਹੋਇਆ ਮੁੱਲ ਵਲੋਂ ਜਿਆਦਾ ਕੀਮਤ ਵਸੂਲੀ ਗਈ ਹੈ
- ✓ ਅਜਿਹਾ ਸਾਮਾਨ ਜੋ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਣ ਉੱਤੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਖਤਰਨਾਕ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਜਨਤਾ ਲਈ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਉਲਟ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਦੇ ਵਰਤੇ ਤਰੀਕੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਖਾਣਾ ਵਪਾਰੀ ਲਈ ਜਰੂਰੀ ਹੈ

“ਖਪਤਕਾਰ ਵਿਵਾਦ” ਦਾ ਮਤਲੱਬ ਇੱਕ ਵਿਵਾਦ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਰਖਿਆ ਹੋਇ ਆਰੋਪਾਂ ਵਲੋਂ ਇਨਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹੈ ।

a) ਖਪਤਕਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਣ ਅਦਾਰੇ

"ਖਪਤਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਅਦਾਰੇ ਨਿਵਾਰਣ " ਹਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਅਤੇ ਰਾਜ 'ਚ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ' ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ.

i. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ.

- ✓ ਮੰਚ ਦੇ ਕੋਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜੇ ਦਾ ਮੁੱਲ 20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦਾ ਹੈ ।
- ✓ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਨਿਸ਼ਪਾਦਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ / ਡਿਕਰੀ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਭੇਜਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ।

ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ

- ✓ ਇਸ ਨਿਵਾਰਣ ਪ੍ਰਾਧਿਕਰਣ ਦੇ ਕੋਲ ਮੂਲ, ਅਪੀਲੀ ਅਤੇ ਪਰਿਆਵੇਕਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ।
- ✓ ਇਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੰਚ ਵਲੋਂ ਅਪੀਲ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਇਸਦੇ ਕੋਲ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਣ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਸਾਮਾਨ/ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜੇ ਦਾ ਮੁੱਲ, ਜੇਕਰ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਹੈ, 20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵਲੋਂ ਜਿਆਦਾ ਹੈ, ਲੇਕਿਨ 100 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵਲੋਂ ਜਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਹੋਰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੀ ਹਨ

ii. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ

- ✓ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਥਾਪਤ ਅੰਤਮ ਪ੍ਰਾਧਿਕਾਰੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਹੈ
- ✓ ਇਸ ਦੇ ਕੋਲ ਮੂਲ, ਅਪੀਲੀ ਅਤੇ ਪਰਿਆਵੇਕਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ।
- ✓ ਇਹ ਰਾਜ ਮੰਚ ਵਲੋਂ ਅਪੀਲ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਇਸਦੇ ਕੋਲ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਣ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਸਾਮਾਨ/ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜੇ ਦਾ ਮੁੱਲ, 100 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵਲੋਂ ਜਿਆਦਾ ਹੈ।
- ✓ ਇਸਦੇ ਕੋਲ ਰਾਜ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਉੱਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ।

ਤਿੰਨੋਂ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ।

ਚਿੱਤਰ 1: ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਣ ਲਈ ਮਾਰਗ

b) ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਧੀ

ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਪਰਿਕ੍ਰਿਆ ਉੱਤੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤਿੰਨ ਨਿਵਾਰਣ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਰਲ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਾਉਣ ਜਾਂ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਲਈ ਕੋਈ ਸ਼ੁਲਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਚਾਹੇ ਉਹ ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਖਲ ਹੋਵੇ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕ੍ਰਿਤ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਰੂਪ ਵਲੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਡਾਕ ਵਲੋਂ ਵੀ ਭੇਜੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਧਿਆਨ ਦਿਓ ਕਿ ਕੋਈ ਵਕੀਲ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਖਲ ਕਰਣ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

c) ਖਪਤਕਾਰ ਫੋਰਮ ਦੇ ਆਦੇਸ਼

ਫੋਰਮ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਸਾਮਾਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕਰੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਵਲੋਂ ਗਰਸਤ ਹੋਣ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਬਾਰੇ ਲਗਾਏ ਇਲਜ਼ਾਮ ਜੋ ਕਿਸੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਰਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਫੋਰਮ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸੱਕਦੇ ਹਨ ਵਿਰੋਧੀ ਪੱਖ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਜਿਆਦਾ ਕਰਣ ਦੇ ਲਈ ,

- i. ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ **ਕੀਮਤ** (ਜਾਂ ਬੀਮੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਮਿਅਮ), ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਸ਼ੁਲਕ **ਵਾਪਸ** ਕਰਣ ਦੇ ਲਈ ,
- ii. ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇਣਾ ਵਿਪਰੀਤ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਖਪਤਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਝੇਲੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਚੋਟ ਲਈ
- iii. ਸਵਾਲਿਆ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਨੁਕਸ ਜਾਂ ਕਮੀ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ
- iv. ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਵਪਾਰ ਤਰੀਕਾ ਜਾਂ **ਨਾਜਾਇਜ਼ ਵਪਾਰ ਤਰੀਕੇ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ** ਜਾਂ ਨਾ ਦੁਹਰਾਣ ਲਈ
- v. ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ **ਸਮਰੱਥ ਲਾਗਤ** ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਣਾ

d) ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਕੁਦਰਤ

ਤਿੰਨ ਮੰਚਾਂ ਦੇ ਨਾਲ **ਜਿਆਦਾਤਰ ਖਪਤਕਾਰ ਵਿਵਾਦ** ਨਿੱਚੇ ਲਿਖੇ ਮੁੱਖ ਸ਼ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਬੀਮਾ ਪੇਸ਼ਾ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹਨ

- i. ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰ
- ii. ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਗੈਰ-ਨਿਪਟਾਰਾ
- iii. ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਨਾ
- iv. ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ

v. ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਨਿਯਮ, ਸ਼ਰਤਾਂ ਆਦਿ

3. ਬੀਮਾ ਲੋਕਪਾਲ

ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ, 1938 ਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੋਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨਿਵਾਰਣ ਨਿਯਮ, 1998 ਬਣਾਇਆ 11 ਨਵੰਬਰ, 1998 ਨੂੰ ਗਜ਼ਟ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਇਕ ਸੂਚਨਾ ਨਾਲ। ਇਹ ਨਿਯਮ, ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਿੱਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਲਈ, ਯਾਨੀ ਕਿ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਲਿਤਾ ਬੀਮਾ ਉਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪਰਭਾਵੀ, ਕੁਸ਼ਲ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਤਰੀਕੇ ਵਲੋਂ ਘੱਟ ਲਾਗਤ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਦਾਵੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਨ ਵਲੋਂ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰਿਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਣਾ ਹੈ।

ਲੋਕਪਾਲ ਬੀਮਾਧਾਰਕ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿੱਚ, ਸੰਦਰਭ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਬਿਚੋਲਿਏ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਦੋਵੇਂ ਪੱਖ ਇਸਦੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਣ।

ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਮੰਜੂਰ ਜਾਂ ਨਾਮੰਜੂਰ ਕਰਣ ਦਾ ਲੋਕਪਾਲ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਅੰਤਮ ਹੈ।

a) ਲੋਕਪਾਲ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ

ਲੋਕਪਾਲ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਲਿਖਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਚਾਹਿਦੀ ਹੈ, ਬੀਮਾਧਾਰਕ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਹਸਤਾਕਸ਼ਰ ਕਿ ਗਈ, ਦਿਗਪਾਲ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਦਫਤਰ ਹੈ, ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਣ ਤਾਂ, ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਜਾਇਜਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜੋ ਚਾਹਿਏ।

C ਲੋਕਪਾਲ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ:

- i. ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ:
 - ✓ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ
 - ✓ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ
- ii. ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਮਿਲੇ ਜਵਾਬ ਵਲੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ

- iii. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਨਕਾਰਣ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ
 - iv. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਖਪਤਕਾਰ ਫੋਰਮ ਜਾਂ ਮਧਿਅਸਤਤਾ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਾਯੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ
- b) ਲੋਕਪਾਲ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ**

ਲੋਕਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਕੁੱਝ ਕਰਤੱਵਾਂ / ਪ੍ਰੋਟੋਕਾਲ ਪਾਲਣ ਕਰਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ:

- i. ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਿਫਾਰੀਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਿਆਂ ਚਾਹੀਦਿਆਂ ਹਨ
- ii. ਨਕਲਾਂ ਫਰਿਆਦੀ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੋਨਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ
- iii. ਅਜਿਹੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਮਿਲਣ ਦੇ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ ।
- iv. ਮੰਜੂਰੀ ਪੱਤਰ ਦੀ ਇੱਕ ਨਕਲ ਬੀਮਾਸ਼ੁਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਲਿਖਤੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਮੰਗ ਅਜਿਹੀ ਮੰਜੂਰੀ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਣ ਦੇ 15 ਦਿਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ

c) ਫੈਸਲਾ

ਵਿਵਾਦ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ , ਤਾਂ ਲੋਕਪਾਲ ਬੀਮਾਸ਼ੁਦਾ ਲਈ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਕਰਣਗੇ ਜੋ ਉਹ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਉਚਿਤ ਹੈ, ਜੇ ਬੀਮਾਸ਼ੁਦਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕਰਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

ਲੋਕਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਉਤੇ ਹੇਠਲੇ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ:

- i. ਮੁਆਵਜ਼ਾ 20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵਲੋਂ ਜਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਇਖਤਿਆਰੀ ਭੁਗਤਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖਰਚ ਸਹਿਤ)
- ii. ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਲੋਂ 3 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ , ਅਤੇ ਬੀਮਾਧਾਰਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅੰਤਮ ਨਿਪਟਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਰਾ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇ ਮਿਲਣ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।
- iii. ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦਿਗਪਾਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਸੂਚਨਾ ਭੇਜਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੰਜੂਰੀ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ।

- iv. ਬੀਮਾਸ਼ੁਦਾ ਅਜਿਹੇ ਇਨਾਮ ਦੀ ਮੰਜੂਰੀ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੂਚਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ , ਤਾਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਲਾਗੂ ਕਰਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 1

_____ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਉਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸਾਮਾਨ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇ ਮੁੱਲ 20 ਲੱਖ ਤੱਕ ਦਾ ਹੈ ।

- I. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ
- II. ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ
- III. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਰਿਸ਼ਦ
- IV. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ

ਸੰਖੇਪ

- ਇਰਡਾ ਨੇ ਇੱਕ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪਰਬੰਧਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ (IGMS) ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਬੀਮਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅੰਕੜੇ ਦੇ ਇਕ ਕੇਂਦਰੀ ਭੰਡਾਰ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਛੁਟਕਾਰਾ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਲਈ ਇੱਕ ਯੰਤਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ।
- ਖਪਤਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਨਿਵਾਰਣ ਅਦਾਰੇ ਹਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਅਤੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ।
- ਜਿੱਥੇ ਤਕ ਬੀਮਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਖਪਤਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਜਯਾਦਾਤਰ ਦਾਅਵੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰ, ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਗੈਰ-ਨਿਪਟਾਰਾ, ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਨਾ, ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ, ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਨਿਯਮ, ਸ਼ਰਤਾਂ ਆਦਿ ।
- ਲੋਕਪਾਲ ਬੀਮਾਧਾਰਕ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿੱਚ, ਸੰਦਰਭ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਬਿਚੋਲਿਏ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਦੋਵੇਂ ਪੱਖ ਇਸਦੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ।

ਵਿਵਾਦ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ , ਤਾਂ ਲੋਕਪਾਲ ਬੀਮਾਸ਼ੁਦਾ ਲਈ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਕਰਣਗੇ ਜੋ ਉਹ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਉਚਿਤ ਹੈ, ਜੋ ਬੀਮਾਸ਼ੁਦਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕਰਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

ਮੁਖ ਸ਼ਬਦ

1. ਇਨਟੈਗਰੇਟਿਡ ਗ੍ਰੀਵਾਂਸ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਸਿਸਟਮ (IGMS)
 2. ਖਪਤਕਾਰ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1986
 3. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ
 4. ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ
 5. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ
 6. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਰਿਸ਼ਦ
-

ਆਪਣੀ ਪਰੀਖਿਆ ਲਓ ਦੇ ਜਵਾਬ

ਜਵਾਬ 1

ਸਹੀ ਚੋਣ। ਹੈ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਉਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸਾਮਾਨ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇ ਮੁੱਲ 20 ਲੱਖ ਤੱਕ ਦਾ ਹੈ।

ਸਵੈ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲ

ਸਵਾਲ 1

ਸੰਖੇਪ ਸ਼ਬਦ IGMS ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰੋ।

- I. ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਸਿਸਟਮ
- II. ਇੰਡਿਅਨ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਸਿਸਟਮ
- III. ਇਨਟੈਗਰੇਟਿਡ ਗ੍ਰੀਵਾਂਸ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਸਿਸਟਮ
- IV. ਇੰਟੇਲਿਜੈਂਟ ਗ੍ਰੀਵਾਂਸ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਸਿਸਟਮ

ਸਵਾਲ 2

ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਕਿਹੜਾ ਖਪਤਕਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਣ ਅਦਾਰਾ ਰੁ.20 ਲੱਖ ਵਲੋਂ ਰੁ.100 ਲੱਖ ਦੇ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਖਪਤਕਾਰ ਸਬੰਧੀ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਨਬੇੜਾ ਕਰੇਗਾ ?

- I. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫੋਰਮ
- II. ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ
- III. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ
- IV. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਰਿਸ਼ਦ

ਸਵਾਲ 3

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਇੱਕ ਨਿਯਮਕ ਖਪਤਕਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਲਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ ?

- I. ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਉਤਪਾਦ ਲਈ ਏਮਆਰਪੀ ਦੇ ਜਿਆਦਾ ਕੀਮਤ ਵਸੂਲਨਾ
- II. ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਸਭਤੋਂ ਅੱਛਾ ਉਤਪਾਦ ਉੱਤੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ
- III. ਇੱਕ ਦਵਾਈ ਦੀ ਬੋਤਲ ਉੱਤੇ ਏਲਰਜੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਾ ਨਾ ਹੋਣਾ
- IV. ਖਰਾਬ ਉਤਪਾਦ

ਸਵਾਲ 4

ਇੱਕ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਵਲੋਂ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਣ ਲਈ ਇੱਕ ਗਾਹਕ ਲਈ ਹੇਠ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਸਭਤੋਂ ਠੀਕ ਮੋਣ ਹੋਵੇਗੀ ?

- I. ਪੁਲਿਸ
- II. ਸੁਪ੍ਰੀਮ ਕੋਰਟ
- III. ਬੀਮਾ ਲੋਕਪਾਲ
- IV. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ

ਸਵਾਲ 5

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏਬਿਆਨ ਵਲੋਂ ਕਿਹੜਾ ਬੀਮਾ ਦਿਗਪਾਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਠੀਕ ਹੈ ?

- I. ਬੀਮਾ ਲੋਕਪਾਲ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ
- II. ਬੀਮਾ ਲੋਕਪਾਲ ਦਾ ਰਾਜਕੀਏ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ
- III. ਬੀਮਾ ਲੋਕਪਾਲ ਦਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ
- IV. ਬੀਮਾ ਲੋਕਪਾਲ ਕੇਵਲ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਖੇਤਰੀ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਸਵਾਲ 6

ਇੱਕ ਬੀਮਾ ਲੋਕਪਾਲ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਿਵੇਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ?

- I. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ
- II. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਫੋਨ ਉੱਤੇ ਜ਼ਬਾਨੀ ਰੂਪ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ
- III. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਆਮਨੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜ਼ਬਾਨੀ ਰੂਪ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ
- IV. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ

ਸਵਾਲ 7

ਬੀਮਾ ਦਿਗਪਾਲ ਦੇ ਕੋਲ ਜਾਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਕੀ ਹੈ ?

- I. ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਇਨਕਾਰ ਦੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ
- II. ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਇਨਕਾਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ
- III. ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਇਨਕਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ
- IV. ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਇਨਕਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ

ਸਵਾਲ 8

ਨਿੱਚੇ ਲਿਖੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਲੋਕਪਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਜਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ?

- I. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਕੀਤਾ ਨਿਜੀ ਵਰਗ ਬੀਮਾ ਉੱਤੇ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
- II. ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਖਾਰਿਜ ਕਰਣ ਦੇ 1 ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਹੁੰਚਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
- III. ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿਗਪਾਲ ਵਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਖਪਤਕਾਰ ਫੋਰਮ ਦੇ ਕੋਲ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ
- IV. ਮੰਗੀ ਗਈ ਕੁਲ ਰਾਹਤ 20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ।

ਸਵਾਲ 9

ਕੀ ਲੋਕਪਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਲਕ / ਚਾਰਜ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨੇ ਕਰਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ?

- I. 100 ਰੁਪਏ ਦੇ ਇੱਕ ਸੁਲਕ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨੇ ਕਰਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ
- II. ਕੋਈ ਸੁਲਕ ਜਾਂ ਸੁਲਕ ਭੁਗਤਾਨੇ ਕਰਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ
- III. ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਦਾ 20 % ਦਾ ਸੁਲਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
- IV. ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਦਾ 10 % ਸੁਲਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

ਸਵਾਲ 10

ਕੀ ਇੱਕ ਨਿਜੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ?

- I. ਸ਼ਿਕਾਇਤੋਂ ਕੇਵਲ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਹਾਂ
- II. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਜੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ
- III. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੇਵਲ ਜੀਵਨ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿਜੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ
- IV. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੇਵਲ ਗੈਰ ਜੀਵਨ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿਜੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ

ਸਵੈ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ

ਜਵਾਬ 1

ਸਹੀ ਚੋਣ III ਹੈ ।

IGMS ਹੈ ਇਨਟੈਗਰੇਟਿਡ ਗ੍ਰੀਵਾਂਸ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਸਿਸਟਮ ।

ਜਵਾਬ 2

ਸਹੀ ਚੋਣ II ਹੈ ।

ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਰੁਪਏ 20 ਲੱਖ ਅਤੇ ਨੂੰ ਰੁਪਏ 100 ਲੱਖ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੇ ਖਪਤਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲੇਗਾ.

ਜਵਾਬ 3

ਸਹੀ ਚੋਣ II ਹੈ ।

ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਸਭਤੋਂ ਚੰਗੇ ਉਤਪਾਦ ਉੱਤੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਖਪਤਕਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬੰਨ ਸਕਦਾ ਹੈ ।

ਜਵਾਬ 4

ਸਹੀ ਚੋਣ III ਹੈ ।

ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਉਸ ਬੀਮਾ ਲੋਕਪਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕਰਾਈ ਜਾਣੀ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਦਫ਼ਤਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ।

ਜਵਾਬ 5

ਸਹੀ ਚੋਣ IV ਹੈ ।

ਬੀਮਾ ਲੋਕਪਾਲ ਕੇਵਲ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਖੇਤਰੀ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ।

ਜਵਾਬ 6

ਸਹੀ ਚੋਣ I ਹੈ ।

ਲੋਕਪਾਲ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਲਿਖਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਚਾਹਿਦੀ ਹੈ

ਜਵਾਬ 7

ਸਹੀ ਚੋਣ III ਹੈ ।

ਲੋਕਪਾਲ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਨਕਾਰਣ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹਿਦੀ ਹੈ ।

ਜਵਾਬ 8

ਸਹੀ ਚੋਣ III ਹੈ ।

ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਲੋਕਪਾਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਖਪਤਕਾਰ ਫੋਰਮ ਦੇ ਕੋਲ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

ਜਵਾਬ 9

ਸਹੀ ਚੋਣ II ਹੈ ।

ਲੋਕਪਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਫੀਸ / ਖਰਚੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

ਜਵਾਬ 10

ਸਹੀ ਚੋਣ II ਹੈ ।

ਹਾਂ, ਨਿਜੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ।

ਪਾਠ 4

ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਦੇ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਪਹਿਲੂ

ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ

ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਅਗਸਤ 2015 ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ 2016 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਹੇਠਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

1. ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ:

- (a) "ਐਕਟ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸੋਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ, 1938 (1938 ਦਾ 4)।
- (b) "ਬਿਨੈਕਾਰ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ -
- (i) ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਐਕਟ, 2013(2013 ਦਾ 8) ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੋਈ ਵੀ ਅਧਿਨਿਯਮ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਿਛਲੇ ਕੰਪਨੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜੋ ਕਿ ਲਾਗੂ ਸੀ; ਜਾਂ
 - (ii) ਸੀਮਿਤ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਭਾਗਦਾਰੀ ਐਕਟ, 2008 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸੀਮਿਤ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਭਾਗਦਾਰੀ; ਜਾਂ
 - (iii) ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਦੇ ਐਕਟ, 1912 ਜਾਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੀ ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੋਸਾਇਟੀ, ਜਾਂ
 - (iv) ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਦੇ ਕਲਾਜ਼ (4ਏ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਬੈਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀ; ਜਾਂ
 - (v) ਬੈਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਐਕਟ, 1949 (1949 ਦਾ 10) ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਦੇ ਉੱਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ(1) ਦੇ ਕਲਾਜ਼(ਡੀ.ਏ.) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਅਨੁਸਾਰੀ ਨਵੀਂ ਬੈਂਕ; ਜਾਂ
 - (vi) ਖੇਤਰੀ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਐਕਟ, 1976 (1976 ਦਾ 21) ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਇੱਕ ਖੇਤਰੀ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਬੈਂਕ; ਜਾਂ

- (vii) ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਦੇ ਐਕਟ, 1912 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਗ਼ੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਇੱਕ ਲਘੂ ਕਰਜਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਫਾਈਨਾਂਸ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਨਾਲ ਰਜਿਸਟਰਡ ਗ਼ੈਰ-ਬੈਂਕਿੰਗ ਫਾਈਨਾਂਸ ਕੰਪਨੀ; ਜਾਂ
- (viii) ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ;
- (c) "ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਸੰਸਥਾ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਪੜ੍ਹਾਈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸਮੇਂ ਦਰ ਸਮੇਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਅਤੇ ਨੈਟੀਫਾਈਡ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਬੀਮਾ ਸੰਸਥਾ, ਮੁੰਬਈ ਸਮੇਤ ਬੀਮਾ ਵਿਕਰੀ, ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਮਾਰਕਟਿੰਗ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਸਥਾ।
- (d) "ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਤਾ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਟੈਲੀਫੋਨਿਕ ਮੋਡ ਉੱਪਰ ਪ੍ਰਚਾਰ ਜਾਂ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਇੱਕ ਟੈਲੀਮਾਰਕੀਟਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 7(3) ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ।
- (e) "ਅਥਾਰਟੀ" ਦਾ ਮਤਲਬ, ਭਾਰਤੀ ਬੀਮਾ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਅਤੇ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਥਾਰਟੀ ਕਾਨੂੰਨ, 1999(1999 ਦਾ 4) ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਬੀਮਾ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਅਤੇ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਹੈ।
- (f) "ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਕਲਾਜ਼ (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਤੋਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਜੀਵਨ, ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਬੀਮਾ ਵਪਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵੈਧ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇ।
- (g) "ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ (ਜੀਵਨ)" ਦਾ ਮਤਲਬ ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਹੈ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਜੀਵਨ ਬੀਮਤਾਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਵਪਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹਨਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵੈਧ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇ;
- (h) "ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ (ਜਨਰਲ)" ਦਾ ਮਤਲਬ ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਹੈ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਜਨਰਲ ਬੀਮਤਾਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਵਪਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹਨਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵੈਧ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇ;
- (i) "ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ (ਸਿਹਤ)" ਦਾ ਮਤਲਬ ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਹੈ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਹਤ ਬੀਮਤਾਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਵਪਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹਨਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵੈਧ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇ;

- (j) "ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ (ਸਾਂਝਾ)" ਦਾ ਮਤਲਬ ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਹੈ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਹਤ ਬੀਮਤਾਂ, ਜਨਰਲ ਬੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਬੀਮਤਾਂ ਜਾਂ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਕਲਾਜ਼ (ਐੱਫ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਦੇਨਾਂ ਜਾਂ ਸਾਰੇ ਤਿੰਨਾਂ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਲਈ ਬੀਮਾ ਵਪਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਉੱਪਲਬਧੀ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹਨਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵੈਧ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇ;
- (k) ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟਾਂ ਦੇ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਸਰਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਪਰੀਖਿਆ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇਹਨਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ "ਪਰੀਖਿਆ ਸੰਸਥਾ" ਭਾਰਤੀ ਬੀਮਾ ਸੰਸਥਾ, ਮੁੰਬਈ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਹੈ।
- (l) "ਫਿੱਟ ਅਤੇ ਉੱਚਿਤ", ਇੱਕ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਉਸਦੇ ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਜਾਂ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਜਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਸਮੇਤ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਚਿਤ ਰੂਪ ਨੂੰ ਜਾਂਚਣ ਲਈ ਮਾਪਦੰਡ ਹੈ।
- (m) ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਦੇ "ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਅਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਇੱਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਾਂ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਸੰਭਾਵਿਤ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਿਕ ਸਿਖਲਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- (n) "ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹਨਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਹੈ।
- (o) "ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਭਾਰਤੀ ਬੀਮਾ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ) ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ, 2015 ਹਨ।
- (p) "ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਦਾ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਬੀਮਾ ਵਪਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਉਪਲਬਧੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਯੋਗਤਾ, ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ;
- (q) "ਟੈਲੀਮਾਰਕੀਟਰ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਇੱਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਰੱਖਦੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਸੰਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਦੇ ਵਪਾਰ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਨ ਲਈ ਟੈਲੀਕਾਮ ਵਪਾਰਕ ਸੰਚਾਰ ਗਾਹਕ ਮਨਪਸੰਦ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ, 2010 ਦੇ ਅਧਿਆਇ III ਦੇ ਅਧੀਨ ਭਾਰਤੀ ਟੈਲੀਕਾਮ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨਾਲ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੀ ਇੱਕ ਇਕਾਈ ਹੈ;
- (r) ਸ਼ਬਦਾਂ ਅਤੇ ਭਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਪਰੰਤੂ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਸਮੇਂ ਦਰ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ, ਬੀਮਾ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਐਕਟ,

1999 ਜਾਂ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਐਕਟਾਂ ਜਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ।

2. ਇਹਨਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਉਪਲਬਧਤਾ:

(1) ਇਹ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜੀਵਨ ਬੀਮਤਾਂ, ਜਨਰਲ ਬੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਬੀਮਤਾਂ ਦੇ ਬੀਮਾ ਵਪਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ, ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਵਰ ਕਰੇਗੀ;

(a) ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ (ਜੀਵਨ), ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਿੰਨ ਜੀਵਨ ਬੀਮਤਾਂ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ, ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(b) ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ (ਜਨਰਲ), ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਿੰਨ ਜਨਰਲ ਬੀਮਤਾਂ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ, ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ (ਜਨਰਲ) ਜਨਰਲ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਟੇਲ ਲਾਈਨਾਂ ਦਾ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਬੀਮਿਆਂ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਲਈ ਪ੍ਰੀ ਜੋਖਿਮ ਪੰਜ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਬੀਮਾ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਖਦੇ ਅਜਿਹੇ ਬੀਮਤਾਂ ਦੀਆਂ ਵਪਾਰਕ ਲਾਈਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ, ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰੇਗਾ।

(c) ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ (ਸਿਹਤ), ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਿੰਨ ਸਿਹਤ ਬੀਮਤਾਂ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ, ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(d) ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ (ਸਾਂਝਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਲਾਜ਼ (ਏ) ਤੋਂ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

(e) ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਅਥਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈ ਕੇ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਲੈ ਰਹੇ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਲਈ ਢੁੱਕਵੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

3. ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ –

(1) ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਥਾਰਟੀ, ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਿਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇਗੀ।

(2) ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ, ਅਥਾਰਟੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇਗੀ, ਅਰਥਾਤ:-

(a) ਕੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 42 ਡੀ ਦੇ ਉੱਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ (5) ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਯੋਗਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ;

- (b) ਕੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਕੋਲ ਲੋੜੀਂਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ , ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਦਫਤਰ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਥਾਂ, ਉਪਕਰਨ, ਇਸ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦਿਆਂ ਰੋਲਾਂ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਜਨਸ਼ਕਤੀ ਹੈ:
- (c) ਕੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲਾਇਸੈਂਸ/ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।
- a. ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ:** - ਇਸ ਉੱਪ-ਕਲਾਜ਼ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ, 'ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਿਤ' ਦਾ ਭਾਵ ਇੱਕ ਫਰਮ ਜਾਂ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ, ਇੱਕ ਸਹਿਯੋਗੀ, ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ, ਇੱਕ ਪਰਸਪਰ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਜਾਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਇਨੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਾ ਐਕਟ, 2013 ਜਾਂ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦਾ ਐਕਟ, 2002 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਮਤਲਬ ਉਹੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਮਾਮਲਾ ਜਿਹੇ ਜਿਹਾ ਮਰਜ਼ੀ ਹੋਵੇ।
- (d) ਕੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਸਿਲੇਬਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪੰਜਾਹ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਿਕ ਸਿਖਲਾਈ ਲਈ ਹੈ, ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਖਲਾਈ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ ਭਾਰਤੀ ਬੀਮਾ ਸੰਸਥਾ, ਮੁੰਬਈ ਦਾ ਇੱਕ ਸਹਿਯੋਗੀ/ਫੈਲੋ ਹੈ; ਜਾਂ ਸੀ।।, ਲੰਡਨ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗੀ/ਫੈਲੋ ਹੈ; ਭਾਰਤੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗੀ/ਫੈਲੋ ਹੈ; ਬੀਮਾ ਅਤੇ ਜੋਖਿਮ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸੰਸਥਾ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਿਕ ਸਿਖਲਾਈ ਪੱਚੀ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ।
- (e) ਕੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਹਨਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕ੍ਰਮ ।।। ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਆਚਰਣ ਨਿਯਮਾਂਵਲੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ।
- (f) ਕੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ, ਬੀਮੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਵਪਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਇਸਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਵਿੱਤੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਧੀਆ ਸੰਪਰਕ ਬਣਾਏ ਹਨ।
- (g) ਕੀ ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ/ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ/ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ/ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਇਹਨਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਇ । ਵਿੱਚ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਫਿੱਟ ਅਤੇ ਉੱਚਿਤ ਹਨ; ਅਤੇ

ਅਥਾਰਟੀ ਇਸ ਮਤੇ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਹਿਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ।

(3) ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ –

ਇੱਕ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਬੋਰਡ/ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ:

b. (i) ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜੀਵਨ, ਜਨਰਲ, ਸਿਹਤ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਦੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪੰਜਾਹ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਲੈਣੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ;

(ii) ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ (ਸਾਂਝਾ) ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਪਛੱਤਰ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ;

c. ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਬੀਮਾ ਵਪਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਖਰੀਦ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਕੋਲ ਇਹਨਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਵੈਧ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਦੀ ਵੈਧ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਵੈਧ ਹੋਵੇਗਾ;

ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਏ 3 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਫਾਰਮੈਟ ਵਿੱਚ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਅਪਲਾਈ ਕਰੇਗਾ।

d. ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਲਈ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਨੇ ਆਬਜੈਕਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨਾਲ ਨਵੇਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕੇਗਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ 30 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨੇ ਆਬਜੈਕਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਕਤ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਤਬਦੀਲੀ ਲਈ ਕੋਈ ਦਿੱਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਤੋਂ ਬੇਨਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਥਾਰਟੀ, ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਦੇ ਨਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ।

- e. ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਚੀਫ਼ ਬੀਮਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜੋ ਕਿ ਕਾਬਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਬੀਮਾ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟਾਂ ਨੂੰ ਲਾਇਸੰਸ ਦੇਣਾ) ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 2002, ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਇਸੰਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਦੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਹਨਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਬੀਮਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਥਾਰਟੀ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਬੀਮਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੀ ਉੱਪ-ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ।
4. ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਵਿਆਉਣਾ - (1) ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਵਿਆਉਣ ਸਈ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮੰਗੀ ਗਈ ਫੀਸ ਦੇ ਨਾਲ ਫਾਰਮ A ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਉਸ ਮਿਆਦ ਦੇ ਲੰਘ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰੰਤੂ ਮੌਜੂਦਾ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਅਸਲ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਸੌ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਾਧੂ ਫੀਸ ਦੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਟੈਕਸ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦੇਣਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇਰੀ ਲਈ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਉੱਚਿਤ ਕਾਰਨਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਦੇ ਲਈ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਟੈਕਸਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੱਤ ਸੌ ਪੰਜਾਹ ਰੁਪਏ ਦੀ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਫੀਸ ਨਾਲ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵਿਆਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸੂਚਨਾ: ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨੌਬੇ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਵਿਆਉਣ ਲਈ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਮਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(2) ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਵਿਆਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸਥਾਨਕ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਿਕ ਸਿਖਲਾਈ ਲੈਣੀ ਹੋਵੇਗੀ।

(3) ਉੱਪ-ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਵਿਆਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 7 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਡੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅਥਾਰਟੀ, ਇਹ ਤਸੱਲੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਵਿਆਉਣ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਫਾਰਮ ਸੀ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਵਿਆਏਗੀ ਅਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭੇਜੇਗੀ।

5. ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਿੱਥੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ -

(1) ਜਿੱਥੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਜਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਵਿਆਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਬਿਨੈਕਾਰ, ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 7 ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜਾਂ ਨਵਿਆਉਣ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਉੱਚਿਤ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(2) ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜਾਂ ਨਵਿਆਉਣ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਇਨਕਾਰ ਲਈ ਅਥਾਰਟੀ ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਲਈ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਇਨਕਾਰ ਬਾਰੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇਗੀ।

(3) ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋਇਆ ਕੋਈ ਵੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਅਥਾਰਟੀ ਰਾਹੀਂ ਉੱਪ-ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਆਰਡਰ ਦੀ ਕਾਪੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਤਾਲੀ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਅਪੀਲ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਕਿਓਰਟੀਜ਼ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

6. ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਇਨਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ- ਇੱਕ ਬਿਨੈਕਾਰ, ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਜਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਨੂੰ ਨਵਿਆਉਣ ਲਈ ਜਿਸਦੀ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਨਕਾਰੀ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 12(2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਰੋਕ ਦੇਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗ

ਹੋਣ ਵਾਸਤੇ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਜਾਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ, ਜੋ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਬੰਧਿਤ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨਾਲ ਉੱਚਿਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਕਰਨਗੇ, ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸੇਵਾ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ।

7. ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ:

ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 9 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਵਿਆਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗੀ:-

- (i) ਇਹਨਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੀ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ (3) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਵਲ ਬੀਮਾ ਵਪਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੋਵੇਗਾ;
- (ii) ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਐਕਟ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ, ਬੀਮਾ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਐਕਟ 1999 ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦਰ ਸਮੇਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ, ਸਰਕੂਲਰਾਂ, ਦਿਸ਼ਾਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗਾ;
- (iii) ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਸਪੁਰਦ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਸਪੁਰਦ ਕੀਤੀ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਵੇਰਵੇ ਗਲਤ ਜਾਂ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਝੱਟ ਹੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇਗਾ;
- (iv) ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ 14 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਮੁਨਾਸਬ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇਗਾ ਅਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫਾਰਮੈਟ ਅਤੇ ਤਰੀਕੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਗਾਹਕ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਨੰਬਰ, ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇਗਾ;
- (v) ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਆਪਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੀ ਉੱਚਿਤ ਸੰਖਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਖਰੀਦ ਕਰੇਗਾ।
- (vi) ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਫਾਰਮੈਟ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਕੈਪਚਰ ਕਰਨਗੇ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਚਾਰਿਤ ਹਰੇਕ ਪਾਲਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜੋ ਸਧਾਰਨ ਹਨ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਊਂਟਰ 'ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹਨ, ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਲਿਆਵੇਗਾ ਜੇ ਕਿ ਅਥਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਅਤੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਤੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ
- (vii) ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁ-ਪੱਧਰੀ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਵੇਗਾ;
- (viii) ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਆਪਣੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ, ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਚਰਣ ਨਿਯਮਾਂਵਲੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਵੇਗਾ;
- (ix) ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 31 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਸੀ ਵਪਾਰ ਲਈ ਵੱਖਰੀਆਂ ਲੇਖਾ ਕਿਤਾਬਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖੇਗਾ;

8. ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਅਤੇ ਫੀਸ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ -

(1) ਹਰੇਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਨਵਿਆਉਣ ਦੀ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਲਾਗੂ ਟੈਕਸਾਂ ਸਮੇਤ 10,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਗ਼ੈਰ ਵਾਪਸੀਯੋਗ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗਾ। ਫੀਸ "ਇੰਸੋਅਰੈਂਸ ਐਂਡ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਥਾਰਟੀ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ" ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤਾ ਡਰਾਫਟ ਖਾਤੇ ਦੁਆਰਾ ਹੈਦਰਬਾਦ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਫੰਡ ਟਰਾਂਸਫਰ ਦੁਆਰਾ ਇੰਸੋਅਰੈਂਸ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਐਂਡ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਥਾਰਟੀ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ। ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਫੀਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(2) ਅਥਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਅਜਿਹੇ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਾਗੂ ਟੈਕਸਾਂ ਸਮੇਤ 25,000/- ਰੁਪਏ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗਾ। ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਫੀਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਪਾਲਣਾ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਅਥਾਰਟੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਵੇਗੀ।

(3) ਨਵਿਆਉਣ ਲਈ ਅਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਇਛੁੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਲਾਗੂ ਟੈਕਸਾਂ ਸਮੇਤ 25,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਫੀਸ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਫਾਰਮੈਟ ਵਿੱਚ ਨਵਿਆਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇਵੇਗਾ।

9. ਮਿਹਨਤਾਨਾ-

(1) ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਮਿਹਨਤਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਜਾਂ ਮਿਹਨਤਾਨੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਸਮੇਂ ਦਰ ਸਮੇਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ IRDA (ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟਾਂ ਨੂੰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇਣੇ) ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ 2002 ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਰੋਤ ਅਤੇ ਖਰੀਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਲਈ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 24(2) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਿਹਨਤਾਨੇ ਅਤੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 31 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲੇਖਾ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਨਵੇਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

10. ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਟਕਰਾਅ-

ਬੀਮਾ ਵਪਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਖਰੀਦ ਕਰਨ ਦੌਰਾਨ, ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗਾ:

(i) ਵਪਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਿਸਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਰੱਖਦੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਿਤ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਵਰੇਜ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼, ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਸ਼ਰਤ, ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ, ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਜੋ ਕਿ ਗਾਹਕ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਉਪਲਬਧ ਸਾਰੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਲਈ ਦੇਖਦੇ ਹਨ, ਕੀਤੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਲਾਲੀ ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

(ii) ਜਿੱਥੇ ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਵਪਾਰਕ ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਉਤਪਾਦ ਵਜੋਂ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਮੁੱਖ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਖਰੀਦਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਨੂੰ ਜਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਦਾ ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ CFO (ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਬਰਾਬਰ) ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅੱਧੇ-ਸਾਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਜਕ੍ਰਮ VIII ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਫਾਰਮੈਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਇੱਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਫਾਈਲ ਕਰਨਗੇ, ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਦੀ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਵਿਕਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(iii) ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਹਰੇਕ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ

11. ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਖੁਲਾਸੇ-

- (1) ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਬਣਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦਾ ਬਿਨੈਕਾਰ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਾਰੇ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਭਰਨ ਸਮੇਂ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰੇਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਭਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੌਰਾਨ, ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਤਬਦੀਲੀ ਬਾਰੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।
- (2) ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਇੱਕ ਵੈਪ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਬਦੀਲੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਜਿਹੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਉੱਚਿਤ ਸਮੇਂ ਪਰੰਤੂ 30 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਇਸਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਉੱਚਿਤ ਲੱਗੇ।
- (3) ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਰ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਇਕਾਈਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਬਾਰੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇੱਕ ਉੱਚਿਤ ਸਮੇਂ ਪਰੰਤੂ 30 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰੇਗਾ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਰ ਇਕਾਈਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਵੀ ਉੱਪਰ ਦਰਸਾਈਆਂ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰੇਗਾ।
- (4) ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ ਦਰ ਸਮੇਂ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਉੱਚਿਤ ਮੰਨੇ ਵਜੋਂ ਵਾਪਸੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- (5) ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਫਤਰਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰੇਕਾ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਅਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੰਬਰ ਸਮੇਤ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੇ ਵਿਤਰਣ ਲਈ ਉਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਦਫਤਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਜਾਂ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦੇਣੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਥਾਰਟੀ ਇਸ ਨੂੰ ਉੱਚਿਤ ਮੰਨਣ ਵਜੋਂ ਅੱਗੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- (6) ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੁੱਅਤਲੀ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨਾ, ਮੁਦਰਾ ਜੁਰਮਾਨੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਥਾਰਟੀ ਸਹੀ ਮੰਨਦੀ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ।

12. ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਵਿਤਰਨ ਲਈ ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਕਰਨਾ

- a) ਇਹਨਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਵਿਤਰਨ ਲਈ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ;
- b) ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਦੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦਾ ਵਿਤਰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾ ਕੋਈ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਵਾਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰੇਗਾ;
- c) ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਦੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਅਤੇ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਅਤੇ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ, ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਣਗੇ;
- d) ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ;
- e) ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਵੱਲੋਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ, ਉਹ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਅਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਯਕੀਨੀ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵੇਚੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੱਕ ਜਾਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ, ਜੇ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਬੰਧਿਤ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਏਗਾ, ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।
- e) ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਨਾਲ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ, ਉਹ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਅਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਬੰਧਿਤ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇਗਾ;
- (G) ਇਸਦਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਬਣਨ ਲਈ ਸਬੰਧਿਤ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਉਹਨਾਂ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਸਾਈਨਿੰਗ ਫੀਸ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਖਰਚੇ, ਜੋ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੋਵੇ, ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇਵੇਗਾ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗਾ;
- (h) ਕੋਈ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨਸੈਂਟਿਵਾਂ(ਨਕਦ ਜਾਂ ਗ਼ੈਰ-ਨਕਦ) ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ;

- (i) ਅਥਾਰਟੀ ਸਮੇਂ ਰਹਿੰਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਜਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਵਿਤਰਨ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ, ਉਥੋਂ ਦੇ ਲਈ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ, ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।

13. ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਦੀ ਸੇਵਾ-

- (1) ਇਹਨਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਦੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 64VB ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨਾ, ਇੱਕ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਮੌਕੇ ਜਰੂਰੀ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ, ਇੱਕ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਕੋਰਸ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਤਪੰਨ ਹੋਏ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਹੋਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

- (2) IRDA (ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟਾਂ ਨੂੰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇਣਾ) ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ 2002 ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 1(3) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਗੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ ਇਸ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਦੇ ਉੱਪ-ਕਲਾਜ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦੇ ਆਪਣੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੀ ਟਰਮ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੱਕ ਜਾਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਤੱਕ, ਜੋ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਵੇ, ਸੇਵਾ ਦੇਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗਾ, ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸੰਪਰਕਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸਬੰਧਿਤ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਉੱਚਿਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾ ਲਵੇਗਾ। ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦਾ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦੇ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

14. ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਟੈਲੀ-ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਢੰਗ ਅਤੇ ਦੂਰੀ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬੀਮੇ ਦੀ ਵਿਕਰੀ -

- (1) ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਵਿਤਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਟੈਲੀਮਾਰਕੀਟਰ ਜਾਂ ਦੂਰੀ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਕਾਰਜਕ੍ਰਮ VII ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗਾ।

- (2) ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਉੱਪ-ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ (1) ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ, ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਟੈਲੀਮਾਰਕੀਟਰ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਵਾਧੂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ:

- a. ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਟੈਲੀਮਾਰਕੀਟਰ ਵਿਭਿੰਨ ਸਰਕੂਲਰਾਂ ਅਤੇ /ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਟੈਲੀਕਾਮ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗਾ;
- b. ਬੀਮੇ ਦੀ ਦਲਾਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਟੈਲੀਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹਨਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਇ 4 'ਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰੇਗਾ। ਅਥਾਰਟੀ ਉਸੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਟੈਲੀਮਾਰਕੀਟਰ ਨੂੰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ;
- c. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਇਹਨਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਇ 5 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਟੈਲੀਮਾਰਕੀਟਰ ਦੁਆਰਾ ਜੋੜਨ ਲਈ ਜੋੜੇ ਗਏ/ਸੰਭਾਵਿਤ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਨਾਲ ਫਾਈਲ ਕਰੇਗਾ,
- d. ਅਥਾਰਟੀ ਉਸੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ।
- e. ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਤਾ ਦਾ ਦੂਸਰੇ ਟੈਲੀਮਾਰਕੀਟਰ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾ ਦਲਾਲੀ ਨਾਲ ਹੀ ਡੀਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਨਾਲ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਟੈਲੀਮਾਰਕੀਟਰ ਤੋਂ ਨੇ ਆਬਜੈਕਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦੇਵੇਗਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਟੈਲੀਮਾਰਕੀਟਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਲਈ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 30 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨੇ ਆਬਜੈਕਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਕਤ ਟੈਲੀਮਾਰਕੀਟਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਤਬਦੀਲੀ ਲਈ ਕੋਈ ਦਿੱਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।
- f. ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਜੋੜਨ ਲਈ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ ਰਾਹੀਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ;
- g. ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਦੇ TRAI ਨਾਲ ਟੈਲੀਮਾਰਕੀਟਰ ਵਜੋਂ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਟੈਲੀਮਾਰਕੀਟਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹਨ;
- h. ਕੋਈ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਟੈਲੀਮਾਰਕੀਟਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਬਾਹਰੀ ਕਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਇੱਕ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਵਿੱਚ ਰੁਚੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਉਂਦਾ। ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂਚ ਦਾ ਡੇਟਾਬੇਸ ਤਿਆਰ ਕਰਨਗੇ।
- i. ਟੈਲੀਮਾਰਕੀਟਰ ਸਬੰਧਿਤ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰੇਗਾ
 - (a) ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਦਾ ਨਾਂ;

- (b) ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ;
- (c) ਗਾਹਕ ਦੀ ਵਾਪਸ ਕਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਜਾਂ ਟੈਲੀਮੈਲਜ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਟੈਲੀਮਾਰਕੀਟਰ ਅਤੇ- /ਜਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਦਾ ਸੰਪਰਕ ਨੰਬਰ;
- (d) ਟੈਲੀ-ਕਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ (ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਤਾ) ਦਾ ਨਾਂ ਅਤੇ ਪਛਾਣ ਸੰਖਿਆ।
- j. ਇੱਕ ਟੈਲੀਮਾਰਕੀਟਰ ਨੂੰ ਲਗਾ ਰਿਹਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਟੈਲੀਮਾਰਕੀਟਰ ਨਾਲ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਦਰਜ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਾਟਾਬੇਸ ਦਾ ਸਰੋਤ, ਡਿਊਟੀਆਂ ਅਤੇ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ, ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਵੇਰਵੇ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਮਿਆਦ, ਐਕਟ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ, ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ, ਦਿਸ਼ਾਨਿਰਦੇਸ਼, ਸਰਕੂਲਰ, ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਆਚਰਨ ਨਿਯਮਾਂਵਲੀ। ਪੁਸ਼ਟੀ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਲਈ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ;
- k. ਹਰੇਕ ਟੈਲੀਮਾਰਕੀਟਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਤਾ ਇਹਨਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕ੍ਰਮ III ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਆਚਰਣ ਨਿਯਮਾਂਵਲੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗਾ।
- l. ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਟੈਲੀਮਾਰਕੀਟਰ ਦੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਥਾਰਟੀ ਜਿਸਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ/ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰ ਦੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਟੈਲੀਮਾਰਕੀਟਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼/ਰਿਕਾਰਡ, ਰਿਕਾਰਡ ਸਟੇਟਮੈਂਟਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ/ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਕਰਦੀ ਹੈ:
- m. ਟੈਲੀਮਾਰਕੀਟਰ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਦਰ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗਾ।

(3) ਇੱਕ ਟੈਲੀਮਾਰਕੀਟਰ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਜਾਂ ਬੀਮੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਇਕਾਈਆਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੁੜੇਗਾ।

15. ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟਾਂ ਲਈ ਆਚਰਣ ਨਿਯਮਾਂਵਲੀ-

(1) ਹਰੇਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਇਹਨਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕ੍ਰਮ III ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਚਰਣ ਨਿਯਮਾਂਵਲੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗਾ,

(2) ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਇਹਨਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਆਚਰਣ ਨਿਯਮਾਂਵਲੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸਮੇਤ ਆਪਣੇ ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਭੁੱਲਾਂ ਲਈ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕ.102 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਤੱਕ ਵਧਾਏ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਦੇਣਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

16. ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ

ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਫਾਰਮ ਸਮੇਤ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਦੋਂ ਵੀ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹੋਣ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਏਗਾ -

- (i) ਸਬੰਧਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਕਾਲੇ ਧਨ ਤੋਂ ਚਿੱਟਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਕਰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗਾਹਕ ਦੇ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਜਾਣੇ (KYC) ਰਿਕਾਰਡ;
- (ii) ਗਾਹਕ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹਸਤਾਖਰਿਤ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ACR ਹਸਤਾਖਰਿਤ ਨਾਲ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਪੂਰਦ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਫਾਰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਲਿਪੀ;
- (iii) ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ, ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਕਿਸਮ, ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਰਾਸ਼ੀ, ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਖਰਚੇ ਜਾਂ ਫੀਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ;
- (iv) ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਂ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ/ਪ੍ਰਚਾਰਿਤ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਕੀਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ;
- (v) ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਨਾਂ, ਪਤਾ, ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰਬਰ, ਫੋਟੋ, ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਸਰਵਿਸ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ, ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ;
- (vi) ਅਥਾਰਟੀ ਨਾਲ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਲਿਪੀਆਂ;
- (vii) ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਵਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਿਕਾਰਡ;

17. ਲੇਖਾ ਕਿਤਾਬਾਂ, ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਆਦਿ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ -

(1) ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾ ਦਲਾਲੀ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਰੇਕ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਲੇਖਾ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰੇਗਾ -

- (i) ਹਰੇਕ ਲੇਖਾ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਬੈਲੇਂਸ ਸ਼ੀਟ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸਟੇਟਮੈਂਟ;
- (ii) ਉਸ ਮਿਆਦ ਲਈ ਇੱਕ ਲਾਭ ਅਤੇ ਹਾਨੀ ਖਾਤਾ;
- (iii) ਨਕਦੀ/ਧਨ ਦੇ ਘਾਟੇ-ਵਾਧੇ ਦੀ ਇੱਕ ਸਟੇਟਮੈਂਟ;
- (iv) ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਵਲੋਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਧੂ ਸਟੇਟਮੈਂਟਾਂ;

ਨੋਟ.1: ਇਸ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ, ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦੀ 31 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਅੰਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 12 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਜਾਂ ਘੱਟ ਜਿੱਥੇ ਵਪਾਰ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ), ਅਤੇ ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਣਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਨੋਟ.2: ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿੱਤੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟਾਂ ਜਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ /ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਵੀ, ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਆਮਦਨਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕ੍ਰਮ ਹੋਵੇਗਾ।

- (a) ਆਡੀਟਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਥਨਾਂ ਜਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ, ਵਪਾਰ ਨਿਯਮਾਂਵਲੀ 'ਤੇ, ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਆਦਿ, ਦੇ ਨਾਲ ਹਰੇਕ ਸਾਲ 30 ਸਤੰਬਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਡੀਟਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ ਉੱਪ-ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਆਡਿਟ ਕੀਤੀ ਵਿੱਤੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਸਪੁਰਦ ਕਰੇਗਾ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਉੱਚਿਤ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੂੰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਖਾਤਿਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।
- (b) ਆਡੀਟਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਨੱਬੇ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਡੀਟਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇਗਾ।
- (c) ਸਾਰੀਆਂ ਲੇਖਾ ਕਿਤਾਬਾਂ, ਸਟੇਟਮੈਂਟਾਂ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਆਦਿ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਬਰਾਂਚ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਲਈ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣਗੇ।
- (d) ਵੈੱਬ ਸਹਾਇਕ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਸਟੇਟਮੈਂਟਾਂ, ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਨੋਟ ਆਦਿ ਨੂੰ ਉਸ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਨਿਊਨਤਮ ਮਿਆਦ ਲਈ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਸਬੰਧਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਉਸੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਨਾ

ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

- (2) ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨਾਂ ਦਾ ਬੀਮਾ ਦਲਾਲੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਦੂਸਰਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰੋਬਾਰ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਦਲਾਲੀ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਹੋਰ ਆਮਦਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਧਨ ਨੂੰ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੈਗਮੈਂਟ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰੇਗਾ।
- (3) ਹਰੇਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਜੋ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟਾਂ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ, CEO ਅਤੇ CFO ਦੁਆਰਾ ਹਸਤਾਖਰਿਤ ਹੋਣ ਲਈ ਕਾਰਜਕ੍ਰਮ VIA ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਫਾਰਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਫਾਈਲ ਕਰੇਗਾ। ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਮਿਸ਼ਨ/ਮਿਹਨਤਾਨੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ CFO (ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਬਰਾਬਰ) ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਕਾਰਜਕ੍ਰਮ VIB ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਫਾਈਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

18. ਆਮ

- (1) ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 1 (3) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਇਹਨਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹਨਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ।
- (2) ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਦੂਸਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਚਾਲੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਉਸਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਜਿਆਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵਾਦਾਂ; ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਮਝੇ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਇੱਕ ਨਿਰੀਖਣ ਜਾਂ ਇੱਕ ਪੜਤਾਲ ਦਾ ਸੰਚਾਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਆਚਰਨ ਨਿਯਮਾਂਵਲੀ

ਸਧਾਰਨ ਆਚਰਨ ਨਿਯਮਾਂਵਲੀ

ਹਰੇਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਨਿਯਮਾਂਵਲੀ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮਿਆਰਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰੇਗਾ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ-

ਹਰ ਸਮੇਂ ਅਤਿਅੰਤ ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਖਰਿਆਈ ਦੇ ਨਾਲ ਗਾਹਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਨਾ;

ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ;

ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਕਰਨਾ ਕਿ ਗਾਹਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸਬੰਧ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸਦੇ ਵੱਲੋਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ;

ਸੰਭਾਵਿਤ ਗਾਹਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ (ਵਾਂ), ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਗੁਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣਾ;

ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਦੇਖਰੇਖ ਵਿੱਚ ਗੁਪਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉੱਚਿਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ;

ਕੰਪਨਾ ਦਾ ਕੋਈ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਾਂ ਫਰਮ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੂਸਰੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਨਾਲ ਉਹੀ ਰੁਤਬਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖੇਗਾ;

ਹਰੇਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ

ਆਪਣੇ ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਭੁੱਲ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ;

ਯਕੀਨੀ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਾਰਕੀਟ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਖਿਅਤ, ਨਿਪੁੰਨ ਅਤੇ ਗਿਆਨਯੋਗ ਹਨ;

ਯਕੀਨੀ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਪਲਬਧ ਪਾਲਸੀ ਲਾਭਾਂ ਅਤੇ ਰਿਟਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਗ਼ਲਤ ਬਿਆਨੀ ਨਾ ਕਰੇ;

ਯਕੀਨੀ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨੂੰ ਜਬਰਦਸਤੀ ਇੱਕ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਨਾ ਖਰੀਦਣਾ ਪਵੇ;

ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਪੂਰਵ-ਵਿਕਰੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਚਿਤ ਸਲਾਹ ਦੇਵੇਗਾ;

ਇੱਕ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਰਸਮੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੀਮਤ ਲਈ ਸਾਰੀ ਸੰਭਵ ਮਦਦ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨੂੰ ਵਧਾਏਗਾ;

ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਪਬਲੀਸਿਟੀ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਇੱਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਜੋਖਿਮ ਜਾਂ ਕੰਮ ਲਈ ਹਾਮੀਦਾਰੀ ਨਹੀਂ ਭਰਦਾ ਹੈ;

ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕਰੇਗਾ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਡਿਊਟੀਆਂ ਅਤੇ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੇਣਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਪੂਰਵ-ਵਿਕਰੀ ਆਚਰਣ ਨਿਯਮਾਂਵਲੀ

ਹਰੇਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹੇਠਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਆਚਰਣ ਨਿਯਮਾਂਵਲੀ ਦੀ ਵੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗਾ:

ਹਰੇਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ /ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ /ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀ -

ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਵਾਏਗਾ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਦੀ ਮੰਗ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ/ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰੇਗਾ;

ਬੀਮਾਕਰਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬਹਿਸ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸਮਝਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸੰਭਾਵਿਤ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਲਾਲੀ ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਤਪਾਦ ਲਈ ਲਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਮੰਗ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਾਰੇ ਸਮਝਾਉਣਾ, ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਖਰੀਦ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੱਸਣ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਵੀ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

ਸੰਭਾਵਿਤ ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਲਤ ਆਦਤਾਂ ਜਾਂ ਅਸੰਗਤ ਆਮਦਨ ਬਾਰੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹਰੇਕ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਧਿਆਨ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸਭ ਸੰਭਵ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਥਾਂ ਜਾਣ ਕੇ, ਜੇ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧੀ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ;

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨੂੰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਤੁਰੰਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ;

ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਭਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਭ ਲੋੜੀਂਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਲੈਣ, ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਮੰਗੇ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵੀ ਲੈਣੇ;

ਕੋਈ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ /ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ /ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀ -

ਬਿਨਾਂ ਵੈਧ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ/ਲਾਈਸੈਂਸ ਲਏ ਬੀਮਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਜਾਂ ਖਰੀਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ;

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਛੱਡਣ ਲਈ ਫੁਸਲਾਉਣਾ;

ਸੰਭਾਵਿਤ ਵਲੋਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨਾ;

ਸੰਭਾਵਿਤ ਨਾਲ ਅਸਭਿਅਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤਾਉ ਕਰਨਾ;

ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਬੀਮਾ ਏਜੰਟ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣਾ;

ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਦਰਾਂ, ਪੇਸ਼ਕਸ਼, ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਦੇਣੇ;

ਪਾਲਸੀਹੋਲਡਰ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਪਾਲਸੀ ਖਤਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਨਵੀਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ;

ਕੋਈ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਤੋਂ ਬੀਮਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਪੋਰਟਫੋਲਿਓ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਖਰੀਦੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਪੰਜਾਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵਧ ਹੈ;

ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਕਿਸੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਬਣਨਾ ਜਾਂ ਬਣੇ ਰਹਿਣਾ, ਕਾਲੇ ਧਨ ਨੂੰ ਚਿੱਟਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ;

ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਪਾਰ ਦੇ ਸੇਮੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਾਲ ਸੈਂਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਕਾਲਾਂ ਜਾਂ ਜਾਅਲੀ ਕਾਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ;

ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਖਰੀਦ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁ-ਪੱਧਰੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਣੀ;

ਅਸਿੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ;

ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਨੁਸਾਰ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬੀਮੇ ਬਾਰੇ ਸਲਾਹ ਜਾਂ ਦਾਅਵੇ ਬਾਰੇ ਸਲਾਹ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬੀਮੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।

ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨਾਲ ਜੁੜਨਾ, ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ, ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ ਜਾਂ

ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ, ਪ੍ਰਚਾਰ, ਅਗਵਾਈ ਉਤਪੰਨ ਕਰਨ, ਸਲਾਹ, ਜਾਣ-ਪਛਾਣ, ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਵਿਤਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਵਿਤ ਪਾਲਸੀਹੋਲਡਰਾਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਲੱਭਣਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੂਸਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਰੱਖਣਾ;

ਵਿਕਰੀ, ਜਾਣ-ਪਛਾਣ, ਅਗਵਾਈ ਦੇਣ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਇਕਾਈ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਲੱਭਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਕਿਸੇ ਫੀਸ, ਕਮਿਸ਼ਨ. ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਦੂਸਰੇ ਨਾਂ ਵਾਲੇ ਇਨਸੈਂਟਿਵ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣਾ

III. ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਆਚਰਣ ਨਿਯਮਾਂਵਲੀ

ਹਰੇਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ -

ਹਰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪਾਲਸੀਹੋਲਡਰ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ੂਦ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ, ਸਿਰਨਾਵਾਂ ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੇਸ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਹੋਰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨੀ, ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੋਵੇ;

ਉਸ ਰਾਹੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬੀਮਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਪਾਲਸੀ-ਧਾਰਕ ਵਲੋਂ ਤਹਿ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਹਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਮੌਖਿਕ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਕੇ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਯਕੀਨੀ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਇਸਦਾ ਗਾਹਕ ਬੀਮੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਦੇ ਕਵਰ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਨਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਚੁਣਦਾ ਹੋਵੇ:

ਯਕੀਨੀ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਨਵਿਆਉਣ ਦੇ ਨੋਟਿਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਸਲਾਹ ਦੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਲਈ ਲੋੜ ਸਮੇਤ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਚੇਤਾਵਨੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਤੋਂ ਜਾਂ ਪਿਛਲੇ ਨਵਿਆਉਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਵਾਪਰੀ ਹੈ;

ਯਕੀਨੀ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਨਵਿਆਉਣ ਨੋਟਿਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਨਵਿਆਉਣ ਲਈ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡ (ਪੱਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਲਿਪੀਆਂ ਸਮੇਤ) ਰੱਖਣ ਲਈ ਇੱਕ ਲੋੜ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ; ਯਕੀਨੀ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਗਾਹਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦਾ ਨਵਿਆਉਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਪਾਲਸੀ-ਹੋਲਡਰ ਜਾਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਜਾਂ ਲਾਭਪਾਤਰਾਂ ਦੀ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਲੋਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨੀ;

ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਤੁਰੰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਗਾਮੀ ਵਿਕਾਸਾਂ ਬਾਰੇ ਜਿੰਨ੍ਹੀ ਛੇਤੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਸਲਾਹ ਦੇਣੀ;

ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਸੱਚ ਦੱਸਣ, ਨਿਰਪੱਖ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਪੂਰਨ ਖੁਲਾਸੇ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦੇਣੀ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਕਿ ਗਾਹਕ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਖੁਲਾਸੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਤਾਂ ਇਹ ਗਾਹਕ ਦੇ ਲਈ ਅੱਗੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗਾ;

ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਜਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦੇਣਾ;

ਇੱਕ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗਾਹਕ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਭੇਜਣਾ ਜਾਂ ਇੱਕ ਦੁਰਘਟਨਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਰੀ ਦੇ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਕੰਮਕਾਜੀ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਉਠਾਉਣਾ;

ਬਿਨਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੀ ਦੇਰੀ ਦੇ ਜਾਂ ਇੱਕ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦੇਣੀ; ਅਤੇ ਗਾਹਕ ਦੀ ਉਸਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਹਰ ਉੱਚਿਤ ਮਦਦ ਕਰਨੀ।

ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਭਪਾਤਰ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚੋਂ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਮੰਗੇਦਾ ਜਾਂ ਲਵੇਗਾ;

ਯਕੀਨੀ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ, ਪਾਲਸੀਆਂ ਅਤੇ ਨਵਿਆਉਣ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਰਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:

ਫ਼ੋਨ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੇਗਾ:

ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਚੌਦਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਸਟਾਫ਼ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦੇਣਾ, ਜੇ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਸਾਰਣੀ ਬਣਾਉਣਗੇ;

ਯਕੀਨੀ ਕਰਨਾ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਪੱਤਰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਜਵਾਬ ਨਾਲ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ;

ਯਕੀਨੀ ਕਰਨਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਉੱਚਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਿਸਟਮ ਲਿਆਉਣਾ।

ਪਾਠ 5

ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ

ਪਾਠ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਇਸ ਪਾਠ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਭਾਗਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰ ਦੇ ਖਾਸ ਲੱਛਣਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸਿੱਖਣ ਨਤੀਜੇ

A. ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ - ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੱਖ ਅਤੇ ਖਾਸ ਲੱਛਣ

A. ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ - ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੱਖ ਅਤੇ ਖਾਸ ਲੱਛਣ

1. ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ - ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੱਖ

a) ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ

ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਇੱਕ ਮੰਨਣਯੋਗ ਕੀਮਤ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਦੇ ਉੱਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਇੱਕ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦਾ ਰੂਪ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

b) ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੱਖ

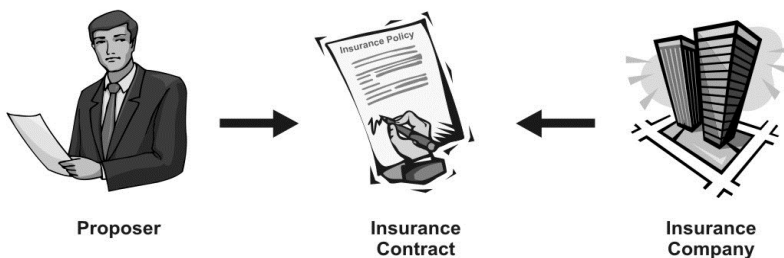
ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਪੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ ਅਤੇ ਫੇਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਬਾਰੇ, ਜੋ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਲਈ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਖਾਸ

ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕਾਨੂੰਨ, 1872 ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਤਹਿਤ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਇਕਰਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

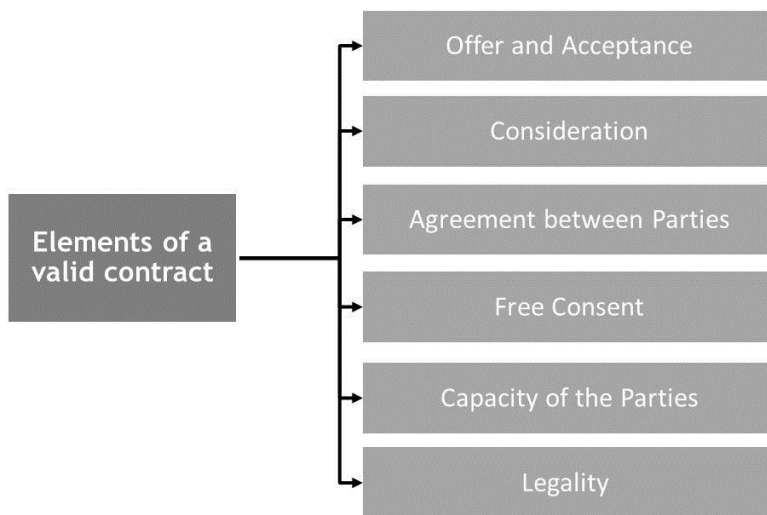
ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦੋ ਧਿਰਾਂ, ਕੰਪਨੀ, ਜੋ ਕਿ **ਬੀਮਾ-ਕਰਤਾ** ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਧਾਰਕ, ਜਿਸ ਨੂੰ **ਬੀਮਤ** ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਭਾਰਤੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕਾਨੂੰਨੀ, 1872 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

Diagram 1: ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ

c) ਜਾਇਜ਼ ਇਕਰਾਰ ਦੇ ਭਾਗ

Diagram 2: ਜਾਇਜ਼ ਇਕਰਾਰ ਦੇ ਭਾਗ

ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਇਕਰਾਰ ਦੇ ਭਾਗ ਹਨ:

i. ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ

ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮ ਲਈ ਹੋਰ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਇੰਝ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰੇ ਤਾਂ ਉਸ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਨਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ, ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ, ਜਦੋਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਵਾਅਦਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਪਾਲਸੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਜੇ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਉਲਟ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਪਾਲਸੀ ਬੈਂਡ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਸਬੂਤ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ii. ਵਿਚਾਰ

ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਆਪਸੀ ਫਾਇਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਿਚਾਰਨਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰਜ਼ਾਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਵਿਚਾਰਨਯੋਗ ਹੈ।

iii. ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤੀ

ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਹੀ ਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ "ਕਥਿਤ ਆਮ ਸਸਰਬਸੰਮਤੀ" ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ-ਧਾਰਕ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ

ਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਉੱਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

iv. ਮੁਕਤ ਰਜ਼ਾਮੰਦੀ

ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਮੁਕਤ ਰਜ਼ਾਮੰਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਰਜ਼ਾਮੰਦੀ ਨੂੰ ਮੁਕਤ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਾ ਹੋਵੇ

- ✓ ਦਬਾਅ
- ✓ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਪ੍ਰਭਾਵ
- ✓ ਧੋਖਾ
- ✓ ਗਲਤ ਬਿਆਨੀ
- ✓ ਗਲਤੀ

ਜਦੋਂ ਇਕਰਾਰ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਬਾਅ, ਧੋਖੇ ਜਾਂ ਗਲਤ-ਬਿਆਨੀ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

v. ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਮੱਰਥਾ

ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਯੋਗ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਉੱਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ ਬਾਲਗ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਦਿਮਾਗੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਠੀਕ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਆਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਨਾਬਾਲਗ ਬੀਮਾ ਸਮਝੌਤੇ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

vi. ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈਸੀਅਤ

ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਮਕਸਦ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਸਮਗਲ ਕੀਤੇ ਸਾਮਾਨ ਦਾ ਬੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਮਕਸਦ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਵੇ, ਰੱਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਸ਼ਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਖਾਸ

- i. ਦਬਾਅ - ਮੁਜਰਮਾਨਾ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣਾ।
- ii. ਦਬਾਅ ਅਧੀਨ - ਜਦੋਂ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਹੋਰ ਦੀ ਇੱਛਾ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਰ ਤੋਂ ਨਜ਼ਾਇਜ਼ ਫਾਇਦਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- iii. ਧੋਖਾ - ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਹੋਰ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਦੇ ਕਾਰਨ ਗਲਤ ਭਰੋਸੇ ਉੱਤੇ ਲੁਭਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਲੁਕਾ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇਣ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਦਰਸਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- iv. ਗਲਤੀ - ਕਿਸੇ ਦੇ ਗਿਆਨ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਜਾਂ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਇਸ ਨਾਲ ਇਕਰਾਰੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ।

2. ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ - ਖਾਸ ਫੀਚਰ

a) ਪਰਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਾਂ ਬੇਹੱਦ ਚੰਗਾ ਯਕੀਨ

ਇਹ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਅਤਿ-ਚੰਗਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਹਰੇਕ ਧਿਰ ਵਲੋਂ ਬੀਮੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਬਾਰੇ ਸਭ ਪ੍ਰਮੱਖ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਅਤਿ ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਵਪਾਰਕ ਇਕਰਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਚੰਗੇ ਯਕੀਨ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਧੋਖਾ ਜਾਂ ਫ਼ਰੋਬ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੋਵੇ। ਚੰਗੇ ਯਕੀਨ ਦੇ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫ਼ਰਜ਼ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ਇਕਰਾਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਲਈ ਪ੍ਰਤਿਬੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇੱਥੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ "ਕੇਵੀਏਟ ਇੰਪਟਾਰ (Caveat Emptor)" ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ **ਖਰੀਦਦਾਰ ਸਾਵਧਾਨ**। ਇਕਰਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵਲੋਂ ਇਕਰਾਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਨਿਰੀਖਣ ਦੀ

ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੂਜੀ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਇਮਾਨਦਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਵਲੋਂ ਇਕਰਾਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਬੇਹੱਦ ਚੰਗਾ ਯਕੀਨ: ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਅਧਾਰ ਵੱਖ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਅਛੇਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਸਿੱਧੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਜਾਂ ਤਜਰਬੇ ਨਾਲ ਜਾਣੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਫੇਰ ਕਈ ਤੱਥ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੇਵਲ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹੀ ਪਤਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਕੇਵਲ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਉੱਤੇ ਹੀ ਨਿਰਭਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸਕਰਕੇ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਦਾ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਸਭ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇਵੇ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਡੇਵਿਡ ਨੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਅਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਡੇਵਿਡ ਡਾਇਬਟੀਜ਼ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਚੱਲਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਡੇਵਿਡ ਨੇ ਇਹ ਤੱਥ ਬਾਰੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਡੇਵਿਡ ਆਪਣੇ ਤੀਹਵਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੈ, ਇਸਕਰਕੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਡੇਵਿਡ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਏ ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਡੇਵਿਡ ਦੀ ਸਿਹਤ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਡੇਵਿਡ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮਰ ਗਿਆ। ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਡੇਵਿਡ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ, ਜਦੋਂ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਆਪਣੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਡੇਵਿਡ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਾਲਸੀ ਲੈਣ ਸਮੇਂ ਡਾਇਬਟੀਜ਼ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਡੇਵਿਡ ਵਲੋਂ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸਕਰਕੇ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਮਨਸੂਖ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਕਰਦੀ ਹੈ:

- ✓ ਕੀ ਉਹ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨਗੇ?
- ✓ ਜੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਿਸ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਰ ਅਤੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ?

ਇਹ ਬੇਹੱਦ ਚੰਗਾ ਯਕੀਨ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਫਰਜ਼ ਨਾ ਕੇਵਲ ਅਸਲ ਤੱਥਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ, ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਅਸਲ ਤੱਥਾਂ ਤੱਕ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਹੇਠਾਂ ਕੁਝ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦੱਸਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ:

- i. **ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ:** ਆਪਣਾ ਮੈਡੀਕਲ ਅਤੀਤ, ਖਾਨਦਾਨੀ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਲਈ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਅਤੀਤ, ਆਦਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿਗਰਟ ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣੀ, ਕੰਮ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀਆਂ, ਉਮਰ , ਆਦਲਤਾਂ, ਵਿੱਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਦੀ ਆਮਦਨ, ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ, ਅਹੁਦਾ ਆਦਿ।
- ii. **ਅੱਗ ਬੀਮਾ:** ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਤੇ ਵਰਤੋਂ, ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਉਮਰ , ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਦੀ ਕਿਸਮ ਆਦਿ।
- iii. **ਜਹਾਜ਼ੀ ਬੀਮਾ:** ਸਮਾਨ ਦਾ ਵੇਰਵਾ, ਪੈਕ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਆਦਿ।
- iv. **ਮੋਟਰ ਬੀਮਾ:** ਵਹੀਕਲ ਦੀ ਕਿਸਮ, ਖਰੀਦ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਡਰਾਇਵਰ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਆਦਿ।

ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਬੀਮੇ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਤਾਂ ਚੰਗੇ ਯਕੀਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਬੇਹੱਦ ਚੰਗੇ ਯਕੀਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਬਣਦੇ ਹਨ।

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

"ਪਰਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ (Uberrima fides)" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ "ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਭ ਅਸਲ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਲੰਟੀਅਰ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਫਰਜ਼ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਨਾ।"

ਜੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਵਲੋਂ ਅਤਿ ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਲਈ ਸ਼ੱਕ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਵਲੋਂ ਇਕਰਾਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਗਲਤ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਬੀਮੇ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕਰਨ ਸਮੇਂ।

ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਤ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਲਈ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ। ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਸਭ ਢੁੱਕਵੇਂ ਤੱਥਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਨਾ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਬੀਮਾ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕੁਝ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾ ਦਿੰਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਦੇ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਜ਼ਾਇਜ਼ ਫਾਇਦਾ ਲੈ ਲੈਂਦਾ।

ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਵਲੋਂ ਆਪਣੀ ਸਿਹਤ, ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਅਤੀਤ, ਆਮਦਨ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਆਦਿ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਓਹਲੇ ਰੱਖੇ ਦੱਸਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਤਾ ਲਗਾ ਸਕੇ। ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ, ਜੋ ਕਿ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਦੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਕੋਲ ਇਕਰਾਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਕਾਨੂੰਨ ਸਭ ਮੁੱਖ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ

ਉਦਾਹਰਨ

ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਹਾਈਪਰਟੈਨਸ਼ਨ ਹੈ ਅਤੇ ਹਲਕਾ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾਨ ਹੁਣੇ ਹੀ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਪਾਲਸੀ ਲੈਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਆਪਣੀ ਅਸਲ ਹਾਲਤ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ। ਇਸਕਰਕੇ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬੀਮਤ ਨੇ ਗਲਤ ਤੱਥ ਦਰਸਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਧੋਖੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ।

ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਛੇਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ-ਮੌਜੂਦਾ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 4 ਸਾਲ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਭੁਲੇਖਾ ਪਾਉਣਾ ਹੈ।

b) ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਥ

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਥ ਨੂੰ ਤੱਥ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਬੀਮਾ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜ਼ੋਖਿਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਦਰ ਤੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ।

ਕੀ ਨਾ-ਦੱਸਿਆ ਤੱਥ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਹਾਲਤਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੇਵਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਤੱਥ ਦੱਸਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜੇ ਕਿ ਜ਼ੋਖਿਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਆਉ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਵੇਖੀਏ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ:

- i. ਤੱਥ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਖਾਸ ਜ਼ੋਖਿਮ ਆਮ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਮਾਲ ਦੇ ਖਤਰੇ ਦੀ ਕਿਸਮ; ਬੀਮਾਰੀ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਅਤੀਤ

- ii. ਸਭ ਬੀਮਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ
- iii. ਬੀਮੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਜਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸਭ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਬੀਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਜ਼ੋਖਿਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਕਈ ਪੱਖਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਜਵਾਬ ਸਹੀ ਸਹੀ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੂਰੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਹੇਠਾਂ ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਜਾਣਕਾਰੀ

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਥ, ਜਿਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਇਹ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਵਲੋਂ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪੁੱਛਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਲਈ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਤੱਥ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ:

- i. ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਚੁੱਕੇ ਗਏਕਦਮ।

ਉਦਾਹਰਨ: ਅੱਗ ਬਝਾਉ ਜੰਤਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ

ii. ਤੱਥ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਉਦਾਹਰਨ: ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਉੱਚ ਖੂਨ ਦਬਾਉ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਾਲਸੀ ਲੈਣ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਨੂੰ ਇਹ ਤੱਥ ਨਾ-ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

iii. ਕਿਸ ਨੂੰ ਸੰਭਵ ਉੱਦਮ ਨਾਲ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ?

ਹਰ ਮਿੰਟ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੰਡਰਰਾਈਟਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੁੱਛਣ ਲਈ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ।

iv. ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਮਲੇ:

ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ: ਵਿਸਫੋਟਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ

v. ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ (ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਸਤੇ ਛੱਡ ਸਕਦੇ ਹਨ)

ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਅਧੂਰੇ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਦਾਅਵਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਕਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਪੂਰੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਪਾਲਸੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਰਾਜਨ ਨੇ ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਹੈ। ਪਾਲਸੀ ਲੈਣ ਦੇ ਛੇ ਸਾਲ ਬਾਅਦ, ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਰਾਜਨ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕੁਝ ਸਰਜਰੀ ਹੋਈ। ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਰਾਜਨ ਨੂੰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਲਈ ਇਹ ਤੱਥ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪਰ, ਜੇ ਪਾਲਸੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਕੇ ਪਾਲਸੀ ਲੈਪਸ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਪਾਲਸੀ ਇਕਰਾਰ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਚਾਲੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇੰਝ ਦੇ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਸਭ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਤੇ ਢੁੱਕਵੇਂ ਤੱਥਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਵੀਂ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਦੇਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਅਤਿ ਚੰਗੇ ਯਕੀਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ

ਅਸੀਂ ਹਾਲਤ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਬੇਅੰਤ ਚੰਗੇ ਯਕੀਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੰਝ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾ-ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਗਲਤ-ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਕੇ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਨਾ-ਪ੍ਰਗਟ: ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਬੀਮਤ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਥਾਂ ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਬੀਮਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੇ ਕੋਈ ਖਾਸ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਲਈ ਗਲਤ ਜਵਾਬਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਕਸਰ ਖੁਲਾਸਾ ਅਚੇਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ) ਜਾਂ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਤੱਥ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਣਜਾਣ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ-ਬੁਝ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪਰਦਾਦਾਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ।

ਗਲਤ ਬਿਆਨੀ: ਬੀਮੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਥਨ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਦਰਸਾਉਣਾ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਜਾਂ ਭਰੋਸੇ, ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਆਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਤੱਥ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਿਆਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਠੀਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਲਈ ਹੈ ਤਾਂ ਭਰੋਸੇ (ਵਿਸ਼ਵਾਸ) ਜਾਂ ਆਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸਬੰਧਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਨੇਕ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਗਲਤ ਬਿਆਨੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ:

- i. ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਗਲਤ-ਬਿਆਨ ਦਾ ਭਾਵ ਗਲਤ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ii. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ੀ ਗਲਤ-ਬਿਆਨੀ ਉਹ ਗਲਤ ਬਿਆਨ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਸੱਚ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠਾ ਕਰਕੇ ਬੇਧਿਆਨੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰ (ਸਮਝੌਤਾ) ਅਕਸਰ ਪ੍ਰਭਾਵਹੀਣ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਨਾਲ ਤੱਥ ਲੁਕਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਗ਼ੈਰ-ਪ੍ਰਗਟ ਜਾਂ ਗਲਤ ਤੱਥ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

c) ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ

'ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ' ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਹਰ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਭਾਗ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਬੀਮੇ ਲਈ ਮੁੱਢਲੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਆਉ ਵੇਖੀਏ ਕਿ ਬੀਮਾ ਜੁਆ ਜਾਂ ਦਾਅ ਖੇਡਣ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਿਵੇਂ ਹੈ?

i. ਜੁਆ ਅਤੇ ਬੀਮਾ

ਤਾਸ਼ ਦੀ ਖੇਡ ਬਾਰੇ ਸੋਚੋ, ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਜਿੱਤਦਾ ਜਾਂ ਹਾਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਰ ਜਾਂ ਜਿੱਤ ਤਾਂ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਰਤ (ਦਾਅ) ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਖੇਡ ਖੇਡਦਾ ਹੈ, ਦਾ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹਿੱਤ ਜਾਂ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਉਹ ਖੇਡ ਜਿੱਤਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਰਤ ਲਗਾਉਣਾ ਜਾਂ ਜੁਆ ਖੇਡਣਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਇਸ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਕਿਸੇ ਦੇ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੰਨ ਲਵੋ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਤਾਸ਼ ਦੀ ਖੇਡ ਹਾਰਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਹੁਣ ਇੱਕ ਘਰ ਨੂੰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸੜਨ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਮੰਨੋ। ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਘਰ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ ਦਾ ਬੀਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ - ਘਰ, ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇ ਇਹ ਖਰਾਬ ਹੋਇਆ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਮਲਕੀਅਤ ਦਾ ਸਬੰਧ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋਏ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗ ਲੱਗੇ ਭਾਵੇਂ ਨਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਘਾਟਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੁਰਘਟਨਾ (ਅੱਗ ਜਾਂ ਚੋਰੀ) ਨਾਲ ਘਾਟਾ ਤਾਂ ਪੈਣਾ ਹੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਇਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾਂਹ।

ਤਾਸ਼ ਦੀ ਖੇਡ ਦੇ ਉਲਟ, ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਜਿੱਤ ਜਾਂ ਹਾਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅੱਗ ਦਾ ਇੱਕ ਹੀ ਨਤੀਜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਘਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦਾ ਘਾਟਾ।

ਮਾਲਕ ਬੀਮਾ ਲੈ ਕੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੋਏ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਹਿੱਤ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਤ ਦਾ ਆਪਣੇ ਘਰ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਧਨ ਹੈ, ਨੂੰ ਬੀਮਯੋਗ ਹਿੱਤ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਯੋਗ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਇੱਕ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਯੋਗ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹਨ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਚੰਦਰਸੇਖਰ ਕੋਲ ਘਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬੈਂਕ ਤੋਂ 15 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਘਰ ਕਰਜ਼ ਲਿਆ ਹੈ। ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਸਵਾਲਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ:

- ✓ ਕੀ ਘਰ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਬੀਮਯੋਗ ਹਿੱਤ ਹੈ?
- ✓ ਕੀ ਬੈਂਕ ਦਾ ਘਰ ਵਿੱਚ ਬੀਮਯੋਗ ਹਿੱਤ ਹੈ?
- ✓ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਗੁਆਂਢੀ ਬਾਰੇ ਕੀ?

ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਨ ਦੀ ਪਤਨੀ, ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਬੁੱਢੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਹੈ। ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਸਵਾਲਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ:

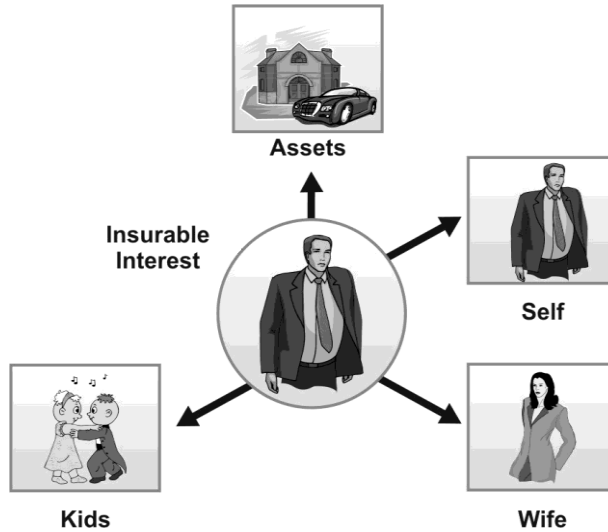
- ✓ ਕੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਭਲੇ ਵਿੱਚ ਬੀਮਯੋਗ ਹਿੱਤ ਹਨ?
- ✓ ਕੀ ਉਹ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਝੱਲ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ?
- ✓ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਗੁਆਂਢੀ ਬੱਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੀ? ਕੀ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬੀਮਯੋਗ ਹਿੱਤ ਹੈ?

ਇੱਥੇ ਬੀਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਢੁੱਕਵਾਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਬੀਮੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬੀਮਤ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਮੁੱਲ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ **ਬੀਮੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬੀਮਤ** ਦੇ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਹਿੱਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਤ ਦਾ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਹਿੱਤ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਕੋਲ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਸਹੀਂ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਬੀਮਤ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

Diagram 3: ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ

ii. ਸਮਾਂ, ਜਦੋਂ ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ

ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ ਪਾਲਸੀ ਲੈਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਆਮ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ ਪਾਲਸੀ ਲੈਣ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਲੈਣ ਦੇਵਾਂ ਸਮਿਆਂ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਸਿਰਫ਼ ਕੁਝ ਹਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ੀ ਪਾਲਸੀਆਂ।

d) ਨੇੜਲਾ ਕਾਰਨ

ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਆਖਰ ਵਿੱਚ ਨੇੜਲੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ।

ਨੇੜਲਾ ਕਾਰਨ (Proximate cause) ਬੀਮੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਘਾਟਾ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਕਿਵੇਂ ਹੋਇਆ, ਉਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕੀਤੇ ਸੰਕਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜੇ ਘਾਟੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਇਆ ਸੰਕਟ ਹੈ ਤਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇਣਦਾਰ ਹੈ। ਜੇ ਨੇੜਲਾ ਕਾਰਨ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਇਆ ਸੰਕਟ ਹੈ ਤਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਲਈ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਬੰਧਨ ਹੈ, ਹੋਰ ਨਹੀਂ।

ਇਹ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਲੱਭਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਘਾਟਾ ਪੈਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਖਰੀ ਘਟਨਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੁਰੰਤ ਘਾਟਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਭਾਵ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘਾਟੇ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਨੇੜਲਾ ਹੀ ਹੋਵੇ।

ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ-ਦੁਰੇਡੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਜੋਂ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਕਿ ਨੇੜਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਦੂਰ-ਦੁਰੇਡਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਘਟਨਾ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

ਨੇੜਲਾ ਕਾਰਨ (proximate cause) ਨੂੰ ਸਰਗਰਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਕਾਰਨ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਨਤੀਜਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਸੈੱਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤਾਕਤ ਦੇ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਤੇ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਸਰਗਰਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਲਈ ਨੇੜਲੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿਵੇਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਗੈਰ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਮੌਤ ਫਾਇਦੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਨੇੜਲੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਕਈ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੁਰਘਟਨਾ ਫਾਇਲਾ ਰਾਈਡਰ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਵਾਧੂ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਦੇਣਯੋਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਨ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਕੀ ਮੌਤ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹੋਈ ਹੈ। ਨੇੜਲੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇੰਝ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਦਾ ਇਕਰਾਰ

ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਇਕਰਾਰ ਉਹ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਖਰੜਾ ਸੰਦੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਵਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਕੋਲ ਕੇਵਲ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਰਹਿਣ ਦਾ ਹੀ ਮੌਕਾ ਹੋਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਕਰਾਰ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ। ਇੱਥੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਕੋਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਦੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸਭ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਮੁਕਤ-ਜਾਂਚ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਪਾਲਸੀ ਲੈਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਖਰਚੇ ਤੇ ਲਾਗਤ ਕੱਟ ਕੇ ਬਾਕੀ ਰਕਮ ਵਾਪਿਸ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 1

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਦਬਾਅ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ?

- I. ਰਮੇਸ਼ ਨੇ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਉੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਹਨ
- II. ਰਮੇਸ਼ ਨੇ ਮਹੇਸ਼ ਨੂੰ ਡਰਾਇਆ ਕਿ ਜੇ ਉਸ ਨੇ ਇਕਰਾਰ ਉੱਤੇ ਦਸਤਖਤ ਨਾ ਕੀਤੇ ਤਾਂ ਉਹ ਮਾਰ ਦੇਵੇਗਾ
- III. ਰਮੇਸ਼ ਨੇ ਇਕਰਾਰ ਉੱਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ
- IV. ਰਮੇਸ਼ ਨੇ ਇਕਰਾਰ ਉੱਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹੇਸ਼ ਨੂੰ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 2

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਦਾ ਰਮੇਸ਼ ਬੀਮਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ?

- I. ਰਮੇਸ਼ ਦਾ ਘਰ
 - II. ਰਮੇਸ਼ ਦੀ ਪਤਨੀ
 - III. ਰਮੇਸ਼ ਦਾ ਦੇਸਤ
 - IV. ਰਮੇਸ਼ ਦੇ ਮਾਪੇ
-

ਸਾਰ

- ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਇੱਕ ਮੰਨਣਯੋਗ ਕੀਮਤ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਦੇ ਉੱਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਇਕਰਾਰ ਦੇ ਭਾਗ ਹਨ:
 - i. ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ
 - ii. ਵਿਚਾਰ
 - iii. ਕਥਿਤ ਆਮ ਸਰਬਸੰਮਤੀ,
 - iv. ਮੁਕਤ ਰਜ਼ਾਮੰਦੀ
 - v. ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਮੱਰਥਾ ਅਤੇ
 - vi. ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ
- ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਲੱਛਣਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ:
 - i. ਅਤਿ ਚੰਗਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ
 - ii. ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ
 - iii. ਨੇੜਲਾ ਕਾਰਨ
 - iv.

ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦ

1. ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ
 2. ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰ
 3. ਉੱਤੇ ਦਿੱਤਾ ਆਮ-ਸਹਿਮਤੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ
 4. ਪਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ
 5. ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਥ
 6. ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ
 7. ਨੇੜਲਾ ਕਾਰਨ
-

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਜਵਾਬ

Answer 1

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਰਮੇਸ਼ ਵਲੋਂ ਮਹੇਸ਼ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਣ ਡਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਕਿ ਜੇ ਉਸ ਨੇ ਇਕਰਾਰ ਉੱਤੇ ਦਸਤਖਤ ਨਾ ਕੀਤੇ, ਡਰਾਉਣ ਧਮਕਾਉਣ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ।

Answer 2

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਰਮੇਸ਼ ਕੋਲ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸਤ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਉਸ ਦਾ ਬੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਵੈ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲ

Question 1

ਜਾਇਜ਼ ਇਕਰਾਰ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਭਾਗ ਬੀਮਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ?

- I. ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ
- II. ਕੀਮਤ

III. ਮੁਕਤ ਰਜ਼ਾਮੰਦੀ

IV. ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਮੱਰਥਾ

Question 2

_____ ਭਾਵ ਗਲਤ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

I. ਗਲਤ ਬਿਆਨੀ

II. ਯੋਗਦਾਨ

III. ਪੇਸ਼ਕਸ਼

IV. ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਤਾ

Question 3

_____ ਵਿੱਚ ਮੁਜਰਮਾਨਾ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣਾ।

I. ਧੋਖਾ

II. ਨਾਜਾਇਜ਼ ਪ੍ਰਭਾਵ

III. ਦਬਾਅ

IV. ਗਲਤੀ

Question 4

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਹੈ?

I. ਉਹ ਮੌਖਿਕ ਇਕਰਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ

II. ਉਹ ਮੌਖਿਕ ਇਕਰਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ

III. ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਐਕਟ, 1873 ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਦੋ ਧਿਰਾਂ (ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਅਤੇ ਬੀਮਤ) ਵਿਚਾਲੇ ਇਕਰਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

IV. ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇਕਰਾਰ ਦੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ

Question 5

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਲਈ ਸਹੀ ਕੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ?

I. ਧਨ

II. ਜਾਇਦਾਦ

III. ਰਿਸ਼ਵਤ

IV. ਗਹਿਣੇ

Question 6

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਧਿਰ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਹੈ?

I. ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਮਾਲਕ

II. ਨਾਬਾਲਗ

III. ਘਰੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਔਰਤ

IV. ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ

Question 7

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਕਾਰਵਾਈ "ਅਤਿ ਚੰਗਾ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ?

I. ਬੀਮਾ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਮੈਡੀਕਲ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਬਾਰੇ ਛੂਠ ਦੱਸਣਾ

II. ਬੀਮਾ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਜਾਣੇ ਹੋਏ ਮੈਡੀਕਲ ਤੱਥਾਂ ਬਾਰੇ ਨਾ ਦੱਸਣਾ

III. ਬੀਮਾ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਜਾਣੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਥਾਂ ਬਾਰੇ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ

IV. ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇਣਾ

Question 8

ਬੀਮੇ-ਯੋਗ ਹਿੱਤ ਦੇ ਬਾਰੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ?

I. ਪਿਤਾ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਲਈ ਬੀਮਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ

II. ਜੀਵਨ-ਸਾਥੀ ਦੂਜੇ ਲਈ ਬੀਮਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ

III. ਦੇਸਤ ਆਪਣੇ ਦੂਜੇ ਲਈ ਬੀਮਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ

IV. ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ

Question 9

ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਦੋਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ?

I. ਬੀਮਾ ਲੈਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ

II. ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ

III. ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬੀਮੇ-ਯੋਗ ਹਿੱਤ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ

IV. ਜਾਂ ਤਾਂ ਪਾਲਸੀ ਲੈਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ

Question 10

ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦਾ ਨੇੜਲਾ ਕਾਰਨ ਲੱਭੋ?

ਅਜੇ ਘੋੜੇ ਤੋਂ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਿੱਠ ਟੁੱਟ ਗਈ ਉਹ ਪਾਣੀ ਦੇ ਟੋਏ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗਿਆ ਅਤੇ ਨਮੂਨੀਆ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਨਮੂਨੀਏ ਦੇ ਕਰਕੇ ਮਰ ਗਿਆ।

- I. ਨਮੂਨੀਆ
- II. ਪਿੱਠ ਟੁੱਟਣ ਕਰਕੇ
- III. ਘੋੜੇ ਤੋਂ ਡਿੱਗਣ ਕਰਕੇ
- IV. ਸਰਜਰੀ

ਸਵੈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ

Answer 1

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਜਾਇਜ਼ ਇਕਰਾਰ ਦਾ ਕੀਮਤ ਭਾਗ ਬੀਮਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ।

Answer 2

ਸਹੀਂ ਚੋਣ I ਹੈ।

ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਗਲਤ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

Answer 3

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਦਬਾਅ ਮੁਜਰਮਾਨਾ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣਾ।

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਭਾਰਤੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਐਕਟ, 1873 ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਦੋ ਧਿਰਾਂ (ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਅਤੇ ਬੀਮਤ) ਵਿਚਾਲੇ ਇਕਰਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

Answer 4

ਸਹੀਂ ਚੇਣ III ਹੈ।

ਰਿਸ਼ਵਤ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਲਈ ਸਹੀਂ ਕੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

Answer 5

ਸਹੀਂ ਚੇਣ II ਹੈ।

ਨਾਬਾਲਗ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

Answer 6

ਸਹੀਂ ਚੇਣ III ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਉੱਤੇ ਜਾਣੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ "ਅਤਿ ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਸਹੀਂ ਰੂਪ ਹੈ।

Answer 7

ਸਹੀਂ ਚੇਣ III ਹੈ।

ਦੇਸਤ ਦੂਜੇ ਦੇਸਤ ਲਈ ਬੀਮਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

Answer 8

ਸਹੀਂ ਚੇਣ I ਹੈ।

ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ ਪਾਲਸੀ ਲੈਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

Answer 9

ਸਹੀਂ ਚੇਣ III ਹੈ।

ਘੋੜੇ ਤੋਂ ਡਿੱਗਣਾ ਅਜੇ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਨੇੜਲਾ (ਸੰਭਵ) ਕਾਰਨ ਹੈ।

ਭਾਗ 2

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ

ਪਾਠ 6

ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ

ਪਾਠ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਪੱਖ ਹੁੰਦੇ ਹਨ

- ✓ ਸੰਪੱਤੀ
- ✓ ਜੋਖਿਮ ਜਿਸ ਲਈ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ
- ✓ ਪੁਲਿੰਗ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ
- ✓ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ

ਆਓ ਹੁਣ ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਦੇ ਲੱਛਣਾਂ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਕਰੀਏ। ਇਹ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਦੇ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਗਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਵੇਗੇ।

ਸਿੱਖਣ ਨਤੀਜੇ

A. ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕਾਰੋਬਾਰ - ਭਾਗ, ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਮੁੱਲ, ਪਰਸਪਰਤਾ

A. ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕਾਰੋਬਾਰ - ਭਾਗ, ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਮੁੱਲ, ਪਰਸਪਰਤਾ

1. ਸੰਪੱਤੀ - ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਮੁੱਲ (ਐਚਐਲਵੀ)

ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਪੱਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੁੱਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਆਮਦਨ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਬਹੁਤੀਆਂ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਲਈ, ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਅਸਲ ਧਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਾਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘਾਟੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਵੀ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਜਦੋਂ ਕਾਰ ਦਾ ਹਾਦਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ 50,000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਇਸ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਹਰਜਾਨਾ ਦੇਵੇਗਾ।

ਜਦੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਘਾਟੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਕਿਵੇਂ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ?

ਕੀ ਉਹ 50,000 ਰੁ. ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਹੈ ਜਾਂ 5,00,00?

ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਏਜੰਟ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਹ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਏਜੰਟ ਪਤਾ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਬੀਮੇ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਠ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਕਿਸਮਤ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਾਧਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਸੱਤਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰੋ. ਹੁਬਨੇਰ ਨੇ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ। ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਇਨਸਾਨੀ ਜੀਵਨ ਮੁੱਲ (HLV) ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

HLV ਸਿਧਾਂਤ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਸੰਪੱਤੀ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਲੋਂ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਕਮਾਈ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਮਾਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ੁੱਧ ਕਮਾਈ ਦਾ ਭਾਵ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਵਲੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਕਮਾਈ ਵਿੱਚੋਂ ਉਸ ਵਲੋਂ ਖੁਦ ਉੱਤੇ ਖਰਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਚੀ ਆਮਦਨ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਇਹ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਆਰਥਿਕ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਅਚਾਨਕ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਕਮਾਈਆਂ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਛੋਟੇ ਰਾਹੀਂ ਢੁੱਕਵੀਂ ਵਿਆਜ ਦਰ ਨਾਲ ਪੂੰਜੀ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

HLV ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸਧਾਰਨ ਨਿਯਮ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਮਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਵੰਡ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕਮਾਊ ਮੈਂਬਰ ਹੁਣ ਜਿਉਂਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਰਾਜਨ ਹਰੇਕ ਸਾਲ 1,20,000 ਰੁਪਏ ਕਮਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖੁਦ ਉੱਤੇ 24,000 ਰੁਪਏ ਖਰਚਦਾ ਹੈ।

ਉਸ ਦੀ ਅਚਾਨਕ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮੌਤ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਕਮਾਈ ਦੇ ਲਈ ਘਾਟਾ 96,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦਾ ਪਵੇਗਾ।

ਮੰਨ ਲਵੋ ਕਿ ਵਿਆਜ ਦਰ 8% (0.08 ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ) ਹੈ।

$$HLV = 96000 / 0.08 = \text{ਰੁ. } 12,00,000$$

HLV ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਿੰਨਾ ਬੀਮਾ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਉੱਪਰੀ ਹੱਦ ਵੀ ਦੱਸਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਵਿਚਾਰਨਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ, ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬੀਮੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਾਲਨਾ ਰਕਮ ਦੀ 10 ਤੋਂ 15 ਗੁਣਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀ ਉਦਾਹਰਨ ਵਿੱਚ, ਸ਼ੱਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਰਾਜਨ ਵਲੋਂ 2 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਬੀਮੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹ ਹਰ ਸਾਲ 1.2 ਲੱਖ ਕਮਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਖਰੀਦੇ ਗਏ ਬੀਮੇ ਦੀ ਅਸਲ ਰਕਮ ਬੇਸ਼ੱਕ ਕਈ ਕਾਰਕਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੋਈ ਕਿੰਨਾ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿੰਨਾ ਖਰੀਦਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਦੇ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ।

2. ਜੋਖਿਮ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉੱਤੇ ਵੇਖਿਆ ਹੈ, ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਹਨਾਂ ਜੋਖਿਮ ਘਟਨਾਵਾਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਖਤਮ ਜਾਂ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਤਾਂ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਇੰਡ ਦਾ ਘਾਟਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਖਾਸ ਹਾਲਤ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

Diagram 1: ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਖਾਸ ਹਾਲਤ

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਧਾਰਨ ਬੀਮਾ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਉਹਨਾਂ ਜੋਖਿਮਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅੱਗ, ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸਮਾਨ ਖਰਾਬ ਹੋਣਾ, ਚੋਰੀ ਤੇ ਸੰਨ੍ਹਮਾਰੀ ਅਤੇ ਮੋਟਰ ਹਾਦਸੇ। ਇਹ ਘਟਨਾਵਾਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਂ ਤੇ ਸਾਖ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੀਮੇ ਦੇ ਵਰਗ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੇਣਦਾਰੀ ਬੀਮਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਜੋਖਿਮ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਨਿੱਜੀ ਜੋਖਿਮ ਕਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਮ ਬੀਮੇ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮਾ, ਜੋ ਕਿ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

a) ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਆਮ ਬੀਮੇ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ?

ਆਮ ਬੀਮਾ	ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ
<p>ਹਰਜਾਨਾ: ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬਾਕੀ ਆਮ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਇਕਰਾਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।</p>	<p>ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਭਰੋਸੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।</p> <p>ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅੱਗ, ਵਾਪਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਘਾਟੇ, ਜੋ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ, ਦੀ ਠੀਕ ਰਕਮ ਪਤਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਘਾਟੇ ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ ਹੀ ਹਰਜਾਨਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ - ਨਾ ਘੱਟ ਨਾ ਵੱਧ।</p> <p>ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੌਤ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਰਕਮ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਇਕਰਾਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਹੀ ਤਹਿ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸਕਰਕੇ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜੀਵਨ ਅਸ਼ੇਅਰੈਂਸ ਇਕਰਾਰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਤ ਦੇ ਮਰਨ ਉੱਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਜਾਂ ਲਾਭਪਾਤਰ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।</p>
<p>ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ: ਆਮ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਿਮ ਘਟਨਾ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਯਕੀਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਿ ਕਿ ਘਰ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗੇਗਾ ਜਾਂ ਕਾਰ ਦੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਹੋਵੇਗੀ।</p>	<p>ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੌਤ ਘਟਨਾ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਮੌਤ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ। ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ ਮੌਤ ਦਾ ਸਮਾਂ। ਇਸਕਰਕੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਅਚਾਨਕ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮੌਤ ਦੇ ਜੇਕਿਮ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।</p>
<p>ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ: ਆਮ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ, ਸੰਕਟ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅੱਗ ਜਾਂ ਭੁਚਾਲ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਘਟਨਾ ਵਾਪਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵੱਧਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।</p>	<p>ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਦੇ ਨਾਲ ਮੌਤ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੱਧਦੀ ਹੈ।</p>

b) ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਜੇਕਿਮ ਦੀ ਕਿਸਮ

ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਤ ਦਰ ਉਮਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਨੌਜਵਾਨ ਹਨ ਅਤੇ ਬੁੱਢੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ। ਇੱਕ ਨਤੀਜਾ ਸੀ ਕਿ ਬੁੱਢੇ ਪਰ ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕਢਵਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਨਾ-ਸਿਹਤਮੰਦ ਮੈਂਬਰ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਕਰਾਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜਿਹਨਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਝੱਲਣਯੋਗ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ

ਵਲੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ (ਲੈਵਲ) ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਇਆ।

3. ਲੈਵਲ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ

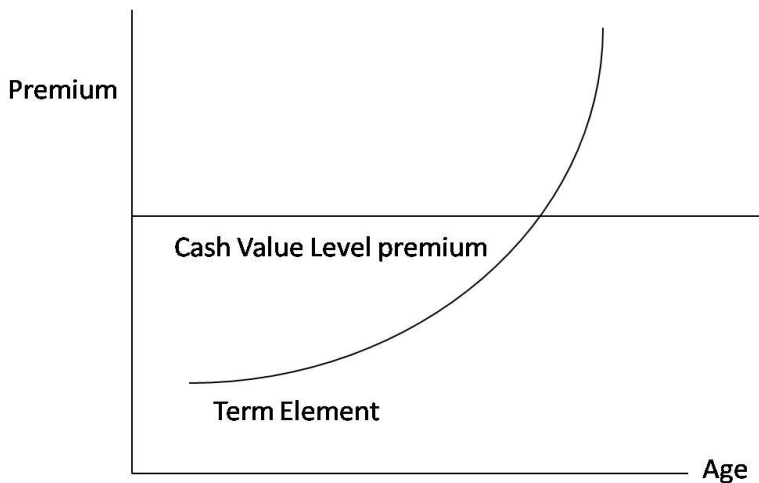
ਖਾਸ

ਲੈਵਲ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਪੱਕਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਮਰ ਦੇ ਨਾਲ ਵੱਧਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਪੂਰੇ ਇਕਰਾਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਉਸ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਮਰ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਮੌਤ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕਠਾ ਕੀਤਾ ਗਈ ਰਕਮ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਲੈਵਲ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇਵਾਂ ਦੀ ਔਸਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਹੋਏ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਲੈਵਲ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਫੀਚਰ ਨੂੰ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਾਇਆ ਹੈ।

Diagram 2: ਲੈਵਲ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ

ਲੈਵਲ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਇਕਰਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ 10, 20 ਜਾਂ ਕਈ ਸਾਲ ਚੱਲਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਛੋਟੇ ਇਕਰਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਹਰ ਸਾਲ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਖਾਸ

ਇਕਰਾਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕਠੇ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਭਰੇਸੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਝ ਇੱਕਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਨੂੰ "ਰਾਖਵੀਂ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਇਹ ਰਾਖਵੀਂ ਰਕਮ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਜੁੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਨਾਲ ਫੰਡ ਵੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ "ਜੀਵਨ ਫੰਡ" ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਇਹ ਫੰਡ ਨੂੰ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਕਮਾਉਂਦਾ ਹੈ।

a) ਲੈਵਲ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਭਾਗ

ਲੈਵਲ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਦੋ ਭਾਗ ਹਨ।

- i. ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਨੂੰ **ਮਿਆਦ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਭਾਗ** ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਅਸਲ ਹਿੱਸਾ ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ii. ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਨੂੰ **ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਭਾਗ** ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਦੇ ਵਾਧੂ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਇੱਕਠਾ ਕਰਕੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਬੱਚਤ ਭਾਗ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਲਗਭਗ ਸਭ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਬੱਚਤ ਦਾ ਰਲਵੇਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਨਕਸ ਮੁੱਲ ਭਾਗ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਹਨਾਂ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਬੱਚਤ ਮੁਖੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਵੱਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

4. ਜੋਖਿਮ ਪ੍ਰਲਿੰਗ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿੱਤੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਵਜੋਂ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਪਾਲਸੀ-ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਭੁਗਤਾਨ ਅਕਸਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਵਲੋਂ ਵਿੱਤੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਭਾਵਨਾ। ਇਹ ਜ਼ਮਾਨਤ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਢੰਗ ਦੇ ਵਜੋਂ ਪੈਦਾ

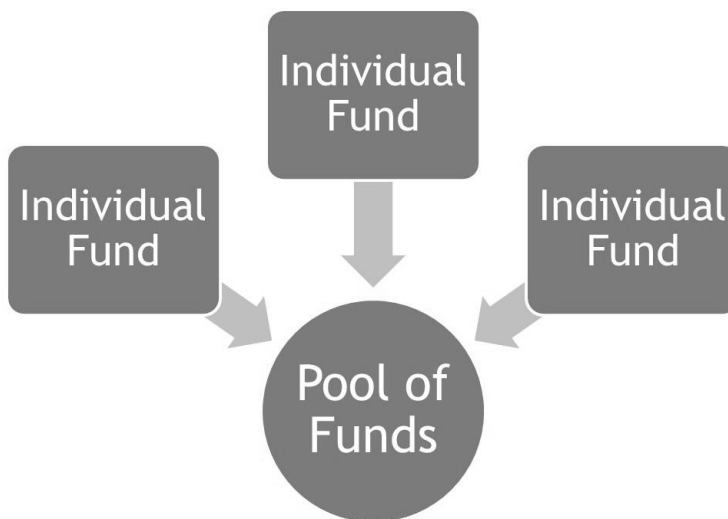
ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸੁਰੱਖਿਆ-ਗਾਰਡ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਹੇ। ਢਾਂਚਾ ਪਰਸਪਰਤਾ ਜਾਂ ਪੁਲਿੰਗ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਵਿੱਤੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਜੋਖਿਮ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਢੰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਹੋਰ ਬਹੁਵਿਧੀਕਰਨ (diversification) ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਨ।

ਬਹੁਵਿਧੀਕਰਨ	ਪਰਿਪੱਕਤਾ
ਬਹੁਵਿਧੀਕਰਨ ਅਧੀਨ, ਫੰਡਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਅੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟੇਕਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ)।	ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਜਾਂ ਪੁਲਿੰਗ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਸਭ ਅੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਟੇਕਰੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ)।
ਬਹੁਵਿਧੀਕਰਨ ਅਧੀਨ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇੱਕ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਕਈ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਲਈ ਫੰਡ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ	ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਅਧੀਨ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕਈ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਲਈ ਫੰਡ ਉਪਲੱਬਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

Diagram 3: ਪਰਿਪੱਕਤਾ

ਪਰਿਪੱਕਤਾ (ਕਈ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਲਈ ਫੰਡ ਉਪਲੱਬਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ)

ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਜਾਂ ਪੁਲਿੰਗ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ।

- i. ਪਹਿਲੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਦੀ ਬੇਵਕਤੀ ਮੌਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਆਰਥਿਕ ਘਾਟੇ ਦੇ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣੀ। ਇਹ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਉਸ ਫੰਡ ਰਾਹੀਂ ਪੂਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸਮੂਹ (ਜਾਂ ਪੂਲ) ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ii. ਜੋਖਿਮ ਪੂਲਿੰਗ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਮੌਤ-ਦਰ ਜੋਖਿਮ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੂਲਿੰਗ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ, ਫੰਡ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੇ ਇਕਰਾਰ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਪੂਲਿੰਗ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਇਹ ਪਾਲਸੀ-ਧਾਰਕਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪੂਲਿੰਗ ਹੈ। ਇਹ ਪੂਲਿੰਗ ਦੀ ਨਤੀਜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਾ ਤੇ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਕਿ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਚੰਗੇ ਤੇ ਮਾੜੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੌਖੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਨ-ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਸਾਰ ਧਨ-ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਦਰ (ਇਕਸਾਰ ਬੋਨਸ) ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇ।

5. ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰ

Diagram 4: ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਪੜਾਅ ਇਕਰਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਮਿਆਦ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਪੂੰਜੀ ਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਰਕਮ ਦੀ ਇਕਰਾਰ ਰਾਹੀਂ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਵਿੱਤੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਸਾਧਨ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਗਾਰੰਟੀ ਦੇ ਭਾਗ ਵਜੋਂ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਸਖ਼ਤ ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸਹੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ।

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਲੇਖਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਵਜੋਂ ਕਨੂੰਨੀ ਭਾਗ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਕ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਖਾਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਖਰਚ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਅਕਸਰ ਹੀ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫਾਇਦੇ ਹੋਰ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਕਾਫ਼ੀ ਹਨ॥ ਸਾਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜੇਕਿਮ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਬੱਚਤ ਭਾਗ ਦੇਵੇਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਇਹ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਵਾਂਗ ਵਿੱਤੀ ਉਤਪਾਦ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਤਪਾਦ ਘੱਟ ਅਤੇ ਧਨ ਰੱਖਣ ਦਾ ਇੱਕ ਢੰਗ ਵੱਧ ਹੈ।

ਸੁੱਧ ਮਿਆਦੀ ਬੀਮੇ ਨਾਲੋਂ ਇੱਥੇ ਅੰਤਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕੇਵਲ ਮੌਤ ਫਾਇਦਾ ਅਤੇ ਬੱਚਤ ਸਕੀਮਾਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਜਾਂ ਬੱਚਤ ਭਾਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਦਾ ਘੱਟ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਬੱਚਤ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਾਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਲਈ ਵੱਡਾ ਮੌਕਾ ਖਰਚਾ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ 'ਮੌਕਾ ਖਰਚ' ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਖਰਚਾ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਧਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲਗਾਉਣ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ-ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਮੌਕੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਰਿਵਾਇਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਬੱਚਤ ਇਕਰਾਰ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ "ਖਰੀਦ ਮਿਆਦ ਅਤੇ ਅੰਤਰ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹੋਰ" ਦੇ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਕੇਵਲ ਮਿਆਦੀ ਬੀਮਾ ਖਰੀਦਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਧਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਲਿਤ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵੱਧ ਧਨ-ਵਾਪਸੀ ਮਿਲੇ।

ਇੱਥੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਢੁੱਕਵਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਰਿਵਾਇਤੀ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

a) ਫਾਇਦੇ

- i. ਇਹ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਿਵੇਸ਼ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਧਨ-ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦਰ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਕਰਾਰ ਦੇ ਅੰਤਰਾਲ ਦੌਰਾਨ ਵੱਧ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- ii. ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਨਿਰੰਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਬੱਚਤ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਲਈ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਬੱਚਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਲੋੜ ਹੈ।
- iii. ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜੁੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

- iv. ਇਹ ਬੈਂਕ ਨਕਦੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਵੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਪਾਲਸੀ ਉੱਤੇ ਕਰਜ਼ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪਾਲਸੀ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਕਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- v. ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਕਿਸਮ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਅਤੇ ਹਰਜਾਨਾ ਦੇਵਾਂ ਲਈ ਕੁਝ ਟੈਕਸ ਛੋਟਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ।
- vi. ਇਹ ਬੀਮਤ ਦੇ ਦੀਵਾਲੀਆ ਹੋਣ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦੀ ਘਟਨਾ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਕਰਜ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ।

b) ਨੁਕਸਾਨ

- i. ਅਨੁਸਾਰੀ ਸਥਿਰ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਇਹ ਸਭ ਸਥਿਰ ਆਮਦਨ ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਉੱਤੇ ਮੁਦਰਾ ਫੈਲਾਅ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਘੱਟ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- ii. ਉੱਚ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਕਰਕੇ, ਪਹਿਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕੱਤਰ ਹੋਏ ਦਣ ਦੀ ਰਕਮ ਘੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- iii. ਨਤੀਜਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਤਹਿਸ਼ੁਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਹੋਰ ਵਿੱਤੀ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਸਾਧਨਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੌਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਘੱਟ ਫਾਇਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਜੋਖਿਮ ਵੀ ਘੱਟਦਾ ਹੈ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 1

ਬਹੁਵਿਧੀਕਰਨ ਵਿੱਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਘਟਾਉਂਦੀ ਹੈ?

- I. ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਫੰਡ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- II. ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਪੱਤੀ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਫੰਡ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨੇ
- III. ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿਚਾਲੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਫਰਕ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- IV. ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੰਪੱਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ

ਸਾਰ

- a) ਸੰਪੱਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੁੱਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਆਮਦਨ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

- b) HLV ਸਿਧਾਂਤ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਸੰਪੱਤੀ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਲੋਂ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਕਮਾਈ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਮਾਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- c) ਲੈਵਲ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਪੱਕਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਮਰ ਦੇ ਨਾਲ ਵੱਧਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਪੂਰੇ ਇਕਰਾਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।
- d) ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਵਿੱਤੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਜੋਖਿਮ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਢੰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਹੋਰ ਬਹੁਵਿਧੀਕਰਨ (diversification) ਹੈ।
- e) ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰ ਵਿੱਚ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇ ਭਾਗ ਵਜੋਂ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਸਖ਼ਤ ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸਹੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ।
-

ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦ

1. ਸੰਪੱਤੀ
 2. ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਮੁੱਲ
 3. ਲੈਵਲ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ
 4. ਪਰਿਪੱਕਤਾ
 5. ਬਹੁਵਿਧੀਕਰਨ
-

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਜਵਾਬ

Answer 1

ਸਹੀ ਜਵਾਬ ॥ ਹੈ।

ਬਹੁਵਿਧੀਕਰਨ ਦਾ ਮਕਸਦ ਨਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਪੱਤੀ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਵੰਡ ਕੇ ਵਿੱਤੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਜੋਖਿਮਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਹੈ।

ਸਵੈ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲ

Question 1

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਭਾਗ ਨਹੀਂ ਹੈ?

- I. ਸੰਪੱਤੀ
- II. ਜ਼ੋਖਿਮ
- III. ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ
- IV. ਸਬਸਿਡੀ

Question 2

ਐਚਐਲਵੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਕਿਸ ਨੇ ਬਣਾਈ?

- I. ਡਾ. ਮਾਰਟਿਨ ਲੂਥਰ ਕਿੰਗ
- II. ਵੱਰਨ ਬੱਫਟ
- III. ਪ੍ਰੋ. ਹੁਬਨੇਰ
- IV. ਜਾਰਜ ਸੋਰੋਸ

Question 3

ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚਤ ਭਾਗ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ?

- I. ਮਿਆਦੀ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮ
- II. ਇੰਡਾਊਸਮੈਂਟ ਸਕੀਮ
- III. ਪੂਰਾ ਜੀਵਨ ਸਕੀਮ
- IV. ਧਨ ਵਾਪਸੀ ਸਕੀਮ

Question 4

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਸੰਪੱਤੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

- I. ਕਾਰ
- II. ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ
- III. ਹਵਾ
- IV. ਘਰ

Question 5

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਜੋਖਿਮਾਂ ਅਧੀਨ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

- I. ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਮਰਨਾ
- II. ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਮਰਨਾ
- III. ਕੁਦਰਤੀ ਘਸਾਈ
- IV. ਅਪੰਗਤਾ ਨਾਲ ਜਿਉਣਾ

Question 6

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਬਿਆਨ ਸਹੀ ਹੈ?

- I. ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਇਕਰਾਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਮ ਬੀਮਾ ਅਸ਼ੋਅਰੈਂਸ (ਭਰੋਸੇ) ਦਾ ਇਕਰਾਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ
- II. ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਭਰੋਸੇ (ਜ਼ਮਾਨਤ) ਦਾ ਇਕਰਾਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਮ ਬੀਮਾ ਹਰਜਾਨੇ (ਮੁਆਵਜ਼ੇ) ਦਾ ਇਕਰਾਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ
- III. ਆਮ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ, ਜੋਖਿਮ ਘਟਨਾ ਦੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- IV. ਆਮ ਬੀਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਜੋਖਿਮ ਘਟਨਾ ਦੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਵੱਧਦੀ ਹੈ

Question 7

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਢੰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਰਿਵਾਇਤੀ ਢੰਗ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਬੀਮਾ ਲੋੜਾਂ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਮਦਦ ਸਕਦਾ ਹੈ?

- I. ਮਨੁੱਖੀ ਆਰਥਿਕ ਮੁੱਲ
- II. ਜੀਵਨ ਮਿਆਦ ਅਨੁਪਾਤ
- III. ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਮੁੱਲ
- IV. ਭਵਿੱਖ ਜੀਵਨ ਮੁੱਲ

Question 8

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਇਸ ਤੱਥ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਤੋਂ ਬੁੱਢੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਘੱਟ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਢੁੱਕਵਾਂ ਕਾਰਨ ਹੈ?

- I. ਨੌਜਵਾਨ ਲੋਕ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਿਰਭਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
- II. ਬੁੱਢੇ ਲੋਕ ਵੱਧ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ

III. ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਉਮਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ

IV. ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਉਮਰ ਦੇ ਨਾਲ ਉਲਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ

Question 9

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਾਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ?

I. ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਿਵੇਸ਼

II. ਬੱਚਤ ਆਦਤਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ

III. ਘੱਟ ਫਾਇਦਾ

IV. ਆਮਦਨ ਕਰ ਫਾਇਦੇ

Question 10

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਾਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਹੈ?

I. ਧਨ ਵਾਪਸੀ ਮੁਦਰਾ ਫੈਲਾਅ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਰਕੇ ਘਟਣ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ

II. ਪਹਿਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਇੱਕਠਾ ਕਰਨਾ

III. ਘੱਟ ਨਫਾ

IV. ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਿਵੇਸ਼

ਸਵੈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ

Answer 1

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਪੱਤੀ, ਜੋਖਿਮ, ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ।

ਸਬਸਿਡੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

Answer 2

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਪ੍ਰੋ. ਹੁਬੇਨੇਰ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਮੁੱਲ (ਐਲਐਲਵੀ) ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਚਲਾਇਆ।

Answer 3

ਸਹੀਂ ਚੇਣ I ਹੈ।

ਮਿਆਦੀ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਬੱਚਤ ਭਾਗ ਇਸ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

Answer 4

ਸਹੀਂ ਚੇਣ III ਹੈ।

ਹਵਾ ਨੂੰ ਸੰਪੱਤੀ ਵਜੋਂ ਭਾਗ/ਵਰਗ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

Answer 5

ਸਹੀਂ ਚੇਣ III ਹੈ।

ਕੁਦਰਤੀ ਘਸਾਈ ਤੱਥ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਜੋਖਿਮ ਨਹੀਂ ਹੈ।

Answer 6

ਸਹੀਂ ਚੇਣ II ਹੈ।

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਭਰੋਸੇ (ਜ਼ਮਾਨਤ) ਦਾ ਇਕਰਾਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਮ ਬੀਮਾ ਹਰਜਾਨੇ (ਮੁਆਵਜ਼ੇ) ਦਾ ਇਕਰਾਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

Answer 7

ਸਹੀਂ ਚੇਣ III ਹੈ।

ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਮੁੱਲ ਵਿਅਕਤੀ ਵਲੋਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਬੀਮਾ ਰਕਮ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਢੰਗ ਹੈ।

Answer 8

ਸਹੀਂ ਚੇਣ III ਹੈ।

ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਉਮਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਨੌਜਵਾਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਮਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਘੱਟ ਹੈ, ਲਈ ਬੁੱਢੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਘੱਟ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

Answer 9

ਸਹੀਂ ਚੇਣ III ਹੈ।

ਘੱਟ ਨਫ਼ਾ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ।

Answer 10

ਸਹੀਂ ਚੇਣ IV ਹੈ।

ਘੱਟ ਨਿਵੇਸ਼ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਾਂ ਦੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ।

ਪਾਠ 7

ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ

ਪਾਠ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਪਿਛਲੇ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਵਿੱਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਫਿਕਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਤੇ ਧਨ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਨੂੰ "ਨਿੱਜੀ ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ" ਦੇ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਠ ਦਾ ਮਕਸਦ ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ।

ਸਿੱਖਣ ਨਤੀਜੇ

- A. ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜੀਵਨ ਚੱਕਰ
- B. ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ
- C. ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ - ਕਿਸਮਾਂ

A. ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜੀਵਨ ਚੱਕਰ

1. ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਕੀ ਹੈ?

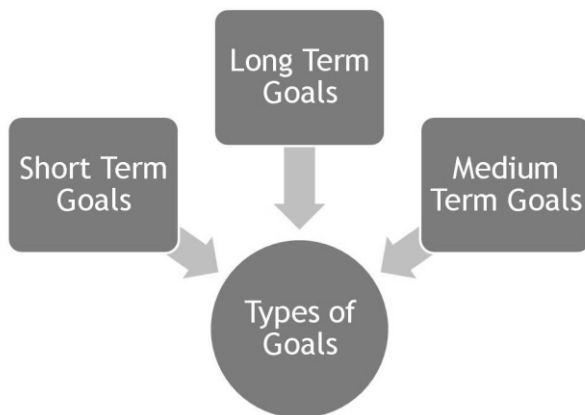
ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਾਗ ਧਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਖਰਚ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਇਹ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਨ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਇਹ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਚੁਸਤ ਢੰਗ ਹੈ। ਆਓ ਕੁਝ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਸਮਝੀਏ:

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

- i. ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਟੀਚੇ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ, ਉਹਨਾਂ ਪਤਾ ਕੀਤੇ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਟੀਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਦਦ ਕਰਨ।
- ii. ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਕਾ ਖਿੱਚ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੁੱਧ ਕਮਾਈ ਪਤਾ ਕਰਨੀ, ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।
- iii. ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਟੀਚੇ ਅਤੇ ਉਮੀਦਾਂ ਨੂੰ ਅਸਲੀਅਤ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ।
- iv. ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ, ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਜੋਖਿਮ ਪ੍ਰੋਫਾਇਲ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਉਹਨਾਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਕਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਬੇਫਿਕਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਤਰਜੀਹਾਂ ਤਹਿ ਕਰਦੇ ਸਕਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟੀਚਿਆਂ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾਯੁਕਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

Diagram 1: ਟੀਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ:

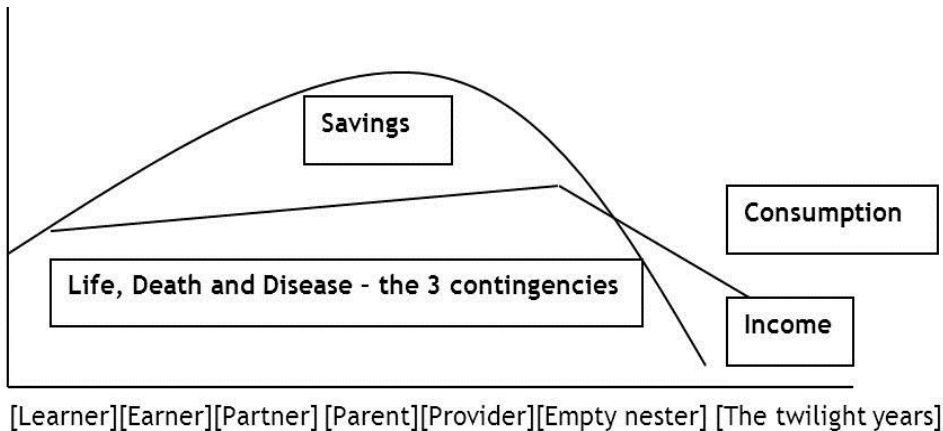
- i. ਇਹ ਟੀਚੇ **ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ** ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ: ਐਲਸੀਡੀ ਟੀਵੀ ਖਰੀਦਣਾ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਛੁੱਟੀਆਂ ਉੱਤੇ ਜਾਣਾ
- ii. ਇਹ **ਮੱਧ ਮਿਆਦ** ਦੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ: ਘਰ ਖਰੀਦਣਾ ਜਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਛੁੱਟੀਆਂ ਉੱਤੇ ਜਾਣਾ
- iii. ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਟੀਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ: ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ ਵਿਆਹ ਜਾਂ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ

2. ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਚੱਕਰ

ਇਹ ਵਿਲੀਅਮ ਸ਼ੈਕਸਪੀਅਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਮੰਚ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਮਰਨ ਦੇ ਦਿਨ ਤੱਕ ਜੀਵਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਆਵਾਂ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਤੋਂ ਕਈ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ - ਸਿਖਿਆਰਥੀ, ਕਮਾਊ, ਹਿੱਸੇਦਾਰ, ਮਾਪੇ, ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਸਾਲ।

ਇਹ ਪੜਾਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਚਿੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

Diagram 2: ਆਰਥਿਕ ਜੀਵਨ ਚੱਕਰ

ਜੀਵਨ ਪੜਾਅ ਅਤੇ ਤਰਜੀਹਾਂ

- a) **ਸਿੱਖਣ (20-25 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ):** ਪੜਾਅ, ਜਦੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਮੁਹਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਕੇ ਕਮਾਊ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣਨ ਲਿਆ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀ ਮਨੁੱਖੀ ਪੂੰਜੀ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਮਦਦ ਵਾਸਤੇ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵੱਡੀ ਮੈਨਜੇਮੈਂਟ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਐਮਬੀਏ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਚ ਫੀਸਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ।
- b) **ਕਮਾਊ (25 ਸਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ):** ਪੜਾਅ, ਜਦੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਕਮਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਵਾਧੂ ਧਨ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੜਾਅ ਉੱਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਜੁੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨੇੜਲੇ ਭਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂੰਜੀ ਇੱਕਠੀ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਬੱਚਤ ਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਹੁਕੋਮੀ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਘਰ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- c) **ਹਿੱਸੇਦਾਰ (ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣਾ ਮੰਨ ਲਵੇ 28-30):** ਇਹ ਪੜਾਅ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਆਪਣਾ ਪਰਿਵਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਪੜਾਅ ਉੱਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜੁੰਮੇਵਾਰੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਪਣਾ ਘਰ, ਕਾਰ, ਘਰ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਲੈਣਾ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਆਦਿ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੰਮਾਂ ਉੱਤੇ ਧਿਆਨ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

- d) **ਮਾਪੇ (ਮੰਨ ਲਵੋ ਕਿ 28 ਤੋਂ 35):** ਇਹ ਸਾਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਬੱਚੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ - ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਚੰਗੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ।
- e) **ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ (ਉਮਰ 35 ਤੋਂ 55):** ਇਸ ਪੜਾਅ ਉੱਤੇ ਬੱਚੇ ਗਭਰੇਟ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਕਾਲਜ ਦੀ ਉਮਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਵੱਧ ਖਰਚੇ ਦਾ ਫਿਕਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅੱਜ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਕਮ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ, ਜੋ ਕਿ ਪੰਜ ਸਾਲਾ ਡਾਕਟਰੀ ਕੋਰਸ ਲਈ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਭਾਰਤੀ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਬਾਲਗ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੜਕੀਆਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਲੀਹ ਉੱਤੇ ਤੇਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅੱਜ ਭਾਰਤੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚਤ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਹੈ।
- f) **ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕਲੇ (55 ਤੋਂ 65 ਸਾਲ):** ਇਸ ਪੜਾਅ ਉੱਤੇ ਬੱਚੇ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਘਰ ਖਾਲੀ ਛੱਡ ਕੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵੱਧਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਮਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਬੱਚੇ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਕੰਮ ਲਈ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋਰਨਾਂ ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪੜਾਅ ਤੱਕ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀਆਂ ਦੇਵਦਾਰੀਆਂ [ਘਰ ਦਾ ਕਰਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਰਜ਼] ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਲਈ ਫੰਡ ਤਿਆਰ ਕਰ ਚੁੱਕਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਸਮਾਂ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੀਪੀ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕਰ ਰੋਗ ਦੇ ਲੱਛਣ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਵਿੱਤੀ ਆਤਮ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਕਰਕੇ ਸਿਹਤ ਦੇਖਭਾਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- g) **ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ - ਜੀਵਨ ਦੀ ਸੰਝ (60 ਤੇ ਵੱਧ ਉਮਰ):** ਇਹ ਉਮਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਸਰਗਰਮ ਕੰਮ ਤੋਂ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਬੱਚਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਧਿਆਨ ਉਸ ਦੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੇ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਤੱਕ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਗੰਭੀਰ ਫਿਕਰ ਸਿਹਤ ਮਸਲਿਆਂ, ਆਮਦਨ ਦੀ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਾ ਅਤੇ ਇਕੱਲੇਪਣ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਸਮਾਂ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਚੰਗਾ ਜੀਵਨ ਮਾਣਨਾ ਅਤੇ ਕਈ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਸੁਪਨਾ ਲਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਰ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੋਈ ਸ਼ੌਕ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਛੁੱਟੀ ਤੇ ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਧਰਮ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨੀ। ਮਸਲਾ - ਕਿ

ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਨ ਨਾਲ ਉਮਰ ਕੱਟੇਗਾ ਜਾਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿ ਕੇ, ਇਹ ਉਸ ਵਲੋਂ ਇਹਨਾਂ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਕੀਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉੱਤੇ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਰਥਿਕ ਜੀਵਨ ਚੱਕਰ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਪੜਾਅ ਹਨ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੜਾਅ	ਪਹਿਲਾਂ ਪੜਾਅ ਹੈ ਨੈਕਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਦੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਮਾਉ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਵਜੋਂ ਜੁੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿਆਰੀ ਦਾ ਪੜਾਅ ਹੈ। ਤਰਜੀਹ ਵਿਅਕਤੀ ਵਲੋਂ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਪੂੰਜੀ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
ਕੰਮਕਾਜੀ ਪੜਾਅ	ਇਹ ਪੜਾਅ 18 ਤੋਂ 25 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 35 ਤੋਂ 40 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਮਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਸਕਰਕੇ ਬੱਚਤ ਕਰਨੀ ਤੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹੈ।
ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਪੜਾਅ	ਪੂਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਧਨ ਇੱਕਠਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਪੱਤੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲੋੜਾਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਆਮਦਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ, ਲਈ ਮਾਲੀ ਮਦਦ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹ ਰਿਟਾਇਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

3. ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬੱਚਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿੱਤੀ ਸੰਪੱਤੀਆਂ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਲੋੜ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਹਰ ਪੜਾਅ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਖਾਸ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਖਾਸ ਲੋੜਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਲਈ ਮਾਲੀ ਮਦਦ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਜਦੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਖੁਦ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਬੱਚੇ ਵੱਡੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਵਿਅਕਤੀ ਅਧਕਤ ਉਮਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਿਹਤ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੇ ਬਾਅਦ ਬੱਚਤ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ਿਕਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਾ ਹੋਣਾ ਪਵੇ ਅਤੇ ਉਹ ਬੋਝ ਨਾ ਬਣੇ। ਆਤਮ-ਨਿਰਭਰ ਅਤੇ ਮਾਣ ਨਾਲ ਜਿਉਣ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।

ਬੱਚਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

- i. **ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਟਾਲਣਾ:** ਮੌਜੂਦਾ ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ
- ii. ਘੱਟ ਤਰਲ ਸੰਪੱਤੀ ਲਈ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ **ਬੈਂਕ ਨਕਦੀ (ਜਾਂ ਤਿਆਰ ਖਰੀਦ ਸ਼ਕਤੀ) ਦੀ ਅਲਹਿਦਗੀ** ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਧਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰ ਨਾਲ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ, ਜੋ ਕਿ ਘੱਟ ਤਰਲ ਹੈ।

ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਕਿਸਮ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਬੱਚਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਕੀਮ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁੱਕਵੀਂ ਹੋਵੇ।

ਲੋੜਾਂ ਤੇ ਢੁੱਕਵੀਂ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਰਸਾਏ ਮੁਤਾਬਕ ਜੀਵਨ ਪੜਾਆਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਾਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ।

ਖਾਸ

ਜੀਵਨ ਚੱਕਰ

ਬਚਪਨ ਪੜਾਅ	ਜਦੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਾਂ ਸਿਖਿਆਰਥੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਨੌਜਵਾਨ ਅਣਵਿਆਹੁਤਾ ਪੜਾਅ	ਜਦੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਕਮਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਆਹੁਤਾ ਪੜਾਅ	ਜਦੋਂ ਉਹ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਬਣਦਾ ਹੈ
ਵਿਆਹੁਤਾ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਪੜਾਅ	ਜਦੋਂ ਉਹ ਮਾਪੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ
ਵਿਆਹੁਤਾ ਵੱਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਪੜਾਅ	ਜਦੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਸੇਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਵੱਡੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਹੋਰ ਲੋੜਾਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਦਾ ਹੈ
ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਬਾਅਦ/ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਪੜਾਅ	ਜਦੋਂ ਬੱਚੇ ਆਤਮ-ਨਿਰਭਰ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਘਰ ਛੱਡ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੰਛੀ ਪਿੱਛੇ ਖਾਲੀ ਆਲ੍ਹਣੇ ਛੱਡ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਪੜਾਅ	ਜਦੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸੰਝ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਣ ਨਾਲ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਉਸ ਨੇ ਬੱਚਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪੜਾਅ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਵਾਸਤੇ ਢੁੱਕਵੇਂ ਮਾਲੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜਾਂ ਉਹ ਮਾੜੇ ਹਾਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਦਾਨ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ।

4. ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਲੋੜਾਂ

ਜੇ ਅਸੀਂ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਜੀਵਨ ਚੱਕਰ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਤਿੰਨ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਲਈ ਤਿੰਨ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਉਤਪਾਦ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

a) ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ

ਪਹਿਲੀ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਫੰਡਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਅਗਾਊਂ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਜੀਵਨ ਚੱਕਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਆਵਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਆਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੰਝ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ:

- i. ਖਾਸ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲੋੜਾਂ: ਖਾਸ ਜੀਵਨ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ, ਜਿਹਨਾਂ ਲਈ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਭਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ/ਵਿਆਹ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜਾਂ ਘਰ ਜਾਂ ਘਰੇਲੂ ਸਮਾਨ ਖਰੀਦਣਾ।
- ii. ਆਮ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲੋੜਾਂ: ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਤਹਿ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਵੱਖ ਰੱਖੀ ਰਕਮ - ਇਸ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ 'ਭਵਿੱਖ ਪ੍ਰਬੰਧ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

b) ਚਲਾਊ ਖਰਚੇ ਪੂਰੇ ਕਰਨੇ

ਚਲਾਊ ਖਰਚੇ ਅਚਾਨਕ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਜੀਵਨ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਮਾਲੀ ਮਦਦਲਈ ਵੱਡੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਆਮਦਨ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਪਹਿਲਾਂ-ਮਾਲੀ ਮਦਦ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਘਟਨਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਤ ਤੇ ਅਪੰਗਤਾ ਜਾਂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਨਾਲ ਆਮਦਨ ਖਤਮ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹੋਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅੱਗ, ਨਾਲ ਧਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੰਝ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਬੀਮੇ ਰਾਹੀਂ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਹ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਘੱਟ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਖਰਚ ਵੱਧ। ਬਦਲਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਤਰਲ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਇੰਝ ਦੇ ਚਲਾਊ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਾਸਤੇ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

c) ਧਨ ਇਕੱਤਰ

ਸਭ ਬੱਚਤਾਂ ਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਧਨ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਕਦਮ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਕੱਤਰ ਮਕਸਦ ਦੇ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਚੰਗੇ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਮੌਕਿਆਂ ਤੋਂ ਫਾਇਦਾ ਲੈਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮੂਲ ਇੱਛਾ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚਤ ਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਧਨ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਸ਼ੀਲ ਮਕਸਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਉੱਚ ਆਮਦਨ ਕਮਾਉਣ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਕੁਝ ਜੋਖਿਮ ਲੈਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੈ। ਉੱਚ ਆਮਦਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਧਨ ਜਾਂ ਸ਼ੁੱਧ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਧਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਤਮਨਿਰਭਰਤਾ, ਹੌਸਲੇ, ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ।

5. ਵਿੱਤੀ ਉਤਪਾਦ

ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਵਰਗ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਕਿਸਮ ਦੇ ਉਤਪਾਦ ਮੌਜੂਦ ਹਨ:

ਕਾਰਜ-ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਉਤਪਾਦ	ਬੈਂਕ ਜ਼ਮ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬੱਚਤ ਸਾਧਨ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਮੇਂ ਤੇ ਮਿਕਦਾਰ ਉੱਤੇ ਢੁੱਕਵੀਂ ਖਰੀਦ ਸਕਤੀ (ਬੈਂਕ ਨਕਦੀ) ਦੇ ਯੋਗ ਕਰਦੇ ਹਨ।
ਚਲਾਉ ਉਤਪਾਦ ਜਿਵੇਂ ਬੀਮਾ	ਇਹ ਵੱਡੇ ਘਾਟਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਅਚਾਨਕ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰਨ ਕਰਕੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ
ਧਨ ਇਕੱਤਰ ਉਤਪਾਦ	ਸ਼ੇਅਰ ਤੇ ਉੱਚ ਫਾਇਦੇ ਵਾਲੇ ਬੈਂਡ ਜਾਂ ਰੀਅਲ ਇਸਟੇਟ ਇੰਝ ਦੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਹੋਰ ਧਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਧਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਭ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਮਿਸ਼ਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਤਿੰਨੇ ਹੀ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦ ਚਾਹੀਦੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ:

- i. ਬੱਚਤ ਦੀ ਲੋੜ - ਨਕਦ ਲੋੜਾਂ ਲਈ
- ii. ਬੀਮੇ ਦੀ ਲੋੜ - ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਾਵਾਂ ਲਈ
- iii. ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਲੋੜ - ਧਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ

6. ਜੋਖਿਮ ਪ੍ਰੋਫਾਇਲ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼

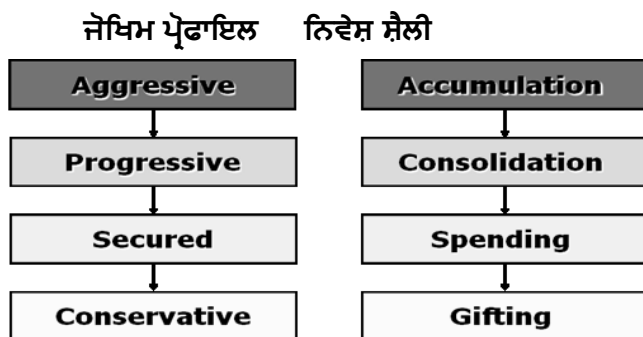
ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਜੀਵਨ ਚੱਕਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਆਵਾਂ, ਨੌਜਵਾਨ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਅਧਖੜ੍ਹਮਰ ਅਤੇ ਤਦ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਖਰੀ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ, ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋਖਿਮ ਪ੍ਰੋਫਾਇਲ ਜਾਂ ਜੋਖਿਮ ਲੈਣ ਦਾ ਢੰਗ ਵੀ ਬਦਲਦਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੌਜਵਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਈ ਸਾਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਕਾਫੀ ਸਰਗਰਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਧਨ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋਖਿਮ ਲੈਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਸਾਲ ਲੰਘਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਵਿਅਕਤੀ ਦੂਰਦਰਸ਼ੀ ਬਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਹੁਣ ਮਕਸਦ ਆਪਣੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੇ ਕੋਲ ਪੁੱਜਣ ਉੱਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਫੀ ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਧਿਆਨ ਭੰਡਾਰ ਉੱਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਖਰਚ ਸਕੇ। ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਜਾਂ ਦਾਨ ਲਈ ਤੇਹਫ਼ਿਆਂ ਆਦਿ ਲਈ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸੋਚ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਦੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਸ਼ੈਲੀ ਜੋਖਿਮ ਪ੍ਰੋਫਾਇਲ ਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲਦੇ ਹੋਏ ਬਦਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਵਾਂਗ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

Diagram 3: ਜੋਖਿਮ ਪ੍ਰੋਫਾਇਲ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਸ਼ੈਲੀ

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 1

ਅਚਾਨਕ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲੈਣ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰੋਗੇ?

- I. ਬੀਮਾ
- II. ਕਾਰਜ-ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੈਂਕ ਐਫਡੀ
- III. ਸ਼ੇਅਰ
- IV. ਰਿਣ-ਪੱਤਰ

B. ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ

1. ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ

ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗਾਹਕ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਉੱਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਜੋਖਮਿ ਪ੍ਰੋਫਾਇਲ ਤੇ ਆਮਦਨ ਦਾ ਪਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਭਾਵਿਤ / ਅਚਾਨਕ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਢੁਕਵੇਂ ਵਿੱਤੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਕੇ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਕਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ:

- ✓ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ - ਧਨ ਲਗਾਉਣਾ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਵਲੋਂ ਜੋਖਿਮ ਲੈਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ,
- ✓ ਜੋਖਿਮ ਪ੍ਰਬੰਧ,
- ✓ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ,
- ✓ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਇਸਟੇਟ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਅਤੇ
- ✓ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹੋਵੇ

ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਨ ਲਈ 360 ਡਿਗਰੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

Diagram 4: ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਦੇ ਭਾਗ

2. ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ

ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਨਵਾਂ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਵੱਡ-ਵਡੇਰਿਆਂ ਤੋਂ ਸਧਾਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਚੋਣਾਂ ਸੀਮਿਤ ਸਨ। ਕੁਝ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕਵਿਟਈ ਨਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਲੋਂ ਜੁਆ ਖੇਡਣਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਬੱਚਤ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕ ਜ਼ਮ੍ਹਾਂ ਧਨ, ਡਾਕ ਬੱਚਤ ਸਕੀਮਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਸਥਿਰ ਆਮਦਨ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਤੇ ਸਾਡੇ ਗਾਹਕਾਂ ਵਲੋਂ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹਨ:

i. ਸਾਂਝੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ ਟੁੱਟਣਾ

ਸਾਂਝੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਛੋਟੇ ਪਰਿਵਾਰ ਆ ਗਏਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਤਾ, ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਹਨ। ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਖਾਸ ਮੁਖੀ ਅਤੇ ਕਮਾਊ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਖੁਦ ਤੇ ਖੁਦ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜੁੰਮੇਵਾਰੀ ਝੱਲਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਚੁੱਕਵੀਂ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਕਾਰ ਤੋਂ ਖਾਸ ਮਦਦ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ii. ਬਹੁ ਨਿਵੇਸ਼ ਚੋਣਾਂ

ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਧਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਸਾਧਨ ਉਪਲੱਬਧ ਹਨ, ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਦੀ ਜੋਖਿਮ ਦਰ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਵਿੱਤੀ ਟੀਚੇ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੋਖਿਮ ਲੈਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਸਹੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਫੈਸਲੇ ਸਿਆਣਪ ਨਾਲ ਕਰਨੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਪੱਤੀ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

iii. ਜੀਵਨ-ਸ਼ੈਲੀ ਦਾ ਬਦਲਣਾ

ਪਲ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਅੱਜ ਦੀ ਸ਼ੈਲੀ ਬਣ ਗਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀ ਨਵੇਂ ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ, ਕਾਰਾਂ, ਵੱਡੇ ਘਰ, ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕਲੱਬਾਂ ਲਈ ਮੈਂਬਰੀ ਆਦਿ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਕਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਆਮਦਨ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਕਰਜ਼ ਉਤਾਰਨ ਵਿੱਚ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੱਚਤ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਘੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਦਾ ਭਾਵ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਖਰਚ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਉਂਤ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਦਦ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਬੇਲੋੜੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਘਟਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕੇ: ਜੀਵਨ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕੀਕਰਨ ਕਰ ਸਕੇ।

iv. ਮੁਦਰਾ ਫੈਲਾਅ

ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਰਥਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਆਮ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਮੁਦਰਾ ਫੈਲਾਅ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਪੈਸੇ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਵਲੋਂ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਕਮਾਏ ਧਨ ਦੀ ਖਰੀਦ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੁਦਰਾ ਫੈਲਾਅ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਤਬਾਹੀ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਨਿਯਮਤ ਆਮਦਨ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਆਮਦਨ ਦਾ ਇਕੱਲਾ ਸਰੋਤ ਪਿਛਲੀ ਬੱਚਤ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੁਦਰਾ ਫੈਲਾਅ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ।

v. ਹੋਰ ਚਲਾਉ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਲੋੜਾਂ

ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਦਾ ਭਾਵ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਲੋੜਾਂ ਤੇ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨਾ ਵੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਚਾਨਕ ਖਰਚ ਜਾਂ ਹੋਰ ਫੁਟਕਲ ਖਰਚ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਵਲੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਟੈਕਸ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਧਨ ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਸੰਪੱਤੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਲ ਜਾਵੇ। ਕਿਸੇ ਦੇ ਜਿਉਣ ਦੌਰਾਨ ਤੇ ਜਿਉਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਾਨ ਜਾਂ ਕੁਝ ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਰਸਮਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਲੋੜਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਇਸ ਸਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ।

3. ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦੋਂ ਸਹੀ ਸਮਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

ਕੀ ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਕੇਵਲ ਧਨੀ ਹੋਣਾ ਹੈ? ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਤਨਖਾਹ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਪਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਜੇ ਸਾਨੂੰ ਸੇਧ ਦਿੰਦਾ ਹੈ - ਜਿੰਨਾ ਸਾਡੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਲਈ ਸਮਾਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਹਨੇ ਹੀ ਉਹ ਗੁਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਸਕਰਕੇ ਕਦੇ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤਦ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫਾਇਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗਾ। ਫੇਰ, ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਕੇਵਲ ਅਮਰੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਹਰੇਕ ਲਈ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਟੀਚੇ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਲਈ, ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ

ਵਿੱਤੀ ਟੀਚੇ ਤਹਿ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਸਾਧਨਾਂ ਵਿੱਚ ਤਹਿਸੂਦਾ ਬੱਚਤ ਲਈ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੀ ਜੋਖਿਮ ਲੈਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹੋਵੇ। ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਲਈ ਬਿਨਾਂ-ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ, ਅਸਥਿਰ ਢੰਗ ਵਿੱਤੀ ਦਬਾਅ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 2

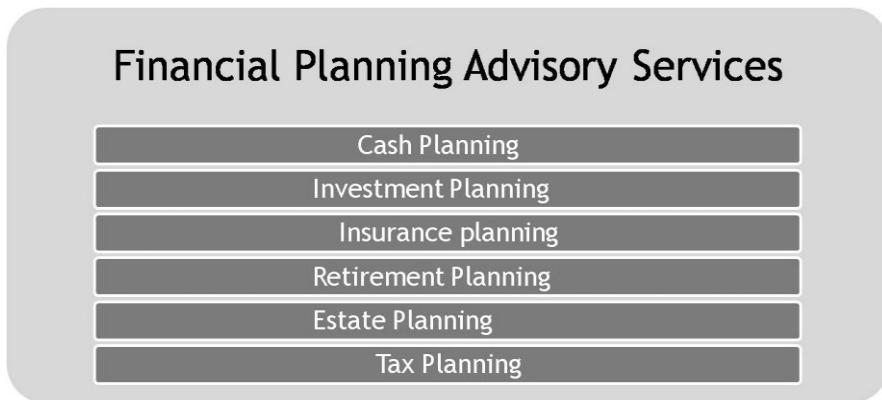
ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਮਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

- I. ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੇ ਬਾਅਦ
 - II. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਤਨਖਾਹ ਮਿਲਦੀ ਹੈ
 - III. ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
 - IV. ਕੇਵਲ ਅਮੀਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
-

C. ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ - ਕਿਸਮਾਂ

ਆਓ ਹੁਣ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਅਮਲਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

Diagram 5: ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਸੇਵਾਵਾਂ

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਲਾਹਕਾਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ, ਜੋ ਕਿ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਜਿਹੇ ਛੇ ਖੇਤਰ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਅਸੀਂ ਵਰਣਨ ਕਰਾਂਗੇ।

- ✓ ਨਕਦੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ
- ✓ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ
- ✓ ਬੀਮਾ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ
- ✓ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ
- ✓ ਇਸਟੇਟ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ
- ✓ ਟੈਕਸ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ

1. ਨਕਦੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ

ਨਕਦੀ ਦੇ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋ ਮਕਸਦ ਹਨ।

- i. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਖਰਚ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਚਾਨਕ ਜਾਂ ਐਂਜ਼ੈਸੀ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਖਵੀਂ ਤਰਲ ਪੂੰਜੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ii. ਦੂਜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੂੰਜੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਲਈ ਨਿਯਮਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਨਕਦੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦਮ **ਬਜਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ** ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਆਮਦਨ ਤੇ ਖਰਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਢੁੱਕਵੇਂ ਟੀਚੇ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਤਹਿ ਕਰਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਮੌਜੂਦਾ ਰੁਝਾਨ ਨਾਲ ਉਹ ਪੂਰੇ ਹੋ ਸਕਣਗੇ।

ਅਗਲਾ ਕਦਮ ਪਿਛਲੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖਰਚ ਤੇ ਆਮਦਨ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਨਿਯਮਤ ਤੇ ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਖਰਚੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਥਿਰ ਤੇ ਅਸਥਿਰ ਖਰਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਥਿਰ ਖਰਚਿਆਂ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਬਹੁਤਾ ਕੰਟਰੋਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਸਥਿਰ ਖਰਚੇ ਇਖ਼ਤਿਆਰੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾਂ ਟਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਤੀਜਾ ਪੜਾਅ **ਅਗਲੇ ਪੂਰੇ ਸਾਲ ਲਈ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਮਹੀਨੇਵਾਰ ਆਮਦਨ ਤੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ**। ਪਿਛਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ, ਵਿਅਕਤੀ ਨਕਦੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਵਿਉਂਤ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਨਕਦੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਹੋਰ ਹਿੱਸਾ ਇਖ਼ਤਿਆਰੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਜਨੀਤੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਵਿਅਕਤੀ ਬਕਾਇਆ ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਘੱਟ ਵਿਆਜ ਦੇ ਬੈਂਕ ਕਰਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਧ ਆਮਦਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

2. ਬੀਮਾ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ

ਕੁਝ ਜੋਖਿਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬੀਮਾ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਵਿਉਂਤ ਬਣਾਉਣੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੰਡ ਦੇ ਜੋਖਿਮਾਂ ਲਈ ਢੁੱਕਵਾਂ ਬੀਮਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਇੱਥੇ ਕੰਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਬੀਮੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪਾਲਸੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਰਹੇਗੀ।

- i. **ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ** ਨੂੰ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਅਗੇਤਰੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਰਭਰਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਤੇ ਖਰਚ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਰਾਹੀਂ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ii. **ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ** ਲੋੜਾਂ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਡਾਕਟਰੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।
- iii. ਆਖਰ ਵਿੱਚ **ਕਿਸੇ ਦੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਬੀਮੇ** ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਘਰ/ ਵਹੀਕਲ/ ਫੈਕਟਰੀ ਆਦਿ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨੇ ਜਾਣ ਦੇ ਜੋਖਿਮ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਕਿਸਮ ਤੇ ਮਿਕਦਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

3. ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ

ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਇੱਕ ਢੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਢੁੱਕਵਾਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੋਖਿਮ ਲੈਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ, ਵਿੱਤੀ ਟੀਚਿਆਂ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਾਂ ਦੁਮੇਲ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਢੁੱਕਵੇਂ ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਸੰਪੱਤੀ ਵੰਡ ਕਾਰਜਨੀਤੀਆਂ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ।

a) ਨਿਵੇਸ਼ ਮਾਪਦੰਡ

Diagram 6: ਨਿਵੇਸ਼ ਮਾਪਦੰਡ

ਇੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦਮ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਿਵੇਸ਼ ਮਾਪਦੰਡ ਤਹਿ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਨ:

- i. ਜੋਖਿਮ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ: ਨਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਕਿੰਨੇ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਪੈਮਾਨਾ ਹੈ।
- ii. ਸਮਾਂ ਦੁਮੇਲ: ਇਹ ਵਿੱਤੀ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਲੱਬਧ ਸਮਾਂ ਹੈ। ਸਮਾਂ ਦੁਮੇਲ ਨਾਲ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਸਾਧਨਾਂ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਿੰਨਾ ਸਮਾਂ ਦੁਮੇਲ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗਾ, ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਘੱਟ ਚਿੰਤਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਵਿਅਕਤੀ ਤਦ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ, ਘੱਟ ਤਰਲ ਸੰਪੱਤੀਆਂ ਉੱਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਵੱਧ ਧਨਵਾਪਸੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- iii. ਬੈਂਕ ਨਕਦੀ: ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਸੀਮਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਤੇ ਖਰਚ ਗ਼ੈਰਯਕੀਨੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਖਾਸ ਨਿੱਜੀ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਖ਼ਰਚੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਲਈ ਬੈਂਕ ਨਕਦੀ ਜਾਂ ਨਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਕਦੀ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਮੁੱਲ ਦੇ ਘਾਟੇ ਦੇ ਬਦਲਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਲਈ ਫ਼ਿਕਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- iv. ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਯੋਗਤਾ: ਸੌਖ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੰਪੱਤੀ ਖਰੀਦੀ ਜਾਂ ਵੇਚੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- v. ਬਹੁਵਿਧੀਕਰਨ: ਵਿਸਤਾਰ, ਜਿਸ ਤੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋਖਿਮ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਨਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਹੁਭਾਂਤੀ ਬਣਾ ਜਾਂ ਪਸਾਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

vi. **ਟੈਕਸ ਪ੍ਰਤਿਫਲ:** ਕਈ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੁਝ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਫਾਇਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਟੈਕਸ ਫਾਇਦਿਆਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸੋਚ ਸਕਦਾ ਹੈ।

b) ਢੁੱਕਵੇਂ ਨਿਵੇਸ਼ ਸਾਧਨ ਦੀ ਚੋਣ

ਅਗਲਾ ਪੜਾਅ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਢੁੱਕਵੇਂ ਨਿਵੇਸ਼ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਠੀਕ ਚੋਣ ਵਿਅਕਤੀ ਵਲੋਂ ਆਮਦਨ ਦੇ ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਬਾਰੇ ਉਮੀਦ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ।

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਈ ਉਤਪਾਦ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ:

- ✓ ਬੈਂਕਾਂ/ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਵਿੱਚ ਸਥਿਰ ਜ਼ਮ੍ਹਾਂ,
- ✓ ਡਾਕਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਲਘੂ ਬੱਚਤ ਸਕੀਮਾਂ,
- ✓ ਜਨਤਕ ਜਾਰੀ ਸ਼ੇਅਰ,
- ✓ ਰਿਣ-ਪੱਤਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਕਿਊਰਟੀਆਂ,
- ✓ ਮਿਊਚਲ ਫੰਡ
- ✓ ਯੂਨਿਟ ਲਿੰਕ ਕੀਤੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

4. ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ

ਇਹ ਧਨ ਦੀ ਰਕਮ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਚੋਣਾਂ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਹੈ।

Diagram 7: ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੇ ਪੜਾਅ

ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਪੜਾਅ ਹਨ

a) **ਇਕੱਤਰ ਕਰਨਾ(accumulation):** ਫੰਡ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਇਹ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਾਸਤੇ ਧਨ ਤਹਿ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਜਨੀਤੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- b) **ਸੁਰੱਖਿਆ (conservation):** ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਰਥ ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਣਾਉਣ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਯਤਨ ਹਨ।
- c) **ਵੰਡ (distribution):** ਵੰਡ ਦਾ ਭਾਵ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੇ ਬਾਅਦ ਆਮਦਨ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੂਲ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਭੰਡਾਰ ਜਾਂ ਜੋੜਿਆ ਧਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ) ਨੂੰ ਕਢਵਾਉਣ / ਵਾਰਸ਼ਿਕੀ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦਾ ਢੁਕਵੇਂ ਫੰਡ ਤੋਂ ਹੈ।

5. ਇਸਟੇਟ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ

ਇਹ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮੌਤ ਉਪਰੰਤ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਅਤੇ ਤਬਾਦਲੇ ਲਈ ਵਿਉਂਤ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਜਾਂ ਵਸੀਅਤ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਰਗੀਆਂ ਕਈ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਮੁੱਢਲਾ ਵਿਚਾਰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਸੰਪੱਤੀ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਵੰਡੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ / ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਇੱਛਾ ਮੁਤਾਬਕ ਵਰਤੀ ਜਾਵੇ।

6. ਟੈਕਸ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ

ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਟੈਕਸ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਟੈਕਸ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫਾਇਦਾ ਲੈਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਬਰੇਕ ਦਾ ਪੂਰਾ ਫਾਇਦਾ ਲੈਣ ਲਈ ਆਮਦਨ, ਖਰਚ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਲਈ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਜਾਂ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ, ਅਵਧੀ ਜਾਂ ਬਦਲਣ ਲਈ ਕਾਰਜਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਮਕਸਦ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਭੱਜਣਾ।

ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਸਥਾਪਨ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਟੈਕਸ ਬੱਚਤ ਮੌਕਿਆਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਲੈਣ ਲਈ , ਕਿਸੇ ਦੀ ਆਮਦਨ ਤੇ ਬੱਚਤ ਵਧਾਉਣੀ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਟੈਕਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਚਲਾ ਜਾਵੇਗੀ।

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਏਜੰਟਾਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਹੀ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਤੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਕੇਵਲ ਬੀਮਾ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਲਾਹ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਵਿੱਤੀ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਦਦ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੇ ਮੁਤਾਬਕ ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਚੰਗੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੀਮਾ ਏਜੰਟ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋਵੇਗੀ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 3

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਟੈਕਸ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਦਾ ਮਕਸਦ ਨਹੀਂ ਹੈ?

- I. ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਟੈਕਸ ਫਾਇਦਾ
- II. ਦੂਰਦਰਸ਼ੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਲੋਂ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਟੈਕਸ ਬੋਝ
- III. ਟੈਕਸ ਚੋਰੀ
- IV. ਟੈਕਸ ਬਰੇਕ ਦਾ ਪੂਰਾ ਫਾਇਦਾ ਲੈਣਾ

ਸਾਰ

- ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ:
 - ✓ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਟੀਚਿਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ,
 - ✓ ਇਹ ਪਛਾਣ ਕੀਤੇ ਵਿੱਤੀ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਟੀਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ ਅਤੇ
 - ✓ ਕਿਸੇ ਦੀ ਪੂੰਜੀ ਦਾ ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇ।
- ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਚੱਕਰ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਤਿੰਨ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ:
 - ✓ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ,
 - ✓ ਚਲਾਉ ਖਰਚੇ ਪੂਰੇ ਕਰਨੇ ਅਤੇ
 - ✓ ਧਨ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ
- ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਦੀ ਲੋੜ ਸਮਾਜਿਕ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਂਝੇ ਪਰਿਵਾਰ ਖਿੰਡਣ, ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਨਿਵੇਸ਼ ਚੋਣਾਂ ਜੋ ਕਿ ਅੱਜ ਉਪਲੱਬਧ ਹਨ ਅਤੇ ਬਦਲਦੀ ਜੀਵਨ-ਸ਼ੈਲੀ ਆਦਿ, ਨਾਲ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ।
- ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲੀ ਤਨਖਾਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ:

- ✓ ਨਕਦੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ,
- ✓ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ,
- ✓ ਬੀਮਾ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ,
- ✓ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ,
- ✓ ਇਸਟੇਟ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਅਤੇ
- ✓ ਟੈਕਸ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ

ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦ

1. ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ
2. ਜੀਵਨ ਪੜਾਅ
3. ਜੋਖਿਮ ਪ੍ਰੋਫਾਇਲ
4. ਨਕਦੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ
5. ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ
6. ਬੀਮਾ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ
7. ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ
8. ਇਸਟੇਟ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ
9. ਟੈਕਸ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਜਵਾਬ

Answer 1

ਸਹੀਂ ਚੋਣ I ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਅਚਾਨਕ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿਰੁਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

Answer 2

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਤਨਖਾਹ ਮਿਲੇ ਉਹ ਵਿੱਤੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

Answer 3

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਟੈਕਸ ਚੋਰੀ ਟੈਕਸ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਦਾ ਮਕਸਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਵੈ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲ

Question 1

ਸਰਗਰਮ ਜੋਖਿਮ ਪ੍ਰੋਫਾਇਲ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਲੋਂ ਪੂੰਜੀ _____ ਨਿਵੇਸ਼ ਸੈਲੀ ਅਪਨਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

- I. ਚੱਕਬੰਦੀ
- II. ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇਣੇ
- III. ਇਕੱਤਰ ਕਰਨਾ
- IV. ਖਰਚ ਕਰਨਾ

Question 2

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਧਨ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਉਤਪਾਦ ਹੈ?

- I. ਬੈਂਕ ਕਰਜ਼
- II. ਸ਼ੇਅਰ
- III. ਮਿਆਦੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ
- IV. ਬੱਚਤ ਬੈਂਕ ਖਾਤਾ

Question 3

ਬੱਚਤ ਨੂੰ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ।

- I. ਜੋਖਿਮ ਝੱਲਣਾ ਅਤੇ ਘਟਾਈ ਖਪਤ
- II. ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇਣੇ ਅਤੇ ਧਨ ਇਕੱਤਰ
- III. ਖਰਚਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਧਨ ਇਕੱਤਰ
- IV. ਖਪਤ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਲਈ ਟਾਲਣਾ ਅਤੇ ਬੈਂਕ ਨਕਦੀ ਨੂੰ ਅਲਹਿਦਾ ਕਰਨਾ

Question 4

ਜੀਵਨ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਪੜਾਅ ਦੌਰਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਬੱਚਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਲਾਘਾ ਕਰਦਾ ਹੈ?

- I. ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੇ ਬਾਅਦ
- II. ਕਮਾਊ
- III. ਸਿੱਖਿਆਰਥੀ
- IV. ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ

Question 5

ਨਿਵੇਸ਼ ਦੁਮੇਲ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸੰਬੰਧ ਹੈ?

- I. ਦੋਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ
- II. ਜਿੰਨਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੁਮੇਲ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗਾ, ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗੀ
- III. ਜਿੰਨਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੁਮੇਲ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗਾ, ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗੀ
- IV. ਜਿੰਨਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੁਮੇਲ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗਾ, ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨ ਉੱਤੇ ਟੈਕਸ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗਾ

Question 6

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਾਰਜ-ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਉਤਪਾਦ ਵਜੋਂ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

- I. ਬੈਂਕ ਜ਼ਮ੍ਹਾਂ
- II. ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ
- III. ਸ਼ੇਅਰ
- IV. ਬੈਂਡ

Question 7

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਚਲਾਊ ਉਤਪਾਦ ਵਜੋਂ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

- I. ਬੈਂਕ ਜ਼ਮ੍ਹਾਂ
- II. ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ
- III. ਸ਼ੇਅਰ
- IV. ਬੈਂਡ

Question 8

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਧਨ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਉਤਪਾਦ ਵਜੋਂ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

- I. ਬੈਂਕ ਜ਼ਮ੍ਹਾਂ
- II. ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ
- III. ਆਮ ਬੀਮਾ
- IV. ਸ਼ੇਅਰ

Question 9

ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਰਥਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਆਮ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ _____ ਹੈ।

- I. ਮੁਦਰਾ-ਸਫ਼ੀਤੀ ਵਿੱਚ ਕਮੀ
- II. ਮੁਦਰਾ ਫੈਲਾਅ
- III. ਮੁਦਰਾ-ਸਫ਼ੀਤੀ ਮੰਦੀ
- IV. ਮੁਦਰਾ ਫੈਲਾਅ ਅਤਿਅਧਿਕ

Question 10

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਇਖ਼ਤਿਆਰੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਜਨੀਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ?

- I. ਕਰਜ਼ ਪੁਨਰ-ਗਠਨ
- II. ਕਰਜ਼ ਤਬਾਦਲਾ
- III. ਨਿਵੇਸ਼ ਪੁਨਰ-ਗਠਨ
- IV. ਬੀਮਾ ਖਰੀਦ

ਸਵੈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ

Answer 1

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਸਰਗਰਮ ਜੋਖਿਮ ਪ੍ਰੋਫਾਇਲ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਲੋਂ ਪੂੰਜੀ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਨਿਵੇਸ਼ ਸੈਲੀ ਅਪਨਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

Answer 2

ਸਹੀਂ ਚੋਣ ॥ ਹੈ।

ਸ਼ੇਅਰ ਧਨ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਦਾ ਉਤਪਾਦ ਹੈ।

Answer 3

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਬੱਚਤ ਖਪਤ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਲਈ ਟਾਲਣਾ ਅਤੇ ਬੈਂਕ ਨਕਦੀ ਨੂੰ ਅਲਹਿਦਾ ਕਰਨਾ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਨ ਹੈ।

Answer 4

ਸਹੀਂ ਚੋਣ I ਹੈ।

ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਿਅਕਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਬੱਚਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਲਾਘਾ ਕਦਾ ਹੈ।

Answer 5

ਸਹੀਂ ਚੋਣ ॥ ਹੈ।

ਜਿੰਨਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੁਮੇਲ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗਾ, ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗੀ।

Answer 6

ਸਹੀਂ ਚੋਣ I ਹੈ।

ਬੈਂਕ ਜ਼ਮ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਜ-ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਵਜੋਂ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

Answer 7

ਸਹੀਂ ਚੋਣ ॥ ਹੈ।

ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਕਾਰਜ-ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਵਜੋਂ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

Answer 8

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਨੂੰ ਧਨ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਉਤਪਾਦ ਵਜੋਂ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

Answer 9

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਰਥਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਆਮ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਮੁਦਰਾ ਫੈਲਾਅ ਹੈ।

Answer 10

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਖਰੀਦ ਨਾਲ ਇਖ਼ਤਿਆਰੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਾਠ 8

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ - I

ਪਾਠ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਧਾਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਦ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਲੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜੀਵਨ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਭਾਈ ਜਾਂਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਲੋੜ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਰਿਵਾਇਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਉੱਤੇ ਧਿਆਨ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ।

ਸਿੱਖਣ ਨਤੀਜੇ

- A. ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਦਾ ਸਾਰ
- B. ਰਿਵਾਇਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ

A. ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਦਾ ਸਾਰ

1. ਉਤਪਾਦ ਕੀ ਹੈ?

ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਓ ਸਮਝੀਏ ਕਿ ਉਤਪਾਦ ਦਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ। ਸੌਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉਤਪਾਦ ਨੂੰ ਵਸਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦਿਆ ਅਤੇ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ 'ਉਤਪਾਦ (produce)' ਸ਼ਬਦ 'ਮੁੜ-ਉਤਪਾਦ(reproduce)' ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ 'ਅੱਗੋਂ ਲਿਆਉਣਾ' ਜਾਂ 'ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ'। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਤਪਾਦ ਕੁਝ ਮਿਹਨਤ ਜਾਂ ਯਤਨਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ।

ਪਰ, ਸਮਾਨ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਜਾਂ ਸਹੂਲਤ ਨੂੰ ਖੁਦ ਸਮਾਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਇਸ ਦੇ ਲੱਛਣਾਂ ਤੋਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਪੱਖ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਪੱਖ ਤੋਂ, **ਉਤਪਾਦ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।** ਕੰਪਨੀਆਂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗੁਣਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕਠੇ ਪੈਕ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੰਡਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਉਤਪਾਦ (ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਅਤੇ ਵਸਤ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਤਪਾਦ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਸਤ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਵੇਚੇ ਜਾਂਦੇ ਉਤਪਾਦ ਇੱਕੋ ਵਰਗ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਲੱਛਣਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਕੋਲਗੇਟ, ਕਲੋਜ਼ਅੱਪ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਮਿਸ ਟੁੱਥਪੇਸਟ ਦੇ ਇੱਕੋ ਵਰਗ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਰੈਂਡ ਹਨ। ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਬਰੈਂਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਦੇ ਲੱਛਣ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ।

ਉਤਪਾਦ ਖੁਦ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਲੋਂ ਦੂਜੇ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਤਪਾਦ ਸਮੱਸਿਆ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੰਦ ਹਨ। ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਲੋੜ ਜਾਂ ਇੱਛਾ ਪੂਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਉਤਪਾਦ ਮਕਸਦ ਲਈ ਕਿੰਨੀ ਢੁੱਕਵੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਲੱਛਣਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ।

ਉਤਪਾਦ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ:

- i. **ਭੌਤਿਕ:** ਦਾ ਭਾਵ ਪਦਾਰਥਕ ਵਸਤਾਂ ਤੋਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਛੂਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਰ ਜਾਂ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ)
- ii. **ਅਛੇਹ:** ਭਾਵ ਉਸ ਉਤਪਾਦ ਤੋਂ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਅਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਅਜਿਹੀ ਉਤਪਾਦ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਛੇਹ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਏਜੰਟ ਕੋਲ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਖਾਸ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਫੀਚਰ, ਇਹ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਗਾਹਕ ਦੀਆਂ ਵਿਲੱਖਣ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

2. ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲੋੜਾਂ

ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਜੋਖਿਮ ਹੈ, ਉਹ ਫਿਕਰ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਅਸੀਂ ਇਨਸਾਨ ਜੋਖਿਮ ਉੱਤੇ ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈ ਸਕੀਏ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਸਕੀਏ। ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਝ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਬੀਮਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਇਨਸਾਨ ਸਮਾਜਿਕ ਹਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦੇ ਹਨ - ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨਾਲ। ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਮੁੱਲਵਾਨ ਸੰਪੱਤੀ ਵੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ - **ਸਾਡੀ ਮਨੁੱਖੀ ਪੂੰਜੀ - ਜੋ ਕਿ ਸਾਡੀ ਉਤਪਾਦਨ ਕਮਾਈ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਸਰੋਤ ਹੈ।** ਪਰ ਜੀਵਨ ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਦੇ ਬਾਰੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਘਟਨਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਤ ਤੇ ਬੀਮਾਰੀ ਸਾਡੀਆਂ ਉਤਪਾਦਨ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਸਾਡੀ ਮਨੁੱਖੀ ਪੂੰਜੀ ਦਾ ਮੁੱਲ ਘੱਟ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਨਿਰਭਰਾਂ ਜਾਂ ਖੁਦ ਲਈ ਉਪਲੱਬਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਮੁੱਲ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। 'ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ' ਵਿੱਚ 'ਬੀਮਾ' ਸ਼ਬਦ ਸਾਨੂੰ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੇਵਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਜਾਂ ਪੱਕੀ ਅਪੰਗਤਾ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਿਆਂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਹੋਰ ਕੰਮ ਵੀ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੱਚਤ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼, ਪਰ ਮੌਤ ਜਾਂ ਗੰਭੀਰ ਬੀਮਾਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਲੈਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਆਮ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਖਾਸ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀ ਵਲੋਂ ਉਸ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਮੀਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਇਸਟੇਟ ਮੁੱਲ ਜਾਂ ਧਨ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਜਾਂ ਖੁਦ ਲਈ ਹਰਜਾਨੇ ਦੇ ਵਜੋਂ ਦੇਣ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਮਦਨ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਇਕਰਾਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਨੁਕਸਾਨ ਗਈ ਜਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਬੀਮਤ ਜੀਵਨ ਦੇ ਨਾਂ ਵਿੱਚ **ਤੁਰੰਤ ਸੰਪਤੀ** ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਉਂ ਹੀ ਉਸ ਵਲੋਂ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸਕਰਕੇ, ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ, ਇਸ ਦੇ ਮੂਲ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ, **ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਅਚਾਨਕ ਵਾਪਰਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਲਈ ਮਨ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।** ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਦੀ ਹੋਰ

ਭੂਮਿਕਾ ਬੱਚਤ ਅਤੇ ਧਨ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਫਾਇਦੇ ਦੀ ਦਰ ਵੀ।

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਮੌਤ ਤੇ ਬੀਮਾਰੀ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲੈਣ ਲਈ ਸਾਧਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਇਹ ਵਿੱਤੀ ਉਤਪਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਲੱਖਣ ਇੱਕਲੇ ਉਤਪਾਦ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵਿੱਤੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਪੋਰਟਫੋਲਿਓ ਦੇ ਕਈ ਸਾਧਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਜੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉੱਭਰਦੇ ਵਿੱਤੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ, ਗਾਹਕ ਕੋਲ ਕਈ ਚੋਣਾਂ ਹਨ, ਨਾ ਕੇਵਲ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਬਲਕਿ ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਦੇ ਕਈ ਬਦਲਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਜੋ ਕਿ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਮ੍ਹਾਂ, ਬੈਂਡ, ਸਟਾਕ ਅਤੇ ਮਿਊਚਲ ਫੰਡ।

ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ, ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਦਾ ਤਜਵੀਜ਼ ਮੁੱਲ ਕੀ ਹੈ। ਗਾਹਕ ਮੁੱਲ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਲਈ ਹੱਲ ਦੇ ਵਜੋਂ ਕਿਵੇਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- ✓ ਕੀ ਇਹੀ ਸਹੀ ਹੱਲ ਦੇ ਚਿਹਾ ਹੈ? ਜਾਂ "ਕੀ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੈ?"
- ✓ ਇਸ ਦਾ ਕੀ ਖਰਚਾ ਹੈ? ਜਾਂ "ਕੀ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ?"

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੀਆਂ ਦੋ ਸਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਤਪਾਦ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਰਾਹ ਮੌਤ ਫਾਇਦਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਿਉਣ ਫਾਇਦੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਡਾਊਸਮੈਂਟ, ਅਪੰਗਤਾ ਫਾਇਦੇ, ਬੀਮਾਰੀ ਖੋਫ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ।

ਇੱਕ 'ਫਾਇਦੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ' ਰਿਵਾਇਤੀ ਉਤਪਾਦ ਤੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ, ਖੋਜ ਨਾਲ 'ਮਾਰਕੀਟ ਲਿੰਕ ਕੀਤੀਆਂ' ਪਾਲਸੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹੋਰ ਖੇਤਰ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ (ਤਹਿਸੂਦਾ ਫਾਇਦੇ ਦੇ) ਸਥਿਰ ਬੰਡਲ ਤੋਂ ਉੱਚ ਲਚਕੀਲੇ ਬਿਨਾਂ-ਬੰਡਲ ਉਤਪਾਦ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਜਿੱਥੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫਾਇਦਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖਰਚ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲੋੜਾਂ, ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਜੀਵਨ-ਪੜਾਆਵਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

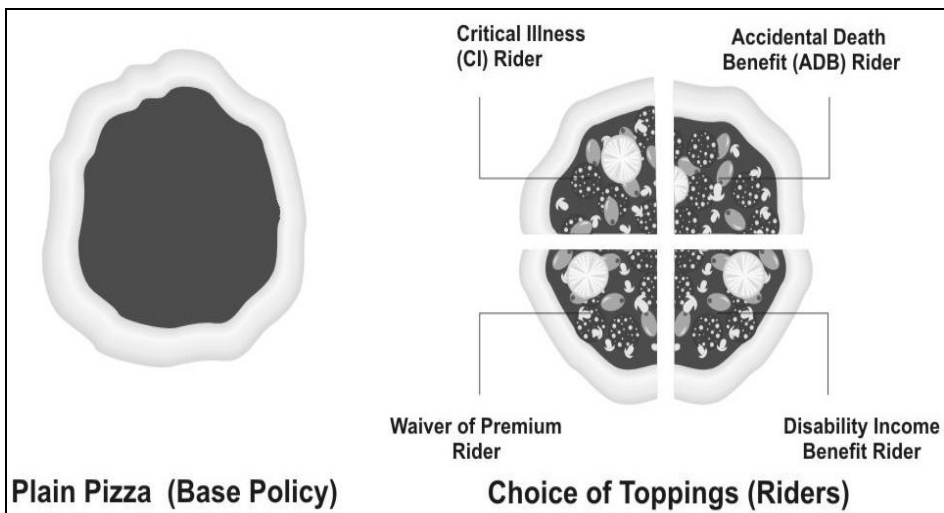
3. ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਈਡਰ

ਅਸੀਂ ਉੱਤੇ ਵੇਖ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫਾਇਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੱਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਕਈ ਰਾਈਡਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਹਨਾਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਰਾਈਡਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਤਸਦੀਕ ਕਰਕੇ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਤਦ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਭਾਗ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਾਈਡਰ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸਹਾਇਕ ਫਾਇਦੇ ਜਾਂ ਪਾਲਸੀ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਮੌਤ ਫਾਇਦੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਰਾਈਡਰ ਨੂੰ ਪੀਜ਼ੇ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟੋਪਿੰਗ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੂਲ ਪਾਲਸੀ ਪੀਜ਼ਾ ਬੇਸ ਵਾਂਗ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਈਡਰ ਦੀ ਚੋਣ ਪੀਜ਼ੇ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੀਜ਼ਾ ਟੋਪਿੰਗ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਵਾਂਗ ਹੈ। ਰਾਈਡਰ ਇੱਕਲੀ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲੋੜਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ

Diagram 1: ਰਾਈਡਰ ਦੀ ਚੋਣ

ਰਾਈਡਰ ਢੰਗ ਹੈ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਅਪੰਗਤਾ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਦੁਰਘਟਨਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਬੀਮਾਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਆਦਿ ਫਾਇਦਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਫਾਇਦਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਈਡਰ ਕੇਵਲ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਵਲੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਕੇ ਹੀ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 1

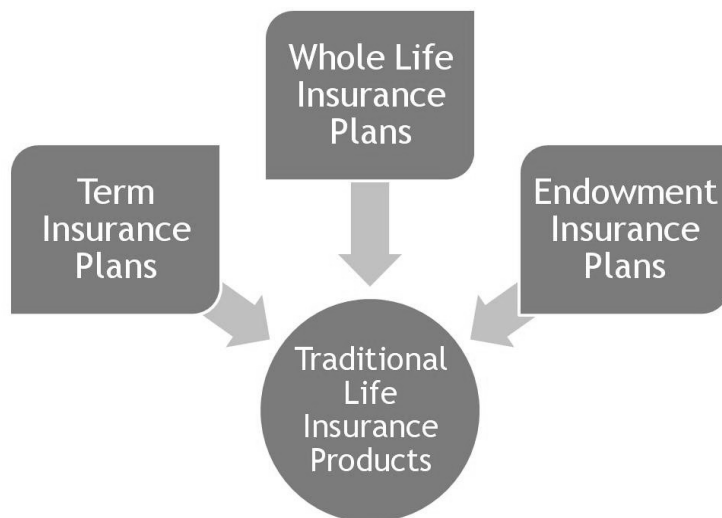
ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਅਛੇਹ ਉਤਪਾਦ ਹੈ?

- I. ਕਾਰ
- II. ਘਰ
- III. ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ
- IV. ਸਾਬਣ

B. ਰਿਵਾਇਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ

ਇਹ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਵਾਇਤੀ ਕਿਸਮਾਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਸਿੱਖਾਂਗੇ।

Diagram 2: ਰਿਵਾਇਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ

1. ਮਿਆਦੀ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮ

ਮਿਆਦੀ ਬੀਮਾ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਅੰਤਰਾਲ ਲਈ ਹੀ ਜਾਇਜ਼ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਿਆਦ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਯਾਤਰਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਛੋਟੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 40 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਦੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ 65 ਜਾਂ 70 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ-ਸਾਲ ਮਿਆਦੀ ਪਾਲਸੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਹਾਦਸਾ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੰਝ ਦੀ ਪਾਲਸੀ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਭ ਪ੍ਰੀਮੀਆਂ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਮੌਤ ਦਰ ਜੇਕਿਮ ਦੇ ਖਰਚੇ ਵਲੋਂ ਕਮਾਏ ਮੰਨੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਬੀਮਤ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਬੱਚਤ ਜਾਂ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਭਾਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

a) ਮਕਸਦ

ਮਿਆਦੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅਤੇ ਮੁੱਢਲੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜੀਵਨ ਬੀਮਤ ਦੀ ਅਚਾਨਕ ਮੌਤ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਧਨ ਉਪਲੱਬਧ ਹੋਵੇਗਾ।

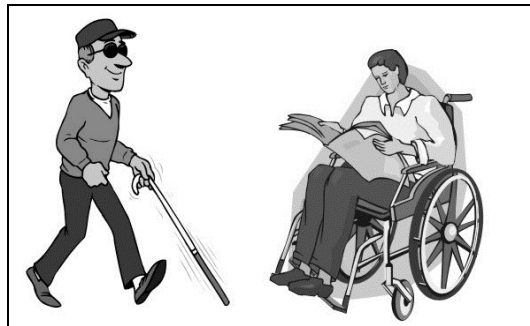
ਇਹ ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਧਨ ਬੀਮਤ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਲਈ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ: ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਿਚੇਲਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਚੁਣੇ ਜਾਂ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੱਢੀ ਗਈ।

ਮਿਆਦੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਇੱਕ ਆਮਦਨ ਪਰਿਵਰਤਨ ਸਕੀਮ ਦੇ ਵਜੋਂ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਵੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਚਾਨਕ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕਮੁਸ਼ਤ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਨਿਯੁਕਤ ਲਾਭਪਾਤਰਾਂ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ-ਤਹਿ ਕੀਤੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਮਹੀਨੇਵਾਰ, ਤਿਮਾਹੀ ਜਾਂ ਇੰਡ ਦੇ ਹੀ ਨਿਯਮਤ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

b) ਅਪੰਗਤਾ

ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮਿਆਦੀ ਜੀਵਨ ਪਾਲਸੀ ਕੇਵਲ ਮੌਤ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਪਾਲਸੀ ਉੱਤੇ ਅਪੰਗਤਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਰਾਈਡਰ ਨਾਲ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਿਆਦੀ ਬੀਮੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇੰਡ ਦੀ ਕਿਸੇ ਬਿਪਤਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਲਾਭਪਾਤਰ/ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਬੀਮਤ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਮਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਉਪਲੱਬਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੌਦਾ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਨਾਲ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

Diagram 3: ਅਪੰਗਤਾ

c) ਰਾਈਡਰ ਵਜੋਂ ਮਿਆਦੀ ਬੀਮਾ

ਮਿਆਦੀ ਜੀਵਨ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਕਸਰ ਇੱਕਲੀ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਰਾਈਡਰ ਵਜੋਂ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਪੈਨਸ਼ਨ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮੌਤ ਪੈਨਸ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਣ ਦੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਫਾਇਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਹੋਣਯੋਗ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

d) ਨਵਿਆਉਣਯੋਗਤਾ

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਅਕਸਰ ਮਿਆਦੀ ਬੀਮਾ ਦੇ ਪੂਰੇ ਅੰਤਰਾਲ ਲਈ ਸਥਿਰ ਸਾਲਨਾ ਦਰ ਨਾਲ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਕੀਮਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਆਦ ਅੰਤਰਾਲ ਖਤਮ ਹੋਣ ਉਤੇ ਨਵਿਆਉਣ ਦੀ ਚੋਣ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ, ਇਹਨਾਂ ਉਤਪਾਦਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਿਅਕਤੀ ਉਮਰ ਤੇ ਸਿਹਤ ਮੁਤਾਬਕ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਮਿਆਦ, ਜਿਸ ਲਈ ਪਾਲਸੀ ਨਵਿਆਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਵੀ ਮੁੜ-ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

e) ਤਬਦਾਲਾ-ਯੋਗਤਾ

ਤਬਦਾਲਾ-ਯੋਗਤਾ ਮਿਆਦੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੂੰ ਮਿਆਦੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਨੂੰ ਪੱਕੀ ਸਕੀਮ ਜਿਵੇਂ ਕਿ "ਪੂਰਾ ਜੀਵਨ" ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਬੀਮਾ-ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਤਾਜ਼ਾ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤੇ ਬਦਲਣ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਹਨ। ਇਹ ਸਹੂਲਤ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਮਦਦਗਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪੱਕਾ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਬੀਮਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਆਰਜ਼ੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਉੱਚ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਮਿਆਦੀ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਪੱਕੇ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਨਵੀਆਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਰਾਂ ਵੱਧ ਹੋਣਗੀਆਂ।

f) ਯੂਪੀਐਸ

ਮਿਆਦੀ ਅਸ਼ੋਅਰੈਂਸ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣ ਵਿਕਰੀ ਤਜਵੀਜ਼ (ਯੂਪੀਐਸਪੀ) ਇਸ ਦੀ ਘੱਟ ਕੀਮਤ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਬਜਟ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਦੇ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਸਮੱਰਥ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਇਹ ਮੁੱਖ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲਈ ਚੰਗੀ ਸਕੀਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮੌਤ ਦੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਬੀਮਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਿਤ ਬਜਟ ਹੈ।

g) ਕਿਸਮਾਂ

ਮਿਆਦ ਅਸ਼ੋਅਰੈਂਸ ਦੀਆਂ ਕਈ ਕਿਸਮਾਂ ਸੰਭਵ ਹਨ।

Diagram 4: ਮਿਆਦੀ ਅਸ਼ੋਅਰੈਂਸ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ

Variants of Term Assurance

- Decreasing term assurance
- Increasing term assurance
- Term insurance with return of premiums

i. ਘੱਟਦਾ ਮਿਆਦੀ ਅਸ਼ੋਅਰੈਂਸ

ਇਹ ਸਕੀਮ ਮਿਆਦੀ ਫਾਇਦਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਾਲ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਹੇ ਸਕਦਾ ਹੈ 10 ਸਾਲਾਂ ਘੱਟ ਵਾਲੀ ਮਿਆਦੀ ਪਾਲਸੀ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਲਈ 1,00,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਦੇਵੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰ ਪਾਲਸੀ ਵਰ੍ਹੇ ਗੰਢ ਉੱਤੇ ਰਕਮ 10,000 ਰੁਪਏ ਘੱਟਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦਸਵੇਂ ਸਾਲ ਤੱਕ ਜਾਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਸਿਫਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਹਰ ਸਾਲ ਦੇਣਯੋਗ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਇਕਸਾਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਘੱਟਦੇ ਮਿਆਦੀ ਅਸ਼ੋਅਰੈਂਸ ਨੂੰ ਘਰ-ਕਰਜ਼ ਛੋਟ ਅਤੇ ਕਰੈਡਿਟ ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਵਜੋਂ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- ✓ **ਘਰ-ਕਰਜ਼ ਛੋਟੇ:** ਇੱਕ ਸਕੀਮ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਰਕਮ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਮਿਆਦੀ ਬੀਮਾ ਘੱਟਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਘਰ-ਕਰਜ਼ ਉੱਤੇ ਘੱਟਦੀ ਹੋਈ ਰਕਮ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਰਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਕਵਿਟੀ ਮਹੀਨੇਵਾਰ ਕਿਸ਼ਤ (ਈਐਮਆਈ) ਭੁਗਤਾਨ ਨਾਲ ਬਕਾਇਆ ਰਹਿੰਦੇ ਮੂਲ ਧਨ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਬੀਮੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਇਸ ਢੰਗ ਨੀਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮੇਂ ਮੌਤ ਫਾਇਦੇ ਦੀ ਰਕਮ ਬਾਕੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਮੂਲ ਧਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਘਰ-ਕਰਜ਼ ਦੇ ਅੰਤਰਾਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਨਵਿਆਉਣ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪੂਰੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਕਸਾਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਘਰ-ਕਰਜ਼ ਛੋਟ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਕਸਰ ਘਰ-ਕਰਜ਼ ਲੈਣ ਲਈ ਸ਼ਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- ✓ ਕਰੈਡਿਟ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਮਿਆਦੀ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮ ਦੀ ਕਿਸਮ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਰਜ਼ ਉੱਤੇ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੀ ਰਕਮ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੀ ਮੌਤ ਕਰਜ਼ ਵਾਪਿਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਘਰ-ਕਰਜ਼ ਛੋਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਵੀ ਘੱਟਦਾ ਮਿਆਦੀ ਅਸ਼ੋਅਰੈਂਸ ਹੈ। ਇਹ ਅਕਸਰ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕਰਜ਼ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗਰੁੱਪ ਬੀਮੇ ਵਜੋਂ ਇਹਨਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼-ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵੇਚਿਆ

ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਿੱਜੀ ਕਰਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਪਲੱਬਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਫਾਇਦਾ ਅਕਸਰ ਸਿੱਧਾ ਕਰਜ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਕਰੈਡਿਟਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਬੀਮਤ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ii. ਵੱਧਦਾ ਮਿਆਦੀ ਅਸ਼ੋਅਰੈਂਸ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਸਕੀਮ ਮੌਤ ਫਾਇਦਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਨਾਲ ਵੱਧਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਕੋਈ ਰਕਮ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਖਾਸ ਰਕਮ ਜਾਂ ਫੀਸਦੀ ਰਾਹੀਂ ਤਹਿ ਕੀਤੀ ਮਿਆਦ ਉੱਤੇ ਵੱਧਦੀ ਹੈ। ਬਦਲਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅੰਕਿਤ ਮੁੱਲ ਜੀਵਨ ਇੰਡੈਕਸ ਦੇ ਖਰਚ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਵੀ ਵੱਧ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਅਕਸਰ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵੱਧਣ ਦੇ ਨਾਲ ਵੱਧਦਾ ਹੈ।

iii. ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਨਾਲ ਮਿਆਦੀ ਬੀਮਾ

ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪਾਲਸੀ (ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਹਰਮਨਪਿਆਰੀ ਹੈ) ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਮਿਆਦੀ ਅਸ਼ੋਅਰੈਂਸ ਹੈ। ਸਕੀਮ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੂੰ ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੇ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਉਸ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਆਮਦਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਾਲੇ ਮਿਆਦੀ ਅਸ਼ੋਅਰੈਂਸ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

h) ਢੁਕਵੇਂ ਹਾਲਤ

ਮਿਆਦੀ ਬੀਮਾ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਤਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ:

- i. ਜਦੋਂ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਕੇਵਲ ਆਰਜ਼ੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਘਰ-ਕਰਜ਼ ਛੋਟ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰਅਧੀਨ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ।
- ii. ਬੱਚਤ ਸਕੀਮ ਲਈ ਵਾਧੂ ਸਹਾਇਕ ਵਜੋਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨ ਮਾਪੇ ਸ਼ੁਰੂ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਵਾਧੂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਾਸਤੇ ਘੱਟਦਾ ਮਿਆਦੀ ਅਸ਼ੋਅਰੈਂਸ ਰਾਹੀਂ ਖਰੀਦਦੇ ਹਨ। ਤਬਾਦਲੇ ਯੋਗ ਮਿਆਦੀ ਅਸ਼ੋਅਰੈਂਸ ਇੱਕ ਚੋਣ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਪੱਕੀ ਸਕੀਮ ਝੱਲਣਯੋਗ ਨਾ ਹੋਵੇ।
- iii. "ਮਿਆਦੀ ਖਰੀਦੇ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰੋ" ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਵਜੋਂ, ਜਿੱਥੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਕੇਵਲ ਸਸਤੀ ਮਿਆਦੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਲੈਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਬਾਕੀ ਅੰਤਰ ਨੂੰ

ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਖਿੱਚਵੀਂ ਨਿਵੇਸ਼ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੂੰ ਇੰਝ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਜੋਖਿਮ ਝੱਲਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

i) ਕੀਮਤ

ਮਿਆਦੀ ਅਸ਼ੇਅਰੈਂਸ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਭਾਅ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦਾ ਮੂਲ ਅਧਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਕਸਰ ਸਾਲਨਾ ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਮਿਆਦੀ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੇ ਲੈਵਲ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸਸਤੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇੱਕ-ਸਾਲ ਮਿਆਦੀ ਸਕੀਮਾਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ-ਦਰ ਖਰਚਾ ਉਮਰ ਨਾਲ ਵੱਧਦਾ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਇਹ ਕੇਵਲ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਹੀ ਖਿੱਚਵੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਖਾਸ

ਮਿਆਦੀ ਸਕੀਮ ਦੀਆਂ ਕਮੀਆਂ

ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮਿਆਦੀ ਅਸ਼ੇਅਰੈਂਸ ਸਕੀਮਾਂ ਦੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲੈਣ ਦਾ ਮਕਸਦ ਵੱਧ ਪੱਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪਾਲਸੀ ਅੰਤਰਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਾਲਸੀ ਧਾਰਕ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਬੀਮਾ-ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ 65 ਜਾਂ 70 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਉੱਤੇ ਨਵੀਂ ਪਾਲਸੀ ਨਾ ਵੀ ਲੈ ਸਕੇ। ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਟਰਮੀਨਲ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਧਨ ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਣ ਜਾਂ ਪਿੱਛੇ ਵਸੀਅਤ ਛੱਡਣ ਵਾਸਤੇ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਹੋਰ ਪੱਕੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਲੱਭਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਿਆਦੀ ਅਸ਼ੇਅਰੈਂਸ ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

2. ਪੂਰਾ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ

ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਿਆਦੀ ਅਸ਼ੇਅਰੈਂਸ ਪਾਲਸੀਆਂ ਆਰਜ਼ੀ ਅਸ਼ੇਅਰੈਂਸ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੀ ਉਪਲੱਬਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪੂਰਾ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪੱਕੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕੋਈ ਤਹਿਸੂਦਾ ਮਿਆਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏਮੌਤ ਫਾਇਦੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਬੀਮਤ ਮਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਦੋਂ ਮੌਤ

ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਖਾਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲਈ , ਜੇ ਕਿ ਸੀਮਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪੂਰਾ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਮਿਆਦੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੂਰਾ ਜੀਵਨ ਪਾਲਸੀ ਬੀਮਤ ਦੀ ਮੌਤ ਤੱਕ ਚਾਲੂ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੌਤ ਫਾਇਦੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਤੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਧਨ ਦੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਜੇ ਕਿ ਮਿਆਦੀ ਬੀਮੇ ਦੇ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇ, **ਬਾਕੀ ਧਨ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਨਕਦੀ-ਮੁੱਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।** ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪਾਲਸੀ ਕਰਜ਼ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਨਕਦ ਕਢਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਪਾਲਸੀ ਸਪੁਰਦ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦਾ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਕਰਜ਼ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਰਜ਼ ਦੀ ਰਕਮ ਤੇ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਮੌਤ ਉੱਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਲਾਭਪਾਤਰ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਟ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪੂਰਾ ਜੀਵਨ ਪਾਲਸੀ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਚੰਗੀ ਸਕੀਮ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਮੁੱਖ ਕਮਾਊਂ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਅਚਾਨਕ ਮੌਤ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿੱਤੀ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਪੂਰੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਉੱਚ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਤੇ ਲੰਮੇ ਸਮਾਂ ਦੇਣਯੋਗ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਲੈਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਮੌਤ ਫਾਇਦਾ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੋਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਕਦੋਂ ਵੀ ਮਰ ਜਾਵੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਕ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਲੋੜਾਂ ਲਈ ਪੂਰੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦਾ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਵਰਤਣਾ ਵੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ।

ਪੂਰਾ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਘਰੇਲੂ ਬੱਚਤ ਅਤੇ ਅਗਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਧਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਕਸਦ , ਜੇ ਕਿ ਇਹ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਵਸੀਅਤ ਹੈ - ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਲਈ ਪੂੰਜੀ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਣ ਦੀ ਇੱਛਾ। ਜੀਵਨ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੀ ਵੱਧ ਮਲਕੀਅਤ ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਵੱਧ ਖਿਆਲ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਇਸ ਮਕਸਦ ਦੀ ਹੋਰ ਵੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੀ ਹੈ।

3. ਇੰਡਾਊਸਮੈਂਟ ਬੀਮਾ

ਇੰਡਾਊਸਮੈਂਟ ਅਸ਼ੋਅਰੈਂਸ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੋ ਸਕੀਮਾਂ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ:

- ✓ ਮਿਆਦੀ ਅਸ਼ੋਅਰੈਂਸ ਸਕੀਮ, ਜੇ ਕਿ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਬੀਮਤ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ

- ✓ ਸੁੱਧ ਇੰਡਾਊਸਮੈਂਟ ਸਕੀਮ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਬੀਮਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਜਿਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸਕਰਕੇ ਉਤਪਾਦ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਅਤੇ ਜਿਉਂਦਾ ਰਹਿਣ ਫਾਇਦੇ ਦੇਵੇਂ ਭਾਗ ਹੀ ਹਨ। ਆਰਥਿਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਇਕਰਾਰ ਘੱਟਦੇ ਮਿਆਦੀ ਬੀਮੇ ਅਤੇ ਵੱਧਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਭਾਗ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਨ ਹੈ। ਜਿੰਨੀ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗੀ, ਨਿਵੇਸ਼ ਭਾਗ ਉਹਨਾਂ ਹੀ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗਾ।

ਮਿਆਦ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਭਾਗਾਂ ਦਾ ਮਿਲਾਉਣਾ ਪੂਰੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਇਕਰਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਇੰਡਾਊਸਮੈਂਟ ਅਸ਼ੋਅਰੈਂਸ ਇਕਰਾਰਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਹ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਸ ਤਰਿ ਧਨ ਨੂੰ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਸਾਧਨ ਹੈ।

ਇੰਡਾਊਸਮੈਂਟ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੱਚਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮੌਤ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਾਸਤੇ ਬੀਮਾ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਰਾਹੀਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸਕਰਕੇ ਖਿੱਚਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਵਿੱਤੀ ਸਕੀਮਾਂ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਬੱਚਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਾਲ ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇੰਡਾਊਸਮੈਂਟ ਬੱਚਤ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਢੰਗ ਵੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਰਦਰਸ਼ੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਅਰਧ-ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਿਸਮ ਬੱਚਤ ਲਈ ਫਾਇਦਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਲੋਕ ਇੰਡਾਊਸਮੈਂਟ ਸਕੀਮਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਫਾਇਦੇ ਜਾਂ ਖਾਸ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 15 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਫੰਡ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਵਾਉਣ ਜਾਂ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਫੰਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯਕੀਨਨ ਢੰਗ ਵਜੋਂ ਖਰੀਦਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਟੀਚਿਆਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਛੇੜਛਾੜ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਕਰਜ਼ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਵੀ ਆਦਰਸ਼ ਢੰਗ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਾ ਕੇਵਲ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਵਿਰੁਧ ਕਰਜ਼ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇੰਡਾਊਸਮੈਂਟ ਰਕਮ ਮੂਲਧਨ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਸੰਜਮ ਬੱਚਤ ਦੇ ਵਜੋਂ ਵੀ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਹਰ ਮਹੀਨੇ/ਤਿਮਾਹੀ/ਸਾਲ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚੋਂ ਵਾਧੂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਘਰ ਲੈ ਸਕੇ ਤਾਂ ਇੰਡਾਊਸਮੈਂਟ ਵਧੀਆ ਤਜਵੀਜ਼ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸਕੀਮ ਇਸਕਰਕੇ ਵੀ ਖਿੱਚਵੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਟੈਕਸ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਛੋਟ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਤਜਵੀਜ਼ ਐਮਡਬਲਿਊਪੀਏ (ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਐਕਟ) ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਭਰੋਸੇ ਵਿੱਚ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਹੈ - ਧਨ ਕੇਵਲ ਪਾਲਸੀ ਲਾਭਪਾਤਰ ਨੂੰ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਤ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉੱਤੇ ਸਭ ਲੈਣਦਾਰਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ।

ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕਈ ਇੰਡਾਊਸਮੈਂਟ ਪਾਲਸੀਆਂ 55-65 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਉੱਤੇ ਪੂਰਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਬੀਮਤ ਆਪਣੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰਝ ਦੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਬੱਚਤ ਦੇ ਹੋਰ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹਾਇਕ ਵਜੋਂ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

a) ਕਿਸਮਾਂ

ਇੰਡਾਊਸਮੈਂਟ ਅਸ਼ੋਅਰੈਂਸ ਦੇ ਕੋਈ ਰੂਪ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਹੇਠਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

i. ਧਨ ਵਾਪਸੀ ਸਕੀਮ

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੰਡਾਊਸਮੈਂਟ ਸਕੀਮ ਦਾ ਹਰਮਨਪਿਆਰਾ ਰੂਪ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਨ ਵਾਪਸੀ ਪਾਲਸੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਖਾਸ ਇੰਡਾਊਸਮੈਂਟ ਸਕੀਮ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਨਿਯਮਤ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਵਾਪਿਸ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਦਾ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸਾ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਤ ਉੱਤੇ ਵਾਪਿਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

20 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਧਨ ਵਾਪਸੀ ਪਾਲਸੀ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਰਕਮ ਦਾ 20% ਹਿੱਸਾ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਵਜੋਂ 5, 10 ਅਤੇ 15ਵੇਂ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਉੱਤੇ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ 40% ਨੂੰ 20 ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਉੱਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਜੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲਾ 18 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪੂਰੀ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਅਤੇ ਇੱਕਠਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਬੋਨਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਬਗ਼ੈਰ ਕਿ ਅੰਕਿਤ ਮੁੱਲ ਦਾ 60% ਫਾਇਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਇਹ ਸਕੀਮਾਂ ਬਹੁਤ ਹਰਮਨਪਿਆਰੀਆਂ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕ ਨਕਦੀ (ਨਕਦ ਵਾਪਸੀ) ਦਾ ਭਾਗ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਛੋਟੀ ਅਤੇ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਮਿਆਦ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਚੰਗਾ ਸਾਧਨ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੂਰਨ ਮੌਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ii. ਪਾਰ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਪਾਰ ਸਕੀਮਾਂ

ਸ਼ਬਦ "ਪਾਰ" ਦਾ ਭਾਵ ਪਾਸਲੀਆਂ ਤੋਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ "ਗ਼ੈਰ-ਪਾਰ" ਉਹ ਪਾਲਸੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਫਾਇਦੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਰਿਵਾਇਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਕਿਸਮਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ।

ਸਭ ਰਿਵਾਇਤੀ ਸਕੀਮਾਂ ਅਧੀਨ, ਪੂਲ ਕੀਤੇ ਜੀਵਨ ਫੰਡ, ਜੋ ਕਿ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਬਣੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਸਖਤ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਤਹਿ ਕੀਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਾਧੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਵਾਧੂ ਆਮਦਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ "ਫਾਇਦੇ ਨਾਲ ਸਕੀਮਾਂ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਗ਼ੈਰ-ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਉਤਪਾਦ ਲਿੰਕ ਕੀਤੇ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਗ਼ੈਰ-ਲਿੰਕ ਕੀਤੇ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਤਹਿਤ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਵਾਂਗੇ, ਜੋ ਕਿ ਗ਼ੈਰ-ਲਿੰਕ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਫਾਇਦਾ ਸਕੀਮਾਂ ਉਹ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਫਾਇਦੇ ਇਕਰਾਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਨਿਸ਼ਚਤ ਅਤੇ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਹਨ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਇਹਨਾਂ ਫਾਇਦਿਆਂ ਲਈ ਪਾਤਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ 20 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਇੰਡਾਊਸਮੈਂਟ ਪਾਲਸੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹਰੇਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਦੇ 2% ਵਾਧੇ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਫਾਇਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਰਕਮ ਦੇ ਨਾਲ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਦੇ 40% ਵਾਧੇ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗਾ।

ਆਈਆਰਡੀਏ(IRDA) ਵਲੋਂ ਰਿਵਾਇਤੀ ਗ਼ੈਰ-ਪਾਰ ਪਾਲਸੀਆਂ ਉੱਤੇ ਨਵੀਆਂ ਸੇਧਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹਨਾਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਲਈ ਫਾਇਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਖਾਸ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ, ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬੈਂਚਮਾਰਕ ਦੇ ਇੰਡੈਕਸ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਧੂ ਫਾਇਦੇ, ਜੋ ਕੋਈ ਹੋਣ ਤਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਨਿਯਮਤ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਇਕੱਤਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬੈਂਚਮਾਰਕ ਦੇ

ਇੰਡੈਕਸ ਨਾਲ ਲਿੰਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਲਸੀਆਂ ਉੱਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਹੀ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਸੁੱਧ ਆਮਦਨ ਕੱਢਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

iii. ਭਾਗ ਲੈਣ (ਪਾਰ) ਜਾਂ ਫਾਇਦਾ ਸਕੀਮਾਂ ਨਾਲ

ਬਿਨਾਂ ਫਾਇਦੇ ਜਾਂ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਸਕੀਮਾਂ ਦੇ ਉਲਟ, ਇਹ ਸਕੀਮਾਂ ਵਿੱਚ ਫਾਇਦੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫਾਇਦਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਲਈ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫਾਇਦਾ ਬੇਨਸ ਜਾਂ ਡਿਵੀਡੈਂਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇਣਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬੇਨਸ ਅਕਸਰ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਬੇਨਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਦੇ ਹਰ ਹਜ਼ਾਰ ਪਿੱਛੇ 70 ਰੁਪਏ) ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵਾਧੂ ਫਾਇਦੇ ਦੇ ਵਜੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ, ਮੌਤ ਹੋਣ, ਪਰਿਪੱਕ ਹੋਣ ਜਾਂ ਸਪੁਰਦ ਕਰਨ ਉੱਤੇ)।

ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਬੇਨਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜੇ ਕਿ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜੋੜ ਗਏ, ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਹਨ, ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਟਰਮੀਨਲ ਬੇਨਸ ਵੀ ਐਲਾਨ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਕੁਝ ਕਮਾਏ ਵੱਡੇ ਲਾਭ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸਬੱਬੀ ਘਟਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

ਟਰਮੀਨਲ ਬੇਨਸ ਨੂੰ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਬਰਤਾਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪੂੰਜੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵੱਡੇ ਫਾਇਦੇ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਪਨਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜਾਣਕਾਰੀ

ਫਾਇਦਾ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦਾ ਡਿਵੀਡੈਂਡ ਢੰਪ

ਕੁਝ ਹੋਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ, ਜਿੱਥੇ ਫਾਇਦੇ ਨੂੰ ਡਿਵੀਡੈਂਡ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਡਿਵੀਡੈਂਡ ਦੇਣ ਲਈ ਦੇ ਢੰਗ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

- i. ਰਿਵਾਇਤੀ ਢੰਗ "ਪੋਰਟਫੋਲਿਓ ਢੰਗ" ਸੀ। ਪੋਰਟਫੋਲਿਓ ਉੱਤੇ ਕੁੱਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਭ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡਣਯੋਗ ਆਮਦਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਧਨ ਉੱਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨ ਦੀ ਦਰ ਲਈ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਸਨ ਕਿ ਹੁਣੇ ਹੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਪੋਰਟਫੋਲਿਓ ਢੰਗ ਇਸਕਰਕੇ ਆਮਦਨ ਦੀ ਇਕਸਾਰ ਦਰ ਸੀ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਥਿਰ

ਬਣਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਪੂਲ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਕਸਾਰ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਬੋਨਸ ਢੰਗ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਰੂਪ ਹੈ।

- ii. "ਮੌਜੂਦਾ ਧਨ ਢੰਗ" ਦੂਜਾ ਢੰਗ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਆਮਦਨ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਦੋਂ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦਰ, ਜੋ ਕਿ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਤਹਿ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਗਮੈਂਟਡ ਜਾਂ ਨਿਵੇਸ਼ ਬਲਾਕ ਢੰਗ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿਵੇਸ਼ ਭਾਗ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਮਦਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਇਸਕਰਕੇ ਫਾਇਦਾ (ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੀਆਂ) ਪਾਲਸੀਆਂ ਨਾਲ ਰਸਮੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜੀਵਨ ਦਫ਼ਤਰ ਦੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਕੁਝ ਸੰਬੰਧ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਸੰਬੰਧ ਸਿੱਧਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਫਾਇਦਾ, ਬੋਨਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਫੰਡ ਦੀ ਸੰਪੱਤੀ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਸਮੇਂ (ਅਕਸਰ ਸਾਲਨਾ) ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ ਐਲਾਨੀ ਗਈ ਬੱਚਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਬੀਮਾਨਿਕ ਵਲੋਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅੰਦਾਜ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਕਾਰਨ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਬੱਚਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਮੈਨਜੇਮੈਂਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਸਭ ਦੇ ਕਰਕੇ ਪਾਲਸੀਆਂ ਉੱਤੇ ਜੋੜਿਆ ਬੋਨਸ ਕੇਵਲ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਅਤੇ ਖਾਸ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਢੰਗ ਦੇ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਕਾਰਨ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਸੰਖੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਟਰਮੀਨਲ ਬੋਨਸ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਬੋਨਸ ਨੇ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕਵਿਟੀ ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਦੇ ਵੱਡਾ ਭਾਗ ਨੂੰ ਮਾਣਦੇ ਹਨ। ਫੇਰ ਵੀ ਜੀਵਨ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਉੱਤੇ ਹੀ ਨਿਰਭਰ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਇਹ ਬੋਨਸ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੋਨਸ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਹੀ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਹ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਸਕਰਕੇ ਫਾਇਦਾ ਸਕੀਮਾਂ ਨਾਲ ਰਿਵਾਇਤ ਉਤਪਾਦ ਦੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤਹਿ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਤਪਾਦ ਜਾਂ ਸਕੀਮ ਦਾ ਕੀ ਢਾਂਚਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫਾਇਦੇ (ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਤੇ ਬੋਨਸ) ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਵੱਡਾ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਬੋਨਸ ਜਾਂ ਡਿਵੀਡੈਂਡ ਇਹ ਲਾਭਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣ।

ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਜਾਂ ਬੀਮਤ ਲਈ ਵੱਡੇ ਫਾਇਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਇਹਨਾਂ ਸਕੀਮਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਲਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਤੇ ਤਹਿਸੂਦਾ ਫੰਡ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਢੁੱਕਵਾਂ ਸਾਧਨ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਪੋਰਟਫੋਲਿਓ ਦੇ ਪੂਰੇ ਪੋਰਟਫੋਲਿਓ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਗਟਾਉਣ ਲਈ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਖਾਸ

ਰਿਵਾਇਤੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਈਆਰਡੀਏ ਨਵੀਆਂ ਸੇਧਾਂ

ਸੇਧਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਰਿਵਾਇਤੀ ਸਕੀਮਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਉਤਪਾਦ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਲਗਭਗ ਉਹੀ ਰਹੇਗਾ।

- a) ਨਵੇਂ ਰਿਵਾਇਤੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਲਈ ਉੱਚ ਮੌਤ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੋਵੇਗੀ।
 - i. **ਇੱਕਲਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ** ਪਾਲਸੀਆਂ ਲਈ , ਇਹ 45 ਸਾਲ ਤੋਂ ਉਮਰ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਇੱਕਲੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਲਈ 125% ਅਤੇ 45 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕਲੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਲਈ 110% ਹੋਵੇਗਾ।
 - ii. **ਨਿਯਮਤ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਪਾਲਸੀਆਂ** ਲਈ , ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ 45 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਸਾਲਨਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਤੋਂ 10 ਗੁਣਾ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਲਈ ਸੱਤ ਗੁਣਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- b) ਰਿਵਾਇਤੀ ਸਕੀਮ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ **ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮੌਤ ਫਾਇਦਾ** ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਾਇਦੇ ਵਾਧੂ ਹਨ (ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਣ)।
- c) ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਤਹਿ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਇਕੱਤਰ ਹੋਏ **ਬੋਨਸ/ਵਾਧੂ ਫਾਇਦੇ** ਮੌਤ ਉੱਦੇ ਦੇਣਯੋਗ ਹੋਣਗੇ, ਜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ।
- d) ਇਹ ਸਕੀਮਾਂ ਦੇ **ਕਿਸਮਾਂ**, ਭਾਗ ਲੈਣਾ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਭਾਗ ਲੈਣਾ ਸਕੀਮਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਗੀਆਂ।
 - i. **ਭਾਗ ਲੈਣ** ਪਾਲਸੀਆਂ ਲਈ ਬੋਨਸ ਫੰਡ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਂ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ, **ਇੱਕ ਵਾਰ ਐਲਾਨਿਆ ਬੋਨਸ ਗਾਰੰਟੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।** ਇਹ ਅਕਸਰ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਦੀ ਮੌਤ ਜਾਂ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਫਾਇਦੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬੋਨਸ ਨੂੰ **ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਬੋਨਸ** ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
 - ii. **ਗ਼ੈਰ-ਭਾਗ ਲੈਣ ਪਾਲਸੀਆਂ** ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਾਲਸੀ ਉੱਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਹੀ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 2

ਪੂਰੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਦੇ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਮਿਆਦੀ ਬੀਮੇ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਤੋਂ _____ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

- I. ਵੱਧ
- II. ਘੱਟ
- III. ਬਰਾਬਰ
- IV. ਬਹੁਤ ਵੱਧ

ਸਾਰ

- ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਨਿਰਭਰਾਂ ਜਾਂ ਖੁਦ ਲਈ ਉਪਲੱਬਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਮੁੱਲ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।
- ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ, ਇਸ ਦੇ ਮੂਲ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ, ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਅਚਾਨਕ ਵਾਪਰਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਲਈ ਮਨ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।
- ਮਿਆਦੀ ਬੀਮਾ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਅੰਤਰਾਲ ਲਈ ਹੀ ਜਾਇਜ਼ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ਮਿਆਦੀ ਅਸ਼ੋਅਰੈਂਸ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣ ਵਿਕਰੀ ਤਜਵੀਜ਼ (ਯੂਐਸਪੀ) ਇਸ ਦੀ ਘੱਟ ਕੀਮਤ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਬਜਟ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਦੇ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਸਮੱਰਥ ਕਰਦੀ ਹੈ।
- ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਿਆਦੀ ਅਸ਼ੋਅਰੈਂਸ ਪਾਲਸੀਆਂ ਆਰਜ਼ੀ ਅਸ਼ੋਅਰੈਂਸ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੀ ਉਪਲੱਬਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪੂਰਾ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪੱਕੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ।
- ਇੰਡਾਊਸਮੈਂਟ ਅਸ਼ੋਅਰੈਂਸ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੋ ਸਕੀਮਾਂ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ - ਮਿਆਦੀ ਅਸ਼ੋਅਰੈਂਸ ਬੀਮਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਿਆਦ ਦੀ ਦੌਰਾਨ ਬੀਮਤ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਇੰਡਾਊਸਮੈਂਟ ਸਕੀਮ, ਜੋ ਕਿ ਇਹ ਰਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਬੀਮਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਤ ਉੱਤੇ ਜਿਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦ

1. ਮਿਆਦੀ ਬੀਮਾ
2. ਪੂਰਾ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ
3. ਇੰਡਾਊਸਮੈਂਟ ਬੀਮਾ
4. ਧਨ ਵਾਪਸੀ ਪਾਲਸੀ
5. ਪਾਰ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਪਾਰ ਸਕੀਮਾਂ
6. ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਬੇਨਸ

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਜਵਾਬ

Answer 1

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਅਛੇਹ ਉਤਪਾਦ ਹੈ।

Answer 2

ਸਹੀਂ ਚੋਣ I ਹੈ।

ਪੂਰੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਦੇ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਮਿਆਦੀ ਬੀਮੇ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸਵੈ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲ

Question 1

_____ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਦੇ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਘਰ-ਕਰਜ਼ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

- I. ਮਿਆਦ
- II. ਘਰ-ਕਰਜ਼
- III. ਪੂਰਾ
- IV. ਇੰਡਾਊਸਮੈਂਟ

Question 2

ਤੁਹਾਡੇ ਵਲੋਂ ਤੁਹਾਡੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਵੱਲ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ _____ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ, ਤੁਹਾਡੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਉੱਤੇ ਲਾਭਪਾਤਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਹਰਜਾਨਾ _____ ਹੋਵੇਗਾ।

- I. ਵੱਧ, ਵੱਧ
- II. ਘੱਟ, ਵੱਧ
- III. ਵੱਧ, ਘੱਟ
- IV. ਤੇਜ਼, ਹੌਲੀ

Question 3

ਮਿਆਦੀ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮ ਦੇ ਬਾਰੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਸਹੀ ਹੈ?

- I. ਮਿਆਦੀ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮਾਂ ਜੀਵਨ-ਭਰ ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਚੋਣ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ
- II. ਸਭ ਮਿਆਦੀ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪਗਤਾ ਰਾਈਡਰ ਉਪਲੱਬਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
- III. ਮਿਆਦੀ ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਇੱਕਲੀ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹੋਰ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਰਾਈਡਰ ਵਜੋਂ ਵੀ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ
- IV. ਮਿਆਦੀ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸਹੂਲਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ

Question 4

ਘੱਟਦਾ-ਮਿਆਦ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ, ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ _____ ਹੈ।

- I. ਵੱਧਦਾ
- II. ਘੱਟਦਾ
- III. ਸਥਿਰ ਹੁੰਦਾ
- IV. ਆਮਦਨ ਹੁੰਦਾ

Question 5

ਮਿਆਦੀ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਤਬਾਦਲਾ ਚੋਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ _____ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਸਕਦੇ ਹੋ।

- I. ਪੂਰਾ ਜੀਵਨ ਪਾਲਸੀ
- II. ਘਰ-ਕਰਜ਼ ਪਾਲਸੀ
- III. ਬੈਂਕ ਐਫਡੀ

IV. ਘੱਟਣ ਵਾਲੀ ਮਿਆਦੀ ਪਾਲਸੀ

Question 6

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਕਸਦ ਕੀ ਹੈ?

- I. ਟੈਕਸ ਛੋਟਾਂ
- II. ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਸੀਲਾ
- III. ਵਿਅਕਤੀ ਵਲੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਘਾਟੇ ਵਿਰੁਧ ਸੁਰੱਖਿਆ
- IV. ਧਨ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ

Question 7

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਮਿਆਦੀ ਸਕੀਮ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹੈ?

- I. ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਧਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ
- II. ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬੀਮੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਵੱਡਾ ਬਜਟ ਹੈ।
- III. ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬੀਮੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਘੱਟ ਬਜਟ ਹੈ।
- IV. ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੱਧ ਫਾਇਦਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

Question 8

ਘੱਟਦਾ ਮਿਆਦ ਅਸ਼ੋਅਰੈਂਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਕਥਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਗਲਤ ਹੈ?

- I. ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਾਲ ਮੌਤ ਫਾਇਦੇ ਦੀ ਰਕਮ ਘੱਟਦੀ ਹੈ
- II. ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਰਕਮ ਘੱਟਦੀ ਹੈ
- III. ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਸਥਿਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ
- IV. ਘਰ-ਕਰਜ਼ ਛੋਟ ਸਕੀਮਾਂ ਘੱਟਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮਿਆਦੀ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮਾਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਹਨ

Question 9

ਇੰਡਾਊਸਮੈਂਟ ਅਸ਼ੋਅਰੈਂਸ ਸਕੀਮ ਦੇ ਬਾਰੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਕਥਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਹੀ ਹੈ?

- I. ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਮੌਤ ਫਾਇਦਾ ਭਾਗ ਹੀ ਹੈ
- II. ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਫਾਇਦਾ ਭਾਗ ਹੀ ਹੈ
- III. ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਫਾਇਦਾ ਭਾਗ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਫਾਇਦਾ ਭਾਗ ਵੀ ਹੈ

IV. ਇਹ ਮਿਆਦੀ ਸਕੀਮ ਦੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹੈ

Question 10

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਇੰਡਾਊਮੈਂਟ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ?

- I. ਘਰ-ਕਰਜ਼ ਛੋਟ ਸਕੀਮ
- II. ਕਰੈਡਿਟ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮ
- III. ਧਨ ਵਾਪਸੀ ਸਕੀਮ
- IV. ਪੂਰਾ ਜੀਵਨ ਸਕੀਮ

ਸਵੈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ

Answer 1

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਘਰ-ਕਰਜ਼ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਦੇ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਘਰ-ਕਰਜ਼ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

Answer 2

ਸਹੀਂ ਚੋਣ I ਹੈ।

ਤੁਹਾਡੇ ਵਲੋਂ ਤੁਹਾਡੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਵੱਲ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਵੱਧ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ, ਤੁਹਾਡੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਉੱਤੇ ਲਾਭਪਾਤਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਹਰਜਾਨਾ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗਾ।

Answer 3

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਮਿਆਦੀ ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਇੱਕਲੀ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹੋਰ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਰਾਈਡਰ ਵਜੋਂ ਵੀ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

Answer 4

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਘੱਟਦਾ-ਮਿਆਦ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ, ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਸਥਿਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

Answer 5

ਸਹੀਂ ਚੋਣ । ਹੈ।

ਮਿਆਦੀ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਤਬਾਦਲਾ ਚੋਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਜੀਵਨ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਸਕਦੇ ਹੋ।

Answer 6

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਮੁੱਲ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਕਸਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

Answer 7

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਮਿਆਦੀ ਸਕੀਮ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਚੰਗੀ ਸਕੀਮ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬੀਮੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਬਜਟ ਘੱਟ ਹੈ।

Answer 8

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਘੱਟਦਾ ਮਿਆਦ ਅਸ਼ੋਅਰੈਂਸ ਸਕੀਮਾਂ ਲਈ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਸਥਿਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

Answer 9

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਇੰਡਾਊਸਮੈਂਟ ਅਸ਼ੋਅਰੈਂਸ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਫਾਇਦਾ ਭਾਗ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਫਾਇਦਾ ਭਾਗ ਵੀ ਹੈ।

Answer 10

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਧਨ ਵਾਪਸੀ ਸਕੀਮ ਇੰਡਾਊਮੈਂਟ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮ ਦੀ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ।

ਪਾਠ 9

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ - II

ਪਾਠ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਰਿਵਾਇਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਰਿਵਾਇਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਫੇਰ ਗ਼ੈਰ-ਰਿਵਾਇਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਲਈ ਖਿੱਚ ਉੱਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮ ਦੇ ਉਪਲੱਬਧ ਗ਼ੈਰ-ਰਿਵਾਇਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਵਾਂਗੇ।

ਸਿੱਖਣ ਨਤੀਜੇ

- A. ਗ਼ੈਰ-ਰਿਵਾਇਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਦਾ ਸਾਰ
- B. ਗ਼ੈਰ-ਰਿਵਾਇਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ

A. ਗ਼ੈਰ-ਰਿਵਾਇਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਦਾ ਸਾਰ

1. ਗ਼ੈਰ-ਰਿਵਾਇਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ - ਮਕਸਦ ਅਤੇ ਲੋੜ

ਪਿਛਲੇ ਪਾਠਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਰਿਵਾਇਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬੀਮੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਬੱਚਤ ਭਾਗ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਇਹ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਵਿੱਤੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦਾ ਭਾਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀ ਇਕੱਤਰ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਸਾਧਨਾਂ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਬੱਚਤ ਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ **ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਅੰਤਰ-ਕਾਲ ਪੂਰਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ, ਜੋ ਕਿ ਸਮਰੱਥ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇ।**

- i. **ਅੰਤਰ-ਕਾਲ ਪੂਰਤੀ** ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ। ਸ਼ਬਦ **ਸਮਰੱਥ (effective)** ਦਾ ਇੱਥੇ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਚੁੱਕਵੇਂ ਫੰਡ ਉਪਲੱਬਧ ਹੋਣ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਜੀਵਨ ਚੱਕਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਆਵਾਂ ਦੌਰਾਨ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ।
- ii. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ **ਪ੍ਰਭਾਵੀ (efficient)** ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਦੀ ਤੇਜ਼ ਦਰ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਫੰਡ ਉਪਲੱਬਧ ਹੋਣ। ਦਿੱਤੇ ਜੇਖਿਮ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਜਿੰਨੀ ਆਮਦਨ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗੀ, ਉਹਨਾਂ ਹੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫਿਕਰ ਦਾ ਨਾਜ਼ੁਕ ਮੋੜ ਆਮਦਨ ਦੀ ਮੁਕਾਬਲੇਯੋਗ ਦਰ ਦੇਣੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵਿੱਤੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਉਪਲੱਬਧ ਹੋਰ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ। ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਦੇ ਰਿਵਾਇਤੀ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਸਕੀਮਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਲੱਛਣਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਪਿਛਲੇ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੰਡਲ ਸਕੀਮਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਬੰਡਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਾਇਦੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਇੱਕ ਪੈਕੇਜ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

2. ਰਿਵਾਇਤੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀਆਂ ਕਮੀਆਂ

ਗੰਭੀਰ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਰਾਹੀਂ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਚਿੰਤਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ:

- a) **ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਭਾਗ:** ਪਹਿਲਾਂ, ਇੰਡ ਦੀਆਂ ਪਲਾਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚਤ ਜਾਂ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਭਾਗ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਹਿ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬੀਮਾਕਿਕ ਰਾਖਵੇਂ, ਜੋ ਕਿ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਦੀ ਰਕਮ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ

ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮੌਤ-ਦਰ, ਵਿਆਜ ਦਰ, ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਪਦੰਡਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਤਹਿ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਰਾਹੀਂ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਲਪਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਦੀਆਂ ਹਨ।

- b) **ਆਮਦਨ ਦੀ ਦਰ:** ਦੂਜਾ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਲਈ ਆਮਦਨ ਦੀ ਦਰ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿ "ਫਾਇਦੇ ਨਾਲ ਪਾਲਸੀਆਂ" ਵਿੱਚ ਫਾਇਦਿਆਂ ਦਾ ਬੇਸ਼ੱਕ ਪਤਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਕੇਵਲ ਉਦੋਂ ਜਦੋਂ ਇਕਰਾਰ ਖਤਮ ਹੋਵੇਗਾ। ਫੇਰ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਢੁੱਕਵੇਂ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਆਮਦਨ ਦੀ ਦਰ ਦੇ ਬਾਰੇ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਦੀ ਇਹ ਕਮੀ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੱਚਤ ਦੇ ਹੋਰ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨੀ ਐਖੀ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਬੱਚਤ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਕਿੰਨਾ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਤੁਲਨਾ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।
- c) **ਸਮਰਪਨ ਮੁੱਲ:** ਤੀਜੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਕਦ ਤੇ ਸਮਰਪਨ ਮੁੱਲ (ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ) ਕੁਝ ਮੁੱਲਾਂ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੀਮਾਕਿਕ ਰਾਖਵੀਂ ਰਕਮ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਸੰਪਤੀ ਹਿੱਸਾ) ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੁੱਲ ਕਾਫ਼ੀ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਤਹਿ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਪਰਮਨ ਮੁੱਲ ਕੱਢਣ ਦਾ ਢੰਗ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- d) **ਮਨਾਫ਼ਾ:** ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਨਾਫ਼ੇ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਨਿਵੇਸ਼ ਉੱਤੇ ਸਮਝਦਾਰ ਨਿਯਮਾਂ ਤੇ ਸਖ਼ਤ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੇ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਦੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਉੱਤੇ ਬੇਨਸ ਤੁਰੰਤ ਉਪਲੱਬਧ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਹਨਾਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਉੱਤੇ ਮਨਾਫ਼ਾ ਹੋਰ ਵੱਧ ਜੋਖਿਮ ਵਾਲੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮਨਾਫ਼ੇ ਜਿੰਨਾ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

3. ਤਬਦੀਲੀਆਂ

ਰਿਵਾਇਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮਾਂ ਦੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਦੇ ਵਜੋਂ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਉਤਪਾਦ ਪ੍ਰੋਫਾਇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਹੈ:

- a) **ਅਣ-ਬੰਡਲ ਕਰਨਾ**

ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਬੱਚਤ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੇਵਾਂ ਦੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਮਿਸ਼ਰਨ ਦੇ ਨਾਲੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਬੱਚਤ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਰਗੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨਾਲ ਮਿਆਦੀ ਬੀਮੇ ਦੀ ਮੁੜ-ਖੋਜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਉਤਪਾਦਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਬੀਮਾ ਅਤੇ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਬੀਮਾ ਮੋਢੀ ਹਨ, ਬਰਤਾਨੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਯੂਨਿਟ ਲਿੰਕ ਕੀਤੇ ਬੀਮੇ ਉਭਾਰ ਉੱਤੇ ਹਨ।

b) ਨਿਵੇਸ਼ ਸੰਬੰਧ

ਦੂਜਾ ਰੁਝਾਨ ਨਿਵੇਸ਼ ਲਿੰਕ ਕੀਤੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਵੱਲ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਲਈ ਫਾਇਦੇ ਨੂੰ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਇੰਡੈਕਸ ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਹਨ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਇਸ ਵੱਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਨਵੇਂ ਉਤਪਾਦ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਯੂਨਿਟ ਲਿੰਕ ਕੀਤੇ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਵਿੱਤੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਮਨਾਫ਼ੇ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉੱਚ ਮੁਕਾਬਲੇਯੋਗ ਦਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਫੰਡ ਮੈਨੇਜਰ ਸਨ।

c) ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ

ਅਣ-ਬੰਡਲ ਹੋਣ ਨਾਲ ਆਮਦਨ ਦੀ ਦਰ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਵਸੂਲੇ ਜਾਂਦੀ ਕੀਮਤ (ਜਿਵੇਂ ਖਰਚ ਆਦਿ) ਦੇ ਬਾਰੇ ਵੱਧ ਸਪਸ਼ਟ ਵੀ ਮਿਲੀ। ਇਹ ਸਭ ਸਾਫ਼-ਸਾਫ਼ ਵੰਡ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ।

d) ਗ਼ੈਰ-ਮਿਆਦੀ ਉਤਪਾਦ

ਸਖ਼ਤ ਤੋਂ ਲਚਕੀਲੇ ਉਤਪਾਦ ਢਾਂਚੇ ਵੱਲ ਚੋਥੀ ਵੱਡੀ ਤਬਦੀਲੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਮਿਆਦੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਵੱਲ ਰੁਝਾਨ ਵਜੋਂ ਵੀ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਗ਼ੈਰ-ਮਿਆਦੀ ਬਾਰੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਚੋਣ ਦੇ ਡਿਗਰੀ ਦੇ

ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਗਾਹਕ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਰਤ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗਾਹਕ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

- ✓ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਅਤੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਤਹਿ ਕਰਨ ਤੇ ਬਦਲਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ
- ✓ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ

4. ਅਪੀਲ - ਲੋੜ ਪੂਰਾ ਹੋਣੀ

ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਮੰਗ ਵੱਧਣ ਵਾਲੀ ਉਤਪਾਦ ਦੀ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦਾ ਵੱਡੇ ਸਰੋਤ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਹਨ:

- a) ਨਿਵੇਸ਼ ਫਾਇਦੇ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਲਿੰਕ: ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਨਿਵੇਸ਼ ਫਾਇਦੇ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਲਿੰਕ ਦਾ ਪੱਖ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਲਚਕਦਾਰ ਅਤੇ ਉਮੀਦ ਵਾਲੇ ਪੂੰਜੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਨਿਵੇਸ਼ ਲਿੰਕ ਕੀਤੀਆਂ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੀ ਹੋਵੇ, ਇਕਵਿਟੀ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਤਾਰ-ਚੜ੍ਹਾਅ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਥਿਰ ਆਮਦਨ ਸਾਧਨਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਪੋਰਟਫੋਲਿਓ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹਨ, ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਲਈ ਚੰਗੀ ਆਮਦਨ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਮੁੱਲ ਉਤਪਾਦ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।
- b) ਮੁਦਰਾ ਫੈਲਾਅ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨ: ਮਨਾਫ਼ੇ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਬੱਚਤ ਉੱਤੇ ਮੁਦਰਾ-ਫੈਲਾਅ ਦੇ ਅਸਰ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ, ਮੁਦਰਾ-ਫੈਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਧਨ ਦੀ ਖਰੀਦ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੋਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦਾ ਇੱਕ ਰੁਪਇਆ ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਕੇਵਲ 30 ਪੈਸੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸਕਰਕੇ ਅੱਜ ਦੇ 100 ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੂਲ ਧਨ ਨੂੰ ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 300 ਰੁਪਏ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਅੱਜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਉੱਤੇ ਮਨਾਫ਼ਾ ਦੀ ਦਰ ਮੁਦਰਾ-ਫੈਲਾਅ ਦੀ ਦਰ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਵੱਧ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇੱਥੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਲਿੰਕ ਕੀਤੀਆਂ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਰਿਵਾਇਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।
- c) ਲਚਕੀਲਾਪਨ: ਇਹ ਅਪੀਲ ਲਈ ਤੀਜਾ ਕਾਰਨ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਲਚਕੀਲਾਪਨ ਹੈ। ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਹੁਣ ਹੱਦ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਰਕਮ ਅਤੇ ਮੌਤ ਫਾਇਦੇ ਤੇ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਨਿਵੇਸ਼ ਲਿੰਕ ਕੀਤੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਚੋਣ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਮਿਸ਼ਰਨ ਬਾਰੇ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਉੱਤੇ ਵੱਧ ਕੰਟਰੋਲ ਮਿਲਿਆ।

- d) **ਸਮਰਪਨ ਮੁੱਲ:** ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਪਾਲਸੀਆਂ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਤਹਿ ਕੀਤੇ ਸਾਲਾਂ (ਮੰਨ ਲਵੋ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲ) ਬਾਅਦ ਸਕੀਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੈਸੇ ਕਢਵਾਉਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਮਾਮੂਲੀ ਸਮਰਪਨ ਖਰਚਾ ਕੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਰਪਨ ਜਾਂ ਨਕਦੀ ਲੈਣ ਉੱਤੇ ਉਫਲੱਬਧ ਰਕਮ ਰਿਵਾਇਤੀ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਉਪਲੱਬਧ ਸਮਰਪਨ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਪਾਲਸੀਆਂ ਬਹੁਤ ਹਰਮਨਪਿਆਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਰਿਵਾਇਤੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ - **ਧਨ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮਕਸਦ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਸਾਧਨਾਂ ਲਈ ਮੰਗ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।** ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ, "ਵਿਆਪਕ (ਯੂਨੀਵਰਸਲ) ਜੀਵਨ" ਵਰਗੇ ਉਤਪਾਦ ਦਾ ਮਕਸਦ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਉੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਆਜ ਦਰ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੇ ਧਨ ਤੇ ਪੂੰਜੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਕਮਾਇਆ ਹੈ।

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਅਤੇ ਅੰਕਿਤ ਮੁੱਲ ਲਈ ਲਚਕੀਲੇਪਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਾਸ ਹਾਲਤਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਅਨੁਕੂਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਘਾਟੇ ਪਏ ਪਹਿਲਾਂ ਕਢਵਾਉਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੂੰ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਧਨ ਨੂੰ ਲਾਕ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਹੈ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 1

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਗ਼ੈਰ-ਰਿਵਾਇਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਹੈ?

- I. ਮਿਆਦੀ ਬੀਮਾ
- II. ਵਿਆਪਕ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ
- III. ਇੰਡਾਊਸਮੈਂਟ ਬੀਮਾ
- IV. ਪੂਰਾ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ

B. ਗ਼ੈਰ-ਰਿਵਾਇਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ

1. ਕੁਝ ਗ਼ੈਰ-ਰਿਵਾਇਤੀ ਉਤਪਾਦ

ਇਹ ਪਾਠ ਦੇ ਬਾਕੀ ਪ੍ਰੈਰਿਅਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਗ਼ੈਰ-ਰਿਵਾਇਤੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗੇ, ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਤੇ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਫੈਲ ਰਹੇ ਹਨ।

a) ਵਿਆਪਕ ਜੀਵਨ

ਵਿਆਪਕ (ਯੂਨੀਵਰਸਲ) ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਇੱਕ ਪਾਲਸੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ 1979 ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਸੀਵਿਆਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅੱਧ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਛੇਤੀ ਹਰਮਨਪਿਆਰੀ ਹੋਈ।

ਆਈਆਰਡੀਏ(IRDA) ਦੇ ਨਵੰਬਰ 2010 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਮੁਤਾਬਕ "ਸਭ ਵਿਆਪਕ ਜੀਵਨ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ (VIP) ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ"।

ਜਾਣਕਾਰੀ

ਵਿਆਪਕ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ

ਵਿਆਪਕ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਇਸ ਦੇ ਲਚਕੀਲੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ, ਲਚਕੀਲਾ ਅੰਕਿਤ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਮੈਂਟ ਫਾਇਦਾ ਰਕਮ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਕਰਨਾਂ ਦੇ ਅਣ-ਬੰਡਲ ਵਰਗੇ ਲੱਛਣਾਂ ਕਰਕੇ ਇਹ ਪੱਕੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਦਾ ਰੂਪ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਿਵਾਇਤੀ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਪਾਲਸੀਆਂ ਲਈ ਖਾਸ ਕੁੱਲ ਜਾਂ ਦਫ਼ਤਰੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰ ਚਾਲੂ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨਿਯਮਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਵਿਆਪਕ ਜੀਵਨ ਪਾਲਸੀਆਂ ਪਾਲਸੀ-ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਹੱਦ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਉਸ ਵਲੋਂ ਚਾਹੀਦੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਰਕਮ ਤਹਿ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਜਿੰਨਾ ਆਕਾਰ ਵੱਧ, ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਹਨੀ ਵੱਧ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਦਾ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਵੀ ਵੱਧ।

ਵਿਆਪਕ ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਫਾਇਦਾ ਪਹਿਲੇ ਪਾਲਸੀ ਸਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਚਕੀਲੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇੰਨਾ ਹੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਪਾਲਸੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਤਦ ਤੱਕ ਚਾਲੂ

ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦਾ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਮੌਤ-ਦਰ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਲਚਕੀਲੇਪਨ ਨੇ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੂੰ ਤਹਿ ਕੀਤੀ ਕੀਮਤ ਉੱਤੇ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਭੁਗਤਾਨ ਛੱਡ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਟੀਚਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

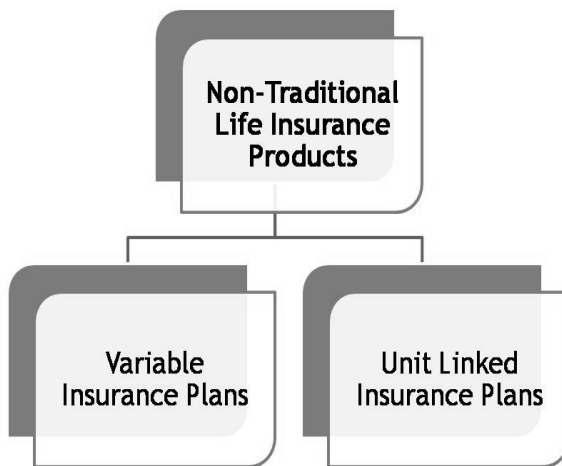
ਲਚਕੀਲੇ ਢਾਂਚੇ ਨੇ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੂੰ ਉਪਲੱਬਧ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚੋਂ ਅਧੂਰੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਢਵਾਉਣ ਦੇ ਵੀ ਸਮਰੱਥ ਕੀਤਾ, ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਚਿੰਤਾ ਕੀਤੇ ਕਿ ਰਕਮ ਵਾਪਿਸ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਵਿਆਜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਬੱਸ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਘੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਲਚਕੀਲੇਪਨ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਫਾਇਦਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਕਿਤ ਮੁੱਲ ਵੀ ਬਦਲ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਪਰ ਇਹ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਗਲਤ-ਵਿਕਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਵਰਗੇ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਸੰਭਾਵਿਤ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਕ 'ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਕੁਝ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪਾਲਸੀ ਆਪਣੇ ਖੁਦ-ਬ-ਖੁਦ ਚੱਲਦੀ ਰਹੇਗੀ' ਨਾਲ ਵਰਗਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਨਿਵੇਸ਼ ਆਮਦਨ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਈ ਤਾਂ।

ਅੱਸੀਵਿਆਂ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਅੱਧ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਆਉਣ ਨਾਲ ਨਕਦ ਮੁੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਆ ਗਈ। ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਭੁਗਤਾਨ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਏ ਸਨ, ਆਪਣੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਲੈਪਸ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਅਤੇ ਇਹ ਜਾਣਨ ਉੱਤੇ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਏ।

Diagram 1: ਗ਼ੈਰ-ਰਿਵਾਇਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਈਆਰਡੀਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕੇਵਲ ਦੋ ਹੀ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਗ਼ੈਰ-ਰਿਵਾਇਤੀ ਬੱਚਤ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦਾ ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਹੈ।

- ✓ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮ
- ✓ ਯੂਨਿਟ ਲਿੰਕ ਕੀਤੀਆਂ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮ

i. ਪਰਿਵਰਤਨ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ

ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਚੰਗਾ ਰਹੇਗਾ ਕਿ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਹੋਰ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਹ ਪਾਲਸੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ 1977 ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ "ਪੂਰਾ ਜੀਵਨ" ਕਿਸਮ ਦੀ ਪਾਲਸੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਮੌਤ ਫਾਇਦਾ ਤੇ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਖਾਸ ਨਿਵੇਸ਼ ਖਾਤੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਜ਼ਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਬਦਲਦਾ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਪਾਲਸੀ ਵਿਆਜ ਦਰ ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। **ਸਿਧਾਂਤਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਸਿਫਰ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਾਲਸੀ ਖਤਮ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।**

ਰਿਵਾਇਤੀ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲੋਂ ਫ਼ਰਕ ਸਪਸ਼ਟ ਹਨ। ਰਿਵਾਇਤੀ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਪਾਲਸੀ ਦਾ ਅੰਕਿਤ ਮੁੱਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪੂਰੀ ਪਾਲਸੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸਥਿਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ

ਤੇ ਵਿਆਜ ਕਮਾਈ ਖਾਸ ਦਰ ਨਾਲ ਵੱਧਦਾ ਹੈ। ਸੰਪਤੀ ਵਾਲੀ ਪਾਲਸੀ ਆਮ ਨਿਵੇਸ਼ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਇਸ ਦੇ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਪੋਰਟਫੋਲਿਓ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਇਸ ਖਾਤੇ ਵਿਚਲੀ ਸੰਪਤੀ ਉੱਤੇ ਇਕਸਾਰ ਆਮਦਨ ਦੀ ਦਰ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲੀ ਪਾਲਸੀ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਆਮ ਨਿਵੇਸ਼ ਖਾਤੇ ਦਾ ਭਾਗ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਖਾਤੇ ਵਜੋਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਕਤ (ਸੈਗਰਿਗੇਇਟ) ਖਾਤੇ ਵਜੋਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤੀਆਂ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਪਾਲਸੀਆਂ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੋਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪਾਲਸੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਖਾਤਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਫੰਡ ਮਿਲਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਮੌਤ ਫਾਇਦੇ ਤੇ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਰੁਝਾਨਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਬਦਲਦੇ ਹਨ। ਪਾਲਸੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮੌਤ ਫਾਇਦੇ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਵੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਮੌਤ-ਦਰ ਅਤੇ ਖਰਚ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਝੱਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਿਵਾਇਤੀ ਪੂਰਾ ਜੀਵਨ ਲਈ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਸਥਿਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸਕਰਕੇ ਰਿਵਾਇਤੀ ਪੂਰਨ ਜੀਵਨ ਪਾਲਸੀ ਨਾਲ ਮੁੱਖ ਅੰਤਰ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਾਰਕ ਦਾ ਹੈ।

ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਜੀਵਨ ਪਾਲਸੀਆਂ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਪਸੰਦ ਦੀ ਚੋਣ ਬਣ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਦੇ ਭਾਂਤ-ਭਾਂਤ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਪਣੇ ਪੋਰਟਫੋਲਿਓ ਦੀ ਪਸੰਦੀਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਤੋਂ ਸਿੱਧਾ ਫਾਇਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸ਼ਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਖਰੀਦਦਾਰ ਪਾਲਸੀ ਉੱਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਝੱਲਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਅਤੇ ਇੱਛੁਤ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਜੀਵਨ ਪਾਲਸੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕਵਿਟੀ/ਕਰਜ਼ ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਤਜਰਬਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਹਰਮਨਪਿਆਰਾ ਹੋਣਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਬਾਜ਼ਾਰ ਹਾਲਤਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ - ਬਾਜ਼ਾਰ ਚੜ੍ਹਾਅ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਅਤੇ ਸਟਾਕ ਤੇ ਬੈਂਡ ਕੀਮਤ ਡਿੱਗਣ ਨਾਲ ਕਮੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਸਥਿਰਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਜੀਵਨ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇ।

ii. ਯੂਨਿਟ ਲਿੰਕ ਕੀਤਾ ਬੀਮਾ

ਯੂਨਿਟ ਲਿੰਕ ਕੀਤੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਯੂਲਿਪ(UILIP) ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਰਮਨਪਿਆਰੇ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਉਤਪਾਦ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਕਈ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਵਾਇਤੀ ਸਕੀਮਾਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਕੀਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿੱਚ ਧਨੀ ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਸਧਾਰਨ ਇਕਵਿਟੀ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵੱਡੀ ਪੂੰਜੀ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਫਾਇਦੇ ਕਮਾਏ ਸਨ। ਇਕਵਿਟੀ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਅਤੇ ਇਕਵਿਟੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫਾਇਦੇ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ ਸੀ।

ਇਸਕਰਕੇ ਫਾਇਦਾ (ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੀਆਂ) ਪਾਲਸੀਆਂ ਨਾਲ ਰਸਮੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜੀਵਨ ਦਫ਼ਤਰ ਦੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਕੁਝ ਸੰਬੰਧ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਸੰਬੰਧ ਸਿੱਧਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਦਾ ਬੇਨਸ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਤ (ਅਕਸਰ ਸਾਲਨਾ) ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਐਲਾਨੇ ਲਾਭ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਬੀਮਾਕਿਕ ਵਲੋਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅੰਦਾਜ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਭ ਤੋਂ ਗੰਭੀਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਾਰੰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ। ਇਸਕਰਕੇ ਬੇਨਸ ਅਕਸਰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਮੁੱਲ ਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਬੱਚਤ ਦੇ ਐਲਾਨਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਇਸ ਨੂੰ ਬੇਨਸ ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਮੁਕਤ ਸੰਪਤੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵਾਧੇ ਲਈ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਹ ਸਭ ਦੇ ਕਰਕੇ ਪਾਲਸੀਆਂ ਉੱਤੇ ਜੋੜਿਆ ਬੇਨਸ ਕੇਵਲ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਅਤੇ ਖਾਸ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

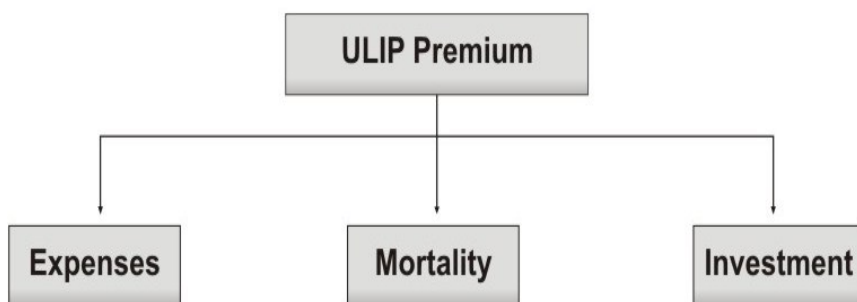
ਮੁੱਢਲਾ ਸਿਧਾਂਤ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਰਿਵਾਇਤੀ ਪਾਲਸੀਆਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਹੈ ਕਿ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਨਿਵੇਸ਼ ਆਮਦਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਿਵੇਸ਼ ਬੇਨਸ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਰਤ ਬੇਨਸ ਨੇ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕਵਿਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੱਧ ਮਨਾਫ਼ਾ ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੱਰਥ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਹਾਲੇ ਵੀ ਜੀਵਨ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਉੱਤੇ ਹੀ ਨਿਰਭਰ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਬੇਨਸ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਫੇਰ, ਬੇਨਸ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਹੀ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਆਮਦਨ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਯੂਨਿਟ ਲਿੰਕ ਕੀਤੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੇਵਾਂ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਦਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਅਧੀਨ ਫਾਇਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਅਧੂਰੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ, ਜਦੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਂ ਯੂਨਿਟਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸਕਰਕੇ ਯੂਨਿਟ ਲਿੰਕ ਕੀਤੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਸਿੱਧੇ ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਨਕਦੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਯੂਨਿਟ ਅਕਸਰ ਖਾਸ ਤਹਿ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਯੂਨਿਟ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਮੁਕਤ (ਸੈਗਰਿਗੇਇਟ)(ਅੰਦਰੂਨੀ) ਫੰਡ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਯੂਨਿਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਇੱਕਲੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਉੱਤੇ ਜਾਂ ਨਿਯਮਤ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਭੁਗਤਾਨ ਰਾਹੀਂ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬਰਤਾਨੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹਨਾਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਵੇਸ਼ ਸਾਧਨ ਦੇ ਵਜੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਭਾਗ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਰਿਵਾਇਤੀ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਵੱਖਰਾ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਿਵਾਇਤੀ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਪਾਲਸੀਆਂ ਬੰਡਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਿਆਦ, ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਬੱਚਤ ਭਾਗਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਯੂਨਿਟ ਲਿੰਕ ਕੀਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਬੰਡਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਬੀਮਾ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਖਰਚਾ ਤੇ ਖਰਚ ਭਾਗ ਦੇ ਲਈ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

Diagram 2: ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵੰਡ

ਇੱਕਵਾਰ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹਨਾਂ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਖਾਤੇ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਯੂਨਿਟਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ-ਤਹਿ ਕੀਤੇ ਇੰਡੈਕਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਬਿੰਦੂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਸੂਤਰ ਨਾਲ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਹਿ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਯੂਨਿਟ ਦਾ ਮੁੱਲ ਸ਼ੁੱਧ ਸੰਪਤੀ ਮੁੱਲ (ਐਨਓਵੀ) ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਪਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫੰਡ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਮੁੱਲ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਸੂਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਦੋ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਹੀ ਦੇਣਯੋਗ ਫਾਇਦਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਸਕਰਕੇ ਪਾਲਸੀ-ਧਾਰਕ ਫਾਇਦੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਕਲਪਣਾ ਅਤੇ ਮਰਜ਼ੀ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ

ਯੂਨਿਟ ਲਿੰਕ ਕੀਤੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਿਆਰਾ ਫੀਚਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਯੂਨਿਟ-ਧਾਰਕ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਪੋਰਟਫੋਲਿਓ ਮਿਸ਼ਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਡੇਬਿਟ, ਸੰਤੁਲਨ ਅਤੇ ਇਕਵਿਟਈ ਫੰਡਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਚੋਣ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਡੇਬਿਟ ਫੰਡ ਦਾ ਭਾਵ ਕਿਸੇ ਦੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਿਵੇਸ਼ ਡੇਬਿਟ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰਨਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗਿਲਟ ਅਤੇ ਬੱਡ। ਇਕਵਿਟੀ ਫੰਡ ਦਾ ਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਯੂਨਿਟ ਮੁੱਖ ਇਕਵਿਟੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਇਹ ਵੱਡੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵੀ ਉਪਲੱਬਧ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਕਵਿਟੀ ਫੰਡ	ਡੇਬਿਟ ਫੰਡ	ਸੰਤੁਲਿਤ ਕੀਤੇ ਫੰਡ	ਧਨ ਬਾਜ਼ਾਰ ਫੰਡ
ਇਹ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੂੰਜੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਇਕਵਿਟਈ ਅਤੇ ਇਕਵਿਟੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਾਧਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।	ਇਹ ਫੰਡ ਪੂੰਜੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਸਰਕਾਰੀ ਬੱਡ, ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਬੱਡ, ਸਥਿਰ ਜ਼ਮ੍ਹਾਂ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ।	ਇਹ ਫੰਡ ਇਕਵਿਟਈ ਅਤੇ ਡੇਬਿਟ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਮਿਸ਼ਰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ।	ਇਹ ਫੰਡ ਸਾਧਨਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖਜ਼ਾਨਾ ਬਿੱਲ, ਜ਼ਮ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ, ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਪੇਪਰ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਨਾਲ ਪੂੰਜੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਵਿਅਕਤੀ ਵਾਧਾ ਫੰਡ, ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੱਧਦੇ ਸਟਾਕ ਜਾਂ ਸੰਤੁਲਿਤ ਫੰਡਾਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੂੰਜੀ ਫਾਇਦੇ ਨਾਲ ਆਮਦਨ ਲਈ ਸੰਤੁਲਿਤ ਤਰੱਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਵਿੱਚੋਂ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਸੈਕਟਰਲ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਵੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੇਵਲ ਕੁਝ ਖੇਤਰਾਂ ਤੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਚੁਣੀ ਗਈ ਚੋਣ ਕਿਸੇ ਦੇ ਜੋਖਿਮ ਪ੍ਰੋਫਾਇਲ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀ ਹੋਈ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਧਾਨ ਵੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਫੰਡ ਟੀਚਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਣ।

ਇਹ ਸਭ ਚੇਣਾਂ ਪਾਤਰਤਾ ਵੀ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਪੇਰਟਫੋਲਿਓ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਯੂਨਿਟ ਮੁੱਲ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਗਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਜੋਖਿਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਯੂਨਿਟ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਲੋਂ ਝੱਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਮੌਤ-ਦਰ ਅਤੇ ਖਰਚ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਝੱਲੇ।

ਰਿਵਾਇਤੀ ਸਕੀਮਾਂ ਦੇ ਉਲਟ, ਯੂਨਿਟ ਲਿੰਕ ਕੀਤੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਪੂੰਜੀ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ। ਬੀਮਤ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਰਕਮ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਨਿਯਮਤ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਗੁਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬੀਮਤ ਕੋਲ ਵੱਧ ਅਤੇ ਘੱਟ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਚੋਣ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਿੱਚ ਦੋ ਭਾਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ - ਮਿਆਦੀ ਭਾਗ ਨੂੰ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਫੰਡ (ਯੂਕੇ ਵਿੱਚ ਸਟਰਲਿੰਗ ਫੰਡ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ), ਜੋ ਕਿ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਰਕਮ ਦੇਵੇਗਾ ਬਾਕੀ ਦੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਯੂਨਿਟ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂੰਜੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਸਟਾਕ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ।

ਮੌਤ ਹੋਣ ਉੱਤੇ, ਮੌਤ ਫਾਇਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਰਕਮ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਖਆਤੇ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਫੰਡ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਫੰਡ ਮੁੱਲ ਸਧਾਰਨ ਨੂੰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਯੂਨਿਟ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਯੂਨਿਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਾਲ ਗੁਣਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 2

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਬਿਆਨ ਗਲਤ ਹੈ?

- I. ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਆਰਜ਼ੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਹੈ
- II. ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪੱਕੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਹੈ
- III. ਪਾਲਸੀ ਦਾ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਖਾਤਾ ਹੈ।
- IV. ਪਾਲਸੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮੌਤ ਫਾਇਦੇ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਸਾਰ

- ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫਿਕਰ ਦਾ ਨਾਜ਼ੁਕ ਮੋੜ ਆਮਦਨ ਦੀ ਮੁਕਾਬਲੇਯੋਗ ਦਰ ਦੇਣੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵਿੱਤੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਉਪਲੱਬਧ ਹੋਰ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ।
- ਗ਼ੈਰ-ਰਿਵਾਇਤੀ ਜੀਵਨ ਉਤਪਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕੁਝ ਰੁਝਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ-ਬੰਡ, ਨਿਵੇਸ਼ ਸੰਬੰਧ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਹਨ।

- ਵਿਆਪਕ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਇਸ ਦੇ ਲਚਕੀਲੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ, ਲਚਕੀਲਾ ਅੰਕਿਤ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਮੌਤ ਫਾਇਦਾ ਰਕਮ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਕਰਨਾਂ ਦੇ ਅਣ-ਬੰਡਲ ਵਰਗੇ ਲੱਛਣਾਂ ਕਰਕੇ ਇਹ ਪੱਕੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਦਾ ਰੂਪ ਹੈ।
- ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ "ਪੂਰਾ ਜੀਵਨ" ਕਿਸਮ ਦੀ ਪਾਲਸੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਮੌਤ ਫਾਇਦਾ ਤੇ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਖਾਸ ਨਿਵੇਸ਼ ਖਾਤੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਬਦਲਦਾ ਹੈ।
- ਯੂਨਿਟ ਲਿੰਕ ਕੀਤੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਯੂਲਿਪ(ULIP) ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਰਮਨਪਿਆਰੇ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਉਤਪਾਦ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਕਈ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਵਾਇਤੀ ਸਕੀਮਾਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।
- ਯੂਨਿਟ ਲਿੰਕ ਕੀਤੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਸਿੱਧੇ ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਨਕਦੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦ

1. ਵਿਆਪਕ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ
2. ਪਰਿਵਰਤਨ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ
3. ਯੂਨਿਟ ਲਿੰਕ ਕੀਤੀਆਂ ਬੀਮਾ
4. ਸ਼ੁੱਧ ਸੰਪਤੀ ਮੁੱਲ

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਜਵਾਬ

Answer 1

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਵਿਆਪਕ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਇੱਕ ਗ਼ੈਰ-ਰਿਵਾਇਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਹੈ।

Answer 2

ਸਹੀ ਚੋਣ I ਹੈ।

ਬਿਆਨ "ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਆਰਜ਼ੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਹੈ" ਗਲਤ ਹੈ

ਬਿਆਨ "ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪੱਕੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਹੈ" ਸਹੀ ਹੈ

ਸਵੈ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲ

Question 1

ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰ-ਕਾਲ (inter-temporal) ਪੂਰਤੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

- I. ਸਮੇਂ ਦੇ ਠੀਕ ਨਾ ਹੋਣ ਤੱਕ ਸਰੋਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਟਾਲਣਾ
- II. ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਰੋਤ ਜਾਰੀ ਕਰਨੇ
- III. ਸਰੋਤ ਵੰਡ ਨੂੰ ਆਰਜ਼ੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਰਨਾ
- IV. ਸਰੋਤ ਵੰਡ ਨੂੰ ਬਹੁਵਿਧੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਰਨਾ

Question 2

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਰਿਵਾਇਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਦੀ ਕਮੀ ਹੈ?

- I. ਇਹਨਾਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਲਈ ਮਨਾਫ਼ਾ ਵੱਧ ਹੈ
- II. ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਾਫ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਪੁਰਦਗੀ ਮੁੱਲ ਉੱਤੇ ਪੁੱਜਣਾ
- III. ਸਪਸ਼ਟ ਤਹਿ ਨਕਦ ਅਤੇ ਬੱਚਤ ਮੁੱਲ ਭਾਗ
- IV. ਫਾਇਦੇ ਦੀ ਦਰ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ

Question 3

ਵਿਆਪਕ ਜੀਵਨ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕਦੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?

- I. ਅਮਰੀਕਾ
- II. ਬਰਤਾਨੀਆ
- III. ਜਰਮਨੀ
- IV. ਫਰਾਂਸ

Question 4

ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਵਲੋਂ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ?

- I. ਸਥਿਰ ਆਮਦਨ ਚੁਣਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ
- II. ਲੋਕ, ਜੋ ਕਿ ਜੋਖਿਮ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਹਨ ਅਤੇ ਇਕਵਿਟੀ ਵਿੱਚ ਉਲਝਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ
- III. ਗਿਆਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ, ਜੋ ਕਿ ਇਕਵਿਟੀ ਲਈ ਮਾਹਿਰ ਹਨ
- IV. ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਨੌਜਵਾਨ

Question 5

ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਬਿਆਨ ਯੂਲਿਪ (ULIP) ਲਈ ਸਹੀ ਹੈ?

- I. ਯੂਨਿਟ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਹਿ ਕੀਤੇ ਸੂਤਰ ਰਾਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- II. ਨਿਵੇਸ਼ ਜੋਖਿਮ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਝੱਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
- III. ਯੂਲਿਪ ਆਪਣੀ ਮਿਆਦ, ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਬੱਚਤ ਭਾਗਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ
- IV. ਯੂਲਿਪ ਬੰਡਲ ਕੀਤੀਆਂ ਉਤਪਾਦ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ

Question 6

ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਬੀਮੇ ਦੀਆਂ ਖਾਸੀਅਤ ਹਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ:

- I. ਲਚਕੀਲਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਭੁਗਤਾਨ
- II. ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ
- III. ਪਾਲਸੀ ਮਾਲਕ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਤ ਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ
- IV. ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮੌਤ ਫਾਇਦੇ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

Question 7

ਵਿਆਪਕ ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਦੇ ਬਾਰੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਹੀ ਹੈ?

ਬਿਆਨ I: ਇਹ ਪਾਲਸੀ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਹੈ

ਬਿਆਨ II: ਪਾਲਸੀ ਮਾਲਕ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਉੱਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਅਧਾਰਿਤ ਧਨ-ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਦਰ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

- I. I ਸਹੀ ਹੈ
- II. II ਸਹੀ ਹੈ
- III. I ਅਤੇ II ਸਹੀ ਹਨ
- IV. I ਅਤੇ II ਗਲਤ ਹਨ

Question 8

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ULIP ਲਈ ਸਹੀ ਹਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ:

- I. ਯੂਨਿਟ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਢੰਬਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ
- II. ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਯੂਨਿਟ ਮੁੱਲ ਲਈ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ
- III. ਯੂਨਿਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਇੱਕਲੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਉੱਤੇ ਜਾਂ ਨਿਯਮਤ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਭੁਗਤਾਨ ਰਾਹੀਂ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- IV. ਯੂਲਿਪ ਪਾਲਸੀ ਢਾਂਚਾ ਬੀਮਾ ਲਾਗਤ ਭਾਗ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

Question 9

IRDA ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੇ ਗ਼ੈਰ-ਰਿਵਾਇਤੀ ਬੱਚਤ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਦੇਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਹੈ?

ਚੋਣ I: ਯੂਨਿਟ ਲਿੰਕ ਕੀਤੀਆਂ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮਾਂ

ਚੋਣ II: ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮ

- I. ਕੇਵਲ I
- II. ਕੇਵਲ II

III. ਅਤੇ ॥ ਦੋਵੇਂ

IV. ਨਾ ਤਾਂ। ਤੇ ਨਾ ਹੀ ॥

Question 10

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਅਣ-ਬੰਡਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹਨ?

- I. ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦਾ ਬੈਂਡ ਨਾਲ ਪਰਸਪਰ ਸੰਬੰਧ
- II. ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦਾ ਇਕਵਿਟੀਜ਼ ਨਾਲ ਪਰਸਪਰ ਸੰਬੰਧ
- III. ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਬੱਚਤ ਭਾਗਾਂ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਨ
- IV. ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਬੱਚਤ ਭਾਗਾਂ ਦਾ ਵੱਖਰਾਕਰਨ

ਸਵੈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ

Answer 1

ਸਹੀਂ ਚੋਣ ॥ ਹੈ।

ਸਰੋਤਾਂ ਦਾ ਅੰਤਰ-ਕਾਲ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਭਾਵ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਹੈ।

Answer 2

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਰਿਵਾਇਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਆਮਦਨ ਦੀ ਦਰ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

Answer 3

ਸਹੀਂ ਚੋਣ I ਹੈ।

ਵਿਆਪਕ ਜੀਵਨ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

Answer 4

ਸਹੀਂ ਚੋਣ ॥ ਹੈ।

ਗਿਆਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕਵਿਟੀ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਹੈ, ਵਲੋਂ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਸੰਭਵਾਨਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ।

Answer 5

ਸਹੀਂ ਚੋਣ ॥ ਹੈ।

ਯੂਲਿਪ ਆਪਣੀ ਮਿਆਦ, ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਬੱਚਤ ਭਾਗਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

Answer 6

ਸਹੀਂ ਚੋਣ । ਹੈ।

ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਦੇਣਯੋਗ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਸਥਿਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਚਕੀਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

Answer 7

ਸਹੀਂ ਚੋਣ ॥ ਹੈ।

ਦੇਵੇਂ ਬਿਆਨ ਸਹੀਂ ਹਨ। ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਲਚਕੀਲਾਪਨ ਵਿਆਪਕ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਦਾ ਇੱਕ ਲੱਛਣ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਦੀ ਇਹ ਕਿਸਮ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੂੰ ਕੁਝ ਬਾਜ਼ਾਰ-ਅਧਾਰਿਤ ਇੰਡੈਕਸ ਦੇ ਨਾਲ ਬੱਝੀ ਆਮਦਨ ਦਰ ਨਾਲ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਸਹਾਇਕ ਹੈ।

Answer 8

ਸਹੀਂ ਚੋਣ ॥ ਹੈ।

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਯੂਲਿਪ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਯੂਨਿਟ ਮੁੱਲ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

Answer 9

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਆਈਆਰਡੀਏ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਗ਼ੈਰ-ਰਿਵਾਇਤੀ ਬੱਚਤ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਯੂਨਿਟ ਲਿੰਕ ਕੀਤੇ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮਾਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ।

Answer 10

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਬੱਚਤ ਭਾਗ ਨੂੰ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰਾ ਕਰਨਾ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਅਣ-ਬੰਡਲ ਕਰਨਾ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਪਾਠ 10

ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ

ਪਾਠ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੇਵਲ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮੌਤ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੇ ਹੋਰ ਇਸਤੇਮਾਲ ਵੀ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਨਤੀਜਤਨ ਬੀਮਾ ਫਾਇਦਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰੋਸਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਪਾਲਸੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਘਰ-ਕਰਜ਼ ਲੈਣ ਲਈ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਇਸਤੇਮਾਲਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਵਾਂਗੇ।

ਸਿੱਖਣ ਨਤੀਜੇ

A. ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ

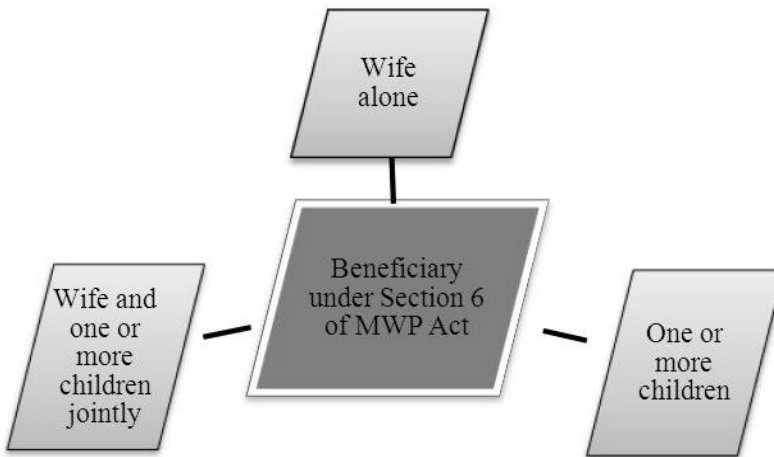
A. ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ

1. ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਕਾਨੂੰਨ

ਜੀਵਨ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸੇ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਾਰਸ਼ਕੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ, ਦੇ ਅਧੀਨ ਫਾਇਦਿਆਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ/ਵਿਰਾਸਤ ਰੱਖਣ ਉੱਤੇ ਸੰਪਤੀ ਫਰਜ਼ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਗਈ, ਟਰੱਸਟ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਹੁਣ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਵੇਰਵੇ ਸਮੇਤ ਸਮਝਣਾ ਚੰਗਾ ਰਹੇਗਾ।

ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਐਕਟ, 1874 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਤਹਿਤ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਅਧੀਨ ਪਤਨੀ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਜਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਐਕਟ, 1874 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਤਹਿਤ ਭਰੋਸਾ ਵੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

Diagram 1: MWP ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਲਾਭਪਾਤਰ

ਇਹ ਤਹਿ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮੇ ਦੀ ਪਾਲਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਵਿਅਕਤੀ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਲਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੀ ਫਾਇਦੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਲਈ ਵੀ, ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਭਰੋਸੇ (ਟਰੱਸਟ) ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏ ਅਤੇ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਰੋਸੇ ਦੇ ਮਕਸਦ ਦੇ ਮੌਜੂਦ ਰਹਿਣ ਤੱਕ, ਪਤੀ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਲੈਣਦਾਰਾਂ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਵਜੋਂ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਨਾ ਹੋਵੇ।

a) MWP ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਫੀਚਰ

- i. ਹਰ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਵੱਖਰਾ ਟਰੱਸਟ ਰਹੇਗਾ। ਜਾਂ ਤਾਂ ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਬੱਚੇ (18 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਵੱਧ) ਟਰੱਸਟੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।
- ii. ਪਾਲਸੀ ਅਦਾਲਤੀ ਕੁਰਕੀ, ਲੈਣਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਬਾਹਰ ਰਹੇਗੀ।
- iii. ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਧਨ ਟਰੱਸਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
- iv. ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਾਮਜ਼ਦ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।
- v. ਜੇ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਭਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਟਰੱਸਟੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪਾਲਸੀ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਟਰੱਸਟੀ ਨੂੰ ਦੇਣਯੋਗ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਰਜ ਖੇਤਰ ਅਧੀਨ ਹਾਲਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਬੀਮੇ ਦਾ ਦਫ਼ਤਰ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।

b) ਫਾਇਦੇ

ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਸਥਿਰ, ਗ਼ੈਰ-ਸੇਧ ਯੋਗ ਟਰੱਸਟ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਟਰੱਸਟ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਟਰੱਸਟੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜੀਵਨ ਪਾਲਸੀ ਅਧੀਨ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਹੋਵੇ। ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ, ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮਤ ਦੀ ਮੌਤ ਉੱਤੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਟਰੱਸਟੀ ਬੀਮਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਲਾਭਪਾਤਰਾਂ ਲਈ ਟਰੱਸਟ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਜੀਵਨ-ਸਾਥੀ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਲਈ ਟਰੱਸਟ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਮਲ ਹੈ, ਪਰ ਲਾਭਪਾਤਰ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਟਰੱਸਟ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ ਯਕੀਨੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਭਪਾਤਰ ਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਲੈਣਦਾਰਾਂ ਦੇ ਲਈ ਫਾਇਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

2. ਮੁੱਖ ਵਿਅਕਤੀ ਬੀਮਾ

ਮੁੱਖ-ਵਿਅਕਤੀ ਬੀਮਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਬੀਮੇ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭਾਗ ਹੈ।

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

ਮੁੱਖ-ਵਿਅਕਤੀ ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਲੋਂ ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਲਏ ਗਏ ਬੀਮੇ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਕਿ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਜਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਅਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਕਰਕੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਲਈ ਹੈ।

ਸਧਾਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਵਿਅਕਤੀ ਬੀਮਾ ਇੱਕ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਮੁੱਖ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਲਈ ਫਾਇਦੇ ਦੇ ਅੰਤਰਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੱਕ ਵਧਾਈ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਵਿਅਕਤੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਅਕਸਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕੋਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਹਰਜਾਨਾ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਮੁੱਖ ਆਮਦਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਰਵਾਨੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਦੇ ਕਰਕੇ ਘਾਟੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ-ਵਿਅਕਤੀ ਬੀਮਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਏ ਘਾਟੇ ਲਈ ਹਰਜਾਨਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਤਹਿ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੱਕੀ ਰਕਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਕਈ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਫਾਇਦੇ ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਾਗ ਲਈ ਜੁੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮੁਹਾਰਤ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਵਿਲੱਖਣ ਅਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੌਧਿਕ ਜਾਇਦਾਦ ਸੰਗਠਨ ਲਈ ਅਤਿ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ਕਿਸੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੇ ਜੀਵਨ ਜਾਂ ਸਿਹਤ ਦੇ ਲਈ ਮੁੱਖ-ਵਿਅਕਤੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਗਿਆਨ, ਕੰਮ ਜਾਂ ਪੂਰਾ ਯੋਗਦਾਨ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਵਿਲੱਖਣ ਮੁੱਲਵਾਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ਇਹ ਖਰਚੇ (ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਆਰਜ਼ੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਕਰਨੀ ਜਾਂ ਤਬਦਾਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਭਰਤੀ ਕਰਨਾ) ਅਤੇ ਘਾਟੇ (ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਕਰਕੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਤਬਦਾਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਵਾਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਪੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ) ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਮੁੱਖ-ਵਿਅਕਤੀ ਪਾਲਸੀ ਇੱਕ ਮਿਆਦੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਟੈਕਸ ਲਈ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੂਰੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਖਰਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਉੱਤੇ, ਫਾਇਦਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਉਲਟ, ਮੁੱਖ-ਵਿਅਕਤੀ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਫਾਇਦੇ ਉੱਤੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਵਾਂਗ ਟੈਕਸ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।

ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਲੇਖਾ-ਪੜਤਾਲ ਵਿੱਤੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਅਤੇ ਭਰੀਆਂ ਗਈਆਂ ਆਈਟੀ ਰਿਟਰਨਾਂ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਵੇਖੇਗਾ। ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ, ਕੰਪਨੀ ਮੁੱਖ-ਵਿਅਕਤੀ ਬੀਮੇ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ ਲਈ ਫਾਇਦੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਘਾਟਾ ਪੈਣ ਵਾਲੀਆਂ, ਪਰ ਚੰਗੇ ਫੰਡ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਲਈ ਛੋਟ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ।

a) ਮੁੱਖ-ਵਿਅਕਤੀ ਕੌਣ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਮੁੱਖ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਘਾਟੇ ਨਾਲ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਵਿਅਕਤੀ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਿੱਸੇਦਾਰ, ਮੁੱਖ ਵਿਕਰੇਤਾ, ਮੁੱਖ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਮੈਨੇਜਰ, ਜਾਂ ਖਾਸ ਮੁਹਾਰਤ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕੀਮਤੀ ਹੈ।

b) ਬੀਮਾਯੋਗ ਘਾਟੇ

ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਘਾਟੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਲਈ ਮੁੱਖ ਵਿਅਕਤੀ ਬੀਮੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਰਜਾਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

- i. ਮੁੱਖ ਵਿਅਕਤੀ ਵਲੋਂ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਭਰਤੀ ਕਰਨਾ ਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧੀ ਘਾਟੇ
- ii. ਫਾਇਦੇ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਬੀਮਾ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਵਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਘਾਟੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ, ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਜਾਂ ਰੱਦ ਹੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਘਾਟੇ, ਅੱਗੇ ਵੱਧਣ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਦਾ ਘਾਟੇ, ਖਾਸ ਮੁਹਾਰਤ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਦੇ ਘਾਟਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ।

3. ਘਰ-ਕਰਜ਼ ਛੋਟ ਬੀਮਾ (MRI)

ਮੰਨ ਲਵੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਜਾਇਦਾਦ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਕਰਜ਼ ਲਿਆ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਰਜ਼ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਭਾਗ ਵਜੋਂ ਘਰ-ਕਰਜ਼ ਛੋਟ ਬੀਮਾ ਲੈਣ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

a) ਐਮਆਰਆਈ ਕੀ ਹੈ?

ਇਹ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਘਰ-ਕਰਜ਼ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਘਰ-ਕਰਜ਼ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਵਲੋਂ ਲਈ ਗਈ ਘੱਟਣ ਵਾਲੀ ਮਿਆਦੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਘਰ-ਕਰਜ਼ ਉੱਤੇ ਬਕਾਇਆ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਉਹ ਇਸ ਦੇ ਪੂਰੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪਾਲਸੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਕੀਮ ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਢੁੱਕਵੀਂ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਦੀ ਅਚਾਨਕ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

b) ਫੀਚਰ

ਪਾਲਸੀ ਸਮਰਪਨ ਮੁੱਲ ਜਾਂ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਫਾਇਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਇੱਕ ਮਿਆਦੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਪਾਲਸੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਥਿਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਦੇ ਉਲਟ ਹਰੇਕ ਸਾਲ ਘੱਟਦੀ ਹੈ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 1

ਘਰ-ਕਰਜ਼ ਛੋਟ ਬੀਮਾ (ਮੋਰਗਿਜ਼ ਰਿਡੈਂਸਿਬਲ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ) ਦਾ ਕੀ ਮਕਸਦ ਹੈ?

- I. ਸਸਤੇ ਘਰ-ਕਰਜ਼ ਦਰਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ
- II. ਘਰ ਕਰਜ਼ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ
- III. ਘਰ-ਕਰਜ਼ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਦੀ ਹੈ
- IV. ਕੁਤਾਹੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬੇਦਖਲੀ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ

ਸਾਰ

- ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਐਕਟ, 1874 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਤਹਿਤ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਅਧੀਨ ਪਤਨੀ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਜਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- MWP ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਾਲਸੀ ਅਦਾਲਤੀ ਕੁਰਕੀ, ਲੈਣਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਬਾਹਰ ਰਹੇਗੀ।
- ਮੁੱਖ-ਵਿਅਕਤੀ ਬੀਮਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਬੀਮੇ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭਾਗ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਲੋਂ ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਲਏ ਗਏਬੀਮੇ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਜਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਅਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਕਰਕੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਲਈ ਹੈ।
- ਘਰ-ਕਰਜ਼ ਛੋਟ ਬੀਮਾ ਘਰ-ਕਰਜ਼ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਵਲੋਂ ਲਈ ਗਈ ਘੱਟਣ ਵਾਲੀ ਮਿਆਦੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਘਰ-ਕਰਜ਼ ਉੱਤੇ ਬਕਾਇਆ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਉਹ ਇਸ ਦੇ ਪੂਰੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦ

1. ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਕਾਨੂੰਨ
2. ਮੁੱਖ-ਵਿਅਕਤੀ ਬੀਮਾ
3. ਘਰ-ਕਰਜ਼ ਛੋਟ ਬੀਮਾ

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਜਵਾਬ

Answer 1

ਸਹੀਂ ਚੋਣ ॥ ਹੈ।

MRI ਘਰ ਕਰਜ਼ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

Question 1

ਮੁੱਖ-ਵਿਅਕਤੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

- I. ਮੁੱਖ-ਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ
- II. ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਫਾਇਦਾ-ਦੇਣ ਵਾਲਾ
- III. ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਅਤੀਤ
- IV. ਮੁਦਰਾ ਫੈਲਾਅ ਇੰਡੈਕਸ

Question 2

ਘਰ-ਕਰਜ਼ ਛੋਟ ਬੀਮਾ (MRI) ਨੂੰ _____ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

- I. ਵੱਧਦੀ ਮਿਆਦੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ
- II. ਘੱਟਦੀ ਮਿਆਦੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ
- III. ਪਰਿਵਰਤਨ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ
- IV. ਵਿਆਪਕ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ

Question 3

- I. ਜਾਇਦਾਦ ਚੋਰੀ
- II. ਵਧੇਰੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਘਾਟੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੁੱਖ ਵਿਅਕਤੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ
- III. ਆਮ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ
- IV. ਗਲਤੀਆਂ ਅਤੇ ਤਰੁੱਟੀਆਂ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹੋਈਆਂ ਗਲਤੀਆਂ

Question 4

ਪਾਲਸੀ MWP ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਜੇ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਫਾਇਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਖਾਸ ਟਰੱਸਟੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪਾਲਸੀ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ _____ ਨੂੰ ਦੇਣਯੋਗ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

- I. ਨੇੜਲੇ ਸਾਕ-ਸੰਬੰਧੀ
- II. ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਸਲ ਟਰੱਸਟੀ
- III. ਬੀਮਾਕਰਤਾ
- IV. ਬੀਮਤ

Question 5

ਮਹੇਸ਼ ਕਰਜ਼ ਦੇਣ ਪੂੰਜੀ ਲਈ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਅਚਾਨਕ ਮੌਤ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਦੇ ਸਭ ਲੈਣਦਾਰਾਂ ਨੇ ਮਹੇਸ਼ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਲੈਣਦਾਰਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ?

- I. ਜਾਇਦਾਦ ਮਹੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਂ ਅਧੀਨ
- II. ਮਹੇਸ਼ ਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ
- III. ਐਮਡਬਲਿਊਪੀ (MWP) ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਅਧੀਨ ਖਰੀਦੀ ਮਿਆਦੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ
- IV. ਮਹੇਸ਼ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਮਿਊਚਲ ਫੰਡ

Question 6

MWP ਐਕਟ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਦੇ ਬਾਰੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਕਥਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਹੀ ਹੈ?

ਬਿਆਨ I: ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਦਾਅਵਾ ਚੈੱਕ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

ਬਿਆਨ II: ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਦਾਅਵਾ ਚੈੱਕ ਟਰੱਸਟੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

- I. I ਸਹੀ ਹੈ
- II. II ਸਹੀ ਹੈ

III. I ਅਤੇ II ਦੇਵੇਂ ਸਹੀਂ ਹਨ

IV. ਨਾ ਤਾਂ I ਤੇ ਨਾ ਹੀ II ਸਹੀਂ ਹਨ

Question 7

MWP ਐਕਟ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਦੇ ਬਾਰੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਕਥਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਹੀਂ ਹੈ?

ਬਿਆਨ I: ਮੌਤ ਦਾਅਵੇ ਨਾਮਜ਼ਦਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

ਬਿਆਨ II: ਮੌਤ ਦਾਅਵੇ ਟਰੱਸਟੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

I. I ਸਹੀਂ ਹੈ

II. II ਸਹੀਂ ਹੈ

III. I ਅਤੇ II ਦੇਵੇਂ ਸਹੀਂ ਹਨ

IV. ਨਾ ਤਾਂ I ਤੇ ਨਾ ਹੀ II ਸਹੀਂ ਹਨ

Question 8

ਅਜੇ ਆਪਣੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਬੀਮਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਹਰਜਾਨੇ ਵਜੋਂ ਕਟੌਤੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ?

ਚੋਣ I: ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਲਈ ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਦੇ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਫਾਇਦੇ

ਚੋਣ II: ਅਜੇ ਲਈ ਮੁੱਖ-ਵਿਅਕਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਦੇ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਫਾਇਦੇ

I. ਕੇਵਲ I

II. ਕੇਵਲ II

III. I ਅਤੇ II ਦੇਵੇਂ

IV. ਨਾ ਤਾਂ I ਤੇ ਨਾ ਹੀ II

Question 9

ਕਰਜ਼ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਵਿਆਜ ਵਸੂਲਣ ਦਾ ਢੰਗ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੀ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਗਹਿਣੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ _____ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?

- I. ਸੁਰੱਖਿਆ
- II. ਘਰ-ਕਰਜ਼
- III. ਵਿਆਜਖੇਰੀ
- IV. ਹਾਇਪੋਥੈਕੇਸ਼ਨ

Question 10

ਪਾਲਸੀ ਦਾ ਕੀ ਨਾਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਘਰ ਕਰਜ਼ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ?

- I. ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ
- II. ਅਪੰਗਤਾ ਬੀਮਾ
- III. ਘਰ-ਕਰਜ਼ ਛੋਟ ਬੀਮਾ
- IV. ਆਮ ਬੀਮਾ

ਸਵੈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ

Answer 1

ਸਹੀਂ ਚੋਣ ॥ ਹੈ।

ਮੁੱਖ-ਵਿਅਕਤੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਫਾਇਦਾ-ਦੇਣ ਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

Answer 2

ਸਹੀਂ ਚੋਣ ॥ ਹੈ।

ਘਰ-ਕਰਜ਼ ਛੋਟ ਬੀਮਾ (MRI) ਨੂੰ ਘੱਟਦੇ ਮਿਆਦੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

Answer 3

ਸਹੀਂ ਚੋਣ ॥ ਹੈ।

ਵਧੇਰੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਘਾਟੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੁੱਖ ਵਿਅਕਤੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਮੁੱਖ-ਵਿਅਕਤੀ ਬੀਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

Answer 4

ਸਹੀਂ ਚੋਣ ॥ ਹੈ।

ਜੇ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਫਾਇਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਖਾਸ ਟਰੱਸਟੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪਾਲਸੀ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਟਰੱਸਟੀ ਨੂੰ ਦੇਣਯੋਗ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

Answer 5

ਸਹੀਂ ਚੋਣ ॥ ਹੈ।

MWP ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਅਧੀਨ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਮਿਆਦੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਅਦਾਲਤੀ ਕੁਰਕੀ ਅਤੇ ਲੈਣਦਾਰਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

Answer 6

ਸਹੀਂ ਚੋਣ ॥ ਹੈ।

ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਦਾਅਵਾ ਚੈੱਕ ਟਰੱਸਟੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

Answer 7

ਸਹੀਂ ਚੇਣ ॥ ਹੈ।

ਮੌਤ ਦਾਅਵੇ ਟਰੱਸਟੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

Answer 8

ਸਹੀਂ ਚੇਣ ॥ ਹੈ।

ਅਜੇ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਯੋਗ ਫਾਇਦਿਆਂ ਨਾਲ ਮੁੱਖ ਵਿਅਕਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏਹਰਜਾਨੇ ਦੇ ਵਜੋਂ ਕਟੌਤੀ ਦੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

Answer 9

ਸਹੀਂ ਚੇਣ ॥ ਹੈ।

ਕਰਜ਼ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਵਿਆਜ ਵਸੂਲਣ ਦਾ ਢੰਗ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੀ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਗਹਿਣੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਘਰ ਕਰਜ਼ ਕਰਿੰਦੇ ਹਨ?

Answer 10

ਸਹੀਂ ਚੇਣ ॥ ਹੈ।

ਪਾਲਸੀ ਦਾ ਨਾਂ ਘਰ-ਕਰਜ਼ ਛੋਟ ਬੀਮਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਘਰ ਕਰਜ਼ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪਾਠ 11

ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ

ਪਾਠ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਇਸ ਪਾਠ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸਿਖਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਗਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਗਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫੇਰ ਬੱਚਤ ਅਤੇ ਬੇਨਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ।

ਸਿੱਖਣ ਨਤੀਜੇ

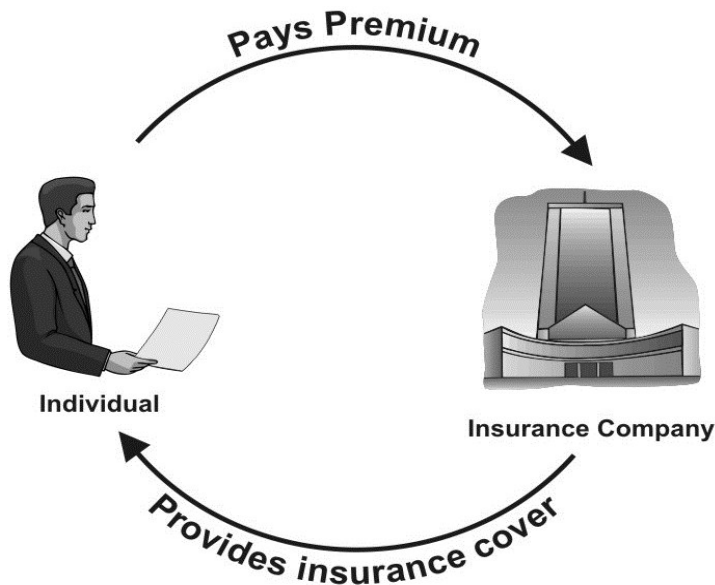
- A. ਬੀਮਾ ਕੀਮਤ - ਮੁੱਢਲੇ ਭਾਗ
- B. ਬੱਚਤ ਅਤੇ ਬੇਨਸ

A. ਬੀਮਾ ਕੀਮਤ - ਮੁੱਢਲੇ ਭਾਗ

1. ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ

ਸੌਖੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਮਿਆਦੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਲਈ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਦਰ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਰਾਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਕੋਲ ਦਰ ਸਾਰਣੀਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਪਲੱਬਧ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

Diagram 1: ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ

ਦਰਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਛਪੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਨੂੰ "ਦਫ਼ਤਰੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਖਾਸ ਪੱਧਰੀ ਸਾਲਨਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਸਾਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲਨਾ ਦਰ ਦੇ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਜੇ 20 ਸਾਲਾ ਇੰਡਾਊਸਮੈਂਟ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਉਮਰ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ 4,800 ਹੈ ਤਾਂ 4,800 ਰੁਪਏ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਲਈ ਹਰੇਕ ਸਾਲ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪਰ, ਕੁਝ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇਣਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੰਪਨੀਆਂ ਕੋਲ ਇੱਕਲਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਇਕਰਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹੀ ਇੱਕ ਵਾਰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਲਸੀਆਂ ਅਕਸਰ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

2. ਛੋਟਾਂ

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇਣਯੋਗ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਉੱਤੇ ਕੁਝ ਖਾਸ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਛੋਟਾਂ ਵੀ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਛੋਟਾਂ ਦੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ:

- ✓ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਲਈ
- ✓ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਢੰਗ ਲਈ

a) ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਲਈ ਛੋਟ

ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਲਈ ਛੋਟ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਦੀ ਉੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾਲ ਪਾਲਸੀਆਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਦੇਣ ਦਾ ਢੰਗ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੇ ਉੱਚ ਮੁੱਲ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੌਰਾਨ ਕਮਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਧਾਰਨ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ 50,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦੇਵੇ ਜਾਂ 5,00,000 ਰੁਪਏ ਲਈ, ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਯਤਨ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਹਨਾਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਖਰਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਉੱਚ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਵੱਧ ਫਾਇਦੇ।

b) ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਢੰਗ ਲਈ ਛੋਟ

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਢੰਗ ਲਈ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਸਾਲਨਾ, ਛਿਮਾਰੀ, ਤਿਮਾਰੀ ਜਾਂ ਮਹੀਨੇਵਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿੰਨੀ ਵਾਰ ਵੱਧ ਭੁਗਤਾਨ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਹਨਾਂ ਹੀ ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਖਰਚ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਲਨਾ ਤੇ ਛਿਮਾਰੀ ਢੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਵਾਰ ਹੀ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲੇਖਾ ਖਰਚੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਤਿਮਾਰੀ ਜਾਂ ਮਹੀਨੇਵਾਰ ਢੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕਈ ਵਾਰ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਛਿਮਾਰੀ ਜਾਂ ਸਾਲਨਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਦੇ ਖਰਚੇ ਤਿਮਾਰੀ ਜਾਂ ਮਹੀਨੇਵਾਰ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਲਨਾ ਢੰਗ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਇਸ ਰਕਮ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਸਾਲ ਲਈ ਵਰਤ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉੱਤੇ ਵਿਆਜ ਕਮਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਸਾਲਨਾ ਅਤੇ ਛਿਮਾਰੀ ਢੰਗ ਰਾਹੀਂ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਛੋਟ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਮਹੀਨੇਵਾਰ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਢੰਗ ਉੱਤੇ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਲਾਗਤ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਧੂ ਖਰਚਾ ਵੀ ਵਸੂਲ ਸਕਦੇ ਹਨ।

3. ਵਾਧੂ ਖਰਚੇ

ਸਾਰਣੀਦਾਰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਕਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਜੋਖਿਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਦੇ ਸਮੂਹ ਲਈ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੰਝ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਜੀਵਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਸੂਲੀ ਜਾਂਦੀ ਦਰ ਨੂੰ ਸਧਾਰਨ ਦਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜੇ ਬੀਮੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕੁਝ ਸਿਹਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਿਲ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਜਾਂ ਸ਼ੱਕਰ ਰੋਗ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ, ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੈ ਤਾਂ ਇੰਝ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਿਆਰੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਅਧੀਨ-ਮਿਆਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਸਿਹਤ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਢੰਗ ਮੁਤਾਬਕ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਸੂਲਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਾਧੂ ਖਰਚਾ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੋਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਰਕਸ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ। ਇਹ ਵਾਧੂ ਖਰਚਿਆਂ ਕਰਕੇ ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਾਧੂ ਫਾਇਦੇ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਕਿ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇਣ ਉੱਤੇ ਉਪਲੱਬਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਇੱਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੂਹਰੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਫਾਇਦੇ ਜਾਂ ਡੀਬੀਏ (ਜਿਥੇ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਤੋਂ ਦੇਗੁਣਾ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੇ ਮੌਤ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਵਜੋਂ ਹੋਵੇ) ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਏ ਗਏਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਪਿੱਛੇ ਇੱਕ ਰੁਪਇਆ ਵੱਧ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

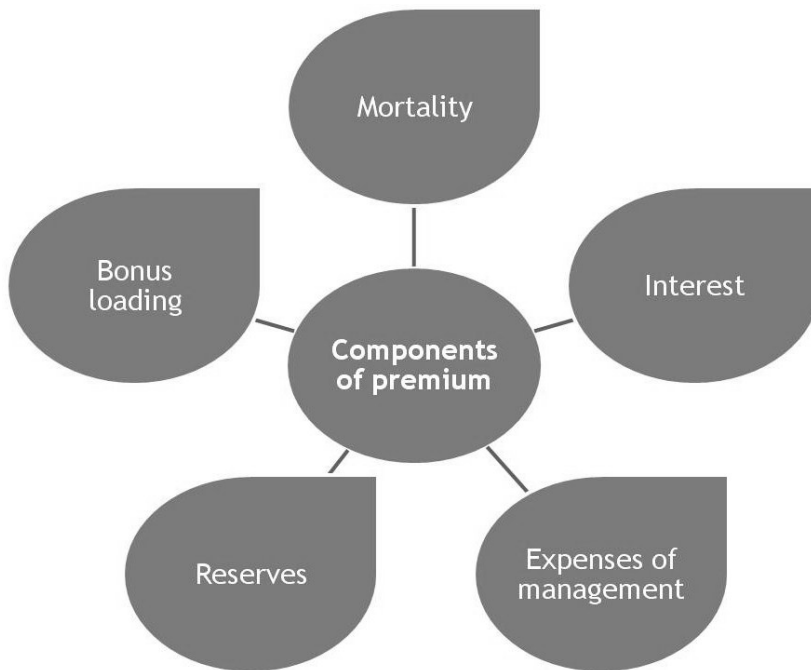
ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਪੰਗਤਾ (PDB) ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜਾਣਿਆ ਫਾਇਦਾ ਵੀ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਏ ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕੁਝ ਵਾਧੂ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਕੇ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

4. ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ

ਆਓ ਵੇਖੀਏ ਕਿ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦਰਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਸਾਰਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਦਾ ਪਤਾ ਕਿਵੇਂ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਬੀਮਾਕਿਕ (actuary) ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਿਵਾਇਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਲਾਸੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਿਆਦੀ ਬੀਮਾ, ਪੂਰਾ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਇੰਡਾਊਸਮੈਂਟ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਤਹਿ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਭਾਗ ਹਨ:

- ✓ ਮੌਤ-ਦਰ
- ✓ ਵਿਆਜ
- ✓ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਖਰਚੇ
- ✓ ਰਾਖਵੀਂ ਰਕਮ
- ✓ ਬੇਨਸ ਲੇਡਿੰਗ

Diagram 2: ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਭਾਗ

ਪਹਿਲੇ ਦੇ ਭਾਗ ਸ਼ੁੱਧ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਦ ਕਿ ਹੋਰ ਭਾਗ ਕੁੱਲ ਦਫ਼ਤਰੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ੁੱਧ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਿੱਚ ਜੋੜੇ (ਲੋਡ ਕੀਤੇ) ਜਾਂਦੇ ਹਨ

a) ਮੌਤ-ਦਰ ਅਤੇ ਵਿਆਜ

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਗ ਮੌਤ-ਦਰ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ "ਮੌਤ-ਦਰ ਸਾਰਣੀ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਮਰਾਂ ਲਈ ਮੌਤ ਦੀ ਦਰ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਜੇ 35 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦਰ 0.0035 ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ 1000 ਲੋਕਾਂ ਪਿੱਛੇ, ਜੋ ਕਿ 35 ਸਾਲ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, 3.5 (10,000 ਪਿੱਛੇ 35) ਦੀ 35 ਤੋਂ 36 ਸਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਮਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਮਰਾਂ ਦੇ ਲਈ ਮੌਤ-ਦਰ ਖਰਚ ਕੱਢਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਜੇ 35 ਸਾਲ ਲਈ 0.0035 ਦੀ ਦਰ ਹੈ ਤਾਂ ਬੀਮੇ ਦਾ ਖਰਚ 0.0035×1000 (ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ) = 3.50 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਏ ਹਜ਼ਾਰ ਲਈ ਹੋਵੇਗਾ।

ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਖਰਚ ਨੂੰ "ਜੋਖਿਮ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵੱਧ ਉਮਰ ਲਈ, ਜੋਖਿਮ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗਾ।

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਮਰਾਂ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੋਖਿਮ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗਾ ਕੇ ਅਸੀਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਖਰਚ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਅੰਤਰਾਲ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਮੰਨ ਲਵੋ ਕਿ 35 ਤੋਂ 55 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਲਈ। ਇਹਨਾਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਕੁੱਲ ਖਰਚਾ ਸਾਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਦੇਵਦਾਰੀਆਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਵੇਗਾ, ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸੇਗਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਕਿੰਨੇ ਧਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ।

"ਸ਼ੁੱਧ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ" ਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦਮ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਖਰਚ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਲ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਲੱਭਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਅੱਜ ਕਿੰਨੀ ਰਕਮ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਲ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ ਅਗਲੇ ਭਾਗ, ਜਿਸ ਨੂੰ "ਵਿਆਜ" ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉੱਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਵਿਆਜ ਸਧਾਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਦਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਦੇ ਹਾਂ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਜੇ ਸਾਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਬੀਮੇ ਦੇ ਖਰਚੇ ਕਰਨ ਲਈ ਹਜ਼ਾਰ ਪਿੱਛੇ 5 ਰੁਪਏ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਅਸੀਂ ਮੰਨੀਏ ਕਿ 6% ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ਹੈ ਤਾਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇਣ ਵਾਲੇ 5 ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਲ $5 \times 1 / (1.06)^5 = 3.74$ ਹੋਵੇਗਾ।

ਜੇ 6% ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਸੀਂ ਵਿਆਜ ਦਰ 10% ਮੰਨੀਏ ਤਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਲ ਕੇਵਲ 3.10 ਹੋਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨੀ ਵੱਧ ਵਿਆਜ ਦਰ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਉਹਨਾਂ ਹੀ ਘੱਟ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਲ ਹੋਵੇਗਾ।

ਮੌਤ-ਦਰ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਸਾਡੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਨਤੀਜੇ ਕੱਢ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

- ✓ ਮੌਤ-ਦਰ ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਮੌਤ ਦਰ ਹੋਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗਾ
- ✓ ਜਿੰਨੀ ਵੱਧ ਵਿਆਜ ਦਰ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇ, ਉਨਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗਾ।

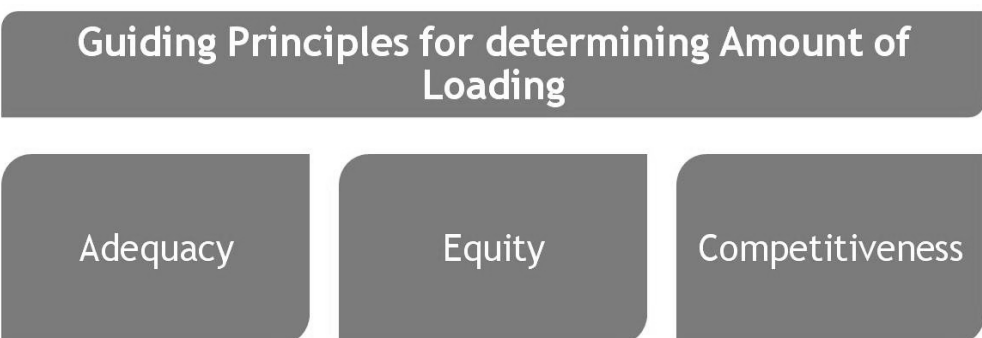
ਬੀਮਾਕਿਕ ਦੂਰਦਰਸ਼ਤਾ ਤੇ ਥੋੜੀ ਦਰਮਿਆਨਾ ਰੁਝਾਨ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮੌਤ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਵਲੋਂ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੌਤ ਦਰਾਂ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਵੱਧ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੋਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਘੱਟ ਮੰਨਦੇ ਹਨ।

ਸ਼ੁੱਧ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ

ਸਭ ਭਵਿੱਖ ਦਾਅਵਾ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੇ ਛੋਟੇ ਦਿੱਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਲ ਨਾਲ "ਸ਼ੁੱਧ ਇੱਕਲਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ" ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਸ਼ੁੱਧ ਇੱਕਲੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਤੋਂ ਅਸੀਂ "ਸ਼ੁੱਧ ਇਕਸਾਰ ਸਾਲਨਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ" ਕੱਢ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਸ਼ੁੱਧ ਇੱਕਲਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਕਸਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਭੁਗਤਾਨ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਕੁੱਲ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ

Diagram 3: ਲੋਡਿੰਗ ਦੀ ਰਕਮ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸਿਧਾਂਤਿਕ ਸੇਧਾਂ

ਕੁੱਲ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਜੋੜ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੋਡਿੰਗ ਕਰਿੰਦੇ ਹਨ। ਤਿੰਨ ਵਿਚਾਰ ਜਾਂ ਸੇਧ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲੋਡਿੰਗ ਦੀ ਰਕਮ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ:

i. ਸਮਰਥਾ

ਸਭ ਪਾਲਸੀਆਂ ਤੋਂ ਕੁੱਲ ਲੋਡਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕੁੱਲ ਚਲਾਉ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਦੇਣ ਯੋਗ ਵੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਜਾਂ ਬੱਚਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੰਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ii. ਨਿਰਪੱਖਤਾ

ਖਰਚ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਆਦਿ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਕੀਮ ਦੀ ਕਿਸਮ, ਉਮਰ ਅਤੇ ਮਿਆਦ ਆਦਿ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਹਰ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਖਰਚਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ, ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਲਈ ਮਾਲੀ-ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ॥

iii. ਮੁਕਾਬਲੇ-ਯੋਗਤਾ

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੁੱਲ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਇਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਲੋਡਿੰਗ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਪਾਲਸੀ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਲੋਕ ਇਸ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣਗੇ ਨਹੀਂ।

b) ਖਰਚ ਅਤੇ ਰਾਖਵੀਂ ਰਕਮ

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਚਲਾਉ ਖਰਚੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ:

- ✓ ਏਜੰਟ ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਭਰਤੀ,
- ✓ ਏਜੰਟਾਂ ਨੂੰ ਦਲਾਲੀ,
- ✓ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ,
- ✓ ਦਫ਼ਤਰ ਲਈ ਕਿਰਾਇਆ
- ✓ ਦਫ਼ਤਰੀ ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ

- ✓ ਬਿਜਲੀ ਖਰਚੇ,
- ✓ ਹੋਰ ਫੁਟਕਲ ਖਰਚੇ ਆਦਿ।

ਇਹਨਾਂ ਸਭ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁੱਧ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਉੱਤੇ ਲੋਡ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਖਰਚੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ:

- i. ਪਹਿਲੇ ਨੂੰ "ਨਵਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਖਰਚੇ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਦੇ ਪੜਾਅ ਉੱਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ii. ਦੂਜੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਖਰਚੇ ਨੂੰ "ਨਵਿਆਉਣ ਖਰਚੇ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਜਾਂ ਨਵੇਂ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਖਰਚੇ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਝ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਰਾਖਵੀਂ ਰਕਮ ਵਜੋਂ ਰੱਖਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਸਲ ਅਨੁਭਵ ਮੰਨੇ ਗਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੁਰੇ ਹੋਣ। ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਖਰਚ ਨੂੰ ਰਾਖਵੀਂ ਰਕਮ ਦੇ ਵਜੋਂ ਤਿਆਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਤੋਂ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇਸਕਰਕੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਤੰਗੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਤਣਾਅ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਾਲਨਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਤਿੱਕਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਝੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਹਨ ਉਹ ਹੈ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦਾ ਰੱਦ ਜਾਂ ਲੈਪਸ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਪੂਰੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਣ। ਨਵੇਂ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਦਬਾਅ ਦੇ ਹੋਰ ਅਤਿੱਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਫਾਇਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪੱਕੇ ਹੋਣ ਦਾ ਸਮਾਂ (gestation) ਹੋਣਗੇ।

ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਖਰਚ ਦੀ ਕਿਸਮ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

- i. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਏਜੰਸੀ ਮੈਨੇਜਰ/ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਦਲਾਲੀ ਅਤੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕਮਾਏ ਗਏ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਫੀਸਦੀ ਵਜੋਂ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ii. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਖਰਚੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਫੀਸ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਸਟੈਪ ਖਰਚੇ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਜਾਂ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅੰਕਿਤ ਮੁੱਲ ਦੇ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
- iii. ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਤੀਜੀ ਕਿਸਮ ਉੱਪਰੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਅਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਿੰਨਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵੱਡਾ ਹੋਵੇਗਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉੱਪਰੀ ਖਰਚੇ ਵੀ ਵੱਧ ਹੋਣਗੇ।

ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀ ਵੰਡ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ, ਸ਼ੁੱਧ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਲਈ ਲੋਡਿੰਗ ਦੇ ਤਿੰਨ ਭਾਗ ਹੋਣਗੇ

- i. ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਫੀਸਦੀ
- ii. ਹਰ 'ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਏ 1000' (ਜਾਂ ਅੰਕਿਤ ਮੁੱਲ) ਪਿੱਛੇ ਸਥਿਰ ਰਕਮ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
- iii. ਹਰੇਕ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਸਥਿਰ ਰਕਮ

ਲੈਪਸ ਅਤੇ ਨਿਰੰਤਰਤਾ

ਸ਼ੁੱਧ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਲੋਡਿੰਗ ਨੂੰ ਫਾਇਦਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਲਾਗਤ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਜੋਖਿਮ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਅਨੁਭਵ ਇਕਰਾਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅੰਦਾਜ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਇੱਕ ਸਰੋਤ ਵਿੱਚ ਲੈਪਸ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਕਢਵਾਉਣਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਲੈਪਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਢਵਾਉਣ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੇ ਪਾਲਸੀ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਰਾਹੀਂ ਇਕੱਤਰ ਹੋਏ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਰਕਮ ਵਾਪਿਸ ਲੈ ਲਈ ਹੈ।

ਲੈਪਸ ਨਾਲ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਕਸਰ ਪਹਿਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇਕਰਾਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਵਾਪਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਲੋਡਿੰਗ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਤੀਜਿਆਂ ਲਈ ਵੀ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅੰਦਾਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਅਸਲ ਅਨੁਭਵ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਤਹਿ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਹੈ। ਇੰਝ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਦੇ ਦੋ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

- i. ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਖੁਦ ਵਿੱਚ ਹੀ ਅਚੁੱਕਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਮੌਤ-ਦਰ ਸਾਰਣੀ ਨੂੰ ਵਰਤਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮੌਤ-ਦਰ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਮੁਦਰਾ-ਫੈਲਾਅ ਲਈ ਚੁੱਕਵੀਂ ਨਹੀਂ ਹੈ।
- ii. ਦੂਜਾ ਕੁਝ ਬੇਤਰਤੀਬੇ ਉਤਾਰ-ਚੜ੍ਹਾਅ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅੰਦਾਜ਼ਿਆਂ ਉੱਤੇ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਉਤਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਜੋਖਿਮਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਤਿੰਨ ਢੰਗ ਹਨ।

- i. ਨਿਵੇਸ਼-ਲਿੰਕ ਉਤਪਾਦਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਯੂਲਿਪ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਘੱਟ ਆਮਦਨ ਦਾ ਜੋਖਿਮ ਗਾਹਕ ਵਲੋਂ ਝੱਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ii. ਦੂਜੇ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਮੁੜ-ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨਾਲ ਪਾਲਸੀ ਦਾ ਮੁੜ-ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੌਤ-ਦਰ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਝੱਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- iii. ਤੀਜਾ ਅਤੇ ਆਮ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦੇ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਿੱਚ ਲੋਡਿੰਗ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਮੀਦ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਅਸਲ ਅਨੁਭਵ ਵਿਚਾਲੇ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

c) ਫਾਇਦਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਅਤੇ ਬੇਨਸ ਲੋਡਿੰਗ ਨਾਲ

ਆਉ ਸੁਣੀਏ ਕਿ ਬੀਮਾਕਿਕ ਬਰਾਇਨ ਕੋਰਬੀ ਨੇ ਫਾਇਦਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਉਭਾਰ ਬਾਰੇ ਕੀ ਕਿਹਾ ਹੈ।

“ਲਗਭਗ ਦੇ ਸਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਉੱਤੇ, ਮੌਤ-ਦਰ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵੱਡੀ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਹੱਲ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਪਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਮੰਨੀ ਗਈ ਕਰਜ਼ ਲਹਾਉਣ ਸਮਰੱਥਾ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਅੱਗੇ ਵੱਧ ਚੁੱਕੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਤਦ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਲੈਣ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਫ਼ੀ ਤਜਰਬਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਨੂੰ ਬੇਨਸ ਵਾਧੇ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫਾਇਦਾ ਪਾਲਸੀਆਂ, ਜੋ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਦਾ ਰਿਵਾਇਤੀ ਰੂਪ ਨਾਲ ਮੁੱਢ ਬੱਝਾ...”

ਫਾਇਦੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਿੱਚ "**ਬੇਨਸ ਲੇਡਿੰਗ**" ਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਭਾਗ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਫਾਇਦਿਆਂ ਲਈ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਦੇਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਇਹ ਅਚਾਨਕ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਫੁਟਕਲ ਖਰਚ ਲਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਵਜੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰੇ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਵਾਧੂ ਆਮਦਨ (ਬੇਨਸ ਵਜੋਂ) ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਵੀ ਭੁਗਤਾਨ ਹੋਵੇ। ਬੇਨਸ ਲੇਡਿੰਗ ਫੀਚਰ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਰਿਣ ਲਾਹੁਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀ ਸਮਰੱਥਾ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਹੈ।

ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ:

ਕੁੱਲ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ = ਸ਼ੁੱਧ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ + ਖਰਚ ਲਈ ਲੇਡਿੰਗ + ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਲਈ ਲੇਡਿੰਗ + ਬੇਨਸ ਲੇਡਿੰਗ

ਜੇ ਅਸੀਂ ਮੰਨ ਲਈ ਏ ਕਿ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਲੇਡਿੰਗ ਇੱਕਠੀਆਂ ਕਰਕੇ ਸ਼ੁੱਧ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ (GP) ਦਾ K ਫੀਸਦੀ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸ਼ੁੱਧ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ(NP) ਲਈ ਕੁੱਲ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਲੱਭ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

$$GP = NP + K (GP)$$

ਮੰਨ ਲਵੋ ਕਿ ਇੰਡਾਊਸਮੈਂਟ ਪਲਾਸੀ ਲਈ ਸ਼ੁੱਧ ਇੱਕਲਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ 380 ਰੁਪਏ ਹੈ ਅਤੇ ਲੇਡਿੰਗ ਕਾਰਕ, K 50% ਹੈ ਤਾਂ ਕੁੱਲ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ 760 ਹੋਵੇਗਾ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 1

ਪਾਲਸੀ ਲੈਪਸ ਹੋਣ ਦਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

I. ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੇ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਭੁਗਤਾਨ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ

- II. ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੇ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ
 - III. ਪਾਲਸੀ ਸੰਪੂਰਨ (ਪਰਿਪੱਕ) ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ
 - IV. ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਵਾਪਿਸ ਲਿਆ ਗਿਆ
-

B. ਬੱਚਤ ਅਤੇ ਬੇਨਸ

1. ਬੱਚਤ ਅਤੇ ਬੇਨਸ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ

ਹਰ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦਾ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੰਝ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਦੋ ਮਕਸਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ:

- i. ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ, ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਕਰਜ਼ ਲਗਾਉਣਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ
- ii. ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ/ ਸ਼ੇਅਰ ਧਾਰਕਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਵੰਡਣ ਲਈ ਬੱਚਤ ਹੈ

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

ਬੱਚਤ (ਸਰਪਲੱਸ) ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਉੱਤੇ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦਾ ਵਾਧੂ ਮੁੱਲ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਰਿਣਾਤਮਕ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਦਬਾਅ (ਸਟਰੇਨ) ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਆਓ ਵੇਖੀਏ ਕਿ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਤੋਂ ਬੱਚਤ (ਸਰਪਲੱਸ) ਵੱਖਰੀ ਕਿਵੇਂ ਹੈ।

ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਫਾਇਦੇ ਦੇ ਦੋ ਸੰਕਲਪ ਹਨ। ਲੇਖੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਫਾਇਦੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏਲੇਖਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ **ਖਰਚ ਤੋਂ ਉੱਤੇ ਵਾਧੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨ** ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਫਾਇਦੇ ਅਤੇ ਲਾਭ ਖਾਤੇ ਦਾ ਭਾਗ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਫਾਇਦਾ ਵੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਹੀ ਖਾਤੇ ਦਾ ਭਾਗ ਹੈ - ਇਸ ਨੂੰ **ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਪਤੀਆਂ** ਦੇ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਹੀਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਫਾਇਦੇ ਨੂੰ P&L ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਫਾਇਦਿਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਐਕਸ-ਪੋਸਟ ਫੰਗ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

XYZ ਕੰਪਨੀ ਦਾ 31 ਮਾਰਚ 2013 ਤੱਕ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਉਸ ਮਿਤੀ ਉੱਤੇ ਇਸ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚੋਂ ਖਰਚ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਘੱਟ ਕੀਤੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਦੇਵੇਂ ਮੌਕਿਆਂ ਉੱਤੇ, ਫਾਇਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

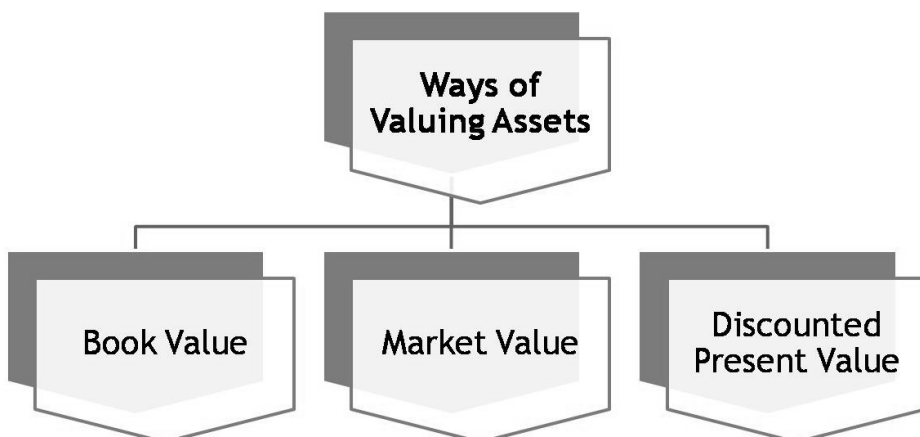
ਕੀ ਅਸੀਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਕੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀਆਂ ਤਹਿ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ?

ਇੰਝ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਬੱਚਤ ਨੂੰ ਇੰਝ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਬੱਚਤ = ਸੰਪਤੀਆਂ - ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ

ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਲ, ਖਰਚਿਆਂ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਉਮੀਦ ਕੀਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹਨਾਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਤੋਂ ਇਕੱਤਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

Diagram 4: ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਢੰਗ

ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਤਿੰਨ ਢੰਗ ਹਨ

i. ਬੁੱਕ ਮੁੱਲ ਉੱਤੇ

ਇਹ ਮੁੱਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਇਸ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਖਰੀਦਦਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ

ii. ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਮੁੱਲ

ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਯੋਗ ਮੁੱਲ ਹੈ

iii. ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਲ

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਪਤੀਆਂ ਤੋਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਈ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ, ਜੋ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ

ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਠੀਕ ਮੁੱਲ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਤਹਿ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਕਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਤ-ਦਰ, ਵਿਆਜ, ਖਰਚ ਅਤੇ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਆਦਿ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ਿਆਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਲ ਉੱਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਫਾਇਦੇ ਦੀ ਬਜਾਏ ਬੱਚਤ (ਸਰਪਲੱਸ) ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਇਸਕਰਕੇ ਬੱਚਤ ਸੰਪਤੀ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਇੱਕ ਢੰਗ ਹੈ।

- i. ਜਦੋਂ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਇਸ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੂਰਦਰਸ਼ੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦਾ ਆਮ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਮੁੱਲ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਘੱਟ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਐਲਾਨ ਕੀਤੀ ਬੱਚਤ ਘੱਟ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦਾ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਲਈ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਘੱਟ ਬੋਨਸ ਉਪਲੱਬਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਬੱਚਤ ਦੀ ਅਸਲ ਰਕਮ ਐਲਾਨੀ ਗਈ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਚੱਲਣ ਲਈ ਵੱਧ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

- ii. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜੇ ਸੰਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਨਤੀਜਾ ਉਲਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਹੁਣ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸਹੀ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

2. ਬੱਚਤ ਵੰਡਣੀ

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਅਸਲ ਅਨੁਭਵ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨੀ ਗਈ ਬੱਚਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੱਚਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਫਾਇਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਇੰਡ ਦੇ ਚੰਗੇ ਫਾਸਲੇ (ਅਸਲ ਤੇ ਉਮੀਦ ਕੀਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿਚਾਲੇ) ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਫਾਇਦੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਸਹਿਮਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਫਾਇਦਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਨਾਲ ਹੀ, ਬੱਚਤ ਅਜਿਹਾ ਸਰੋਤ ਵੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਮੂਲ ਬੱਚਤ (ਇਸ ਦੀ ਇਕਵਿਟੀ ਜਾਂ ਸ਼ੁੱਧ ਕਮਾਈ) ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਬੱਚਤ ਆਮ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਦੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੰਡਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬੱਸ ਰੱਖ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ 'ਧਾਰਨ ਕੀਤੀ ਕਮਾਈ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਆਉ ਵੇਖੀਏ ਕਿ ਉਸ ਬੱਚਤ ਦਾ ਕਿਵੇਂ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੰਡਿਆ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

a) ਕਰਜ਼ ਲਹਾਉਣ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ

ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਤੋਂ ਵਾਧੂ ਆਮਦਨ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਅਚਾਨਕ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਰਜ਼ ਲਹਾਉਣ ਲਈ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਨੂੰ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਵਾਧੂ ਬੱਚਤ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਅਸਲ ਤਜਰਬੇ ਵਿਚਾਲੇ ਕਿਸੇ ਅਣਡਿੱਠੇ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

b) ਮੁਕਤ ਸੰਪਤੀਆਂ

ਬੱਚਤ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਕਸਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾ-ਜਾਰੀ (ਵੰਡਣ ਲਈ) ਕਰਨ ਨਾਲ ਮੁਕਤ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੇ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੁਕਤ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕਿਸੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ

ਲਈ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ (ਮੁਕਤ) ਹੈ। ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੰਡੀਆ ਦੀਆਂ ਮੁਕਤ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ

- i. ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਪੂੰਜੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਦਬਾਅ ਲਈ ਪੂੰਜੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- ii. ਮੁਕਤ ਸੰਪਤੀਆਂ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀਆਂ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਾਰਜ-ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਵੱਧ ਬਲ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਕੰਪਨੀਆਂ ਲਈ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਮੁਕਾਬਲੇਯੋਗ ਆਮਦਨ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਵੰਡਣਯੋਗ ਬੱਚਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਗਲਾ ਮਾਮਲਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਪਾਲਸੀ-ਧਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਸ਼ੇਅਰ-ਧਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣ ਲਈ ਰੱਖੇ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ)। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਹਰਮਨਪਿਆਰਾ ਢੰਗ "ਬੋਨਸ ਢੰਗ" ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਬੱਚਤ ਨੂੰ ਬੋਨਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਸਟਮ ਬਰਤਾਨੀਆ, ਭਾਰਤ ਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ।

3. ਬੋਨਸ

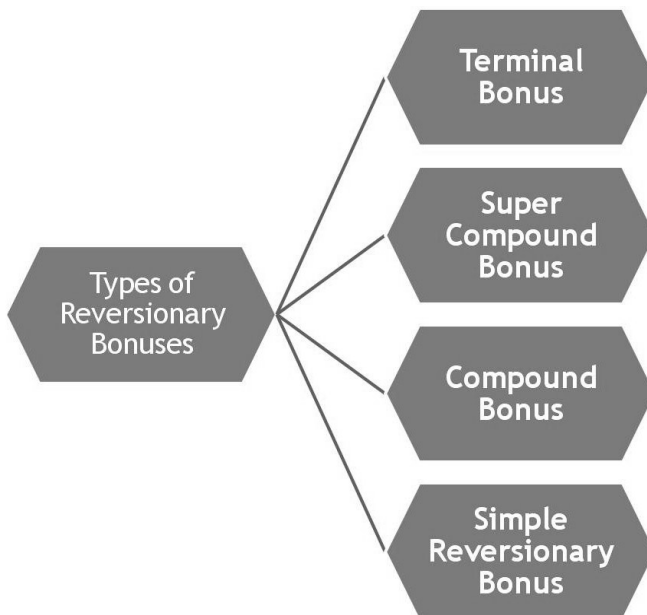
ਬੋਨਸ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁੱਢਲੇ ਫਾਇਦੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਣਯੋਗ ਵਜੋਂ ਜੋੜਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇਹ ਮੁੱਢਲੀ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਜਾਂ ਹਰੇਕ ਸਾਲ ਮੁੱਢਲੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰੁ. 60 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਏ ਹਜ਼ਾਰ (ਜਾਂ SA ਦਾ 60%)

ਬੋਨਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸਾਂਝਾ ਰੂਪ ਹੈ **ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਬੋਨਸ** ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਪੂਰੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹਰ ਸਾਲ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਬੋਨਸ ਜੋੜ ਹਰੇਕ ਸਾਲ ਐਲਾਨਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਐਲਾਨੇ ਗਏ ਤਾਂ ਉਹ ਜੁੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਾਪਿਸ ਨਹੀਂ ਲਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ 'ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ' ਬੋਨਸ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇਕਰਾਰ ਮੌਤ ਜਾਂ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਦੀ ਦਾਅਵਾ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਬੋਨਸ ਸਮਰਪਨ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਵੀ ਦੇਣਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੰਝ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰ ਇਸ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਨ ਲਈ ਕੁਝ ਖਾਸ ਮਿਆਦ (ਕਹਿ ਲਵੋ ਕਿ 5 ਸਾਲ) ਲਈ ਚਾਲੂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਬੋਨਸ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ

Diagram 5: ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਬੋਨਸ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ

i. ਸਧਾਰਨ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਬੋਨਸ

ਇਸ ਬੋਨਸ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁੱਢਲੇ ਨਕਦ ਫਾਇਦੇ ਦੇ ਫੀਸਦੀ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਰਕਮ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰ ਪਿੱਛੇ ਰਕਮ ਵਜੋਂ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ii. ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਬੋਨਸ

ਇੱਥੇ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਮੂਲ ਫਾਇਦੇ ਦੇ ਫੀਸਦੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਾਰੀ ਬੋਨਸ ਵਜੋਂ ਹੀ ਬੋਨਸ ਐਲਾਨਿਆ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਇਹ ਬੋਨਸ ਉੱਤੇ ਬੋਨਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਦੇ @8% ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਬੋਨਸ ਦੇ ਜੋੜ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

iii. ਟਰਮੀਨਲ ਬੋਨਸ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਾਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਬੋਨਸ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਇਹ ਇਕਰਾਰ ਖਤਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਮੌਤ ਜਾਂ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਉੱਤੇ)। ਇਸ ਬੋਨਸ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸਾਲ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਹੀ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਤਾਰਧਿਕਾਰ ਬੋਨਸ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ)। ਇਸਕਰਕੇ 2013 ਵਿੱਚ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਟਰਮੀਨਲ ਬੋਨਸ ਕੇਵਲ 2013-14 ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ।

ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਟਰਮੀਨਲ ਬੋਨਸ ਇਕਰਾਰ ਦੀ ਮਿਆਦ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਿਆਦ ਵਧਣ ਦੇ ਨਾਲ ਵੱਧਦਾ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ 25 ਸਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਇਕਰਾਰ ਲਈ ਟਰਮੀਨਲ ਬੋਨਸ 15 ਸਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਇਕਰਾਰ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗਾ।

ਟਰਮੀਨਲ ਬੋਨਸ ਉਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੱਲ ਦੇ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੋਇਆ (ਯੂਕੇ ਵਿੱਚ), ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਅਚਾਨਕ ਹੋਏ ਫਾਇਦੇ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇ, ਜੇ ਕਿ ਸ਼ੇਅਰ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮਿਲੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਨਾਲ, ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਸਮੇਂ ਇਹਨਾਂ ਬੋਨਸਾਂ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਰਗੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾ ਲਿਆ। ਉਹ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਵੀ ਬਣ ਗਏਹਨ।

4. ਯੋਗਦਾਨ ਢੰਗ

ਬੱਚਤ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਢੰਗ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ "ਯੋਗ" ਢੰਗ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਢੰਗ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਧਨ ਬੱਚਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਰੋਤਾਂ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਵਾਧੂ ਵਿਆਜ, ਮੌਤ ਦਰ ਬੱਚਤ ਅਤੇ ਖਰਚ ਤੇ ਹੋਰ ਲੇਡਿੰਗ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਬੱਚਤ।

ਇਸਕਰਕੇ ਬੱਚਤ ਮੌਤ-ਦਰ, ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਵਾਪਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਨ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਅੰਤਰ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਡਿਵੀਡੈਂਡ, ਜੋ ਕਿ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਚਾਰ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਢੰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਰਾਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

- i. ਇਸ ਨੂੰ ਡਿਵੀਡੈਂਡ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਕਦ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ
- ii. ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਘੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
- iii. ਤੀਜਾ ਢੰਗ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਗ਼ੈਰ-ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਯੋਗ ਕੀਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਖਰੀਦ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- iv. ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਡੈਂਡ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਦੇ ਸਮੇਤ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਕਰੈਡਿਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕਠਾ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਦੀ ਮੰਗ ਮੁਤਾਬਕ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਢਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰ ਦੇ ਅੰਤ ਉੱਤੇ ਹੀ ਕਢਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

5. ਯੂਨਿਟ ਲਿੰਕ ਕੀਤੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ

ਰਿਵਾਇਤੀ "ਫਾਇਦੇ ਨਾਲ" ਪਾਲਸੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਤੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬੋਨਸ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਿਚਾਲੇ ਸੰਬੰਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਸੰਬੰਧ ਸਿੱਧਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਦੇ ਬੋਨਸ ਨੂੰ ਬੱਚਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਰਾਹੀਂ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਬੋਨਸ ਢਾਂਚਾ ਅਕਸਰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਮੁੱਲ ਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਇੱਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੋਨਸ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਹੀ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਹ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਯੂਨਿਟ ਲਿੰਕ ਕੀਤੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਨੂੰ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਕੁਝ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਲਈ ਵੱਖਰਾ ਢੰਗ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਸਿਧਾਂਤ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ।

a) ਯੂਨਿਟਿੰਗ

ਇਹਨਾਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਅਧੀਨ ਵੱਖਰਾ ਫੀਚਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਅਧੂਰੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ, ਜਦੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਜ਼ਮ੍ਹਾਂ ਯੂਨਿਟਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਯੂਨਿਟ ਨੂੰ ਨਿਵੇਸ਼ ਫੰਡ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

b) ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਢਾਂਚਾ

ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਯੂਨਿਟ ਲਿੰਕ ਕੀਤੀ ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕਵਾਰ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹਨਾਂ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਖਾਤੇ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਯੂਨਿਟਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ-ਤਹਿ ਕੀਤੇ ਇੰਡੈਕਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਸੂਤਰ ਨਾਲ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਹਿ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੋ ਆਜ਼ਾਦ ਵਿਅਕਤੀ, ਇਹ ਸੂਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ, ਫਾਇਦਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਗੇ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਲਸੀ-ਧਾਰਕ ਫਾਇਦੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਕਲਪਣਾ ਅਤੇ ਮਰਜ਼ੀ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।

c) ਕੀਮਤ

ਰਿਵਾਇਤੀ ਸਕੀਮਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਡਾਊਸਮੈਂਟ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਤ ਖਰੀਦੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਤਹਿ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ, ਮੌਤ-ਦਰ, ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਇੰਝ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਰਕਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇ। ਜੇ ਅਸਲ ਅਨੁਭਵ ਅੰਦਾਜ਼ਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ, ਜੇ ਕਿ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਤਹਿ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਸਨ ਤਾਂ ਫਾਇਦਾ ਬੇਨਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਯੂਨਿਟ ਲਿੰਕ ਕੀਤੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਬੀਮਤ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਰਕਮ ਤਹਿ ਕਰਦਾ/ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਹ ਨਿਯਮਤ ਅੰਤਰਾਲ ਉੱਤੇ ਦੇ ਸਕਦਾ/ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨਾਲ ਗੁਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਮੰਨ ਲਵੋ ਕਿ ਸਾਲਨਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਦਸ ਗੁਣਾ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- i. ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਖਰਚਾ (PAC), ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਏਜੰਟਾਂ ਦੀ ਦਲਾਲੀ, ਪਾਲਸੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਖਰਚੇ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲਾਗਤ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ।
- ii. ਦੂਜਾ ਭਾਗ ਹੈ ਮੌਤ ਖਰਚੇ, ਜੋ ਕਿ ਜੇਕਿਮ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਖਰਚ ਹੈ।

iii. ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਦੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਯੂਨਿਟ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਜੋਂ ਪੀਏਸੀ (PAC) ਰਿਵਾਇਤੀ ਅਤੇ ਯੂਲਿਪ ਸਕੀਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲੋਂ ਵਜੋਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪੀਏਸੀ (PAC) ਦੇ ਅਧੀਨ, ਇਹਨਾਂ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੰਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਯੂਲਿਪ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਕੱਟ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਆਵਾਂ ਵਿੱਚ, ਨਿਵੇਸ਼ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਖਰਚੇ ਕਾਫ਼ੀ ਘੱਟ ਹੋਣਗੇ। ਇਸਕਰਕੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗਾ।

d) ਨਿਵੇਸ਼ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਝੱਲਣਾ

ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਯੂਨਿਟਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਕਿਉਂਕਿ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਮੁੱਲ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ, ਇਸਕਰਕੇ ਜੋਖਿਮ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਯੂਨਿਟਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਉਮੀਦ ਤੋਂ ਘੱਟ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਆਮਦਨ ਘੱਟ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤੇ ਰਿਣਾਤਮਕ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹਨਾਂ ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਪੋਰਟਫੋਲਿਓ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਯੂਨਿਟ ਮੁੱਲ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਗਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ/ਯੂਨਿਟ ਧਾਰਕ ਵਲੋਂ ਝੱਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਮੌਤ-ਦਰ ਅਤੇ ਖਰਚ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਝੱਲੇ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 2

ਯੂਲਿਪ(ULIP) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਕੌਣ ਝੱਲਦਾ ਹੈ?

- I. ਬੀਮਾਕਰਤਾ
- II. ਬੀਮਤ
- III. ਸਰਕਾਰ
- IV. ਆਈਆਰਡੀਏ(IRDA)

ਸਾਰ

- ਸੌਖੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਮਿਆਦੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਤਹਿ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮੌਤ-ਦਰ, ਵਿਆਜ, ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਰਾਖਵਾਂ ਧਨ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।
- ਕੁੱਲ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਸੁੱਧ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਜੋੜ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੋਡਿੰਗ ਕਰਿੰਦੇ ਹਨ।
- ਲੈਪਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਢਵਾਉਣ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੇ ਪਾਲਸੀ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਰਾਹੀਂ ਇਕੱਤਰ ਹੋਏ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਰਕਮ ਵਾਪਿਸ ਲੈ ਲਈ ਹੈ।
- ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਅਸਲ ਅਨੁਭਵ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨੀ ਗਈ ਬੱਚਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੱਚਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- ਬੱਚਤ ਵੰਡ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਪੂਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਮੁਕਤ ਸੰਪਤੀ ਵਧਾਉਣ ਆਦਿ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਬੋਨਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸਾਂਝਾ ਰੂਪ ਹੈ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਬੋਨਸ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦ

1. ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ
2. ਛੋਟ
3. ਬੋਨਸ
4. ਬੱਚਤ
5. ਰਾਖਵੀਂ ਰਕਮ

- 6. ਲੇਡਿੰਗ
 - 7. ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਬੋਨਸ
-

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਜਵਾਬ

Answer 1

ਸਹੀਂ ਚੋਣ ॥ ਹੈ।

ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਵਲੋਂ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਲੈਪਸ ਹੋਣਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

Answer 2

ਸਹੀਂ ਚੋਣ ॥ ਹੈ।

ਯੂਲਿਪ (ULIP) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਬੀਮਤ ਝੱਲਦਾ ਹੈ।

ਸਵੈ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲ

Question 1

ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ "ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ" ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ?

- I. ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਕਮਾਇਆ ਫਾਇਦਾ
- II. ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਪਾਲਸੀ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਮੁੱਲ
- III. ਪਾਲਸੀ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਗੁਜ਼ਾਇਸ਼
- IV. ਪਾਲਸੀ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਹੋਏ ਖਰਚੇ

Question 2

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ?

- I. ਮੌਤ-ਦਰ
- II. ਛੋਟ
- III. ਰਾਖਵੀਂ ਰਕਮ
- IV. ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਖਰਚੇ

Question 3

ਪਾਲਸੀ ਕਢਵਾਉਣ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?

- I. ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ
- II. ਕਮਾਏ ਸਪੁਰਦਗੀ ਮੁੱਲ ਲਈ ਪਾਲਸੀ ਸਪੁਰਦ ਕਰਨੀ
- III. ਪਾਲਸੀ ਅੱਪਗਰੇਡ
- IV. ਪਾਲਸੀ ਡਾਊਨਗਰੇਡ

Question 4

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਬੱਚਤ (ਸਰਪਲੱਸ) ਤਹਿ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ?

- I. ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ
- II. ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਵਿਕਰੀ
- III. ਸੰਪਤੀ ਉੱਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦਾ ਵਾਧੂ ਮੁੱਲ
- IV. ਦੇਣਦਾਰੀ ਉੱਤੇ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਵਾਧੂ ਮੁੱਲ

Question 5

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਯੂਲਿਪ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭਾਗ ਨਹੀਂ ਹੈ?

- I. ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਖਰਚ

- II. ਨਿਵੇਸ਼ ਜੋਖਿਮ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ
- III. ਮੌਤ-ਦਰ ਖਰਚਾ
- IV. ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਖਰਚਾ

Question 6

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਉੱਤੇ ਛੋਟ ਵੀ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੇ ਕਿ _____ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ।

- I. ਖਰੀਦਦਾਰ ਵਲੋਂ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ
- II. ਖਰੀਦਦਾਰ ਵਲੋਂ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਕਿਸਮ
- III. ਖਰੀਦਦਾਰ ਵਲੋਂ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਸਕੀਮ ਦੀ ਮਿਆਦ
- IV. ਖਰੀਦਦਾਰ ਵਲੋਂ ਚੁਣੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਢੰਗ (ਨਕਦ, ਚੈੱਕ, ਬੈਂਕ ਟਰਾਂਸਫਰ)

Question 7

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਕੱਢਣ ਦੇ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਹਨ। ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਕਥਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਹੀ ਹੈ?

- I. ਜਿੰਨੀ ਘੱਟ ਵਿਆਜ ਦਰ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
- II. ਜਿੰਨੀ ਵੱਧ ਵਿਆਜ ਦਰ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
- III. ਜਿੰਨੀ ਵੱਧ ਵਿਆਜ ਦਰ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗਾ।
- IV. ਵਿਆਜ ਦਰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨਾਲ ਤਹਿ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

Question 8

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਬਿਆਨ ਸਹੀ ਹੈ?

- I. ਸ਼ੁੱਧ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਲੋਡਿੰਗ ਦੇ 3 ਭਾਗ ਹੋਣਗੇ: ਏ) ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਸਥਿਰ ਰਕਮ ਬੀ) ਹਰ '1000 ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ' ਲਈ ਸਥਿਰ ਰਕਮ ਅਤੇ ਸੀ) ਹਰੇਕ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਸਥਿਰ ਰਕਮ

- II. ਸੁੱਧ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਲੇਡਿੰਗ ਦੇ 3 ਭਾਗ ਹੋਣਗੇ: ਏ) ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਫੀਸਦੀ ਬੀ) ਹਰ '1000 ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ' ਲਈ ਸਥਿਰ ਰਕਮ ਅਤੇ ਸੀ) ਹਰੇਕ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਸਥਿਰ ਰਕਮ
- III. ਸੁੱਧ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਲੇਡਿੰਗ ਦੇ 3 ਭਾਗ ਹੋਣਗੇ: ਏ) ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਫੀਸਦੀ ਬੀ) ਹਰ '1000 ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ' ਲਈ ਸਥਿਰ ਫੀਸਦੀ ਅਤੇ ਸੀ) ਹਰੇਕ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਸਥਿਰ ਰਕਮ
- IV. ਸੁੱਧ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਲੇਡਿੰਗ ਦੇ 3 ਭਾਗ ਹੋਣਗੇ: ਏ) ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਫੀਸਦੀ ਬੀ) ਹਰ '1000 ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ' ਲਈ ਸਥਿਰ ਰਕਮ ਅਤੇ ਸੀ) ਹਰੇਕ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਫੀਸਦੀ ਰਕਮ

Question 9

ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਆਪਣੀ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ _____ ਮੁੱਲ ਉੱਤੇ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾਂ ਕਮਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- I. ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਵਿੱਖ ਮੁੱਲ
- II. ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਲ
- III. ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਮੁੱਲ
- IV. ਬੁੱਕ ਮੁੱਲ

Question 10

_____ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਕੰਪਨੀ ਮੁੱਢਲੇ ਫਾਇਦੇ ਦੇ ਫੀਸਦੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤੇ ਬੋਨਸ ਦੇ ਵਜੋਂ ਬੋਨਸ ਐਲਾਨਦੀ ਹੈ।

- I. ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਬੋਨਸ
- II. ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਬੋਨਸ
- III. ਟਰਮੀਨਲ ਬੋਨਸ
- IV. ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਬੋਨਸ

ਸਵੈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ

Answer 1

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਪਾਲਸੀ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਮੁੱਲ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

Answer 2

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਛੋਟ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

Answer 3

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਕਮਾਏ ਸਪੁਰਦਗੀ ਮੁੱਲ ਲਈ ਪਾਲਸੀ ਸਪੁਰਦ ਕਰਨ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਕਢਵਾਉਣਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

Answer 4

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਉੱਤੇ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੇ ਵਾਧੂ ਮੁੱਲ ਬੱਚਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਢੰਗ ਹੈ।

Answer 5

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਯੂਲਿਪ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਿੱਚ ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਖਰਚ, ਨਿਵੇਸ਼ ਜੋਖਿਮ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਅਤੇ ਮੌਤ-ਦਰ ਖਰਚੇ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

Answer 6

ਸਹੀਂ ਚੋਣ I ਹੈ।

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਉੱਤੇ ਛੋਟ ਵੀ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਤਾ ਵਲੋਂ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ।

Answer 7

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਜਿੰਨੀ ਵੱਧ ਵਿਆਜ ਦਰ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇ, ਉਨਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗਾ।

Answer 8

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਸ਼ੁੱਧ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਲੇਡਿੰਗ ਦੇ 3 ਭਾਗ ਹੋਣਗੇ: ਏ) ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਫੀਸਦੀ ਬੀ) ਹਰ '1000 ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ' ਲਈ ਸਥਿਰ ਰਕਮ ਅਤੇ ਸੀ) ਹਰੇਕ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਸਥਿਰ ਰਕਮ।

Answer 9

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਆਪਣੀ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਬੁੱਕ ਮੁੱਲ ਉੱਤੇ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾਂ ਕਮਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

Answer 10

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਬੋਨਸ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਕੰਪਨੀ ਮੁੱਢਲੇ ਫਾਇਦੇ ਦੇ ਫੀਸਦੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤੇ ਬੋਨਸ ਦੇ ਵਜੋਂ ਬੋਨਸ ਐਲਾਨਦੀ ਹੈ।

ਪਾਠ 12

ਦਸਤਾਵੇਜ਼ - ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਪੜਾਅ

ਪਾਠ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਦੇਗ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਫਾਰਮਾਂ ਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਬੀਮਤ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਮਕਸਦ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਠ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਪੜਾਅ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖਾਂਗੇ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸਾਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ

- i. ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟ
- ii. ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ
- iii. ਏਜੰਟ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ
- iv. ਮੈਡੀਕਲ ਨਿਰੀਖਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ
- v. ਨੈਤਿਕ ਖਤਰਾ ਰਿਪੋਰਟ
- vi. ਉਮਰ ਸਬੂਤ
- vii. ਆਪਣੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਜਾਣੇ (KYC) ਦਸਤਾਵੇਜ਼

ਸਿੱਖਣ ਨਤੀਜੇ

A. ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ - ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਪੜਾਅ ਦਸਤਾਵੇਜ਼

A. ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ - ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਪੜਾਅ ਦਸਤਾਵੇਜ਼

1. ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟ

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵੇਰਵੇ ਸਮੇਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ।

ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟ ਵਿੱਚ ਸਭ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਥ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਭਾਵਿਤ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟ ਵਿੱਚ ਬੀਮੇ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਦੇ ਲਈ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ:

- i. ਇਕਰਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ
- ii. ਫਾਇਦੇ ਦਾ ਮੰਤਵ - ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ
- iii. ਪਾਤਰਤਾ
- iv. ਅਪਵਾਦ
- v. ਕੀ ਪਲੈਨ ਸਾਂਝੀਦਾਰੀ ਵਾਲਾ ਹੈ ਜਾਂ ਗ਼ੈਰ-ਸਾਂਝੀਦਾਰ

ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟ ਇੱਕ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਭਾਵਿਤ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ।

2. ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ

ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਬੀਮਤ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਹੋਵੇ। ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ 'ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ' ਦੇ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਭ ਤੱਥ ਦੇਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਪਾਲਨਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਦਾਅਵਾ ਨਿਪਟਾਉਣ ਸਮੇਂ ਉਲਟ ਨਤੀਜੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਨੂੰ ਆਈਆਰਡੀਏ (ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ) ਨਿਯਮ 2002 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੰਝ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਫਾਰਮ ਨੂੰ ਬੀਮੇ ਲਈ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਭ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਭਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਦਰ, ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੇ ਨਿਯਮ ਪਤਾ ਲਗਾ ਸਕੇ।"

ਇਹ ਵਿਧਾਨਾਂ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ "ਪ੍ਰਮੁੱਖ" ਦਾ ਮਕਸਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜੋਖਿਮ ਲਈ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਸਭ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਅਤੇ ਢੁੱਕਵੀਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਖਾਸ

ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਈਆਰਡੀਏ ਨੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਫਾਰਮ ਦਾ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਉੱਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ, ਵਿਚੋਲਿਆਂ, ਲੋਕਪਾਲ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੋਂ ਮਿਲੇ ਸੁਝਾਅਵਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਆਈਆਰਡੀਏ ਨੂੰ ਫਾਰਮ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਲਈ ਮਿਆਰ ਤਹਿ ਕਰਨ ਦੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ।

ਆਈਆਰਡੀਏ ਨੇ ਆਈਆਰਡੀਏ (ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਲਈ ਮਿਆਰੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ) ਨਿਯਮ 2013 ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਈਆਰਡੀਏ ਨੇ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਫੇਰ ਵੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਕੋਲ ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਵੇਰਵੇ ਸਮੇਤ ਹਦਾਇਤਾਂ ਕੇਵਲ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਤੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲਈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਬਲਕਿ ਵਿਚੋਲੇ ਲਈ ਵੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਗਾਹਕ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਫਾਰਮ ਭਰਨ ਲਈ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।

3. ਏਜੰਟ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ

ਏਜੰਟ ਮੁੱਢਲਾ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਾਲਸੀ-ਹੋਲਡਰ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜੋਖਿਮ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਲਈ ਢੁੱਕਵੇਂ ਸਭ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਥਾਂ ਤੇ ਬਿਓਰੇ ਨੂੰ ਏਜੰਟ ਵਲੋਂ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਆਦਤਾਂ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਆਮਦਨ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਵੇਰਵੇ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

4. ਮੈਡੀਕਲ ਨਿਰੀਖਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ

ਬਹੁਤੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਡਾਕਟਰ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਖਾਸ ਸਰੀਰਿਕ ਲੱਛਣ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਚਾਈ, ਭਾਰ, ਖੂਨ ਦਬਾਅ, ਦਿਲ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਆਦਿ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਵਲੋਂ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਪਰੀਖਿਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਾਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੇ ਹੀ ਅੰਡਰਰਾਈਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਮੈਡੀਕਲ ਕੇਸਾਂ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਡੀਕਲ ਪਰੀਖਿਅਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਮੈਡੀਕਲ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਜੀਵਨ ਦੀ ਉਮਰ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਲੱਛਣ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪਰੀਖਣ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਪਰੀਖਿਕ ਵਲੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਇਸਕਰਕੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਸਿਹਤ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

5. ਨੈਤਿਕ ਖਤਰਾ ਰਿਪੋਰਟ

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਨ ਦੀ ਦੱਸੀ ਹੋਈ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਖਰੀਦ ਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਈ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਢੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਜ਼ਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਭਰਨੀ ਅਤੇ ਸਰੀਰਿਕ ਪਰੀਖਣ ਕਰਵਾਉਣਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਜੇਕਿਮ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਨੇ ਵਿਚਾਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਨੈਤਿਕ ਸੰਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

ਨੈਤਿਕ ਸੰਕਟ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਗਾਹਕ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਕਰਕੇ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰਝ ਦੀ ਬਦਲਾਅ ਨਾਲ ਘਾਟੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੱਧ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਜੇਨ ਡੇਏ ਨੇ ਹੁਣੇ ਹੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਖਰੀਦੀ ਹੈ। ਤਦ ਉਹ ਇੱਕ ਸਥਾਨ ਉੱਤੇ ਬਰਫ ਉੱਤੇ ਚੱਲਣ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਉੱਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਖਤਰਨਾਕ ਬਰਫ ਉੱਤੇ ਚੱਲਣ ਦੀ ਥਾਂ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੇ ਇੰਝ ਦੀ ਚੜ੍ਹਾਈ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਖੁਦ ਦੇ ਜੀਵਨ ਜਾਂ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਜੀਵਨ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਫਾਇਦਾ ਲੈਣ ਲਈ ਖਰੀਦਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸਕਰਕੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੰਝ ਦੇ ਸੰਕਟ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ, ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਲੋਂ ਨੈਤਿਕ ਸੰਕਟ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖੁਦ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਉੱਤੇ ਮਿਲਣ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਸਿਹਤ ਤੇ ਆਦਤਾਂ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਆਮਦਨ, ਸਮਾਜਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਆਦਿ ਲਈ ਬੀਮੇ ਦੇ ਬਾਰੇ ਆਜ਼ਾਦ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

6. ਉਮਰ ਸਬੂਤ

ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦਰ ਦਾ ਜੋਖਿਮ ਉਮਰ ਦੇ ਨਾਲ ਵੱਧਦਾ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਉਮਰ ਕਾਰਕ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਬੀਮਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਜੋਖਿਮ ਪ੍ਰੋਫਾਇਲ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਉਮਰ ਗਰੁੱਪ ਲਈ ਉਸ ਮੁਤਾਬਕ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਠੀਕ ਉਮਰ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਉਮਰ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਢੁੱਕਵੇਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਪਰੀਖਣ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸਕਰਕੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਤਾ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਜਾਇਜ਼ ਉਮਰ ਸਬੂਤ ਮਿਆਰੀ ਜਾਂ ਗ਼ੈਰ-ਮਿਆਰੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

a) ਮਿਆਰੀ ਉਮਰ ਸਬੂਤ

ਕੁਝ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਉਮਰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

- i. ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਕਾਲਜ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ

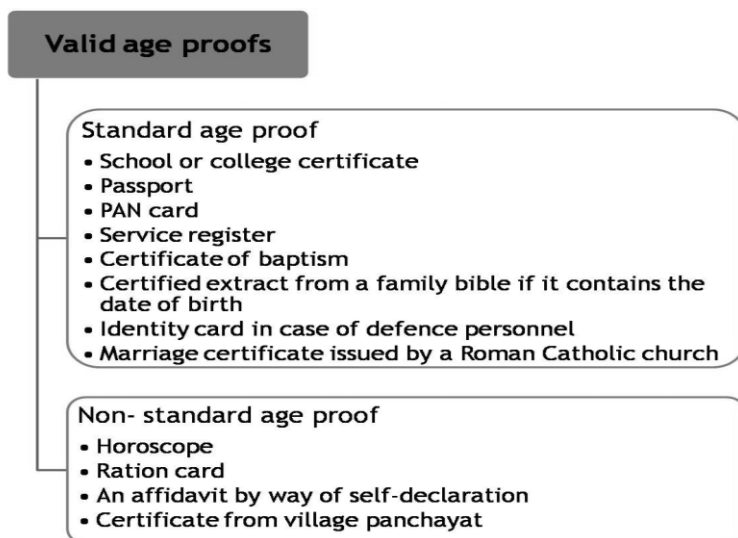
- ii. ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਲਿਆ ਜਨਮ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ
- iii. ਪਾਸਪੋਰਟ
- iv. ਪੈਨ ਕਾਰਡ
- v. ਸੇਵਾ ਰਜਿਸਟਰ
- vi. ਬਪਤਿਸਤਾ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ
- vii. ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਬਾਈਬਲ ਤੋਂ ਲਿਆ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ, ਜੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਨਮ ਮਿਤੀ ਦਰਜ ਹੋਵੇ
- viii. ਫੈਜ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣ ਪੱਤਰ
- ix. ਰੋਮਨ ਕੈਥਲਿਕ ਚਰਚ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਵਿਆਹ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ

b) ਗ਼ੈਰ-ਮਿਆਰੀ ਉਮਰ ਸਬੂਤ

ਜਦੋਂ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਮਿਆਰੀ ਉਮਰ ਸਬੂਤ ਉਪਲੱਬਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਗ਼ੈਰ-ਮਿਆਰੀ ਉਮਰ ਸਬੂਤ ਦੇਣ ਨੂੰ ਵੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਮਿਆਰੀ ਉਮਰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

- i. ਜਨਮ-ਕੁੰਡਲੀ
- ii. ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ
- iii. ਸਵੈ-ਐਲਾਨ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਹਲਫ਼ੀਆ-ਬਿਆਨ
- iv. ਪਿੰਡ ਪੰਚਾਇਤ ਵਲੋਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ

Diagram 1: ਜਾਇਜ਼ ਉਮਰ ਸਬੂਤ

7. ਧਨ ਹਵਾਲਾ ਵਿਰੁਧ (ਏਐਮਐਲ)

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

ਧਨ ਹਵਾਲਾ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਧਨ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਰੋਤ ਨੂੰ ਓਹਲੇ ਰੱਖ ਕੇ ਅਰਥਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਢੰਗ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਪੇ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਵਾਲਾ ਧਨ ਵਿਰੋਧੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਉੱਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਪੀਐਮਐਲਏ, 2002 ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਧਨ ਹਵਾਲਾ ਰੋਕੂ ਐਕਟ (ਪੀਐਮਐਲਏ), 2002 ਨੂੰ ਧਨ ਹਵਾਲਾ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਧਨ-ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਕੁਰਕ ਕਰਨ ਲਈ 2005 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਵਿੱਚ ਧਨ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਜੁਰਮ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੈ।

ਹਰੇਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਕੋਲ ਏਐਮਐਲ ਨੀਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਮੁਤਾਬਕ ਆਈਆਰਡੀਏ ਕੋਲ ਕਾਪੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਏਐਮਐਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

- i. ਅੰਦਰੂਨੀ ਪਾਲਸੀਆਂ, ਢੰਗ ਅਤੇ ਕੰਟਰੋਲ
- ii. ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪਾਲਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ
- iii. AML ਮਾਪ-ਢੰਡ ਉੱਤੇ ਏਜੰਟਾਂ ਨੂੰ ਭਰਤੀ ਤੇ ਸਿਖਲਾਈ
- iv. ਅੰਦਰੂਨੀ ਲੇਖਾ-ਪੜਤਾਲ/ਕੰਟਰੋਲ

8. ਆਪਣੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਜਾਣੇ (KYC)

ਆਪਣੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬੈਂਕ ਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਤੋਂ ਵੇਰਵੇ ਸਮੇਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਪਛਾਣ ਚੇਰੀ, ਵਿੱਤੀ ਧੋਖੇ ਅਤੇ ਧਨ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਕੇਵਾਈਸੀ(KYC) ਸੇਧਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਧਨ ਹਵਾਲਾ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਲਈ ਮੁਜਰਮਾਂ ਵਲੋਂ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ।

ਇਸਕਰਕੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਏਜੰਟਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਕੇਵਾਈਸੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਗਏਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਦੇ ਨਾਲ ਦੇਵੇ:

- i. ਫੋਟੋਗਰਾਫ਼
- ii. ਉਮਰ ਸਬੂਤ
- iii. ਸਿਰਨਾਵਾਂ ਸਬੂਤ - ਡਰਾਇਵਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ, ਪਾਸਪੋਰਟ, ਟੈਲੀਫੋਨ ਬਿੱਲ, ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਬਿੱਲ, ਬੈਂਕ ਪਾਸਬੁੱਕ ਆਦਿ।
- iv. ਪਛਾਣ ਦਾ ਸਬੂਤ - ਡਰਾਇਵਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ, ਪਾਸਪੋਰਟ, ਵੋਟਰ ਆਈਡੀ ਕਾਰਡ, ਪੈਨ ਕਾਰਡ ਆਦਿ।
- v. ਵੱਧ ਧਨ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਮਦਨ ਸਬੂਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼

9. ਮੁਕਤ-ਜਾਂਚ ਸਮਾਂ

ਮੰਨ ਲਵੋ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਨਵੀਂ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਖਰੀਦੀ ਹੈ, ਤੇ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮਿਲ ਗਏ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉਹ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਉਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹੁੰਦਾ।

ਉਸ ਨੂੰ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

IRDA ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਗਾਹਕ ਦੀ ਮੱਦਦ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮੇਂ ਨੂੰ "ਮੁਕਤ ਜਾਂਚ ਸਮਾਂ" ਜਾਂ "ਕੂਲਿੰਗ ਪੀਰੀਅਡ" ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਜੇ ਪਾਲਸੀ-ਧਾਰਕ ਨੇ ਪਾਲਸੀ ਖਰੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਨ ਵਾਪਿਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ:

- i. ਉਹ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ii. ਉਸ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਹੋਵੇਗਾ
- iii. ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਅਨੁਪਾਤੀ ਜੇਖਿਮ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਅਨੁਪਾਤ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਡਾਕਟਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕੀਤੇ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਸਟੈਪ ਡਿਊਟੀ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੱਟ ਕੇ ਧਨ ਵਾਪਿਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਹ ਮੁਕਤ ਜਾਂਚ ਸਮਾਂ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਧਾਰਕ ਲਈ ਇੱਕ ਸਹੂਲਤ ਵਜੋਂ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ। ਉਹ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਵਲੋਂ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮਿਲਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 1

_____ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਜੇ ਪਾਲਸੀ-ਧਾਰਕ ਨੇ ਪਾਲਸੀ ਖਰੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਨ ਵਾਪਿਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

- I. ਮੁਕਤ ਮੁਲਾਂਕਣ
- II. ਮੁਕਤ ਜਾਂਚ
- III. ਰੱਦ ਕਰਨਾ
- IV. ਮੁਫਤ ਟਰੇਇਲ

ਸਾਰ

- ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵੇਰਵੇ ਸਮੇਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ।
- ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ 'ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ' ਦੇ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਸਿਹਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਆਦਤਾਂ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਆਮਦਨ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਵੇਰਵੇ ਨੂੰ ਏਜੰਟ ਵਲੋਂ ਏਜੰਟ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- ਖਾਸ ਸਰੀਰਿਕ ਲੱਛਣ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਚਾਈ, ਭਾਰ, ਖੂਨ ਦਬਾਅ, ਦਿਲ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਆਦਿ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਵਲੋਂ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਪਰੀਖਿਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਨੈਤਿਕ ਸੰਕਟ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਗਾਹਕ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਕਰਕੇ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰਝ ਦੀ ਬਦਲਾਅ ਨਾਲ ਘਾਟੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੱਧ ਸਕਦੀ ਹੈ।

- ਕੁਝ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਉਮਰ ਸਬੂਤ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਕਾਲਜ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ, ਨਗਰਪਾਲਿਕ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਨਮ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਹਰੇਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਕੋਲ ਏਐਮਐਲ ਨੀਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਮੁਤਾਬਕ ਆਈਆਰਡੀਏ ਕੋਲ ਕਾਪੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। AML ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪਾਲਸੀਆਂ, ਢੰਗ ਅਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪਾਲਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।
- ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੇਵਾਈਸੀ(KYC) ਢੰਗ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਕੇਵਾਈਸੀ(KYC) ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਸਿਰਨਾਵਾਂ ਸਬੂਤ, ਪੈਨ ਕਾਰਡ, ਫੋਟੋਗਰਾਫ਼ ਆਦਿ, ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦ

1. ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟ
2. ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ
3. ਨੈਤਿਕ ਖ਼ਤਰੇ
4. ਮਿਆਰੀ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਮਿਆਰੀ ਉਮਰ ਸਬੂਤ
5. ਧਨ ਹਵਾਲਾ ਵਿਰੁਧ
6. ਆਪਣੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਜਾਣੇ (KYC)
7. ਮੁਕਤ-ਜਾਂਚ ਸਮਾਂ

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਜਵਾਬ

Answer 1

ਸਹੀ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਮੁਕਤ ਜਾਂਚ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਜੇ ਪਾਲਸੀ-ਧਾਰਕ ਨੇ ਪਾਲਸੀ ਖ਼ਰੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਨ ਵਾਪਿਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਵੈ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲ

Question 1

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਮਿਆਰੀ ਉਮਰ ਸਬੂਤ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ?

- I. ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ
- II. ਜਨਮ-ਕੁੰਡਲੀ
- III. ਪਾਸਪੋਰਟ
- IV. ਪਿੰਡ ਪੰਚਾਇਤ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ

Question 2

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਨੈਤਿਕ ਸੰਕਟ ਲਈ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ?

- I. ਬੀਮਾ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਧਿਆ ਜੋਖਿਮ ਰਵੱਈਆ
- II. ਬੀਮਾ ਖਰੀਦਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਧਿਆ ਜੋਖਿਮ ਰਵੱਈਆ
- III. ਬੀਮਾ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਘਟਿਆ ਜੋਖਿਮ ਰਵੱਈਆ
- IV. ਬੀਮਤ ਬਣਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਮੁਜ਼ਰਮਾਨਾ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਾ

Question 3

ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਕਿਹੜੇ ਫੀਚਰ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਪੜਤਾਲਕਰਤਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚਿਆ ਜਾਵੇਗਾ?

- I. ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਦਾ ਭਾਵਕ ਰਵੱਈਆ
- II. ਉਚਾਈ, ਭਾਰ ਅਤੇ ਖੂਨ ਦਬਾਉ
- III. ਸਮਾਜਿਕ ਰੁਤਬਾ
- IV. ਇਮਾਨਦਾਰੀ

Question 4

_____ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵੇਰਵੇ ਸਮੇਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ।

- I. ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ
- II. ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੋਟ
- III. ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੰਖੇਪ-ਅੰਕਣ
- IV. ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟ

Question 5

ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ _____ ਦੇ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- I. ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ
- II. ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ
- III. ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ
- IV. ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਫਾਰਮ

Question 6

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਉਮਰ ਸਬੂਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਮਿਆਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- I. ਸਕੂਲ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ
- II. ਫੌਜੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣ ਪੱਤਰ
- III. ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ
- IV. ਬਪਤਿਸਤਾ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ

Question 7

ਧਨ ਹਵਾਲਾ _____ ਧਨ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ _____ ਸਰੋਤ ਨੂੰ ਓਹਲੇ ਰੱਖ ਕੇ ਅਰਥਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਢੰਗ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਪੇ।

- I. ਗ਼ੈਰਕਨੂੰਨੀ, ਗ਼ੈਰਕਨੂੰਨੀ
- II. ਕਨੂੰਨੀ, ਕਨੂੰਨੀ
- III. ਗ਼ੈਰਕਨੂੰਨੀ, ਕਨੂੰਨੀ
- IV. ਕਨੂੰਨੀ, ਗ਼ੈਰਕਨੂੰਨੀ

Question 8

ਜੇ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਪਾਲਸੀ ਨਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਮੁਕਤ-ਜਾਂਚ ਸਮੇਂ, ਜੇ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮਿਲਣ ਦੇ _____ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

- I. 60 ਦਿਨ
- II. 45 ਦਿਨ

III. 30 ਦਿਨ

IV. 15 ਦਿਨ

Question 9

ਮੁਕਤ ਜਾਂਚ ਅੰਤਰਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਵਲੋਂ ਪਾਲਸੀ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧੀ ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਬਿਆਨ ਸਹੀ ਹੈ?

- I. ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ 100% ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਾਪਿਸ ਕਰੇਗੀ
- II. ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ 50% ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਾਪਿਸ ਕਰੇਗੀ
- III. ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਅਨੁਪਾਤੀ ਜੋਖਿਮ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ, ਡਾਕਟਰੀ ਪਰੀਖਣ ਖਰਚਿਆਂ ਅਤੇ ਸਟੈਪ ਡਿਊਟੀ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਾਪਿਸ ਕਰੇਗੀ
- IV. ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਪੂਰੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰੇਗੀ

Question 10

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਹੀ ਸਿਰਨਾਵਾਂ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ?

- I. ਪੈਨ ਕਾਰਡ
 - II. ਵੇਟਰ ਪਛਾਣ ਪੱਤਰ
 - III. ਬੈਂਕ ਪਾਸਬੁੱਕ
 - IV. ਡਰਾਇਵਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ
-

ਸਵੈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ

Answer 1

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਪਾਸਪੋਰਟ ਮਿਆਰੀ ਉਮਰ ਸਬੂਤ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ।

Answer 2

ਸਹੀਂ ਚੋਣ I ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਜੋਖਿਮ ਰਵੱਈਏ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਨੈਤਿਕ ਸੰਕਟ ਦੇ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ।

Answer 3

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਉਚਾਈ, ਭਾਰ ਅਤੇ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਕੁਝ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਪਰੀਖਿਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

Answer 4

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵੇਰਵੇ ਸਮੇਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ।

Answer 5

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ 'ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ' ਦੇ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

Answer 6

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਰਾਸ਼ਨ-ਕਾਰਡ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਮਿਆਰੀ ਉਮਰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

Answer 7

ਸਹੀਂ ਚੋਣ I ਹੈ।

ਧਨ ਹਵਾਲਾ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਧਨ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਰੋਤ ਨੂੰ ਓਹਲੇ ਰੱਖ ਕੇ ਅਰਥਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਢੰਗ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਏ।

Answer 8

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਜੇ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਪਾਲਸੀ ਨਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਮੁਕਤ-ਜਾਂਚ ਸਮੇਂ, ਜੋ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮਿਲਣ ਦੇ 15 ਦਿਨ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

Answer 9

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਵਲੋਂ ਮੁਕਤ ਜਾਂਚ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪਾਲਸੀ ਵਾਪਿਸ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਅਨੁਪਾਤੀ ਜੋਖਿਮ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ, ਡਾਕਟਰੀ ਪਰੀਖਣ ਖ਼ਰਚਿਆਂ ਅਤੇ ਸਟੈੱਪ ਡਿਊਟੀ ਖ਼ਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਾਪਿਸ ਕਰੇਗੀ।

Answer 10

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਪੈਨ ਕਾਰਡ ਢੁੱਕਵਾਂ ਸਿਰਨਾਵਾਂ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਪਾਠ 13

ਦਸਤਾਵੇਜ਼ – ਪਾਲਸੀ ਸ਼ਰਤ - I

ਪਾਠ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਇਸ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਬਣਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਲੱਗਣ ਵਾਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ।

ਸਿੱਖਣ ਨਤੀਜੇ

A. ਪਾਲਸੀ ਪੜਾਅ ਦਸਤਾਵੇਜ਼

A. ਪਾਲਸੀ ਪੜਾਅ ਦਸਤਾਵੇਜ਼

1. ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਰਸੀਦ

ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਰਸੀਦ (ਐਫਪੀਆਰ) ਜਾਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਐਫਪੀਆਰ (FPR) ਸਬੂਤ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਰਸੀਦ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ:

- i. ਜੀਵਨ ਬੀਮਤ ਦਾ ਨਾਂ ਅਤੇ ਸਿਰਨਾਵਾਂ
- ii. ਪਾਲਸੀ ਨੰਬਰ
- iii. ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ
- iv. ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਢੰਗ ਅਤੇ ਫਰੀਕਿਊਂਸੀ
- v. ਅਗਲੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ
- vi. ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਅੰਤਰਾਲ ਦੀ ਮਿਤੀ
- vii. ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਦੀ ਮਿਤੀ
- viii. ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਆਖਰੀ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ
- ix. ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ

ਐਫਪੀਆਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਅਗਲੀਆਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀਆਂ ਰਸੀਦਾਂ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗੀ। ਇਹ ਰਸੀਦਾਂ ਨੂੰ ਨਵਿਆਉਣ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਰਸੀਦਾਂ (ਆਰਪੀਆਰ) ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਰਪੀਆਰ(RPR) ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

2. ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼

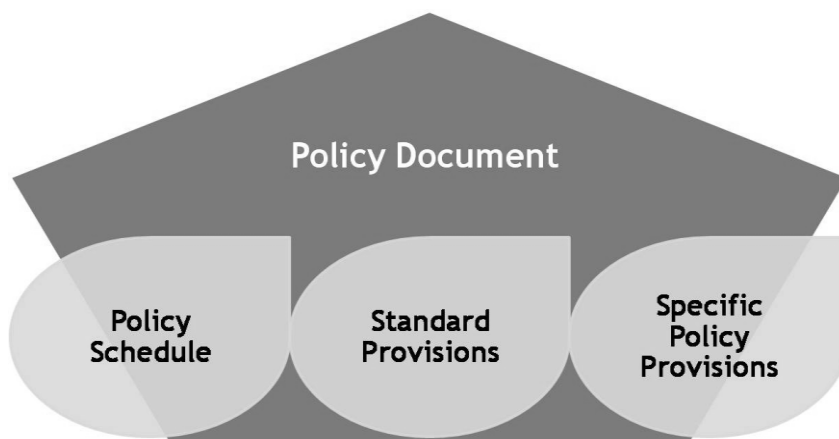
ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਬੀਮੇ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ। ਇਹ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਤ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਿਚਾਲੇ ਇਕਰਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਖੁਦ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਵਲੋਂ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਗੁੰਮ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਉੱਤੇ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੇ ਹੀ ਡੁਪਲੀਕੇਟ ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗੀ। ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉੱਤੇ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਲੋਂ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਟੈਪ ਐਕਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਮਿਆਰੀ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਭਾਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ:

a) ਪਾਲਸੀ ਸਮਾਂ-ਸਾਰਣੀ

ਪਾਲਸੀ ਸਮਾਂ-ਸਾਰਣੀ ਫਾਰਮ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਫ਼ੇ ਉੱਤੇ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦੀ ਸਮਾਂ-ਸਾਰਣੀ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ:

Diagram 1: ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਭਾਗ

- i. ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਨਾਂ
- ii. ਖਾਸ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਖੁਜ ਖਾਸ ਵੇਰਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ:
 - ✓ ਪਾਲਸੀ ਮਾਲਕ ਦਾ ਨਾਂ ਅਤੇ ਸਿਰਨਾਵਾਂ
 - ✓ ਜਨਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਜਨਮਦਿਨ ਉੱਤੇ ਉਮਰ
 - ✓ ਪਾਲਸੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਸਕੀਮ ਅਤੇ ਮਿਆਦ
 - ✓ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ
 - ✓ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਰਕਮ
 - ✓ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਭੁਗਤਾਨ ਮਿਆਦ
 - ✓ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਦੇਣ ਮਿਤੀ
 - ✓ ਕੀ ਪਾਲਸੀ ਫਾਇਦਿਆਂ ਨਾਲ ਹੈ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ
 - ✓ ਨਾਮਜ਼ਦ ਦਾ ਨਾਂ
 - ✓ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਢੰਗ - ਸਾਲਨਾ, ਛਿਮਾਹੀ, ਤਿਮਾਹੀ, ਮਹੀਨੇਵਾਰ, ਤਨਖਾਹ ਵਿੱਚੋਂ ਕਟੌਤੀ

- ✓ ਪਾਲਸੀ ਨੰਬਰ - ਜੋ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਵਿਲੱਖਣ ਪਛਾਣ ਨੰਬਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
- iii. ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦਾ ਵਾਅਦਾ। ਇਹ ਫਾਰਮ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਦਿਲ ਹਨ।
- iv. ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਲੋਂ ਦਸਤਖਤ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਮੋਹਰ
- v. ਲੋਕਲ ਬੀਮਾ ਲੋਕਪਾਲ ਦਾ ਸਿਰਨਾਵਾਂ।

b) ਮਿਆਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ

ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਦੂਜਾ ਭਾਗ ਮਿਆਦੀ ਪਾਲਸੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸਭ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਲਹਿਦਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਿਆਦ, ਇੱਕਲਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਜਾਂ ਗ਼ੈਰ-ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ (ਫਾਇਦੇ ਵਿੱਚ) ਪਾਲਸੀਆਂ। ਇਹ ਮਿਆਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਹੱਕ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਦੇ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

c) ਖਾਸ ਪਾਲਸੀ ਪ੍ਰਬੰਧ

ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਖਾਸ ਪਾਲਸੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਪਾਲਸੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਲਈ ਖਾਸ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਫੇ ਉੱਤੇ ਛਾਪਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨੱਥੀ ਫਾਰਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਿਆਰੀ ਪਾਲਸੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗਰੇਸ ਦਿਨ ਜਾਂ ਲੈਪਸ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਜ਼ਬਤੀ, ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹਨ, ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਅਤੇ ਬੀਮਤ ਵਿਚਾਲੇ ਖਾਸ ਇਕਰਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਔਰਤ, ਜੋ ਕਿ ਇਕਰਾਰ ਲਿਖਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਗਰਭਵਤੀ ਹੈ, ਦੀ ਗਰਭ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਮੌਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸ਼ਰਤ

ਵੇਰਵੇ ਸਮੇਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪਾਠ 31 ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 1

ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਰਸੀਦ (FPR) ਕੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ? ਸਭ ਤੋਂ ਢੁੱਕਵੀਂ ਚੋਣ ਕਰੋ।

- I. ਮੁਕਤ ਜਾਂਚ ਸਮਾਂ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ
- II. ਸਬੂਤ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ
- III. ਪਾਲਸੀ ਹੁਣ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ
- IV. ਪਾਲਸੀ ਨੇ ਕੁਝ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ

ਸਾਰ

- ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਰਸੀਦ (ਐਫਪੀਆਰ) ਜਾਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਐਫਪੀਆਰ (FPR) ਸਬੂਤ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।
- ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਬੀਮੇ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ। ਇਹ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਤ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਿਚਾਲੇ ਇਕਰਾਰ ਹੈ।
- ਮਿਆਰੀ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਤਿੰਨਾ ਭਾਗ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਲਸੀ ਸਮਾਂ-ਸਾਰਣੀ, ਮਿਆਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਲਈ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ।

ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦ

1. ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਰਸੀਦ (FPR)
2. ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼
3. ਪਾਲਸੀ ਸਮਾਂ-ਸਾਰਣੀ
4. ਮਿਆਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ
5. ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਜਵਾਬ

Answer 1

ਸਹੀ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਸਵੈ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲ

Question 1

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਬੀਮਤ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਇਕਰਾਰ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ?

- I. ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ
- II. ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼
- III. ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟ
- IV. ਦਾਅਵਾ ਫਾਰਮ

Question 2

ਜੇ ਕੁਝ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਪੇਚੀਦਾ ਭਾਸ਼ਾ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ?

- I. ਬੀਮਤ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ
- II. ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ
- III. ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ
- IV. ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ

Question 3

ਚੋਣ ਕਰੋ, ਜੇ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬੀਮਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

- I. ਇਹ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ।
- II. ਇਹ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਖਰੀਦਣ ਵਿੱਚ ਬੀਮਤ ਦੇ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ।
- III. ਇਹ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਪਾਲਣ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪਾਲਸੀ (ਢੰਗਾਂ) ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਚੈਨਲ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੈਂਕਾਂ, ਦਲਾਲਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ।
- IV. ਇਹ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਉੱਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਤਸਦੀਕੀ ਪਰਚੀ ਹੈ।

Question 4

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਬਿਆਨ ਸਹੀ ਹੈ?

- I. ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਸਬੂਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।
- II. ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਸਬੂਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।
- III. ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਰਸੀਦ ਸਬੂਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।
- IV. ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਕੋਟ ਸਬੂਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

Question 5

ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਲਈ , ਕੰਪਨੀ _____ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗੀ।

- I. ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਰਸੀਦ
- II. ਮੁੜ-ਸਟੋਰ ਕਰਨ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਰਸੀਦ
- III. ਮੁੜ-ਇੰਸਟਾਲਮੈਂਟ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਰਸੀਦ
- IV. ਨਵਿਆਉਣ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਰਸੀਦ

Question 6

ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇ ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀ ਅਸਲੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਗੁਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ?

- I. ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੇ ਹੀ ਡੁਪਲੀਕੇਟ ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗੀ
- II. ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ
- III. ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਤ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਿਹਤ ਐਲਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਨਵੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਡੁਪਲੀਕੇਟ ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗੀ
- IV. ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੇ ਹੀ ਡੁਪਲੀਕੇਟ ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗੀ, ਪਰ ਕੇਵਲ ਅਦਾਲਤੀ ਹੁਕਮ ਦੇ ਬਾਅਦ।

Question 7

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਬਿਆਨ ਸਹੀ ਹੈ?

- I. ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉੱਤੇ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਲੋਂ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਚਾਰੀਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਭਾਰਤੀ ਸਟੈਪ ਐਕਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ

- II. ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉੱਤੇ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਲੋਂ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਟੈਪ ਐਕਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
- III. ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉੱਤੇ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਲੋਂ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਪਰ ਭਾਰਤੀ ਸਟੈਪ ਐਕਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
- IV. ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉੱਤੇ ਨਾ ਤਾਂ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਲੋਂ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਸਟੈਪ ਐਕਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

Question 8

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਮਿਆਰੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ?

- I. ਪਾਲਸੀ ਸਮਾਂ-ਸਾਰਣੀ
- II. ਮਿਆਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ
- III. ਖਾਸ ਪਾਲਸੀ ਪ੍ਰਬੰਧ
- IV. ਦਾਅਵਾ ਕਾਰਵਾਈ

Question 9

ਮਿਆਰੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ, ਮਿਆਰੀ ਨਿਯਮ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ?

- I. ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਦੇਣ ਮਿਤੀ
- II. ਨਾਮਜ਼ਦ ਦਾ ਨਾਂ
- III. ਹੱਕ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ
- IV. ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਲੋਂ ਦਸਤਖਤ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਮੋਹਰ

Question 10

"ਔਰਤ, ਜੋ ਕਿ ਇਕਰਾਰ ਲਿਖਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਗਰਭਵਤੀ ਹੈ, ਦੀ ਗਰਭ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਮੌਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸ਼ਰਤ" ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਭਾਗ ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ?

- I. ਪਾਲਸੀ ਸਮਾਂ-ਸਾਰਣੀ
- II. ਆਮ ਪ੍ਰਬੰਧ
- III. ਮਿਆਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ
- IV. ਖਾਸ ਪਾਲਸੀ ਪ੍ਰਬੰਧ

ਸਵੈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ

Answer 1

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਬੀਮਤ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਇਕਰਾਰ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ।

Answer 2

ਸਹੀਂ ਚੋਣ I ਹੈ।

ਜੇ ਕਿਸੇ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਪੇਚੀਦਾ ਭਾਸ਼ਾ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਬੀਮਤ ਦੇ ਹੱਕ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Answer 3

ਸਹੀਂ ਚੋਣ I ਹੈ।

ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ।

Answer 4

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਰਸੀਦ ਸਬੂਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

Answer 5

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਲਈ , ਕੰਪਨੀ ਨਵਿਆਉਣ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਰਸੀਦ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗੀ।

Answer 6

ਸਹੀਂ ਚੋਣ I ਹੈ।

ਜੇ ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀ ਅਸਲ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਗੁਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਡੁਪਲੀਕੇਟ ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗੀ।

Answer 7

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉੱਤੇ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਲੋਂ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਟੈਪ ਐਕਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

Answer 8

ਸਹੀਂ ਚੋਣ I ਹੈ।

ਪਾਲਸੀ ਸਮਾਂ-ਸਾਰਣੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ?

Answer 9

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਮਿਆਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਭਾਗ ਹੱਕਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

Answer 10

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

"ਔਰਤ, ਜੋ ਕਿ ਇਕਰਾਰ ਲਿਖਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਗਰਭਵਤੀ ਹੈ, ਦੀ ਗਰਭ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਮੌਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸ਼ਰਤ" ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਖਾਸ ਪਾਲਸੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਭਾਗ ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪਾਠ 14

ਦਸਤਾਵੇਜ਼ – ਪਾਲਸੀ ਸ਼ਰਤ - II

ਪਾਠ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਇਸ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ। ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਛੋਟ (ਗਰੇਸ) ਅੰਤਰਾਲ, ਪਾਲਸੀ ਲੈਪਸ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਬਤੀ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਸਿੱਖਣ ਨਤੀਜੇ

A. ਪਾਲਸੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ

A. ਪਾਲਸੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ

1. ਛੋਟ ਸਮਾਂ

ਹਰੇਕ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਮੌਤ ਫਾਇਦਾ ਦੇਣ ਲਈ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਚਾਲੂ ਹੈ। "ਛੋਟ (ਗਰੇਸ) ਸਮਾਂ" ਨਿਯਮ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਧੂ ਸਮਾਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਖਾਸ

ਛੋਟ (ਗਰੇਸ) ਸਮੇਂ ਦੀ ਮਿਆਰੀ ਲੰਬਾਈ ਇੱਕ ਮਹੀਨਾ ਜਾਂ 31 ਦਿਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਛੋਟ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਤਹਿ ਕੀਤੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਬੰਧ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਛੋਟ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਚਾਲੂ ਰਹਿਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਨਾ-ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਲੈਪਸ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪਰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇਣਯੋਗ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਮੌਤ ਫਾਇਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਛੋਟ ਸਮੇਂ ਦਾ ਬਾਅਦ ਵੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਿੱਤਾ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਲੈਪਸ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਮੌਤ ਫਾਇਦੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਉਹੀ ਰਕਮ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੇ ਕਿ ਗ਼ੈਰ-ਜ਼ਬਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ। ਭਾਵ ਕਿ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਤ ਨੇ ਛੋਟ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਮੁਫਤ ਬੀਮਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

2. ਲੈਪਸ ਅਤੇ ਮੁੜ-ਸਥਾਪਨ / ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ

ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੇਖ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਲੈਪਸ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਛੋਟ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਚੰਗੀ ਖ਼ਬਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਮਲੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪੱਕੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈਪਸ ਪਾਲਸੀ ਤੋਂ ਮੁੜ-ਸਥਾਪਨ ਕਰਨ (ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ) ਦੀ ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

ਮੁੜ-ਸਥਾਪਨ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਚਾਲੂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਗ਼ੈਰ-ਜ਼ਬਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਪਰ ਪਾਲਸੀ ਦਾ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ ਬਿਨਾਂ-ਸ਼ਰਤ ਬੀਮਤ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ ਹੀ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

- i. **ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਲਈ ਕੋਈ ਜੋਖਿਮ ਨਹੀਂ ਵਧੇਗਾ:** ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ ਨਾਲ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਜੋਖਿਮ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ii. **ਰਾਖਵਾਂ ਬਣਾਉਣਾ:** ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਇਹ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹੀ ਰਾਖਵਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਦਦ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੇ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਨਾ ਲੈਪਸ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਸੀ।
- iii. **ਤਹਿਸੂਦਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ:** ਪਾਲਸੀ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਇੰਡ ਦੇ ਮੁੜ-ਸਥਾਪਨ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਾਸਤੇ ਦਿੱਤੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ ਅਰਜ਼ੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ ਲੈਪਸ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਹਿ ਕੀਤੇ ਸਮੇਂ, ਕਹਿ ਲਵੋ ਕਿ ਪੰਜ ਸਾਲ, ਦੌਰਾਨ ਚਾਲੂ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।
- iv. **ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਬੀਮਾ-ਯੋਗਤਾ ਲਈ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਸਬੂਤ:** ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਬੀਮਤ ਦੀ ਬੀਮਾਯੋਗਤਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਸਬੂਤ ਦੇਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਨਾ ਕੇਵਲ ਉਸ ਦੀ ਸਿਹਤ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਹੋਰ ਕਾਰਕ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿੱਤੀ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਸਦਾਚਾਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਗੜਨੇ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।
- v. **ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ:** ਪਾਲਸੀ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਦੇਣ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਸਭ ਲੰਘੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।
- vi. **ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਕਰਜ਼ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ:** ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਪਾਲਸੀ ਕਰਜ਼ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਿਣੀ, ਜੇ ਕਿ ਮੌਜੂਦ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਸ਼ਾਇਦ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀ ਸ਼ਰਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ-ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਬੂਤ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੰਗੋ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤ ਹਰੇਕ ਨਿੱਜੀ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਹਾਲਤਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਜੇ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲੈਪਸ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਬੀਮਾ-ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੂਤ ਬਿਨਾਂ ਬਹਾਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਤਸਦੀਕ ਕਰਵਾ ਕੇ, ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸਿਹਤ ਚੰਗੀ ਹੈ, ਸਧਾਰਨ ਬਿਆਨ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਰ ਕੁਝ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਬੀਮਾਯੋਗਤਾ ਲਈ ਮੈਡੀਕਲ ਪਰੀਖਣ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ:

- i. ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਛੋਟੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੰਘ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਲੈਪਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਹਿ ਲਵੇ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਲਗਭਗ।
- ii. ਦੂਜਾ ਹਾਲਤ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਕੋਲ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸਿਹਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਮੱਸਿਆ ਮੌਜੂਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਤਾਜ਼ਾ ਮੈਡੀਕਲ ਪਰੀਖਣ ਤਾਂ ਵੀ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਜਾਂ ਅੰਕਿਤ ਮੁੱਲ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹੈ।

ਕਿਉਂਕਿ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ ਲਈ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੂੰ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ (ਪਿਛਲੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ) ਕਰਨਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਰੇਕ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਪਾਲਸੀ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਵੱਧ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਨਵੀਂ ਪਾਲਸੀ ਖਰੀਦਣ ਦਾ। **ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ ਦਾ ਅਕਸਰ ਵੱਧ ਫਾਇਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਨਵੀਂ ਪਾਲਸੀ ਖਰੀਦਣ ਉੱਤੇ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬੀਮਤ ਦੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਉਮਰ ਮੁਤਾਬਕ ਵੱਧ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਰ ਦੇਣੀ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ।**

a) ਪਾਲਸੀ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ ਮਾਪ

ਆਉ ਵੇਖੀਏ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ ਦੇ ਢੰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਵੇਖੀਏ। ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਲੈਪਸ ਹੋਈ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ ਪਹਿਲੇ ਨਾ-ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਕੁਝ ਖਾਸ ਸਮੇਂ (ਕਹਿ ਲਵੇ 5 ਸਾਲ) ਦੇ ਵਿੱਚ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

i. ਆਮ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ

ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸੌਖਾ ਰੂਪ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦਾ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਧਾਰਨ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਾਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਨ ਮੁੱਲ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਐਲਾਨ ਜਾਂ ਬੀਮਾਯੋਗਤਾ ਦੇ ਹੋਰ ਸਬੂਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਪਰੀਖਣ, ਆਦਿ ਦੀ ਵੀ ਮੰਗ ਕਰੇਗਾ।

ii. ਖਾਸ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ

ਅਸੀਂ ਕੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਪਾਲਸੀ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਲਈ ਚਾਲੂ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਪਨ ਮੁੱਲ (ਭਾਵ ਕਿ ਰਾਖਵੀਂ ਰਕਮ ਇਕੱਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜਾਂ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਹੈ) ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਪਰ ਲੈਪਸ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵੱਧ ਹੈ? ਮੰਨ ਵਲੋਂ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਪਹਿਲੇ ਨਾ-ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਜਾਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ ਲਈ ਆਈ ਹੈ।

ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ ਦੇ ਇੱਕ ਢੰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸਕੀਮ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਖਾਸ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਜੇ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਵਲੈਂਟ ਹੈ)। ਇੱਥੇ ਨਵੀਂ ਪਾਲਸੀ ਲੈਣ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਲੈਪਸ ਹੋਈ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਅਸਲ ਮਿਤੀ ਦੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿੱਚ ਹੈ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਅਸਲ ਤਹਿ ਕੀਤੇ ਅੰਤਰਾਲ ਤੋਂ ਵਧਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਲੈਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਕੁਝ ਜੀਵਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਸੀ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਜੇ ਅਸਲ ਪਾਲਸੀ 40 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਨਵੀਂ ਮਿਤੀ 42 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਉੱਤੇ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਪਾਲਸੀਆਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਲਈ ਮਿਆਦ 60 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਉੱਤੇ ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ ਸੀ, ਲਈ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਹੁਣ ਵੀਹ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੇ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਨਵੇਂ ਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਵਿਆਜ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਹੈ।

iii. ਕਰਜ਼ ਤੇ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ

ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ ਦਾ ਤੀਜਾ ਢੰਗ, ਜੋ ਕਿ ਐਲਾਆਈਸੀ ਤੇ ਹੋਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਰਜ਼ ਤੇ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕਲਾ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ:

- ✓ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਕਰਜ਼ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਅਤੇ
- ✓ ਪਾਲਸੀ ਦਾ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਸਧਾਰਨ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ ਵਾਂਗ ਹੀ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਰਜ਼, ਜੋ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਲੈਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਦਾ ਵੀ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਰਜ਼ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ ਮਕਸਦ ਲਈ ਮੰਨਣਯੋਗ ਰਕਮ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕਰਜ਼ ਮਿਲਾਉਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਤੇ ਵਿਆਜ ਲਈ ਕੋਈ ਰਕਮ ਬਾਕੀ ਬਚਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਕਰਜ਼ ਤੇ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ ਦੀ ਸਹੂਤ ਕੇਵਲ ਪਾਲਸੀਆਂ ਲਈ ਹੀ ਉਪਲੱਬਧ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਸਮਰਪਣ ਮੁੱਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

iv. ਕਿਸਤ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ

ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕਿਸਤ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਦੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਨੂੰ ਇਕਮੁਸ਼ਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਖਾਸ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੰਝ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਨੂੰ ਸਧਾਰਨ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ ਸਕੀਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਮ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੀ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਭੁਗਤਨ ਦੀ ਕਿਸਮ (ਤਿਮਾਹੀ ਜਾਂ ਛਿਮਾਹੀ) ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਛਿਮਾਹੀ ਜਾਂ ਦੇ ਤਿਮਾਹੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦੀ ਬਾਕੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦੋ ਸਾਲ ਜਾਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਪਾਲਸੀ ਵਰ੍ਹੇ-ਗੰਢ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪਾਲਸੀ ਵਰ੍ਹੇ-ਗੰਢਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸ਼ਰਤ ਲਗਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪਾਲਸੀ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਖਾਸ

ਲੈਪਸ ਹੋਈਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦਾ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੇਵਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਲੈਪਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪਾਲਸੀਆਂ ਨਾ ਤਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਾਸਤੇ ਚੰਗੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਵਾਸਤੇ।

3. ਗ਼ੈਰ-ਜ਼ਬਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧ

ਭਾਰਤੀ ਬੀਮਾ ਐਕਟ (ਸੈਕਸ਼ਨ 113) ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਫਾਇਦੇ ਲੈਣ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਕੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਾਲੂ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋਣ। ਸਿਧਾਂਤ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਥੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਹੈ ਕਿ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਕੋਲ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਕੱਤਰ ਹੋਈ ਰਕਮ ਦੇ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਸਮਰਪਨ ਮੁੱਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਖੱਟ ਹੋਏ ਮੁੱਲ ਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲਦਾ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਾਲਸੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਕਸਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਲੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੀਤੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਰਪਨ ਮੁੱਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

a) ਸਮਰਪਨ ਮੁੱਲ

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਕੋਲ ਅਕਸਰ ਚਾਰਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਸਮਰਪਨ ਮੁੱਲ ਦੀ ਸੂਚੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਢੰਗ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਸਮਰਪਨ ਮੁੱਲ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੂਤਰ ਵਿੱਚ ਬੀਮੇ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਸਕੀਮ, ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਉਮਰ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ-ਭੁਗਤਾਨ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਨ ਉੱਤੇ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਅਸਲ ਨਕਦ ਦੀ ਰਕਮ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਤਹਿ ਕੀਤੇ ਸਮਰਪਨ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਇਕੱਤਰ ਹੋਏ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਵਾਧੂ ਰਕਮ, ਬੋਨਸ ਜਾਂ ਡਿਵੀਡੈਂਡ, ਪੇਸ਼ਗੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਭੁਗਤਾਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਿੱਚ ਫਾਸਲੇ, ਪਾਲਸੀ ਕਰਜ਼ ਆਦਿ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਇਕੱਤਰ ਹੋਏ ਨਕਦ ਸਮਰਪਨ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂ ਘੱਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਖਰ ਵਿੱਚ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੂੰ ਜੋ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸ਼ੁੱਧ ਸਮਰਪਨ ਮੁੱਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਮਰਪਨ ਮੁੱਲ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਫੀਸਦੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸਮਰਪਨ ਮੁੱਲ, ਜੋ ਕਿ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਫੀਸਦੀ ਵਜੋਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਸਮਰਪਮੁੱਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

b) ਪਾਲਸੀ ਕਰਜ਼

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਇਕੱਤਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਵਿੱਚ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੂੰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਤੋਂ ਧਨ ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਰਜ਼ ਦੇ ਲਈ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਾਲਸੀ ਕਰਜ਼ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਸਪੁਰਦਗੀ ਮੁੱਲ ਦੇ ਖਾਸ ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਮੰਨ ਲਵੋ 90%)। ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਕਿ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਖਾਤੇ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਰਕਮ ਲੈਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪਰ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਾਲਸੀ ਉੱਤੇ ਕਰਜ਼ ਲੈਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਕੇਕ ਨੂੰ ਰੱਖ ਵੀ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾ ਵੀ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਰਜ਼ ਬੈਂਕ ਨਕਦੀ ਫੰਡਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬੀਮਾ ਚਾਲੂ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਰਜ਼ ਦੀ ਤੁਸੀਂ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੋੜਾਂ ਲਈ ਫੰਡ ਵਾਸਤੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਗਾਹਕ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੋਗੇ।

ਪਾਲਸੀ ਕਰਜ਼ ਆਮ ਵਪਾਰਕ ਕਰਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਦੋ ਪੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਹੈ:

ਪਾਲਸੀ ਕਰਜ਼	ਵਪਾਰਕ ਕਰਜ਼
ਕਰਜ਼ ਵਾਪਿਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਬੰਧਨ ਨਹੀਂ:	ਵਪਾਰਕ ਕਰਜ਼ ਕਰਜ਼ ਲੈਣਦਾਰ - ਕਰਜ਼

<p>ਪਾਲਸੀ ਮਾਲਕ ਕਰਜ਼ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜੁੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਮੁਤਾਬਕ ਕਰਜ਼ ਪੂਰਾ ਜਾਂ ਅਧੂਰਾ ਵਾਪਿਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕਰਜ਼ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਬਾਕੀ ਖੜ੍ਹੇ (ਨਾ-ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ) ਕਰਜ਼ ਦੀ ਰਕਮ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਫਾਇਦੇ, ਜਦੋਂ ਦੇਣਯੋਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਟ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।</p>	<p>ਦੇਣਦਾਰ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਰਜ਼ ਲੈਣਦਾਰ ਕਰਜ਼ ਦੇਣਦਾਰ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜੁੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।</p>
<p>ਕੋਈ ਕਰੈਡਿਟ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ: ਕਿਉਂਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਵੀ ਫੰਡ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਸਕਰਕੇ ਲੈਣਦਾਰ ਲਈ ਕਰੈਡਿਟ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਜੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਰਜ਼ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਕੇਵਲ ਇੰਨਾ ਹੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰਜ਼ ਯੋਗ ਰਕਮ (ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਮੁਤਾਬਕ ਐਸਵੀ ਦੇ 90%) ਤੋਂ ਵਧੇ ਨਾ।</p>	<p>ਦੇਣਦਾਰ ਲੈਣਦਾਰ ਉੱਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰੈਡਿਟ ਜਾਂਚ ਕਰਦਾ ਹੈ।</p>

ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਕੋਲ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਇੰਝ ਦੇ ਕਰਜ਼ ਦੇ ਨਿਯਮ ਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਕਰਜ਼ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਵਜੋਂ ਦੇ ਕੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸਕਰਕੇ ਪਾਲਸੀ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬੀਮਤ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਧਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਰਾਹੀਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਨਾਮਜ਼ਦ ਦੇ ਹੱਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣਗੇ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਅਰਜਨ ਨੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਖਰੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੇਣਯੋਗ ਮੌਤ ਦਾਅਵਾ 2.5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਹੈ। ਅਰਜਨ ਕੋਲ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕਰਜ਼ ਤੇ ਵਿਆਜ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ 1.5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੈ।

ਇਸਕਰਕੇ ਅਰਜਨ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਉੱਤੇ, ਨਾਮਜ਼ਦ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੀ 1 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ।

ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਅਕਸਰ ਪਾਲਸੀ ਕਰਜ਼ ਉੱਤੇ ਵਿਆਜ ਵਸੂਲਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਛਿਮਾਹੀ ਜਾਂ ਸਾਲਨਾ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਣਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਪਾਲਸੀ ਕਰਜ਼ ਦਾ ਭਾਗ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਕਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਕੱਤਰ ਹੋਇਆ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕਰਜ਼ ਤੇ ਵਿਆਜ ਖਰਚ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਜੇ ਪਾਲਸੀ ਲੈਪਸ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਹਾਲਤ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ ਅਤੇ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਰਕਮ (ਕੁੱਲ ਕਰਜ਼) ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਦੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਣ ਜਾਵੇ।

ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਅਕਸਰ ਇਹ ਹਾਲਤ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇੰਡ ਵਾਪਰਨ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਅਕਸਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੁਕਾਵਟ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਰੁਕਾਵਟ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਨਕਦ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਜ਼ ਤੇ ਵਿਆਜ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਵਾਧੂ ਬਚੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

4. ਖਾਸ ਪਾਲਸੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਤਸਦੀਕ

a) ਨਾਮਜ਼ਦ

- i. ਨਾਮਜ਼ਦ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀ(ਆਂ) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਹਿ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- ii. ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- iii. ਨਾਮਜ਼ਦ ਜਾਇਜ਼ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਧਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰਾਂ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਟਰੱਸਟੀ ਵਜੋਂ ਸੰਭਾਲਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- iv. ਨਾਮਜ਼ਦ ਜਾਂ ਤਾਂ ਪਾਲਸੀ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- v. ਬੀਮਾ ਐਕਟ 1938 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 39 ਅਧੀਨ, ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਉੱਤੇ ਪਾਲਸੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਧਾਰਕ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਾਲਸੀ ਰਾਹੀਂ ਇਕੱਤਰ ਹੋਏ ਧਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

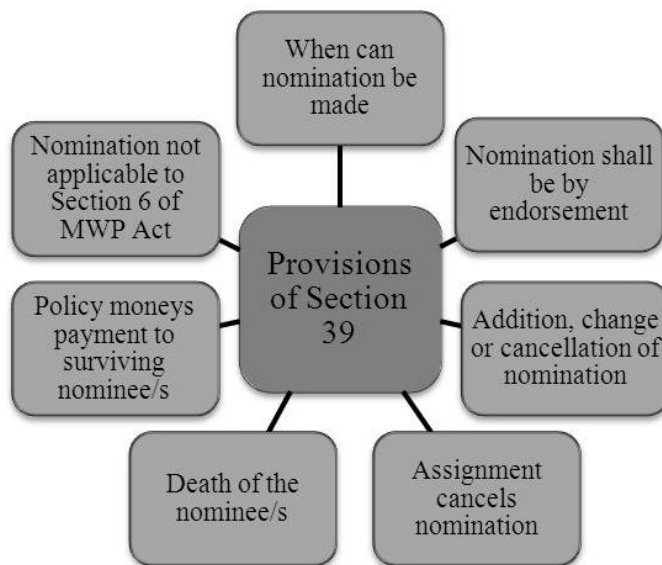
ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਤਸਦੀਕ ਕਰਕੇ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਨਿਯੁਕਤੀ ਰਾਹੀਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੋਲ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਹੀ ਪਾਲਸੀ ਧਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। **ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੋਲ ਪੂਰੇ (ਜਾਂ ਅਧੂਰੇ) ਦਾਅਵੇ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।**

ਜੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨਾਬਾਲਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉੱਤੇ ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਆਪਣਾ ਅਹੁਦਾ ਗਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਬਾਲਗ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨਾਬਾਲਗ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜੀਵਨ ਬੀਮਤ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਉੱਤੇ, ਮੌਤ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਣ ਤਾਂ ਮੌਤ ਦਾਅਵਾ ਸਾਂਝੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ। **ਹਰੇਕ ਨਾਮਜ਼ਦ ਲਈ ਖਾਸ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।** ਪਾਲਸੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

Diagram 1: ਨਾਮਜ਼ਦ ਦੇ ਸੰਬੰਧੀ ਪ੍ਰਬੰਧ

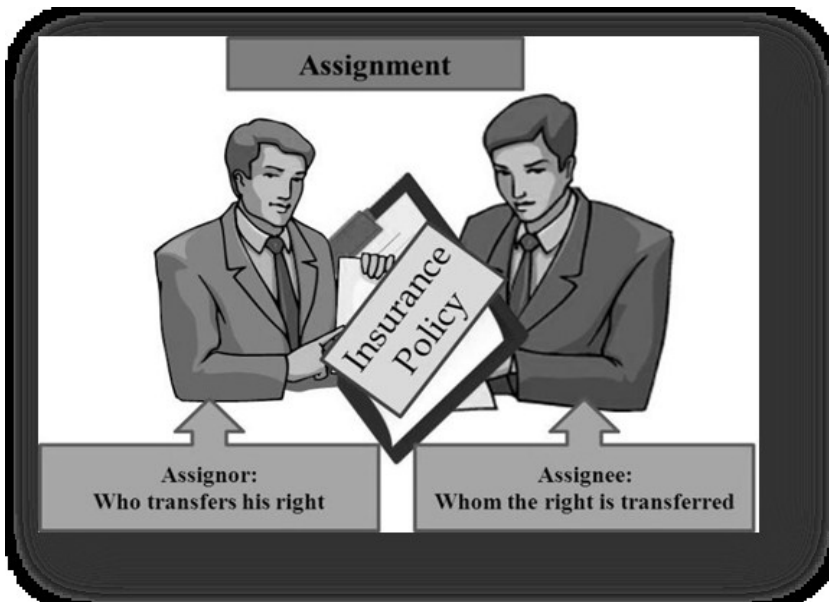
b) ਨਿਯੁਕਤੀ

ਮਿਆਦ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਭਾਵ ਸਪੁਰਦਗੀ ਉੱਤੇ ਤਬਦੀਲੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੇ ਵਜੋਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਤਬਾਦਲੇ ਤੋਂ ਹੈ। ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਿੱਚ ਇੰਝ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੱਕ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨਿਯੁਕਤੀ ਉੱਤੇ, ਨਾਮਜ਼ਦ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਜਦੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪਾਲਸੀ ਕਰਜ਼ ਲਈ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਹੱਕ, ਮਾਲਕੀ ਅਤੇ ਵਿਆਜ (ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ) ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ। ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਪੁਰਦਕਰਤਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਨੂੰ ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

Diagram 2: ਨਿਯੁਕਤੀ

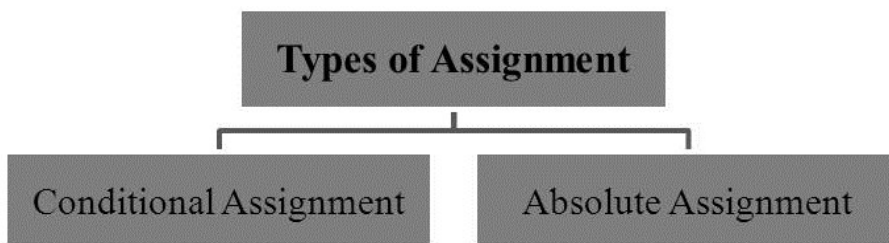

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਬੀਮਾ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 38 ਤਹਿਤ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਭ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਹਿੱਤ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਕੋਲ ਸਪੁਰਦਕਰਤਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਆਖਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸਧਾਰਨ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਲੈਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਬੀਮਤ ਲਈ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਇਕਰਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਨਾ ਹੋਣ।

ਦੋ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

Diagram 3: ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੀ ਕਿਸਮ

ਸ਼ਰਤ ਸਹਿਤ ਨਿਯੁਕਤੀ	ਅਸਲ ਨਿਯੁਕਤ
ਸ਼ਰਤ ਸਹਿਤ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਜੀਵਨ ਬੀਮਤ ਦੇ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਉੱਤੇ ਜਾਂ ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਵਾਪਿਸ ਲੈ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।	ਅਸਲ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿੱਚ ਸਭ ਅਧਿਕਾਰ, ਹੱਕ ਅਤੇ ਹਿੱਤ, ਜੇ ਕਿ ਸਪੁਰਦਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਉੱਤੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਪੁਰਦਕਰਤਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸਕਰਕੇ ਪਾਲਸੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਹ ਪਾਲਸੀ ਉੱਤੇ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਚਾਹੇ ਸਪੁਰਦਕਰਤਾ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਸਲ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਵਪਾਰਕ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਪਾਲਸੀ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਵਲੋਂ ਲਏ ਗਏਕਰਜ਼ ਉੱਤੇ ਗਹਿਣੇ ਰੱਖੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਘਰ ਦਾ ਕਰਜ਼।

ਜਾਇਜ਼ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ

ਆਓ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵੇਖੀਏ, ਜੇ ਕਿ ਜਾਇਜ਼ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

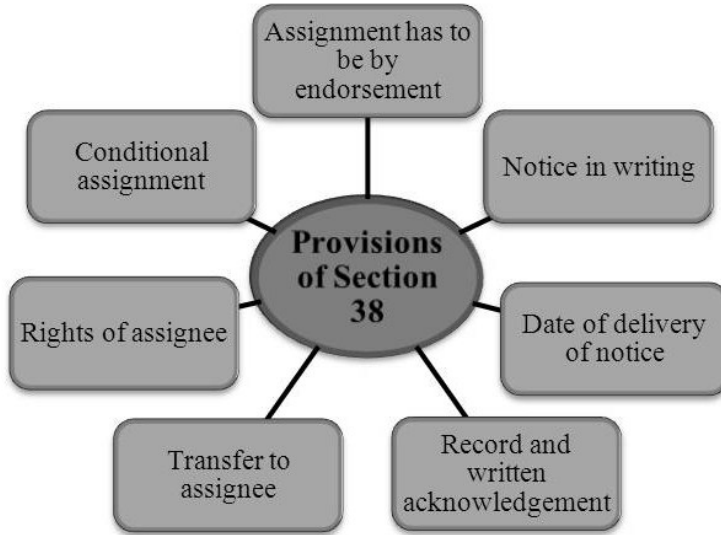
- i. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ (ਸਪੁਰਦਕਰਤਾ) ਕੋਲ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਲਈ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਹੱਕ ਜਾਂ ਸੌਂਪਣਯੋਗ ਹਿੱਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।
- ii. ਦੂਜਾ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਡਮੁੱਲੀ ਕੀਮਤ ਰਾਹੀਂ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਨੇਹ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- iii. ਤੀਜਾ ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦੇ ਬਰਖਿਲਾਫ਼ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਸੌਂਪਣ ਨਾਲ ਐਕਸਚੇਂਜ ਕੰਟਰੋਲ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਹੁਕਮ ਅਦੂਲੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- iv. ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤਾਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਜੀਵਨ ਬੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਵਲੋਂ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹੱਕ ਮਾਲਕੀ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਉੱਤੇ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇਵੇ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸੂਚਨਾ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਾ ਮਿਲੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਲਈ ਹੱਕ ਮਾਲਕੀ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਤਸਦੀਕ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਲਈ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੰਪਨੀ ਕੋਈ ਜੁੱਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸਰ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸੂਚਨਾ ਇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਦਫ਼ਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੇ ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਮਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈਆਂ ਹੋਣ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਚਲਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਪਾਸੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ/ਜੀਵਨ ਬੀਮਤ ਦੇ ਲਈ ਮੁੜ-ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੰਝ ਦੀ ਮੁੜ-ਨਿਯੁਕਤੀ ਉੱਤੇ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੂੰ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਹੋਣ ਵਾਸਤੇ ਤਾਜ਼ੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਰਤੀਆ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜੇ ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਲਈ ਹੱਕ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਬੀਮਤ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਾਪਿਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਸਲ ਹੈ, ਹੱਕ ਮਾਲਕੀ ਨੂੰ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

Diagram 4: ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧ

ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ

ਮੂਲ ਅੰਤਰ	ਨਾਮਜ਼ਦ	ਨਿਯੁਕਤੀ
ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀ ਹੈ?	ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਮੌਤ ਦਾਅਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਹੈ।	ਨਿਯੁਕਤੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਹੱਕ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਹੈ।
ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਦੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?	ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਪਾਲਸੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।	ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੇਵਲ ਪਾਲਸੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੇਵ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ?	ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਜੀਵਨ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਲਈ ਖਰੀਦੀ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।	ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਜੀਵਨ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ, ਜੇ ਉਹ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਹੈ ਜਾਂ ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
ਇਸ ਕਿੱਥੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?	ਇਹ ਕੇਵਲ ਉੱਥੇ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਬੀਮਾ ਐਕਟ 1938 ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।	ਇਹ ਪੂਰੇ ਸੰਸਾਰ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾ ਮੁਤਾਬਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

<p>ਕੀ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਦਾ ਪਾਲਸੀ ਉੱਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।</p>	<p>ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਪਾਲਸੀ ਉੱਤੇ ਹੱਕ ਮਾਲਕੀ ਅਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਦਾ ਪਾਲਸੀ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।</p>	<p>ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਅਧਿਕਾਰ, ਮਾਲਕੀ ਹੱਕ ਅਤੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਤੋਂ ਗੁਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮੁੜ-ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਕੋਲ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।</p>
<p>ਕੀ ਗਵਾਹ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ?</p>	<p>ਗਵਾਹ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।</p>	<p>ਗਵਾਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।</p>
<p>ਕੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੱਕ ਮਿਲਦੇ ਹਨ?</p>	<p>ਨਾਮਜ਼ਦ ਦਾ ਪਾਲਸੀ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।</p>	<p>ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਉੱਤੇ ਪੂਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।</p>
<p>ਕੀ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਸੂਖ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?</p>	<p>ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਮਨਸੂਖ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।</p>	<p>ਇੱਕ ਵਾਰ ਕੀਤੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।</p>
<p>ਨਾਬਾਲਗ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ:</p>	<p>ਨਾਮਜ਼ਦ ਨਾਬਾਲਗ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।</p>	<p>ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਨਾਬਾਲਗ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।</p>
<p>ਨਿਯੁਕਤ ਜਾਂ ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ?</p>	<p>ਜੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਹੱਕ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਿਸ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।</p>	<p>ਸ਼ਰਤੀਆ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਾਪਿਸ ਜੀਵਨ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੇ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹਨ। ਅਸਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਦੀ ਮੌਤ ਉੱਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਿਸ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।</p>
<p>ਜੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮਤ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਰਕਮ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਜਾਂ ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ?</p>	<p>ਜੇ ਮੌਤ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮੌਤ ਦਾਅਵਾ ਜੀਵਨ ਬੀਮਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਿਸ ਨੂੰ ਦੇਣਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।</p>	<p>ਜੇ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪਾਲਸੀ ਧਨ ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਿਸ ਨੂੰ ਦੇਣਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮਤ ਦੇ ਵਾਰਿਸਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ, ਜੇ ਕਿ ਸਪੁਰਦਕਰਤਾ ਸੀ।</p>

ਕੀ ਪਾਲਸੀ ਨਾਲ ਲੈਣਦਾਰ ਜੋੜੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ?	ਲੈਣਦਾਰ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਜੋੜੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਹੈ।	ਲੈਣਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਲੈਣਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਕੀਤਾ ਵਿਖਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
---	---	--

c) ਡੁਪਲੀਕੇਟ ਪਾਲਸੀ

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਕੇਵਲ ਵਾਅਦੇ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਗੁੰਮ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਖਰਾਬ ਹੋਣਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਗੁੰਮ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮਿਆਰੀ ਢੰਗ ਅਪਨਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਦਫ਼ਤਰ ਹਾਲਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਕਥਿਤ ਗੁਆਚਣ ਉੱਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਤਸੱਲੀਬਖ਼ਸ਼ ਸਬੂਤ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਗੁਆਚੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਹਰਜ਼ਾਨਾ ਬੌਂਡ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜੇ ਭੁਗਤਾਨ ਛੇਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਵੱਡੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦਫ਼ਤਰ ਗੁਆਚਣ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕੋਮੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਵੀ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਉੱਤੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਡੁਪਲੀਕੇਟ ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

d) ਤਬਦੀਲੀ

ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਪਾਲਸੀ ਨਿਯਮਾਂ ਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੰਜ ਦੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਅਤੇ ਬੀਮਤ ਦੇਵਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ। ਸਧਾਰਨ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਜਾਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ, ਜੇ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣ, ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ

- ✓ ਨਾਂ ਜਾਂ /ਸਿਰਨਾਵੇਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ;
- ✓ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਕੇਸ ਤਬਦੀਲੀ, ਜੇ ਇਹ ਵੱਧ ਜਾਂ ਘੱਟ ਸਿੱਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ;
- ✓ ਦੂਹਰੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਫਾਇਦੇ ਜਾਂ ਪੱਕੀ ਅਪੰਗਤਾ ਫਾਇਦੇ ਆਦਿ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਬੇਨਤੀ।

ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਉੱਤੇ ਢੁੱਕਵੀਂ ਤਸਦੀਕ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵੱਖਰੇ ਸਫੇ ਰਾਹੀਂ। ਹੋਰ ਤਬਦੀਲੀਆਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਲਈ ਪਾਲਸੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

- i. ਬੀਮੇ ਜਾਂ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕੁਝ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ [ਜਿੱਥੇ ਜੋਖਿਮ ਵੱਧਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ]
- ii. ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਕਮੀ
- iii. ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ
- iv. ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ
- v. ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣਾ
- vi. ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਜਾਂ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ
- vii. ਬਿਨਾਂ ਫਾਇਦੇ ਨੂੰ ਫਾਇਦੇ ਵਾਲੀ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣਾ
- viii. ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ
- ix. ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਨਿਪਟਾਰਾ ਚੋਣ ਅਤੇ ਦੂਹਰਾ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮੇ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ

ਇਹਨਾਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਲਈ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜੋਖਿਮ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਹੋਰ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਘੱਟ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਭੁਗਤਾਨ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨਾ; ਫਾਇਦੇ ਵਾਲੀ ਸਕੀਮ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਫਾਇਦਾ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨੀ; ਬੀਮੇ ਦੇ ਇੱਕ ਵਰਗ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨੀ, ਜਿੱਥੇ ਜੋਖਿਮ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ।

ਹਰ ਥਾਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਲਈ ਅਸਲ ਸ਼ਬਦ ਚੁਣਨ ਦੀ ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਾਸਤੇ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 1

ਹਾਲਤਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਕਰੋ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੂੰ ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ?

- I. ਬੀਮਤ ਨਾਬਾਲਗ ਹੈ

- II. ਨਾਮਜ਼ਦ ਨਾਬਾਲਗ ਹੈ
 - III. ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਦਿਮਾਗੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ
 - IV. ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਦਾ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ
-

ਸਾਰ

- ਛੋਟੇ (ਗਰੇਸ) ਸਮਾਂ ਨਿਯਮ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਧੂ ਸਮਾਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
 - ਮੁੜ-ਸਥਾਪਨ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਚਾਲੂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਗ਼ੈਰ-ਜ਼ਬਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਹੈ।
 - ਪਾਲਸੀ ਕਰਜ਼ ਆਮ ਵਪਾਰਕ ਕਰਜ਼ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਲਸੀ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬੀਮਤ ਲਈ ਕਰੈਡਿਟ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
 - ਨਾਮਜ਼ਦ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀ(ਆਂ) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਹਿ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕਾਰਵਾਈ ਗਈ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
 - ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਹੱਕ, ਮਾਲਕੀ ਅਤੇ ਵਿਆਜ (ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ) ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ। ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਪੁਰਦਕਤਰਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਨੂੰ ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
 - ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਅਤੇ ਬੀਮਤ ਦੇਵਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਮ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੀ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਕੁਝ ਸਧਾਰਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ।
-

ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦ

1. ਛੋਟੇ ਸਮਾਂ
2. ਪਾਲਸੀ ਲੈਪਸ
3. ਪਾਲਸੀ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ

4. ਸਮਰਪਨ ਮੁੱਲ
5. ਨਾਮਜ਼ਦ
6. ਨਿਯੁਕਤੀ

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਜਵਾਬ

Answer 1

ਸਹੀਂ ਚੋਣ ॥ ਹੈ।

ਜੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨਾਬਾਲਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਸਵੈ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲ

Question 1

ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਕਥਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਗਲਤ ਹੈ?

- I. ਪਾਲਸੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਪਾਲਸੀ ਕਰਜ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ
- II. ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੇਵਲ ਪਾਲਸੀ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ
- III. ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤਸਦੀਕ ਕਰਕੇ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ
- IV. ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੋਲ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਪੂਰੇ ਹੱਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ

Question 2

ਪਾਲਸੀ ਤੋਂ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਸੌਪਣ ਮੁੱਲ ਲੈਣ ਦੇ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ?

- I. ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਲਗਾਤਾਰ 2 ਸਾਲ ਤੱਕ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ
- II. ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਲਗਾਤਾਰ 3 ਸਾਲ ਤੱਕ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ
- III. ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਲਗਾਤਾਰ 4 ਸਾਲ ਤੱਕ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ
- IV. ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਲਗਾਤਾਰ 5 ਸਾਲ ਤੱਕ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ

Question 3

ਕਦੋਂ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ (ਲੈਪਸ) ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

- I. ਜੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇਣ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਨਹੀਂ ਗਿਆ
- II. ਜੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇਣ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤਾ ਨਹੀਂ ਗਿਆ
- III. ਜੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਛੋਟ (ਗਰੇਸ) ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਨਹੀਂ ਗਿਆ
- IV. ਜੇ ਪਾਲਸੀ ਸਪੁਰਦ ਕੀਤੀ ਗਈ

Question 4

ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਛੋਟ ਸਮੇਂ ਬਾਰੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਕਥਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਹੀ ਹੈ?

- I. ਛੋਟ (ਗਰੇਸ) ਸਮੇਂ ਦੀ ਮਿਆਰੀ ਲੰਬਾਈ ਇੱਕ ਮਹੀਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- II. ਛੋਟ (ਗਰੇਸ) ਸਮੇਂ ਦੀ ਮਿਆਰੀ ਲੰਬਾਈ 30 ਦਿਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- III. ਛੋਟ (ਗਰੇਸ) ਸਮੇਂ ਦੀ ਮਿਆਰੀ ਲੰਬਾਈ ਇੱਕ ਮਹੀਨਾ ਜਾਂ 30 ਦਿਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- IV. ਛੋਟ (ਗਰੇਸ) ਸਮੇਂ ਦੀ ਮਿਆਰੀ ਲੰਬਾਈ ਇੱਕ ਮਹੀਨਾ ਜਾਂ 31 ਦਿਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

Question 5

ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਦੇਣ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਛੋਟ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

- I. ਦੇਣ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਨਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਕੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਮੰਨੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਦਾਅਵਾ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹੈ
- II. ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਨਾ-ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਵੇਗਾ
- III. ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਆਖਰੀ ਨਾ-ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਕੱਟ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕਰੇਗਾ
- IV. ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨਾ-ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਆਜ, ਜੋ ਕਿ ਬੈਂਕ ਬੱਚਤ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਤੋਂ 2% ਉੱਤੇ ਹੈ, ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗਾ

Question 6

ਲੈਪਸ ਹੋਈ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਪੱਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਸਭ ਤੋਂ ਢੁੱਕਵੀਂ ਚੋਣ ਕਰੋ।

- I. ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ-ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਬੂਤ

- II. ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ ਨਾਲ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਜੋਖਿਮ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਵਾਧਾ
- III. ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾ-ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ
- IV. ਬੀਮਤ ਤਹਿ ਕੀਤੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ

Question 7

ਬੀਮਾ ਐਕਟ 1938 ਦੇ _____ ਤਹਿਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਨਾਮਜ਼ਦ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਹੈ।

- I. ਸੈਕਸ਼ਨ 10
- II. ਸੈਕਸ਼ਨ 38
- III. ਸੈਕਸ਼ਨ 39
- IV. ਸੈਕਸ਼ਨ 45

Question 8

ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਬਿਆਨ ਗਲਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?

- I. ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ
- II. ਇੰਝ ਦੇ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤ ਦੇ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ
- III. ਨਾਮਜ਼ਦ ਦੇ ਹੱਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣਗੇ
- IV. ਪਾਲਸੀ ਕਰਜ਼ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਸਪੁਰਦਗੀ ਮੁੱਲ ਦੇ ਖਾਸ ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

Question 9

ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਕਥਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਗਲਤ ਹੈ?

- I. ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਨਿਯੁਕਤ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪਾਲਸੀ ਦਾ ਮਾਲਕੀ ਹੱਕ ਮਰੇ ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
- II. ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਹੱਕ, ਮਾਲਕੀ ਅਤੇ ਵਿਆਜ (ਜਾਇਦਾਦ ਵਜੋਂ) ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ।
- III. ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇਵੇ।

IV. ਅਸਲ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪਾਲਸੀ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਤੱਕ ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਨੂੰ ਨੂੰ ਸਪੁਰਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕੇਵਲ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਚਾਲੂ ਰਹਿਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਬੀਮਤ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਬੀਮਤ ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

Question 10

ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਣਗੀਆਂ?

- I. ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਦੇ ਜਾਂ ਵੱਧ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣਾ
- II. ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਭੁਗਤਾਨ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ
- III. ਫਾਇਦੇ ਵਾਲੀ ਪਾਲਸੀ ਤੋਂ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਫਾਇਦੇ ਵਾਲੀ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ
- IV. ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ

ਸਵੈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ

Answer 1

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੋਲ ਪੂਰੇ (ਜਾਂ ਅਧੂਰੇ) ਦਾਅਵੇ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

Answer 2

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਲਈ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਸਪਰਪਨ ਮੁੱਲ ਲੈਣ ਲਈ , ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 3 ਲਗਾਤਾਰ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

Answer 3

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਜੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਛੋਟ (ਗਰੇਸ) ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਤਾਂ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਲੈਪਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

Answer 4

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਛੋਟ (ਗਰੇਸ) ਸਮੇਂ ਦੀ ਮਿਆਰੀ ਲੰਬਾਈ ਇੱਕ ਮਹੀਨਾ ਜਾਂ 31 ਦਿਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

Answer 5

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਜੇ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੇ ਦੇਣ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਗਰੇਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨਾ-ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗਾ।

Answer 6

ਸਹੀਂ ਚੋਣ I ਹੈ।

ਲੈਪਸ ਹੋਈ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਚਲਣ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾਯੋਗਤੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

Answer 7

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਐਕਟ 1938 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 39 ਤਹਿਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਨਾਮਜ਼ਦ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਹੈ।

Answer 8

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਚੋਣ II ਗਲਤ ਹੈ।

ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ ਲਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਕਰਕੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

Answer 9

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਚੋਣ IV ਗਲਤ ਹੈ।

ਅਸਲ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪਾਲਸੀ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਤੱਕ ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਨੂੰ ਸਪੁਰਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਬੀਮਤ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਪਾਲਸੀ ਬੀਮਤ ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਪਾਲਸੀ ਫਾਇਦਿਆਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

Answer 10

ਸਹੀਂ ਚੋਣ । ਹੈ।

ਤਬਦੀਲੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਦੇ ਜਾਂ ਵੱਧ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣਾ ਹੈ, ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਹੈ।

ਪਾਠ 15

ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ

ਪਾਠ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਏਜੰਟ ਦਾ ਕੰਮ ਸੰਭਾਵਿਤ ਗਾਹਕ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਲੈਣ ਦੇ ਨਾਲ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਹਰ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਮੇੜ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਨੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉੱਤੇ। ਇਸ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਭਾਗਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਿਲ ਕਰਾਂਗੇ।

ਸਿੱਖਣ ਨਤੀਜੇ

- A. ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ – ਮੁੱਢਲੇ ਸਿਧਾਂਤ
- B. ਗ਼ੈਰ-ਮੈਡੀਕਲ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ
- C. ਮੈਡੀਕਲ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ

A. ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ - ਮੁੱਢਲੇ ਸਿਧਾਂਤ

1. ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਮਕਸਦ

ਅਸੀਂ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਦੇ ਮਕਸਦ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਦੋ ਮਕਸਦ ਹਨ

- i. ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਉਲਟ-ਚੋਣ ਜਾਂ ਚੋਣ ਰੋਕਣ ਲਈ
- ii. ਜੋਖਿਮਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਅਤੇ ਜੋਖਿਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

ਜੋਖਿਮਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ ਭਾਵ ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਲਈ ਹਰੇਕ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਤਦ ਬੀਮਾ ਨਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਦੇਣ ਤੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉੱਤੇ, ਦੇ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਉਲਟ-ਚੋਣ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਘਾਟਾ ਪੈਣ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੱਧ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਜਾਂ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਬੀਮਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਜੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ ਕਿ ਕਿਸ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗੰਭੀਰ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਜਾਂ ਕੈਂਸਰ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਜਿਆਦਾ ਦੇਰ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਵੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਲਟ ਚੋਣ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਘਾਟਾ ਪਵੇਗਾ।

2. ਜੋਖਿਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖਤਾ

ਆਓ ਜੋਖਿਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ। ਸ਼ਬਦ ਨਿਰਪੱਖਤਾ (equity) ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਕਿਸਮ ਦੇ ਜੋਖਿਮਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਸੂਲੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਪਤਾ ਮੌਤ-ਦਰ ਸਾਰਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਰਣੀ ਮਿਆਰੀ ਜੀਵਨ

ਜਾਂ ਔਸਤ ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਮੁਤਾਬਕ ਮੌਤ-ਦਰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ।

a) ਜੋਖਿਮ ਵਰਗੀਕਰਨ

ਬਰਾਬਰ ਨਿਰਪੱਖ ਲਈ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਜੋਖਿਮ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੇ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਢੰਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਜੋਖਿਮਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੀ-ਵੱਖਰੀ ਜੋਖਿਮ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚਾਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਜੋਖਿਮ ਵਰਗ ਹਨ।

Diagram 1: ਜੋਖਿਮ ਵਰਗੀਕਰਨ

i. ਮਿਆਰੀ ਜੀਵਨ

ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਰ ਦੀ ਉਮੀਦ ਮੌਤ-ਦਰ ਸਾਰਣੀ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਦਰਸਾਏ ਮਿਆਰੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹੈ।

ii. ਤਰਜੀਹੀ ਜੋਖਿਮ

ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਰ ਦੀ ਉਮੀਦ ਮਿਆਰੀ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਘੱਟ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

iii. ਅਲਪ-ਮਿਆਰੀ ਜੀਵਨ

ਇਹਨਾਂ ਲਈ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਮੌਤ ਦਰ ਔਸਤ ਜਾਂ ਮਿਆਰੀ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਪਰ ਫੇਰ ਵੀ ਬੀਮਾਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਲਈ ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਉੱਚ (ਜਾਂ ਵਾਧੂ) ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਰਾਂ ਜਾਂ ਕੁਝ ਖਾਸ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

iv. ਇਨਕਾਰੀ ਜੀਵਨ

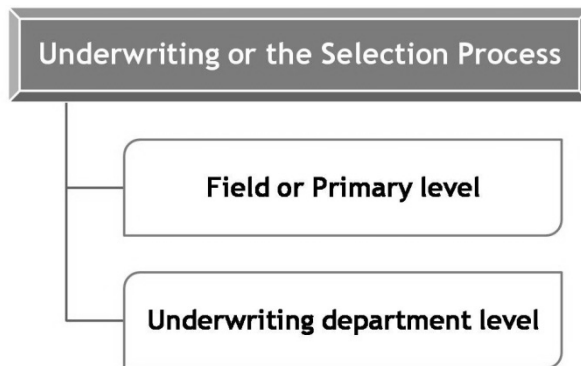
ਇਹ ਉਹ ਲੋਕ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਅਪੰਗਤਾ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਮੌਤ ਦਰ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਣਯੋਗ ਖਰਚੇ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਲਈ ਆਰਜ਼ੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਉਹ ਤਾਜ਼ਾ ਡਾਕਟਰੀ ਇਲਾਜ ਅਧੀਨ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਓਪਰੇਸ਼ਨ।

3. ਚੋਣ ਢੰਗ

ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਜਾਂ ਚੋਣ ਢੰਗ ਨੂੰ ਦੋ ਪੜਾਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

- ✓ ਖੇਤਰੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ
- ✓ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਵਿਭਾਗੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ

Diagram 2: ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਜਾਂ ਚੋਣ ਢੰਗ

a) ਖੇਤਰੀ ਜਾਂ ਮੁੱਢਲਾ ਢੰਗ

ਖੇਤਰੀ ਪੱਧਰ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਨੂੰ ਮੁੱਢਲੀ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਵਜੋਂ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਏਜੰਟ ਜਾਂ ਕੰਪਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਵਜੋਂ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਅਰਜ਼ੀਦਾਤਾ ਦੇ ਢੁੱਕਵੇਂਪਨ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਏਜੰਟ ਮੁੱਢਲੇ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਬੀਮਤ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਕਈ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਏਜੰਟਾਂ ਵਲੋਂ ਬਿਆਨ ਜਾਂ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਏਜੰਟ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇੰਝ ਦੀ ਹੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਜਿਸ ਨੂੰ **ਨੈਤਿਕ ਸੰਕਟ ਰਿਪੋਰਟ** ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਵੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਮੰਗੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਨੈਕਰੀ, ਆਮਦਨ ਤੇ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਤ ਅਤੇ ਸਾਖ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਧੋਖਾ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਮੁੱਢਲੇ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਵਜੋਂ ਏਜੰਟ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ

ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਚੋਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤੇ ਫੈਸਲੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ, ਜੋ ਕਿ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾ ਹੈ, ਲਈ ਇਹ ਪਤਾ ਕਰਨਾ ਐੱਖਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤੱਥ ਗਲਤ ਹਨ ਅਤੇ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਗਲਤ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ।

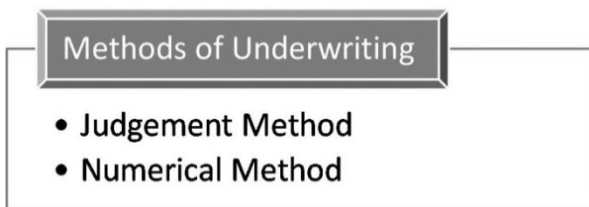
ਏਜੰਟ ਇੱਥੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਕਿ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਤੱਥ ਸਹੀ ਹਨ, ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਏਜੰਟ ਦਾ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਦੀ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸੰਪਰਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਨਾ-ਐਲਾਨ ਜਾਂ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

b) ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਵਿਭਾਗੀ ਪੱਧਰ

ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪੱਧਰ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂ ਦਫ਼ਤਰੀ ਪੱਧਰ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਮਾਹਿਰ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਇੰਝ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹ, ਜੋ ਕਿ ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਲਈ ਇਣਕਾਰ ਜਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਤੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉੱਤੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁੱਕਵੀਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।

4. ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਦੇ ਢੰਗ

Diagram 3: ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਦੇ ਢੰਗ

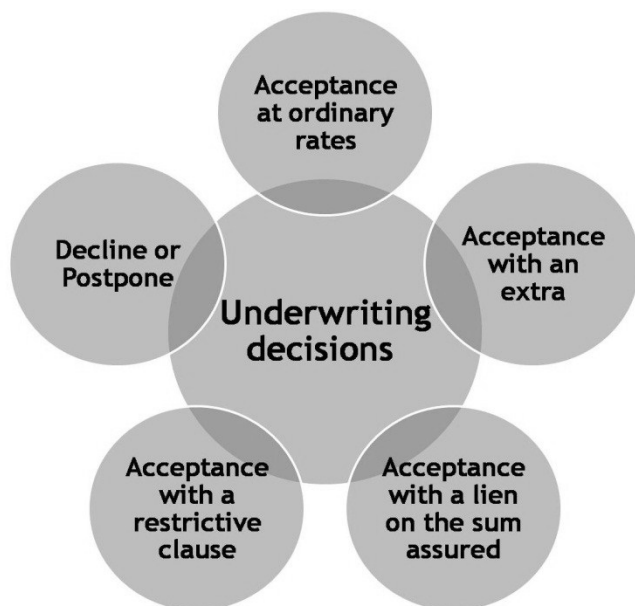

ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਦੇ ਢੰਗਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ:

ਸਮਝ ਢੰਗ	ਸੰਖਿਅਕ ਢੰਗ
ਇਹ ਢੰਗ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਲਪਨਿਕ ਸਮਝ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜਦੋਂ ਜਟਿਲ ਕੇਸਾਂ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।	ਇਹ ਢੰਗ ਅਧੀਨ, ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਸਭ ਇਨਕਾਰੀ ਜਾਂ ਉਲਟ ਕਾਰਕਾਂ ਲਈ ਚੰਗਾ ਦਰਜਾ ਅੰਕ ਦਿੰਦੇ ਹਨ (ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੰਗੇ ਜਾਂ ਚੰਗੇ ਕਾਰਕਾਂ ਲਈ ਮਾੜੇ ਅੰਕ ਦਿੰਦੇ ਹਨ)।
ਉਦਾਹਰਨ: ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਸੂਗਰ ਦਾ ਮਰੀਜ਼ ਹੈ, ਨੂੰ ਬੀਮੇ ਦੇ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉੱਤੇ ਦੇਣਾ ਹੈ ਦੇ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ।	
ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਭਾਗ ਮੈਡੀਕਲ ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਹਵਾਲਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।	ਇੰਝ ਦਿੱਤੇ ਗਏਅੰਕਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ ਤਹਿ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਕਿੰਨੀ ਵਾਧੂ ਮੌਤ ਦਰ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਈਐਮਆਰ(EMR) ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ) ਹੈ, ਜੋ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਿੰਨੀ EMR ਵੱਧ ਹੋਵੇਗੀ, ਵੱਧ ਅਲਪ-ਮਿਆਰੀ ਜੀਵਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇ EMR ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬੀਮੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਫੈਸਲੇ

Diagram 4: ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਫੈਸਲੇ

ਆਓ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ, ਜੋ ਕਿ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਲਈ ਲੈਣੇ ਪੈ ਸਕਦੇ ਹਨ।

- ਸਧਾਰਨ ਦਰ (ਓਆਰ) ਮਨਜ਼ੂਰੀ** ਸਭ ਤੋਂ ਆਮ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਇਹ ਰੇਟਿੰਗ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਉਸ ਦਰ ਨਾਲ ਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਆਮ ਜਾਂ ਮਿਆਰੀ ਜੀਵਨ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ।
- ਵਾਧੂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰੀ:** ਇਹ ਅਲਪ-ਮਿਆਰੀ ਜੇਕਰ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਹੱਲ ਕੱਢਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਆਮ ਢੰਗ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀਆਂ ਸਾਰਣੀਬੱਧ ਦਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਗਹਿਣੇ ਰੱਖਣ (ਲੀਅਨ) ਉੱਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ** ਗਹਿਣੇ ਰੱਖਣਾ ਇੱਕ ਰੋਕੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕਿਸਮ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਉਸ ਵਲੋਂ ਦਾਅਵੇ ਕਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫਾਇਦੇ ਦੀ ਰਕਮ ਉੱਤੇ (ਅਧੂਰੇ ਜਾਂ ਪੂਰੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ) ਵਰਤਦੀ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ: ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਜੀਵਨ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬੀਮੇ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕੁਝ ਬੀਮਾਰੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟੀਬੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ। ਲੀਅਨ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਖਾਸ ਕਾਰਨ (ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ

ਟੀਪੀ ਦੇ ਮੁੜ ਪੈਦਾ ਹੋਣ) ਕਰਕੇ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੌਤ ਫਾਇਦੇ ਦੀ ਘਟੀ ਹੋਈ ਰਕਮ ਹੀ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ।

- d) **ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸ਼ਰਤ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰੀ:** ਕੁਝ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸੰਕਟਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸ਼ਰਤ ਲਗਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕੁਝ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਮੌਤ ਫਾਇਦੇ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗਰਭਵਤੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਗਰਭ ਦੇ ਸੰਬੰਧ, ਮੰਨ ਲਵੇ ਕਿ ਡਿਲਵਰੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਮੌਤ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ ਦੇਣਯੋਗ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

- e) **ਇਨਕਾਰ ਜਾਂ ਟਾਲਣਾ:** ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਬੀਮੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਲਈ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਸਿਹਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਲੱਛਣ ਸਪਸ਼ਟ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਇੰਨੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਜੋਖਿਮ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ: ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਕੈਂਸਰ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਠੀਕ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਵ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ, ਲਈ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਟਾਲ ਦੇਣਾ ਸਿਆਣਪ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਹਾਲਤ ਸੁਧਰ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਵੱਧ ਚੰਗੇ ਨਹੀਂ ਬਣਦੇ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਇੱਕ ਔਰਤ, ਜਿਸ ਦਾ ਹੁਣੇ ਹੀ ਬੱਚੇਦਾਨੀ ਦਾ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਉੱਤੇ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਭਾਵਿਤ ਜਟਿਲਤਾਵਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੇ ਖਤਰੇ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 1

ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਟਾਲਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ?

- I. 18 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਸਿਹਤਮੰਦ
- II. ਇੱਕ ਢਿੱਡਲ ਵਿਅਕਤੀ
- III. ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਏਡਜ਼ ਹੈ

B. ਗ਼ੈਰ-ਮੈਡੀਕਲ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ

1. ਗ਼ੈਰ-ਮੈਡੀਕਲ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਬੀਮਤ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਬੀਮਾਯੋਗਤਾ ਜਾਂਚ ਲਈ ਮੈਡੀਕਲ ਪਰੀਖਣ ਕਰਵਾਏ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਚੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੰਝ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਮੈਡੀਕਲ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਗ਼ੈਰ-ਮੈਡੀਕਲ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਦੇ ਲਈ ਕੇਸ ਇਸ ਖੇਜ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਪਰੀਖਣ ਦੌਰਾਨ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੇ (ਕਹਿ ਲਵੇ ਕਿ ਦਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ) ਲਈ ਹੀ ਉਲਟ ਲੱਛਣ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਬਾਕੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਜਵਾਬਾਂ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਦੇ ਛੁੱਟੀਆਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੇ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਯੋਗ ਡਾਕਟਰ ਤੋਂ ਮੈਡੀਕਲ ਪਰੀਖਣ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਇੰਝ ਦੇ ਪਰੀਖਣ ਨਾ ਕਰਵਾਉਣ ਕਰਕੇ ਬਚਾਇਆ ਜਾਣ ਖਰਚਾ ਘਾਟੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਾਧੂ ਮੌਤ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਪਰੀਖਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਬੀਮਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

2. ਗ਼ੈਰ-ਮੈਡੀਕਲ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਲਈ ਹਾਲਤ

ਪਰ ਗ਼ੈਰ-ਮੈਡੀਕਲ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਕੁਝ ਹਾਲਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ।

- i. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਵਰਗ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਔਰਤ ਇਸ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।
- ii. ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਉੱਪਰੀ ਹੱਦ ਤਹਿ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵਧਣ ਉੱਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਪਰੀਖਣ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

- iii. ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਮਰ ਹੱਦ ਤਹਿ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ 40 ਜਾਂ 45 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਮੈਡੀਕਲ ਪਰੀਖਣ ਕਰਵਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।
- iv. ਬੀਮੇ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸਕੀਮਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਮਿਆਦੀ ਬੀਮਾ ਗ਼ੈਰ-ਮੈਡੀਕਲ ਵਰਗ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।
- v. ਬੀਮੇ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਿਆਦ ਨੂੰ 20 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ/60 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- vi. ਜੀਵਨ ਦੇ ਵਰਗ: ਗ਼ੈਰ-ਮੈਡੀਕਲ ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਖਾਸ ਵਰਗ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਵੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੰਗੀ ਸਾਖ ਵਾਲੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੱਕ ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਮੈਡੀਕਲ ਸਹੂਲਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਕੋਲ ਢੁੱਕਵਾਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਯਮਤ ਮੈਡੀਕਲ ਪਰੀਖਣ ਕਰਵਾਉਂਦੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਸਰੀਰਿਕ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਸੌਖੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

3. ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਰੇਟਿੰਗ ਕਾਰਕ

ਰੇਟਿੰਗ ਕਾਰਕ ਸੰਭਾਵਿਤ ਬੀਮਤ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚਲੇ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਤ, ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ, ਆਦਤਾਂ, ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਅਤੀਤ, ਨਿੱਜੀ ਸਿਹਤ ਅਤੀਤ ਤੇ ਹੋਰ ਨਿੱਜੀ ਹਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨਾਲ ਸੰਕਟ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜੋਖਿਮ ਵੱਧ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਸੰਕਟਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨਾ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੰਭਵਿਤ ਅਸਰ ਤੇ ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ।

ਆਓ ਸਮਝੀਏ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਲੱਛਣ ਜੋਖਿਮ ਉੱਤੇ ਕਿਵੇਂ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਉਹ, ਜੋ ਕਿ ਨੈਤਿਕ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਜੋ ਕਿ ਸਰੀਰਿਕ [ਮੈਡੀਕਲ] ਸੰਕਟ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਕਸਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁਤਾਬਕ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਾਰਕ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਮਦਨ, ਅਹੁਦਾ, ਜੀਵਨ-ਸ਼ੈਲੀ ਤੇ ਆਦਤਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਨੈਤਿਕ ਸੰਕਟ ਲਈ ਯੋਗ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਿਹਤ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਪਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

a) ਔਰਤ ਬੀਮਾ

ਔਰਤ ਅਕਸਰ ਮਰਦਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਲੰਮਾ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨੈਤਿਕ ਸੰਕਟ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਆ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਇਸਕਰਕੇ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਹਾਲੇ ਵੀ ਮਰਦ ਦਬਦਬਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹਨ। ਬੁਰਾਈਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਹੇਜ ਮੌਤਾਂ ਅੱਜ ਵੀ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਕਾਰਨ, ਜੋ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਲੰਮੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਗਰਭ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜੁੜੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਔਰਤ ਦੀ ਬੀਮਾ-ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਬੀਮੇ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਾਲ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਪੂਰਾ ਬੀਮਾ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਖੁਦ ਪੂਰੀ ਕਮਾਈ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤਾਂ ਉੱਤੇ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

b) ਨਾਬਾਲਗ

ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਕੋਲ ਖੁਦ ਇਕਰਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਨਾਬਾਲਗ ਦੇ ਜੀਵਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਨਾਬਾਲਗ ਨਾਲ ਮਾਪਿਆਂ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਰਪਰਸਤ ਦੇ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇ। ਬੀਮੇ ਦੇ ਲਈ ਲੋੜ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਆਮਦਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਲਈ ਬੀਮੇ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਤਿੰਨ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

i. ਕੀ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਰੀਰਿਕ ਢਾਂਚਾ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਕਸਤ ਹੋਇਆ ਹੈ

ਪੋਸਟਿਕ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਰੀਰਿਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਕਰਕੇ ਗਲਤ ਢੰਘ ਨਾਲ ਵਿਕਸਤ ਸਰੀਰਿਕ ਢਾਂਚੇ ਨਾਲ ਗੰਭੀਰ ਜੋਖਿਮ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ii. ਢੁੱਕਵਾਂ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਅਤੀਤ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਅਤੀਤ

ਜੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਲਟ ਸੰਕੇਤ ਹੋਣ ਤਾਂ ਜੋਖਿਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

iii. ਕੀ ਪਰਿਵਾਰ ਕੋਲ ਢੁੱਕਵਾਂ ਬੀਮਾ ਹੈ

ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਉਹਨਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਲੈਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਬੱਚੇ ਦੇ ਜੀਵਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਮਿਲੇ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਬੀਮਾ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ।

ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਇੰਝ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੀਮੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵੀ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

c) ਵੱਡੀ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ

ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਨੂੰ ਚੌਕੰਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਬੀਮੇ ਦੀ ਰਕਮ ਸੰਭਾਵਿਤ ਬੀਮਤ ਦੀ ਸਾਲਨਾ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਾਲਨਾ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਦਸ ਤੋਂ ਬਾਰਾਂ ਗੁਣਾ ਤੱਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਅਨੁਪਾਤ ਇਸ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਨਾਲ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਚੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਾਲਨਾ ਆਮਦਨ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹੈ ਅਤੇ 3 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਚਿੰਤਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਖਾਸ ਚਿੰਤਾ ਇੰਝ ਦੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਵੱਡੀ ਬੀਮਾ ਰਕਮ ਦੇ ਕਰਕੇ ਆਤਮਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸਿਹਤ ਵਿੱਚ ਵਿਗਾੜ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੰਝ ਦੀ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਦਾ ਤੀਜਾ ਕਰਨ ਵਿਕਰੇਤਾ ਵਲੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਗਲਤ-ਵਿਕਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਦੇ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਭਾਵ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਭੁਗਤਾਨ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੰਝ ਦੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਬੀਮੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਉਸ ਰਕਮ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨਾ ਸਮਝਦਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਾਲਨਾ ਆਮਦਨ ਦੇ ਤੀਜੇ ਹਿੱਸੇ ਤੱਕ ਹੋਵੇ।

d) ਉਮਰ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਦਰ ਜੋਖਿਮ ਦਾ ਉਮਰ ਦੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਨੇੜਲਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ। ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਬੀਮੇ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਜੇ 50 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਨੈਤਿਕ ਸੰਕਟ ਦੇ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੰਝ ਦਾ ਬੀਮਾ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਗੜੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਿਲ ਅਤੇ ਗੁਰਦੇ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਉਮਰ ਨਾਲ ਵੱਧਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੁੱਢਾਪੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਕੁਝ ਖਾਸ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਵੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਲੋਂ ਉੱਚ ਰਕਮ ਦੀ ਬੀਮੇ / ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਲਈ ਜਾਂ ਦੇਵਾਂ ਦੇ ਮਿਸ਼ਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਇੰਝ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਈਸੀਜੀ, ਈਈਜੀ, ਛਾਤੀ ਦਾ ਐਕਸਰ ਅਤੇ ਖੂਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ੂਗਰ ਟੈਸਟ ਹਨ। ਇਹ ਟੈਸਟ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਜਾਂ ਸਧਾਰਨ ਮੈਡੀਕਲ ਪਰੀਖਣ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਜਵਾਬਾਂ ਦੇ ਨਾਲੋਂ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦੇ ਬਾਰੇ ਡੂੰਘੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪੱਖ ਉਮਰ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਮਰ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਹੈ। ਉਮਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ

- ✓ ਮਿਆਰੀ
- ✓ ਗ਼ੈਰ-ਮਿਆਰੀ

ਮਿਆਰੀ ਉਮਰ ਸਬੂਤ ਅਕਸਰ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ

- ✓ ਜਨਮ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;
- ✓ ਸਕੂਲ ਛੱਡਣ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ;
- ✓ ਪਾਸਪੋਰਟ; ਅਤੇ
- ✓ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ

ਜਿੱਥੇ ਇੰਝ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨਾ ਉਪਲੱਬਧ ਹੋਣ, ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਮਿਆਰੀ ਉਮਰ ਸਬੂਤ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੰਝ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਨਮ-ਕੁੰਡਲੀ; ਸਵੈ-ਐਲਾਨ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ

ਜਦੋਂ ਮਿਆਰੀ ਉਮਰ ਸਬੂਤ ਉਪਲੱਬਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਗ਼ੈਰ-ਮਿਆਰੀ ਉਮਰ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਕਸਰ, ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਅਕਸਰ ਹੀ ਬੀਮੇ ਦੀ ਸਕੀਮ, ਬੀਮੇ ਦੀ ਮਿਆਦ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਅਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ।

e) ਨੈਤਿਕ ਖ਼ਤਰੇ

ਨੈਤਿਕ ਖ਼ਤਰੇ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕੁਝ ਹਾਲਤਾਂ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਲੱਛਣ, ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਤੇ ਆਦਲਤਾਂ, ਸਾਖ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗੀ ਸਿਹਤ ਦਰਸਾਉਣ ਕਿ ਉਹ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਜੋਖਿਮ ਵੱਧਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਕਾਰਕ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨਾਲ ਇੰਝ ਦੇ ਨੈਤਿਕ ਸੰਕਟ ਦੇ ਬਾਰੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਜਦੋਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਬੀਮਤ ਦੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਟਿਕਾਣੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਦੀ ਬਰਾਂਚ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਮੈਡੀਕਲ ਪਰੀਖਣ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਕਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੈਡੀਕਲ ਪਰੀਖਿਕ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੇ ਨੇੜੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਤੀਜੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਪਸ਼ਟ ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ ਮੌਜੂਦ ਨਾ ਹੋਣ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਜੀਵਨ ਬੀਮਤ ਦੇ ਨੇੜਲੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇੰਝ ਦੇ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਏਜੰਟ ਜੀਵਨ ਬੀਮਤ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬਰਾਂਚ ਦਫ਼ਤਰ ਏਜੰਸੀ ਮੈਨੇਜਰ / ਵਿਕਾਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਨੈਤਿਕ ਜੋਖਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਮੰਘ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

f) ਰੁਜ਼ਗਾਰ

ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਖ਼ਤਰੇ ਤਿੰਨਾਂ ਸਰੋਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ:

✓ ਹਾਦਸਾ

- ✓ ਸਿਹਤ ਖ਼ਤਰਾ
- ✓ ਨੈਤਿਕ ਖ਼ਤਰੇ

Diagram 5: ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸੰਕਟਾਂ ਦੇ ਸਰੋਤ

- i. **ਦੁਰਘਟਨਾ ਸੰਕਟ** ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੁਝ ਕਿਸਮ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਕਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਰਕਸ ਕਲਾਕਾਰ, ਪੈੜ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਢਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮਾਹਿਰ ਅਤੇ ਫਿਲਮ ਸਟੰਟ ਕਲਾਕਾਰ।
- ii. **ਸਿਹਤ ਸੰਕਟ** ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੰਮ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਜਿਹੀ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੈਡੀਕਲ ਵਿਗਾੜ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੱਧਦੀ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਸੰਕਟ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
 - ✓ ਕੁਝ ਕੰਮਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਿਕਸ਼ਾ ਚਲਾਉਣਾ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਰੀਰਿਕ ਦਬਾਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਹ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।
 - ✓ ਦੂਜੀ ਹਾਲਤ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਕਣਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖਾਣ ਯੂੜ ਜਾਂ ਕੈਂਸਰਜਨਕ ਕਣ (ਜਿਹਨਾਂ ਨਾਲ ਕੈਂਸਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਸਾਇਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਰੇਡੀਏਸ਼ਨ, ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।
 - ✓ ਤੀਜੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸੰਕਟ **ਉੱਚ ਦਬਾਉ ਮਾਹੌਲ** ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੀਆਂ ਸੁਰੰਗਾਂ ਜਾਂ ਡੂੰਘਾ ਸਮੁੰਦਰ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੇਜ਼ ਦਬਾਉਣ ਹਟਾਉਣ ਬੀਮਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।
 - ✓ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਕੁਝ ਕੰਮ ਦੇ ਹਾਲਤਾਂ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤੰਗ ਥਾਂ ਅਤੇ ਕੇਪੀਓ ਵਿੱਚ ਕੰਪਿਊਟਰ ਉੱਤੇ ਬੈਠੇ ਰਹਿਣ ਜਾਂ ਵੱਧ ਆਵਾਜ਼ ਵਾਲੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ) ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਮੌਜੂਦ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸਰੀਰ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- iii. **ਨੈਤਿਕ ਖ਼ਤਰਾ** ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਕਰਕੇ ਮੁਜਰਮਾਨਾ ਰੁਚੀਆਂ ਜਾਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਵੱਲ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਜਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋ

ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾਈਟ ਕਲੱਬ ਵਿੱਚ ਡਾਂਸਰ ਜਾਂ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਮਾ ਜਾਂ ਸੱਕੀ ਮੁਜ਼ਰਮਾਨਾ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਾਲੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ 'ਬਾਡੀਗਾਰਡ' ਹਨ। ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੁਪਰਸਟਾਰ ਕਲਾਕਾਰ, ਦੇ ਕੰਮ ਪ੍ਰੋਫਾਇਲ ਨਾਲ ਤੇਜ਼ ਨਸ਼ੇ ਵਾਲੀ ਜੀਵਨ-ਸ਼ੈਲੀ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਈ ਵਾਰ ਦੁਖਦਾਈ ਅੰਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਖਤਰਨਾਕ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਬੀਮੇ ਲਈ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸਵਾਲਾਨਾਮਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੰਮ, ਫ਼ਰਜ਼ਾਂ ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਜੋਖਿਮਾਂ ਦੇ ਖਾਸ ਵੇਰਵੇ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਾਧੂ ਖਰਚੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਰੇਟਿੰਗ ਵੀ ਲਗਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਰੇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਬੀਮੇ ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਰੁਪਏ)। ਇੰਝ ਦੀ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਬੀਮਤ ਦਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

g) ਜੀਵਨ-ਸ਼ੈਲੀ ਅਤੇ ਆਦਤਾਂ

ਜੀਵਨ-ਸ਼ੈਲੀ ਅਤੇ ਆਦਤਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਲੱਛਣਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਏਜੰਟਾਂ ਦੀਆਂ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਸੰਕਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜੀਵਨ-ਸ਼ੈਲੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਲੱਛਣਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧੀਨ ਹੋਣ, ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਵੇ। ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਤਿੰਨ ਲੱਛਣ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ:

- i. ਸਿਗਰਟਨੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਤੰਬਾਕੂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ: ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਛਾਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤੰਬਾਕੂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕੇਵਲ ਖੁਦ ਲਈ ਜੋਖਿਮ ਹੈ, ਬਲਿਕ ਹੋਰ ਮੈਡੀਕਲ ਜੋਖਿਮਾਂ ਲਈ ਵੀ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕੰਪਨੀਆਂ ਸਿਗਰਟ ਪੀਣ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਨਾ-ਪੀਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਅੱਜ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਰਾਂ ਵਸੂਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਸਿਗਰਟ ਪੀਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਤੰਬਾਕੂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਹੋਰ ਢੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਟਕਾ ਤੇ ਪਾਨ ਮਸਾਲਾ ਨਾਲ ਵੀ ਰੇਟਿੰਗ ਉੱਤੇ ਉਲਟ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦੇ ਹਨ।
- ii. ਸ਼ਰਾਬ: ਘੱਟ ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣੀ ਸੰਕਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਤੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਜੀਵਨ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਵੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਨਿਯਮਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮੌਤ-ਦਰ ਜੋਖਿਮ ਉੱਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਬਹੁਤ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਨਾਲ ਕੰਮ ਜਿਗਰ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਾਚਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਦਿਮਾਗੀ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਹਾਦਸਿਆਂ, ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਦੁਰਵਿਹਾਰ, ਉਦਾਸੀ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਨਾਲ ਵੀ ਸੰਬੰਧ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਵੇ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਹੋਰ ਵੇਰਵੇ ਦੇ ਲਈ ਪੁੱਛ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੱਛਣ, ਜੋ ਕਿ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

- iii. ਸਮੱਗਰੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ: ਸਮੱਗਰੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮ ਸਮਗਰੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਵਾਈਆਂ ਜਾਂ ਨਸ਼ਿਆਂ, ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਇੰਝ ਦੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮੁਜ਼ਰਮਾਨਾ ਮਿਜ਼ਾਜ਼ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸਮੱਗਰੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਨੂੰ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਟੈਸਟ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੰਝ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਅਕਸਰ ਬੀਮੇ ਲਈ ਨਾਂਹ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 2

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਨੈਤਿਕ ਸੰਕਟ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ?

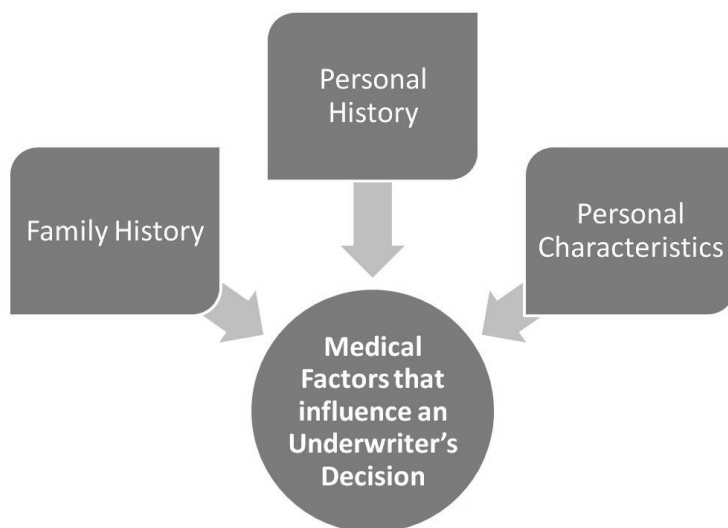
- I. ਸਟੰਟ ਕਲਾਕਾਰ ਸਟੰਟ ਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰਾਮ ਮਰ ਗਿਆ ਹੈ
- II. ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ
- III. ਬੀਮਤ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ
- IV. ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉੱਤੇ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਝੂਠ ਬੋਲਿਆ ਹੈ

C. ਮੈਡੀਕਲ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ

1. ਮੈਡੀਕਲ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ

ਆਓ ਕੁਝ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਰਨਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ ਜਿਹਨਾਂ ਨਾਲ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਮੈਡੀਕਲ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਅਕਸਰ ਮੈਡੀਕਲ ਪਰੀਖਿਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਆਓ ਕੁਝ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖੀਏ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

Diagram 6: ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਰਨ, ਜੋ ਕਿ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਦੇ ਫੈਸਲਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

a) ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਅਤੀਤ

ਮੌਤ-ਦਰ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਅਤੀਤ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਪੱਖੋਂ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- i. ਖਾਨਦਾਨੀ: ਕੁਝ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਇੱਕ ਪੀੜ੍ਹੀ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਤੱਕ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ।
- ii. ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਔਸਤ ਲੰਮੀ ਉਮਰ : ਜਦੋਂ ਮਾਪੇ ਕੁਝ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਿਲ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਜਾਂ ਕੈਂਸਰ ਨਾਲ ਉਮਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਰ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਅਗਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵੀ ਬਹੁਤ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਜਿਉਂਦੀ ਰਹੇਗੀ।
- iii. ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਮਾਰੋਲ: ਤੀਜਾ ਹੈ ਮਾਰੋਲ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ ਜਿਉਂਦਾ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਲਾਗ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜੋਖਿਮਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸਕਰਕੇ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਲਟ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਅਤੀਤ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੰਝ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਮੌਤ-ਦਰ ਰੇਟਿੰਗ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

b) ਨਿੱਜੀ ਅਤੀਤ

ਨਿੱਜੀ ਅਤੀਤ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਤੋਂ ਬੀਮਤ ਦਾ ਜੀਵਨ ਪੀੜਤ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ

ਸਵਾਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬੀਮਤ ਤੋਂ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਲਈ ਵੀ ਇਲਾਜ ਦੇ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਕੁਝ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਪਰੀਖਿਕ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਜਾਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਲੱਛਣਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਵਿੱਚ ਘਾਤਕ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ

- i. ਦਿਲ ਤੇ ਖੂਨ ਪਰਵਾਹੀ ਨਾੜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਦਿਲ ਤੇ ਖਨੂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ, ਸਟਰੋਕ ਅਤੇ ਲਹੂ ਨਾੜੀ ਵਿੱਚੋਂ ਲਹੂ ਵਗਣ ਦਾ ਰੋਗ।
- ii. ਸਾਹ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤਪਦਿਕ
- iii. ਸੈੱਲਾਂ ਦਾ ਵਾਧੂ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਮੁੜ-ਨਿਰਮਾਣ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਟਿਊਮਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੈਂਸਰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- iv. ਗੁਰਦਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀਆਂ ਖ਼ਰਾਬੀਆਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੇ ਹੋਰ ਪੇਸ਼ਾਬ ਭਾਗ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨਾਲ ਗੁਰਦਾ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- v. ਗਿਲਟੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਵਿਕਾਰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਡਾਇਬਟੀਜ਼ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਰੀਰ ਵਲੋਂ ਖੂਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ੂਗਰ (ਜਾਂ ਗਲੂਕੋਜ਼) ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁੱਕਵਾਂ ਇਨਸੁਲੀਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- vi. ਪਾਚਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗਸਟਰਿਕ ਅਲਸਰ ਅਤੇ ਜਿਗਰ ਦੀ ਸਾਰਉਸਿਸ
- vii. ਨਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ

c) ਨਿੱਜੀ ਲੱਛਣ

ਇਹ ਵੀ ਬੀਮਾਰੀ ਲਈ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੰਕੇਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

i. ਬਣਤਰ

ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਬਣਤਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਉਚਾਈ, ਭਾਰ, ਛਾਤੀ ਅਤੇ ਪੇਟ ਦਾ ਘੇਰਾ। ਦਿੱਤੀ ਉਮਰ ਤੇ ਉਚਾਈ ਲਈ , ਮਿਆਰੀ ਭਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਭਾਰ ਇਸ ਮਿਆਰੀ ਭਾਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਜਾਂ ਘੱਟ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਔਸਤ ਭਾਰ ਵੱਧ ਜਾਂ ਘੱਟ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਧਾਰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਛਾਤੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਚਾਰ ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਫੁੱਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੇਟ ਘੇਰਾ ਫੁੱਲੀ ਹੋਈ ਛਾਤੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ii. ਖੂਨ ਦਬਾਉ

ਹੋਰ ਸੰਕੇਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਖੂਨ ਦਬਾਉ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਦੋ ਮਾਪ ਹਨ

- ✓ ਦਿਲ ਦੀ ਸੁੰਗੜਨ
- ✓ ਦਿਲ ਦਾ ਫੈਲਾਅ

ਸਧਾਰਨ ਖੂਨ ਦਬਾਅ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸਿੱਧਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਦਿੱਤੀ ਉਮਰ ਲਈ ਮਾਪ

ਦਿਲ ਦੀ ਸੁੰਗੜਨ ਲਈ : ਇਹ ਉਮਰ ਲਈ $115 + 2/5$ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਦਿਲ ਦੇ ਫੈਲਾਅ ਲਈ : ਇਹ ਉਮਰ ਲਈ $75 + 1/5$ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸਕਰਕੇ ਜੇ ਉਮਰ 40 ਸਾਲ ਹੈ ਤਾਂ ਸਧਾਰਨ ਖੂਨ ਦਬਾਅ ਦਿਲ ਦੇ ਸੁੰਗੜਨ ਲਈ 131: ਅਤੇ ਦਿਲ ਫੈਲਣ ਲਈ 83 ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਦਿੱਤੇ ਮੁੱਲਾਂ ਲਈ ਅਸਲ ਮੁੱਲ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉੱਚ ਖੂਨ ਦਬਾਅ ਜਾਂ ਹਾਈਪਰਟੈਨਸ਼ਨ ਹੋਇਆ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਹਾਈਪੋਟੈਨਸ਼ਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵੱਧ ਖੂਨ ਦਬਾਅ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਵਹਿਣ ਵਾਲੇ ਖੂਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਨੂੰ ਨਬਜ਼ ਦਰ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਬਜ਼ ਦਰ 72 ਦੀ ਔਸਤ ਦੇ ਨਾਲ 50 ਤੋਂ 90 ਧੜਕਨ ਪ੍ਰਤੀ ਮਿੰਟ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

iii. ਪੇਸ਼ਾਬ - ਖਾਸ ਗਰੇਵਟੀ

ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਪੇਸ਼ਾਬ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਗਰੇਵਟੀ ਦਾ ਮਾਪ ਪੇਸ਼ਾਬ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲੂਣਾਂ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਦਰਸਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 3

ਮੈਡੀਕਲ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਖਾਨਦਾਨੀ ਅਤੀਤ ਦੀ ਕਿਉਂ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ?

- I. ਅਮੀਰ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਬੱਚੇ
- II. ਕੁਝ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ
- III. ਗਰੀਬ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਅਸੰਤੁਲਿਤ ਭੋਜਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ
- IV. ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਘਾਤਕ ਕਾਰਕ

ਸਾਰ

- ਬਰਾਬਰ ਨਿਰਪੱਖ ਲਈ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਜੋਖਿਮ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੇ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਢੰਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਜੋਖਿਮਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੀ-ਵੱਖਰੀ ਜੋਖਿਮ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਜਾਂ ਚੋਣ ਢੰਗ ਨੂੰ ਦੇ ਪੜਾਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:
 - ✓ ਖੇਤਰੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਅਤੇ
 - ✓ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਵਿਭਾਗੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ
- ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਦੇ ਸਮਝ ਢੰਗ ਜਾਂ ਸੰਖਿਆ ਢੰਗ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਅੰਡਰਰਾਈਟ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਅੰਡਰਰਾਈਟਰਾਂ ਵਲੋਂ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਆਰੀ ਦਰਾਂ ਉੱਤੇ ਮਿਆਰੀ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਅਲਪ-ਮਿਆਰੀ ਜੋਖਿਮਾਂ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਖਰਚੇ ਦੇ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਗਹਿਣੇ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਜੋਖਿਮ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਟਾਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਬੀਮਤ ਦੀ ਬੀਮਾਯੋਗਤਾ ਜਾਂਚ ਲਈ ਮੈਡੀਕਲ ਪਰੀਖਣ ਕਰਵਾਏ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਚੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੰਝ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਮੈਡੀਕਲ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਗ਼ੈਰ-ਮੈਡੀਕਲ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਲਈ ਰੇਟਿੰਗ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਹਨ

- ✓ ਉਮਰ
- ✓ ਵੱਡੀ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ
- ✓ ਨੈਤਿਕ ਖਤਰਾ ਆਦਿ

- ਮੈਡੀਕਲ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਲਈ ਰੇਟਿੰਗ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ
 - ✓ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਅਤੀਤ,
 - ✓ ਖਾਨਦਾਨੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਅਤੀਤ ਆਦਿ

ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦ

1. ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ
2. ਮਿਆਰੀ ਜੀਵਨ
3. ਗ਼ੈਰ-ਮੈਡੀਕਲ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ
4. ਰੇਟਿੰਗ ਪੱਖ
5. ਮੈਡੀਕਲ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ
6. ਉਲਟ-ਚੇਣ

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਜਵਾਬ

Answer 1

ਸਹੀ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਏਡਜ਼ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਬਹੁਤੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

Answer 2

ਸਹੀ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਵਿਅਕਤੀ ਵਲੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦਾ ਬੀਮਾ ਹੈ, ਨੈਤਿਕ ਸੰਕਟ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ।

Answer 3

ਸਹੀਂ ਚੋਣ ॥ ਹੈ।

ਕੁਝ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਰ ਪੀੜ੍ਹੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸਕਰਕੇ ਖਾਨਦਾਨੀ ਅਤੀਤ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਸਵੈ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲ

Question 1

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ?

- I. ਦਾਅਵਾ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ
- II. ਜੋਖਿਮ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ
- III. ਉਤਪਾਦ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ
- IV. ਗਾਹਕ ਤਾਲਮੇਲ ਮੈਨੇਜਰ

Question 2

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ?

- I. ਮਿਆਰੀ ਦਰਾਂ ਉੱਤੇ ਜੋਖਿਮ ਮਨਜ਼ੂਰੀ
- II. ਜੋਖਿਮ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ
- III. ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਟਾਲਣਾ
- IV. ਦਾਅਵਾ ਰੱਦ ਕਰਨਾ

Question 3

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਮਿਆਰੀ ਉਮਰ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ?

- I. ਪਾਸਪੋਰਟ
- II. ਸਕੂਲ ਛੱਡਣ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ
- III. ਜਨਮ-ਕੁੰਡਲੀ
- IV. ਜਨਮ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ

Question 4

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਹਾਲਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਬੀਮਾ ਯੋਗਤਾ ਉੱਤੇ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪਾਏਗੀ?

- I. ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੋਗਿੰਗ

- II. ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸਮਗੱਰੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ
- III. ਸੁਸਤ ਸੁਭਾਅ
- IV. ਟਾਲ-ਮਟੋਲ

Question 5

ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਦੇ ਕਿਸ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਸਭ ਇਨਕਾਰੀ ਜਾਂ ਉਲਟ ਕਾਰਕਾਂ ਲਈ ਚੰਗਾ ਦਰਜਾ ਅੰਕ ਦਿੰਦਾ ਹੈ (ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੰਗੇ ਜਾਂ ਚੰਗੇ ਕਾਰਕਾਂ ਲਈ ਮਾੜੇ ਅੰਕ ਦਿੰਦੇ ਹਨ)?

- I. ਸਮਝ
- II. ਮਨ ਮੰਨਿਆ
- III. ਸੰਖਿਅਕ ਰੇਟਿੰਗ
- IV. ਇੱਕਲਾ ਪੜਾ

Question 6

ਜੋਖਿਮ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ _____ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਰ ਦੀ ਉਮੀਦ ਮੌਤ-ਦਰ ਸਾਰਣੀ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਦਰਸਾਏ ਮਿਆਰੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹੈ।

- I. ਮਿਆਰੀ ਜੀਵਨ
- II. ਤਰਜੀਹੀ ਜੋਖਿਮ
- III. ਅਲਪ-ਮਿਆਰੀ ਜੀਵਨ
- IV. ਇਨਕਾਰੀ ਜੀਵਨ

Question 7

ਅਮਰੁਤਾ ਗਰਭਵਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਮਿਆਦੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਮਰੁਤਾ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਦੇਣ ਲਈ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਕੋਲ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਚੇਣਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਚੇਣ ਹੋਵੇਗੀ? ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਭਾਵਿਤ ਚੁਣੋ।

- I. ਆਮ ਦਰਾਂ ਉੱਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ
- II. ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰੀ
- III. ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਲਈ ਇਨਕਾਰ
- IV. ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸ਼ਰਤ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰੀ

Question 8

ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਬੀਮਾ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੀ ਗ਼ੈਰ-ਮੈਡੀਕਲ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ?

- I. ਸਵੀਤਾ, 26 ਸਾਲ, ਆਈਟੀ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਇੰਜਨੀਅਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ।
- II. ਮਹੇਸ਼, 50 ਸਾਲ, ਕੋਲਾ ਖਾਣ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- III. ਸਤੀਸ਼, 28 ਸਾਲ, ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ 1 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਬੀਮੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਅਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਹੈ।
- IV. ਪਰਵੀਨ, 30 ਸਾਲ, ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟਲ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਇੰਡਾਊਸਟਰੀ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮ ਲਈ ਅਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਹੈ।

Question 9

ਸ਼ੀਨਾ ਗੰਭੀਰ ਡਾਈਬਿਟੀਜ਼ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮ ਲਈ ਅਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਵਲੋਂ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਲਈ _____ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਢੁੱਕਵੀਂ ਚੋਣ ਕਰੋ।

- I. ਸਮਝ ਢੰਗ
- II. ਸੰਖਿਅਕ ਢੰਗ
- III. ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ, ਕਿਉਂਕਿ ਡਾਈਬਿਟੀਜ਼ ਵਰਗੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।
- IV. ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਢੰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਡਾਈਬਿਟੀਜ਼ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧਾ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

Question 10

ਸੰਤੋਸ਼ ਨੇ ਮਿਆਦੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦਰ ਦੀ ਉਮੀਦ ਮਿਆਰੀ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਘੱਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਘੱਟ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਿਮ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਸੰਤੋਸ਼ ਨੂੰ _____ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

- I. ਮਿਆਰੀ ਜੀਵਨ
- II. ਤਰਜੀਹੀ ਜੇਕਿਮ
- III. ਅਲਪ-ਮਿਆਰੀ ਜੀਵਨ
- IV. ਇਨਕਾਰੀ ਜੀਵਨ

ਸਵੈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ

Answer 1

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਜੋਖਿਮ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

Answer 2

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਦਾਅਵਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

Answer 3

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਜਨਮਕੁੰਡਲੀ ਮਿਆਰੀ ਉਮਰ ਸਬੂਤ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

Answer 4

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਬੀਮਾ ਯੋਗਤਾ ਉੱਤੇ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪਾਏਗੀ।

Answer 5

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਸੰਖਿਅਕ ਰੇਟਿੰਗ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਸਭ ਇਨਕਾਰੀ ਜਾਂ ਉਲਟ ਕਾਰਕਾਂ ਲਈ ਚੰਗਾ ਦਰਜਾ ਅੰਕ ਦਿੰਦੇ ਹਨ (ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੰਗੇ ਜਾਂ ਚੰਗੇ ਕਾਰਕਾਂ ਲਈ ਮਾੜੇ ਅੰਕ ਦਿੰਦੇ ਹਨ)।

Answer 6

ਸਹੀਂ ਚੋਣ I ਹੈ।

ਜੋਖਿਮ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਿਆਰੀ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਰ ਦੀ ਉਮੀਦ ਮੌਤ-ਦਰ ਸਾਰਣੀ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਦਰਸਾਏ ਮਿਆਰੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹੈ।

Answer 7

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਅਮਰੁਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਦੇ ਗਰਭ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਭ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਚੋਣ, ਜੋ ਕਿ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਮਰੁਤਾ ਨੂੰ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਨਾਲ ਬੀਮਾ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸ਼ਰਤ ਨਾਲ ਡਿਲਵਰੀ ਦੇ (ਮੰਨ ਲਵੋ) ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਗਰਭ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੌਤ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ ਦੇਣਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

Answer 8

ਸਹੀ ਚੋਣ ॥ ਹੈ।

ਮਰੇਸ਼ ਦੀ ਬੀਮਾ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਗ਼ੈਰ-ਮੈਡੀਕਲ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਾ ਆਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ ਵੱਧ (50 ਸਾਲ) ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਕੰਮ ਹੋਰ ਸਾਫਟਵੇਅਰ, ਬੈਂਕ ਉਦਯੋਗ ਆਦਿ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੱਧ ਜੋਖਿਮ ਵਾਲਾ ਹੈ।

Answer 9

ਸਹੀ ਚੋਣ ॥ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਸ਼ੀਨਾ, ਜੋ ਕਿ ਡਾਈਬਿਟੀਜ਼ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ, ਦੇ ਵਰਗੇ ਜਟਿਲ ਕੇਸ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਦੇ ਸਮਝ ਢੰਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇਗਾ।

Answer 10

ਸਹੀ ਚੋਣ ॥ ਹੈ।

ਜੋਖਿਮ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਸੰਤੋਸ਼ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹੀ ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪਾਠ 16

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨ

ਪਾਠ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਇਹ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਕਿਵੇਂ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ। ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਤਦ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਤੁਸੀਂ ਮੌਤ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫਾਰਮਾਂ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਲਾਭਪਾਤਰ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਢੰਗਾਂ (ਗ਼ੈਰ-ਵਿਵਾਦ ਸ਼ਰਤ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ-ਧਾਰਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਿਯਮਾਂ), ਜਦੋਂ ਕਿ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਲੁਕਾਇਆ ਨਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਿਲ ਕਰੋਗੇ।

ਸਿੱਖਣ ਨਤੀਜੇ

A. ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਾਰਵਾਈ

A. ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਾਰਵਾਈ

1. ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ

ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦਾ ਅਸਲ ਇਮਤਿਹਾਨ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪਾਲਸੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਦਾ ਅਸਲ ਮੁੱਲ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਅਤੇ ਫਾਇਦੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

ਇੱਕ ਦਾਅਵਾ ਇੱਕ ਮੰਗ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਚੰਗੇ ਵਾਅਦੇ ਵਜੋਂ ਪੂਰੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵਾ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੁਝ ਦਾਅਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰ ਚਾਲੂ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

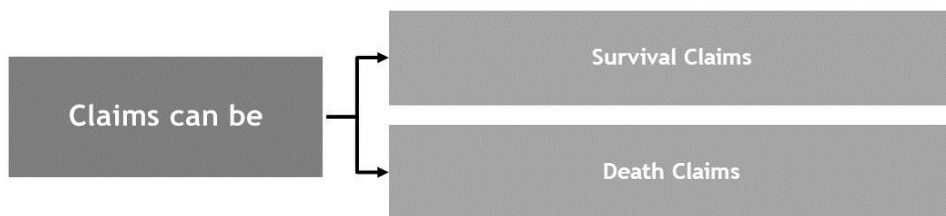
Diagram 1: ਜੋਖਿਮ ਘਟਨਾ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ

ਦਾਅਵੇ ਦੀਆਂ ਦੋ ਕਿਸਮਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ:

- i. ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾਅਵੇ ਭੁਗਤਾਨ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਜੀਵਨ ਬੀਮਤ ਜਿਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ
- ii. ਮੌਤ ਦਾਅਵੇ

Diagram 2: ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ

ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੌਤ ਦਾਅਵਾ ਜੀਵਨ ਬੀਮਤ ਦੀ ਮੌਤ ਉਪਰੰਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਉਂਦਾ ਰਹਿਣ ਦਾਅਵਾ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਜਿਉਂਦੇ ਹੋਣ ਦਾਅਵੇ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨਾਂ:

- i. ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਪਰਿਪੱਕਤਾ;
- ii. ਧਨ-ਵਾਪਸੀ ਪਾਲਸੀ ਅਧੀਨ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਟੀਚਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਦੇਣਯੋਗ ਕਿਸ਼ਤ;
- iii. ਰਾਈਡਰ ਫਾਇਦੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਘਾਤਕ ਬੀਮਾਰੀਆਂ;
- iv. ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਜਾਂ ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਵਲੋਂ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਨ ਕਰਨ;

2. ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਕਿ ਕੀ ਦਾਅਵਾ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਹੈ

- i. ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ , ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹੀ ਵਾਪਰੀ ਹੈ।
- ii. ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਤੇ ਧਨ-ਵਾਪਿਸ ਕਿਸ਼ਤ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਸੌਖੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਮਿਤੀਆਂ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹੀ ਪਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਮਿਤੀ, ਜਦੋਂ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਫਾਇਦੇ ਦੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਧਨ ਵਾਪਿਸ ਪਾਲਸੀ ਅਧੀਨ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਕਰਾਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਹੀ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- iii. ਸਮਰਪਣ ਮੁੱਲ ਭੁਗਤਾਨ ਹੋਰ ਦਾਅਵੇ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹੋਰ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਉਲਟ, ਇੱਥੇ ਘਟਨਾ ਪਾਲਸੀ ਧਾਰਕ ਜਾਂ ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਵਲੋਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ

ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਕਢਵਾਉਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਪੁਰਦਗੀ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਕਸਰ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਢਵਾਉਣ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਇਹ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਣਗੇ।

- iv. **ਘਾਤਕ ਬੀਮਾਰੀ** ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਪਾਲਸੀਧਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਉਸ ਵਲੋਂ ਨੱਥੀ ਕੀਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਤੇ ਹੋਰ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਟਿਲਤਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਘਾਤਕ ਬੀਮਾਰੀ ਰਾਈਡਰ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਇੰਝ ਦੀ ਪਾਲਸੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਘਾਤਕ ਬੀਮਾਰੀ ਫਾਇਦੇ ਦਾ ਮਕਸਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੂੰ ਇੰਝ ਦੀ ਕਿਸੇ ਬੀਮਾਰੀ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਉਸ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਸਕੇ। ਜੇ ਇਹ ਪਾਲਸੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਭ ਫਾਇਦੇ ਸਪੁਰਦਦਾਰ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਠੀਕ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੰਝ ਦੇ ਹਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਫਾਇਦਿਆਂ ਦੀ ਹੱਦ ਲਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਈਏ ਕਿ ਉਹ ਸਰਤੀਆ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਮੌਤ ਦਾਅਵੇ ਜਾਂ ਸਮਰਪਨ ਨਾਲ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਲੱਬਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਨਾ-ਭੁਗਤਾਨ ਯਕੀਨੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਹੈ।

3. ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ

ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ:

a) ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਫਾਇਦਾ ਭੁਗਤਾਨ

ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਤਹਿ ਕੀਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਨਿਯਮਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਫਾਇਦਾ ਕਿਸ਼ਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕੀਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਤਸਦੀਕ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਪਾਲਸੀ ਬੈਂਡ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

b) ਪਾਲਸੀ ਦਾ ਸਮਰਪਨ

ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਆਪਣੀ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਲਸੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਸਮਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਾਲਸੀ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਸਪਰਮਣ ਕੀਤੀ ਜਾ

ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਇਸ ਲਈ ਪੇਡ-ਅੱਪ ਮੁੱਲ ਮਿਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ **ਸਮਰਪਣ ਮੁੱਲ** ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਫੀਸਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਸਮਰਪਣ ਮੁੱਲ (GSV) ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਅਸਲ ਸਮਰਪਣ ਮੁੱਲ ਜੀਐਸਵੀ(GSV) ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

c) **ਰਾਈਡਰ ਫਾਇਦਾ**

ਰਾਈਡਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਨਿਯਮਾਂ ਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਖਾਸ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਉੱਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਘਾਤਕ ਬੀਮਾਰੀ ਰਾਈਡਰ ਅਧੀਨ, ਘਾਤਕ ਬੀਮਾਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਹਿ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬੀਮਾਰੀ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਤਹਿ ਕੀਤੀ ਘਾਤਕ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਹਸਪਤਾਲ ਦੇਖਭਾਲ ਰਾਈਡਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਬੀਮਤ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਇਲਾਜ ਦਾ ਖਰਚਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਰਾਈਡਰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਪਾਲਸੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਤਹਿ ਕੀਤੀ ਪਾਲਸੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਦਾਅਵਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

d) **ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਦਾਅਵਾ**

ਇੰਡ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਜੇ ਬੀਮਤ ਪੂਰੀ ਸਕੀਮ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਜਿਉਂਦਾ ਰਹੇ, ਤਹਿ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ **ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਦਾਅਵਾ** ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

i. **ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਸਕੀਮ:** ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਯੋਗ ਕੁੱਲ ਰਕਮ, ਜੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਹੈ, ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਅਤੇ ਇਕੱਤਰ ਹੋਏ ਬੇਨਸ ਦੇ ਜੋੜ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਤੇ ਪਾਲਸੀ ਕਰਜ਼ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ii. **ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਾਪਸੀ (ROP) ਸਕੀਮ:** ਕੁਝ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਆਦੀ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਪਾਲਸੀ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

iii. **ਯੂਨਿਟ ਲਿੰਕ ਕੀਤੀਆਂ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮ (ਯੂਲਿਪ)(ULIP):** ਯੂਲਿਪ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਦਾਅਵੇ ਵਜੋਂ ਫੰਡ ਮੁੱਲ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

iv. **ਧਨ-ਵਾਪਸੀ ਸਕੀਮ:** ਧਨ-ਵਾਪਸੀ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਿਊਂਦੇ-ਰਹਿਣ ਫਾਇਦਿਆਂ ਨੂੰ ਮਨਫੀ ਕਰਕੇ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

e) ਮੌਤ ਦਾਅਵਾ

ਜੇ ਬੀਮਤ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਹਾਦਸੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਕਰਕੇ, ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਕੱਤਰ ਹੋਏ ਬੋਨਸ, ਜੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਹੈ, ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਬਕਾਇਆ ਪਾਲਸੀ ਕਰਜ਼ ਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਤੇ ਉਹਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕਰਕੇ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੌਤ ਦਾਅਵਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਿਸ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਹੋਣ। ਮੌਤ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਕਰਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮੌਤ ਦਾਅਵਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ:

- ✓ ਪਹਿਲਾਂ (ਪਾਲਸੀ ਅੰਤਰਾਲ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਵਿੱਚ) ਜਾਂ
- ✓ ਨਾ-ਪਹਿਲਾਂ (ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ)

ਨਾਮਜ਼ਦ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਿਸ ਵਲੋਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ, ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਦੱਸਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

i. ਮੌਤ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫਾਰਮ

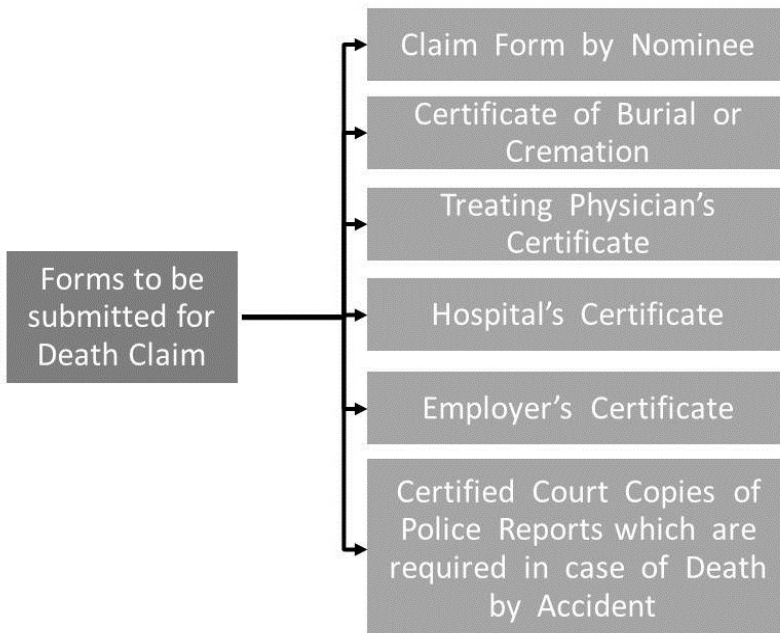

Claim Document

ਲਾਭਪਾਤਰ ਵਲੋਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਾਅਵੇ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ:

- ✓ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਲੋਂ ਦਾਅਵਾ ਫਾਰਮ
- ✓ ਦਫ਼ਨਾਉਣ ਜਾਂ ਜਲਾਉਣ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ
- ✓ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ
- ✓ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ
- ✓ ਨੈਕਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ
- ✓ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟ (ਐਫਆਈਆਰ), ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟ, ਪੋਸਟਮਾਰਟ ਰਿਪੋਰਟ, ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤੀ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਹਾਦਸੇ ਰਾਹੀਂ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।
- ✓ ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ ਵਜੋਂ ਮੌਤ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਮੌਤ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ

Diagram 3: ਮੌਤ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫਾਰਮ

ii. ਮੈਂਤ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰੀ

ਮੈਂਤ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਦਾਅਵੇ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਜੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗੇ ਕਿ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਨੇ ਗਲਤ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਜਾਂ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਢੁੱਕਵੇਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਭ ਫਾਇਦੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

iii. ਸੈਕਸ਼ਨ 45: ਨਿਰਵਿਵਾਦਤਾ ਸ਼ਰਤ

ਪਰ ਇਹ ਜੁਰਮਾਨਾ ਬੀਮਾ ਐਕਟ 1938 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 45 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ।

ਖਾਸ

ਸੈਕਸ਼ਨ 45 ਮੁਤਾਬਕ:

ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਦੀ ਕੋਈ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਮਿਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ, ਤੋਂ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਦੇ ਦੋ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਇਸ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਜਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਹਵਾਲਾ ਜਾਂ ਬੀਮਤ ਦੇ ਦੇਸਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਬਿਆਨ ਗਲਤ ਜਾਂ ਝੂਠ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੰਝ ਦਾ ਬਿਆਨ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਥ ਉੱਤੇ ਸੀ ਜਾਂ ਦਬਾਏ ਗਏ ਤੱਥ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਨ ਤੇ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਵਲੋਂ ਧੋਖਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਗਲਤ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਕੀ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੇ ਕਿ ਦੱਸਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਨ।

ਵੇਰਵਾ:

ਜੇ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੇ ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ 2 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਥ ਦਬਾਈ ਰੱਖੇ ਸਨ ਤਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਤੱਥ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।

2-ਸਾਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਗਾਹਕ ਲਈ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਤੇ ਵੇਖਣ ਸਮਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਿੱਧ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੇ ਝੂਠੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਲੁਕਾ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਬਿਆਨ ਗਲਤ ਸਨ। ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਸਬੂਤ ਮਿਲਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪਾਲਸੀ ਜ਼ਬਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

iv. ਮੈਂਤ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ

ਕਈ ਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਿਨਾਂ ਗੁੰਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਨੁਮਾਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੇ ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗੇ। ਜੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਜਾਂ ਵਾਰਿਸ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਕਿ ਬੀਮਤ ਗੁੰਮ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਰਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਮੌਤ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਰਿਆਇਤ ਵਜੋਂ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਲਈ ਛੋਟ ਵੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

4. ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਕਾਰਵਾਈ

ਆਈਆਰਡੀਏ (ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ), ਨਿਯਮ 2002 ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਹਨ:

ਨਿਯਮ 8: ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਢੰਗ

- i. ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ **ਮੁੱਢਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼** ਦੱਸੇ ਹੋਏ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।
- ii. ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਦਾਅਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਉੱਤੇ **ਬਿਨਾਂ ਦੇਰੀ ਦਾਅਵੇ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ** ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਸਵਾਲ ਜਾਂ ਵਾਧੂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਲੋੜ, ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਰਕੇ, **ਦਾਅਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵਿੱਚ**।
- iii. ਜੀਵਨ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਭ ਢੁੱਕਵੇਂ ਪੇਪਰ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਭ ਢੁੱਕਵੇਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਰ, ਜਦੋਂ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਹਾਲਤਾਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਛੇਤੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਤੇ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜਦੋਂ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਹਾਲਤਾਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਛੇਤੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਤੇ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ।
- iv. ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 47 ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਧੀਨ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਭੁਗਤਾਨ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਢੁੱਕਵੀਂ ਪਛਾਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕੀਤਾ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੀਵਨ

ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਰਕਮ ਸੰਭਾਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰਡ ਦੀ ਰਕਮ ਸਰਕਾਰੀ ਬੈਂਕ ਦੇ ਬੱਚਤ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਕਮਾਉਂਦੀ ਹੈ (ਸਭ ਪੇਪਰ ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ 30 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ)

- v. ਜਿੱਥੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਦਾਅਵੇ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੌਰਾਨ ਦੇਰੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਅਧੀਨ-ਸੈਕਸ਼ਨ (iv) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ, ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਉਸ ਵਲੋਂ ਪੜਾਤਲ ਕੀਤੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕ ਦਰ ਤੋਂ 2% ਵੱਧ ਦਰ ਨਾਲ ਦਾਅਵੇ ਉੱਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।

5. ਏਜੰਟ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ

ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਦਾਅਵਾ ਫਾਰਮ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰਨ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ/ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਿਸ ਜਾਂ ਲਾਭਪਾਤਰ ਨੂੰ ਹਰ ਸੰਭਵ ਸੇਵਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਇੰਡ ਦੇ ਹਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਸਾਖ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਏਜੰਟ ਕੋਲ ਮਰਨ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕਾਰੋਬਾਰ ਜਾਂ ਹਵਾਲਾ ਲੈਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 1

ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਬਿਆਨ ਹੈ? ਸਭ ਤੋਂ ਢੁੱਕਵੀਂ ਚੋਣ ਕਰੋ।

- I. ਇੱਕ ਦਾਅਵਾ ਇੱਕ ਬੇਨਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਚੰਗੇ ਵਾਅਦੇ ਵਜੋਂ ਪੂਰੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
- II. ਇੱਕ ਦਾਅਵਾ ਇੱਕ ਮੰਗ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਚੰਗੇ ਵਾਅਦੇ ਵਜੋਂ ਪੂਰੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
- III. ਇੱਕ ਦਾਅਵਾ ਇੱਕ ਮੰਗ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਚੰਗੇ ਵਾਅਦੇ ਵਜੋਂ ਪੂਰੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
- IV. ਇੱਕ ਦਾਅਵਾ ਇੱਕ ਬੇਨਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਚੰਗੇ ਵਾਅਦੇ ਵਜੋਂ ਪੂਰੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸਾਰ

- ਇੱਕ ਦਾਅਵਾ ਇੱਕ ਮੰਗ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਚੰਗੇ ਵਾਅਦੇ ਵਜੋਂ ਪੂਰੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
- ਦਾਅਵਾ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾਅਵਾ ਜਾਂ ਮੌਤ ਦਾਅਵਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੌਤ ਦਾਅਵਾ ਜੀਵਨ ਬੀਮਤ ਦੀ ਮੌਤ ਉਪਰੰਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਉਂਦਾ ਰਹਿਣ ਦਾਅਵਾ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹੀ ਵਾਪਰੀ ਹੈ।
- ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ:
 - ✓ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਫਾਇਦਾ ਭੁਗਤਾਨ
 - ✓ ਪਾਲਸੀ ਦਾ ਸਮਰਪਨ
 - ✓ ਰਾਈਡਰ ਫਾਇਦਾ
 - ✓ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਦਾਅਵਾ
 - ✓ ਮੌਤ ਦਾਅਵਾ
- ਬੀਮਾ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 45 (ਨਿਸਚਿਤਤਾ ਨਿਯਮ) ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਦਾਅਵਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਨੇ ਦੋ ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਬੀਮਤ ਨੇ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਥ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਲੁਕਾਇਆ ਨਾ ਹੋਵੇ।
- ਆਈਆਰਡੀਏ (ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ) ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 2002 ਦੇ ਅਧੀਨ, ਆਈਆਰਡੀਏ ਨੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੀਮਤ ਜਾਂ ਲਾਭਪਾਤਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ/ਰਾਖੀ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਹਨ।

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਜਵਾਬ

Answer 1

ਸਹੀਂ ਚੋਣ ॥ ਹੈ।

ਇੱਕ ਦਾਅਵਾ ਇੱਕ ਮੰਗ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਚੰਗੇ ਵਾਅਦੇ ਵਜੋਂ ਪੂਰੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸਵੈ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲ

Question 1

ਹੇਠਾਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰੋ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਿਯਮਤ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

- I. ਧਨ-ਵਾਪਸੀ ਪਾਲਸੀ
- II. ਯੂਨਿਟ ਲਿੰਕ ਕੀਤੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ
- III. ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਾਪਸੀ ਪਾਲਸੀ
- IV. ਮਿਆਦੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ

Question 2

ਮਹੇਸ਼ ਨੇ ਘਾਤਕ ਬੀਮਾਰੀ ਰਾਈਡਰ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਖਰੀਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਅਸਲ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮਹੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾਨ ਪਿਆ ਅਤੇ ਘਾਤਕ ਬੀਮਾਰੀ ਰਾਈਡਰ ਦੇ ਅਧੀਨ 50,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ?

- I. ਮਹੇਸ਼
- II. ਕਰਨ
- III. ਭੁਗਤਾਨ ਮਹੇਸ਼ ਤੇ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ
- IV. ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਮਹੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਪਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਪਾਲਸੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੀ ਹੈ।

Question 3

ਪਰਵੀਨ ਦੀ ਕਾਰ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਲਾਭਪਾਤਰ ਨੇ ਮੌਤ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਕੁਦਰਤੀ ਮੌਤ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਮੌਤ ਦੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੇ ਵਾਧੂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਜੋਂ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

- I. ਦਫ਼ਨਾਉਣ ਜਾਂ ਜਲਾਉਣ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ
- II. ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ

III. ਨੈਕਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਲੋਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ

IV. ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟ

Question 4

ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਮੌਤ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਢਲੇ ਮੌਤ ਦਾਅਵੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ?

I. ਜੇ ਬੀਮਤ ਪਾਲਸੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮਰਦਾ ਹੈ

II. ਜੇ ਬੀਮਤ ਪਾਲਸੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮਰਦਾ ਹੈ

III. ਜੇ ਬੀਮਤ ਪਾਲਸੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮਰਦਾ ਹੈ

IV. ਜੇ ਬੀਮਤ ਪਾਲਸੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮਰਦਾ ਹੈ

Question 5

ਹੇਠਾਂ ਕੁਝ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨਾਲ ਜਿਊਂਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾਅਵੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਬਿਆਨ ਗਲਤ ਹੈ?

I. ਮਿਆਦੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਉੱਤੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ

II. ਧਨ-ਵਾਪਸੀ ਪਾਲਸੀ ਅਧੀਨ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਟੀਚਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਦੇਣਯੋਗ ਕਿਸ਼ਤ

III. ਰਾਈਡਰ ਫਾਇਦੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਘਾਤਕ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ

IV. ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਵਲੋਂ ਇੰਡਾਊਸਮੈਂਟ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਸਮਰਪਨ ਉੱਤੇ ਸਮਰਪਨ ਮੁੱਲ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ

Question 6

ਧਨ-ਵਾਪਸ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਇੱਕ ਮੀਲ-ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਕੀਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਅਧੀਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ?

I. ਮੌਤ ਦਾਅਵਾ

II. ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਦਾਅਵਾ

III. ਮਿਆਦੀ ਜਿਊਂਦੇ ਹੋਣ ਦਾਅਵਾ

IV. ਸਪੁਰਦਗੀ ਦਾਅਵਾ

Question 7

ਸੰਕਰ ਨੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਯੂਨਿਟ ਲਿੰਕ ਕੀਤੀ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮ ਖਰੀਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ?

I. ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਜਾਂ ਫੰਡ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟ

- II. ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਜਾਂ ਫੰਡ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚੋਂ ਵੱਧ
- III. ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ 2% ਵੱਧ ਵਿਆਜ ਦਰ ਨਾਲ ਵਾਪਿਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ
- IV. ਸਮਰਪਨ ਮੁੱਲ

Question 8

ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਵਰਗੀਕਰਨ (ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਨਾ-ਪਹਿਲਾਂ) ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ, ਵੱਖਰੇ ਨੂੰ ਚੁਣੋ?

- I. ਰਮਿਆ ਮਿਆਦੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਖਰੀਦਣ ਦੇ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਮਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
- II. ਮਨੋਜ ਮਿਆਦੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਡੇਢ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
- III. ਡੇਵਿਡ ਮਿਆਦੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਢਾਈ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
- IV. ਪਰਵੀਨ ਮਿਆਦੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਸਾਢੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

Question 9

ਹੇਠਾਂ ਜੀਵਨ ਬੀਮਤ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਉੱਤੇ ਸਭ ਲਾਭਪਾਤਰਾਂ ਵਲੋਂ ਸਧਾਰਨ ਮੌਤ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੱਖਰੇ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ, ਜੋ ਕਿ ਹਾਦਸੇ ਨਾਲ ਹੋਈ ਮੌਤ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

- I. ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟ
- II. ਦਾਅਵਾ ਫਾਰਮ
- III. ਦਫ਼ਨਾਉਣ ਜਾਂ ਜਲਾਉਣ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ
- IV. ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ

Question 10

ਆਈਆਰਡੀਏ (ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ) ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 2002 ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਜੀਵਨ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ ਸਭ ਢੁੱਕਵੇਂ ਪੇਪਰ ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਰਸੀਦ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 30 ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

- I. 7 ਦਿਨ
- II. 15 ਦਿਨ
- III. 30 ਦਿਨ
- IV. 45 ਦਿਨ

ਸਵੈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ

Answer 1

ਸਹੀਂ ਚੋਣ I ਹੈ।

ਧਨ-ਵਾਪਸੀ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਿਯਮਤ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

Answer 2

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਇਸ ਕੇਲ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ 50,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਲਸੀ ਅਸਲ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

Answer 3

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਲੋਂ ਦਾਅਵਾ ਫਾਰਮ, ਜਲਾਉਣ ਜਾਂ ਦਫ਼ਨਾਉਣ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ, ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ ਵਲੋਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ, ਹਸਪਤਾਲ ਵਲੋਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ, ਨੈਕਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਲੋਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਆਦਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਕੁਦਰਤੀ ਮੌਤ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮੌਤ ਦੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਪਹਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟ (ਐਫਆਈਆਰ), ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ, ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ, ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਆਦਿ ਵਾਧੂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਮੌਤ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਦੇਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ।

ਸਹੀਂ ਚੋਣ I ਹੈ।

ਜੇ ਬੀਮਤ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੌਤ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਤ ਦਾਅਵਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

Answer 4

ਸਹੀਂ ਚੋਣ I ਹੈ।

ਚੋਣ I ਗਲਤ ਹੈ। ਮਿਆਦੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

Answer 5

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਧਨ-ਵਾਪਿਸ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਇੱਕ ਮੀਲ-ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਕੀਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਅਧੀਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

Answer 6

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਜੇ ਸ਼ੰਕਰ ਯੂਲਿਪ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਜਾਂ ਫੰਡ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

Answer 7

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਚੋਣ IV ਵੱਖਰੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਨਾ-ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਅਵੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਚੋਣ I, II ਅਤੇ III ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

Answer 8

ਸਹੀਂ ਚੋਣ I ਹੈ।

ਹਾਦਸੇ ਰਾਹੀਂ ਮੌਤ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਵਾਧੂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਜੋਂ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਾਅਵਾ ਫਾਰਮ, ਦਫ਼ਨਾਉਣ ਜਾਂ ਜਲਾਉਣ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ, ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਬੀਮਤ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਲਾਭਪਾਤਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

Answer 9

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਆਈਆਰਡੀਏ (ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ) ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 2002 ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਜੀਵਨ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ ਸਭ ਢੁੱਕਵੇਂ ਪੇਪਰ ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਰਸੀਦ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 30 ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਭਾਗ 3

ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ

ਪਾਠ 17

ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਪਾਠ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਇਹ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਬੀਮੇ ਦਾ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਵਿਕਾਸ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ ਕੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਧਰਾਂ ਤੇ ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਤੁਸੀਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅੰਤ ਉੱਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਦੇਖਭਾਲ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸਿੱਖਣ ਨਤੀਜੇ

- A. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬੀਮੇ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਬੀਮੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ
- B. ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ ਕੀ ਹੈ
- C. ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ ਦੇ ਪੱਧਰ
- D. ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ
- E. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨ
- F. ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ - ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਤਰੱਕੀ
- G. ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਬਾਜ਼ਾਰ

ਇਹ ਕਾਂਡ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਤੁਸੀਂ ਯੋਗ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹੋ:

1. ਸਮਝਣਾ ਕਿ ਬੀਮੇ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਿਵੇਂ ਹੋਇਆ।
2. ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਤੇ ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਤੇ ਪੱਧਰਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ।
3. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੋਈ ਤਰੱਕੀ
4. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ।
5. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਜਾਣਨਾ।

A. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬੀਮੇ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਬੀਮੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ

ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਜਾਂ ਅਨੇਕਾਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਕਈ ਸਭਿਆਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵੰਡਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬੀਮੇ ਦੇ ਜਿਸ ਧੰਦੇ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ, ਦੇ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ।

1. ਆਧੁਨਿਕ ਵਣਜ ਬੀਮਾ

ਬੀਮੇ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਰਾਹੀਂ ਸਭ ਤੋਂ ਆਧੁਨਿਕ ਜ਼ੋਖਿਮਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਘਾਟੇ ਸਨ - ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸਮੁੰਦਰੀ ਬੀਮਾ ਜ਼ੋਖਿਮ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਸਮੁੰਦਰੀ ਬੀਮਾ ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਬੀਮਿਆਂ ਤੋਂ ਮੋਹਰੀ ਸੀ।

ਪਰ, ਆਧੁਨਿਕ ਬੀਮੇ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਕਿਸਮ 14ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਯੂਰਪ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇਟਲੀ ਵਿੱਚ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਸੰਘਾਂ ਜਾਂ ਸਮਾਜਾਂ ਵਲੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਹ ਸੰਘ ਮੈਂਬਰ ਵਲੋਂ ਭੇਜਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਘਾਟੇ, ਅੱਗ, ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਜਾਂ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਦੇ ਘਾਟੇ ਦੇ ਲਈ ਮੈਂਬਰੀ ਅਧਾਰਿਤ ਫੰਡ ਘਾਟੇ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਸੀ। ਅੱਗ ਬੀਮੇ ਦਾ ਰੂਪ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ, 1591 ਵਿੱਚ ਹਮਬਰਗ ਵਿੱਚ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ।

ਇੰਗਲੈਂਡ ਲਈ, 1666 ਵਿੱਚ ਲੰਡਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਵੱਡੀ ਅੱਗ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਬਹੁਤਾ ਸ਼ਹਿਰ ਅਤੇ 13,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਘਰ ਸੜ ਗਏ ਸਨ, ਨੇ ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅੱਗ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਫਾਇਰ ਆਫਿਸ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, 1680 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਲੇਇਡਸ: ਅੱਜ ਦੇ ਬੀਮਾ ਧੰਦੇ ਦਾ ਮੁੱਢ ਲੰਡਨ ਦੇ ਲੇਇਡਸ ਦੇ ਕਾਫ਼ੀ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਬੱਝਾ। ਵਪਾਰੀ, ਜੋ ਕਿ ਉੱਥੇ ਇੱਕਠੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਸਮੁੰਦਰੀ ਖਤਰਿਆਂ ਦੇ ਕਰਕੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਮਾਨ ਦੇ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ। ਇੰਝ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਸਮੁੰਦਰੀ ਖਤਰਿਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਮੁੰਦਰੀ ਡਾਕੂਆਂ ਵਲੋਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੁੱਟਣਾ ਜਾਂ ਖਰਾਬ ਸਮੁੰਦਰੀ ਮੌਸਮ ਕਰਕੇ ਸਮਾਨ ਖਰਾਬ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਜਹਾਜ਼ ਦਾ ਡੁੱਬਣਾ, ਕਰਕੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ।

2. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਧੁਨਿਕ ਵਪਾਰਕ ਬੀਮੇ ਦਾ ਅਤੀਤ

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਧੁਨਿਕ ਬੀਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 1800 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਨੇੜੇ ਤੇੜੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਸਮੁੰਦਰੀ ਬੀਮਾ ਧੰਦੇ ਲਈ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨਾਲ ਹੋਈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕੰਪਨੀ, ਓਰੀਐਂਟਲ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕਾਰਪੋ. ਲਿਮ. 1818 ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਗ਼ੈਰ-ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਟ੍ਰੀਟੇਨ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ ਕਾਰਪੋ. ਲਿਮ. ਦੇਵੋਂ ਕਲਕੱਤੇ ਵਿੱਚ 1850 ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਪਹਿਲੀ ਪੂਰੀ ਭਾਰਤੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਬੰਬੇ ਮਿਊਚੁਲ ਅਸੋਅਰੈਸ ਸੋਸਾਇਟੀ ਲਿਮ. ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ 1870 ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਦੀ ਦੇ ਮੋੜ ਉੱਤੇ ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਈ ਹੋਰ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

1912 ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾ ਧੰਦੇ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਐਕਟ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ 1912 ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ-ਦਰ ਸਾਰਣੀਆਂ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਆਵਰਤੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਬੀਮਾਕਿਕ ਵਲੋਂ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਪਰ, ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਭੇਦਭਾਵ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ।

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ, ਜੋ ਕਿ ਅੱਜ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸੋਅਰੈਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮ. ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ 1906 ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਹਾਲਤ ਦੀ ਲੋੜ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਭਾਰਤੀ ਬੀਮਾ ਉਦਯੋਗ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕਰਨੀ, ਕੌਮੀਕਰਨ ਅਤੇ ਫੋਰ ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸਭ ਕਿਵੇਂ ਵਾਪਰਿਆ:

a) ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਦਾ ਕੌਮੀਕਰਨ

ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਦੇ ਧੰਦੇ ਨੂੰ 1 ਸਤੰਬਰ 1956 ਵਿੱਚ ਕੌਮੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ (ਐਲਆਈਸੀ) ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 170 ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ 75 ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਧੰਦੇ ਵਿੱਚ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ। 1956 ਤੋਂ 1999 ਤੱਕ, ਕੇਵਲ ਐਲਆਈਸੀ (LIC) ਕੇਲ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਰਾਖਵਾਂ ਹੱਕ ਸੀ।

b) ਗ਼ੈਰ-ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਦਾ ਕੌਮੀਕਰਨ

1972 ਵਿੱਚ ਜਰਨਲ ਬੀਮਾ ਵਣਜ ਕੌਮੀਕਰਨ ਐਕਟ (ਜੀਆਈਬੀਐਨਏ) ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਨ ਨਾਲ, ਗ਼ੈਰ-ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਧੰਦੇ ਨੂੰ ਵੀ ਕੌਮੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਰਨਲ ਬੀਮਾ ਨਿਯਮ (ਜੀਆਈਸੀ) ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਸਹਾਇਕ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 106 ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਗ਼ੈਰ-ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਧੰਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਜੀਆਈਸੀ ਦੀਆਂ ਸਹਾਇਕ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

c) ਮਲੇਹਤਰਾ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਆਈਆਰਡੀਏ

1993 ਵਿੱਚ, ਮਲੇਹਤਰਾ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਲਿਆ ਕੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਤ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਸੰਭਵਾਨਵਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ 1994 ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ। 1997 ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀ (ਆਈਆਰਏ) ਬਣਾਈ ਗਈ।

d) ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਐਂਡ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਐਕਟ 1999 (ਆਈਆਰਡੀਏ) ਦਾ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਬੀਮਾ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (IRDA) ਨੂੰ ਅਪ੍ਰੈਲ 2000 ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਦਯੋਗ ਲਈ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ "ਪਾਲਸੀ ਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ" ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

e) ਜੀਆਈਸੀ ਦਾ ਪੁਨਰਗਠਨ

ਜੀਆਈਸੀ ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਮੁੜ-ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਜੋਂ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਸਹਾਇਕ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਆਤਮ-ਨਿਰਭਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਮੁੜ-ਨਿਰਮਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦਸੰਬਰ, 2000 ਵਿੱਚ, ਸੰਸਦ ਨੇ ਜੀਆਈਸੀ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਹਾਇਕ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਜੁਲਾਈ 2002 ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਹਨ

- ✓ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੀਮਾ ਕਾਰਪੋ. ਲਿਮ
- ✓ ਓਰੀਐਂਟਲ ਬੀਮਾ ਕਾਰਪੋ. ਲਿਮ.
- ✓ ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਅਰੈਂਸ ਕਾਰਪੋ. ਲਿਮ.
- ✓ ਯੂਨਾਈਟਡ ਬੀਮਾ ਕਾਰਪੋ. ਲਿਮ.

f) ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਦਯੋਗ ਅੱਜ

28 ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ "ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ" ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਜੋਂ ਰਜਿਸਟਰ ਹਨ। ਸੂਚੀ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

g) ਗੈਰ-ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਦਯੋਗ ਅੱਜ

28 ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ "ਆਮ ਬੀਮਾ" ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਜੋਂ ਰਜਿਸਟਰ ਹਨ।

- i. ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਡ ਫ਼ਸਲ ਬੀਮਾ/ਪੌਛੂ ਬੀਮੇ ਦੇ ਸਬੰਧੀ ਜ਼ੋਖਿਮਾਂ ਲਈ ਮਾਹਿਰ ਬੀਮਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਹੈ।
- ii. ਐਕਸਪੋਰਟ ਕਰੈਡਿਟ ਅਤੇ ਗਾਰੰਟੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਨਿਰਯਾਤ ਕਰੈਡਿਟ ਦੇ ਸਬੰਧੀ ਜ਼ੋਖਿਮਾਂ ਲਈ ਖਾਸ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਹੈ।
- iii. 5 ਇਕੱਲੀ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਹਨ।
- iv. ਬਾਕੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਆਮ ਬੀਮਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀਆਂ ਸਭ ਕਿਸਮਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ :

1. ਏਜੀਰੋਨ ਰਿਲੀਗੇਅਰ ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ	13. IDBI ਫੈਡਰਲ ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ
2. ਅਵੀਵਾ ਲਾਈਫ ਬੀਮਾ	14. ਇੰਡੀਆ ਫਸਟ ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ
3. ਬਜਾਜ ਅਲਾਨਜ਼ ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ	15. ਕੋਟਕ ਮਹਿੰਦਰਾ ਓਲਡ ਮਿਊਚਲ ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ
4. ਭਾਰਤੀ ਐਕਸਸ ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ	16. ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ
5. ਬਿਰਲਾ ਸਨ ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ	17. ਮੈਕਸ ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ
6. ਕੈਨਰਾ HSBC OBC ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ	18. PNB ਮਿਟਲਾਈਫ
7. DHFL ਪ੍ਰੀਮੀਰਿਕਾ ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ	19. ਰਿਲਾਈਂਸ ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ
8. ਇਡੋਲਵਿਸਸ ਲਾਈਫ ਬੀਮਾ	20. ਸਹਾਰਾ ਇੰਡੀਆ ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ
9. ਐਕਸਾਈਡ ਲਾਈਫ ਬੀਮਾ	21. SBI ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ
10. ਫਿਊਚਰ ਜਰਨਲੀ ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ	22. ਸ਼੍ਰੀਰਾਮ ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ
11. HDFC ਸਟੈਂਡਰਡ ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ	23. ਸਟਾਰ ਯੂਨੀ ਡਾਈ-ਲਚੀ ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ
12. ICICI ਪ੍ਰੋਡੈਂਟਲ ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ	24. ਟਾਟਾ AIA ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ

ਇੱਕਲੀਆਂ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ :

1. ਬਜਾਜ ਅਲਾਨਜ਼ ਜਰਨਲ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ
2. ਫਿਊਚਰ ਜਰਨਲੀ ਜਰਨਲ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ
3. ਓਰੀਐਂਟਲ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ
4. ਟਾਟਾ ਏਜੀਆਈ ਜਰਨਲ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ
5. ਸਟਾਰ ਹੈਲਥ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ

ਆਮ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ :

1. ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ	12. ਮੈਗਮਾ ਐਚਡੀਆਈ ਜਰਨਲ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ
2. ਬਜਾਜ ਅਲਾਨਜ਼ ਜਰਨਲ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ	13. ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ
3. ਭਾਰਤੀ ਐਕਸਸ ਜਰਨਲ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ	14. ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅੱਸੋਅਰੈਂਸ
4. ਚੇਲਾਮੰਡਲਮ ਐਮਐਸ ਜਰਨਲ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ	15. ਓਰੀਐਂਟਲ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ
5. ਐਕਸਪੋਰਟ ਕਰੈਡਿਟ ਗਾਰੰਟੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ	16. ਰਾਹੇਜਾ ਕਿਊਬੀਈ ਜਰਨਲ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ
6. ਫਿਊਚਰ ਜਰਨਲੀ ਜਰਨਲ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ	17. ਰਿਲਾਈਂਸ ਜਰਨਲ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ

7. ਐਚਡੀਐਫਸੀ ਈਆਰਜੀਓ ਜਰਨਲ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ	18. ਰਾਇਲ ਸੁੰਦਰਮ ਜਰਨਲ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ
8. ਆਈਸੀਆਈਸੀਆਈ ਲੰਬਾਰਡ ਜਰਨਲ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ	19. ਐਸਬੀਆਈ ਜਰਨਲ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ
9. ਇਫਕੋ ਟੇਕਿਓ ਜਰਨਲ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ	20. ਸ਼੍ਰੀਰਾਮ ਜਰਨਲ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ
10. ਐਲ ਟੀ ਜਰਨਲ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ	21. ਟਾਟਾ ਏਜੀਆਈ ਜਰਨਲ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ
11. ਲਿਬਰਟੀ ਵਿਡੀਓਕਾਨ ਜਰਨਲ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ	22. ਯੂਨਾਈਟਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ
	23. ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਸੰਪੇ ਜਰਨਲ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ

B. ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ ਕੀ ਹੈ

ਤੁਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਸੁਣਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ "ਸਿਹਤ ਹੀ ਧਨ ਹੈ"। ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਪਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ? ਸ਼ਬਦ 'ਸਿਹਤ' (Health) ਸ਼ਬਦ 'hoelth' ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ 'ਤੰਦਰੁਸਤ ਸਰੀਰ'।

ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਿਹਤ ਨੂੰ 'ਰੱਬੀ ਦਾਤ' ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬੀਮਾਰੀ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਾਪਾਂ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹੋਣਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਹਿੱਪੋਕਰੇਟਸ (460 ਤੋਂ 370 BC) ਨੇ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਪੁੱਛੇ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ। ਉਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਬੀਮਾਰੀ ਮਾਹੌਲ, ਸਫ਼ਾਈ, ਨਿੱਜੀ ਅਰੋਗਤਾ ਤੇ ਭੋਜਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਆਯੁਰਵੇਦ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਜੋ ਕਿ ਹਿੱਪੋਕਰੇਟਸ ਤੋਂ ਕਈ ਸਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਨੇ ਬੀਮਾਰੀ ਨੂੰ ਚਾਰ ਤਰਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਸੰਤੁਲਨ ਮੰਨਿਆ ਹੈ: ਖੂਨ, ਪੀਲਾ ਰਸ, ਕਾਲਾ ਰਸ ਤੇ ਬਲਗਮ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਤਰਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਅਸੰਤੁਲਨ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੁਸੁਰਤਾ, ਭਾਰਤੀ ਇਲਾਜ ਦਾ ਪਿਤਾਮਾ, ਨੂੰ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸਰਜਰੀਆਂ ਦਾ ਮਾਣ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੱਛਮ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਸ ਦਾ ਪਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਆਧੁਨਿਕ ਦਵਾਈਆਂ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਦਵਾਈਆਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਹੁਣ ਬੀਮਾਰੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਿਹਾ, ਬਲਕਿ ਬੀਮਾਰੀ ਤੋਂ ਰੋਕਥਾਮ ਤੇ ਚੰਗੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੰਨੀ ਗਈ ਸਿਹਤ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸੰਸਾਰ ਸਿਹਤ ਸੰਸਥਾ ਵਲੋਂ 1948 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਮੁਤਾਬਕ 'ਸਿਹਤ ਪੂਰਨ ਸਰੀਰਿਕ, ਮਾਨਸਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਚੰਗੀ ਭਾਵਨਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਕੇਵਲ ਬੀਮਾਰੀ ਦਾ ਨਾ ਹੋਣਾ"। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਯੁਰਵੇਦ ਨੇ ਇੰਝ ਦੀ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਅਤਿ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

ਸੰਸਾਰ ਸਿਹਤ ਸੰਸਥਾ (WHO): ਸਿਹਤ ਪੂਰਨ ਸਰੀਰਿਕ, ਮਾਨਸਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਚੰਗੀ ਭਾਵਨਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਕੇਵਲ ਬੀਮਾਰੀ ਦਾ ਨਾ ਹੋਣਾ।

ਸਿਹਤ ਦੇ ਭਾਗ

ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨ ਮੰਨੇ ਗਏ ਹਨ:

a) ਜੀਵਨ-ਸ਼ੈਲੀ ਕਾਰਨ

ਜੀਵਨ-ਸ਼ੈਲੀ ਕਾਰਨ ਉਹ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਕਰਕੇ ਕੰਟਰੋਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਸਰਤ ਕਰਨੀ ਤੇ ਸੀਮਿਤ ਖਾਣਾ, ਚਿੰਤਾ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣੀ ਅਤੇ ਮਾੜੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿਗਰਟ ਪੀਣੀ, ਨਸ਼ੇ ਕਰਨੇ, ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਅਤੇ ਆਲਸੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ (ਬਿਨਾਂ ਕਸਰਤ) ਆਦਿ ਨਾਲ ਕੈਂਸਰ, ਏਡਜ਼, ਹਾਈਪਰ-ਟੈਨਸ਼ਨ ਤੇ ਡਾਇਬਟੀਜ਼ ਆਦਿ ਵਰਗੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇੰਝ ਦੇ ਰਵੱਈਏ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ / ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਡੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਸ਼ੇ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਜਮਾਨਤੀ ਜੇਲ, ਤੰਬਾਕੂ ਵਰਗੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਉੱਤੇ ਵੱਧ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣਾ), ਪਰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਲਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ।

b) ਮਾਹੌਲ ਕਾਰਨ

ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਪਾਣੀ ਪੀਣਾ, ਅਰੋਗ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਟ ਆਹਾਰ ਸਿਹਤ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਦੇ ਕਰਕੇ ਗੰਭੀਰ ਸਿਹਤ ਮਾਮਲੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ। ਛੂਤ ਦੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੁਕਾਮ ਤੇ ਚੇਚਕ ਆਦਿ ਅਢੁੱਕਵੀਂ ਸਾਫ਼-ਸਫ਼ਾਈ ਦੇ ਕਰਕੇ, ਮਲੇਰੀਅ ਤੇ ਡੇਂਗੂ ਵਰਗੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਖ਼ਰਾਬ ਅਰੋਗ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਕਰਕੇ ਫੈਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੁਝ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਮਾਹੌਲ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖਾਸ ਨਿਰਮਾਣ ਉਦਯੋਗਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ

ਕਰਕੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਖਤਰਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧੀ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਸਬੈਸਟਾਸ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਐਸਬੈਸਟਾਸ ਹੋਣ ਅਤੇ ਕੋਲੇ ਦੀਆਂ ਖਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਫੇਫੜਿਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

c) ਖਾਨਦਾਨੀ ਕਾਰਨ

ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜੀਵਾਣੂ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਆ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਝ ਖਾਨਦਾਰੀ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਹਤ ਸੰਬੰਧੀ ਰੁਝਾਨ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿੱਚ ਨਸਲ, ਭੂਗੋਲਿਕ ਟਿਕਾਣੇ ਤੇ ਸਮਾਜਾਂ ਦੇ ਕਰਕੇ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਤਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤਰੱਕੀ ਇਸ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਿਹਤਮੰਦ ਆਬਾਦੀ ਨਾ ਕੇਵਲ ਆਰਥਿਕ ਸਰਗਰਮੀ ਲਈ ਉਤਪਾਦਿਕ ਕਾਮੇ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਕੀਮਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵੱਧ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਨਿੱਜੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾਰ ਸਿਹਤ ਦੇ ਕਾਰਜ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਦੀ ਕਮੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸਮਰੱਥਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗਰੀਬ ਵਿੱਚ ਧੱਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਤੱਕ ਨੈਬਤ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਸਕਰਕੇ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਤੇ ਭਲਾਈ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਭ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ ਯਕੀਨੀ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਬਣਾਉਣਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ ਉੱਤੇ 'ਖਰਚ' ਹਰੇਕ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜੀਡੀਪੀ (GDP) ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭਾਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਨਾਲ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਲਤਾਂ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

C. ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ ਦੇ ਪੱਧਰ

ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਪ੍ਰਚਾਰ, ਦੇਖਭਾਲ, ਨਿਗਰਾਨੀ ਜਾਂ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਦੇਖਭਾਲ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ:

- ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਲਈ ਢੁੱਕਵੀਂ
- ਸਰਬੰਗੀ
- ਢੁੱਕਵਾਂ
- ਸੌਖੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੌਜੂਦ
- ਸਮਰੱਥਾ

ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਿਹਤ ਸਥਿਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਮੁਤਾਬਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸਭ ਕਿਸਮਾਂ ਲਈ ਇੱਕੋ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਢਾਂਚਾ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਵਾਉਣ ਨਾ ਤਾਂ ਸੰਭਵ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਦੇਖਭਾਲ ਸਹੂਲਤਾਂ ਆਬਾਦੀ ਲਈ ਬੀਮਾਰੀ ਦੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬੁਖਾਰ, ਠੰਡ, ਖੰਘ, ਚਮੜੀ ਦੀ ਐਲਰਜੀ ਆਦਿ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਾਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਹੈਪੇਟਾਈਟਸ ਬੀ ਹੋਣ ਸੰਭਾਵਨਾ ਠੰਡ ਲੱਗਣ ਜਾਂ ਖੰਘ ਹੋਣ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਬੀਮਾਰੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਿਲ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਜਾਂ ਕੈਂਸਰ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈਪੇਟਾਈਟਸ ਬੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਘੱਟ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਿੰਡ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲੇ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ ਸਹੂਲਤ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਉਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਹਤ ਦੇਖਭਾਲ ਕਾਰਕਾਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਕੇਤਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਦੇ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋਵੇਗੀ:

- ✓ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਆਕਾਰ
- ✓ ਮੌਤ ਦਰ
- ✓ ਬੀਮਾਰੀ ਦਰ
- ✓ ਅਪੰਗਤਾ ਦਰ
- ✓ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ
- ✓ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਮ ਪੇਸ਼ਟਿਕ ਭੋਜਨ ਸਥਿਤੀ
- ✓ ਮਾਹੌਲ ਕਾਰਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੁਰੰਗ-ਖੁਦਾਈ ਜਾਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ
- ✓ ਸੰਭਵ ਸਿਹਤ ਦੇਖਭਾਲ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਿਲ ਦਾ ਡਾਕਟਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜ਼ਿਲਾ ਕਸਬੇ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ✓ ਸਿਹਤ ਦੇਖਭਾਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ
- ✓ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਕਰਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਹਿਣਯੋਗਤਾ

ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ, ਸਰਕਾਰ ਮੁੱਢਲੀ (ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ), ਸੈਕੰਡਰੀ ਤੇ ਟਰਸ਼ਰੀ ਸਿਹਤ ਦੇਖਭਾਲ ਵਾਸਤੇ ਕੇਂਦਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਬਾਦੀ ਲਈ ਪੁੱਜਤ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਢੁੱਕਵੀਂ ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ ਵਾਸਤੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਦੀ ਹੈ।

D. ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ

ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਹਨ:

1. ਮੁੱਢਲੀ ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ

ਮੁੱਢਲੀ ਸਿਹਤ ਦੇਖਭਾਲ ਦਾ ਭਾਵ ਡਾਕਟਰਾਂ, ਨਰਸਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਛੋਟੇ ਕਲੀਨਿਕਾਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਨਾਲ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਵਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁੱਢਲੀ ਸਿਹਤ ਦੇਖਭਾਲ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਿਹਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਸਭ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਦੇ ਮੁੱਢਲੀ ਥਾਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੁੱਢਲੀ ਸਿਹਤ ਦੇਖਭਾਲ ਉੱਤੇ ਵੱਧ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿ ਸਿਹਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਫੈਲਣ, ਜਟਿਲ ਤੇ ਪੱਕਾ ਜਾਂ ਤੀਬਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਪਟਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਮੁੱਢਲੀ ਸਿਹਤ ਦੇਖਭਾਲ ਪ੍ਰਬੰਧ ਰੋਕਥਾਮ ਵਾਲੀ ਸਿਹਤ ਦੇਖਭਾਲ, ਟੀਕੇ ਲਗਾਉਣ, ਜਾਗਰੂਕਤਾ, ਡਾਕਟਰੀ ਸਲਾਹ ਆਦਿ ਦੇਣ ਉੱਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਕ ਅੱਗੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਕੋਲ ਭੇਜਦੇ ਹਨ।

ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਡਾਕਟਰ ਕੋਲ ਬੁਖਾਰ ਲਈ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਡੋਗੂ ਬੁਖਾਰ ਦੇ ਲੱਛਣ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਮੁੱਢਲੀ ਦੇਖਭਾਲ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕੁਝ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇਵੇਗਾ, ਪਰ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਖਾਸ ਇਲਾਜ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦੇਵੇਗਾ। ਬਹੁਤੇ ਮੁੱਢਲੀ ਦੇਖਭਾਲ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰ 'ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਡਾਕਟਰ' ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਭ ਮੈਂਬਰ ਡਾਕਟਰ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਛੋਟੀ ਬੀਮਾਰੀ ਲਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖਾਨਦਾਨੀ ਲੱਛਣਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਤੇ ਢੁੱਕਵੀਂ ਡਾਕਟਰੀ ਸਲਾਹ ਦੇਣ ਲਈ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਮੱਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਡਾਕਟਰ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਡਾਇਬੇਟੀਜ਼ ਅਤੀਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਡਾਇਬੇਟੀਜ਼ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਲਈ ਨੌਜਵਾਨ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਸਲਾਹ ਦੇਵੇਗਾ।

ਦੇਸ਼ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ, ਮੁੱਢਲੀ ਸਿਹਤ ਦੇਖਭਾਲ ਕੇਂਦਰਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਧਿਰਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਲੋਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਮੁੱਢਲੀ ਸਿਹਤ ਦੇਖਭਾਲ ਕੇਂਦਰ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ।

2. ਸਹਾਇਕ ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ

ਸਹਾਇਕ (ਸੈਕੰਡਰੀ) ਦੇਖਭਾਲ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਅਰਥ ਮਾਹਿਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਸਿਹਤ ਪੇਸ਼ੇਵਰਾਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਪਹਿਲੇ ਸੰਪਰਕ ਸਥਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਬੀਮਾਰੀ ਲਈ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਨਾਜ਼ਕ ਦੇਖਭਾਲ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ, ਅਕਸਰ (ਪਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ) ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਮਰੀਜ਼ ਵਜੋਂ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਨਟੈਂਸਿਵ ਕੇਅਰ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਐਂਬੂਲੈਂਸ ਸਹੂਲਤਾਂ, ਪਥੋਲੋਜੀ, ਜਾਂਚ ਤੇ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਡਾਕਟਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ।

ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਸਹਾਇਕ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਢਲੇ ਸਿਹਤ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ/ਮੁੱਢਲੇ ਡਾਕਟਰ ਵਲੋਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 'ਆਪਣੀ' ਮੁੱਢਲੀ ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ ਸਹੂਲਤ ਸਾਂਝੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਵੀ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸਹਾਇਕ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੇਂਦਰ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਤਹਿਸੀਲ / ਬਲਾਕ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

3. ਤੀਜੇ ਪੱਧਰੀ ਸਿਹਤ ਦੇਖਭਾਲ

ਤੀਜੇ ਪੱਧਰੀ (ਟਰਸਰੀ) ਸਿਹਤ ਦੇਖਭਾਲ ਖਾਸ ਸਲਾਹਕਾਰੀ ਸਿਹਤ ਦੇਖਭਾਲ ਹੈ, ਅਕਸਰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਮਰੀਜ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁੱਢਲੇ/ਸਹਾਇਕ ਦੇਖਭਾਲ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਲੋਂ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਤੀਜੇ ਪੱਧਰੀ ਦੇਖਭਾਲ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤਾ ਕਰਕੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਨ।

ਤੀਜੇ ਪੱਧਰੀ ਦੇਖਭਾਲ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਹਿਰ ਮੈਡੀਕਲ ਸਹੂਲਤਾਂ ਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਸਹਾਇਕ ਸਿਹਤ ਦੇਖਭਾਲ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਓਨਕੋਲੋਜੀ (ਕੈਂਸਰ ਦਾ ਇਲਾਜ), ਅੰਗ ਟਰਾਂਸਪਲਾਂਟ ਸਹੂਲਤਾਂ, ਉੱਚ ਖਤਰੇ ਵਾਲੇ ਜਣੇਪਾ ਮਾਹਿਰ ਆਦਿ।

ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਦੇਖਭਾਲ ਦਾ ਪੱਧਰ ਵੱਧਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਹੀ ਇਲਾਜ ਦੀ ਖਰਚਾ ਵੀ ਵੱਧਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਮੁੱਢਲੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਸੌਖਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਹਾਇਕ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਉਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਔਖਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਪੱਧਰ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਔਖਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੇਖਭਾਲ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਧਰਾਂ ਲਈ ਢਾਂਚਾ ਵੀ ਦੇਸ਼ਾਂ, ਪੇਂਡੂ-ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

E. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨ

ਭਾਰਤੀ ਸਿਹਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਕਈ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੇ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਕਿਸਮ ਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਧਰ ਤੇ ਢਾਂਚਾਗਤ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਹੇਠਾਂ ਹੈ:

1. ਆਬਾਦੀ ਸੰਬੰਧੀ ਰੁਝਾਨ

- ਭਾਰਤ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਦੂਜਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ।
- ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਵਧੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ।
- ਗਰੀਬ ਦਾ ਪੱਧਰ ਵੀ ਡਾਕਟਰੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੁਗਤਾਨ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

2. ਸਮਾਜਿਕ ਰੁਝਾਨ

- ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ ਵੱਧਣ ਜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਪਿੰਡਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਨਾਲ ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਿਹਤ ਸੰਬੰਧੀ ਮਾਮਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਤੇ ਪਹੁੰਚਯੋਗਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪੁੱਜਤ ਹੋਣ ਦੀ ਕਮੀ ਦੇ ਕਰਕੇ।
- ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਕਸਰਤ ਘਟਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੋਰ ਵੀ ਸੁਸਤ ਰਹਿਣੀ-ਬਹਿਣੀ ਅਪਨਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਵੇਂ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਾਇਬੀਟੀਜ਼ ਤੇ ਹਾਈ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

3. ਜੀਵਨ ਦੀ ਉਮੀਦ

- ਜੀਵਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਤੋਂ ਭਾਵ ਅੱਜ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਵਲੋਂ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹੈ।
- ਜੀਵਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ 30 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਅੱਜ 60 ਸਾਲ ਹੀ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਪਰ ਜੀਵਨ ਭਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੁਆਲਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ।
- ਇਸ ਨਾਲ 'ਸਿਹਤਮੰਦ ਜੀਵਨ ਦੀ ਉਮੀਦ' ਨਾਂ ਦਾ ਨਵਾਂ ਸਿਧਾਂਤ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ।
- ਇਸ ਦੇ ਲਈ 'ਜੇਰੀਅਟਰਿਕ' (Geriatric) (ਬੁਢਾਪੇ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ) ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਲਈ ਢਾਂਚਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਪੈਦਾ ਹੋਈ।

F. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਦਾ ਵਿਕਾਸ

ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ ਸੰਬੰਧੀ ਆਪਣੀਆਂ ਨੀਤੀ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਰੁੱਝੀ ਹੋਈ ਸੀ ਤਾਂ ਇਸ ਨੇ ਸਹਿਤ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਨੀਤੀਆਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੀ ਲੈ ਕੇ ਆਈਆਂ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਇੰਝ ਹੋਇਆ:

a) ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮ

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਰਸਮੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਰਾਜ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ 1947 ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਛੇਤੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਈਸੀਐਸ ਐਕਟ 1948 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਕਾਮਿਆਂ (ਬਲਿਉ-ਕਾਲਰ) ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਡਿਸਪੈਨਸਰੀਆਂ ਤੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੇ ਨੈਟਵਰਕ ਰਾਹੀਂ ਸੰਪੂਰਨ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਈਐਸਆਈਸੀ(ESIC) (ਇੰਪੋਲਾਏਜ਼ ਸਟੇਟ ਇੰਸ਼ੋਅਰੈਂਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ) ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਏਜੰਸੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੇ ਹਸਪਤਾਲ ਤੇ ਡਿਸਪੈਨਸਰੀਆਂ ਚਲਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਬਲਿਕ/ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਠੇਕੇ ਵੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਸਭ ਕਾਮਿਆਂ, ਜੋ ਕਿ 15,000 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਯੋਗਦਾਨੀ ਸਕੀਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਤੇ ਕੰਪਨੀ ਤਨਖਾਹ ਵਿੱਚੋਂ 1.75% ਤੇ 4.75% ਤੱਕ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ 12.5% ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ:

- a) ESIS ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਫਤ ਪੂਰਨ ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ
- b) ਜਣੇਪਾ ਫਾਇਦਾ
- c) ਅਪੰਗਤਾ ਫਾਇਦਾ
- d) ਬੀਮਾਰੀ ਤੇ ਬਾਕੀ-ਬਚੀ ਕਮਾਈ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਘਾਟੇ ਅਤੇ
- e) ਕਾਮੇ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਸੰਸਕਾਰ ਖਰਚੇ ਲਈ ਨਕਦ ਮੁਆਵਜ਼ਾ

ਇਸ ਨੂੰ ਪਰਮਾਣਿਤ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਕਾਂ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਤੋਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ESIS ਨੇ ਮਾਰਚ 2012 ਤੱਕ 6 ਕਰੋੜ 55 ਲੱਖ ਲਾਭਪਾਤਰਾਂ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

b) ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਸਿਹਤ ਸਕੀਮ

ਈਐਸਆਈਐਸ ਦੇ ਛੇਤੀ ਬਾਅਦ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਸਿਹਤ ਸਕੀਮ (CGHS) ਜਾਰੀ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਮੈਂਬਰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ। ਇਸ ਦਾ ਮਕਸਦ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਡਾਕਟਰੀ ਦੇਖਭਾਲ ਦੇਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਫੰਡ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਤੇ ਵੱਡੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ (ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ) ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਸੇਵਾਵਾਂ CGHS ਦੇ ਆਪਣੀ ਡਿਸਪੈਨਸਰੀਆਂ, ਪੌਲੀਕਲੀਨਿਕ ਅਤੇ ਦਰਜਾਬੰਦ ਨਿੱਜੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀਆਂ ਸਭ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ, ਐਲੋਪੈਥੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਮੁਫਤ ਦਵਾਈਆਂ, ਪੈਥੋਲਾਜੀ ਤੇ ਰੇਡਿਓਲੋਜੀ, ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਰ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਨਿਵਾਸ-ਸਥਾਨ ਦੇਣਾ, ਮਾਹਿਰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਆਦਿ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਵਲੋਂ ਪਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਯੋਗਦਾਨ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿਗੂਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ - 15 ਰੁਪਏ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 150 ਰੁਪਏ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ।

2010 ਵਿੱਚ, CGHS ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 8,00,000 ਤੱਕ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 30 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਾਭਪਾਤਰ ਹਨ²।

c) ਵਪਾਰਕ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ

ਵਪਾਰਕ ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਗ਼ੈਰ-ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਬੀਮਾ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਕੌਮੀਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਘਾਟੇ ਵਾਲਾ ਸੀ, ਇਸਕਰਕੇ ਇਹ ਕੇਵਲ ਵੱਡੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਗਾਹਕਾਂ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਸੀ।

1986 ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਚਾਰ ਕੌਮੀਕ੍ਰਿਤ ਗ਼ੈਰ-ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ (ਇਹ ਚਾਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਜਰਨਲ ਇੰਸ਼ੇਅਰੈਂਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਨ) ਵਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਿਆਰੀ ਸਿਹਤ ਦੇਖਭਾਲ ਉਤਪਾਦ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਉਤਪਾਦ, **ਮੈਡੀਕਲੇਅ** ਨੂੰ ਕੁਝ ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਣੇਪਾ, ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਜੂਦ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਆਦਿ, ਦੇ ਨਾਲ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਖ਼ਰਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੇ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਆਖਰੀ ਸੁਧਾਰ 2012 ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ।

² ਇੰਟਰਨੈੱਟ <http://mohfw.nic.in/cghsnew/index.asp> ਉੱਤੇ 4 ਅਪਰੈਲ 2010 ਤੱਕ ਵਰਤੋ।

ਪਰ, ਕਈ ਵਾਰ ਸੁਧਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹਸਪਤਾਲ ਹਰਜਾਨਾ-ਅਧਾਰਿਤ ਸਾਲਨਾ ਇਕਰਾਰ ਅੱਜ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਹਰਮਨ-ਪਿਆਰੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਮੈਡੀਕਲਮ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਵਰਜਨਾਂ ਅੱਗੇ ਹਨ। ਇਹ ਉਤਪਾਦ ਐਨਾ ਹਰਮਨਪਿਆਰਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ 'ਮੈਡੀਕਲਮ ਕਵਰ' ਵੀ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਖਾਸ ਉਤਪਾਦ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਤਪਾਦ ਵਰਗ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

2001 ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਖੇਤਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ, ਪਰ ਅੱਜ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਨਾ-ਛੋਹਿਆ ਹੈ। ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ, ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਕ ਤੇ ਨਵੇਂ ਐਡ-ਆਨ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪਾਠਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅੱਜ ਭਾਰਤੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ 300 ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਮੌਜੂਦ ਹਨ।

G. ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਬਾਜ਼ਾਰ

ਅੱਜ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਦੇਖਭਾਲ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਵਾਈਡਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਹੋਰ ਬੀਮਾ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਚੋਲੇ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕਈ ਕੰਪਨੀਆਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਕੁਝ ਮੁੱਢਲਾ ਢਾਂਚਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਹੋਰ ਸਹਾਇਕ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਕੀ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ। ਸੰਖੇਪ ਵੇਰਵਾ ਹੇਠ ਦਿੱਤਾ ਹੈ:

A. ਢਾਂਚਾ:

1. ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਖੇਤਰ

ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ, ਰਾਜ ਪੱਧਰ, ਜ਼ਿਲਾ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਸੀਮਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਉੱਤੇ, ਜੋ ਕਿ ਕੌਮੀ ਸਿਹਤ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਿੰਡਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਕਮਿਊਨਟੀ ਵਲੰਟੀਅਰ ਪੇਂਡੂ ਸਮਾਜ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਢਾਂਚਾ ਵਿਚਾਲੇ ਲਿੰਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ:

- a) **ਆਂਗਣਵਾੜੀ ਕਾਮੇ** (ਹਰੇਕ 1,000 ਆਬਾਦੀ ਲਈ 1), ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕ ਖੁਰਾਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੋਤ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਸਾਂਝੀ ਬਾਲ ਵਿਕਾਸ ਸੇਵਾ ਸਕੀਮ (ICDS) ਦੇ ਅਧੀਨ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
- b) **ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਨਮ ਸਹਾਇਕ (TBA)** ਅਤੇ **ਪੇਂਡੂ ਸਿਹਤ ਗਾਈਡ** (ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਸਕੀਮ)।
- c) ਆਸ਼ਾ (ਮਾਨਤਾ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਮਾਜਿਕ ਸਿਹਤ ਸਰਗਰਮ ਕਾਮਾ) ਵਲੰਟੀਅਰ NRHM (ਕੌਮੀ ਪੇਂਡੂ ਸਿਹਤ ਮਿਸ਼ਨ) ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਮਨਿਊਟੀ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ, ਪਿੰਡ-ਪੱਧਰੀ, ਵਲੰਟੀਅਰ ਸਿਹਤ ਕਾਮਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਖਲਾਈ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਅਧੀਨ-ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਹਰੇਕ 5,000 ਆਬਾਦੀ (ਪਹਾੜੀ, ਜਨਜਾਤੀ ਤੇ ਪੱਛੜੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ 3,000) ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਔਰਤ ਸਿਹਤ ਕਾਮੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਨਰਸ ਦਾਈ (ANM) ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਰਦ ਸਿਹਤ ਕਾਮੇ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮੁੱਢਲੇ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰ (PHC), ਜੋ ਕਿ ਅਧੀਨ-ਕੇਂਦਰਾਂ ਲਈ ਰੈਫਰਲ ਇਕਾਈਆਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਹਰ 30,000 (ਪਹਾੜੀ, ਜਾਤੀ ਤੇ ਪੱਛੜੇ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ 20,000) ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਭ PHC ਬਿਨਾਂ ਮਰੀਜ਼ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਹੁਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਤੋਂ ਛੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਬਿਸਤਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਟਾਫ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੈਡੀਕਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ 14 ਪੈਰਾ-ਮੈਡੀਕਲ ਮੁਲਾਜ਼ਮ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਰਦ ਤੇ ਇੱਕ ਔਰਤ ਸਿਹਤ ਸਹਾਇਕ, ਨਰਸ-ਦਾਈ, ਲੈਬਾਰਟਰੀ ਟੈਕਨੀਸ਼ੀਅਨ, ਦਵਾ-ਫਰੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹਾਇਕ ਅਮਲੇ ਸਮੇਤ) ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਕਮਿਊਨਟੀ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰ ਚਾਰ PHC ਲਈ ਮੁੱਢਲੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਭੇਜਣ ਵਾਲੀ ਇਕਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਦੇਖਭਾਲ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹਰੇਕ CHC (ਹਰ 1 ਲੱਖ ਆਬਾਦੀ ਲਈ) ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 30 ਬਿਸਤਰ, ਇੱਕ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਥੀਏਟਰ, ਐਕਸ-ਰੇ ਮਸ਼ੀਨ, ਜਣੇਪਾ ਕਮਰਾ ਅਤੇ ਲੈਬਰਾਟਰੀ ਸਹੂਲਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਚਾਰ ਮਾਹਿਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਰਜਨ, ਫਿਜ਼ੀਸ਼ੀਅਨ, ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਮਾਹਿਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਡਾਕਟਰ, ਦੇ ਸਮੇਤ 21 ਪੈਰਾ-ਮੈਡੀਕਲ ਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਪੇਂਡੂ ਹਸਪਤਾਲ ਵੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧੀਨ-ਜ਼ਿਲਾ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ/ਤਹਿਸੀਲ ਹਸਪਤਾਲ / ਖਾਸ ਹਸਪਤਾਲ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 2000 ਹਨ);

ਖਾਸ ਅਤੇ ਸਿਖਿਅਕ ਹਸਪਤਾਲ ਘੱਟ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ (ਇਸ ਸਮੇਂ 300 ਦੇ ਕਰੀਬ) ਅਤੇ ਹੋਰ ਟਰਸ਼ਰੀ ਰੈਫਰੈਂਸ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਇਹ ਅਕਸਰ ਜ਼ਿਲਾ ਕਸਬਿਆਂ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖਾਸ ਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਮੈਡੀਕਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਹੋਰ ਏਜੰਸੀਆਂ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰੇਲਵੇ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਤੇ ਡਿਸਪੈਨਸਰੀਆਂ, ਫ਼ੌਜੀ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵਿਭਾਗ (ਬੰਦਗਾਹਾਂ / ਸੁਰੰਗਾਂ ਆਦਿ) ਵੀ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ, ਉਹ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਕਸਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸੀਮਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

2. ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰੋਵਾਇਡਰ

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਤਿੰਨ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਸਭ ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ - ਮੁੱਢਲੀਆਂ, ਸਹਾਇਕ ਅਤੇ ਟਰਸ਼ਰੀ। ਵਲੰਟੀਅਰ, ਗ਼ੈਰ-ਫਾਇਦਾ ਸੰਗਠਨਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਨਿੱਜੀ ਤੋਂ ਫਾਇਦੇ-ਲਈ ਕਾਰਪੋਰੇਟ, ਟਰੱਸਟ, ਡਾਕਟਰ, ਇਕੱਲੀਆਂ ਖਾਸ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਜਾਂਚ ਲੈਬਰਾਟਰੀਆਂ, ਦਵਾਈਆਂ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੱਕ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ-ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਐਲੋਪੈਥੀ ਦੇ 77% (MBBS ਜਾਂ ਵੱਧ) ਡਾਕਟਰ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਨਿੱਜੀ ਸਿਹਤ ਖਰਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖਰਚੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਭ ਸਿਹਤ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ 75% ਤੱਕ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਸਭ ਬਿਨਾਂ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੇ 82% ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 52% ਹਸਪਤਾਲ ਨਿੱਜੀ ਹਨ³।

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੈਡੀਕਲ (ਆਯੁਰਵੇਦ / ਸਿੱਧਾ/ ਯੂਨਾਨੀ/ ਹੋਮੋਪੈਥੀ) ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਡਾਕਟਰ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ 7 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਨ। ਉਹ ਜਨਤਕ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ।

ਸਿਹਤ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਫਾਇਦੇ-ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਐਨਜੀਓ ਤੇ ਵਲੰਟੀਅਰ ਖੇਤਰ ਵੀ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਦੇਖਭਾਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੈ ਕਿ 7,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਲੰਟੀਅਰ ਏਜੰਸੀਆਂ ਸਿਹਤ-ਸੰਬੰਧੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਤੇ ਤੀਜੇ ਪੱਧਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵੀ ਗ਼ੈਰ-ਫਾਇਦਾ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਜਾਂ ਟਰੱਸਟਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰ ਹਨ ਤੇ ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ-ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ।

3. ਦਵਾਈ ਉਦਯੋਗ

ਦਵਾਈਆਂ ਤੇ ਸਿਹਤ ਸੰਬੰਧੀ ਉਤਪਾਦ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਦਵਾਈਆਂ ਦਾ ਉਦਯੋਗ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ 1950 ਵਿੱਚ 10 ਕਰੋੜ ਦੇ ਉਦਯੋਗ ਤੋਂ ਤਰੱਕੀ ਕਰਕੇ ਅੱਜ 55,000 ਕਰੋੜ (ਦਰਾਮਦ ਦੇ ਸਮੇਤ) ਤੱਕ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ 50 ਲੱਖ ਦੇ ਲਗਭਗ ਲੋਕ 6000 ਇਕਾਈਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿੱਚ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਉਦਯੋਗ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਕੀਮਤ ਰੈਗੂਲੇਟਰ ਕੌਮੀ ਦਵਾਈ ਕੀਮਤ ਅਥਾਰਟੀ (ਨਾਪਾ) ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦਵਾਈ ਖੇਤਰ ਰਸਾਇਣ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਕੁਝ ਹੀ ਦਵਾਈਆਂ (500 ਜਾਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਦਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚੋਂ 76) ਹੀ ਕੰਟਰੋਲ ਕੀਮਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਕੀ ਦਵਾਈਆਂ ਤੇ ਨਿਰਮਾਣ ਮੁਕਤ-ਕੀਮਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਕੀਮਤ ਰੈਗੂਲੇਟਰ ਵਲੋਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹਨ। ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਦਵਾਈ ਕੰਟਰੋਲਰ ਖੇਤਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਵਾਈਆਂ ਤੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਕੁਆਲਟੀ ਦੇ ਕੀਮਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

B. ਬੀਮਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ:

ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਆਮ ਬੀਮਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ, ਕਾਫੀ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਕੱਲੀਆਂ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ - ਅੱਜ ਤੱਕ ਪੰਜ, ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਤਸ਼ਾਹਜਨਕ ਹੈ ਕਿ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨੈਟਵਰਕ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਹੋਰ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

C. ਵਿਚੋਲੇ:

ਬੀਮਾ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਭਾਗ ਵਜੋਂ ਕਈ ਲੋਕ ਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਚੋਲੇ IRDA ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ:

1. **ਬੀਮਾ ਦਲਾਲ**, ਜੋ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਰਹਿ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਭਵ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਰਾਂ ਉੱਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸੰਭਵ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਘਾਟੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੇ ਨੇ

ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਦਾਅਵੇ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਦਲਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੀਮਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਬੀਮਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਬੀਮਾ ਦਲਾਲੀ ਦੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

2. **ਬੀਮਾ ਏਜੰਟ** ਅਕਸਰ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਕੁਝ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਦਲਾਲ ਦੇ ਉਲਟ, ਏਜੰਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਬੀਮਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਕੇਵਲ ਉਸ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਏਜੰਸੀ ਵਜੋਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਏਜੰਟ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਆਮ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਤੇ ਇੱਕ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਇੱਕ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਤੇ ਇੱਕ ਇਕੱਲੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਦੇ ਇੱਕ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਵੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਬੀਮਾ ਦਲਾਲੀ ਦੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
3. **ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ** ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਕਿਸਮ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 2001 ਤੋਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਆਏ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਵੇਚਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਵੇਚੀ ਗਈ ਤਾਂ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਟੀਪੀਏ (TPA) ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਡਾਟਾ ਅਧਾਰ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਕਾਰਡ ਜਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੰਝ ਦੇ ਸਿਹਤ ਕਾਰਡ ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਤੇ ਕਲੀਨਿਕਾਂ ਵਿਖੇ ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹੂਲਤਾਂ (ਤੁਰੰਤ ਨਕਦ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਬਗੈਰ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣਾ) ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਸਹੂਲਤ ਨਹੀਂ ਵਰਤਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ ਬਿੱਲਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਟੀਪੀਏ ਤੋਂ ਧਨ-ਵਾਪਸੀ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਟੀਪੀਏ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਫੰਡ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਫੀਸਦੀ ਵਜੋਂ ਫੀਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।
4. ਬੀਮਾ ਵੈਬ ਐਗਰੀਗੇਟਰ IRDAI ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸੇਵਾ ਪੂਰਕ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਆਪਣੀਆਂ ਵੈਬ ਸਾਈਟਾਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਟੈਲੀਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਰਾਹੀਂ, ਉਹ ਸੰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਬਿਨਾਂ ਦੂਰ ਤੋਂ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਰਾਹੀਂ ਬੀਮਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਇਕਰਾਰ ਹੈ। ਉਹ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੰਝ ਦੀਆਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦ ਦਿਖਾ ਵੀ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਲਈ ਆਨਲਾਈਨ ਪੋਰਟਲ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ, ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਯਾਦ-ਪੱਤਰ ਭੇਜਣ ਤੇ ਪਾਲਸੀ ਸੰਬੰਧੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਲਈ ਟੈਲੀਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਤੇ ਆਉਟਸੋਰਸ ਕੰਮਾਂ ਲਈ IRDAI ਪਰਮਾਣਕਿਤਾ ਵੀ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ, ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਦਿਖਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਆਉਟਸੋਰਸ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੋਂ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

5. ਬੀਮਾ ਬਾਜ਼ਾਰੀਕਰਨ ਕੰਪਨੀਆਂ IRDAI ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤੇ ਨਵੀਂ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਿਚੇਲੇ ਹਨ। ਉਹ ਇੰਡ ਦੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰੀਕਰਨ, ਵੇਚਣ ਤੇ ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਲਈ ਲਾਈਸੈਂਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਕੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ:

ਬੀਮਾ ਵਿਕਰੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ: ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲੈ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਜੀਵਨ, ਦੇ ਆਮ ਤੇ ਦੇ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਵਿਕਰੇਤਾ ਵਿਅਕਤੀ (ISP) ਲੈ ਕੇ ਵਿਕਰੀ ਕਰਨੀ। ਆਮ ਬੀਮੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, IMF ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਕੇਵਲ ਥੋਕ ਕਿਸਮਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਵੇਚਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਮੋਟਰ, ਨਿੱਜੀ ਹਾਦਸਾ, ਘਰ-ਬਾਰ, ਦੁਕਾਨ, ਤੇ ਹੋਰ ਇੰਡ ਦੇ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਲਈ ਫਾਇਲ ਕੀਤੇ ਸੇਧਾਂ ਵਰਤਦੇ ਹਨ। ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਅਥਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈ ਕੇ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਲੈ ਰਹੇ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਲਈ ਢੁੱਕਵੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ: ਇਹ ਸੇਵਾ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਲਈ ਹੀ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਵੇਚਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਹੇਠ ਦਿੱਤਾ ਹੈ:

- ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਬੈਂਕ ਆਫ਼ਿਸ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਥਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਆਉਟਸੋਰਸ ਕੀਤੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਉੱਤੇ ਸੇਧਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਹੈ,
- ਬੀਮਾ ਭੰਡਾਰ ਦੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਅਕਤੀ ਬਣਨਾ
- ਲਾਈਸੈਂਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਰਵੇਖਕ ਤੇ ਘਾਟਾ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੰਮ ਉੱਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਸਰਵੇਖਣ ਤੇ ਘਾਟੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਵਾਉਣਾ
- ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹੋਰ ਬੀਮਾ ਸੰਬੰਧੀ ਸਰਗਰਮੀ

ਵਿੱਤੀ ਉਤਪਾਦ ਵੰਡ: ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿੱਤੀ ਸੇਵਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ (FSE), ਜੋ ਕਿ ਇੰਜ ਦੀਆਂ ਵਿੱਤੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰੀਕਰਨ, ਵੇਚਣ ਤੇ ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਲਈ ਲਾਈਸੈਂਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ, ਵਲੋਂ ਵੇਚਣ ਲਈ ਵਾਸਤੇ:

- SEBI ਵਲੋਂ ਨਿਯਮਤ ਕੀਤੇ ਮਿਊਚਲ ਫੰਡ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਮਿਊਚਲ ਫੰਡ
- PFRDA ਵਲੋਂ ਨਿਯਮਤ ਕੀਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਉਤਪਾਦ
- SEBI ਵਲੋਂ ਲਾਈਸੈਂਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਿਵੇਸ਼ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਵੰਡੇ ਜਾਂਦੇ ਹੋਰ ਵਿੱਤੀ ਉਤਪਾਦ
- RBI ਵਲੋਂ ਨਿਯਮ ਕੀਤੇ ਬੈਂਕ/NBFC ਦੇ ਬੈਂਕਿੰਗ ਜਾਂ ਵਿੱਤੀ ਉਤਪਾਦ
- ਡਾਕ ਵਿਭਾਗ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਗ਼ੈਰ-ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ
- ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹੋਰ ਵਿੱਤੀ ਉਤਪਾਦ ਜਾਂ ਸਰਗਰਮੀ।

D. ਹੋਰ ਖਾਸ ਸੰਸਥਾਵਾਂ

ਕੁਝ ਹੋਰ ਸੰਗਠਨ ਵੀ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ:

1. ਭਾਰਤੀ ਬੀਮਾ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (IRDAI), ਜੋ ਕਿ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਬੀਮਾ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਤੇ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ 2000 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਇਹ ਕੇਵਲ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਬੀਮਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ।
2. **ਜਰਨਲ ਬੀਮਾ ਤੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੌਂਸਲਾਂ**, ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜੀਵਨ ਜਾਂ ਸਧਾਰਨ ਬੀਮਾ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ IRDAI ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।
3. ਭਾਰਤੀ ਬੀਮਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਿਊਰੋ ਨੂੰ IRDA ਵਲੋਂ ਸਾਲ 2009 ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਸੈਕਟਰ ਤੋਂ 20 ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕੌਂਸਲ ਨਾਲ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੀ ਸੋਸਾਇਟੀ ਹੈ। ਇਹ ਬੀਮਾ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਕਾਰਜਨੀਤੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਡਾਟਾ ਅਧਾਰਿਤ ਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਫੈਸਲੇ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਕਰਨ ਲਈ ਪੜਚੋਲਾਂ ਇਕੱਤਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨੀਤੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰੈਗੂਲੇਟਰ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਸਲਾਹ ਵੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਬਿਊਰੋ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਵਾਸਤੇ ਨਿਯਮ ਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਦੇਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਈ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

II B ਕੇਂਦਰੀ ਇੰਡੈਕਸ ਸਰਵਰ ਸੰਭਾਲਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੀਮਾ ਭੰਡਾਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਨੇਡਲ ਪੁਆਇੰਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਵਾਂ ਖਾਤਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਡੀਮੈਟ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਡੁਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਇੰਡੈਕਸ ਸਰਵਰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਤੇ ਬੀਮਾ ਭੰਡਾਰ ਵਿਚਾਲੇ ਹਰੇਕ ਪਾਲਸੀ ਉੱਤੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਟਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ/ਰੂਟਿੰਗ ਵਾਸਤੇ ਐਕਸਚੇਂਜ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

II B ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ 'ਤਰਜੀਹੀ ਪੂਰਕ ਨੈਟਵਰਕ' ਵਿੱਚ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਨ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਲੱਖਣ ਆਈਡੀ ਮਾਸਟਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

II B ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਪਹਿਲ TPA, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਜੋੜਨ ਵਾਲੇ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਗਰਿੱਡ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੇਗਾ। ਪਹਿਲ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਇਲਾਜ ਖਰਚਿਆਂ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਲਈ ਬੀਮਾ ਦਾਅਵਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਮਦਦ ਕਰਨਾ ਹੈ।

4. **ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਗਠਨ**, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਸੋਅਰੈਂਸ ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸੋਅਰੈਂਸ ਐਕਡਮੀ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾ ਤੇ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸਿਖਲਾਈ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸਿਖਲਾਈ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਏਜੰਟਾਂ ਬਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਖਲਾਈ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

5. **ਮੈਡੀਕਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰ**, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੇ ਟੀਪੀਏ ਨੂੰ ਜੋਖਿਮ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸੰਭਾਵਿਤ ਗਾਹਕਾਂ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਜੋਖਿਮਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਔਖੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।
6. **ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਗਠਨ**, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੀਮਾ ਲੇਕਪਾਲ, ਗਾਹਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਗਾਹਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਸਾਰ

- a) ਬੀਮਾ ਕਈ ਸਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਪਰ ਅੱਜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੁਝ ਹੀ ਸਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਯਮ ਦੇ ਕਈ ਪੜਾਆਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਗੁਜ਼ਰਦਾ ਹੈ।
- b) ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਢੁਕਵੇਂ ਸਿਹਤ ਦੇਖਭਾਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ।
- c) ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ ਦਾ ਪੱਧਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਈ ਕਾਰਕਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- d) ਮੁੱਢਲੇ (ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ), ਸਹਾਇਕ (ਸੈਕੰਡਰੀ) ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਪੱਧਰ (ਟਰਸਰੀ) ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਚਾਹੀਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਇਲਾਜ ਦਾ ਪੱਧਰ ਹੈ। ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਹਰੇਕ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਵੱਧਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਤੀਜਾ ਪੱਧਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਖ ਮਹਿੰਗਾ ਹੈ।
- e) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਵਾਧੇ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ ਵਰਗੀਆਂ ਆਪਣੀ ਖਾਸ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।
- f) ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਲਈ ਸਕੀਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਜਿਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਨਿੱਜੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਵਪਾਰਕ ਬੀਮੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।
- g) ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਕਈ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨਾਲ ਬਣਿਆ ਹੈ, ਕੁਝ ਮੁੱਢਲਾ ਢਾਂਚਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਹੋਰ ਬੀਮਾ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਵਿਚੋਲੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਲਾਲ, ਏਜੰਟ ਤੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਲਈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਹੋਰ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ, ਵਿੱਦਿਅਕ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੰਗਠਨ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦ

- a) ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ
 - b) ਵਪਾਰਕ ਬੀਮਾ
 - c) ਕੋਮੀਕਰਨ
 - d) ਮੁੱਢਲੀ (ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ), ਸਹਾਇਕ (ਸੈਕੰਡਰੀ) ਤੇ ਤੀਜੇ ਪੱਧਰੀ (ਟਰਸ਼ਰੀ) ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ
 - e) ਮੈਡੀਕਲੇਮ
 - f) ਦਲਾਲ
 - g) ਏਜੰਟ
 - h) ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ
 - i) ਆਈਆਰਡੀਏ(IRDA)
 - j) ਲੋਕਪਾਲ
-

ਪਾਠ 18

ਬੀਮਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼

ਪਾਠ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਬੀਮਾ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਫਾਰਮਾਂ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਕਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਵ ਬਾਰੇ ਸਮਝਾਂਗੇ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਹਰੇਕ ਫਾਰਮ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਕਿਸਮ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਭਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਸਿੱਖਣ ਨਤੀਜੇ

- A. ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ
- B. ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ (ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ)
- C. ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟ
- D. ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਰਸੀਦ
- E. ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼
- F. ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਵਾਰੰਟੀਆਂ
- G. ਤਸਦੀਕ (ਇੰਡੋਰਸਮੈਂਟ)
- H. ਪਾਲਸੀਆਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ
- I. ਨਵਿਆਉਣ ਸੂਚਨਾ
- J. ਕਾਲਾ ਧਨ -ਵਿਰੋਧੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼

ਇਹ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਤੁਸੀਂ ਯੋਗ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹੋ:

- a) ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ।
- b) ਪ੍ਰੋਸਪੈਕਟ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ
- c) ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਰਸੀਦ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ 1938 ਦੇ ਭਾਗ 64VB ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ
- d) ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ।
- e) ਪਾਲਸੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਵਾਰੰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ
- f) ਸਰਾਹਨਾ ਕਰੋ ਕਿ ਤਸਦੀਕ ਕਿਉਂ ਜਾਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ।
- g) ਸਮਝੋ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰ ਦੀ ਕਚਿਹਰੀ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- h) ਸਰਾਹਨਾ ਕਰੋ ਕਿਉਂ ਨਵਿਆਉਣ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
- i) ਜਾਣੋ ਕਿ ਕਾਲਾ ਧਨ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਕੀ ਕਰਨ ਦੇ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

A. ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਬੀਮਾ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਘਟ ਕੇ ਲਿਖਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਲਸੀ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪਾਲਸੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਦਲਾਲਾਂ ਅਤੇ ਏਜੰਟਾਂ ਵਰਗੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚੇਲੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਬੀਮਤ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਕਦੇ ਵੀ ਨਾ ਮਿਲ ਸਕਣ।

ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਗਾਹਕ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਬੀਮਾ ਲੋੜਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕੇਵਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਗਾਹਕ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜੋਖਿਮ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਣ ਲਈ ਵੀ ਮੱਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਬੀਮਤ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹਨ, ਬੀਮਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਰੀਤ ਅਨੁਸਾਰ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਬੀਮਾ ਏਜੰਟ, ਗਾਹਕ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨੇੜਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਨੂੰ ਗਾਹਕ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੱਗੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਸਭ ਫਿਕਰਾਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਮੱਦਦ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਮਕਸਦ ਹੈ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਤੇ ਸਬੰਧਤਾ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

1. ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ

ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਹਨ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਬੀਮਤ ਸੂਚਨਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

- ✓ ਉਹ ਕੌਣ ਹੈ
- ✓ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਬੀਮੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ
- ✓ ਵੇਰਵਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ
- ✓ ਕਿੰਨੇ ਸਮੇਂ ਲਈ

ਵੇਰਵੇ ਦਾ ਭਾਵ ਬੀਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਮਾਲੀ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਬੀਮੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਭ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਹੈ।

a) ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਜੋਖਿਮ ਮੁਲਾਂਕਣ

- i. ਬੀਮੇ ਲਈ "ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ" ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਭਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਭ ਮੁੱਖ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੱਦਦ ਹੋ ਸਕੇ:

- ✓ ਕੀ ਬੀਮੇ ਲਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ

- ✓ ਜੋਖਿਮ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਦੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ, ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ

ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਬੀਮੇ ਲਈ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬੀਮੇ ਲਈ ਅਤਿ ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਦੇਣ ਦੇ ਫ਼ਰਜ਼ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਫ਼ਰਜ਼ ਪਾਲਸੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮੇ ਦੇ ਪੀਰੀਅਡ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਉੱਤੇ ਪੁੱਜਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ

ਉਦਾਹਰਨ

ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਦੁਰਘਟਨਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਬੀਮਤ ਨੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੋਟਰ ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਘੋੜਸਵਾਰੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ, ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਮੁਤਾਬਕ ਜੋਖਿਮ ਦੀ ਕੀਮਤ ਤਹਿ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਨੂੰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਨਾਂ, ਲੋਗੋ, ਸਿਰਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਰਗ/ ਬੀਮੇ ਦੀ ਕਿਸਮ/ ਉਤਪਾਦ, ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਨਾਲ ਛਾਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਛਪੀ ਸੂਚਨਾ ਜੋੜੀ ਜਾਵੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਮਿਆਰੀ ਰੂਪ ਜਾਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਰੀਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਇੰਝ ਦੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਹਨ:
 'ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਥਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾ ਦੇਣਾ, ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ, ਧੋਖਾ ਜਾਂ ਨਾ-ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ,
 'ਕੰਪਨੀ ਜੋਖਿਮ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ।'

ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਐਲਾਨ: ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਕਸਰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਦੇ ਅੰਤ ਉੱਤੇ ਐਲਾਨ ਜੋੜਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਰਾਹੀਂ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਬੀਮਤ ਨੇ ਫਾਰਮ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਲਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਦਰਸਾਉਣ ਕਰਕੇ ਅਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਕੋਈ ਵੀ ਹਾਲਤ ਪੈਦਾ ਨਾ ਹੋਣ।

ਇਸ ਬੀਮਤ ਦੇ ਵਜੋਂ ਅਤਿ ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਤਣਾਅ ਲਈ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤਿ ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅਤਿ ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਕ ਕਰਤੱਵ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਮਿਆਰੀ ਫਾਰਮ

ਆਈਆਰਡੀਏਆਈ ਨੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਵਿੱਚ ਮਿਆਰੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਾ ਫਾਰਮੈਟ ਦਿੱਤਾ ਹੈ:

1. ਮੈਂ/ਅਸੀਂ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਬੀਮਤ ਹੋਣਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਹੈ, ਕਿ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ, ਜਵਾਬ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵੇਰਵੇ ਸਹੀ ਹਨ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਂ/ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਹਾਂ/ਹਾਂ।
 2. ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣੇਗੀ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਮਨਜ਼ੂਰਸੁਦਾ ਬੋਰਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗੀ।
 3. ਮੈਂ/ਅਸੀਂ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੀ ਸਪੁਰਦੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰੰਤੂ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਜੋਖਿਮ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ/ਅਸੀਂ ਬੀਮਤ/ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਹੋਣ ਲਈ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਆਮ ਸਿਹਤ ਜਾਂ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕੋਈ ਵੀ ਬਦਲਾਅ ਬਾਰੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੂਚਿਤ ਕਰਾਂਗੇ।
 4. ਮੈਂ/ਅਸੀਂ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਬੀਮਤ/ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਹੋਣ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਸਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਡਾਕਟਰ ਜਾਂ ਇੱਕ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਜਿਸ ਨੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਹੋਵੇ ਤੋਂ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਯਕੀਨੀ/ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਪਿਛਲੇ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਜੇ ਕਿ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸਰੀਰਿਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗੀ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਬੀਮੇ ਦੇ ਲਈ ਅਰਜੀ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ/ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ।
 5. ਮੈਂ/ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਭਾਈਵਾਲੀ ਦੇ ਇੱਕ ਮਾਤਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨਾਲ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਸਮੇਤ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।
- b) ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ

ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਕਿਸਮ ਸਬੰਧਿਤ ਬੀਮੇ ਦੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਨਿੱਜੀ ਪਾਸੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿਹਤ, ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਤੇ ਯਾਤਰਾ ਬੀਮਾ ਆਦਿ, ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਦੀ ਸਿਹਤ, ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਤੇ ਆਦਤਾਂ, ਪਹਿਲਾਂ-ਮੌਜੂਦਾ ਸਿਹਤ ਹਾਲਤ, ਡਾਕਟਰੀ ਅਤੀਤ, ਜੱਦੀ ਲੱਛਣ, ਪੁਰਾਣੇ ਬੀਮਾ ਤਜਰਬੇ ਆਦਿ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੇ ਤੱਥ

i. ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਕਰਤਾ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ

ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਕਰਤਾ ਖੁਦ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਲਈ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸ ਇਕਰਾਰ ਕਰਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਫਾਇਦੇ ਕੇਵਲ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ। ਇਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣ ਤਹਿ ਕਰਨੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਬੀਮਾ ਕੀਤੇ ਜੋਖਿਮ ਵਿੱਚ ਹਿੱਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਤ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਿਸ) ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ii. ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਕਰਤਾ ਦਾ ਸਿਰਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਪਰਕ ਵੇਰਵਾ

ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਦਾ ਸਿਰਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਪਰਕ ਵੇਰਵਾ ਲੈਣ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

iii. ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਕਰਤਾ ਦਾ ਕਿੱਤਾ, ਅਹੁਦਾ ਜਾਂ ਵਪਾਰ

ਕੁਝ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮਾ, ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਦੇ ਕਿੱਤੇ, ਅਹੁਦਾ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜੋਖਿਮ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਮੱਖ ਅਸਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਫਾਸਟ-ਫੂਡ ਰੈਸਟਰਾਂ ਦੇ ਡਿਲਿਵਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਅਕਸਰ ਤੇਜ਼ ਗਤੀ ਨਾਲ ਮੋਟਰ ਬਾਈਕ ਉੱਤੇ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਉਸੇ ਰੈਸਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹੈ।

iv. ਬੀਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਅਤੇ ਪਛਾਣ

ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੱਸਣ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਹ:

- i. ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਯਾਤਰਾ ਹੈ [ਕਿਸ ਰਾਹੀਂ, ਕਦੋਂ, ਕਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਿਸ ਮਕਸਦ ਨਾਲ] ਜਾਂ
 - ii. ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਿਹਤ [ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਂ, ਸਿਰਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪਛਾਣ] ਆਦਿ, ਜੋ ਕਿ ਕੇਸ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ।
-
- v. ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਦੇਵਦਾਰੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਭ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹਸਪਤਾਲ ਇਲਾਜ ਦਾ ਖਰਚਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਦੁਰਘਟਣਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜੀਵਨ ਸਮਾਪਤ ਹੋਣ, ਅਪੰਗ ਹੋਣ ਜਾਂ ਅੱਖ ਦੀ ਨਿਗ੍ਹਾ ਖਤਮ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਉੱਕੀ-ਪੁੱਕੀ ਰਕਮ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

vi. ਪੁਰਾਣਾ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਬੀਮਾ

ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਬੀਮੇ ਬਾਰੇ ਵੇਰਵੇ ਸਮੇਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਬੀਮੇ ਦੇ ਅਤੀਤ ਬਾਰੇ ਸਮਝਣ ਲਈ ਹੈ। ਕੁਝ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਗੁਪਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੀਮਤ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਬੀਮਾਕਰਤੇ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਖਾਸ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਗਾਈਆਂ ਸੀ, ਨਵਿਆਉਣ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਧਾਇਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਵਿਆਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਪਾਲਸੀ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦਾ ਬੀਮੇ ਬਾਰੇ ਵੇਰਵੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ, ਦੀ ਵੀ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ, ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਤ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੀਮਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਲਈਆਂ ਹੋਣ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਘਾਟਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਮੂਲ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਹਰਜਾਨਾ ਪੂਰਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਜੇਖਿਮ ਲਈ ਕਈ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਤੋਂ ਫਾਇਦਾ/ਲਾਭ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਰਕਮ (ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ) ਨੂੰ ਉਸੇ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਰ ਪੀਏ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਤ ਰਕਮ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਸੀਮਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

vii. ਘਾਟਾ ਅਨੁਭਵ

ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਪਏ ਸਭ ਘਾਟੇ ਬਾਰੇ ਪੂਰੇ ਵੇਰਵੇ ਨੂੰ ਐਲਾਨਣ ਲਈ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਬੀਮਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ। ਇਹ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬੀਮੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦੱਸੇਗਾ ਕਿ ਬੀਮਤ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜੋਖਿਮ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਇੰਡ ਦੇ ਜਵਾਬਾਂ ਤੋਂ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵੇਰਵੇ ਇੱਕਠਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ

viii. ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਐਲਾਨ

ਜਿਵੇਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਦਾ ਮਕਸਦ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਭ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਐਲਾਨ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬ ਸੱਚ ਅਤੇ ਸਹੀ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਸਹਿਮਤ ਹੈ ਕਿ ਫਾਰਮ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਅਧਾਰ ਬਣੇਗਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਗਲਤ ਜਵਾਬ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਦੇਵੇਗਾ। ਹੋਰ ਭਾਗ ਸਭ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਦਸਤਖਤ, ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਏਜੰਟਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ix. ਜਿੱਥੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜੁਬਾਨੀ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇੱਕਠੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰਾਲ ਬਾਅਦ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਤੋਂ ਕਰਵਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਕਵਰ-ਨੋਟ ਜਾਂ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਨੇ ਕਵਰ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲੈਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਸਰੀਰਿਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰੀਰਿਕ ਗੱਲ ਬਾਰੇ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਦੀ ਜਾਂ ਗ਼ਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਉੱਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ, ਭਾਵੇਂ ਜੁਬਾਨੀ ਹੀ ਹੋਣ, ਜੋ ਕਿ ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਅਗਲੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੌਰਾਨ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ

ਇੱਕ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਫਾਰਮ ਦੇ ਕੁਝ ਵੇਰਵੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

1. ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਫਾਰਮ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਸਪੈਕਟ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕਵਰ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਵਰ, ਅਲਹਿਦਗੀ, ਗੁੰਜਾਇਸ਼ਾਂ ਆਦਿ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਸਪੈਕਟ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਫਾਰਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਲੈਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
2. ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਫਾਰਮ ਨਾਮ, ਪਤਾ, ਕੰਮਕਾਰ, ਜਨਮ ਮਿਤੀ, ਲਿੰਗ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਨਾਲ ਹਰੇਕ ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ, ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਔਸਤਨ ਕਮਾਈ, ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਪੈਨ (PAN) ਨੰਬਰ, ਡਾਕਟਰ ਦਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਪਤਾ, ਉਸਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇੱਕਠੀ

ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਕੱਲ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਪੈਸਾ ਸਿੱਧਾ ਬੈਂਕ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬੀਮਤ ਦੇ ਬੈਂਕ ਵੇਰਵੇ ਵੀ ਇੱਕਠੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

3. ਇਸਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਹਾਲਾਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਵਾਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਫਾਰਮ ਵਿਚਲੇ ਇਹ ਵੇਰਵੇ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲ ਅਤੀਤ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋਖਿਮ ਦੀ ਉੱਚਿਤ ਭਾਈਵਾਲੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਨ।
4. ਜੇਕਰ ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਰੋਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਵੀ ਪੀੜਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਪੂਰੇ ਵੇਰਵੇ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
5. ਇਸਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਿਮਾਰੀ ਜਾਂ ਰੋਗ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਜਾਂ ਨਿਰੰਤਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:
 - a. ਬੀਮਾਰੀ ਦੀ ਕਿਸਮ/ਸੱਟ ਅਤੇ ਇਲਾਜ
 - b. ਪਹਿਲੇ ਇਲਾਜ ਦੀ ਮਿਤੀ
 - c. ਭਾਗ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ ਦਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਪਤਾ
 - d. ਕੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਠੀਕ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ
6. ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਤੱਥਾਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਸਾਕਰਾਤਮਕ ਵਜੂਦ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਗੀ ਜਾਂ ਸੱਟ ਜਿਸ ਲਈ ਮੈਡੀਕਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
7. ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਬੀਮੇ ਅਤੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਅਤੀਤ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦਾ ਬੀਮੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਵਾਲ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
8. ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦਾ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
9. ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਸਪਤਾਲ/ਡਾਕਟਰ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਉਸਦਾ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰੋਗ ਲਈ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ ਜੇ ਕਿ ਉਸਦੀ ਸਰੀਰਿਕ ਜਾਂ ਦਿਮਾਗੀ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੋਵੇ, ਤੋਂ ਡਾਕਟਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
10. ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਫਾਰਮ ਦੇ ਪ੍ਰੋਸਪੈਕਟਸ ਦੇ ਗਠਿਤ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ।
11. ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਫਾਰਮ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸਧਾਰਨ ਵਾਰੰਟੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਵਲੀ

ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਬੁਰੇ ਮੈਡੀਕਲ ਅਤੀਤ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੂਗਰ, ਹਾਈ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ, ਛਾਤੀ ਦਾ ਦਰਦ ਜਾਂ ਕੋਰੋਨਰੀ ਕਮੀ ਜਾਂ ਮਾਇਓਕਾਰਡੀਅਲ ਇਨਫਾਰਕਸ਼ਨ ਵਰਗੇ ਰੋਗਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਵਲੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਲਾਹਕਾਰ ਡਾਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤੇ ਫਾਰਮ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰੱਥਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਫਾਰਮ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਪੈਨਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ, ਮਨਜ਼ੂਰੀ, ਅਲਹਿਦਗੀ, ਆਦਿ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਆਈਆਰਡੀਏਆਈ ਨੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਫਾਰਮ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕੀਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਨਕਲ, ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਲਈ ਭੇਜਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

2. ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ

ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੇਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲ ਹੈ, ਬੀਮਤ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵੱਲ।

ਏਜੰਟ ਜਾਂ ਦਲਾਲ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਬੀਮਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਚੋਲੇ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਜੋਖਿਮ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਆਈਆਰਡੀਏ (IRDAI) ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਗਾਹਕ ਵੱਲ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ

ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ

ਸੰਭਾਵਿਤ(ਕਲਾਈਂਟ) ਵੱਲ ਵਿਚੋਲੇ ਦੇ ਫਰਜ਼

ਆਈਆਰਡੀਏ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ "ਇੱਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦਾ ਏਜੰਟ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਚੋਲੇ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਵਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਭ ਮਹੱਤਵਪੂਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣੀ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਕਿ ਸੰਭਾਵਿਤ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਕਵਰ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਸਕੇ

ਜਿੱਥੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਏਜੰਟ ਜਾਂ ਬੀਮਾ ਵਿਚੋਲੀਏ ਦੀ ਸਲਾਹ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ ਤਾਂ ਇੰਝ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਲਾਹ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਜਿੱਥੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਿਤ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਉੱਪਭੋਗਤਾ ਵਲੋਂ ਨਹੀਂ ਭਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸੰਭਾਵਿਤ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਾਰਮ ਦੀ ਸਮਗੱਰੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਰਾਰ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ।"

B. ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ (ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ)

ਅਸੀਂ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

- ✓ ਬੀਮਤ ਦਾ ਵੇਰਵਾ
- ✓ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਬਾਰੇ ਵੇਰਵਾ
- ✓ ਲੋੜੀਂਦੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਕਿਸਮ
- ✓ ਸਕਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਨਾਕਰਾਤਮਕ ਦੋਨਾਂ ਸਰੀਰਿਕ ਫੀਚਰਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ
- ✓ ਬੀਮੇ ਅਤੇ ਘਾਟੇ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਇਤਿਹਾਸ

ਇੱਕ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਸੰਭਾਵਿਤ ਉੱਪਭੋਗਤਾ ਭਾਵ 45 ਸਾਲ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦੀ ਉਮਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਡਾਕਟਰ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਚੈਕਅੱਪ ਲਈ ਭੇਜ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਉੱਪਲਬਧ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਮੈਡੀਕਲ ਚੈਕਅੱਪ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਕਦੇ ਕਦੇ, ਜਿੱਥੇ ਮੈਡੀਕਲ ਅਤੀਤ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਸੰਭਾਵਿਤ ਉੱਪਭੋਗਤਾ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਵਲੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਵੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ। ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਤਦ ਜੇਖਿਮ ਗੁਣਾਂਕ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਦਰ ਅਤੇ ਕਈ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਕੱਢਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਤਦ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਉੱਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਭ ਫੈਸਲੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਭਾਈਵਾਲੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਉੱਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿਓ

IRDAI ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ 15 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਏਜੰਟ ਤੋਂ ਇਹ ਸਮਾਂ-ਹੱਦ ਬਾਰੇ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ, ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਗਾਹਕ ਸੇਵਾ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸੰਭਾਵਿਤ/ਬੀਮਤ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਪੜਤਾਲਣ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 1

ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ _____ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

- I. 7 ਦਿਨ
- II. 15 ਦਿਨ
- III. 30 ਦਿਨ

C. ਪ੍ਰਸਪੈਕਟਸ

ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਸਪੈਕਟਸ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਬੀਮੇ ਦੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਦੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਬਰੋਸਰ ਜਾਂ ਪੁਸਤਕਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਉੱਤਪਾਦ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਸਪੈਕਟਸ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਬੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ 1938 ਦੇ ਨਾਲ -ਨਾਲ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਦੀ ਵਿਆਜ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 2002 ਅਤੇ ਆਈਆਰਡੀਏਆਈ ਦੇ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 2013 ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੀਮਾ ਉੱਤਪਾਦ ਦਾ ਪ੍ਰੋਸਪੈਕਟਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਨਾਲ ਲਾਭ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਬੀਮਾ ਕਵਰ ਦੀ ਸੀਮਾ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕਵਰ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ, ਅੱਪਵਾਦ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਉਤਪਾਦ ਉੱਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਰਾਈਡਰਾਂ(ਐਡ-ਆਨ ਕਵਰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸਾਰੇ ਰਾਈਡਰਾਂ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵੀ ਮੁੱਖ ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ 30% ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ

ਹੋਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨੂੰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ:

1. ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਮਰ ਸਮੂਹਾਂ ਜਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਾਖਲਾ ਉਮਰਾਂ ਲਈ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਿਚਾਲੇ ਫਰਕ
2. ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਨਵਿਆਉਣ ਦੇ ਨਿਯਮ
3. ਕੁਝ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ
4. ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਈ ਛੋਟ ਜਾਂ ਲੇਡਿੰਗ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਰੀਵਿਜ਼ਨ ਜਾਂ ਸੋਧ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ।
5. ਇੱਕੋ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਜਲਦੀ ਦਰਜ ਕਰਨ, ਨਿਯਮਤ ਨਵਿਆਉਣ, ਅਨੁਕੂਲ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਆਦਿ ਦੇ ਲਈ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਹੌਸਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਇਨਾਮ
6. ਇੱਕ ਐਲਾਨ ਕਿ ਇਸਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਪੋਰਟੇਬਲ ਹਨ ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਵਿਆਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਹੀ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸੇ ਕਵਰ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਣ, ਉਸਨੂੰ ਉਹੀ ਆਨੰਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਉਸਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਲਿਆ ਸੀ।

ਸਿਹਤ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਦੇ ਉੱਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰੋਸਪੈਕਟਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਉੱਪਭੋਗਤਾ ਨੇ ਪ੍ਰੋਸਪੈਕਟਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਲਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਵੇ, ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਫਾਰਮ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗਾ।

D. ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਰਸੀਦ

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਉੱਪਭੋਗਤਾ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਇੱਕ ਰਸੀਦ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੇਸ਼ਗੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇੱਕ ਰਸੀਦ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬੀਮੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਦੇ ਬੀਮੇ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਭੁਗਤਾਨ ਹੈ, ਬੀਮੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ।

1. ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਪੇਸ਼ਗੀ ਵਜੋਂ (ਬੀਮਾ ਐਕਟ, 1938 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 64 VB)

ਬੀਮਾ ਐਕਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਗੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕਵਰ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਿਯਮ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਠੀਕ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਪੂਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਿਸ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਗ਼ੈਰ-ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਦਯੋਗ ਦਾ ਖਾਸ ਫੀਚਰ ਹੈ

ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ

- ਬੀਮਾ ਐਕਟ-1938 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 64 VB ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੇਕਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪੇਸ਼ਗੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਮਿਲ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਹੋਣ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂ ਤਹਿ ਕੀਤੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ਗੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਬੀਮਾ ਏਜੰਟ ਬੀਮੇ ਦੀ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਵਸੂਲ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਦਲਾਲੀ ਕੱਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਡਾਕ ਛੁੱਟੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ।
- ਇਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਿਸ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਹੀ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਨਕਦ ਜਾਂ ਚੈੱਕ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੋਵੇ।

- d) ਜਦੋਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਡਾਕ ਜਾਂ ਮਨੀ ਆਰਡਰ ਜਾਂ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਚੈੱਕ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੇਕਿਮ ਨੂੰ ਮਨੀ ਆਰਡਰ ਬੁੱਕ ਕਰਨ ਜਾਂ ਚੈੱਕ ਨੂੰ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜਣ ਤੋਂ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- e) ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਪਸੀ, ਜੇ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਰੱਦ ਹੋਣ, ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਕਰਾਂਸ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਆਰਡਰ ਚੈੱਕ ਜਾਂ ਡਾਕਟ /ਮਨੀ ਆਰਡਰ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮਤ ਤੋਂ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਢੁੱਕਵੀਂ ਰਸੀਦ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਸਤੂਰ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਕੱਲ ਬੀਮਤ ਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੀ ਰਾਸ਼ੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੀਫੰਡ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਏਜੰਟ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਵਿੱਚ ਛੋਟਾਂ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਨਿਯਮ 58 ਅਤੇ 59 ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਰਗੀਆਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 12 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਲਦੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪਾਲਸੀ ਹੈ। ਦੂਸਰੇ ਦਰਸਾਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਸਟੀਕ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਪੇਸ਼ਗੀ ਵਿੱਚ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਉੱਪਭੋਗਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਕਦ ਜਮ੍ਹਾਂ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਡੈਬਿਟ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ, ਬੈਂਕ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ।

2. ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਢੰਗ

ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਪਾਲਸੀਹੋਲਡਰ ਵਲੋਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇੱਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ:

- ਨਕਦ
- ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਬੈਂਕ ਢੰਗ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੈੱਕ, ਡਿਮਾਂਡ ਡਰਾਫਟ, ਪੇਅ ਆਰਡਰ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਚੀਬੱਧ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਕਢਵਾਏ ਬੈਂਕਰ ਦੇ ਚੈੱਕ;
- ਡਾਕ ਮਨੀ ਆਰਡਰ;
- ਕਰੈਡਿਟ ਜਾਂ ਡੇਬਿਟ ਕਾਰਡ;
- ਬੈਂਕ ਗਾਰੰਟੀ ਜਾਂ ਨਕਦ ਜਮ੍ਹਾਂ;
- ਇੰਟਰਨੈੱਟ;
- ਈ-ਟਰਾਂਸਫਰ

h) ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਜਾਂ ਪਾਲਸੀਹੋਲਡਰ ਜਾਂ ਜੀਵਨ ਬੀਮਤ ਦੀਆਂ ਬੈਂਕ ਟਰਾਂਸਫਰ ਰਾਹੀਂ ਸਥਾਈ ਹਦਾਇਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਧੇ ਜ਼ਮ੍ਹਾਂ;

i) ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਵਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਢੰਗ ਜਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਰਾਹੀਂ;

ਆਈਆਰਡੀਏਆਈ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ/ ਪਾਲਸੀਹੋਲਡਰ ਨੈੱਟ ਬੈਂਕਿੰਗ ਜਾਂ ਕਰੈਡਿਟ / ਡੇਬਿਟ ਕਾਰਡ ਰਾਹੀਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੇਵਲ ਇੰਝ ਦੇ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ / ਪਾਲਸੀਹੋਲਡਰ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਜਾਰੀ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਜਾਂ ਕਰੈਡਿਟ / ਡੇਬਿਟ ਕਾਰਡ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 2

ਜੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਭੁਗਤਾਨ ਚੈੱਕ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਕਥਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਹੀ ਹੋਵੇਗਾ?

- I. ਜੇਖਿਮ ਨੂੰ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
 - II. ਜੇਖਿਮ ਨੂੰ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਜ਼ਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
 - III. ਜੇਖਿਮ ਨੂੰ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
 - IV. ਜੇਖਿਮ ਨੂੰ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
-

E. ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼

ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼

ਪਾਲਸੀ ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਇੰਡੀਅਨ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ, 1899 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਦੇ ਹਿਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਈਆਰਡੀਏਆਈ ਦੇ ਦਰਸਾਏ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਹਨ

ਜਰਨਲ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

- a) ਬੀਮਤ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸੂਲ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਹਿੱਤ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਂ ਅਤੇ ਸਿਰਨਾਵਾਂ/ਸਿਰਨਾਵੇਂ
- b) ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਏ ਹਿੱਤ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵੇਰਵਾ:
- c) ਪਾਲਸੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ /ਜਾਂ ਜੋਖਿਮ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਤ ਰਾਸ਼ੀ
- d) ਬੀਮੇ ਦਾ ਅੰਤਰਾਲ
- e) ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਨਾ-ਦਿੱਤੇ ਸੰਕਟ
- f) ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਛੋਟ / ਕਟੌਤੀ
- g) ਦੇਣਯੋਗ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਆਰਜ਼ੀ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋਵੇ, ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਅਡਜੱਸਟਮੈਂਟ ਦਾ ਅਧਾਰ
- h) ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਨਿਯਮ, ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਵਾਰੰਟੀਆਂ
- i) ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਅਚਨਚੇਤ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਕਸਰ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
- j) ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬੀਮਤ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ
- k) ਕੋਈ ਖਾਸ ਸ਼ਰਤਾਂ
- l) ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ, ਧੋਖਾ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਥਾਂ ਬਾਰੇ ਨਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਬੀਮਤ ਦੇ ਨਾ-ਸਹਿਯੋਗ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ;
- m) ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਿਰਨਾਵਾਂ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਭ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ;
- n) ਰਾਈਡਰ ਦਾ ਵੇਰਵਾ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ;
- o) ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਪਟਾਰਾ ਢੰਗ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਅਤੇ ਲੋਕਪਾਲ ਦਾ ਸਿਰਨਾਵਾਂ

ਹਰ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਸਬੰਧੀ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧੀ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਮੱਦਦ ਵਾਸਤੇ ਉਸ ਵਲੋਂ ਪਾਲਣ ਕੀਤੀਆ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ

ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਬਾਰੇ (ਬੀਮਤ ਨੂੰ) ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਦਿੰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

F. ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਵਾਰੰਟੀਆਂ

ਇੱਥੇ, ਪਾਲਸੀ ਦੀਆਂ ਸੈਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਦੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਿਯਮਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਵਾਰੰਟੀਆਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

1. ਸ਼ਰਤ:

ਇੱਕ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਤ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਣਾਂ :

- a. ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮਿਆਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ:

ਜੇਕਰ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੋਧਾਯਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਗ਼ਲਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਮਰੱਥਨ ਵਿੱਚ ਇਸਤੇਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਯੋਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਬੀਮਤ ਦੁਆਰਾ ਉੱਪਕਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਉਸਦੀ ਬਿਨਾ ਉੱਤੇ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਘਾਟੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਣਬੁਝ ਕੇ, ਜਾਂ ਬੀਮਤ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਇਸ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਲਾਭ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਏ ਜਾਣਗੇ।

- b. ਇੱਕ ਸਿਹਤ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ:

ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਦੇ ਕੁਝ ਹੀ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਤਿ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਛੋਟ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਇਹ ਸਾਬਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉੱਥੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਸਮੇਂ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸੀਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਉੱਤੇ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਹੀਣ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।

2. ਵਾਰੰਟੀਆਂ

ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਵਾਰੰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਧੀਨ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਢੁੱਕਵੀਆਂ ਵਾਰੰਟੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਇੱਕ ਵਾਰੰਟੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਬੀਮਤ, ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸੀਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਫਰਜ਼ਾਂ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਜਿੰਮਵਾਰੀ ਬੀਮਤ

ਦੁਆਰਾ ਇਹਨਾਂ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਵਾਰੰਟੀਆਂ ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਵਾਰੰਟੀ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸ਼ਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਯੋਗ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸ਼ਬਦੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਾਰੰਟੀ ਵੱਖਰਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਉੱਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਜੂਦ ਸ਼ਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ (ਜੋ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ) ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣ ਅਤੇ ਪਾਲਣਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਜੋਖਿਮ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਜੇ ਵਾਰੰਟੀ ਨੂੰ ਨਿਭਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਪਾਲਸੀ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਤਾਬਕ ਪ੍ਰਭਾਵਗ੍ਰਿਣ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਲੰਘਣ ਰਾਹੀਂ ਕੋਈ ਖਾਸ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਪਰ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਵਾਰੰਟੀ ਦਾ ਉਲੰਘਣ ਪੂਰੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਕਨੀਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘਾਟਾ ਪਾਉਣ ਜਾਂ ਉਸ ਲਈ ਯੋਗਦਾਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਆਪਣੀ ਮਨ-ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਕੰਪਨੀ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤੇ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਦਾਅਵਿਆਂ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਘਾਟਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਉੱਚ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਟ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਟ ਦਾ ਨਹੀਂ।

ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਦੁਰਘਟਨਾ ਪਾਲਸੀ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੀ ਵਾਰੰਟੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ:

ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜ ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਇੱਕੋ ਹਵਾਈ ਸਾਧਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕਠਿਆਂ ਯਾਤਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਜੇਕਰ ਵਾਰੰਟੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਵਾਰੰਟੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 3

ਵਾਰੰਟੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਕਥਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਹੀ ਹੈ?

- I. ਵਾਰੰਟੀ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਦੇ ਬਗ਼ੈਰ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
- II. ਵਾਰੰਟੀ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
- III. ਵਾਰੰਟੀ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
- IV. ਜੇ ਵਾਰੰਟੀ ਦਾ ਉਲੰਘਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਜੋਖਿਮ ਲਈ ਇਹ ਕੋਈ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨਾ ਹੋਵੇ

G. ਤਸਦੀਕ (ਇੰਡੋਰਸਮੈਂਟ)

ਇਹ ਸਟੈਂਡਰਡ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਪਾਲਸੀਆਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦਾ ਵਿਹਾਰ ਹੈ; ਕੁਝ ਸੰਕਟਾਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਲਈ।

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

ਜੇ ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੇ ਕੁਝ ਨਿਯਮਾਂ ਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਸੋਧ/ਬਦਲ ਕੇ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਤਸਦੀਕ (endorsement) ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਪਾਲਸੀ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਫਾਰਮ ਦਾ ਭਾਗ ਹੈ। ਪਾਲਸੀ ਅਤੇ ਤਸਦੀਕ ਦੋਵੇਂ ਮਿਲ ਕੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਤਸਦੀਕ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਚਾਲੂ ਰਹਿਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ ਬਦਲਣ/ਸੋਧ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਵੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਦਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਤਸਦੀਕ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਤਸਦੀਕ ਦੀ ਲੋੜ ਇੱਕ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਬੰਧਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ:

- a) ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ /ਤਬਦੀਲੀ
- b) ਇੱਕ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਬੈਂਕ ਕੋਲ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਦੁਆਰਾ ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ।
- c) ਵਾਧੂ ਸੰਕਟਾਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ/ ਪਾਲਸੀ ਅੰਤਰਾਲ ਦਾ ਵਾਧਾ
- d) ਜੋਖਿਮ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ ਯਾਤਰਾ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਦਾ ਤਬਦੀਲ ਹੋਣਾ
- e) ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਹੋਰ ਟਿਕਾਣੇ ਉੱਤੇ ਬਦਲਣਾ
- f) ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ
- g) ਨਾਂ ਜਾਂ ਸਿਰਨਾਵਾਂ ਆਦਿ ਬਦਲਣਾ

ਤਸਦੀਕ ਨਮੂਨੇ

ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ, ਕੁਝ ਤਸਦੀਕ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ

ਬੀਮਤ ਦੀ ਮੰਗ ਉੱਤੇ, ਇਸ ਪਾਲਸੀ ਰਾਹੀਂ ਬੀਮੇ ਨੂੰ <ਮਿਤੀ> ਤੋਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਨੌਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਬੀਮਤ ਲਈ ਕੋਈ ਰੀਫੰਡ ਬਕਾਇਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਵਧੀਕ ਮੈਂਬਰ ਲਈ ਕਵਰ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ

ਬੀਮਤ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਉੱਤੇ, ਬੀਮਤ ਦੀ 5 ਸਾਲ ਦੀ ਬੇਟੀ ਕੁਮਾਰੀ ਰਤਨਾ ਮਿਸਤਰੀ ਨੂੰ <ਮਿਤੀ> ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਣ ਨਾਲ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ 3 ਲੱਖ ਦੀ ਬੀਮਾ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਲਈ ਬੀਮਤ ਤੋਂ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੁਪਏ ਵਸੂਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 4

ਜੇ ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੇ ਕੁਝ ਨਿਯਮਾਂ ਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ _____ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਸੋਧ ਕੇ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- I. ਵਾਰੰਟੀਆਂ
- II. ਤਸਦੀਕ
- III. ਤਬਦੀਲੀ
- IV. ਸੋਧਾਂ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹਨ

H. ਪਾਲਸੀਆਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ

ਬੀਮੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਖਰੜਾ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਜਾਂ ਅਨੁਵਾਦ ਦੇ ਤਹਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਨੀਅਤ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨੀਅਤ ਨੂੰ ਖੁਦ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਿਚਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਅਸਪਸ਼ਟ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਬੀਮਤ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਮੁਤਾਬਕ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਅਤੇ ਅਨੁਵਾਦ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

- a) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਰਤ ਅਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਤਾਂ ਹੀ ਛੋਟ ਹੈ, ਜੇ ਇੰਝ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਵੈ-ਵਿਰੋਧ ਹੋਵੇ।
- b) ਸਟੈਂਡਰਡ ਛਪੇ ਪਾਲਸੀ ਰੂਪ ਅਤੇ ਛਪੇ ਜਾਂ ਹੱਥ ਨਾਲ ਲਿਖੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧ ਹੋਣ ਉੱਤੇ, ਖਾਸ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਨੀਅਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਟਾਈਪ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਹੱਥ ਨਾਲ ਲਿਖੇ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਭਾਵ ਅਸੀਂ ਛਪੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠਾ ਕਰਨਗੇ।
- c) ਜੇ ਤਸਦੀਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਹੋਰ ਭਾਗ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣ ਤਾਂ ਤਸਦੀਕ ਦਾ ਭਾਵ ਪ੍ਰਬਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬਾਅਦ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ।
- d) ਤਿਰਛੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਛਪੇ ਨਿਯਮ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਛਪੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਉਹ ਵਿਪਰੀਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
- e) ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਹਾਸ਼ੀਏ ਵਿੱਚ ਛਪੇ ਜਾਂ ਟਾਈਪ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹੱਤਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- f) ਪਾਲਸੀ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਚਪੇ ਗਏ ਨਿਯਮ ਹਾਸ਼ੀਏ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇਵਾਂ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠੇ ਕਰਦੇ ਹਨ।
- g) ਛਪੇ ਹੋਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਟਾਈਪ ਕਰਕੇ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਜਾਂ ਸਿਆਹੀ ਵਾਲੀ ਰਬੜ ਦੀ ਮੋਹਰ ਰਾਹੀਂ ਦਰਸਾਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਣਡਿੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
- h) ਹੱਥ ਨਾਲ ਲਿਖੀ ਲਿਖਤ ਟਾਈਪ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਛਪੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਤਰਜੀਹ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।

- i) ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਗਰਾਮਰ ਅਤੇ ਵਿਸਰਾਮ-ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੇ ਆਮ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਦੀ ਕਮੀ ਹੋਵੇ।

ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ

1. ਪਾਲਸੀਆਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ

ਇੱਕ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਵਪਾਰਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਲੋਂ ਅਪਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਅਨੁਵਾਦ ਦੇ ਆਮ ਨਿਯਮ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਹੋਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਸੱਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਿ ਇਸ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਖੁਦ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ, ਕਲਾਜ਼, ਤਸਦੀਕ, ਵਾਰੰਟੀਆਂ ਆਦਿ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਭਾਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

2. ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੇ ਅਰਥ

ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਮ ਅਤੇ ਹਰਮਨਪਿਆਰੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਬਦਾਂ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਅਰਥਾਂ ਦਾ ਭਾਵ ਉਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਗਲੀ ਵਿੱਚ ਆਮ ਵਿਅਕਤੀ ਭਾਵ ਲਵੇਗਾ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸ਼ਬਦ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਆਮ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਜਾਂ ਵਪਾਰਿਕ ਅਰਥ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਸ ਅਰਥ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਾਕ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਹੀਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਰਹੇ ਕਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਕਨੀਕੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਤਕਨੀਕੀ ਅਰਥ ਹੀ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਵਿਰੋਧੀ ਨਾ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਣ।

I. ਨਵਿਆਉਣ ਸੂਚਨਾ

ਬਹੁਤੀਆਂ ਗ਼ੈਰ-ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਸਾਲਨਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਸਲਾਹ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਬੰਦਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਾਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੈ।

ਨਿਮਰਤਾ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਅਮਲ ਦੇ ਵਜੋਂ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਪਾਲਸੀ ਨਵਿਆਉਣ ਦੇ ਸੱਦੇ ਵਜੋਂ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਵਿਆਉਣ ਸੂਚਨਾ ਭੇਜਦਾ ਹੈ ਨੇਟਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਸਬੰਧਿਤ ਸਭ ਤੱਥ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ, ਸਾਲਨਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਆਦਿ। ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਨੇਟਿਸ ਰਾਹੀਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਵੀ ਰਸਮ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਲੋਂ ਜੇਖਿਮ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਥ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਬਾਰੇ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਬੀਮਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਧਾਨ ਵੱਲ ਵੀ ਖਿੱਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਜੇਖਿਮ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਗੀ ਦੇ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 5

ਨਵਿਆਉਣ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਬਾਰੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਕਥਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਹੀ ਹੈ?

- I. ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਲਈ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ 30 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਨਵਿਆਉਣ ਸੂਚਨਾ ਭੇਜਣ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ।
 - II. ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਲਈ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ 15 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਨਵਿਆਉਣ ਸੂਚਨਾ ਭੇਜਣ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ।
 - III. ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਲਈ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ 7 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਨਵਿਆਉਣ ਸੂਚਨਾ ਭੇਜਣ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ।
 - IV. ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਲਈ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਵਿਆਉਣ ਸੂਚਨਾ ਭੇਜਣ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।
-

J. ਕਾਲਾ ਧਨ -ਵਿਰੋਧੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼

ਅਪਰਾਧੀ ਆਪਣੀਆਂ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਧਨ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰੰਤੂ ਕਾਲੇ ਧਨ ਨੂੰ ਸਫੈਦ ਬਣਾਉਣਾ ਕਹਾਉਂਦੀ ਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵੈਧ ਧਨ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਹਵਾਲਾ ਧਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਰਾਹੀਂ ਮੁਜ਼ਰਮ ਅਸਲ ਮੁੱਢ ਅਤੇ ਮੁਜ਼ਰਮਾਨਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣ ਲਈ ਫੰਡ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਇਸ ਪ੍ਰੀਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ, ਧਨ ਆਪਣੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਛਾਣ ਗੁਆ ਦਿੰਦੇ ਹੈ ਅਤੇ ਵੈਧ ਦਿਸ਼ਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਪਰਾਧੀ ਆਪਣੇ ਕਾਲੇ ਧਨ ਨੂੰ ਸਫੈਦ ਕਰਨ ਲਈ ਬੈਂਕਾਂ ਅਤੇ ਬੀਮੇ ਸਮੇਤ ਵਿੱਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਗ਼ਲਤ ਪਛਾਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਲਈ, ਬੀਮੇ ਦੇ ਕੁਝ ਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਫੇਰ ਉਸ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਫੇਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਲੋਪ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਲਈ ਚੁੱਕੇ ਕਦਮ, ਭਾਰਤ ਸਮੇਤ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਉਪਰਾਲੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਹਵਾਲਾ ਧਨ ਵਿਰੋਧੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਉੱਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ 2002 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਆਈਆਰਡੀਏਆਈ ਦੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਕਾਲੇ ਧਨ ਨੂੰ ਸਫੈਦ ਬਣਾਉਣ ਵਿਰੋਧੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਲਦੀ ਹੀ ਬੀਮਾ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉੱਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ, ਸ਼ੱਕੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਕਾਲੇ ਧਨ ਨੂੰ ਸਫੈਦ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਜਾਂ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਉੱਚਿਤ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਉੱਚਿਤ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਆਪਣੇ ਉੱਪਭੋਗਤਾ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਰੇਕ ਉੱਪਭੋਗਤਾ ਨੂੰ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਛਾਣ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ:

1. ਸਿਰਨਾਵਾਂ ਜਾਂਚ
2. ਹਾਲੀਆ ਤਸਵੀਰ
3. ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ
4. ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਮਕਸਦ

ਇਸਲਈ ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਵੇਲੇ ਉੱਪਭੋਗਤਾ ਦੀ ਪਛਾਣ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਇੱਕਠੇ ਕਰਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ:

1. ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ - ਪੂਰਾ ਨਾਂ, ਪਤਾ, ਬੀਮਤ ਦੀ ਆਈ.ਡੀ. ਅਤੇ ਪਤੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਸਮੇਤ ਸੰਪਰਕ ਨੰਬਰ, ਪੈਨ(PAN) ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਐਨ.ਈ.ਐਫ.ਟੀ. ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪੂਰੇ ਬੈਂਕ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕਠਾ ਕਰਨਾ

2. ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ - ਇਨਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ, ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਮਬਰਸ਼ਿਪ ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ, ਵਪਾਰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਮੁਖਤਿਆਰਨਾਮਾ, ਪੈਨ ਕਾਰਡ ਦੀ ਕਾਪੀ ਨੂੰ ਇੱਕਠਾ ਕਰਨਾ
3. ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਵਾਲੀਆਂ ਫਰਮਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ - ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ (ਜੇਕਰ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋਵੇ ਤਾਂ), ਪਾਰਟਨਰਸ਼ਿਪ ਡੀਡ, ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਫਰਮ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਮੁਖਤਿਆਰਨਾਮਾ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦਾ ਸਬੂਤ
4. ਟਰੱਸਟ ਅਤੇ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ - ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਦੇ ਸਮਾਨ

ਇੱਥੇ ਇਹ ਗੱਲ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉੱਤਪਾਦਾਂ ਦਾ ਕਰਾਸ ਵਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਟੂਲ ਹੈ।

- a) ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦੇ ਉਸ ਬਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਹਨ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਬੀਮਤ ਸੂਚਨਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
- b) ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਫ਼ਰਜ਼ ਪਾਲਸੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।
- c) ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਕਸਰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਦੇ ਅੰਤ ਉੱਤੇ ਐਲਾਨ ਜੋੜਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਰਾਹੀਂ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
- d) ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ:
 - i. ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਕਰਤਾ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ
 - ii. ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਕਰਤਾ ਦਾ ਸਿਰਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਪਰਕ ਵੇਰਵਾ
 - iii. ਸਿਹਤ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕ ਦੇ ਵੇਰਵੇ
 - iv. ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਕਰਤਾ ਦਾ ਕਿੱਤਾ, ਅਹੁਦਾ ਜਾਂ ਵਪਾਰ
 - v. ਬੀਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਅਤੇ ਪਛਾਣ
 - vi. ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ
 - vii. ਪੁਰਾਣਾ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਬੀਮਾ
 - viii. ਘਾਟਾ ਅਨੁਭਵ
 - ix. ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਐਲਾਨ
- e) ਏਜੰਟ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਚੋਲੇ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਜੋਖਿਮ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- f) ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਪੜਤਾਲਣ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- g) ਸਿਹਤ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਸਪੈਕਟਸ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇਸਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਅਤੇ ਸਮਝ ਲਿਆ ਹੈ।
- h) ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬੀਮੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਦੇ ਬੀਮੇ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਭੁਗਤਾਨ ਹੈ, ਬੀਮੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ।

- i) ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਕਦ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਬੈਂਕ ਸਮਝੌਤੇਯੋਗ ਕਾਗਜ਼, ਪੋਸਟ ਮਨੀਆਰਡਰ, ਕਰੈਡਿਟ ਜਾਂ ਡੇਬਿਟ ਕਾਰਡ, ਇੰਟਰਨੈੱਟ, ਈ-ਟਰਾਂਸਫਰ, ਸਿੱਧਾ ਕਰੈਡਿਟ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- j) ਬੀਮੇ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਬੀਮੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਚਾਹੀਦਾ ਹੋਵੇ
- k) ਪਾਲਸੀ ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
- l) ਵਾਰੰਟੀ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸ਼ਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਯੋਗ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸ਼ਬਦੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- m) ਜੇ ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੇ ਕੁਝ ਨਿਯਮਾਂ ਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਸੋਧ/ਬਦਲ ਕੇ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਤਸਦੀਕ (endorsement) ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
- n) ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਨੀਅਤ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨੀਅਤ ਨੂੰ ਖੁਦ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਿਚਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- o) ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਦਾ ਮਤਲਬ ਅਪਰਾਧਿਕ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਧਨ ਨੂੰ ਵੈਧ ਧਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।
- p) ਇੱਕ ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਉੱਪਭੋਗਤਾ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦ

- a) ਪਾਲਸੀ ਫਾਰਮ
- b) ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਪੇਸ਼ਗੀ ਭੁਗਤਾਨ
- c) ਬੀਮੇ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ
- d) ਨਵਿਆਉਣ ਸੂਚਨਾ
- e) ਵਾਰੰਟੀਆਂ
- f) ਸ਼ਰਤ
- g) ਤਸਦੀਕ
- h) ਧਨ ਹਵਾਲਾ
- i) ਆਪਣੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਜਾਣੇ (KYC)

ਪਾਠ 19

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ

ਪਾਠ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਇਹ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਡੂੰਘੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਉਤਪਾਦ ਮੈਡੀਕਲੇਮ ਤੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਗਾਹਕ ਕੋਲ ਚੁੱਕਵੀਂ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਚੁਣਨ ਲਈ ਵੱਡੀ ਸੀਮਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ, ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਗਰੁੱਪ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਸਿੱਖਣ ਨਤੀਜੇ

- A. ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ
- B. ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਮਿਆਰੀਕਰਨ ਉੱਤੇ IRDA ਦੀਆਂ ਸੇਧਾਂ
- C. ਹਸਪਤਾਲ ਹਰਜ਼ਾਨਾ ਉਤਪਾਦ
- D. ਟਾਪ-ਅੱਪ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਉੱਚ ਕਟੌਤੀ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮਾਂ
- E. ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕ ਨੀਤੀ
- F. ਸਥਿਰ ਫਾਇਦਾ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ - ਹਸਪਤਾਲ ਨਕਦ, ਘਾਤਕ ਬੀਮਾਰੀ
- G. ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਦੇਖਭਾਲ ਉਤਪਾਦ
- H. ਕੰਬੀ-ਉਤਪਾਦ
- I. ਪੈਕੇਜ ਨੀਤੀਆਂ
- J. ਗਰੀਬ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਲਘੂ ਬੀਮਾ ਤੇ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ
- K. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਯੋਜਨਾ
- L. ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬੀਮਾ ਯੋਜਨਾ
- M. ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਨ ਧਨ ਯੋਜਨਾ
- N. ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਤੇ ਅਪੰਗਤਾ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ
- O. ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਯਾਤਰਾ ਬੀਮਾ
- P. ਗਰੁੱਪ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ
- Q. ਸਿਹਤ ਬੱਚਤ ਖਾਤਾ
- R. ਸਿਹਤ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਸ਼ਰਤਾਂ

ਇਹ ਕਾਂਡ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਤੁਸੀਂ ਯੋਗ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹੋ:

- a) ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਸਮਝਾਉਣਾ
- b) ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਮਿਆਰੀਕਰਨ ਉੱਤੇ IRDA ਦੀਆਂ ਸੇਧਾਂ ਬਾਰੇ ਵੇਰਵਾ ਦੇਣਾ
- c) ਅੱਜ ਭਾਰਤੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਸਿਹਤ ਉਤਪਾਦਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ
- d) ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮੇ ਬਾਰੇ ਸਮਝਾਉਣਾ
- e) ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਯਾਤਰਾ ਬੀਮੇ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ
- f) ਸਿਹਤ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ
- g) IRDA ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਸੇਧਾਂ ਨੂੰ ਫਾਇਲ ਕਰਨ ਤੇ ਵਰਤਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨਾ

A. ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ

1. ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

IRDA ਦਾ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਮੁਤਾਬਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

"ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਕਾਰੋਬਾਰ" ਜਾਂ "ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ" ਦਾ ਭਾਵ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾਰੀ ਫਾਇਦੇ ਜਾਂ ਮੈਡੀਕਲ, ਸਰਜੀਕਲ ਜਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਖਰਚ ਫਾਇਦੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਫਾਇਦੇ ਤੇ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਦੇਖਭਾਲ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ, ਯਾਤਰਾ ਬੀਮਾ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਹਨ।

ਭਾਰਤੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ **ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਉਤਪਾਦ** ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਉਤਪਾਦ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੰਝ ਦੇ ਖਰਚੇ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ ਦੀ ਵਧਦੀ ਕੀਮਤ, ਸਰਜੀਕਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ, ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਤੇ ਵੱਧ ਖਰਚੀਲੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਅਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦੇ ਕਰਕੇ ਆਮ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਵਲੋਂ ਵਿੱਤੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇੰਝ ਦੇ ਵੱਧ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਦੇ ਝੱਲਣਾ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਸਕਰਕੇ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ:

- ✓ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੀਮਾਰੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ **ਡਾਕਟਰੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਵਾਸਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਲਈ।**
- ✓ **ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਬੱਚਤ ਨੂੰ ਬਚਾਈ ਰੱਖਣਾ**, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਕਰਕੇ ਖਤਮ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਪਹਿਲੀ ਖੁਦਰਾ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ - ਮੈਡੀਕਲੇਮ ਨੂੰ 1986 ਵਿੱਚ 4 ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਹੋਰ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਅਰੋਗ ਪਾਲਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਡਾਕਟਰੀ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੈਡੀਕਲੇਮ ਪਾਲਸੀ ਯਾਤਰਾ ਬੀਮਾ ਤੇ ਜਨ ਅਰੋਗਾ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸੀ।

ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਈ ਹੋਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਆਈਆਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ। ਇਹ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਇੰਨੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ

ਉੱਤੇ ਫੈਲਣ ਨਾਲ, ਇਹ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਆਈਆਂ ਤੇ ਕੁਝ ਨਵੇਂ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵੀ ਆਈਆਂ।

ਅੱਜ, ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਖੇਤਰ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਫੈਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਲਗਭਗ ਹਰ ਜਰਨਲ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਤੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਲਈ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਉਤਪਾਦ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ, ਮੈਡੀਕਲੇਮ ਪਾਲਸੀ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਫਾਇਦਾ ਰੂਪ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣੀ, ਹਾਲੇ ਵੀ ਬੀਮੇ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਚ ਰੂਪ ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ) ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ, 2013 ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ

1. ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਸਿਹਤ ਉਤਪਾਦ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਇੰਡ ਦੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਲਈ ਇੱਕ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਤੇ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਕ ਸੋਧਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
2. ਗ਼ੈਰ-ਜੀਵਨ ਤੇ ਇਕੱਲਾ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਸਿਹਤ ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਅੰਤਰਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

2. ਸਿਹਤ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਲੱਛਣ

ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਰੀ ਤੇ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ, ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਬੀਮਾਰੀ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਜਾਂ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ, ਜੀਵਨ ਭਾਰ ਜਾਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਣ ਵਜੋਂ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਖਰਚੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਕਰਕੇ ਲੱਗਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਜਾਂ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਅਪੰਗਤਾ ਦੇ ਕਰਕੇ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀਆਂ ਰਹਿਣੀ-ਬਹਿਣੀ, ਭੁਗਤਾਨ ਸਮਰੱਥਾ ਤੇ ਸਿਹਤ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲੋੜਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਗਾਹਕ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਢੁੱਕਵੇਂ ਉਤਪਾਦ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਗਾਹਕ ਸੰਪੂਰਨ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵੀ ਲੈਣੀ ਚਾਹ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਖਰੀਦਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਭ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਵੱਧ ਪਹੁੰਚਯੋਗਤਾ ਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਜਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਗਾਹਕ ਵਲੋਂ ਸੌਖੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਵੀ ਆਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚਣਾ ਵੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਚਾਹੀਦੇ ਲੱਛਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਗਾਹਕਾਂ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

3. ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਦਾ ਵੱਡੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਗੀਕਰਨ

ਕੋਈ ਵੀ ਉਤਪਾਦ ਨਿਰਮਾਣ ਹੋਵੇ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ 3 ਮੁੱਖ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

a) ਹਰਜਾਨਾ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ

ਇਹ ਉਤਪਾਦ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਾਗ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹੋਏ ਅਸਲ ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

b) ਸਥਿਰ ਫਾਇਦਾ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ

ਇਸ ਨੂੰ 'ਹਸਪਤਾਲ ਨਕਦ' ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਉਤਪਾਦ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹਰ ਦਿਨ ਤਹਿਸੂਦਾ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਉਤਪਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉਤਪਾਦ ਦੌਰਾਨ ਸਥਿਰ ਹੱਦ ਦੇ ਸਰਜਰੀ ਫਾਇਦਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

c) ਘਾਤਕ ਬੀਮਾਰੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ

ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ-ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਿਤ ਗੰਭੀਰ ਬੀਮਾਰੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ, ਸਟਰੋਕ, ਕੈਂਸਰ ਆਦਿ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਹਨ।

ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਅਪੰਗਤਾ ਬੀਮਾ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ, ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ, ਹੋਰ ਉਤਪਾਦ - ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਜਾਂ ਯਾਤਰਾ ਬੀਮਾ - ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੀ, ਕੁਝ ਨਿੱਜੀ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਕੁਝ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਿਯਮਤ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ।

4. ਗਾਹਕ ਭਾਗ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਵਰਗੀਕਰਨ

ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਮਿੱਥੇ ਹੋਏ ਗਾਹਕ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਖੇਤਰ ਲਈ ਫਾਇਦਾ ਢਾਂਚਾ, ਕੀਮਤ, ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਤੇ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਗਾਹਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

a) ਨਿੱਜੀ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਖੁਦਰਾ ਗਾਹਕਾਂ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

- b) ਗਰੁੱਪ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੰਪਨੀ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਤੇ ਗਰੁੱਪਾਂ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- c) ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੀਮਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ RSBY ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਗਰੀਬ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਪਾਲਸੀਆਂ।

B. ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਮਿਆਰੀਕਰਨ ਉੱਤੇ IRDA ਦੀਆਂ ਸੇਧਾਂ

ਇੰਨੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਤਪਾਦ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੇ ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਉਲਝਣਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ। ਗਾਹਕ ਲਈ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕਾਂ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਲਈ ਦਾਅਵੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨੇ ਔਖੇ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਗੰਭੀਰ ਬੀਮਾਰੀ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਬੀਮਾਰੀ ਕਿਹੜੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਹੜੀ ਨਹੀਂ, ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਪਸ਼ਟ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਉਦਯੋਗ ਲਈ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਡਾਟੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਬਣ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ, ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ, ਟੀਪੀਏ ਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚਾਲੇ ਉਲਝਣਾ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਹਟਾਉਣ ਲਈ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਗਠਨਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ IRDA, ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ, ਹਸਪਤਾਲਾਂ, ਹੈਲਥ ਐਂਡਵਾਈਜ਼ਰੀ ਕਮੇਟੀ ਆਫ ਦਾ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਚੈਂਬਰ ਆਫ ਕਮਾਰਸ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਮਿਆਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਆਮ ਸਮਝ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, IRDA ਨੇ 2013 ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਮਿਆਰੀਕਰਨ ਲਈ ਸੇਧਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

ਹੁਣ ਸੇਧਾਂ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਮਿਆਰੀਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ:

1. ਆਮ ਵਰਤੀਆਂ ਬੀਮਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ
2. ਘਾਤਕ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ
3. ਹਸਪਤਾਲ ਹਰਜਾਨਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ
4. ਦਾਅਵਾ ਫਾਰਮ ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ-ਪਰਮਾਣਕਿਤਾ ਫਾਰਮ
5. ਬਿੱਲ ਫਾਰਮੈਟ
6. ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਲੋਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਸਾਰ ਦੇਣ ਲਈ
7. ਟੀਪੀਏ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਤੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਮਿਆਰੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ
8. ਨਵੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਲਈ IRDAI ਲੈਣ ਲਈ ਮਿਆਰੀ ਫਾਇਲ ਤੇ ਵਰਤਣ ਫਾਰਮੈਟ

ਇਹ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਤੇ ਬੀਮਾ ਉਦਯੋਗ ਵਲੋਂ ਸੇਵਾ ਦੀ ਕੁਆਲਟੀ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਵੱਡਾ ਕਦਮ ਸੀ ਅਤੇ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਸਿਹਤ ਤੇ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਡਾਟਾ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਮਦਦਗਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

C. ਹਸਪਤਾਲ ਹਰਜ਼ਾਨਾ ਉਤਪਾਦ

ਹਰਜ਼ਾਨਾ ਅਧਾਰਿਤ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਮ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਕਣ ਵਾਲਾ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਹੈ। ਮੈਡੀਕਲੇਮ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਪੀਐਸਯੂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਅੱਸੀਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਿਆਰੀ ਸਿਹਤ ਉਤਪਾਦ ਸੀ ਅਤੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਇਕੱਲਾ ਮੌਜੂਦ ਉਤਪਾਦ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਿ ਕੁਝ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਉਤਪਾਦ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਰੈਂਡ ਨਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੀਮਾਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਲੋਂ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਮੈਡੀਕਲੇਮ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਕਣ ਵਾਲਾ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਹੈ।

ਹਸਪਤਾਲ ਹਰਜ਼ਾਨਾ ਉਤਪਾਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੇ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚੇ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਾਸ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇੰਝ ਦੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ 'ਹਰਜ਼ਾਨੇ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਰਹਿਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੋਏ ਖਰਚੇ ਜਾਂ ਲਾਗਤ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਜਾਂ ਪੂਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ 'ਫਾਇਦੇ' ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ ਉਲਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਰਕਮ ਕੁਝ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰਨ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣਾ, ਗੰਭੀਰ ਬੀਮਾਰੀ ਲਈ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਭਰਤੀ ਰਹਿਣ ਦੇ ਹਰ ਦਿਨ) ਉੱਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਹੋਏ ਖਰਚੇ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਰਘੂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਤੇ 14 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨਾਲ ਛੋਟਾ ਪਰਿਵਾਰ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਮੈਡੀਕਲੇਮ ਪਾਲਸੀ ਖਰੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ ਲਈ ਇੱਕ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਹਰੇਕ ਲਈ 1 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ 1 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੱਕਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਰਘੂ ਨੂੰ ਦਿਲ ਦੇ ਦੌਰੇ ਕਰਕੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਸਰਜਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਮੈਡੀਕਲ ਬਿੱਲ 1.25 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਬਣ ਗਿਆ। ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ 1 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਰਘੂ ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੀ ਰਕਮ ਰੁਪਏ 25,000 ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਖੁਦ ਕਰਨਾ ਪਿਆ।

ਹਰਜਾਨਾ ਅਧਾਰਿਤ ਮੈਡੀਕਲੇਮ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਲੱਛਣਾਂ ਬਾਰੇ ਵੇਰਵੇ ਸਮੇਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, **ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਹੱਦਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ, ਵਾਧੂ ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ ਜਾਂ ਫਾਇਦਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਕੁਝ ਐਡ-ਆਨ ਹਰੇਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਵੇਚੇ ਜਾ ਰਹੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।** ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗੇ ਕੇਵਲ ਉਤਪਾਦ ਬਾਰੇ ਪੂਰੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਢਾਂਚਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖੁਦ ਖਾਸ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਹ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ **ਕੁਝ ਮੈਡੀਕਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵਰਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।**

1. ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਖਰਚੇ

ਹਰਜਾਨਾ ਪਾਲਸੀ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਬੀਮਾਰੀ / ਦੁਰਘਟਨਾ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਹੋਏ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਸਭ ਖਰਚੇ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਬਹੁਤੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ:

- i. ਕਮਰਾ, ਬੋਰਡਿੰਗ ਅਤੇ ਨਰਸਿੰਗ ਖਰਚੇ, ਜੋ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ / ਨਰਸਿੰਗ ਹੋਮ ਵਲੋਂ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਰਸਿੰਗ ਦੇਖਭਾਲ, ਆਰਐਮਓ ਖਰਚੇ, IV ਤਰਲ / ਖੂਨ ਟਰਾਂਸਫਿਊਜ਼ਨ / ਟੀਕਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਖਰਚੇ ਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਖਰਚੇ
- ii. ਇਨਟੈਨਸਿਵ ਕੇਅਰ ਯੂਨਿਟ (ICU) ਖਰਚੇ
- iii. ਸਰਜਨ, ਐਨਥਿਟਿਸਟ, ਮੈਡੀਕਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਸਲਾਹਕਾਰ, ਮਾਹਿਰ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ
- iv. ਐਨਥਿਟਿਸਕ, ਖੂਨ, ਆਕਸੀਜਨ, ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਥੀਏਟਰ ਖਰਚੇ, ਸਰਜੀਕਲ ਸਾਧਨ
- v. ਦਵਾਈਆਂ
- vi. ਡਾਇਲਿਸਿਸ, ਕੀਮੋਥਰੈਪੀ, ਰੇਡੀਓਥਰੇਪੀ

- vii. ਸਰਜੀਕਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਰਾਹੀਂ ਨਕਲੀ ਅੰਗ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਧਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੇਸਮੇਕਰ, ਓਰਥੋਪੀਡਿਕ ਲਗਾਉਣਾ, ਇਫਰਾ ਕਾਰਡਿਕਸ ਵਾਲਵ ਤਬਦੀਲੀ, ਨਾੜੀ ਸਟੈਂਨਟ ਆਦਿ ਦੇ ਖਰਚੇ
- viii. ਇਲਾਜ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਦੁੱਕਵੇਂ ਲੇਬਾਰਟਰੀ / ਜਾਂਚ ਟੈਸਟ ਤੇ ਹੋਰ ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚੇ
- ix. ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਅੰਗ ਟਰਾਂਸਪਲਾਂਟ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਾਨੀ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਖਰਚੇ (ਅੰਗ ਦੀ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ)

ਨਿਯਮਤ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਲਈ ਹਰਜਾਨਾ ਪਾਲਸੀ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ 24 ਘੰਟੇ ਜਾਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋ। ਪਰ ਮੈਡੀਕਲ ਤਕਨੀਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਲ, ਕਈ ਸਰਜਰੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਇਲਾਜ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਡੇ-ਕੇਅਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਵਜੋਂ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਡੇ-ਕੇਅਰ ਕੇਂਦਰਾਂ ਜਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕੇਸ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਇਲਾਜ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਸਰਜਰੀ, ਕੀਮੋਥਰੈਪੀ; ਡਾਇਲਿਸਿਸ ਆਦਿ ਨੂੰ ਡੇ-ਕੇਅਰ ਸਰਜਰੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੂਚੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ।

ਬਿਨਾਂ-ਭਰਤੀ ਹੋਏ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਖਰਚਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਭਾਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹਾਲੇ ਵੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ, ਬਸ ਕੁਝ ਉਤਪਾਦ ਓਪੀਡੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ, ਕੁਝ ਸਕੀਮਾਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਬਿਨਾਂ-ਭਰਤੀ ਹੋਏ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਮਿਲਣ, ਨਿਯਮਤ ਮੈਡੀਕਲ ਟੈਸਟ, ਦੰਦਾਂ ਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਵੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

2. ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਰਚੇ

i. ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਖਰਚੇ

ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਵਿਉਂਤ ਮੁਤਾਬਕ। ਜੇ ਮਰੀਜ਼ ਵਿਉਂਤ ਮੁਤਾਬਕ ਸਰਜਰੀ ਲਈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖਰਚੇ ਖੁਦ ਉਠਾਉਣੇ ਪੈਣਗੇ।

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

IRDA ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਮਿਆਰੀਕਰਨ ਸੇਧਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ-ਹਸਪਤਾਲ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇੰਝ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ:

ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚੇ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ:

- a) ਇੰਝ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚੇ ਉਸ ਹਾਲਤ, ਜਿਸ ਲਈ ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਲਈ ਉਠਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ

- b) ਇੰਡ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਭਰਤੀ ਮਰੀਜ਼ ਦਾਅਵੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਮੰਨਣਯੋਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
-

ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਟੈਸਟਾਂ, ਦਵਾਈਆਂ, ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਆਦਿ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇੰਡ ਦੇ ਖਰਚੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਲਈ ਢੁੱਕਵੇਂ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਸਿਹਤ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ii. ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਰਚੇ

ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਬਹੁਤੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਕਵਰੀ ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਖਰਚੇ ਹੋਣਗੇ।

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚੇ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚੋਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਹੋਣ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ:

- a) ਇੰਡ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚੇ ਉਸ ਹਾਲਤ, ਜਿਸ ਲਈ ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਲਈ ਉਠਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ
- b) ਇੰਡ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਭਰਤੀ ਮਰੀਜ਼ ਦਾਅਵੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਮੰਨਣਯੋਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਰਚੇ ਉਹ ਢੁੱਕਵੇਂ ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚੇ ਹੋਣਗੇ, ਜੋ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਬਾਅਦ ਨਿਸ਼ਚਤ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਭਾਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਰਚੇ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦਵਾਈਆਂ, ਡਾਕਟਰ ਵਲੋਂ ਪੜਤਾਲ ਆਦਿ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇੰਡ ਦੇ ਖਰਚੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਕਰਵਾਏ ਇਲਾਜ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੀਹ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਸੱਠ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਰਚੇ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

a) ਨਿਵਾਸ-ਸਥਾਨ ਹਸਪਤਾਲ

ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਫਾਇਦੇ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪਾਲਸੀ-ਧਾਰਕਾਂ ਵਲੋਂ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਨਿੱਜੀ ਸਿਹਤ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਏ ਬਿਨਾਂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਡਾਕਟਰੀ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਬੀਮਾਰੀ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਇਲਾਜ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਪਰ ਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਹਾਲਤ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਹ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਦਾ ਖਰਚ ਮਰੀਜ਼ ਵਲੋਂ ਝੱਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਸ-ਸਥਾਨ ਇਲਾਜਾਂ ਨੂੰ ਅਲਹਿਦਾ ਰੱਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਜਾਂ ਆਮ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸਥਮਾ, ਬਰੋਚੀਟਿਸ, ਕ੍ਰੋਨਿਕ ਨੇਫੈਰਿਟਿਸ ਤੇ ਨੇਫੈਰਿਟਿਸ ਸਿੰਡਰੋਮ, ਡਾਈਰਿਆ ਤੇ ਸਭ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪੇਚਸ਼ ਗੈਸਟਰੋਨਟਰਿਟਿਸ ਸਮੇਤ, ਡਾਇਬੇਟਿਸ ਮਿੱਟੁਸ ਇਪੀਲੋਪਸੀ, ਹਾਈਪਰਟੈਨਸ਼ਨ, ਇਨਫਲੂਨਜ਼ਾ, ਖੰਘ ਤੇ ਜੁਕਾਮ, ਬੁਖਾਰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ।

b) ਆਮ ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ

ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਹਰਜਾਨੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਮ ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ IRDAI ਦੇ ਤੱਥ ਅਨੁਬੰਧ IV ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਮਿਆਰੀਕਰਨ ਉੱਤੇ ਸੇਧਾਂ ਵਿੱਚ ਵੇਰਵੇ ਸਮੇਤ ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ ਉੱਤੇ ਸੁਝਾਏ ਹਨ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ IRDAI ਵੈਬਸਾਈਟ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸੇਧਾਂ ਬਾਰੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਾਇਲ ਕਰਨ ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੇ ਕੋਈ ਅਲਹਿਦਗੀ ਤੋਂ ਛੋਟ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਧੀਕ ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਵੱਖਰੀ ਸੀਟ ਤੇ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

i. ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਜੂਦ ਬੀਮਾਰੀਆਂ

ਨਿੱਜੀ ਸਿਹਤ ਸਕੀਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਲਹਿਦਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਨਿਸ਼ਚਤ ਵਾਪਰਨ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣੀ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉੱਚ ਜੇਖਿਮ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ। ਸਿਹਤ ਪਾਲਸੀ ਲੈਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹਰ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤਬੀਅਤ ਖ਼ਰਾਬੀ / ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਅਤੀਤ ਖਾਸ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਬੀਮੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

ਪਹਿਲਾਂ-ਮੌਜੂਦ ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ IRDA ਸੇਧਾਂ ਹਨ

"ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਪਹਿਲੀ ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਹਾਲਤ, ਤਬੀਅਤ ਦੀ ਖਰਾਬੀ ਜਾਂ ਸੱਤ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੋਈ ਵੀ ਹਾਲਤ, ਜਿਸ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੱਛਣ ਜਾਂ ਅਲਾਮਤਾਂ ਹਨ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਪਿਛਲੇ 48 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਡਾਕਟਰੀ ਸਲਾਹ/ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਇਆ ਹੋਵੇ।"

ਅਲਹਿਦਾ ਹੈ: ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਮੁਤਾਬਕ ਪਹਿਲਾਂ-ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਤ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਾਲਸੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਇੰਝ ਦੇ ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ 48 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬੀਤ ਚੁੱਕੀ ਹੋਵੇ।

1. ਭਾਰਤ ਕੰਟਰੋਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ/ਸਪਲਾਈ/ ਸੇਵਾਵਾਂ
2. ਨਜ਼ਰ ਦੀ ਐਨਕ / ਕੰਟੈਕਟ ਲੈਨਜ਼ / ਸੁਣਨ ਸਾਧਨ ਆਦਿ ਦੇ ਖਰਚੇ
3. ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਖਰਚੇ, ਜਿਹਨਾਂ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ
4. ਹਾਰਮੋਨ ਪਰਿਵਰਤਨ
5. ਘਰੇਲੂ ਦੌਰਿਆਂ ਦੇ ਖਰਚੇ
6. ਬਾਂਝਪਣ / ਅਧੂਰੀ ਜਣਨ-ਸ਼ਕਤੀ / ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਗਰਭ ਧਾਰਨ ਕਾਰਵਾਈ
7. ਮੋਟਾਪੇ (ਰੋਗ ਗ੍ਰਹਿਸਤ ਮੋਟਾਪੇ ਸਮੇਤ) ਦਾ ਇਲਾਜ
8. ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗ ਅਤੇ ਮਨੋਸਰੀਰਕ ਵਿਕਾਰ
9. ਅਪਵਰਤਿਤ ਤਰੁੱਟੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਰਜਰੀ
10. ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਪਰਿਵਰਤਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਲਈ ਇਲਾਜ
11. ਅੰਗ-ਦਾਨੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਖਰਚੇ
12. ਦਾਖਲਾ/ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਖਰਚੇ
13. ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣਾ
14. ਬੀਮਾਰੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਦੇ ਨਾਲ ਬੇਮੇਲ ਜਾਂਚ / ਇਲਾਜ ਲਈ ਖਰਚੇ
15. ਸਭ ਖਰਚੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਰਿਟਰੋ ਵਾਈਰਸ ਲਈ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ/ ਜਾਂ HIV/ਏਡਜ਼ ਆਦਿ ਤੋਂ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੀੜਿਤ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ
16. ਸਟੀਮ ਸੈਲ ਸਥਾਪਿ ਕਰਵਾਉਣੇ / ਸਰਜਰੀ ਤੇ ਸਟੇਰੋਜ਼
17. ਜੰਗ ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਸੰਬੰਧੀ ਕਾਰਨ
18. ਸਭ ਗ਼ੈਰ-ਮੈਡੀਕਲ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਖਰਚੇ, ਦਾਖਲਾ ਫੀਸ, ਟੈਲੀਫੋਨ, ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਖਰਚੇ, ਸਿੰਗਾਰ ਸਮੱਗਰੀ ਆਦਿ।
19. ਪਾਲਸੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ 30 ਤੱਕ ਉਡੀਕ ਸਮਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਬਹੁਤੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਲਈ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਮੀਰਾ ਨੇ ਹਸਪਤਾਲ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਾਸਤੇ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਹੈ। ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ 30 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਸੁਰੁਆਤੀ ਉਡੀਕ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਹੈ।

ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਉਸ ਵਲੋਂ ਪਾਲਸੀ ਲੈਣ ਦੇ 20 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਮੀਰਾ ਨੂੰ ਮਲੇਰੀਆ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ 5 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਪਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਬਿੱਲ ਦੇਣਾ ਪਿਆ।

ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਧਨ-ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਲਸੀ ਲੈਣ ਦੇ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਉਡੀਕ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

- i. **ਉਡੀਕ ਅੰਤਰਾਲ:** ਇਹ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਲਈ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇਲਾਜ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਉਂਤ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਮੋਤਿਆਬਿੰਦ, ਆਸਾਨ ਪ੍ਰੋਸਟੈਟਿਕ ਹਾਈਪਰਟਰੋਫੀ, ਮੈਨੋਰਹਾਗੀਆ ਜਾਂ ਫਿਬਰੋਮਯੋਮਾ ਲਈ ਹਸਟੀਰਟੋਮੇ, ਹਰਨੀਆ, ਹਾਈਡਰੋਸੇਲੇ, ਕਾਂਗਜੇਨੀਟਲ ਅੰਦਰੂਨੀ ਬੀਮਾਰੀ, ਗੁਦੇ ਵਿੱਚ ਜਖਮ, ਬਵਾਸੀਰ, ਸਾਇਨਸਾਇਟਿਸ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਬੀਮਾਰੀਆਂ, ਪਿੱਤੇ ਦਾ ਪੱਥਰ ਹਟਾਉਣਾ, ਗਠੀਆ ਅਤੇ ਜੋੜਾਂ ਦੇ ਦਰਦ, ਪੱਥਰੀ ਰੋਗ, ਉਮਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜੋੜਾਂ ਦੀ ਸੇਜ਼ ਤੇ ਦਰਦ, ਬੁਢੇਪੇ ਕਰਕੇ ਹੱਡੀਆਂ ਟੁੱਟਣ ਵਰਗੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਲਈ ਉਡੀਕ ਸਮਾਂ ਇੱਕ/ਦੋ / ਚਾਰ ਸਾਲ ਤੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

c) ਮੌਜੂਦ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਚੋਣਾਂ

i. ਨਿੱਜੀ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ

ਨਿੱਜੀ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੀਵਨ-ਸਾਥੀ, ਨਿਰਭਰ ਬੱਚੇ, ਨਿਰਭਰ ਮਾਪੇ, ਨਿਰਭਰ ਸੁਹਰੇ, ਨਿਰਭਰ ਭੈਣ/ਭਰਾ ਆਦਿ, ਸਮੇਤ ਖੁਦ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਨਿਰਭਰਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਨਿਰਭਰ ਬੀਮਤ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਲਈ ਇੱਕ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਰੇਕ ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਚੁਣੀ ਗਈ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਨਾਲ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਇੰਝ ਦੀ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ, ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਰ ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਲਈ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਵਿੱਚੋਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਚੁਣੀ ਗਈ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰੇਟਿੰਗ ਕਾਰਨ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹੋਵੇਗਾ।

ii. ਪਰਿਵਾਰ ਫਲੋਟਰ

ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਫਲੋਟਰ ਪਾਲਸੀ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਬਦਲ ਵਿੱਚ, ਜੀਵਨ-ਸਾਥੀ, ਨਿਰਭਰ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਨਿਰਭਰ-ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰ ਮੰਨ ਕੇ ਇੱਕ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪੂਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਸਾਂਝੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਜੇ ਫਲੋਟਰ ਚਾਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਕਈ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗੀ। ਇਹ ਸਭ ਮਿਲ ਕੇ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕੁੱਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਅਕਸਰ ਬੀਮੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਲਈ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ ਇੱਕੋ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਪਰਿਵਾਰ ਫਲੋਟਰ ਪਾਲਸੀਆਂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਹਰਮਨਪਿਆਰੀ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਪੂਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਢੁੱਕਵੇਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਚੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

d) ਖਾਸ ਫੀਚਰ

ਪੁਰਾਣੀ ਮੈਡੀਕਲੇਮ ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੂਲ ਹਰਜਾਨਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਈ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਤੇ ਨਵੇਂ ਮੁੱਲ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੇ ਫੀਚਰ ਜੋੜਨ ਜੋੜੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਉਤਪਾਦ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਭ ਫੀਚਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

i. ਅਧੀਨ ਲਿਮਟ ਤੇ ਬੀਮਾਰੀ ਲਈ ਖਾਸ ਹੱਦ

ਕੁਝ ਉਤਪਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧੀ ਖਾਸ ਹੱਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੋਤੀਆ-ਬਿੰਦ ਕੁਝ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਮਰੇ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਲਈ ਹੱਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਮਰੇ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਦਾ 1% ਅਤੇ ICU ਖਰਚੇ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਦਾ 2%। ਹੋਰ ਭਾਗਾਂ ਲਈ ਖਰਚੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ICU ਖਰਚੇ, OT ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਸਰਜਨ ਦੀ ਫੀਸ ਨੂੰ ਵੀ ਚੁਣੇ ਕਮਰੇ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨਾਲ ਜੋੜੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਕਮਰਾ ਕਿਰਾਏ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੋਰ ਭਾਗਾਂ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਰਹਿਣ ਦੇ ਖਰਚੇ ਵੀ।

ii. ਸਹਿ-ਭੁਗਤਾਨ (ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕੇ-ਪੇਅ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ)

ਸਹਿ-ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਮਤ-ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ/ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਮੰਨਣਯੋਗ ਦਾਅਵਾ ਰਕਮ ਦੇ ਤਹਿਸੂਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਝੱਲਣ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਹਿ-ਭੁਗਤਾਨ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਬੀਮਤ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦੇ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਘਟਾਏ।

iii. ਕਟੌਤੀਯੋਗ

ਕਟੌਤੀਯੋਗ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਮਤ-ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਤਹਿ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰਜਾਨਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਤਹਿ ਕੀਤੀ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਲਈ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਨਕਦੀ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਿਨਾਂ/ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਖਾਸ ਗਿਣਤੀ ਲਈ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇਣਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਹਨ। ਕਟੌਤੀ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਘਟਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਤਹਿ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਕਟੌਤੀ ਹਰ ਸਾਲ, ਹਰ ਜੀਵਨ ਜਾਂ ਹਰ ਘਟਨਾ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿੰਨੀ ਕਟੌਤੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨੀ ਹੈ।

iv. ਨਵੀਆਂ ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ ਨੂੰ IRDAI ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮਿਆਰੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

- ✓ ਖਾਨਦਾਨੀ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਤੇ ਸਟੀਮ ਸੈਲ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਵਾਉਣਾ / ਸਰਜਰੀ।
- ✓ ਜਾਂਚ ਅਤੇ /ਜਾਂ ਇਲਾਜ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਅਤੇ ਜਾਂ ਚੱਲਣਯੋਗ ਮੈਡੀਕਲ / ਗ਼ੈਰ-ਮੈਡੀਕਲ ਸਾਧਨਾਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ CPAP, CAPD, ਇਨਫਿਊਜ਼ਨ ਪੰਪ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਐਮਬੂਲੇਟਰੀ ਸਾਧਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਾਕਰ, ਕਰੱਚ, ਬੈਲਟ, ਕਾਲਰ, ਕੈਪਸ, ਸਪਲਿੰਟ, ਸਲਿੰਗ, ਬਰਾਸ, ਸਟਾਕਿੰਗ ਆਦਿ, ਡਾਇਬੇਟੀਜ਼ ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਗਲੂਕੋਜ਼ਮੀਟਰ/ ਥਰਮਾਮੀਟਰ ਅਤੇ ਰਲਦੀਆਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਆਦਿ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਾਧਨ, ਜੋ ਕਿ ਘਰੇ ਵਰਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਆਦਿ।
- ✓ ਹਸਪਤਾਲ ਵਲੋਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਰਵਿਸ ਖਰਚੇ, ਸਰ-ਚਾਰਜ, ਦਾਖਲਾ ਫੀਸਾਂ /ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਫੀਸਾਂ ਆਦਿ
- ✓ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਘਰ ਆਉਣ ਦੇ ਖਰਚੇ, ਸਹਾਇਕ/ ਨਰਸਿੰਗ ਖਰਚੇ

v. ਖੇਤਰ ਮੁਤਾਬਕ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ

ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਅਤੇ ਚੁਣੀ ਗਈ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਉੱਚ ਦਾਅਵਾ ਖਰਚਿਆਂ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਅੰਤਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਮੁੰਬਈ ਇੱਕੋ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਕੁਝ ਉਤਪਾਦਾਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਖੇਤਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ।

vi. ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਜੂਦ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਲਈ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ

ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਜੂਦ ਬੀਮਾਰੀਆਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਉਡੀਕ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਲਹਿਦਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੁਝ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕੁਝ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਨੂੰ 2 ਤੇ 3 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਘਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

vii. ਨਵਿਆਉਣਯੋਗਤਾ

ਕੁਝ ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਜੀਵਨ-ਭਰ ਨਵਿਆਉਣਯੋਗਤਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਸ ਨੂੰ IRDAI ਵਲੋਂ ਸਭ ਪਾਲਸੀਆਂ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

viii. ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇਖਭਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ

ਮੈਡੀਕਲ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਨਾਲ ਡੇ ਕੇਅਰ ਵਰਗ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਲਾਜ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਕੇਵਲ ਸੱਤ ਇਲਾਜਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਡੇ-ਕੇਅਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ - ਮੇਤੀਆ-ਬਿੰਦ, ਡੀ ਤੇ ਸੀ, ਡਾਇਲਿਸਿਸ, ਕੀਮੋਥਰੈਪੀ, ਰੇਡੀਓਥਰੈਪੀ, ਲਿਥੋਟਰਿਪਸੀ ਅਤੇ ਟੋਸਟਿੱਲੇਕਟੋਮੀ। ਹੁਣ ਤੱਕ 150 ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਈ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਸੂਚੀ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ।

ix. ਪਾਲਸੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੈਕ ਅਪ ਲਈ ਖਰਚਾ

ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਦੀ ਕੀਮਤ ਸੰਭਾਵਿਤ ਗਾਹਕ ਵਲੋਂ ਝੱਲੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਕੀਮਤ ਵਾਪਿਸ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਵਾਪਿਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ 50% ਤੋਂ 100% ਤੱਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ IRDAI ਵਲੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਜਾਂਚ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 50% ਝੱਲਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

x. ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ

ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਬਾਅਦ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਲਈ 60 ਦਿਨਾਂ ਤੇ 90 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਕੁਝ ਫੀਸਦੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਸੀਮਿਤ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੱਦ ਹੈ।

xi. ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਉੱਤੇ ਐਡ ਆਨ

ਕੁਝ ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਾਧੂ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਐਡ-ਆਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹਨ:

- ✓ **ਜਣੇਪਾ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ:** ਜਣੇਪਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਖੁਦਰਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਹੁਣ ਬਹੁਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਉਡੀਕ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ।
- ✓ **ਘਾਤਕ ਬੀਮਾਰੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ:** ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੁਝ ਬੀਮਾਰੀਆਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਲਈ ਜੀਵਨ ਖਤਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗਾ ਹੈ, ਲਈ ਚੋਣ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।
- ✓ **ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਦੀ ਮੁੜ-ਇੰਸਟਾਲਮੈਂਟ:** ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ (ਜੋ ਕਿ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਘੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ) ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਕੇ ਅਸਲ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਾਪਿਸ ਪਰਤਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ✓ **ਅਯੂਸ਼ (AYUSH) - ਆਯੂਰਵੇਦ - ਯੋਗਾ - ਯੂਨਾਨੀ - ਸਿੱਧਾ - ਹੋਮੋਪੈਥੀ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ:** ਕੁਝ ਪਾਲਸੀਆਂ ਅਯੂਸ਼ ਇਲਾਦ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਕੁਝ ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

xii. ਮੁੱਲ ਐਡ-ਆਨ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ

ਕੁਝ ਹਰਜਾਨਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਸੂਚੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਮੁੱਲ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਫਾਇਦੇ ਪਾਲਸੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਲਈ ਖਾਸ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਕੁੱਲ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਹਨ।

- ✓ **ਨਾ-ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮਰੀਜ਼(ਆਉਟ-ਪੇਸ਼ੈਂਟ) ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ:**ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਕੇਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਹੀ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਹੁਣ ਉੱਚ-ਪੱਧਰੀ ਸਕੀਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਿਨਾਂ-ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਵੀ ਸੀਮਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ।
- ✓ **ਹਸਪਤਾਲ ਨਕਦ:** ਇਹ ਖਾਸ ਦਿੱਤੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਰਹਿਣ ਦੇ ਹਰੇਕ ਦਿਨ ਲਈ ਸਥਿਰ ਇੱਕ-ਮੁਸ਼ਤ ਰਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ 2/3 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਸੀਆਂ ਨਾਲ 7 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਅਲਹਿਦਗੀ ਨਾਲ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ, ਫਾਇਦਾ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਮਿਲੇਗਾ ਜੇ ਹਸਪਤਾਲ ਅੰਤਰਾਲ ਕਟੌਤੀ ਅੰਤਰਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾਅਵੇ ਤੋਂ ਵਾਧੂ ਹੈ, ਪਰ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਵੱਖਰੀ ਅਧੀਨ-ਹੱਦ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

- ✓ **ਰਿਕਵਰੀ ਫਾਇਦਾ:** ਇੱਕ ਮੁਸ਼ਤ ਫਾਇਦਾ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਬੀਮਾਰੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕੁੱਲ ਸਮਾਂ 10 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ।
 - ✓ **ਦਾਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਰਚੇ:** ਪਾਲਸੀ ਵੱਡੇ ਅੰਗ ਟਰਾਂਸਪਲਾਂਟ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਾਨੀ ਦੇ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਧਨ-ਵਾਪਸ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।
 - ✓ **ਐਲਬੂਲੈਂਸ ਲਈ ਧਨ-ਵਾਪਸੀ:** ਬੀਮਤ/ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਲੋਂ ਐਲਬੂਲੈਂਸ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਖਰਚੇ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਾਪਿਸ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
 - ✓ **ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਖਰਚੇ:** ਇਸ ਦਾ ਮਕਸਦ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਰਹਿਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਏ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਭੋਜਨ, ਆਉਣ-ਜਾਣ ਦੇ ਹੋਏ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਪਾਲਸੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਮੁਸ਼ਤ ਭੁਗਤਾਨ ਜਾਂ ਧਨ-ਵਾਪਸੀ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
 - ✓ **ਪਰਿਵਾਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ:** ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਕੁਝ ਸਿਹਤ ਉਤਪਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋਈ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ, ਮੁੱਢਲੀ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਜੀਵਨ-ਸਾਥੀ, ਨਿਰਭਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਿਲਦੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਪਿਆਂ ਤੇ ਸੁਹਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇੱਕੋ ਪਾਲਸੀ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
-

D. ਟਾਪ-ਅੱਪ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਉੱਚ ਕਟੌਤੀ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮਾਂ

ਟਾਪ-ਅੱਪ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਉੱਚ ਕਟੌਤੀ ਪਾਲਸੀ ਵਜੋਂ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੈਮਾਂਤਰੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਟਾਪ-ਅੱਪ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਸਹਿ-ਭੁਗਤਾਨ ਪਾਲਸੀਆਂ ਜਾਂ ਨਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਇਲਾਜ ਦੇ ਨਾਲ ਖਰੀਦਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਵੇਲੇ ਟਾਪ-ਅੱਪ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਉੱਚ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਾਲੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਹੁਣ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਕਮ ਬਹੁਤ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ 5,00,000 ਰੁਪਏ ਹੀ ਰਹੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਜੋ ਕਿ ਵੱਧ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਦੇਹਰਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਕੇ ਦੂਜੀ ਪਾਲਸੀ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਟਾਪ-ਅੱਪ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਪਈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਖਾਸ ਰਕਮ (ਥਰੈਸ਼ਹੋਲਡ) ਤੋਂ ਵੱਧ ਉੱਚ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ।

ਇਹ ਪਾਲਸੀ ਘੱਟ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਮੂਲ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੁੱਕਵੇਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਨਾਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਵਲੋਂ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਵਾਧੂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਟਾਪ-ਅੱਪ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਵੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਪਹਿਲੀ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਥਰੈਸ਼ਹੋਲਡ ਰੱਖ ਕੇ) ਇਹ ਖੁਦ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉੱਚ ਇਲਾਜ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਟਾਪ-ਅੱਪ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ ਲਈ, ਮੈਡੀਕਲ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਕਟੌਤੀਆਂ (ਜਾਂ ਥਰੈਸ਼ਹੋਲਡ) ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਕੀਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੁਣੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਧਨ-ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉੱਚ ਕਟੌਤੀ ਸਕੀਮ ਅਸਲ ਹੋਏ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਰਕਮ ਕਟੌਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਲੋਂ 3 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਲਈ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਟਾਪ-ਅੱਪ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਖਰਚਾ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਹੈ ਤਾਂ ਮੂਲ ਪਾਲਸੀ ਕੇਵਲ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਹੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਵੇਗੀ। ਟਾਪ-ਅੱਪ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ, ਬਾਕੀ ਦੇ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਟਾਪ-ਅੱਪ ਪਾਲਸੀ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਟਾਪ-ਅੱਪ ਪਾਲਸੀਆਂ ਸਸਤੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਕੱਲੀ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਉੱਤੇ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵਾਲੀ ਟਾਪ-ਅੱਪ ਪਾਲਸੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗੀ। ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਟਾਪ-ਅੱਪ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅੱਜ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਹਰ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਮੈਂਬਰ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਇਕੱਲੇ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਏ ਫਲੋਟਿੰਗ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।

ਟਾਪ-ਅੱਪ ਸਕੀਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਹਰ ਵਾਰ ਕਟੌਤੀ ਰਕਮ ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਕੈਟਾਸਰੇਫ ਅਧਾਰਿਤ ਉੱਚ ਕਟੌਤੀ ਸਕੀਮ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੋਣ ਦੇ ਲਈ, ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀ ਉਦਾਹਰਨ ਮੁਤਾਬਕ, ਹਰ ਵਾਰ ਦਾਅਵਾ ਰਕਮ 3 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ

ਪਰ ਟਾਪ-ਅੱਪ ਸਕੀਮਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਰਹਿਣ ਦੀ ਲੜੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਇਕੱਤਰ (aggregate) ਅਧਾਰਿਤ ਉੱਚ ਕਟੌਤੀ ਸਕੀਮ ਜਾਂ ਸੁਪਰ ਟਾਪ-ਅੱਪ (super top-up) ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ, ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀ ਉਦਾਹਰਨ ਮੁਤਾਬਕ, ਕਿ ਹਰੇਕ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ 3 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਿਆ ਤਾਂ ਟਾਪ-ਅੱਪ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੇਗੀ।

ਹਸਪਤਾਲ ਹਰਜਾਨਾ ਪਾਲਸੀ ਦੀਆਂ ਮਿਆਰੀ ਨਿਯਮ, ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਇਹ ਉਤਪਾਦਾਂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਝ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਮੂਲ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਕੇਵਲ ਟਾਪ-ਅੱਪ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ।

E. ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕ ਨੀਤੀ

ਇਹ ਸਕੀਮਾਂ ਬੁੱਢੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਉਮਰ ਦੇ ਬਾਅਦ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ 60 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਲੋਕ) ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਨੀਤੀ ਵਰਗਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਬੁਢਾਪੇ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਤੇ ਉਡੀਕ ਅੰਤਰਾਲ ਸੈੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਸ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦਾਖਲਾ ਉਮਰ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ 60 ਸਾਲ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੈ ਅਤੇ ਜੀਵਨ-ਭਰ ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਰੁ. 50,000 ਤੋਂ ਰੁ. 5,00,000 ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਅਲਾਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਉਡੀਕ ਅੰਤਰਾਲ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ: ਕਿਸੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਲਈ ਮੇਤੀਆ-ਬਿੰਦ ਲਈ ਉਡੀਕ 1 ਸਾਲ ਹੈ ਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਲਈ ਇਹੀ ਉਡੀਕ ਸਮਾਂ 2 ਸਾਲ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਸੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਕੋਲ ਅਲਾਮਤ ਲਈ ਕੋਈ ਉਡੀਕ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦ ਕਿ ਦੂਜੇ ਕੋਲ ਹੋ ਵੀ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ: ਕੁਝ ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਾਇਨਸਾਇਟਿਸ ਉਡੀਕ ਅੰਤਰਾਲ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੁਝ ਇਸ ਲਈ ਉਡੀਕ ਅੰਤਰਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਪਹਿਲਾਂ-ਮੌਜੂਦ ਬੀਮਾਰੀ ਲਈ ਕੁਝ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਡੀਕ ਸਮਾਂ ਜਾਂ ਹੱਦ ਤਹਿ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ-ਬਾਅਦ ਦੇ ਖ਼ਰਚੇ ਜਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਫੀਸਦੀ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਅਧੀਨ-ਹੱਦ ਮੁਤਾਬਕ, ਜੋ ਵੀ ਘੱਟ ਹੋਵੇ। ਕੁਝ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਆਮ ਹਰਜਾਨਾ ਸਕੀਮਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 30/60 ਜਾਂ 60/90 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਖਾਸ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਖ਼ਰਚੇ।

IRDAI ਨੇ ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕ ਹਨ, ਲਈ ਖਾਸ ਪਰਬੰਧ ਕਰਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ:

1. ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਲਈ ਵਸੂਲੇ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਢੁੱਕਵਾਂ, ਅਨੁਕੂਲ, ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
2. ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਸੂਲੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਲੋਡਿੰਗ ਦੇ ਬਾਰੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਝ ਦੀ ਲੋਡਿੰਗ ਦੇ ਬਾਰੇ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਤੋਂ ਖਾਸ ਸਹਿਮਤੀ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।
3. ਸਭ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਤੇ TPA ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧੀ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਵੱਖਰਾ ਚੈਨਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨਗੇ।

F. ਸਥਿਰ ਫਾਇਦਾ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ - ਹਸਪਤਾਲ ਨਕਦ, ਘਾਤਕ ਬੀਮਾਰੀ

ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਜੋਖਿਮ ਪਾਲਸੀ ਫਾਇਦਿਆਂ ਦੀ ਬੇਲੋੜੀ ਅਤੇ ਬੇਕਾਰਨ ਵਰਤੋਂ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਮਰੀਜ਼ ਸਿਹਤ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਤਾਂ ਡਾਕਟਰ, ਸਰਜਨ ਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਉਸ ਦਾ ਲੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਬੇਲੋੜੀਆਂ ਜਾਂਚਾਂ ਤੇ ਲੇਬਾਰਟਰੀ ਟੈਸਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਲੋੜ ਜਿੰਨੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਲਾਜ ਦੇ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵੱਡਾ ਅਸਰ ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਧਾ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਾਧੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸਥਿਰ ਫਾਇਦਾ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਢੁੱਕਵੀਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸਥਿਰ ਫਾਇਦਾ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਵੀ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਢੁੱਕਵੇਂ ਅੰਤਰਾਲ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਪਾਲਸੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਕੀਮਤ ਤਹਿ ਕਰਨ ਲਈ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਉਤਪਾਦ ਵਿੱਚ, ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਆਮ ਇਲਾਜਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਈਐਨਟੀ, ਓਪਥਾਲਮੋਲੋਜੀ, ਓਬਸਟੇਟਰਿਕਸ ਅਤੇ ਔਰਤ ਰੋਗ ਆਦਿ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭੁਗਤਾਨ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਉਸ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇਲਾਜ ਲਈ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਦੇ ਉਲਟ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਹਿਸੁਦਾ ਰਕਮ ਦਾਅਵੇ ਵਜੋਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਪੈਕੇਜ ਖਰਚੇ ਇਹਨਾਂ ਇਲਾਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਲਈ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਢੁੱਕਵੇਂ ਕੀਮਤ, ਜੋ ਕਿ ਹਾਲਤ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਪੈਕੇਜ ਖਰਚੇ ਵਿੱਚ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਸਭ ਭਾਗ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ:

- a) ਕਮਰਾ ਕਿਰਾਇਆ,
- b) ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਫੀਸਾਂ,
- c) ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ,
- d) ਦਵਾਈਆਂ,
- e) ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਰਚੇ ਆਦਿ।

ਪੈਕੇਜ ਖਰਚੇ ਵਿੱਚ ਭੋਜਨ, ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ, ਐਮਬੂਲੈਂਸ ਖਰਚੇ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਉਤਪਾਦ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹਨ।

ਇਹ ਪਾਲਸੀਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕੰਮ ਸੌਖੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾਰੀ ਲਈ ਇਲਾਜ ਵਾਸਤੇ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾਅਵੇ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ।

ਕੁਝ ਉਤਪਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਰ ਫਾਇਦਾ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਨਕਦ ਫਾਇਦਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਲਾਜਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਉਤਪਾਦ ਵਿੱਚ ਇਲਾਜਾਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਮੁਤਾਬਕ 75 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 200 ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਉਹਨਾਂ ਸਰਜਰੀਆਂ / ਇਲਾਜਾਂ ਲਈ ਸਥਿਰ ਰਕਮ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਵੀ ਹੈ, ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਇਲਾਜਾਂ ਲਈ ਕਈ ਦਾਅਵੇ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹਨ। ਪਰ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਲਈ ਸੀਮਿਤ ਹੈ।

ਸਥਿਰ ਫਾਇਦਾ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਹਨ:

- ✓ ਹਸਪਤਾਲ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਨਕਦ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮਾਂ
- ✓ ਘਾਤਕ ਬੀਮਾਰੀ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮਾਂ

1. ਹਸਪਤਾਲ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਨਕਦ ਨੀਤੀ

a) ਹਰੇਕ ਦਿਨ ਰਕਮ ਹੱਦ

ਹਸਪਤਾਲ ਨਕਦ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਹਰ ਦਿਨ ਲਈ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਸਥਿਰ ਰਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਦਿਨ ਨਕਦ ਸੁਰੱਖਿਆ (ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ) 1,500 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਤੋਂ 5,000 ਰੁਪਏ ਜਾਂ ਵੱਧ ਹਰ ਦਿਨ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਬੀਮਾਰੀ ਲਈ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਨਕਦ ਭੁਗਤਾਨ ਉੱਤੇ ਉੱਪਰੀ ਹੱਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਕਸਰ ਸਾਲਾਨਾ ਪਾਲਸੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

b) ਭੁਗਤਾਨ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ

ਇਹ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਕੁਝ ਬਦਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਨਕਦ ਲਈ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੀ ਬੀਮਾਰੀ ਨਾਲ ਜੋੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਲਾਜਾਂ ਤੇ ਹਰੇਕ ਲਈ ਰਹਿਣ ਦੀ ਵੇਰਵੇ ਸਮੇਤ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਬੰਦਿਸ਼ ਲਗਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਇਲਾਜ/ਬੀਮਾਰੀ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਨਕਦ ਫਾਇਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

c) ਇੱਕਲੀ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਐਡ-ਐਨ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ

ਹਸਪਤਾਲ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਨਕਦ ਪਾਲਸੀ ਇੱਕਲੀ ਪਾਲਸੀ ਵਜੋਂ ਵੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੁਝ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਦ ਕਿ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਹਰਜਾਨਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਐਡ-ਆਨ ਵਜੋਂ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਲਸੀਆਂ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਸਥਿਰ ਰਕਮ ਵਜੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਮਦਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਦੇ ਅਸਲ ਖਰਚ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਰਜਾਨਾ ਅਧਾਰਿਤ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

d) ਸਹਾਇਕ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ

ਇਹ ਪਾਲਸੀਆਂ ਨਿਯਮਤ ਹਸਪਤਾਲ ਖਰਚਾ ਪਾਲਸੀ ਦਾ ਸਹਾਇਕ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਖਰਚਾ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਹਾਦਸਾ ਖਰਚ ਅਤੇ ਹਰਜਾਨਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਾ-ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਖਰਚਿਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ, ਸਹਿਯੋਗ-ਭੁਗਤਾਨ ਆਦਿ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

e) ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਹੋਰ ਫਾਇਦੇ

ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਕੀਮ ਦੇ ਕਈ ਫਾਇਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣੀ ਸੌਖੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਛੇਤੀ ਵਿਕ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੈਡੀਕਲ ਮਹਿੰਗਾਈ-ਦਰ ਨੂੰ ਪਿਛਾੜਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹਰ ਦਿਨ ਲਈ ਸਥਿਰ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅਸਲ ਖਰਚ ਜੇ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇੰਝ ਦੇ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸੌਖੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

2. ਘਾਤਕ ਬੀਮਾਰੀ ਨੀਤੀ

ਇਸ ਉਤਪਾਦ ਨੂੰ **ਡਰਾਉਣੀ ਬੀਮਾਰੀ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ** ਜਾਂ **ਸਦਮਾ ਦੇਖਭਾਲ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ** ਵਜੋਂ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਮੈਡੀਕਲ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਵੱਡੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੈਂਸਰ, ਦੌਰੇ ਅਤੇ ਦਿਲ ਦੇ ਦੌਰੇ ਆਦਿ ਤੋਂ ਲੋਕ ਬਚ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਿਆਂ ਨਤੀਜੇ ਮੌਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਇੰਝ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਜੀਵਨ ਉਮੀਦ ਕਾਫ਼ੀ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਵੱਡੀ ਬੀਮਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਨਾਲ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਵੱਡੇ ਖਰਚੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਲਾਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਖਰਚੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸਕਰਕੇ ਗੰਭੀਰ ਬੀਮਾਰੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

- a) ਗੰਭੀਰ ਬੀਮਾਰੀ ਪਾਲਸੀ ਫਾਇਦਾ ਪਾਲਸੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕੁਝ ਨਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਗੰਭੀਰ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਲਈ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਉੱਤੇ ਇੱਕ-ਮੁਸ਼ਤ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ।
- b) ਇਸ ਨੂੰ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:
 - ✓ ਇਕੱਲੀ ਨੀਤੀ ਵਜੋਂ ਜਾਂ
 - ✓ ਕੁਝ ਸਿਹਤ ਨੀਤੀਆਂ ਲਈ ਐਡ-ਆਨ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਜਾਂ
 - ✓ ਕੁਝ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਨੀਤੀਆਂ ਲਈ ਐਡ-ਆਨ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਬੀਮਾਰੀ ਫਾਇਦੇ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਜੀਵਨ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਾਈਡਰ ਵਜੋਂ ਵੇਚੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਲੋਂ ਦੋ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ - ਐਕਸਲੇਟਡ ਸੀਆਈ ਫਾਇਦਾ ਸਕੀਮ ਅਤੇ ਇਕੱਲੀ ਸੀਆਈ ਫਾਇਦਾ ਸਕੀਮ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ

ਦੀ ਠੀਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਅੰਡਰਰਾਟੀਇੰਗ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਫਾਇਦਾ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਲਝਣ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ, 20 ਆਮ ਗੰਭੀਰ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ IRDA ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਮਿਆਰੀਕਰਨ ਸੇਧਾਂ ਰਾਹੀਂ ਮਿਆਰੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। (ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਅੰਤ ਉੱਤੇ ਅੰਤਿਕਾ ਦੇਖੋ ਜੀ)।

ਪਰ, ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ ਉੱਤੇ ਉਲਟ ਚੋਣ (ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕਇਸ ਬੀਮੇ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ) ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਦੀ ਸਰੀਰਿਕ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਢੁੱਕਵੇਂ ਡਾਟਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਸਮੇਂ ਗੰਭੀਰ ਬੀਮਾਰੀ ਸਕੀਮਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਮੁੜ-ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਡਾਟੇ ਰਾਹੀਂ ਸਹਾਇਕ ਹੈ।

- c) ਗੰਭੀਰ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਨਾ ਕੇਵਲ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਖਰਚੇ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਅਪੰਗਤਾ, ਅੰਗਾਂ ਦਾ ਨਿਕਾਰਾ ਹੋਣਾ, ਕਮਾਈ ਖਤਮ ਹੋਣ ਆਦਿ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਦੇਖਭਾਲ ਦੀ ਲੋੜ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- d) ਗੰਭੀਰ ਬੀਮਾਰੀ ਪਾਲਸੀ ਅਕਸਰ ਹਸਪਤਾਲ ਹਰਜਾਨਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਧੂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪਰਿਵਾਰ ਉੱਤੇ ਵਿੱਤੀ ਬੋਝ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕੇ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਇੰਝ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਹੈ।
- e) ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਗੰਭੀਰ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਤੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਕੁਝ ਆਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ:
 - ✓ ਖਾਸ ਤੀਬਰਤਾ ਦਾ ਕੈਂਸਰ
 - ✓ ਨਾਜ਼ਕ ਦੌਰੇ ਰੁਕਾਵਟ
 - ✓ ਕੋਰੋਨਰੀ ਧਮਣੀ ਸਰਜਰੀ
 - ✓ ਦਿਲ ਵਾਲਵ ਪਰਿਵਰਤਨ
 - ✓ ਖਾਸ ਤੀਬਰਤਾ ਦਾ ਕੋਮਾ
 - ✓ ਗੁਰਦਾ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਣਾ
 - ✓ ਪੱਕੇ ਲੱਛਣਾਂ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਟਰੋਕ
 - ✓ ਵੱਡਾ ਅੰਗ / ਬੋਨ ਮੇਰੇ ਟਰਾਂਸਪਲਾਂਟ
 - ✓ ਕਈ ਸਕਲਾਰੋਸਿਸ
 - ✓ ਮੋਟਰ ਨਿਊਰਨ ਬੀਮਾਰੀ
 - ✓ ਅੰਗ-ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਧਰੰਗ
 - ✓ ਵੱਡੀ ਦੁਰਘਟਣਾ ਦੇ ਕਰਕੇ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਪੰਗਤਾ

ਨਾਜ਼ਕ ਬੀਮਾਰੀ ਦੀ ਸੂਚੀ ਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਬਦਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਹਾਲਤਾਂ ਨੂੰ 'ਮੂਲ' ਅਤੇ 'ਵਾਧੂ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੰਡਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਾਲਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਲਜ਼ਾਇਮਰ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ। ਕਈ ਵਾਰ 'ਟਰਮੀਨਲ ਬੀਮਾਰੀ' ਵਿੱਚ ਬੇਸ਼ੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨਾਲ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

- f) ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਹੁਤੀਆਂ ਗੰਭੀਰ ਬੀਮਾਰੀ ਪਾਲਸੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਇੱਕ-ਮੁਸ਼ਤ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਕੁਝ ਪਾਲਸੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਕੇਵਲ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਲਈ ਧਨ-ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹਸਪਤਾਲ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਉਤਪਾਦ ਦੇਵਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਜੋੜ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਭਾਵ ਮਰੀਜ਼ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਹਰਜਾਨਾ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਨਾਂ ਵਾਲੀ ਵੱਡੀ ਬੀਮਾਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਉੱਤੇ ਇੱਕ-ਮੁਸ਼ਤ ਭੁਗਤਾਨ।
- g) ਗੰਭੀਰ ਬੀਮਾਰੀ ਪਾਲਸੀਆਂ ਅਕਸਰ 21 ਸਾਲ ਤੋਂ 65 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਉਪਲੱਬਧ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।
- h) ਇਹਨਾਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਾਲਸੀ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਕਾਰਨ ਇੰਝ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਬੋਝ ਲਈ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।
- i) ਇਹ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਦਾ ਅਕਸਰ 100% ਗੰਭੀਰ ਬੀਮਾਰੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਉੱਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਦਾ 25% ਤੋਂ 100% ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਨਿਯਮਾਂ ਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੀਮਾਰੀ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- j) ਸਭ ਗੰਭੀਰ ਬੀਮਾਰੀ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਿਆਰੀ ਸ਼ਰਤ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਪਾਲਸੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ 90 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਉਡੀਕ ਸਮਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮਾਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਦੇ 30 ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਤੱਕ ਜਿਉਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਉਣ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਇਹ ਫਾਇਦੇ ਨੂੰ "ਮੌਤ ਫਾਇਦੇ" ਨਾਲ ਉਲਝਾਇਆ ਨਾ ਜਾਵੇ, ਬਲਕਿ "ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਫਾਇਦੇ" ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਭਾਵ ਕਿ ਗੰਭੀਰ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਲੰਘਾਉਣ ਲਈ।
- k) ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ 45 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਮੈਡੀਕਲ ਟੈਸਟ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਗੰਭੀਰ ਬੀਮਾਰੀ ਨੀਤੀ ਲੈਣੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮਿਆਰੀ ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਸਲਾਹ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣਾ, ਜਾਂ ਉਡੀਕ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਲਈ ਮੈਡੀਕਲ ਇਲਾਜ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰਨੀ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

- l) ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਵਾਰ ਹੀ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਨੂੰ ਹੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੁਝ ਸੀਮਿਤ ਗਿਣਤੀ ਤੱਕ ਕਈ ਵਾਰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਲਈ ਵੀ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਵਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪਾਲਸੀ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- m) ਗੰਭੀਰ ਬੀਮਾਰੀ ਪਾਲਸੀ ਗਰੁੱਪ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਵੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਲਈ ਪਾਲਸੀਆਂ ਲੈਣੀਆਂ ਹਨ।

G. ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਦੇਖਭਾਲ ਬੀਮਾ

ਅੱਜ, ਜੀਵਨ ਉਮੀਦ ਵੱਧਣ ਨਾਲ, ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਬੁੱਢੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਮਰ ਵੱਧਣ ਵਾਲੀ ਆਬਾਦੀ ਵੱਧਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿੱਚ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਦੇਖਭਾਲ ਬੀਮਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਵੀ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਬੁੱਢੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਅਪੰਗਤਾ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਸਹਾਇਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਖੁਦ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹਨ ਤੇ ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦੀ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਠੀਕ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਨਿੱਜੀ ਜਾਂ ਨਰਸਿੰਗ ਦੇਖਭਾਲ ਦੇ ਸਭ ਰੂਪ ਹਨ।

ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਦੋ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਹਨ:

- a) ਪਹਿਲਾਂ-ਫੰਡ ਸਕੀਮ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤਮੰਦ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ
- b) ਤੁਰੰਤ ਲੋੜ ਸਕੀਮ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੁਸ਼ਤ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਕੇ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਅਪੰਗਤਾ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ (ਅਤੇ ਉਮੀਦ ਕੀਤਾ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸਮਾਂ) ਫਾਇਦੇ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਤਹਿ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਦੇਖਭਾਲ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੇ ਹਾਲੇ ਭਾਰਤੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਤ ਹੋਣਾ ਹੈ।

ਭਵਿੱਖ ਅਰੋਗਤਾ ਪਾਲਸੀ

ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰੀ-ਫੰਡਡ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਚਾਰ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਜਨਰਲ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਭਵਿੱਖ ਅਰੋਗਤਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੇਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਲ 1990 ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਕਰਨ ਦੌਰਾਨ ਪਾਲਸੀ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੰਮਕਾਜ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਲੈਣ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹੈ, ਬੱਸ ਇਸ ਮੌਤ ਦੀ ਬਜਾਏ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਡਾਕਟਰੀ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

- a) ਮੁਲਤਵੀ ਮੈਡੀਕਲੇਮ

ਪਾਲਸੀ ਮੁਲਤਵੀ ਜਾਂ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਮੈਡੀਕਲੇਮ ਪਾਲਸੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲੇਮ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ 25 ਤੋਂ 55 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚਾਲੇ ਕਦੇ ਵੀ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

b) ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਉਮਰ

ਉਹ 55 ਤੋਂ 60 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਉਮਰ ਦੀ ਚੋਣ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਉੱਤੇ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਗ ਲੈਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਚੁਣੀ ਗਈ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਉਮਰ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਨਾਲ 4 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਅੰਤਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਾਲਸੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਉਮਰ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਚੁਣੀ ਗਈ ਉਮਰ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਫਾਇਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਉਮਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

c) ਪਹਿਲਾਂ-ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਸਮਾਂ

ਪਹਿਲਾਂ-ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਸਮੇਂ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਸਮਾਂ-ਅੰਤਰਾਲ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਪਾਲਸੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਉਮਰ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਬੀਮਤ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸ਼ਤ/ਇਕੱਲੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗਾ। ਬੀਮਤ ਕੋਲ ਇੱਕ ਮੁਸ਼ਤ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

d) ਕਢਵਾਉਣਾ

ਜੇ, ਬੀਮਤ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚੋਂ ਰਕਮ ਕਢਵਾਉਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਉਮਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਉਮਰ ਦੇ ਬਾਅਦ ਤਾਂ ਢੁੱਕਵੇਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਵਿਆਉਣ ਵਿੱਚ ਢੁੱਕਵੇਂ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ 7 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਛੇਟ (ਗਰੇਸ) ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ।

e) ਨਿਯੁਕਤੀ

ਸਕੀਮ ਨਿਯੁਕਤ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

f) ਅਲਹਿਦਾ

ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ-ਮੌਜੂਦਾ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦੀ ਅਲਹਿਦਗੀ, 30 ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਉਡੀਕ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲੇਮ ਦੇ ਵਾਂਗ ਖਾਸ ਬੀਮਾਰੀ ਲਈ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਅਲਹਿਦਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਭਵਿੱਖ ਮੈਡੀਕਲੇਮ ਪਾਲਸੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਨਿਆਪੂਰਕ ਹੈ।

g) ਗਰੁੱਪ ਬੀਮਾ ਬਦਲ

ਪਾਲਸੀ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵੀ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗਰੁੱਪ ਛੋਟ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਵੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

H. ਕੰਬੀ-ਉਤਪਾਦ

ਕਈ ਵਾਰ, ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੈਕੇਜ ਵਿੱਚ ਦੋ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਦਾ ਢੰਗਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਦੋ ਬੀਮਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਕੱਠੇ ਆ ਕੇ ਆਪਸੀ ਸਮਝ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਬੀਮਾ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਕੰਬੀ ਉਤਪਾਦ ਦਾ ਭਾਵ ਉਤਪਾਦਾਂ ਤੋਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਜੀਵਨ ਅਤੇ//ਜਾਂ ਇੱਕਲੀ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਵੇਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਸਾਂਝੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਵਿਕਰੀ ਚੈਨਲ ਰਾਹੀਂ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਹ ਦੋ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਇੰਡ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਤੇ ਇੱਕ ਗ਼ੈਰ-ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਿਚਾਲੇ ਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇੰਡ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਬਾਜ਼ਾਰੀਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ, ਪਾਲਸੀ ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਆਮ ਖ਼ਰਚਿਆਂ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪੱਤਰ ਬਣਾਇਆ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸੰਬੰਧ ਲਈ IRDAI ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਕਰਾਰ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਖਾਸ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ IRDAI ਵਲੋਂ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇ।

ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਕੰਬੀ ਉਤਪਾਦ ਦੀ ਲੋੜ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਾਸਤੇ ਸੰਪਰਕ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਪਾਲਸੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮੇਢੀ ਬੀਮਤਾ ਕਰਦਾ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਤੇ ਪਾਲਸੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਤੇ ਦਲਾਲੀ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

'ਕੰਬੀ ਉਤਪਾਦ' ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਜਾਰੀ ਫਾਇਲ ਕਰਨ ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਰਤਣ ਦੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਜੋਖਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣਿਆ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ ਸਭ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਵਿਕਰੀ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਆਦਿ ਉੱਤੇ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਉਤਪਾਦ ਨੂੰ ਇਕੱਲੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਤੇ ਗਰੁੱਪ ਬੀਮਾ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਫਲੋਟਰ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸ਼ੁਧ ਮਿਆਦੀ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਮਾਊ ਮੈਂਬਰਾਂ

ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੇ ਜੀਵਨ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ ਤੇ ਹੋਰ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਹੈ।

ਮੁਕਤ ਜਾਂਚ ਚੋਣ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੇ 'ਕੰਬੀ ਉਤਪਾਦ' ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ, 'ਕੰਬੀ ਉਤਪਾਦ' ਦੇ ਸਿਹਤ ਵਾਲਾ ਭਾਗ ਸੰਬੰਧਿਤ ਗ਼ੈਰ-ਜੀਵਨ/ਇਕੱਲੀ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਤਾਬਕ ਨਵਿਆਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਕੰਬੀ ਉਤਪਾਦ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਦੇਵਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਚੈਨਲਾਂ, ਦਲਾਲਾਂ ਤੇ ਸਾਂਝੇ ਨਿੱਜੀ ਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਬੈਂਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ, ਉਹ ਵਿਚੋਲੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਲਈ ਦੀ ਵੀ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਪਰਮਾਣਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਫੀਚਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਹਰੇਕ ਜੇਖਮ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਕੋਣ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਏਗਾ, ਦੇਵੇਂ ਦੇ ਨਵਿਆਉਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਜਾਂ ਬੀਮਤ ਕੋਲ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚੋਂ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਲਈ ਚੋਣ, ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਖਾਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਕਾਰੋਬਾਰ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ IT ਸਿਸਟਮ ਮਜ਼ਬੂਤ ਤੇ ਰੁਕਾਵਟ ਰਹਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੇਵਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਕਾਫ਼ੀ ਡਾਟਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ IRDAI ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਡਾਟਾ ਤਿਆਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

1. ਪੈਕੇਜ ਨੀਤੀਆਂ

ਪੈਕੇਜ ਜਾਂ ਅੱਮਬਰੇਲਾ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਇੱਕਠੀਆਂ ਇੱਕ ਇੱਕਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਧੀਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਹੋਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਵਰਗਾਂ ਲਈ, ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਘਰ-ਬਾਰ ਪਾਲਸੀ, ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਪਾਲਸੀ, ਦਫ਼ਤਰ ਪੈਕੇਜ ਪਾਲਸੀ ਆਦਿ, ਉਪਲੱਬਧ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੀ ਕਈ ਭੌਤਿਕ ਸੰਪੱਤੀਆਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਮਾਰਤ, ਸਾਮਾਨ ਆਦਿ। ਇੰਡ ਦੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਲਾਈਨਾਂ ਜਾਂ ਦੇਣਦਾਰੀ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਪੈਕੇਜ ਪਾਲਸੀ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਬੀਮਾਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਫਾਇਦਿਆਂ ਨੂੰ ਹਰਜਾਨਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜੋੜਨ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਅਤੇ ਹਰਜਾਨਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਨਾਲ ਹਸਪਤਾਲ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਨਕਦ ਫਾਇਦੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਯਾਤਰਾ ਬੀਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਾਲਸੀ ਵੀ ਪੈਕੇਜ ਪਾਲਸੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਨਾ ਕੇਵਲ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਬੀਮਾਰੀ / ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਮੌਤ / ਅਪੰਗਤਾ ਫਾਇਦੇ, ਸਮਾਨ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਜਾਂ ਗੁਆਚਣ, ਪਾਸਪੋਰਟ ਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਗੁਆਚਣ, ਜਾਇਦਾਦ / ਨਿੱਜੀ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਤੀਜੀ ਧਰ ਦੇਣਦਾਰੀ, ਯਾਤਰਾ ਰੱਦ ਹੋਣ ਜਾਂ ਹਾਈਜੈਕ ਹੋਣ ਦੇ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ।

J. ਗਰੀਬ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਲਘੂ ਬੀਮਾ ਤੇ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ

ਲਘੂ-ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਪੇਂਡੂ ਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਰਸਮੀ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਆਮਦਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਲਈ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਘੱਟ ਆਮਦਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਸਮਾਜ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਕੋਈ ਸਿਹਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ, ਇਹ ਘੱਟ ਮੁੱਲ ਉਤਪਾਦ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਸਹਿਣਯੋਗ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਤੇ ਫਾਇਦਾ ਪੈਕੇਜ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਜੋਖਿਮਾਂ ਤੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਲਘੂ ਬੀਮਾ IRDA ਲਘੂ ਬੀਮਾ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 2005 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਉਤਪਾਦ ਥੋੜ੍ਹੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ 30,000 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ IRDA ਲਘੂ-ਬੀਮਾ ਨਿਯਮ 2005 ਦੇ ਤਹਿਤ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੰਝ ਦੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਗਠਨਾਂ ਜਾਂ ਗ਼ੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨਾਂ (ਐਨਜੀਓ) ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਗਰੁੱਪ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। IRDA ਦੇ ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਖੇਤਰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੀ ਤਹਿਸੁਦਾ ਹਿੱਸਾ ਲਘੂ-ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਲਈ ਵੇਚਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਪਾਲਸੀਆਂ ਪੀਐਸਯੂ ਵਲੋਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਗਰੀਬ ਭਾਗ ਦੇ ਲਈ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਮੁਤਾਬਕ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

1. ਜਨ ਅਰੋਗਤਾ ਬੀਮਾ ਨੀਤੀ

ਜਨ ਅਰੋਗਤਾ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਫੀਚਰ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ:

- ਇਹ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਗਰੀਬ ਭਾਗਾਂ ਲਈ ਸਸਤਾ ਮੈਡੀਕਲ ਬੀਮਾ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
- ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਿੱਜੀ ਮੈਡੀਕਲ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਕਿਸਮ ਮੁਤਾਬਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਕੱਤਰ ਕੀਤਾ ਬੇਨਸ ਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਚੈਕ-ਅਪ ਫਾਇਦੇ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਹਨ।
- ਪਾਲਸੀ ਨਿੱਜੀ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ।
- ਉਮਰ ਹੱਦ ਪੰਜ ਤੋਂ 70 ਸਾਲ ਹੈ।
- ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਮਾਪਿਆਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਹੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- ਹਰੇਕ ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਲਈ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ 5,000 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਣਯੋਗ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਸਾਰਣੀ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 2.1

ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ	46 ਸਾਲ ਤੱਕ	46-55	56-65	66-70
ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਮੁੱਖੀ	70	100	120	140
ਜੀਵਨ-ਸਾਥੀ	70	100	120	140
25 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਦੇ ਨਿਰਭਰ ਬੱਚੇ	50	50	50	50
2+1 ਨਿਰਭਰ ਬੱਚੇ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ	190	250	290	330
2+2 ਨਿਰਭਰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ	240	300	340	380

- ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੈਕਸ਼ਨ) 80ਡੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਟੈਕਸ ਫਾਇਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ।
- ਪਾਲਸੀ ਉੱਤੇ ਸਰਵਿਸ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

2. ਵਿਆਪਕ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮ (UHS)

ਇਹ ਪਾਲਸੀ 100 ਜਾਂ ਵੱਧ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਲਈ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ। ਹੁਣ ਨਿੱਜੀ UHS ਪਾਲਸੀਆਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਫਾਇਦੇ

ਵਿਆਪਕ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮ ਦੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ:

• ਮੈਡੀਕਲ ਧਨ-ਵਾਪਸੀ

ਇਹ ਪਾਲਸੀ 30,000 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀ / ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਧਨ-ਵਾਪਸ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਧੀਨ-ਹੱਦਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 2.2

ਤੱਥ	ਹੱਦ
ਕਮਰਾ, ਬੋਰਡਿੰਗ ਖਰਚੇ	ਹਰ ਰੋਜ਼ 150/- ਰੁਪਏ ਤੱਕ
ਜੇ ICU ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ	ਹਰ ਰੋਜ਼ 300/- ਰੁਪਏ ਤੱਕ
ਸਰਜਨ, ਐਨਾਸਥੈਟਿਸਕ, ਸਲਾਹਕਾਰ, ਮਾਹਿਰ ਫੀਸਾਂ, ਨਰਸਿੰਗ ਖਰਚੇ	4,500 ਰੁਪਏ ਹਰ ਬੀਮਾਰੀ / ਸੱਟ ਲਈ
ਸੁੰਨਤਾ, ਖੂਨ, ਆਕਸੀਜਨ, ਓਟੀ ਖਰਚੇ, ਦਵਾਈਆਂ, ਜਾਂਚ ਪਦਾਰਥ ਤੇ ਐਕਸ-ਰੇ, ਡਾਇਲਿਸਿਸ, ਰੇਡਿਓਥਰੈਪੀ ਕੀਮੋਥਰੈਪੀ, ਪੇਸਮੇਕਰ ਦੇ ਖਰਚੇ, ਨਕਲੀ ਅੰਗ ਆਦਿ।	4,500 ਰੁਪਏ ਹਰ ਬੀਮਾਰੀ / ਸੱਟ ਲਈ

ਕਿਸੇ ਵੀ ਇੱਕ ਬੀਮਾਰੀ ਲਈ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕੁੱਲ ਖਰਚੇ	ਰੁਪਏ 15,000/- ਤੱਕ
--	-------------------

• ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ

ਹਾਦਸੇ ਕਰਕੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਮਾਊ ਮੁਖੀ (ਫਰਦ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਨਾਂ ਮੁਤਾਬਕ) ਦੀ ਮੌਤ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ:
Rs.25,000/-

• ਅਪੰਗਤਾ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ

ਜੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲਾ ਮੁਖੀ ਹਾਦਸੇ / ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਰਹਿਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਉਡੀਕ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹਰ ਦਿਨ ਲਈ 50/- ਰੁਪਏ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ 15 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

• ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ

ਸਾਰਣੀ 2.3

ਮੈਂਬਰਗੀ	ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ
ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ	ਸਾਲਨਾ ਰੁਪਏ 365/-
ਪੰਜ ਮੈਂਬਰ ਤੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਤਿੰਨ ਬੱਚਿਆਂ ਸਮੇਤ)	ਸਾਲਨਾ ਰੁਪਏ 548/-
ਸੱਤ ਮੈਂਬਰ ਤੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ (ਪਹਿਲੇ ਤਿੰਨ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਮਾਪਿਆਂ ਸਮੇਤ)	ਸਾਲਨਾ ਰੁਪਏ 730/-
ਬੀਪੀਐਲ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਸਬਸਿਡੀ	ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾਂ ਤੋਂ ਹੇਠ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਸਬਸਿਡੀ ਦੇਵੇਗੀ।

K. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਯੋਜਨਾ

ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਈ ਸਿਹਤ ਸਕੀਮਾਂ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਖਾਸ ਸੂਬਿਆਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਿਹਤ ਫਾਇਦਿਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਵਾਸਥ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। RSBY ਨੂੰ ਮਜ਼ਦੂਰ ਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਗਰੀਬ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਹੇਠਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ (BPL) ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਵਾਸਥ ਬੀਮਾ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਫੀਚਰ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ:

- a. ਕੁੱਲ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ 30,000 ਪ੍ਰਤੀ ਬੀਪੀਐਲ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਪਰਿਵਾਰ ਫਲੇਟਰ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਹੈ।
- b. ਪਹਿਲਾਂ-ਮੌਜੂਦ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- c. ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧੀ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੇ ਸਰਜਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਜੇ ਕਿ ਡੋ-ਕੇਅਰ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ
- d. ਸਭ ਮਾਨਤਾ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ।
- e. ਸਮਾਰਟ ਕਾਰਡ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ
- f. ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ।
- g. ਹਰ ਵਾਰ ਦੌਰਾ ਕਰਨ ਲਈ 100/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਯਾਤਰਾ ਭੱਤਾ।
- h. ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।
- i. ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀ ਬੋਲੀ ਰਾਹੀਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- j. ਪਬਲਿਕ ਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਲਾਭਪਾਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- k. ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ 3:1 ਅਨੁਪਾਤ ਨਾਲ ਝੱਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਹਰੇਕ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ 565/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।
- l. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਯੋਗਦਾਨ: ਸਾਲਨਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ 25 ਫੀਸਦੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ 750 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ।
- m. ਲਾਭਪਾਤਰ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਫੀਸ/ਨਵਿਆਉਣ ਫੀਸ ਵਜੋਂ 30/- ਰੁਪਏ ਸਾਲਨਾ ਦੇਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
- n. ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਖਰਚੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਝੱਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

- o. ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਹਰੇਕ ਲਾਭਪਾਤਰ ਲਈ ਸਮਾਰਟ ਕਾਰਡ ਦਾ ਵਾਧੂ ਖਰਚਾ 60/- ਰੁਪਏ ਵੱਖਰਾ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ।
- p. ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਸਮਾਰਟ ਕਾਰਡ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੇ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸਕਰਕੇ, ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਮਾਰਟ ਨੂੰ ਖਾਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਫਰਵਰੀ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਕੀਮ 1 ਅਪਰੈਲ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗੀ।
- q. ਸਕੀਮ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦੀ 31 ਮਾਰਚ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੱਕ ਰਹੇਗੀ। ਇਹ ਉਸ ਖਾਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਸਕੀਮ ਦੀ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸਕਰਕੇ ਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਰਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦਾਰੀ ਕੀਤੇ ਕਾਰਡਾਂ ਲਈ ਅੰਤਮ ਮਿਤੀ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦੀ 31 ਮਾਰਚ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਟੀਪੀਏ ਜਾਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਸੂਚੀਬੱਧ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੋਈ ਵੀ ਬੀਮਾਰ ਨੂੰ ਬੀਮਾਰੀ ਲਈ ਨਿਰੰਤਰ ਸਮੇਂ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 60 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਮੁੜ-ਬੀਮਾਰ ਹੋਣਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ।

L. ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬੀਮਾ ਯੋਜਨਾ

ਨਿੱਜੀ ਹਾਦਸਾ ਮੌਤ ਤੇ ਅਪੰਗਤਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬੀਮੇ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਹੁਣ ਹੀ ਐਲਾਨੀ PMSBY ਨੇ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਕੀਮ ਵੇਰਵੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਹਨ:

ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਪਹੁੰਚ: ਭਾਗ ਲੈਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ 18 ਤੋਂ 70 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਭ ਬੱਚਤ ਬੈਂਕ ਖਾਤਾ ਧਾਰਕ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਭਾਗ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗ਼ੈਰ-ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨਾਲ ਜੁੜਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਇੰਝ ਦੀ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਮਾਸਟਰ ਪਾਲਸੀ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਹੀ ਬੱਚਤ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਰਾਹੀਂ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੈਂਕ ਰਾਹੀਂ ਭਾਗ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਦਿੱਤਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਲਈ ਅਧਾਰ ਮੂਲ KYC ਹੋਵੇਗਾ।

ਦਾਖਲਾ ਸਾਧਨ / ਅੰਤਰਾਲ: ਸੁਰੱਖਿਆ 1 ਜੂਨ ਤੋਂ 31 ਮਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਸਾਲ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਹਰ ਸਾਲ 31 ਮਈ ਤੱਕ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫਾਰਮਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਯਤ ਬੱਚਤ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਤੋਂ ਭਾਗ ਲੈਣ/ ਆਟੋ-ਡੇਬਿਟ ਦੀ ਚੋਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਲਈ 31 ਅਗਸਤ 2015 ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਭਾਗ ਲੈਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ, 30 ਨਵੰਬਰ 2015, ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੂਰੇ ਸਾਲਨਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਉੱਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣਾ ਖਾਸ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉੱਤੇ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਅਨਿਸਚਿਤ / ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਲੰਮੀ ਚੋਣ / ਆਟੋ-ਡੇਬਿਟ ਕਰ ਸਲਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਤਜਰਬੇ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਸੇਧ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਸਕੀਮ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਢੰਗਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਗਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਕੀਮ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਦੁਬਾਰਾ ਭਾਗ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਾਲ ਦਰ ਸਾਲ ਤੋਂ ਯੋਗ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸੀ, ਸਕੀਮ ਦੇ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਤੱਕ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਗੇ।

ਬੀਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਫਾਇਦੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਹਨ :

ਫਾਇਦੇ ਦੇ ਸਾਰਣੀ	ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ
ਮੌਤ	ਰੁ. 2 ਲੱਖ
ਦੇਵਾਂ ਅੱਖਾਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੇ ਨਾ-ਠੀਕ ਹੋਣ ਯੋਗ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਦੇਵਾਂ ਹੱਥਾਂ ਜਾਂ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਇੱਕ ਅੱਖ ਦੀ ਨਿਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੱਥ ਜਾਂ ਪੈਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋਣਾ	ਰੁ: 2 ਲੱਖ
ਇੱਕ ਅੱਖ ਦੀ ਨਿਗ੍ਹਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੇ ਨਾ-ਠੀਕ ਹੋਣ	ਰੁ: 1 ਲੱਖ

ਯੋਗ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋਣ ਜਾਂ ਇੱਕ ਹੱਥ ਜਾਂ ਪੈਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋਣ।	
---	--

sms, ਈਮੇਲ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਦੌਰਾ ਕਰਕੇ ਭਾਗ ਲੈਣ ਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ: ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ ਲਈ ਸਾਲਨਾ 12/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਖਾਤਾ ਧਾਰਕ ਦੇ ਬੱਚਤ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਤੋਂ 'ਆਟੋ ਡੇਬਿਟ' ਸਹੂਲਤ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਕਿਸ਼ਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਹਰ ਸਾਲ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਮੇਂ ਲਈ 1 ਜੂਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੱਟਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ, ਜੇ ਆਟੋ ਡੇਬਿਟ 1 ਜੂਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਆਟੋ ਡੇਬਿਟ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਭਾਗ ਲੈਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬੈਂਕਾਂ ਉਸ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨਗੀਆਂ, ਜਦੋਂ ਆਟੋ ਡੇਬਿਟ ਚੋਣ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਤਰਜੀਹੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਹਰ ਸਾਲ ਦੀ ਮਈ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਰਲਮ ਨੂੰ ਉਸ ਮਹੀਨੇ ਹੀ ਬੀਮਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਦੇਣੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਸਾਲਨਾ ਸੋਧਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਾਧਾ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਖਤਮ ਕਰਨੀ: ਮੈਂਬਰ ਲਈ ਹਾਦਸਾ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਖਤਮ ਹੋਵੇਗੀ:

1. ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਉਮਰ 70 ਸਾਲ ਦੀ ਹੋਣ ਉੱਤੇ (ਉਮਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਉੱਤੇ) ਜਾਂ
2. ਬੈਂਕ ਨਾਲ ਖਾਤਾ ਬੰਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨਾਕਾਫੀ ਬਕਾਇਆ ਰੱਖਣ ਜਾਂ
3. ਜੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਾਤੇ ਰਾਹੀਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲੈਣ ਦੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਜੇ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਿਸੇ ਤਕਨੀਕੀ ਕਾਰਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੇਣ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਅਧੂਰਾ ਬਕਾਇਆ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਮਾਮਲੇ ਕਰਕੇ, ਰੁਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਸਾਲਨਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਮਿਲਣ ਤੇ ਮੁੜ-ਚਾਲੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਜੇਕਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਜੇਕਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਵੇਗਾ।

M. ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਨ ਧਨ ਯੋਜਨਾ

ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਇਹ ਵਿੱਤੀ ਦਾਖਲਾ ਮੁਹਿੰਮ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ 28 ਅਗਸਤ 2014 ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਦਿਨ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦੌਰਾਨ 15 ਅਗਸਤ 2014 ਨੂੰ ਬੈਂਕਿੰਗ ਬੱਚਤ ਤੇ ਜ਼ਮ੍ਹਾਂ ਖਾਤਿਆਂ, ਭਿਜਵਾਉਣ, ਕਰੈਡਿਟ, ਬੀਮਾ ਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਈ ਸਸਤੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਸਕੀਮ ਨੇ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦੌਰਾਨ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਸੰਸਾਰ ਰਿਕਾਰਡ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬੈਂਕ ਦੇ ਧੰਦੇ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸੀ

ਖਾਤਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੈਂਕ ਬਰਾਂਚ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ (ਬੈਂਕ ਮਿਤਰਾ) ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। PMJDY ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਫ਼ਰ ਬਕਾਏ ਨਾਲ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ, ਜੇ ਖਾਤਾਧਾਰਕ ਚੈਕ-ਬੁੱਕ ਲੈਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਬਕਾਇਆ ਹੱਦ ਪੂਰੀ ਰੱਖਣੀ ਹੋਵੇਗੀ।

PMJDY ਸਕੀਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਖਾਸ ਫਾਇਦੇ

1. ਜ਼ਮ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਆਜ
2. 1.00 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦਾ ਹਾਦਸਾ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ
3. ਕਿਸੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਬਕਾਏ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ।
4. 30,000/- ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ
5. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸੈਖੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਨ ਟਰਾਂਸਫਰ
6. ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੀਮਾਂ ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰ ਇਹਨਾਂ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧਾ ਫਾਇਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਗੇ।
7. ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਖਾਤੇ ਨੂੰ ਤਲੱਸੀਬਖਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚਾਲੂ ਰੱਖਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਓਵਰ-ਡਰਾਫਟ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ
8. ਪੈਨਸ਼ਨ, ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਲਈ ਵਰਤੋਂ
9. ਹਾਦਸਾ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ
10. ਰੁਪੈ (RuPay) ਡੇਬਿਟ ਕਾਰਡ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 45 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
11. 5000/- ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦੀ ਓਵਰਡਰਾਫਟ ਸਹੂਲਤ ਕੇਵਲ ਹਰੇਕ ਘਰ ਲਈ ਇੱਕ ਖਾਤੇ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਮਿਲੇਗੀ, ਔਰਤ ਦੇ ਖਾਤੇ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

13 ਮਈ 2015 ਮੁਤਾਬਕ, 16,918 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਨਾਲ 15.59 ਕਰੋੜ ਖਾਤੇ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 8.50 ਕਰੋੜ ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਫ਼ਰ ਬਕਾਏ ਨਾਲ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ।

N. ਨਿੱਜੀ ਹਾਦਸਾ ਤੇ ਅਪੰਗਤਾ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ

ਨਿੱਜੀ ਹਾਦਸਾ (PA) ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਚਾਨਕ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਅਤੇ ਅਪੰਗਤਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਕਸਰ ਇਹ ਪਾਲਸੀਆਂ ਹਾਦਸਾ ਫਾਇਦਿਆਂ ਨਾਲ ਮੈਡੀਕਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਕੋਈ ਰੂਪ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪੀਏ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਮੌਤ ਫਾਇਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਦਾ 100% ਭੁਗਤਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਪੰਗਤਾ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪੱਕੀ ਅਪੰਗਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਦੇ ਸਥਿਰ ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਰਜ਼ੀ ਅਪੰਗਤਾ ਲਈ ਹਫ਼ਤੇਵਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਹਫ਼ਤੇਵਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦੀ ਸਥਿਰ ਰਕਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੱਦ, ਜਿਸ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ।

1. ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਪੰਗਤਾ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ

ਅਪੰਗਤਾ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਪਾਲਸੀ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

- i. **ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕੁੱਲ ਅਪੰਗਤਾ (PTD):** ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਜੀਵਨ ਭਰ ਲਈ ਚਾਰ ਅੰਗਾਂ, ਬੇਹੋਸੀ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਦੋਵੇਂ ਅੱਖਾਂ/ਦੋਵੇਂ ਹੱਥਾਂ/ਦੋ ਅੰਗਾਂ ਜਾਂ ਇੱਕ ਹੱਥ ਤੇ ਇੱਕ ਅੱਖ ਤੇ ਇੱਕ ਲੱਤ ਜਾਂ ਇੱਕ ਹੱਥ ਤੇ ਇੱਕ ਲੱਤ ਨੂੰ ਅਧਰੰਗ ਹੋਣਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ।
- ii. **ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਧੂਰੀ ਅਪੰਗਤਾ (ਪੀਪੀਡੀ):** ਜੀਵਨ ਭਰ ਲਈ ਅਧੂਰੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਪੰਗ ਹੋਣਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਂਗਲਾਂ, ਪੈਰਾਂ ਦੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ, ਫੈਲੰਜ ਆਦਿ ਹੋਣਾ।
- iii. **ਆਰਜ਼ੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕੁੱਲ ਅਪੰਗਤਾ (ਟੀਟੀਡੀ):** ਆਰਜ਼ੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪੂਰੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਪੰਗ ਹੋਣਾ। ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਇਹ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਅਪੰਗਤਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਗਾਹਕ ਕੇਵਲ ਮੌਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਮੌਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ ਪੱਕੀ ਅਪੰਗਤਾ ਜਾਂ ਮੌਤ ਤੇ ਪੱਕੀ ਅਪੰਗਤਾ ਅਤੇ ਆਰਜ਼ੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਅਪੰਗਤਾ ਵਿੱਚੋਂ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

2. ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ

PA ਪਾਲਸੀਆਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਅਕਸਰ ਸ਼ੁੱਧ ਮਹੀਨੇਵਾਰ ਆਮਦਨ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਤਹਿ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ, ਇਹ ਸ਼ੁੱਧ ਮਹੀਨੇਵਾਰ ਆਮਦਨ ਦਾ 60 ਗੁਣਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਕੁਝ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਬਿਨਾਂ ਆਮਦਨ ਪੱਧਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖੇ ਸਥਿਰ ਸਕੀਮ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇੰਝ ਦੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਲਈ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸਕੀਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

3. ਫਾਇਦਾ ਸਕੀਮ

ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਸਕੀਮ ਲਈ, ਪੀਏ ਪਾਲਸੀਆਂ ਯੋਗਦਾਨ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸਕਰਕੇ, ਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪਾਲਸੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦੁਰਘਟਨਾ ਕਰਕੇ ਮੌਤ, ਪੀਟੀਡੀ, ਪੀਪੀਡੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਸਭ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

4. ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਪਹੁੰਚ

ਇਹ ਪਾਲਸੀਆਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਵਧਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹਾਦਸਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਤੇ ਹੋਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੈਡੀਕਲ / ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਿਹਤ ਪਾਲਸੀਆਂ ਹਨ। ਇੰਝ ਦੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਕੇਵਲ ਹਾਦਸਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

5. ਮੁੱਲ ਐਡ-ਆਨ ਫਾਇਦੇ

ਨਿੱਜੀ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਕਈ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਮੁੱਲ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੇ ਫਾਇਦੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਖਰਚ, ਮਨੁੱਖੀ ਅੰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਦਾ ਖਰਚ, ਸਥਿਰ ਰਕਮ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਫਾਇਦੇ ਅਤੇ ਐਮਬੂਲੈਂਸ ਖਰਚੇ ਅਸਲ ਜਾਂ ਸਥਿਰ ਹੱਦ ਮੁਤਾਬਕ, ਜੋ ਵੀ ਘੱਟ ਹੋਵੇ।

6. ਅਲਹਿਦਾ

ਨਿੱਜੀ ਹਾਦਸਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਮ ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ ਹਨ:

- i. ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਜੂਦ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪੰਗਤਾ
- ii. ਦਿਮਾਗੀ ਸਮੱਸਿਆ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਬੀਮਾਰੀ ਕਰਕੇ ਮੌਤ ਜਾਂ ਅਪੰਗਤਾ
- iii. ਜਿਨਸੀ ਬੀਮਾਰੀਆਂ, ਜਿਨਸੀ ਟਰਾਂਸਮਿਟ ਹੋਈਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ, ਏਡਜ਼ ਜਾਂ ਮਨੋਰੋਗ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਕਰਕੇ।
- iv. ਰੇਡੀਏਸ਼ਨ, ਲਾਗ, ਜ਼ਹਿਰ ਰਾਹੀਂ ਮੌਤ ਜਾਂ ਅਪੰਗਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਇਹ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹੋਵੇ।
- v. ਬੀਮਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਮੈਂਬਰ ਵਲੋਂ ਮੁਜ਼ਰਮਾਨਾ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਲੱਗੀ ਕੋਈ ਵੀ ਸੱਟ।

- vi. ਜੰਗ, ਧਾਵੇ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਮਲਾਵਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕਰਕੇ (ਭਾਵੇਂ ਜੰਗ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ), ਖਾਨਾਜੰਗੀ, ਵਿਦਰੋਹ, ਇਨਕਲਾਬ, ਸਾਜ਼ਸ, ਫੌਜੀ ਗ਼ਦਰ, ਕਬਜ਼ਾ, ਫ਼ੜਨਾ, ਕੈਦ ਕਰਨ, ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਾਦਸੇ ਨਾਲ ਲੱਗਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਤੋਂ ਮੌਤ ਜਾਂ ਅਪੰਗਤਾ ਜਾਂ ਸੱਟ।
- vii. ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀ ਵਲੋਂ ਗ਼ੈਰ-ਇਰਾਦਤਨ ਕਤਲ ਦੇ ਜੁਰਮ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣ ਉੱਤੇ। ਪਰ, ਬਹੁਤੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਕਤਲ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਬੀਮਤ ਖੁਦ ਮੁਜ਼ਰਮਾਨਾ ਸਰਗਰਮੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਹਾਦਸਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- viii. ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਨਮ ਜਾਂ ਗਰਭ ਤੋਂ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਰਾਹੀਂ, ਦੋ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੌਤ/ਅਪੰਗਤਾ/ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।
- ix. ਜਦੋਂ ਕਿ ਬੀਮਤ/ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਡ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦਾ ਜਾਂ ਸਿਖਲਾਈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਫੌਜੀ ਬਰਾਂਚ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਅਮਨ ਜਾਂ ਜੰਗ ਵਿੱਚ।
- x. ਜਾਣ-ਬੁਝ ਕੇ ਖੁਦ-ਸੱਟ ਮਾਰਨੀ, ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਜਾਂ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ (ਵਾਜਬ ਜਾਂ ਗ਼ੈਰ-ਵਾਜਬ ਢੰਗ ਨਾਲ)
- xi. ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ
- xii. ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਜਾਂ ਗੁਬਾਰਾ ਉਡਾਉਣ ਦੌਰਾਨ, ਪਹਾੜ ਚੜ੍ਹਨ ਦੌਰਾਨ, ਪਹਾੜ ਉਤਰਨ ਦੌਰਾਨ, ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਸੰਸਸ਼ੁਦਾ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਹਵਾਈਜਹਾਜ਼ ਜਾਂ ਗੁਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰੀ ਦੇ ਵਜੋਂ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ (ਕਿਰਾਇਆ ਦੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਢੰਗ ਨਾਲ) ਕਰਨੀ।

ਕੁਝ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਡਰਾਇਵਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਹੀਕਲ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ

ਪੀਏ ਪਾਲਸੀਆਂ ਨਿੱਜੀ, ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਗਰੁੱਪ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪਰਿਵਾਰ ਪੈਕੇਜ ਸੁਰੱਖਿਆ

ਪਰਿਵਾਰ ਪੈਕੇਜ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

- ਕਮਾਊ ਮੈਂਬਰ (ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀ) ਤੇ ਜੀਵਨ-ਸਾਥੀ, ਜੇ ਕਮਾਈ ਹੈ: ਹਰੇਕ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਪੂੰਜੀ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹੱਦ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

- ਜੀਵਨ-ਸਾਥੀ (ਜੇ ਕਮਾਉ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ): ਅਕਸਰ ਕਮਾਉ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਪੂੰਜੀ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਦਾ 50 ਫੀਸਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਤਹਿ ਕੀਤੀ ਉੱਪਰੀ ਹੱਦ 1,00,00 ਜਾਂ ਰੁ. 3,00,000 ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- ਬੱਚੇ (5 ਸਾਲ ਤੋਂ 25 ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਉਮਰ): ਅਕਸਰ ਕਮਾਉ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਪੂੰਜੀ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉ ਰਕਮ ਦਾ 25 ਫੀਸਦੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਤਹਿ ਕੀਤੀ ਉੱਪਰੀ ਹੱਦ ਹਰੇਕ ਬੱਚੇ ਲਈ 50,000 ਰੁਪਏ ਹੈ।

ਗਰੁੱਪ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹਾਦਸਾ ਪਾਲਸੀਆਂ

ਗਰੁੱਪ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹਾਦਸਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਅਕਸਰ ਵਰ੍ਹੇ-ਗੰਢ ਉੱਤੇ ਨਵਿਆਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਲਨਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ, ਗ਼ੈਰ-ਜੀਵਨ ਤੇ ਇਕੱਲੇ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਖਾਸ ਘਟਨਾਵਾਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਮਿਆਦ ਨਾਲ ਗਰੁੱਪ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹਾਦਸਾ ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਗਰੁੱਪ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ:

- ਮਾਲਕ ਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਰਿਸ਼ਤੇ
ਇਹ ਪਾਲਸੀਆਂ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕੰਪਨੀਆਂ, ਸੰਗਠਨਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ:
 - ਖਾਸ ਕੰਪਨੀਆਂ
 - ਆਮ ਕੰਪਨੀਆਂ
- ਗ਼ੈਰ ਕੰਪਨੀ-ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਸੰਬੰਧ
ਇਹ ਪਾਲਸੀਆਂ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ, ਕਲੱਬਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ:
 - ਖਾਸ ਮੈਂਬਰ
 - ਮੈਂਬਰ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ
 (ਨੋਟ: ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ)

ਹੱਡੀ ਟੁੱਟ ਪਾਲਸੀ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਲ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ

ਇਹ ਖਾਸ ਪੀਏ (PA) ਪਾਲਸੀ ਹੈ। ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਹੱਡੀਆਂ ਟੁੱਟਣ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

- i. ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹਰੇਕ ਟੁੱਟੀ ਹੋਈ ਹੱਡੀ ਦੇ ਲਈ ਸਥਿਰ ਫਾਇਦਾ ਜਾਂ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਦਾ ਫੀਸਦੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
 - ii. ਫਾਇਦੇ ਦੀ ਰਕਮ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੱਡੀ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹੱਡੀ ਟੁੱਟਣ ਦੀ ਕਿਸਮ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ।
 - iii. ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਜਟਿਲ ਹੱਡੀ ਟੁੱਟਣ ਲਈ ਫਾਇਦੇ ਦਾ ਫੀਸਦੀ ਆਮ ਹੱਡੀ ਟੁੱਟਣ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੱਟ ਦੀ ਹੱਡੀ ਲਈ ਫਾਇਦੇ ਦਾ ਫੀਸਦੀ ਉਂਗਲ ਦੀ ਹੱਡੀ ਲਈ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਫਾਇਦੇ ਦੇ ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗਾ।
 - iv. ਪਾਲਸੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਤਹਿ ਕੀਤੇ ਸਥਿਰ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਘਾਟੇ ਲਈ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖਾਣਾ, ਗੁਸਲਖਾਨੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਤਿਆਰ ਹੋਣਾ, ਸਵੈਕਾਬੂ (ਪੇਸ਼ਾਬ ਜਾਂ ਮਲ ਰੋਕਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥ) ਜਾਂ ਅਚੱਲਤਾ, ਤਾਂ ਕਿ ਬੀਮਤ ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਖਰਚੇ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖ ਸਕੇ।
 - v. ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਸਪਤਾਲ ਨਕਦ ਫਾਇਦਾ ਅਤੇ ਹਾਦਸਾ ਮੌਤ ਫਾਇਦਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਤੇ ਫਾਇਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਕੀਮਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ।
-

0. ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਯਾਤਰਾ ਬੀਮਾ

1. ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਲੋੜ

ਕਾਰੋਬਾਰ, ਛੁੱਟੀਆਂ ਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹਾਦਸੇ, ਸੱਟ ਜਾਂ ਬੀਮਾਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਡੀਕਲ ਦੇਖਭਾਲ ਦਾ ਖਰਚਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ, ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਹਾਦਸਾ / ਬੀਮਾਰੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇ। ਇੰਝ ਦੇ ਬਦਕਿਸਮਤ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਯਾਤਰਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਜਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਿਹਤ ਤੇ ਹਾਦਸਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ।

2. ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਪਹੁੰਚ

ਇੰਝ ਦੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਕਸਦ ਦੁਰਘਟਨਾ ਤੇ ਬੀਮਾਰੀ ਫਾਇਦਾ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਪਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਬਹੁਤੇ ਉਤਪਾਦ ਇੱਕ ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਨਾਲ ਕਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਪੈਕੇਜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

- i. ਦੁਰਘਟਨਾ ਮੌਤ/ ਅਪੰਗਤਾ
- ii. ਬੀਮਾਰੀ / ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚੇ
- iii. ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਾਮਾਨ ਦਾ ਗੁਆਚਣਾ
- iv. ਚੈਕ ਕੀਤੇ ਸਾਮਾਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਜਾਂ ਗੁਆਚਣਾ
- v. ਪਾਸਪੋਰਟ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਗੁੰਮ ਹੋਣੇ
- vi. ਜਾਇਦਾਦ / ਨਿੱਜੀ ਨੁਕਸਾਨ ਆਦਿ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰ ਦੇਣਦਾਰੀ
- vii. ਯਾਤਰਾ ਰੱਦ ਹੋਣੀ
- viii. ਅਗਵਾ ਲਈ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ

3. ਸਕੀਮਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ

ਹਰਮਨਪਿਆਰੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਹਨ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੇ ਛੁੱਟੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ, ਸਿੱਖਿਆ ਸਕੀਮ ਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸਕੀਮਾਂ।

4. ਇਹ ਬੀਮਾ ਕੌਣ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਜਾਂ ਘਰੇਲੂ ਯਾਤਰਾ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਗ਼ੈਰ-ਜੀਵਨ ਤੇ ਇਕੱਲੀਆਂ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਕੱਲੇ ਉਤਪਾਦ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਿਹਤ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਐਡ-ਆਨ

ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਐਡ-ਆਨ ਲਈ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਫਾਇਲ ਕਰਨ ਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਪਾਲਣਾ ਅਧੀਨ ਅਥਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

5. ਕੋਣ ਪਾਲਸੀ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਕਾਰੋਬਾਰ, ਛੁੱਟੀਆਂ ਜਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਇਹ ਪਾਲਸੀ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਕਰਾਰ ਉੱਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਵੀ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ।

6. ਬੀਮਤ ਰਕਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ

ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ 100,000 ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਤੋਂ 500,000 ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਕਾਸ, ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਲਈ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਭਾਗ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਮੁੱਖ ਹਨ। ਹੋਰ ਭਾਗਾਂ ਲਈ, ਐਸ.ਆਈ ਦੇਣਦਾਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਲਈ ਉਮੀਦ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਭਾਰਤੀ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨੈਕਰੀ ਸਕੀਮ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਡਾਲਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਕੀਮਾਂ ਅਕਸਰ ਦੋ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ:

- ✓ ਅਮਰੀਕਾ / ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਲਈ
- ✓ ਅਮਰੀਕਾ / ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸਮੇਤ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਲਈ

ਕੁਝ ਉਤਪਾਦ ਕੇਵਲ ਏਸ਼ੀਆਈ, ਸ਼ੇਗੇਨ ਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

1. ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਅਕਸਰ ਯਾਤਰੀ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ

ਇਹ ਇੱਕ ਸਾਲਨਾ ਪਾਲਸੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ / ਮਾਲਕ ਆਪਣੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਪਾਲਸੀਆਂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਅਕਸਰ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਯਾਤਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਲੋਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਾਰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਹਵਾਈ ਯਾਤਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਰਹਿਣ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੱਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਿਣਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹਰਮਨਪਿਆਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ ਸਾਲਨਾ ਐਲਾਨਣ ਪਾਲਸੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਇਨਸਾਨੀ ਘੰਟੇ / ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਐਲਾਨ ਨੂੰ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਉੱਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਮੁਤਾਬਕ ਹਫ਼ਤੇਵਾਰ / ਪੰਦਰਾਦਿਨਾਂ ਲਈ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਗੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਡਜੱਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਾਲਸੀ ਲਾਗੂ ਰਹਿਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੀ ਵੀ ਸਹੂਲਤ ਵਾਧੂ ਪੇਸ਼ਗੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੈ, ਜੋ ਇਹ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਕੇਵਲ ਵਪਾਰਕ ਅਤੇ ਛੁੱਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

OMP ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਮ ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ-ਮੌਜੂਦ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਅਲਾਮਤਾਂ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਹਨਾਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦਾਅਵੇ ਕੁੱਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਥੇ ਹਰੇਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਬਹੁਤੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਲਈ ਪਾਲਸੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੈੱਟਵਰਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

P. ਗਰੁੱਪ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ

1. ਗਰੁੱਪ ਪਾਲਸੀ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗਰੁੱਪ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਗਰੁੱਪ ਮਾਲਕ, ਜੋ ਕਿ ਰੁਜ਼ਗਾਰ-ਦਾਤਾ, ਸੰਗਠਨ, ਬੈਂਕ ਦਾ ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਵਿਭਾਗ, ਵਲੋਂ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਇੱਕ ਇਕੱਲੀ ਪਾਲਸੀ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਗਰੁੱਪ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੰਡ ਦੇ ਸਭ ਉਤਪਾਦ ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਇਕਰਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਲ ਹੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਗਰੁੱਪ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਫੀਚਰ - ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਸੁਰੱਖਿਆ

1. ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਪਹੁੰਚ

ਗਰੁੱਪ ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਆਮ ਰੂਪ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਵਲੋਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ-ਸਾਥੀ, ਬੱਚੇ ਤੇ ਮਾਪੇ/ਸੁਹਰੇ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ, ਦੇ ਲਈ ਪਾਲਸੀ ਲੈਣੀ ਹੈ।

2. ਵਿਸ਼ੇਸ਼-ਮੰਤਵ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ

ਗਰੁੱਪ ਪਾਲਸੀਆਂ ਗਰੁੱਪ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਸ-ਮੰਤਵ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਗਰੁੱਪ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਨਿੱਜੀ ਪਾਲਸੀ ਦੀਆਂ ਕਈ ਮਿਆਰੀ ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ ਨੂੰ ਗਰੁੱਪ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

3. ਜਣੇਪਾ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ

ਗਰੁੱਪ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਆਮ ਵਾਧਾ ਜਣੇਪਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਨਿੱਜੀ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਲਈ ਉਡੀਕ ਅੰਤਰਾਲ ਦੇ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗਰੁੱਪ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਉਡੀਕ ਸਮਾਂ ਕੇਵਲ ਨੌਂ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ

ਵੀ ਛੇਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਣੇਪਾ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਦੀ ਡਿਲਵਰੀ ਅਤੇ ਸੀ-ਭਾਗ ਡਿਲਵਰੀ ਦੇ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਰੁ. 25,000 ਤੋਂ 50,000 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਪੂਰੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੱਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

4. ਬੱਚਾ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ

ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਨਿੱਜੀ ਸਿਹਤ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਗਰੁੱਪ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਈ ਵਾਰ ਜਣੇਪਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਪੂਰੀ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਦੇ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

5. ਪਹਿਲਾਂ-ਮੌਜੂਦ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਉਡੀਕ ਸਮਾਂ ਖਤਮ

ਕਈ ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ-ਮੌਜੂਦਾ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ, ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਉਡੀਕ ਸਮੇਂ, ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਉਡੀਕ ਸਮਾਂ, ਪੈਦਾਇਸ਼ੀ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਸ-ਮੰਤਵ ਗਰੁੱਪ ਪਾਲਸੀਆਂ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

6. ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਕੱਢਣਾ

ਗਰੁੱਪ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਵਸੂਲੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਗਰੁੱਪ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਉਮਰ ਪਰੋਫਾਇਲ, ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਆਕਾਰ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਤਜਰਬੇ ਦੇ ਅਧਾਰਿਤ ਉੱਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਤਜਰਬੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਹਰ ਸਾਲ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਬਦਲਦਾ ਹੈ, ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀ ਵਾਧੂ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਗਰੁੱਪਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਿੱਚੋਂ ਗਰੁੱਪ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

7. ਗ਼ੈਰ-ਮਾਲਕ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਗਰੁੱਪ

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ, ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਨੇ ਗਰੁੱਪ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲੈਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਗਰੁੱਪ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਗਰੁੱਪ ਪਾਲਸੀਆਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਗਰੁੱਪ ਮਾਲਕ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਿਚਾਲੇ ਸੰਬੰਧ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਬੈਂਕ ਆਪਣੇ ਬੱਚਤ ਬੈਂਕ ਖਾਤਾ ਧਾਰਕਾਂ ਜਾਂ ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਧਾਰਕਾਂ ਦਾ ਇੱਕਸਾਰ ਗਰੁੱਪ ਬਣਾ ਕੇ ਇੱਕ ਪਾਲਸੀ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਵੱਡਾ ਗਰੁੱਪ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਪਾਲਸੀ ਤੋਂ ਫਾਇਦਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

ਇੱਥੇ ਹਰੇਕ ਨਿੱਜੀ ਖਾਤਾ ਧਾਰਕ ਤੋਂ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਲਈ ਲਿਆ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਬੈਂਕ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਪਾਲਸੀ ਅਤੇ ਚੰਗੀਆਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਸੇਵਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

8. ਕੀਮਤ

ਗਰੁੱਪ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਆਕਾਰ ਅਤੇ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਦਾਅਵਾ ਤਜਰਬੇ ਮੁਤਾਬਕ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਉੱਤੇ ਛੋਟ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗਰੁੱਪ ਬੀਮਾ ਉਲਟ ਚੋਣ ਦੇ ਜੋਖਮ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੂਰੇ ਗਰੁੱਪ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗਰੁੱਪ ਧਾਰਕ ਵਧੀਆ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉੱਤੇ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਹੁਣ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਭਾਗ ਲਈ ਉੱਚ ਘਾਟਾ ਅਨੁਪਾਤ ਹੈ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਦਰਾਂ ਕਰਕੇ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਤੇ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕੁਝ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਹਾਲੇ ਵੀ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਕਿ ਹਾਲਤ ਠੀਕ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਔਖਾ ਹੈ।

9. ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਭੁਗਤਾਨ

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਜਾਂ ਗਰੁੱਪ ਮਾਲਕ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਕਸਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਜਾਂ ਗਰੁੱਪ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਲੋਂ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨਾਲ ਇਕੱਲਾ ਇਕਰਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ/ਗਰੁੱਪ ਮਾਲਕ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਇਕੱਤਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸਭ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

10. ਐਡ-ਆਨ ਫਾਇਦੇ

ਖਾਸ-ਮੰਤਵ ਲਈ ਗਰੁੱਪ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੰਦਾਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਅੱਖਾਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਸਿਹਤ ਜਾਂਚ ਦੀ ਖਰਚੇ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਗੰਭੀਰ ਬੀਮਾਰੀ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਜਾਂ ਸਹਾਇਕ ਫਾਇਦਿਆਂ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸੂਚਨਾ:

IRDAI ਨੇ ਗਰੁੱਪ ਹਾਦਸਾ ਤੇ ਸਿਹਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਗਾਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ਾਂ ਵਲੋਂ ਨਜਾਇਜ਼ ਤੇ ਧਨ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗਰੁੱਪ ਪਾਲਸੀ ਸਕੀਮਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਕੇ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਹੁਣੇ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮਾਂ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਗਰੁੱਪ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਪੂਰੇ ਭਾਗ ਲਈ ਪਾਲਸੀਆਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

ਗਰੁੱਪ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਮੁਤਾਬਕ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

- a) ਗਰੁੱਪ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੇ ਮਕਸਦ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗਰੁੱਪ ਪਰਬੰਧਕ ਕੋਲ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਲੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਜੋਂ ਬੀਮਾ ਪਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- b) ਕੇਵਲ ਬੀਮਾ ਲੈਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਗਰੁੱਪ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- c) ਨਿੱਜੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਰੁੱਪ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਵਸੂਲੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਤੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- d) ਗਰੁੱਪ ਛੇਟਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਸੂਲਿਆ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

2. ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਬਫਰ ਜਾਂ ਫਲੋਟਰ ਸੁਰੱਖਿਆ

ਬਹੁਤੀਆਂ ਗਰੁੱਪ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਹਰੇਕ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਤਹਿਸੂਦਾ ਬੀਮਾ ਰਕਮ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਵੱਧ ਵੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਹਾਲਤ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ। ਇੰਝ ਦੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਬਫਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਰਾਹਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਏ ਖਰਚ ਨੂੰ ਇਹ ਬਫਰ ਰਕਮ ਤੋਂ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਫਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਦਸ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਜਾਂ ਵੱਧ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਰਕਮ ਨੂੰ ਬਫਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕਢਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਸਹੂਲਤ ਕੇਵਲ ਵੱਡੀ ਬੀਮਾਰੀ / ਗੰਭੀਰ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਖਰਚੇ ਲਈ ਸੀਮਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਨਾਲ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ ਵਲੋਂ ਇਹ ਬਫਰ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਉੱਤੇ ਵੀ ਹੱਦ ਤਹਿ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਕਸਰ ਅਸਲ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਤੱਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੰਝ ਦੀ ਬਫਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੱਧ ਆਕਾਰ ਦੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਆਣੇ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਨੂੰ ਘੱਟ ਬੀਮਾ ਰਕਮ ਪਾਲਸੀਆਂ ਲਈ ਇਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

Q. ਖਾਸ ਉਤਪਾਦ

1. ਬੀਮਾਰੀ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ

ਹੁਣ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾਰੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੈਂਸਰ, ਡਾਇਬੇਟਿਜ਼, ਲਈ ਖਾਸ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਭਾਰਤੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤਾ ਕਰਕੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ - 5 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ 20 ਸਾਲਾਂ ਅਤੇ ਨਰੋਈ ਸਿਹਤ ਫਾਇਦੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ - ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਨਿਯਮਤ ਸਿਹਤ ਚੈਕਅੱਪ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਇਹ ਕਾਰਨਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਲੱਡ ਗਲੂਕੋਜ਼, LDL, ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਆਦਿ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਕ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਕੰਟਰੋਲ ਨਾ ਕਰ ਸਕਣ ਲਈ ਵੱਧ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਸੂਲਿਆਂ ਜਾਵੇਗਾ।

2. ਡਾਇਬੇਟੀਜ਼ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਉਤਪਾਦ

ਇਹ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ 26 ਤੋਂ 65 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ 70 ਸਾਲ ਤੱਕ ਨਵਿਆਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਰੁ. 50,000 ਤੋਂ ਰੁ. 5,00,000 ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਮਰੇ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਲਈ ਹੱਦ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਤਪਾਦ ਦਾ ਮਕਸਦ ਡਾਇਬੇਟਿਜ਼ ਨਾਲ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਜਟਿਲਤਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਾਇਬੇਟਿਜ਼ ਰਿਟੀਨੋਪੈਥੀ (ਅੱਖ), ਗੁਰਦਿਆਂ, ਡਾਇਬੇਟਿਜ਼ ਪੈਰ, ਗਰਦਾ ਟਰਾਂਸਪਲਾਂਟ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਨੀ ਦੇ ਖਰਚੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ, ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣਾ ਹੈ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 1

ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ _____ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

- I. ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨ
- II. ਤੀਹ ਦਿਨ
- III. ਪੰਜਤਾਲੀ ਦਿਨ
- IV. ਸੱਠ ਦਿਨ

R. ਸਿਹਤ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਸ਼ਰਤਾਂ

1. ਨੈੱਟਵਰਕ ਪੂਰਕ

ਨੈਟਵਰਕ ਪੂਰਕ ਦਾ ਭਾਵ ਹਸਪਤਾਲ/ਨਰਸਿੰਗ ਹੋਮ/ਡੇ ਕੇਅਰ ਸੈਂਟਰ ਤੋਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਨਕਦੀ ਰਹਿਤ ਸਹੂਲਤ ਬੀਮਾਕਰਤਾ/ਟੀਪੀਏ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾਕਰਤਾ/ਟੀਪੀਏ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇੰਝ ਦੇ ਪੂਰਕਾਂ ਤੋਂ ਖਰਚਿਆਂ ਤੇ ਫੀਸਾਂ ਤੋਂ ਚੰਗੀਆਂ ਛੋਟਾਂ ਲਈ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਚੰਗੀ ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਵੀ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਮਰੀਜ਼ ਨੈਟਵਰਕ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਾਲੇ ਪੂਰਕਾਂ ਕੋਲ ਵੀ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਅਕਸਰ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫੀਸਾਂ ਵਸੂਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

2. ਤਰਜੀਹੀ ਪੂਰਕ ਨੈਟਵਰਕ (PPN)

ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਕੋਲ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦਾ ਤਰਜੀਹੀ ਨੈਟਵਰਕ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਚੋਣ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਚੰਗੇ ਇਲਾਜ ਤੇ ਵਧੀਆ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਗਰੁੱਪ ਨੂੰ ਤਜਰਬੇ, ਸਹੂਲਤਾਂ ਤੇ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਕੁਝ ਕੁ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਲਈ ਸੀਮਿਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹੀ ਪੂਰਕ ਨੈਟਵਰਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ।

3. ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਸੇਵਾ

ਤਜਰਬੇ ਨੇ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕਰਜ਼ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਬੀਮਾਰੀ ਲਈ ਇਲਾਜ ਵਾਸਤੇ ਉਧਾਰ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਨਕਦ ਰਹਿਤ ਸੇਵਾ ਨਾਲ ਬੀਮਤ ਕੋਲ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਬਗ਼ੈਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਬੱਸ ਨੈਟਵਰਕ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਆਪਣਾ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਰਡ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾ ਲਈ ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਨਣਯੋਗ ਰਕਮ ਵਾਸਤੇ ਨੈਟਵਰਕ ਪੂਰਕ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਹੱਦ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਏ ਖਰਚ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਖਰਚਿਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤਹਿਤ ਦੇਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

4. ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ (ਟੀਪੀਏ)

ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਤਰੱਕੀ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਜਾਂ ਟੀਪੀਏ ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਹੋਈ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਕਈ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਪਰਬੰਧ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਟੀਪੀਏ (TPA) ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ, ਟੀਪੀਏ ਨੂੰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪਰਬੰਧ ਲਈ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ:

- i. ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨੇ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ii. ਨੈਟਵਰਕ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਸੇਵਾ ਦੇਣੀ
- iii. ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ

ਟੀਪੀਏ ਆਜ਼ਾਦ ਸੰਗਠਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਸਿਹਤ ਦਾਅਵਿਆਂ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੇ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਟੀਪੀਏ ਸੇਵਾ ਸਿਹਤ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਲਈ ਵਿਲੱਖਣ ਪਛਾਣ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਜਾਂ ਧਨ-ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲ 2001 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ IRDAI ਵਲੋਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਨਿਯਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਟੀਪੀਏ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪੂੰਜੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ IRDAI ਵਲੋਂ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸਕਰਕੇ ਸਿਹਤ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਟੀਪੀਏ ਨੂੰ ਆਉਟਸੋਰਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਲਈ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਪੰਜ-ਛੇ ਫੀਸਦੀ ਮਿਹਨਤਾਨੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਜਾਂ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾ ਪੂਰਕਾਂ ਨਾਲ MOU ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨੈਟਵਰਕ ਵਾਲੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਸੇਵਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਅਤੇ ਬੀਮਤ ਵਿਚਾਲੇ ਵਿਚੋਲੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

5. ਹਸਪਤਾਲ

ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਭਾਵ ਆਉਣ-ਮਰੀਜ਼ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਬੀਮਾਰੀ ਅਤੇ/ ਜਾਂ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇਖਭਾਲ ਇਲਾਜ ਲਈ ਬਣੀ ਅਤੇ ਜੋ ਕਿ ਲੋਕਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਹਸਪਤਾਲ ਵਜੋਂ ਰਜਿਸਟਰ, ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੈ, ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੈਡੀਕਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਭ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ:

- a) 10,00,000 ਤੋਂ ਘੱਟ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਕਸਬੇ ਵਿੱਚ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਹੋਣ 10 ਬਿਸਤਰੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ 15 ਬਿਸਤਰੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਹੋਣ;
- b) ਇਸ ਕੋਲ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਰਸਿੰਗ ਸਟਾਫ਼ ਨੈਕਰੀ ਉੱਤੇ ਚੌਥੀ ਘੱਟੋ ਹੋਵੇ;
- c) ਪੂਰੇ ਸਮੇਂ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੈਡੀਕਲ ਪੇਸ਼ਾਵਰ (ਡਾਕਟਰ) ਹੋਵੇ;
- d) ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਾਲੂ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਥੀਏਟਰ ਆਪਣਾ ਹੋਵੇ, ਜਿੱਥੇ ਸਰਜੀਕਲ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹੋਣ;

e) ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

6. ਮੈਡੀਕਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਮੈਡੀਕਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਭਾਰਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਊਂਸਲ ਤੋਂ ਜਾਇਜ਼ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮੈਡੀਸਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਮੰਤਵ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰ ਹੋਇਆ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਬੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਨੇੜਲਾ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

7. ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਰਸ

ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਰਸ ਦਾ ਭਾਵ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਭਾਰਤੀ ਨਰਸਿੰਗ ਕਾਊਂਸਲ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਨਰਸਿੰਗ ਕਾਊਂਸਲ ਤੋਂ ਜਾਇਜ਼ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

8. ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਖਰਚੇ

ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਲਸੀ ਖਰਚੇ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਖਾਸ ਅਲਾਮਤ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਭੂਗੋਲਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਆਮ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹੋਏ ਖਰਚੇ, ਜੋ ਕਿ ਹਾਲਤ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਮੈਡੀਕਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਤੇ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚੇ ਦੇ ਆਮ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਵੱਧਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਖਰਚੇ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ, ਜੋ ਬੀਮਾ ਨਾ ਹੁੰਦਾ।

IRDAI ਨੇ ਵਾਜਬ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਖਰਚਿਆਂ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਖਾਸ ਪੂਰਕ ਲਈ ਮਿਆਰੀ ਖਰਚੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹੋ ਜਾਂ ਰਲਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਭੂਗੋਲਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਬੀਮਾਰੀ / ਸੱਟ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰਕ ਵਲੋਂ ਬਿੱਲਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਆਮ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਮਹਿੰਗੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਵਾਜਬ ਦਰਾਂ ਉੱਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

9. ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ

ਹਰੇਕ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦਾਅਵਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੁਰੰਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਤਹਿਸੂਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਗਾਹਕ ਵਲੋਂ ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਸਹੂਲਤ ਦੀ ਮੰਗ ਹੋਵੇ, ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਧਨ-ਵਾਪਸੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਤ

ਕਈ ਵਾਰ ਦਾਅਵੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਕਈ ਦਿਨ / ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਲੈਪਸ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਬਿੱਲ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਬਿੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ, ਬੀਮਤ / ਹਸਪਤਾਲ ਆਦਿ ਵਲੋਂ ਧੋਖਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਠੀਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਕਸਰ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਦਾਅਵਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਛੁੱਟੀ ਮਿਲਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 15 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਦਾਅਵਿਆਂ ਬਾਰੇ ਤੁਰੰਤ ਤੇ ਠੀਕ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜਾਂਚ ਵੀ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

IRDA ਸੇਧਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਰਤ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਤਹਿਸ਼ੁਦਾ ਸਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਅਵਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤ/ਪੇਪਰ ਭੇਜਣ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਉਸ ਲਈ ਕੋਈ ਢੁਕਵਾਂ ਕਾਰਨ ਹੈ।

10. ਮੁਫਤ ਸਿਹਤ ਜਾਂਚ

ਨਿੱਜੀ ਸਿਹਤ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਦਾਅਵਾ ਮੁਕਤ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਪਾਲਸੀਆਂ ਚਾਰ ਲਗਾਤਾਰ ਦਾਅਵਾ ਮੁਕਤ ਪਾਲਸੀ ਅੰਤਰਾਲਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸਿਹਤ ਜਾਂਚ ਦੇ ਖਰਚ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਗਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਐਸਟ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਦਾ 1% ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

11. ਇਕੱਤਰੀਕਰਨ ਬੋਨਸ

ਦਾਅਵਾ ਮੁਕਤ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੋਰ ਢੰਗ ਹੈ ਹਰ ਦਾਅਵਾ ਮੁਕਤ ਸਾਲ ਲਈ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਉੱਤੇ ਇਕੱਤਰੀਕਰਨ ਬੋਨਸ ਦੇਣਾ। ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਹਰ ਵਾਰ ਨਵਿਆਉਣ ਉੱਤੇ 5% ਦੀ ਸਥਿਰ ਦਰ ਨਾਲ ਸਾਲਨਾ ਵੱਧਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦਸ ਦਾਅਵਾ-ਮੁਕਤ ਨਵਿਆਉਣ ਦੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ 50% ਤੱਕ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ। ਬੀਮਤ ਅਸਲ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਦੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

IRDAI ਦੀਆਂ ਸੇਧਾਂ ਮੁਤਾਬਕ, ਸੰਚਿਤ ਬੋਨਸ ਕੇਵਲ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਉੱਤੇ ਹਰਜਾਨੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਾਇਦਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ (PA ਪਾਲਸੀਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ)। ਸੰਚਿਤ ਬੋਨਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟ ਤੇ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੰਚਿਤ ਬੋਨਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮ੍ਹਾਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਦਰ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹੀ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ 3 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਪਾਲਸੀ ਲਈ, ਜਿਸ ਦਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ 5,000 ਰੁਪਏ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੂੰ 5,000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਉੱਤੇ ਹੀ 3.15 ਰੁਪਏ ਦੀ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ (ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲੋਂ 5% ਵੱਧ) ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਮਿਲਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਦਸ ਸਾਲ ਬਿਨਾਂ ਦਾਅਵਾ ਨਵਿਆਉਣ ਉੱਤੇ 4.5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

12. ਮਲੁਸ/ਬੋਨਸ

ਦਾਅਵਾ ਮੁਕਤ ਸਿਹਤ ਪਾਲਸੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਫਾਇਦਾ ਦੇਣ ਦੇ ਉਲਟ ਨੂੰ ਮਲੁਸ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਜੇ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਦਾਅਵੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਮਲੁਸ ਜਾਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਲੋਡਿੰਗ ਨੂੰ ਨਵਿਆਉਣ ਉੱਤੇ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋ ਕਿ ਸਿਹਤ ਪਾਲਸੀ ਸਮਾਜਿਕ ਫਾਇਦਾ ਪਾਲਸੀ ਹੈ, ਨਿੱਜੀ ਸਿਹਤ ਪਾਲਸੀਆਂ ਉੱਤੇ ਮਲੁਸ ਨਹੀਂ ਵਸੂਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਰ, ਗਰੁੱਪ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮਲੁਸ ਨੂੰ ਦਾਅਵਾ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਢੁੱਕਵੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪੂਰੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਲਈ ਲੋਡਿੰਗ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜੇ ਤਜਰਬਾ ਚੰਗਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬੋਨਸ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

13. ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਛੋਟ

ਕੁਝ ਉਤਪਾਦ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਉੱਤੇ ਬੋਨਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਉੱਤੇ ਛੋਟ ਦਿੰਦੇ ਹਨ

14. ਸਹਿ-ਭੁਗਤਾਨ / ਸਹਿ-ਭਾਗੀਦਾਰੀ

ਸਹਿ-ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਮੁਤਾਬਕ ਸਿਹਤ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਰੇਕ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਭਾਗ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਜਾਂ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਹਿ-ਭੁਗਤਾਨ ਨਾਲ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਬੇਲੋੜਾ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਕੁਝ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਸਹਿ-ਭੁਗਤਾਨ ਸਥਿਰ ਰਕਮ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਐਕਸੈਸ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਇਹ ਮੰਨਣਯੋਗ ਦਾਅਵਾ ਰਕਮ ਦਾ ਫੀਸਦੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਉਤਪਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਸਹਿ-ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵੱਡੀਆਂ ਸਰਜਰੀਆਂ, ਜਾਂ ਆਮ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਕੁਝ ਉਮਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ।

15. ਕਟੌਤੀ / ਬਹੁਤਾਤ

ਸਿਹਤ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਧਾ (ਐਕਸੈਸ) ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਸਿਹਤ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਧਾ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਧਨ ਦੀ ਸਥਿਰ ਰਕਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਦਾਅਵਾ ਰਾਹੀਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ

ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੇ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਕਟੌਤੀ 10,000 ਰੁਪਏ ਹੈ ਤਾਂ ਹਰੇਕ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ 10,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਜੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਰਕਮ 80,000 ਰੁਪਏ ਹੈ ਤਾਂ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ 10,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗਾ 70,000 ਰੁਪਏ

ਕਟੌਤੀ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਨਕਦ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਿਨ/ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫਾਇਦੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

16. ਕਮਰਾ ਕਿਰਾਇਆ ਪਾਬੰਦੀਆਂ

ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਈ ਉਤਪਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਰਕਮ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਕਈ ਉਤਪਾਦਾਂ ਵਲੋਂ ਕਮਰੇ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਉੱਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਦੇ ਜੇੜ ਕੇ ਚੁਣਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤਜਰਬਿਆਂ ਨਾਲ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖ਼ਰਚੇ ਕਮਰੇ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਵੱਧ ਕਮਰੇ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਨਾਲ ਸਭ ਕਿਸਮ ਦੇ ਖ਼ਰਚੇ ਉਸ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸਕਰਕੇ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹਰ ਦਿਨ ਦੇ 1,000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਵਾਲੇ ਕਮਰੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇ ਪਾਸਲੀ ਵਿੱਚ ਕਮਰੇ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਹਰੇਕ ਦਿਨ ਲਈ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਦੇ 1% ਤੱਕ ਹੈ। ਇਸ ਸਪਸ਼ਟ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਵੱਡੇ ਤੇ ਮਹਿੰਗੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਹੀ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਢੁੱਕਵੇਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਕੇ ਉੱਚ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਖਰੀਦਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

17. ਨਵਿਆਉਣਯੋਗਤਾ ਸ਼ਰਤ

ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲੀਸੀਆਂ ਦੇ ਨਵਿਆਉਣ ਉੱਤੇ IRDA ਸੇਧਾਂ ਨੇ ਸਿਹਤ ਪਾਲਸੀਆਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਭਰ ਨਵਿਆਉਣ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਨਾਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਕੇਵਲ ਬੀਮਤਾ (ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ) ਧੋਖਾ ਜਾਂ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਓਹਲਾ ਰੱਖਣ ਉੱਤੇ ਹੀ ਨਵਿਆਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬੀਮਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ।

18. ਰੱਦ ਕਰਨ ਸ਼ਰਤ

ਰੱਦ ਕਰਨ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਵੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਵਲੋਂ ਮਿਆਰੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਧੋਖਾ ਦੇਣ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਨਾ-ਐਲਾਨਣ ਜਾਂ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਨਾ-ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਆਖਰੀ ਜਾਣੇ ਪਤੇ ਉੱਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਏ/ਡੀ ਰਾਹੀਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਪਾਲਸੀ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਬੀਮਤ ਨੂੰ

ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਦੇਣ ਦੇ ਬੀਮੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਆਖਰੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨਾਲ ਵਾਪਿਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਉੱਤੇ, ਥੋੜ੍ਹੇ ਪੀਰੀਅਡ ਦਰਾਂ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਾਪਿਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਕਿ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋ-ਰੇਟਾ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਫੀਸਦੀ ਲਈ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਾਪਿਸ ਮਿਲੇਗਾ। ਜੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਧਨ-ਵਾਪਸੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

19. ਮੁਕਤ ਜਾਂਚ ਸਮਾਂ

ਜੇ ਗਾਹਕ ਨਵੀਂ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਦ ਪਤਾ ਚੱਲੇਗਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ ਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉਹ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਕੋਲ ਕੀ ਚੋਣਾਂ ਹਨ?

IRDAI ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਗਾਹਕ ਦੀ ਮੱਦਦ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗਾਹਕ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਧਨ-ਵਾਪਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ:

1. ਇਹ ਕੇਵਲ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਾਲੀਆਂ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਤੇ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਲਈ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
2. ਗਾਹਕ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।
3. ਉਸ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।
4. ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਲਈ ਧਨ-ਵਾਪਸ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਪਾਲਸੀ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਡਜੱਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ
 - a) ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਤੇ ਸਟੈਪ ਡਿਊਟੀ ਖਰਚਿਆਂ ਉੱਤੇ ਹੋਈ ਲਾਗਤ
 - b) ਲਈ ਅਨੁਪਾਤੀ ਜੋਖਿਮ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਅਡਜੱਸਟ ਕੀਤਾ
 - c) ਜਾਵੇਗਾ।

20. ਨਵਿਆਉਣ ਲਈ ਗਰੇਸ ਸਮਾਂ

ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦਾ ਖਾਸ ਲੱਛਣ ਬੀਮੇ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਹੈ। ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਫਾਇਦਿਆਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਰੋਕ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਨਵਿਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਨਵਿਆਉਣ ਦਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵ ਹੈ।

IRDAI ਸੇਧਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਨਿੱਜੀ ਸਿਹਤ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਨਵਿਆਉਣ ਲਈ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਛੇਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਸਭ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਫਾਇਦਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਬੀਮੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵਿੱਚ ਨਵਿਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅੰਤਰਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜੇ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨਿੱਜੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਨਵਿਆਉਣ ਲਈ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਉੱਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ, ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਨੂੰ IRDA ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਸਿਹਤ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਤੇ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਮਿਆਰੀਕਰਨ ਸੇਧਾਂ ਰਾਹੀਂ ਮਿਆਰੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ IRDA ਵਲੋਂ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸੇਧਾਂ ਤੇ ਗਸ਼ਤੀ-ਪੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਅੱਪਡੇਟ ਰਹਿਣ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 2

IRDA ਸੇਧਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਨਿੱਜੀ ਸਿਹਤ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਨਵਿਆਉਣ ਲਈ _____ ਦੀ ਛੋਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

- I. ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨ
- II. ਤੀਹ ਦਿਨ
- III. ਪੰਜਤਾਲੀ ਦਿਨ
- IV. ਸੱਠ ਦਿਨ

ਸਾਰ

- a) ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਹਾਦਸੇ / ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।
- b) ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਮੁਤਾਬਕ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: ਨਿੱਜੀ ਪਾਲਸੀ, ਪਰਿਵਾਰ ਫਲੇਟਰ ਪਾਲਸੀ, ਗਰੁੱਪ ਪਾਲਸੀ।
- c) ਹਸਪਤਾਲ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਖਰਚ ਪਾਲਸੀ ਬੀਮਤ ਜਾਂ ਮੈਡੀਕਲੇਮ ਧਨ-ਵਾਪਸੀ ਬੀਮਾਰੀ / ਹਾਦਸਾ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਹੋਏ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

- d) ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਉਹ ਢੁੱਕਵੇਂ ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚੇ ਹੋਣਗੇ, ਜੋ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਸ਼ਚਤ ਦਿਨਾਂ (ਅਕਸਰ 30 ਦਿਨ) ਤੱਕ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਭਾਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।
- e) ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਰਚੇ ਉਹ ਢੁੱਕਵੇਂ ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚੇ ਹੋਣਗੇ, ਜੋ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਸ਼ਚਤ ਦਿਨਾਂ (ਅਕਸਰ 60 ਦਿਨ) ਤੱਕ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਭਾਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।
- f) ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਫਲੋਟਰ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ, ਜੀਵਨ-ਸਾਥੀ, ਨਿਰਭਰ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਨਿਰਭਰ-ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰ ਮੰਨ ਕੇ ਇੱਕ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪੂਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਸਾਂਝੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- g) ਹਸਪਤਾਲ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਨਕਦ ਪਾਲਸੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਹਰ ਦਿਨ ਲਈ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਸਥਿਰ ਰਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।
- h) ਗੰਭੀਰ ਬੀਮਾਰੀ ਪਾਲਸੀ ਫਾਇਦਾ ਪਾਲਸੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕੁਝ ਨਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਗੰਭੀਰ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਲਈ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਉੱਤੇ ਇੱਕ-ਮੁਸ਼ਤ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ।
- i) ਉੱਚ ਕਟੌਤੀਯੋਗ ਜਾਂ ਟਾਪ-ਅੱਪ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤਹਿਸੁਦਾ ਚੁਣੀ ਰਕਮ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਥਰੈਸਹੋਲਡ ਜਾਂ ਕਟੌਤੀਯੋਗ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ) ਤੋਂ ਵੱਧ ਉੱਚ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।
- j) ਸਥਿਰ ਫਾਇਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਢੁੱਕਵੀਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਢੁੱਕਵੀਂ ਕੀਮਤ ਤਹਿ ਕਰਨ ਲਈ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ।
- k) ਨਿੱਜੀ ਹਾਦਸਾ (PA) ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਚਾਨਕ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ ਕਰਕੇ ਮੌਤ ਤੇ ਅਪੰਗਤਾ ਫਾਇਦਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।
- l) ਬਿਨਾਂ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਮਰੀਜ਼ (out-patient) ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚਿਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੰਦਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ, ਨਿਗ੍ਰਾਂ ਦੇਖਭਾਲ ਖਰਚੇ, ਨਿਯਮਤ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਤੇ ਟੈਸਟ ਆਦਿ, ਜਿਹਨਾਂ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।
- m) ਗਰੁੱਪ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਗਰੁੱਪ ਮਾਲਕ, ਜੋ ਕਿ ਰੁਜ਼ਗਾਰ-ਦਾਤਾ, ਸੰਗਠਨ, ਬੈਂਕ ਦਾ ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਵਿਭਾਗ, ਵਲੋਂ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਇੱਕ ਇਕੱਲੀ ਪਾਲਸੀ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।
- n) ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਫਲੋਟਰ ਜਾਂ ਬਫਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਰਕਮ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਏ ਖਰਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ।
- o) ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੈਡੀਕਲੇਮ / ਯਾਤਰਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹਾਦਸੇ, ਸੱਟ ਜਾਂ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਜੋਖਮ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

- p) ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਅਕਸਰ ਯਾਤਰੀ ਸਕੀਮ ਇੱਕ ਸਾਲਨਾ ਪਾਲਸੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਆਪਣੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਪਾਲਸੀਆਂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਅਕਸਰ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਯਾਤਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।
- q) ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਕਈ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਬੀਮਤਾਂ ਵਲੋਂ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਉਲਝਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ IRDA ਵਲੋਂ ਮਿਆਰੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਜਵਾਬ

ਜਵਾਬ 1

ਸਹੀਂ ਚੋਣ ॥ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੀਹ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 2

ਸਹੀਂ ਚੋਣ । ਹੈ।

IRDA ਸੇਧਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਨਿੱਜੀ ਸਿਹਤ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਨਵਿਆਉਣ ਲਈ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਛੇਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਸਵੈ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲ

ਸਵਾਲ 1

ਹਸਪਤਾਲ ਦੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਕਥਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਹੀਂ ਹੈ?

- I. ਕੇਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
- II. ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹਸਪਤਾਲ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
- III. ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ-ਮੁਸ਼ਤ ਰਕਮ ਬੀਮਤ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

IV. ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਸਵਾਲ 2

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਬਿਆਨ ਸਹੀ ਹੈ?

- I. ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਰੋਗ-ਗ੍ਰਸਤਤਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ
- II. ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਮੌਤ-ਦਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ
- III. ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਰੋਗ-ਗ੍ਰਸਤਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਮੌਤ-ਦਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ
- IV. ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਨਾ ਤਾਂ ਰੋਗ-ਗ੍ਰਸਤਤਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੌਤ-ਦਰ ਨਾਲ

ਸਵਾਲ 3

ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਸਹੂਲਤ ਦੇ ਬਾਰੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਕਥਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਹੀ ਹੈ?

- I. ਇਹ ਵਾਤਾਵਰਣ ਲਈ ਹਰਿਆਵਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਨਕਦ ਨੋਟਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਰੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।
- II. ਸੇਵਾ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਖਾਸ ਸਕੀਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਕਦ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- III. ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਸਭ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇੰਟਰਨੈਟ ਬੈਂਕ ਜਾਂ ਕਾਰਡ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਨਕਦ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ।
- IV. ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਹਸਪਤਾਲ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਬਿੱਲ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਸਵਾਲ 4

ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ PPN ਦਾ ਠੀਕ ਪੂਰਾ ਰੂਪ ਪਛਾਣਦਾ ਹੈ।

- I. ਪਬਲਿਕ ਤਰਜੀਹੀ ਨੈਟਵਰਕ
- II. ਤਰਜੀਹੀ ਪੂਰਕ ਨੈਟਵਰਕ
- III. ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਨੈਟਵਰਕ

IV. ਪੂਰਕ ਤਹਜੀਹੀ ਨੈਟਵਰਕ

ਸਵਾਲ 5

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਬਿਆਨ ਗਲਤ ਹੈ?

- I. ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਆਪਣੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਲਈ ਗਰੁੱਪ ਪਾਲਸੀ ਖਰੀਦ ਸਕਦਾ ਹੈ
- II. ਬੈਂਕ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਲਈ ਗਰੁੱਪ ਪਾਲਸੀ ਖਰੀਦ ਸਕਦਾ ਹੈ
- III. ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਲਈ ਗਰੁੱਪ ਪਾਲਸੀ ਖਰੀਦ ਸਕਦਾ ਹੈ
- IV. ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਲਈ ਖਰੀਦੀ ਗਰੁੱਪ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਵੈ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲਾਂ ਲਈ ਜਵਾਬ

ਜਵਾਬ 1

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਸੰਬੰਧੀ ਖਰਚ ਵਿੱਚ, ਹਸਪਤਾਲ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 2

ਸਹੀਂ ਚੋਣ I ਹੈ।

ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਰੋਗ-ਗ੍ਰਸਤਾ (ਬੀਮਾਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਦਰ) ਨਾਲ ਨਿਪਟਦਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 3

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਸੇਵਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਹਸਪਤਾਲ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਬਿੱਲ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 4

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

PPN ਦਾ ਅਰਥ ਤਹਜੀਹੀ ਪੂਰਕ ਨੈਟਵਰਕ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 5

ਸਹੀਂ ਚੇਣ ॥ ਹੈ।

ਬਿਆਨ 1, ॥ ਅਤੇ ॥ ਗਲਤ ਹਨ। ਬਿਆਨ ॥ ਗਲਤ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਲਈ ਗਰੁੱਪ
ਬੀਮਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਾਠ 20

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ

ਪਾਠ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਇਹ ਪਾਠ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਬਾਰੇ ਵੇਰਵੇ ਸਮੇਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਬੀਮੇ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਸ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਠ ਵਿੱਚ, ਤੁਸੀਂ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਸਿਧਾਂਤ, ਟੂਲ, ਢੰਗਾਂ ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਵੋਗੇ। ਇਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਗਰੁੱਪ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਵੇਗਾ।

ਸਿੱਖਣ ਨਤੀਜੇ

- A. ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਕੀ ਹੈ?
- B. ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ – ਮੁੱਢਲੇ ਸਿਧਾਂਤ
- C. ਫਾਇਲ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਸੇਧਾਂ
- D. IRDAI ਦੇ ਹੋਰ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ
- E. ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਲਈ ਮੁੱਢਲੇ ਨਿਯਮ ਤੇ ਸਾਧਨ
- F. ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਕਾਰਵਾਈ
- G. ਗਰੁੱਪ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ
- H. ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਯਾਤਰਾ ਬੀਮੇ ਲਈ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ
- I. ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮੇ ਲਈ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ

ਇਹ ਕਾਂਡ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਤੁਸੀਂ ਯੋਗ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹੋ:

- a) ਸਮਝਾਉਣਾ ਕਿ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਦਾ ਅਰਥ ਕੀ ਹੈ
- b) ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਵੇਰਵਾ ਦੇਣਾ
- c) ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਵਲੋਂ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟੂਲਾਂ ਬਾਰੇ ਸਮਝਾਉਣਾ
- d) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਹਤ ਪਾਲਸੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ
- e) ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਕਿ ਗਰੁੱਪ ਸਿਹਤ ਪਾਲਸੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਅੰਡਰਰਾਈਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਇਹ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਦੇਖੋ

48 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਮਨੀਸ਼, ਜੋ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਇੰਜਨੀਅਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਲੈਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਕੋਲ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਸਰੀਰਿਕ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਸਿਹਤ, ਦਿਮਾਗੀ ਸਿਹਤ, ਪਹਿਲਾਂ-ਮੌਜੂਦ ਬੀਮਾਰੀਆਂ, ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਸਿਹਤ ਅਤੀਤ, ਆਦਤਾਂ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਕਈ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣੇ ਸਨ।

ਆਪਣਾ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਪੂਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵੀ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣ ਤੇ ਉਮਰ ਦੇ ਸਬੂਤ, ਸਿਰਨਾਵੇਂ ਦਾ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਕਾਰਡ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਤਦ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਜਾਂਚ ਤੇ ਕੁਝ ਮੈਡੀਕਲ ਟੈਸਟ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ।

ਮਨੀਸ਼, ਜੋ ਕਿ ਖੁਦ ਨੂੰ ਸਿਹਤਮੰਦ ਵਿਅਕਤੀ ਮੰਨਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਆਮਦਨ ਸੀ, ਨੇ ਸੋਚਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਐਨੀ ਲੰਮੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਉਂ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉੱਚ ਕੈਸਟਰੇਲ ਅਤੇ ਉੱਚ ਬੀਪੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਉਸ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਟੈਸਟਾਂ ਵਿੱਚ ਆਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਿਲ ਦੇ ਦੌਰੇ ਦਾ ਖਤਰਾ ਵੱਧਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ, ਪਰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਉਸ ਦੇ ਦੇਸਤ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਵੱਧ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਉਸ ਨੇ ਪਾਲਸੀ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇੱਥੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਇਹ ਸਾਰੇ ਕਦਮ ਆਪਣੀ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਲੋਂ ਲਏ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਜੋਖਮ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜੋਖਮਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਫਾਇਦਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਜੋਖਮ ਦਾ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਘਾਟਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਸਭ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਧਨ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇ ਦੇ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

A. ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਕੀ ਹੈ ?

1. ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ

ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਪੂਲ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਜੋਖਮ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਢੁੱਕਵਾਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਤੋਂ ਜੋਖਿਮ ਚੋਣ ਲਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਰਾਹੀਂ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ, ਉਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਉਹ ਇੰਝ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿਸ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ, ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਜੋਖਿਮ ਲੈਣ ਨਾਲ ਵਾਜਬ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇ।

ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਰੋਗ-ਗ੍ਰਸਤਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਰੋਗ-ਗ੍ਰਸਤਤਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਬੀਮਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਵਾਨਾ ਤੇ ਜੋਖਿਮ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵੱਡੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਰੋਗ-ਗ੍ਰਸਤਤਾ ਉਮਰ ਨਾਲ ਵੱਧਦੀ ਹੈ (ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਬੁੱਢਿਆਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨਾਲ ਵੱਧਦੀ ਹੈ) ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਲਟ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਵੀ ਵੱਧਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵੱਧ ਭਾਰ ਜਾਂ ਘੱਟ ਭਾਰ ਹੋਣ, ਕੁਝ ਪਿਛਲੀਆਂ ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਅਲਾਮਤ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਅਤੀਤ, ਨਿੱਜੀ ਆਦਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿਗਰਟ - ਪੀਣੀ, ਮੌਜੂਦਾ ਸਿਹਤ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਜੋ ਇਹ ਖਤਰਨਾਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਲਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੋਗ-ਗ੍ਰਸਤਤਾ ਕੁਝ ਚੰਗੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਘੱਟਦੀ ਵੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਘੱਟ ਉਮਰ, ਚੰਗਾ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਆਦਿ।

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਢੁੱਕਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜੋਖਮ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਦੇ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਇਹ ਜੋਖਮ ਚੋਣ ਤੇ ਜੋਖਿਮ ਕੀਮਤ ਤਹਿ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ।

2. ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਲਈ ਲੋੜ

ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਮੂਲ ਅਧਾਰ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਜੋਖਿਮ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਧੂਰੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨਾਲ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਬਦਨਾਮੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਚੁਣਨਯੋਗ ਜਾਂ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਕੋਲ ਵੱਡਾ ਪੂਲ ਨਹੀਂ ਬਣੇਗਾ ਕਿ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਇਕਸਾਰ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸਕਰਕੇ ਜੋਖਮ ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿਚਾਲੇ ਠੀਕ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੋਵੇ ਤੇ ਸੰਗਠਨ ਲਈ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਵੀ ਰਹੇ।

ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਫਲਸਫ਼ਾ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਪਾਲਸੀਆਂ ਤੇ ਜੋਖਿਮ ਦੀ ਭੁੱਖ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਦਾ ਕੰਮ ਜੋਖਿਮ ਦਾ

ਵਰਗੀਕਰਨ ਅਤੇ ਢੁੱਕਵੀਂ ਕੀਮਤ ਉੱਤੇ ਮੰਨਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਬੀਮਤ ਦੇ ਲਈ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਵਰਗਾ ਹੈ।

3. ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ - ਜੇਕਰ ਮੁਲਾਂਕਣ

ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਜੇਕਰ ਚੁਣਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਗਰੁੱਪ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਲੱਛਣ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਦੇ ਪੱਧਰ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜੇਕਰ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨਾ ਤੇ ਕਿਸ ਕੀਮਤ ਉੱਤੇ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਬੇਲਾਗ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਕਿ ਹਰ ਰਲਦੇ ਜੇਕਰ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਰਗੀਕਰਨ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮਿਆਰੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਚਾਰਟ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਹਰ ਦਰਸਾਇਆ ਜੇਕਰ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਉਸ ਮੁਤਾਬਕ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਮਰ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਮੌਤ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ, ਪਰ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਾਰੀ ਅਕਸਰ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਇਹ ਤਰਕਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਨਿਯਮ ਤੇ ਸੇਧਾਂ ਮੌਤ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਸਖ਼ਤ ਹੋਣ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਡਾਇਬੇਟਿਜ਼ ਹੈ, ਨੂੰ ਦਿਲ ਜਾਂ ਗੁਰਦੇ ਦੀਆਂ ਜਟਿਲਤਾਵਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਮੌਤ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਵਾਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਸੇਧਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਔਸਤ ਜੇਕਰ ਦੇ ਵਜੋਂ ਦਰਜਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਮੈਡੀਕਲ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਲਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਵੱਧ ਜੇਕਰ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ, ਵੱਧ ਧਿਆਨ ਵਿੱਤੀ ਜਾਂ ਆਮਦਨ ਅਧਾਰਿਤ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂ ਸਿਹਤ ਹਾਲਤ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਦੂਜੇ ਪੱਖ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਬੀਮਾ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹਿੱਤ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਲਟ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

4. ਬੀਮਾਰੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨ

ਕਾਰਨ, ਜੋ ਕਿ ਰੋਗ-ਗ੍ਰਸਤਤਾ (ਬੀਮਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਦਰ) ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ), ਨੂੰ ਜੋਖਮਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ:

- a) **ਉਮਰ:** ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਉਮਰ ਤੇ ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਦਰਜੇ ਮੁਤਾਬਕ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਵਜਾਤਾਂ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਰੋਗ-ਗ੍ਰਸਤਤਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਲਾਗ ਦੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਤੇ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਕਰਕੇ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 45 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਬਾਲਗਾਂ ਲਈ, ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਵਲੋਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਾਇਬੀਟੀਜ਼, ਅਚਾਨਕ ਦਿਲ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਰੋਗ ਲੱਗਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।
- b) **ਲਿੰਗ:** ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਜਣੇਪੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵਾਧੂ ਰੋਗ-ਗ੍ਰਸਤਤਾ ਦੇ ਜੋਖਿਮ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਪੈਣ ਜਾਂ ਨੈਕਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਵੱਧ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ।
- c) **ਆਦਤਾਂ:** ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤੰਬਾਕੂ, ਸ਼ਰਾਬਾਂ ਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਰੋਗ-ਗ੍ਰਸਤਤਾ ਜੋਖਿਮ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧਾ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- d) **ਰੁਜ਼ਗਾਰ:** ਕੁਝ ਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਲਈ ਕੁਝ ਵਾਧੂ ਜੋਖਿਮ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਰਾਇਵਰ, ਬਲਾਸਟਰ, ਹਵਾਬਾਜ਼ ਆਦਿ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੁਝ ਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਸਿਹਤ ਜੋਖਿਮ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਸ-ਰੇ ਮਸ਼ੀਨ ਓਪਰੇਟਰ, ਐਸਬੈਸਟਾਸ ਉਦਯੋਗਿਕ ਕਾਮਾ, ਖੁਦਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਜ਼ਦੂਰ ਆਦਿ।
- e) **ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਅਤੀਤ:** ਇਸ ਦਾ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਖਾਨਦਾਨੀ ਲੱਛਣ ਕੁਝ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਮਾ, ਡਾਇਬੀਟੀਜ਼ ਤੇ ਕੁਝ ਕੈਂਸਰਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਰੋਗ-ਗ੍ਰਸਤਤਾ ਉੱਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋਖਿਮ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- f) **ਬਣਤਰ:** ਮਜ਼ਬੂਤ, ਪਤਾ ਜਾਂ ਔਸਤ ਬਣਤਰ ਨੂੰ ਵੀ ਕੁਝ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰੋਗ-ਗ੍ਰਸਤਤਾ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- g) **ਪੁਰਾਣੀ ਬੀਮਾਰੀ ਜਾਂ ਸਰਜਰੀ:** ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੁਰਾਣੀ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰਿਕ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਵੱਧ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਮੁਤਾਬਕ ਪਾਲਸੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਗੁਰਦੇ ਦੀ ਪੱਥਰੀ ਦੁਬਾਰਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਅੱਖ ਵਿੱਚ ਮੋਤੀਆ-ਬਿੰਦ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੂਜੀ ਅੱਖ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

- h) ਮੈਂਜੂਦਾ ਸਿਹਤ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ: ਜੋਖਿਮ ਤੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਦੀ ਹੱਦ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਢੁੱਕਵੇਂ ਐਲਾਨ ਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਜਾਂਚ ਰਾਹੀਂ ਪਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- i) ਮਾਰੋਲ ਤੇ ਰਹਾਇਸ਼: ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਵੀ ਰੋਗ ਗ੍ਰਸਤਤਾ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 1

ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ _____ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ।

- I. ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਵੇਚਣ
 - II. ਗਾਹਕਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਇੱਕਠਾ ਕਰਨ
 - III. ਜੋਖਿਮ ਚੁਣਨ ਤੇ ਜੋਖਿਮ ਕੀਮਤ ਤਹਿ ਕਰਨ
 - IV. ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਵੇਚਣ
-

B. ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ - ਮੁੱਢਲੇ ਸਿਧਾਂਤ

5. ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਮਕਸਦ

ਅਸੀਂ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਦੇ ਮਕਸਦ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਦੋ ਮਕਸਦ ਹਨ

- iii. ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਉਲਟ-ਚੋਣ ਜਾਂ ਚੋਣ ਰੋਕਣ ਲਈ
- iv. ਜੋਖਿਮਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਅਤੇ ਜੋਖਿਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

ਜੋਖਿਮਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ ਭਾਵ ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਲਈ ਹਰੇਕ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਤਦ ਬੀਮਾ ਨਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਦੇਣ ਤੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉੱਤੇ, ਦੇ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਉਲਟ-ਚੋਣ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਘਾਟਾ ਪੈਣ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੱਧ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਜਾਂ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਬੀਮਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਜੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਇਸ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਰੱਖਣਗੇ ਕਿ ਕਿਸ ਨੂੰ ਤੇ ਕਿੰਨੀ ਬੀਮਾ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਗੰਭੀਰ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਾਇਬੇਟੀਜ਼, ਉੱਚ ਬੀਪੀ, ਦਿਲ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਜਾਂ ਕੈਂਸਰ ਵਾਲੇ ਲੋਕ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਛੇਤੀ ਹੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਖਰੀਦਣਗੇ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਘਾਟਾ ਪਵੇਗਾ।

ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਲਟ ਚੋਣ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਘਾਟਾ ਪਵੇਗਾ।

6. ਜੋਖਿਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖਤਾ

ਆਓ ਜੋਖਿਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ। ਸ਼ਬਦ ਨਿਰਪੱਖਤਾ (equity) ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਕਿਸਮ ਦੇ ਜੋਖਿਮਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਸੂਲੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਮਿਆਰੀਕਰਨ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸਕਰਕੇ ਔਸਤ ਜੋਖਿਮ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਇੱਕ ਜਿਹੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਗੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਵੱਧ ਜੋਖਿਮ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਵੱਧ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇਣਗੇ। ਉਹ ਮਿਆਰੀਕਰਨ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਔਸਤ ਜੋਖਿਮ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹ ਵੱਧ ਜੋਖਿਮ ਵਾਲੇ ਜੋਖਿਮਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੇ ਰੋਟ ਤਹਿ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ।

b) ਜੋਖਿਮ ਵਰਗੀਕਰਨ

ਬਰਾਬਰ ਨਿਰਪੱਖ ਲਈ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਜੋਖਿਮ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੇ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਢੰਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਜੋਖਿਮਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੀ-ਵੱਖਰੀ ਜੋਖਿਮ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚਾਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਜੋਖਿਮ ਵਰਗ ਹਨ।

v. ਮਿਆਰੀ ਜੋਖਿਮ

ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਲੋਕ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਰੋਗ-ਗ੍ਰਸਤ (ਬੀਮਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ) ਔਸਤ ਹੈ।

vi. ਤਰਜੀਹੀ ਜੋਖਿਮ

ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਰੋਗ ਗ੍ਰਸਤਤਾ ਦਰ ਦੀ ਉਮੀਦ ਔਸਤ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਘੱਟ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

vii. ਅਧੀਨ-ਮਿਆਰੀ ਜੋਖਿਮ

ਇਹਨਾਂ ਲਈ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਰੋਗ ਗ੍ਰਸਤਤਾ ਔਸਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਪਰ ਫੇਰ ਵੀ ਬੀਮਾਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਲਈ ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਉੱਚ (ਜਾਂ ਵਾਧੂ) ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਰਾਂ ਜਾਂ ਕੁਝ ਖਾਸ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

viii. ਇਨਕਾਰੀ ਜੋਖਿਮ

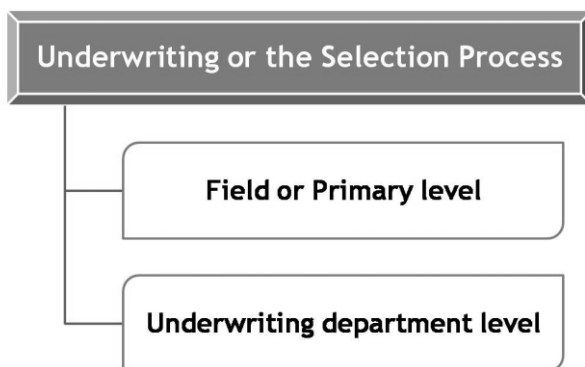
ਇਹ ਉਹ ਲੋਕ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਅਪੰਗਤਾ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਰੋਗ ਗ੍ਰਸਤਤਾ ਦਰ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਣਯੋਗ ਖਰਚੇ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਲਈ ਆਰਜ਼ੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਉਹ ਤਾਜ਼ਾ ਡਾਕਟਰੀ ਇਲਾਜ ਅਧੀਨ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਓਪਰੇਸ਼ਨ।

7. ਚੋਣ ਢੰਗ

ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਜਾਂ ਚੋਣ ਢੰਗ ਨੂੰ ਦੋ ਪੜਾਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

- ✓ ਖੇਤਰੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ
- ✓ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਵਿਭਾਗੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ

Diagram 7: ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਜਾਂ ਚੋਣ ਢੰਗ

c) ਖੇਤਰੀ ਜਾਂ ਮੁੱਢਲਾ ਢੰਗ

ਖੇਤਰੀ ਪੱਧਰ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਨੂੰ ਮੁੱਢਲੀ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਵਜੋਂ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਏਜੰਟ ਜਾਂ ਕੰਪਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਵਜੋਂ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਅਰਜ਼ੀਦਾਤਾ ਦੇ ਢੁੱਕਵੇਂਪਨ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਏਜੰਟ ਮੁੱਢਲੇ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਬੀਮਤ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਦੇ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਕੁਝ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਏਜੰਟਾਂ ਵਲੋਂ ਬਿਆਨ ਜਾਂ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਏਜੰਟ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇੰਝ ਦੀ ਹੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਜਿਸ ਨੂੰ **ਨੈਤਿਕ ਸੰਕਟ ਰਿਪੋਰਟ** ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਵੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਮੰਗੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਨੈਕਰੀ, ਆਮਦਨ ਤੇ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਤ ਅਤੇ ਸਾਖ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਨੈਤਿਕ ਸੰਕਟ ਕੀ ਹੈ ?

ਉਮਰ, ਲਿੰਗ, ਆਦਤਾਂ ਵਰਗੇ ਕਾਰਨ ਸਿਹਤ ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਸਰੀਰਿਕ ਖਤਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਕੁਝ ਹੋਰ ਵੀ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਗਾਹਕ ਦਾ ਨੈਤਿਕ ਸੰਕਟ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮਾੜੇ ਨੈਤਿਕ ਸੰਕਟ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ ਕਿਸੇ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਲੈਣਾ ਕਿ ਉਹ ਛੇਤੀ ਹੀ ਸਰਜੀਕਲ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਹ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੱਸਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਇਹ ਬੀਮਾ ਕੇਵਲ ਦਾਅਵਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਰਜ਼ੀ ਹੈ।

ਘਾਟੇ ਲਈ ਬੇਪਰਵਾਹੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਬੀਮਾ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਬੀਮਤ ਆਪਣੀ ਸਿਹਤ ਦੇ ਵੱਲ ਅਣਗਹਿਲੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਖਰਚਾ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਦੇ 'ਮਨੋਬਲ ਸੰਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸੰਕਟ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਬੀਮਤ ਨੇ ਕੋਈ ਧੋਖਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹਿੰਗਾ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇਵੇਗਾ, ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹਿੰਗੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਰਹੇਗਾ ਆਦਿ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਵਾਉਣਾ, ਜੇ ਉਸ ਨੇ ਬੀਮਾ ਨਾ ਕਰਵਾਇਆ ਹੁੰਦਾ।

ਧੋਖਾ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਮੁੱਢਲੇ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਵਜੋਂ ਏਜੰਟ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ

ਜੇਕਿਮ ਦੇ ਚੋਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤੇ ਫੈਸਲੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ, ਜੋ ਕਿ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾ ਹੈ, ਲਈ ਇਹ ਪਤਾ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤੱਥ ਗਲਤ ਹਨ ਅਤੇ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਗਲਤ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ।

ਏਜੰਟ ਇੱਥੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਕਿ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਤੱਥ ਸਹੀ ਹਨ, ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਏਜੰਟ ਦਾ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸੰਪਰਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਨਾ-ਐਲਾਨ ਜਾਂ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

d) ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਵਿਭਾਗੀ ਪੱਧਰ

ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪੱਧਰ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂ ਦਫ਼ਤਰੀ ਪੱਧਰ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਮਾਹਿਰ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਇੰਝ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਲਈ ਇਕਕਾਰ ਜਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਤੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉੱਤੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁੱਕਵੀਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।

C. ਫਾਇਲ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਸੇਵਾ

ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਣਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ। IRDAI ਨੇ ਇਸ ਲਈ ਸੇਵਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਸਾਰ ਹੇਠ ਦਿੱਤਾ ਹੈ:

ਹਰ ਕੰਪਨੀ ਆਪਣੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਮਿੱਥੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ, ਮੰਗਾਂ ਤੇ ਸਮਰੱਥਾ, ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਵਿਚਾਰਾਂ, ਬੀਮਾ-ਅੰਕਿਕ ਕੀਮਤਾਂ, ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਤਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਮੁੱਢਲੇ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਗਾਹਕਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਹਨ, ਭਾਰਤੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਹਸਪਤਾਲ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਖਰਚੇ ਲਈ ਹਰਜਾਨੇ ਦੇ ਉਤਪਾਦ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹੈ।

ਹਰੇਕ ਉਤਪਾਦ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ IRDAI ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਉਤਪਾਦ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲੇਟਰ ਦੇ ਕੋਲ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਮੁਤਾਬਕ 'ਫਾਇਲ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ' ਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਭਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਤਪਾਦ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਵੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਨੂੰ ਫਾਇਲ ਤੇ ਵਰਤੋਂ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸਭ ਨਿਯਮਾਂ, ਫਾਰਮਾਂ, ਵਾਪਸੀ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

IRDAI ਸੇਵਾ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਲਈ ਫਾਇਲ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਅਮਲ ਹੇਠ ਦਿੱਤਾ ਹੈ :

- a) ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਕੋਈ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਨੂੰ ਫਾਇਲ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਅਮਲ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੇਚਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- b) ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਲਈ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੀਵਿਜ਼ਨ ਜਾਂ ਸੋਧ ਲਈ ਵੀ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਸੇਵਾ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ।
 1. ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਅਥਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੀਵਿਜ਼ਨ ਜਾਂ ਸੋਧ ਬਾਰੇ ਹਰੇਕ ਪਾਲਸੀ-ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਮਿਤੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਇੰਝ ਦਾ ਰੀਵਿਜ਼ਨ ਜਾਂ ਸੋਧ ਲਾਗੂ ਹੋਣੀ ਹੋਵੇ, ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ ਇੰਝ ਦੇ ਰੀਵਿਜ਼ਨ ਜਾਂ ਸੋਧ ਲਈ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਇੰਝ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕਾਰਨ ਵੀ।
 2. ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਰੀਵਿਜ਼ਨ ਜਾਂ ਸੋਧ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ, ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟ ਵਿੱਚ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।
- c) ਫਾਇਲ ਕਰਨ ਤੇ ਵਰਤਣ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ਦਾ IRDAI ਵਲੋਂ ਮਿਆਰੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਡਾਟਾਬੇਸ ਸ਼ੀਟ ਤੇ ਗਾਹਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ਼ੀਟ ਦੇ ਨਾਲ ਕਈ ਅਨੁਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਭੇਜਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਗਾਹਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ਼ੀਟ, ਜੋ ਕਿ ਹਰੇਕ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਵੇਰਵੇ, ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ, ਉਡੀਕ ਸਮਾਂ, ਜੋ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਦਾਅਵੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈ,ਕੀ ਭੁਗਤਾਨ ਧਨ-ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਸਥਿਰ ਰਕਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਨਵਿਆਉਣ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੇ ਫਾਇਦੇ, ਸਹਿ-ਭੁਗਤਾਨ ਜਾਂ ਕਟੌਤੀ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਆਦਿ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਫਾਇਲ ਤੇ ਵਰਤੋਂ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਬੀਮਾ-ਅੰਕਿਕ ਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੁੱਖ-ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਲੋਂ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰਝ ਦੇ ਫਾਰਮੈਟ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੰਝ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

d) ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਲੈਣਾ

1. ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਜ਼ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਲੈਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ-ਪਾਲਸੀ ਧਾਰਕਾਂ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣੀ ਹੋਵੇਗੀ।
2. ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਉਤਪਾਦ ਵਾਪਿਸ ਲੈਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦ ਵਾਪਿਸ ਲੈਣ ਉੱਤੇ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਚੇਣਾਂ ਬਾਰੇ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।
3. ਜੇ ਮੌਜੂਦਾ ਗਾਹਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਨਵਿਆਉਣ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਵਾਪਿਸ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਨਵੀਂ ਪਾਲਸੀ ਲੈਣੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਪੋਰਟੇਬਿਲਟੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ।
4. ਵਾਪਿਸ ਲਈ ਗਈ ਉਤਪਾਦ ਸੰਭਾਵਿਤ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

e) ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਬੀਮਾ-ਅੰਕਿਕ ਵਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਤਪਾਦ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜੇ ਉਤਪਾਦ ਵਿੱਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕਮੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਨਿਯੁਕਤ ਬੀਮਾ-ਅੰਕਿਕ ਉਤਪਾਦ ਨੂੰ ਢੁੱਕਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਾਇਲ ਤੇ ਵਰਤੋਂ ਅਮਲ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਰੀਵਿਜ਼ਨ ਲਈ ਅਪਲਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

f) ਉਤਪਾਦ ਨੂੰ ਫਾਇਲ ਤੇ ਵਰਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਬੀਮਾ-ਅੰਕਿਕ ਵਲੋਂ ਰੇਗ-ਗ੍ਰਸਤਤਾ, ਲੈਪਸ, ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ, ਮਹਿੰਗਾਈ ਦਰ, ਖਰਚੇ ਤੇ ਹੋਰ ਢੁੱਕਵੇਂ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਉਹ ਉਤਪਾਦ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਸੋਚ ਦੇ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ

ਪੜਤਾਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਮਿੱਥੇ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਢੁੱਕਵੇਂ ਕਾਰਨਾਂ ਜਾਂ ਸੇਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤਾਜ਼ਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

D. IRDAI ਦੇ ਹੋਰ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ

ਫਾਇਲ ਕਰਨ ਤੇ ਵਰਤਣ ਸੇਧਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਨਿਯਮ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਹਨ:

- a. ਸਭ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਪਾਲਸੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਬੋਰਡ ਵਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ। ਪਾਲਸੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਸਮੇਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਸਿਹਤ ਪਾਲਸੀ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਅਪਲਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੰਝ ਦੇ ਫਾਰਮ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਵਿੱਚ ਅੰਡਰਰਾਈਟ ਲਈ ਸਭ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
- b. ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਪਾਲਸੀ ਅਥਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਫਾਇਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਕੋਲ ਲੋੜ ਪੈਣ ਉੱਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਸੋਧ ਦੇ ਹੱਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਹਰ ਸੋਧ ਨੂੰ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਫਾਇਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- c. ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੋਰਡ ਕੋਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਪਾਲਸੀ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਲਈ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਸਮੇਤ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- d. ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਸੂਲੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਲੋਡਿੰਗ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਝ ਦੀ ਲੋਡਿੰਗ ਦੇ ਬਾਰੇ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਤੋਂ ਖਾਸ ਸਹਿਮਤੀ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।
- e. ਜੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਵਿਆਉਣ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ, ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਤਹਿਸੂਦਾ ਮਿਆਰੀ ਫਾਰਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਭਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਫਾਰਮ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਭਾਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਘਟਨਾਵਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੰਝ ਦੇ ਫਾਰਮ ਦੇਣ ਅਤੇ ਇੰਝ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ।
- f. ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਖਲੇ, ਲਗਾਤਾਰ ਨਵਿਆਉਣ, ਚੰਗੇ ਦਾਅਵੇ ਤਜਰਬੇ ਆਦਿ ਲਈ ਇੱਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨਾਲ ਇਨਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਢੰਗਾਂ ਜਾਂ ਉਤਸ਼ਾਹਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰਝ ਦੇ ਢੰਗਾਂ ਜਾਂ ਉਤਸ਼ਾਹਾਂ ਬਾਰੇ ਐਲਾਨ ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟ ਤੇ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫਾਇਲ ਕਰਨ ਤੇ ਵਰਤੋਂ ਸੇਧਾਂ ਰਾਹੀਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸਿਹਤ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੀ ਪੋਰਟੇਬਿਲਟੀ ਸੰਬੰਧੀ ਸੇਧਾਂ

IRDAI ਨੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੀ ਪੋਰਟੇਬਿਲਟੀ ਸੰਬੰਧੀ ਸਪਸ਼ਟ ਸੇਧਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਹੈ:

1. ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪੋਰਟੇਬਿਲਟੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ:
 - a. ਸਭ ਨਿੱਜੀ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਫਲੋਟਰ ਪਾਲਸੀਆਂ ਹਨ
 - b. ਨਿੱਜੀ ਮੈਂਬਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਮੈਂਬਰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ, ਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਰੁੱਪ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੰਡ ਦੀ ਗਰੁੱਪ ਪਾਲਸੀ ਤੋਂ ਮਾਈਗਰੇਟ ਉਸੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਫਲੋਟਰ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਹੱਕ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਨਵਿਆਉਣ ਉੱਤੇ ਪੋਰਟੇਬਿਲਟੀ ਦਾ ਹੱਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
2. ਪੋਰਟੇਬਿਲਟੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬੀਮਾਧਾਰਕ ਵਲੋਂ ਕੇਵਲ ਨਵਿਆਉਣ ਉੱਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਨਹੀਂ।
3. ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਆਪਣੀ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਪੋਰਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲੇ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੂੰ ਉਸ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਕੋਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਸਮੇਤ, ਜੋ ਹਨ ਤਾਂ, ਪੂਰੀ ਪਾਲਸੀ ਪੋਰਟ ਕਰਨ ਮੌਜੂਦਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨਵਿਆਉਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 45 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਪੋਰਟ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਲਾਈ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
4. ਨਵਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਪੋਰਟੇਬਿਲਟੀ ਕਰ ਵੀ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਹੀਂ ਵੀ, ਜੋ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨਵਿਆਉਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 45 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ IRDAI ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇਣ ਲਈ ਫੇਲ੍ਹ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।
5. ਇੰਡ ਦੇ ਯਤਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਦੇ ਨਾਲ IRDAI ਸੇਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਬੰਧ 'I' ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਪੋਰਟੇਬਿਲਟੀ ਫਾਰਮ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਉਤਪਾਦ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਜੋ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।
6. ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਦੇ ਨਾਲ ਪੋਰਟੇਬਿਲਟੀ ਫਾਰਮ ਭਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
7. ਪੋਰਟੇਬਿਲਟੀ ਫਾਰਮ ਮਿਲਣ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਅਤੀਤ ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਅਤੀਤ ਬਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵੇਰਵੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਨੂੰ IRDAI ਦੇ ਵੈਬ ਪੋਰਟਲ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

8. ਪੋਰਟੇਬਿਲਟੀ ਲਈ ਇੰਝ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਬੇਨਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ 7 ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦਿਨਾਂ ਅੰਦਰ IRDAI ਦੇ ਵੈਬ ਪੋਰਟਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਪੋਰਟਿੰਗ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਲਈ ਡਾਟਾ ਫਾਰਮੈਟ ਵਿੱਚ ਮੰਗ ਕੀਤੇ ਡਾਟੇ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗੀ।
9. ਜੇ ਮੌਜੂਦਾ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦਿੱਤੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਡਾਟਾ ਫਾਰਮੈਟ ਵਿੱਚ ਮੰਗ ਕੀਤਾ ਡਾਟਾ ਦੇਣ ਲਈ ਫੇਲ੍ਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ IRDAI ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਉਲੰਘਣ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਐਕਟ 1938 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਹੱਕ ਹੋਵੇਗਾ।
10. ਮੌਜੂਦਾ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਡਾਟਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਨਵੀਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਅੰਡਰਰਾਈਟ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਬਾਰੇ IRDAI (ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ) ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 2002 ਦੇ ਨਿਯਮ 4 (6) ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।
11. ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਡਾਟਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਜੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਥਾਰਟੀ ਨਾਲ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਫਾਇਲ ਕੀਤੇ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਦੇ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਨਾਲ ਦੇ ਨਾਲ 15 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।
12. ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਨਵਿਆਉਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਉੱਤੇ ਨਵੇਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਪੋਰਟੇਬਿਲਟੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹਾਲੇ ਉਡੀਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
 - a. ਮੌਜੂਦਾ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਵਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਉੱਤੇ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਇੰਝ ਦੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਰ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ
 - b. ਮੌਜੂਦਾ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਪਾਲਸੀ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਜਾਂ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਲਿਖੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਤੱਕ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
 - c. ਨਵਾਂ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ, ਸਭ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਨੂੰ ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੇ ਅੰਤਰਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਢੁੱਕਵੀਂ ਹੋਵੇ।
 - d. ਜੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਬੀਮਤ ਮੌਜੂਦਾ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨਾਲ ਹੀ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤ ਲਗਾਏ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
13. ਜੇ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੋਹਲਤ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਦਾਅਵਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਪਾਲਸੀ ਸਾਲ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਬਕਾਇਆ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੰਝ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇਣ ਲਈ ਦੇਣਦਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਪਾਲਸੀ ਸਾਲ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗਾ।

14. ਪਾਲਸੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਜੇ ਕਿ ਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੋਰਟਿੰਗ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਲੋਡਿੰਗ ਜਾਂ ਖਾਸ ਖਰਚੇ ਵਸੂਲਣੇ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।
15. ਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਚੋਲੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਦਲਾਲੀ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
16. ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਲਈ, ਪਹਿਲਾਂ-ਮੌਜੂਦਾ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਤੇ ਸਮਾਂ ਅਧਾਰਿਤ ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਪਾਲਸੀ ਅਧੀਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੂਰਾ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਘਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸੂਚਨਾ 1: ਨਵੀਂ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਬੀਮਾਰੀ ਜਾਂ ਇਲਾਜ ਲਈ ਉਡੀਕ ਸਮਾਂ ਪੁਰਾਣੀ ਪਾਲਸੀ ਵਿਚਲੇ ਉਸੇ ਬੀਮਾਰੀ ਜਾਂ ਇਲਾਜ ਲਈ ਵੱਧ ਹੋਣ ਉੱਤੇ, ਵਾਧੂ ਉਡੀਕ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਪੋਰਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਪੋਰਟੇਬਿਲਟੀ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸੂਚਨਾ 2: ਗਰੁੱਪ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਲਈ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤਾ ਮਾਣ ਲਗਾਤਾਰ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾਰੀ ਅਲਹਿਦਗੀ/ਸਮਾਂ ਅਧਾਰਿਤ ਅਲਹਿਦਗੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

17. ਪੋਰਟੇਬਿਲਟੀ ਪਿਛਲੀ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਵਧਾਈ ਵੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਿਛਲੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਸੰਚਿਤ ਕੀਤੇ ਬੇਨਸ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੈ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ - ਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ 2 ਲੱਖ ਦੀ S1 ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਏ ਕੋਲ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤਾ ਬੇਨਸ 50,000 ਰੁਪਏ ਹੈ ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਉਹ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਬੀ ਕੋਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਬੀ ਕੋਲ 2.50 ਰੁਪਏ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨਾਲ ਉਸ ਕੋਲ 2.50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ S1 ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਬੀ ਕੋਲ 2.50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕੋਈ ਉਤਪਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਬੀ ਉੱਪਰੀ ਹੱਦ ਲਈ ਮੰਨ ਲਵੇ ਕਿ 3 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹੈ ਤਾਂ 3 ਲੱਖ S1 ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨਾਲ ਦੇਵੇਗਾ। ਪਰ, ਪੋਰਟੇਬਿਲਟੀ ਕੇਵਲ 2.50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਹੀ ਉਪਲੱਬਧ ਹੋਵੇਗੀ।

18. ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਇਕਰਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸਮੱਗਰੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟ, ਵਿਕਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਰਾਹੀਂ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਦਾ ਧਿਆਨ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿਵਾਏਗਾ ਕਿ::

- a. ਸਭ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਪੋਰਟ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹਨ,
 - b. ਪਾਲਸੀਯਾਰਕ ਨੂੰ ਪੋਰਟੇਬਿਲਟੀ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਲੈਣ ਲਈ ਹੋਰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਰਕੇ ਪਾਲਸੀ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਨਵਿਆਉਣ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
-

E. ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਲਈ ਬੀਮੇ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਨਿਯਮ ਤੇ ਸਾਧਨ

1. ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਮੁੱਢਲੇ ਨਿਯਮ

ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਦੇ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਧਾਰਨ ਬੀਮਾ, ਕੁਝ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਜੇਕਿਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਲਈ ਇਹ ਵੀ ਨਿਯਮ ਬਰਾਬਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪਾਲਸੀ-ਧਾਰਕ ਲਈ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੂਲ ਨਿਯਮ ਹਨ:

1. ਬੇਅੰਤ ਚੰਗਾ ਭਰੋਸਾ (ਉਬਿਰੀਮਾ ਫਿਡੇਸ) ਅਤੇ ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ

2. ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਲਈ ਸਾਧਨ

ਇਹ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਲਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਸਰੋਤ ਹਨ ਅਤੇ ਆਧਾਰ ਹਨ, ਜਿਸ ਮੁਤਾਬਕ ਜੇਕਿਮ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਲਈ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਮੁੱਖ ਸਾਧਨ ਹਨ:

a) ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ

ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਇਕਰਾਰ ਦਾ ਅਧਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਦੀ ਸਿਹਤ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਵੇਰਵੇ ਦੇ ਲਈ ਸਭ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ (ਜਿਵੇਂ ਉਮਰ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਬਣਤਰ, ਆਦਤਾਂ, ਸਿਹਤ ਸਥਿਤੀ, ਆਮਦਨ, ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਭੁਗਤਾਨ ਵੇਰਵੇ ਆਦਿ) ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਲੋੜ/ਨੀਤੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਧਾਰਨ ਸਵਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪੂਰੇ ਵੇਰਵੇ ਸਮੇਤ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਸਭ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਥਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਓਹਲਾ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਪਾਲਸੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

b) ਉਮਰ ਸਬੂਤ

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਬੀਮਤ ਉਮਰ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਪਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਉਮਰ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਮਰ ਦਾ ਪਤਾ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੰਨੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨੇ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬਹੁਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਨ:

- a) ਮਿਆਰੀ ਉਮਰ ਸਬੂਤ: ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਸਕੂਲ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ, ਪਾਸਪੋਰਟ, ਰਿਹਾਇਸ਼ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ, ਪੈਨ ਕਾਰਡ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ।
- b) ਗ਼ੈਰ-ਮਿਆਰੀ ਉਮਰ ਸਬੂਤ: ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ, ਵੋਟਰ ਆਈਡੀ, ਵੱਡਿਆਂ ਵਲੋਂ ਐਲਾਨ, ਗ਼ਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਵਲੋਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ।

c) ਵਿੱਤੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼

ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਫਾਇਦਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਢੁੱਕਵਾਂ ਹੈ। ਪਰ, ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਵਿੱਤੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਕੇਵਲ ਇਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮੰਗੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

- a) ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂ
- b) ਉੱਚ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਰਕਮ ਜਾਂ
- c) ਜਦੋਂ ਕਿ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਆਮਦਨ ਤੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਕ ਹੋਵੇ।

d) ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਬੀਮਤ ਦੀ ਉਮਰ ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਚੁਣੀ ਗਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਜਵਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ।

e) ਵਿਕਰੇਤਾ ਅਮਲੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਵਿਕਰੇਤਾ ਅਮਲੇ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਮੁੱਢਲੇ ਪੱਧਰ ਦੇ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਲੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਖ਼ਾਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪੱਖ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਵਿਕਰੇਤਾ ਅਮਲੇ ਦਾ ਮਕਸਦ ਵੱਧ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸਕਰਕੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਟਕਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਖ਼ੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 2

ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਅਤਿਅੰਤ ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ _____ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

- I. ਬੀਮਾਕਰਤਾ
- II. ਬੀਮਤ

III. ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਤੇ ਬੀਮਤ ਦੋਵੇਂ

IV. ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚਕਰਤਾ

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 3

ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਭਾਵ _____ ਤੋਂ ਹੈ।

I. ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਹਿੱਤ

II. ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਸੰਪੱਤੀ

III. ਜਦੋਂ ਵੀ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਇੱਕੋ ਘਾਟੇ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਹਰੇਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦਾ ਘਾਟੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇ

IV. ਘਾਟੇ ਦੀ ਰਕਮ, ਜੇ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਵਸੂਲੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

F. ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਕਾਰਵਾਈ

ਇੱਕ ਵਾਰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਪਾਲਸੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਆਮ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਫਾਰਮ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਹਨ:

1. ਮੈਡੀਕਲ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ

ਮੈਡੀਕਲ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਅਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਿਹਤ ਸਥਿਤੀ ਪਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਤੋਂ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਸਿਹਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਤਦ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣੀ ਹੈ, ਕਿਹੜੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਤੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੇ ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ ਨਾਲ ਦੇਣੀ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਮੈਡੀਕਲ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਜੋਖਮ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਅਤੇ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਵੀ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪਰ, ਮੈਡੀਕਲ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਉੱਚ ਖਰਚੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਜਦੋਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਉੱਚ-ਦਰਜੇ ਦੇ ਮੈਕੀਲ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਨੂੰ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ 'ਕਰੀਮ-ਲਹਾਉਣ' (ਵਧੀਆ ਕਿਸਮ ਦੇ ਜੋਖਿਮ ਮੰਨਣ ਤੇ ਹੋਰਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ) ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਵੀ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਾਹਕਾਂ ਵਿੱਚ ਰੋਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਕੋਲ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਘੱਟਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੇ ਵੇਰਵਾ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਤੇ ਚਾਹੀਦੇ ਟੈਸਟ ਕਰਵਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ।

ਨਿੱਜੀ ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਲਈ ਸਿਹਤ ਸਥਿਤੀ ਤੇ ਉਮਰ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਬਾਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਹੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਿਹਤ ਸਥਿਤੀ, ਨਿੱਜੀ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਮੈਡੀਕਲ ਅਤੀਤ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਜੂਦ ਬੀਮਾਰੀ ਜਾਂ ਹਾਲਤ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸਿਹਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਸਰਜਰੀ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਫਾਰਮ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਇਲਾਜਾਂ, ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਤੇ ਕਰਵਾਈਆਂ ਸਰਜਰੀਆਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਠੋਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਅਲਾਮਤ ਦੇ ਮੁੜ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ, ਮੌਜੂਦਾ ਜਾਂ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਸਿਹਤ ਸਥਿਤੀ ਉੱਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਸਰ ਜਾਂ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਮਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਬੀਮਾਰੀਆਂ, ਜਿਸ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਦਵਾਈਆਂ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਲਈ ਛੇਤੀ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਮੈਡੀਕਲ ਹਾਲਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈਪਰਟੈਨਸ਼ਨ, ਵੱਧ ਭਾਰ ਹੋਣਾ/ਮੋਟਾਪਾ ਅਤੇ ਵਧਿਆ ਹੋਇਆ ਸ਼ੂਗਰ ਪੱਧਰ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਦਿਲ, ਗੁਰਦਿਆਂ ਤੇ ਨਾੜੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਕਰਕੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ, ਇਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਲਈ ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਹਤ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਲਟ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਅਕਸਰ 40 ਸਾਲ ਦੇ ਬਾਅਦ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਉਮਰ ਦੇ ਕਰਕੇ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ 45 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਕਸਰ ਕਿਸੇ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਟੈਸਟ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ (ਕੁਝ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਇਹ ਲੋੜ ਨੂੰ 50 ਤੋਂ 55 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਵੀ ਵਧਾ ਸਕਦੇ ਹਨ)। ਮੈਡੀਕਲ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਦੀ ਸਿਹਤ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਐਲਾਨ ਉੱਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਡਾਕਟਰ ਵਲੋਂ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤੀ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ, ਨਿੱਜੀ ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਲਈ ਮੁੱਖ ਮੈਡੀਕਲ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਕਾਰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਹੈ। 45-50 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਬੀਮਾ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਜੋਖਿਮ ਪਰੋਫਾਇਲ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਿਹਤ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਸ ਸਰੀਰਿਕ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੰਝ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਪਹਿਲਾਂ-ਮੌਜੂਦਾ ਡਾਕਟਰੀ ਹਾਲਤ ਜਾਂ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਲੱਛਣਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਨਸੇ, ਅਲਕੋਹਲ ਅਤੇ ਤੰਬਾਕੂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਐੱਖਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਐਲਾਨ ਘੱਟ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਗਟਾਵਿਆਂ ਦਾ ਨਾ-ਐਲਾਨ ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਦੇ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ। ਮੋਟਾਪਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵੱਡੀ ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਸਮੱਸਿਆ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਵਜੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜਟਿਲਟਾਵਾਂ ਨਾਲ ਢੁੱਕਵੀਂ ਕੀਮਤ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਸਾਧਨ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

2. ਗ਼ੈਰ-ਮੈਡੀਕਲ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ

ਬਹੁਤੇ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਲਈ ਅਪਲਾਈ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਠੀਕ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਹ ਪਤਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਕੇਵਲ ਦਸਵੇਂ ਜਾਂ ਘੱਟ ਹੱਦ ਤੱਕ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਉਲਟ ਨਤੀਜੇ ਆਉਣਗੇ ਤਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਬਹੁਤੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਛੱਡ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਭਾਵੇਂ, ਜੇ ਪੇਸ਼ਕਰਤੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਥਾਂ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਸਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣੀ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਏਜੰਟ ਵਲੋਂ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ,

ਦਾਅਵਾ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਹਲਕੇ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਤੇ ਹੋਰ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਬੱਚਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਵੀ ਘੱਟੇਗੀ।

ਇਸਕਰਕੇ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਕੁਝ ਮੈਡੀਕਲ ਪਾਲਸੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੰਝ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਕਸਰ 'ਮੈਡੀਕਲ ਸਾਰਣੀ' ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਉਮਰ ਤੇ ਪੜਾਅ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤੇ ਇਹ ਗ਼ੈਰ-ਮੈਡੀਕਲ ਹੱਦਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੇ ਜੋਖਿਮ ਵਿੱਚ ਢੁੱਕਵਾਂ ਸੰਤੁਲਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਲੋਂ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚਾਂ, ਉਡੀਕ ਸਮੇਂ ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇਰੀਆਂ ਦੇ ਲੰਮੀ ਕਾਰਵਾਈ ਰਾਹੀਂ ਗਏ ਬਿਨਾਂ ਤੁਰੰਤ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲੈਣੈ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਗ਼ੈਰ-ਮੈਡੀਕਲ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗ਼ੈਰ-ਮੈਡੀਕਲ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਰਾਂ ਤੇ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਉਮਰ, ਲਿੰਗ, ਸਿਗਰਟ ਪੀਣ ਦੇ ਵਰਗ, ਸਰੀਰਿਕ ਬਣਤਰ ਆਦਿ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕੁਝ ਸਿਹਤ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈ ਤੇਜ਼ ਹੈ, ਪਰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਆਮ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

3. ਸੰਖਿਅਕ ਰੇਟਿੰਗ ਢੰਗ

ਇਹ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਅਪਨਾਈ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਅੰਕੀ ਜਾਂ ਫੀਸਦੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਾਰਕ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਮਰ, ਲਿੰਗ, ਨਸਲ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਰਿਹਾਇਸ਼, ਮਾਹੌਲ, ਸਰੀਰਿਕ ਬਣਤਰ, ਆਦਤਾਂ, ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਅਤੀਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ-ਤਹਿ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਅੰਕੀ ਸਕੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

4. ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਫੈਸਲੇ

ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਜੋਖਿਮ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਕਾਰਵਾਈ ਪੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਧਨਾਂ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ, ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਦਾ ਹੈ:

- a) ਮਿਆਰੀ ਦਰਾਂ ਉੱਤੇ ਜੋਖਿਮ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨਾ
- b) ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ (ਲੋਡਿੰਗ) ਨਾਲ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਵਲੋਂ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

- c) ਕੁਝ ਤਿਹ ਕੀਤੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਟਾਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- d) ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ
- e) ਬਦਲਵੀਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ (ਜਾਂ ਤਾਂ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਉੱਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣੀ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ)
- f) ਉੱਚ ਕਟੌਤੀ ਜਾਂ ਸਹਿ-ਭੁਗਤਾਨ ਲਗਾਉਣਾ
- g) ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਲਹਿਦਗੀ ਲਾਉਣਾ

ਜੇ ਕਿਸੇ ਬੀਮਾਰੀ ਨੂੰ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਲਹਿਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਿਆਰੀ ਪਾਲਸੀ ਤੋਂ ਵਾਧੂ ਅਲਹਿਦਗੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰ ਦਾ ਭਾਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਅੰਡਰਰਾਈਟਰਾਂ ਵਲੋਂ ਮਾਹਿਰ ਨਿੱਜੀ ਜੋਖਮ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਬੀਮਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਲਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦੇ ਉਮੀਦ ਕੀਤੇ ਜੋਖਿਮਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗਰੁੱਪ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਵਲੋਂ ਚੁਣੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕੋ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਸੂਲ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਬੀਮਾ ਢੁੱਕਵੇਂ ਤੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਕੀਮਤ ਉੱਤੇ ਮਿਲਣਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਅਰੇਗਤਾ-ਦਰ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪੋਰਟਫੋਲਿਓ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਵਿੱਚ ਹੈ।

5. ਆਮ ਜਾਂ ਮਿਆਰੀ ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ

ਬਹੁਤੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕੁਝ ਵਾਰ ਆਮ ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਮਿਆਰੀ ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ ਲਗਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਖਤਰੇ ਦੀ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਸੀਮਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

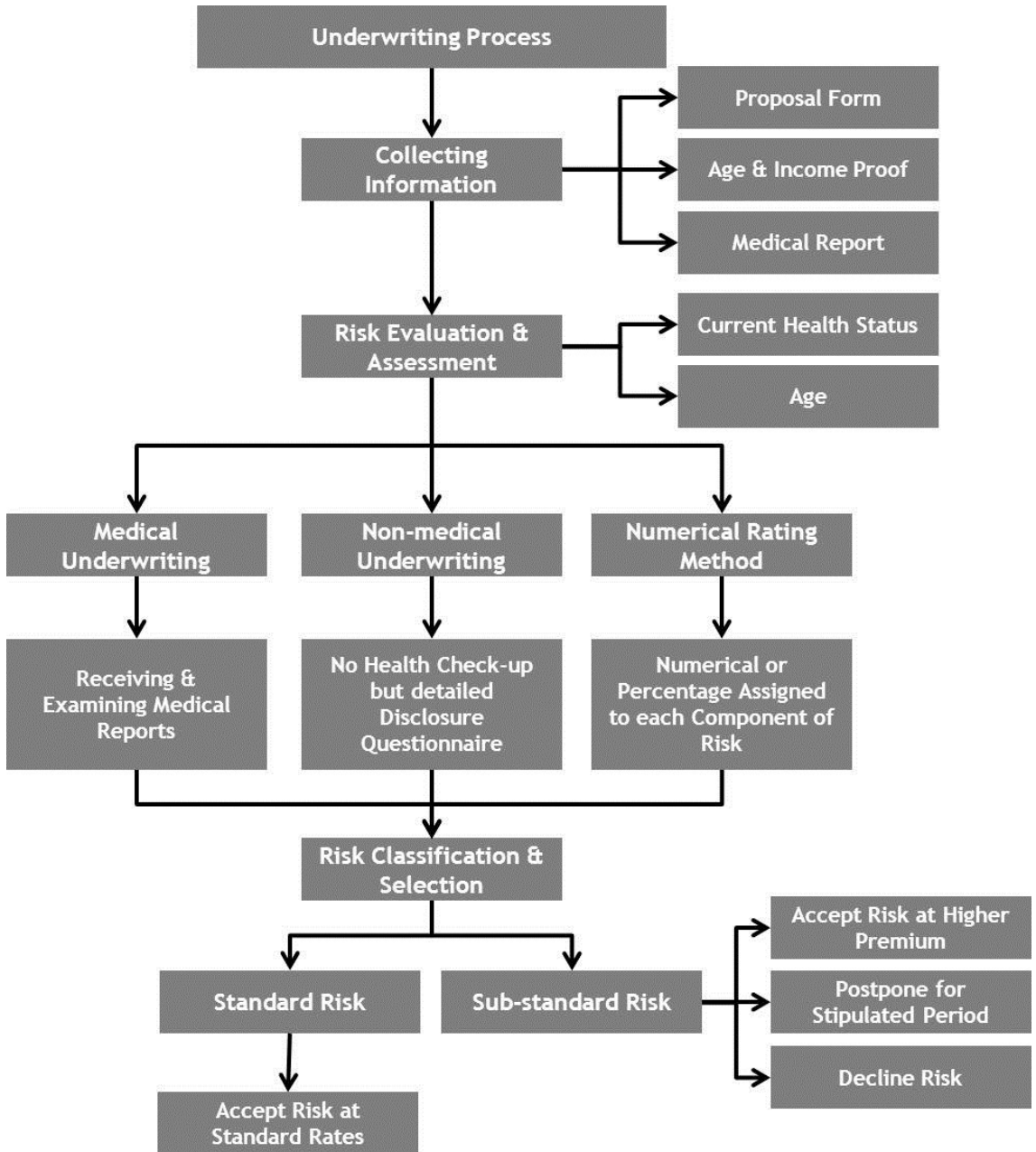
ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 4

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਬਿਆਨ ਮੈਡੀਕਲ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਲਈ ਗਲਤ ਹੈ?

- I. ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੀ ਉੱਚ ਕੀਮਤ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ।
- II. ਮੌਜੂਦਾ ਸਿਹਤ ਹਾਲਤ ਤੇ ਉਮਰ ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਲਈ ਮੈਡੀਕਲ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਵਾਸਤੇ ਮੁੱਖ ਸਾਧਨ ਹਨ।
- III. ਪੇਸ਼ਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਿਹਤ ਜੋਖਿਮ ਪਰੋਫਾਇਲ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਮੈਡੀਕਲ ਤੇ ਸਰੀਰਿਕ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- IV. ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਉੱਤੇ ਫੀਸਦੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

Diagram 1: ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਕਾਰਵਾਈ

G. ਗਰੁੱਪ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ

1. ਗਰੁੱਪ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ

ਗਰੁੱਪ ਬੀਮਾ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਔਸਤ ਦੇ ਨਿਯਮ ਮੁਤਾਬਕ ਅੰਡਰਰਾਈਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਮੁਤਾਬਕ ਜਦੋਂ ਸਭ ਮਿਆਰੀ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਸਭ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗਰੁੱਪ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਗਰੁੱਪ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਉਲਟ-ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸਕਰਕੇ, ਜਦੋਂ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਲਈ ਗਰੁੱਪ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਗਰੁੱਪ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਤੇ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸਿਹਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਗਰੁੱਪ ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਦੇ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਲੱਛਣਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਸੇਵਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕੀ ਬੀਮਾ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਵਲੋਂ ਗਰੁੱਪ ਬੀਮਾ ਲਈ ਸੇਵਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

ਗਰੁੱਪ ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਲਈ ਮਿਆਰੀ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਕਾਰਵਾਈ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਉੱਤੇ ਪੇਸ਼ਕਰਤ ਵਾਲੇ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ:

- a) ਗਰੁੱਪ ਦੀ ਕਿਸਮ
- b) ਗਰੁੱਪ ਆਕਾਰ
- c) ਉਦਯੋਗ ਦੀ ਕਿਸਮ
- d) ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ
- e) ਭਾਵੇਂ ਪੂਰੇ ਗਰੁੱਪ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਲੋਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਚੋਣ ਹੈ।
- f) ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਪੱਧਰ - ਕੀ ਸਭ ਲਈ ਇਕਸਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ
- g) ਗਰੁੱਪ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਲਿੰਗ, ਉਮਰ, ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟਿਕਾਏ, ਗਰੁੱਪ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਆਮਦਨ ਪੱਧਰ, ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਟਰਨਓਵਰ ਦਰ, ਕੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਗਰੁੱਪ ਹੋਲਡਰ ਵਲੋਂ ਪੂਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- h) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭੂਗੋਲਿਕ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ

- i) ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ (ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਜਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਚੁਣਿਆ) ਜਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਖੁਦ ਗਰੁੱਪ ਬੀਮੇ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਗਰੁੱਪ ਹੋਲਡਰ ਦੀ ਪਸੰਦ
- j) ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਗਰੁੱਪ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਦਾਅਵਾ ਤਜਰਬਾ

ਉਦਾਹਰਨ

ਸੁਰੰਗਾਂ ਜਾਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਮਿਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਏਅਰ-ਕੰਡੀਸ਼ਨ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੱਧ ਸਿਹਤ ਜੋਖਮ ਹੈ। ਬੀਮਾਰੀਆਂ (ਭਾਵ ਦਾਅਵਿਆਂ) ਦੀ ਕਿਸਮ ਵੀ ਦੋਵਾਂ ਗਰੁੱਪਾਂ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਗਰੁੱਪ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਉਸ ਮੁਤਾਬਕ ਰੱਖੇਗਾ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉੱਚ ਓਵਰਟਰਨ ਵਾਲੇ ਗਰੁੱਪਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਈਟੀ ਕੰਪਨੀਆਂ, ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਬੀਮੇ ਲਈ ਯੋਗ ਬਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਲਈ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਰਜ਼ੀ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਗਰੁੱਪ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਕਰਕੇ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਗਰੁੱਪ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮਾਂ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਲਚਕੀਲਾਪਨ ਤੇ ਪਸੰਦ ਮੁਤਾਬਕ ਢਾਲਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਮਾਲਕ-ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਗਰੁੱਪ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮਾਂ ਵਿੱਚ, ਫਾਇਦਾ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਹਿਊਮਨ ਰਿਸੋਰਸ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਕਸਰ, ਲਚਕੀਲਾਪਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਕੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਹਥਿਆਉਣ ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਗਰੁੱਪ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮਾਂ ਦੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਜਾਂ ਸੁਧਾਰ ਕੇ ਦੇਣ ਨਤੀਜਾ ਹੈ।

2. ਮਾਲਕ-ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਗਰੁੱਪਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ

ਮਾਲਕ-ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਗਰੁੱਪ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਗਰੁੱਪ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਮ ਗਰੁੱਪ ਹੈ। ਪਰ, ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਨੇ ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਰਫ਼ਤਾਰ ਫੜੀ ਹੈ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮ ਦੇ ਗਰੁੱਪ ਹੁਣ ਵਿਕਸਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਇੰਝ ਦੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਗਰੁੱਪ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰਾਂ ਲਈ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗਰੁੱਪ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਗਰੁੱਪ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਲੱਛਣਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ।

ਮਾਲਕ-ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਗਰੁੱਪਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮ ਦੇ ਗਰੁੱਪਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਗਰੁੱਪ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ: ਲੇਬਰ ਯੂਨੀਅਨ, ਟਰੱਸਟ ਤੇ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ, ਕਈ-ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਗਰੁੱਪ, ਫਰਾਂਚੀਜ਼ੀ ਡੀਲਰ, ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮ, ਕਲੱਬ ਤੇ ਹੋਰ ਭਾਈਵਾਲ ਸੰਗਠਨ।

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰਾਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਗਰੀਬ ਤਬਕੇ ਲਈ ਗਰੁੱਪ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਖਰੀਦਦਾਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਰਾਜ ਪੱਧਰ ਦੇਵਾਂ ਉੱਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਲਈ ਗਰੁੱਪ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰਐਸਬੀਵਾਈ(RSBY), ਯੋਸ਼ਵੀਨੀ ਆਦਿ।

ਇੰਡ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਰੁੱਪਾਂ ਲਈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁੱਢਲੇ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਵਿਚਾਰ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਕੁਝ ਵਾਧੂ ਪੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ:

- a) ਗਰੁੱਪ ਦਾ ਆਕਾਰ (ਛੋਟਾ ਗਰੁੱਪ ਆਕਾਰ ਅਕਸਰ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ)
- b) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭੂਗੋਲਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਧਰ
- c) ਸਭ ਗਰੁੱਪ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਲਟ ਚੋਣ ਦਾ ਜੋਖਮ ਗਰੁੱਪ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮ ਦਾ ਭਾਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ
- d) ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਗਰੁੱਪ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ

ਕੇਵਲ ਗਰੁੱਪ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਫਾਇਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸਸਤੀ ਕੀਮਤ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਲੈਣ ਲਈ ਅਨਿਯਮਤ ਕਿਸਮ ਦੇ ਗਰੁੱਪਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣਾ ਹੈ, ਜਿਹਾਨ ਨੂੰ 'ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਗਰੁੱਪ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਰੈਗੂਲੇਟਰ IRDA ਨੇ ਇਸਕਰਕੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਰੁੱਪਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਅਪਨਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਢੰਗਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਗਰੁੱਪ ਬੀਮਾ ਸੇਧਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਇੰਡ ਦੇ ਗ਼ੈਰ-ਮਾਲਕ ਗਰੁੱਪਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ:

- a) ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਭਲਾਈ ਸੰਸਥਾਵਾਂ
- b) ਖਾਸ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਧਾਰਕ
- c) ਖਾਸ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਗਾਹਕ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਬੀਮਾ ਸਹਾਇਕ ਫਾਇਦੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
- d) ਬੈਂਕ ਤੇ ਪੇਸ਼ਵਰ ਸੰਗਠਨਾਂ ਜਾਂ ਸੇਸਾਇਟੀਆਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ਦਾਰ

ਗਰੁੱਪ ਬੀਮਾ ਸੇਧਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਕੇਵਲ ਲਚਕੀਲੇ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਫਾਇਦਿਆਂ, ਨਿੱਜੀ ਪਾਲਸੀਆਂ ਉੱਤੇ ਨਾ-ਉਪਲੱਬਧ ਫਾਇਦਿਆਂ ਤੇ ਕੀਮਤ ਬੱਚਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬੀਮਾ ਲੈਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਗਰੁੱਪ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੰਡ ਦੇ "ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਗਰੁੱਪ" ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁਧ ਉਲਟ ਚੋਣ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਦਾਅਵਾ ਦਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਗਰੁੱਪ ਬੀਮਾ ਸੇਧਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਮਾਰਕੀਟ ਰਵੱਧੀਏ ਲਈ ਮਦਦਗਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਗਰੁੱਪ ਸਕੀਮਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਮਿਆਰ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਗਰੁੱਪ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਦੀਆਂ ਹਨ।

H. ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਯਾਤਰਾ ਬੀਮੇ ਲਈ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ

ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਯਾਤਰਾ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁੱਖ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਢੰਗ ਮੁਤਾਬਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਰੇਟਿੰਗ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਹਰੇਕ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਸੇਧਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਕੁਝ ਆਮ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ:

1. ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਰ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਦੀ ਉਮਰ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋਵੇਗੀ।
2. ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰੀ ਇਲਾਜ ਮੰਗਾ ਹੈ, ਇਸਕਰਕੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਰ ਘਰੇਲੂ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗਾ।
3. ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਲਈ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
4. ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰੀ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਪੜਾਅ ਉੱਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਬੀਮਾਰੀ ਬਾਰੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

I. ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮੇ ਲਈ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ

ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਲਈ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਲਈ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਤੱਥ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਹਨ :

ਰੇਟਿੰਗ

ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ, ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਬੀਮਤ ਦਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਆਮ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਥਾਨ ਘਰ, ਗਲੀ ਆਦਿ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਜਾਂ ਕੰਮ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜੋਖਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਦਫ਼ਤਰੀ ਮੈਨੇਜਰ ਨੂੰ ਕੰਮ ਉੱਤੇ ਸਾਈਟ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਇਮਾਰਤ ਬਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿਵਲ ਇੰਜਨੀਅਰ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਖਤਰਾ ਘੱਟ ਹੈ।

ਹਰ ਕਿੱਤੇ ਜਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਦਰ ਤਹਿ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਨੂੰ ਗਰੁੱਪਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਹਰੇਕ ਗਰੁੱਪ ਥੋੜ੍ਹੀ ਬਹੁਤ ਵਾਧ-ਘਾਟ ਨਾਲ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਜੋਖਿਮਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਰਗੀਕਰਨ ਦਾ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸਧਾਰਨ ਅਤੇ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਢੁੱਕਵੀਂ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਕੰਪਨੀ ਕੋਲ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਢੰਗ ਹਨ।

ਜੋਖਿਮ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ

ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜੋਖਿਮਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਗਰੁੱਪਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

- ਜੋਖਿਮ ਗਰੁੱਪ I

ਲੇਖਾਕਾਰ, ਡਾਕਟਰ, ਵਕੀਲ, ਆਰਚੀਟੈਕਟ, ਸਲਾਹਕਾਰ ਇੰਜਨੀਅਰ, ਅਧਿਆਪਕ, ਬੈਂਕਰ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਲਦੇ-ਮਿਲਦੇ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ

- ਜੋਖਿਮ ਗਰੁੱਪ II

ਬਿਲਡਰ, ਠੇਕੇਦਾਰ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਇੰਜਨੀਅਰ, ਡੰਗਰ ਡਾਕਟਰ ਅਤੇ ਮੇਟਰ-ਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹਲਕੇ ਵਹੀਕਲ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਤਨਖਾਹ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਡਰਾਇਵਰ ਅਤੇ ਰਲਦੇ-ਮਿਲਦੇ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ।

ਦਸਤੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ (ਗਰੁੱਪ III ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ), ਨਕਦੀ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਗਰਾਜ਼ ਤੇ ਮੇਟਰ ਮਕੈਨਕ, ਮਸ਼ੀਨ ਓਪਰੇਟਰ, ਟਰੱਕਾਂ ਤੇ ਲਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭਾਰੀ ਵਹੀਕਲਾਂ ਦੇ ਡਰਾਇਵਰ, ਲੱਕੜ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਸ਼ੀਨ-ਚਾਲਕ ਅਤੇ ਰਲਦੇ-ਮਿਲਦੇ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਲੋਕ।

- **ਜੋਖਿਮ ਗਰੁੱਪ III**

ਸੁਰੰਗਾਂ, ਧਮਾਕਾਖੇਜ਼ ਮੈਗਜ਼ੀਨਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਉੱਚ ਟੈਨਸ਼ਨ ਵਾਲੀ ਸਪਲਾਈ ਨਾਲ ਬਿਜਲੀ ਇੰਸਟਾਲੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਕਾਮੇ, ਜੈਕੀ, ਸਰਕਸ ਦੇ ਕਾਮੇ, ਗੱਡੀਆਂ ਜਾਂ ਘੋੜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਦੌੜਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਵੱਡੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਖੇਡਣ ਵਾਲੇ, ਪਹਾੜ-ਚੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ, ਸਰਦੀ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ, ਸਕਾਈਇੰਗ, ਬਰਫ਼ ਵਾਲੀ ਹਾਕੀ, ਗੁਬਾਰੇ ਉਡਾਉਣ, ਹੈਂਗ ਗਲਾਈਡਿੰਗ, ਨਦੀ ਵਿੱਚ ਰਾਫਟਿੰਗ, ਪੇਲੇ ਅਤੇ ਰਲਦੇ ਮਿਲਦੇ ਖਤਰਿਆਂ ਵਾਲੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ/ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਚੱਲੇ ਵਿਅਕਤੀ।

ਲੜੀਵਾਰ 'ਸਧਾਰਨ', 'ਮੱਧਮ' ਅਤੇ 'ਉੱਚ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣ ਜੋਖਿਮ ਗਰੁੱਪ।

ਉਮਰ ਹੱਦ

ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਅਤੇ ਨਵਿਆਉਣ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਹਰੇਕ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ 5 ਸਾਲ ਤੋਂ 70 ਸਾਲ ਤੱਕ ਉਮਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ, ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੋਣ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਵਿਆਉਣ ਨੂੰ 70 ਸਾਲ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ 80 ਸਾਲ ਤੱਕ ਨਵਿਆਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਨਵਿਆਉਣ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਲੇਡਿੰਗ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਅਧੀਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਨਵਿਆਉਣ ਜਾਂ ਤਾਜ਼ਾ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਅਕਸਰ ਕਿਸੇ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚੇ

ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ:

- ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੱਟੜ ਹੋਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚ ਲਈ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਲ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਉੱਤੇ ਤਸਦੀਕ ਨਾਲ ਵਧਾਇਆ ਵੀ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ਇਹ ਫਾਇਦੇ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਰ ਫਾਇਦਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ।
- ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ।

ਜੰਗ ਅਤੇ ਸਬੰਧਿਤ ਜੋਖਿਮ

ਜੰਗ ਜੋਖਿਮ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ/ਮਾਹਰਿੰ ਵਲੋਂ ਸਿਵਲ ਡਿਊਟੀਆਂ ਲਈ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨਾਲ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

- ਅਮਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਆਮ ਅੰਤਰਾਲ ਦੌਰਾਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ P.A. ਪਾਲਸੀਆਂ ਨੂੰ ਆਮ ਦਰਾਂ ਨਾਲੋਂ 50 ਫੀਸਦੀ ਵੱਧ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਆਮ ਦਰ ਦੇ 150 ਫੀਸਦੀ ਨਾਲ)।

- ਅਸਧਾਰਨ/ਮੁਸ਼ਕਲ ਹਾਲਤਾਂ (ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜੰਗ ਦੇ ਹਾਲਤ ਹੋਣ ਜਾਂ ਜੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇ/ਜਿੱਥੇ ਭਾਰਤੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਡਿਊਟੀ ਉੱਤੇ ਹੋਣ) ਦੌਰਾਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ P.A. ਪਾਲਸੀਆਂ ਲਈ ਆਮ ਦਰ ਨਾਲੋਂ 150 ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਆਮ ਦਰ ਦੇ 250 ਫੀਸਦੀ ਨਾਲ)।

ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ

ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ :

- ਨਿੱਜੀ ਵੇਰਵੇ
- ਸਰੀਰਿਕ ਹਾਲਤ
- ਆਦਤਾਂ ਤੇ ਸ਼ੌਕ
- ਹੋਰ ਜਾਂ ਪਿਛਲੇ ਬੀਮੇ
- ਪਿਛਲੀਆਂ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਜਾਂ ਬੀਮਾਰੀ
- ਚੁਣੇ ਗਏ ਫਾਇਦੇ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ
- ਐਲਾਨ

ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ:

- ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਉਮਰ, ਉਚਾਈ ਤੇ ਭਾਰ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵੇਰਵਾ ਅਤੇ ਐਸਤ ਮਹੀਨੇਵਾਰ ਆਮਦਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿੱਜੀ ਵੇਰਵੇ।
- ਉਮਰ ਦਿਖਾਏਗੀ ਕਿ ਕੀ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਦਾਖਲੇ ਵਾਸਤੇ ਉਮਰ ਦੀ ਹੱਦ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਭਾਰ ਅਤੇ ਉਚਾਈ ਨੂੰ ਲਿੰਗ, ਉਚਾਈ ਲਈ ਐਸਤ ਭਾਰ ਦੀ ਸਾਰਣੀ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਐਸਤ ਤੋਂ 15 ਫੀਸਦੀ ਵੱਧ ਜਾਂ ਘੱਟ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਸਰੀਰਿਕ ਹਾਲਤ ਵੇਰਵੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰੀਰਿਕ ਕਮੀ ਜਾਂ ਨੁਕਸ, ਖਤਰਨਾਕ ਬੀਮਾਰੀ ਆਦਿ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ।
- ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਅੰਗ-ਪੈਰ ਜਾਂ ਅੱਖ ਦੀ ਨਿਗ੍ਹਾ ਗਵਾਈ ਹੈ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉੱਤੇ ਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹ ਅਸਧਾਰਨ ਜੋਖਿਮ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ "ਕੁਝ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਲਈ ਘੱਟ ਸਮਰੱਥ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸਕਰਕੇ ਕਿ ਜੇ ਬਾਂਹ ਜਾਂ ਲੱਤ ਉੱਤੇ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਹੈ ਜਾਂ ਅੱਖ ਦੀ ਨਿਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਘੱਟ ਹੈ ਤਾਂ ਅਪੰਗਤਾ ਦੀ ਹੱਦ ਤੇ ਲੰਬਾਈ ਆਮ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਡਾਇਬੇਟੀਜ਼ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਦੇਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਖ਼ਮ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਭਰ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਅਪੰਗਤਾ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਦੇਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਦੇ ਡਾਕਟਰੀ ਅਤੀਤ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ

ਲਈ ਜਾਂਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੱਟਾਂ ਜਾਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ। ਕਈ ਗੰਭੀਰ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਨਾ-ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਿਲ ਦੀ ਵਾਲਵਦਾਰ ਬੀਮਾਰੀ।

- ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਸ਼ੈਕ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਾੜ-ਚੜ੍ਹਨਾ, ਪੇਲੇ, ਗੱਡੀਆਂ ਦੀ ਦੌੜ, ਨਟ-ਕਲਾ ਆਦਿ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ

ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਫਾਇਦਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਖ਼ਤ ਹਰਜਾਨੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹਨ। 'ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਰੁਜ਼ਗਾਰ' ਰਾਹੀਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਆਮਦਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਆਮਦਨ, ਜੋ ਕਿ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਪਤਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੋਵੇ।

ਤਹਿ ਕਰਨ ਦੇ ਅਮਲ ਵਜੋਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ/ਅੰਡਰਰਾਈਟਰਾਂ ਲਈ S.I. ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਠੀਕ ਰਕਮ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰਾਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਹਰ ਆਮ ਅਮਲ ਦੇ ਵਜੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਬੀਮਤ ਦੀ 72 ਮਹੀਨਿਆਂ / 6 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਸਰਤ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੇ ਪਾਲਸੀ ਕੇਵਲ ਨਕਦ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਹੀ ਹੋਵੇ। ਆਰਜ਼ੀ ਕੁੱਲ ਅਪੰਗਤਾ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸਦੀ ਕਮਾਈ ਲਈ ਬੇਮੇਲ ਹੈ। ਜੇ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ TTD ਲਈ ਹਫ਼ਤੇਵਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਹੈ ਤਾਂ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਅਕਸਰ ਉਸ ਦੀ ਸਾਲਨਾ ਆਮਦਨ ਦੇ ਦੇਗੁਣੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਘਰ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ, ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਦਿ, ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਪੂੰਜੀ ਫਾਇਦੇ ਹੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਹਫ਼ਤੇਵਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ।

ਪਰਿਵਾਰ ਪੈਕੇਜ ਸੁਰੱਖਿਆ

ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਕਮਾਊ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਲਈ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੌਤ ਅਤੇ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਪੰਗਤਾ (ਕੁੱਲ ਜਾਂ ਅਧੂਰੀ) ਲਈ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ। ਪਰ, ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਫਾਇਦਿਆਂ ਦੀ ਸਾਰਣੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਕੰਪਨੀਆਂ ਖਾਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਗ਼ੈਰ-ਕਮਾਊ ਜੀਵਨ-ਸਾਥੀ ਲਈ TTD ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਕੁੱਲ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਉੱਤੇ ਅਕਸਰ 5 ਫੀਸਦੀ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਗਰੁੱਪ ਪਾਲਸੀਆਂ

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਉੱਤੇ ਗਰੁੱਪ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕੁਝ ਗ ਸੰਖਿਆ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਹਿ ਲਵੇ 100 ਆਦਿ। ਪਰ ਗਰੁੱਪ ਪਾਲਸੀ ਛੋਟੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 25, ਆਦਿ ਲਈ ਵਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਬਿਨਾਂ ਛੋਟ ਦੇ।

ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਬੇਨਾਮੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚੰਗੇ ਗਾਹਕਾਂ ਲਈ ਹੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋਵੇ।

ਗਰੁੱਪ ਛੋਟ ਸ਼ਰਤਾਂ

ਗਰੁੱਪ ਪਾਲਸੀਆਂ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਨਾਮੀ ਗਰੁੱਪਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਗਰੁੱਪ ਛੋਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਫਾਇਦੇ ਲੈਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ, ਸੁਝਾਏ "ਗਰੁੱਪ" ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

- ਕੰਪਨੀ ਜਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ - ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਮੈਂਬਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ
- ਪਹਿਲਾਂ-ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਭਾਗ / ਗਰੁੱਪ, ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਰਾਜ / ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
- ਰਜਿਸਟਰ ਹੋਈ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ
- ਰਜਿਸਟਰ ਹੋਏ ਸੇਵਾ ਕਲੱਬ ਦੇ ਮੈਂਬਰ
- ਬੈਂਕਾਂ / ਡਿਨਰ / ਮਾਸਟਰ / ਵੀਜ਼ਾ ਦੇ ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਧਾਰਕ
- ਬੈਂਕਾਂ / NBFC ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜ਼ਮ੍ਹਾਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟਾਂ ਦੇ ਧਾਰਕ
- ਬੈਂਕਾਂ / ਜਨਤਕ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰ ਧਾਰਕ

ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਵਰਗਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਵਰਗ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਆਜ਼ਾਦ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਭਾਗ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

'ਉਮੀਦ ਕੀਤੇ' ਗਰੁੱਪ ਆਕਾਰ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਗਰੁੱਪ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਗਰੁੱਪ ਛੋਟ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਲੈਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ 'ਗਰੁੱਪ' ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰ ਹੋਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਗਿਣਤੀ ਮੁਤਾਬਕ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਵਿਆਉਣ ਉੱਤੇ ਇਸ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ

ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਹਰ ਬੀਮਾ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਬੀਮਾ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਗਰੁੱਪ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ 'ਸਭ ਜਾਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ' ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋੜਨ ਅਤੇ ਹਟਾਉਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋ-ਰੇਟ ਮੁਤਾਬਕ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਜਾਂ ਧਨ-ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ

ਖਾਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਜੋਖਮਾਂ ਦੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਅਤੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਫਾਇਦਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਦਰਾਂ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮੁਤਾਬਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਲਈ ਇੱਕੋ ਦਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਗਭਗ ਇੱਕੋ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਬੇਨਾਮੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਮਾਲਕ ਵਲੋਂ ਬਣਾਏ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇੱਕ ਸੰਬੰਧ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਲੱਬਾਂ, ਦੇ ਖਾਸ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਜੋਖਮ ਦੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਮੁਤਾਬਕ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਮੈਂਬਰੀ ਸਧਾਰਨ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਦਰਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਨੂੰ ਵਰਤਦੇ ਹਨ।

ਆਨ-ਡਿਊਟੀ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ

ਆਨ-ਡਿਊਟੀ ਘੰਟਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਮੁਤਾਬਕ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

- ਜੇ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਸੀਮਿਤ ਘੰਟਿਆਂ ਲਈ ਹੀ ਪੀ.ਏ. ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ (ਅਤੇ ਦਿਨ ਦੇ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਲਈ ਨਹੀਂ) ਤਾਂ ਘਟਾਇਆ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਕਹਿ ਲਵੋ ਕਿ ਠੀਕ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ 75 ਫੀਸਦੀ ਹੀ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੇਵਲ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਾਦਸਿਆਂ ਲਈ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਆਫ਼-ਡਿਊਟੀ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ

ਜੇ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੀਮਿਤ ਘੰਟਿਆਂ ਲਈ ਹੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਕੰਮ ਉੱਤੇ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਡਿਊਟੀ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਘਟਾਇਆ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਕਹਿ ਲਵੇ ਕਿ ਠੀਕ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ 50 ਫੀਸਦੀ ਹੀ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮੌਤ ਦੀ ਅਲਹਿਦਗੀ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ

ਗਰੁੱਪ ਪੀ.ਏ. ਪਾਲਸੀਆਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਫਾਇਦਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਹਰੇਕ ਕੰਪਨੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ।

ਗਰੁੱਪ ਛੇਟ ਤੇ ਬੇਨਸ/ਕਟੌਤੀ

ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਪਾਲਸੀ ਅਧੀਨ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕੰਮ ਅਤੇ ਖਰਚ ਘੱਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਉਲਟ ਚੋਣ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸਕਰਕੇ, ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਿੱਚ ਪੈਮਾਨੇ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਛੇਟ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਗਰੁੱਪ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਨਵਿਆਉਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੇਟਿੰਗ ਨੂੰ ਦਾਅਵਾ ਤਜਰਬੇ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਪਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- ਚੰਗੇ ਤਜਰਬੇ ਲਈ ਨਵਿਆਉਣ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਿੱਚ ਛੇਟ ਦੇ ਕੇ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਬੇਨਸ)
- ਉਲਟ ਤਜਰਬੇ ਲਈ ਨਵਿਆਉਣ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਉੱਤੇ ਸਕੇਲ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਲੇਡਿੰਗ ਰਾਹੀਂ ਜੁਰਮਾਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਮਾਲੁਸ)
- ਨਵਿਆਉਣ ਉੱਤੇ ਆਮ ਦਰ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੇ ਦਾਅਵਾ ਫੀਸਦੀ 70 ਫੀਸਦੀ ਹੈ

ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ

- ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਲੋਂ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਫਾਰਮ ਦੇਣ ਅਤੇ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਰਿਵਾਜ ਹੈ।
- ਉਸ ਨੂੰ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਸਰੀਰਿਕ ਨੁਕਸ ਜਾਂ ਖਰਾਬੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਨਾ-ਮੰਨਣਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਕਈ ਵਾਰ ਇਹ ਸਾਵਧਾਨੀ ਤੋਂ ਛੇਟ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਤਸਦੀਕ ਕਰਕੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਅਪੰਗਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਅਪੰਗਤਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਲੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਪਰ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਹਰੇਕ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰਾ ਹੈ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 5

- 1) ਗਰੁੱਪ ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿੱਜੀ ਗਰੁੱਪ ਨਿਰਮਾਣ ਨਾਲ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਲਈ ਉਲਟ-ਚੋਣ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- 2) ਗਰੁੱਪ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਕੇਵਲ ਮਾਲਕ-ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਗਰੁੱਪਾਂ ਲਈ ਹੀ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
 - I. ਬਿਆਨ 1 ਸਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਆਨ 2 ਗਲਤ
 - II. ਬਿਆਨ 2 ਸਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਆਨ 1 ਗਲਤ
 - III. ਬਿਆਨ 1 ਅਤੇ ਬਿਆਨ 2 ਸਹੀ ਹਨ
 - IV. ਬਿਆਨ 1 ਅਤੇ ਬਿਆਨ 2 ਗਲਤ ਹਨ

ਜਾਣਕਾਰੀ

ਜੋਖਮ ਪਰਬੰਧ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ, ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਵੱਡੀਆਂ ਗਰੁੱਪ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਜੋਖਿਮਾਂ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋ ਢੰਗ ਵਰਤਦਾ ਹੈ:

ਸਹਿ-ਬੀਮਾ: ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ, ਇਹ ਹਰੇਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜੋਖਿਮ ਦਾ ਫੀਸਦੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਦੋ ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਏ 60% ਹਿੱਸਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਬੀਮਾ 40% ਹਿੱਸਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਏ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਭ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਮੁੱਖ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਤੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਬੀ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ 40% ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਏ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਕਰੇਗਾ।

ਮੁੜ-ਬੀਮਾ: ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮ ਤੇ ਆਕਾਰ ਦੇ ਜੋਖਿਮ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਜੋਖਿਮਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਉਹ ਇਸ ਆਪਣੇ ਜੋਖਿਮਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਕੋਲ ਮੁੜ-ਬੀਮਾ ਕਰਵਾ ਕੇ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਬੀਮਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਮੁੜ-ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਅਕਸਰ ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਜੋਖਿਮਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਇਕਰਾਰ ਕਰਕੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਧੀਆਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ (facultative) ਮੁੜ-ਬੀਮਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਮੁੜ-ਬੀਮਾ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਜੋਖਿਮਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- a) ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਅਰੋਗਤਾ-ਦਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਬੀਮਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਜੋਖਮ ਦੇ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਹੈ।
- b) ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਜੋਖਮ ਚੋਣ ਤੇ ਜੋਖਿਮ ਕੀਮਤ ਤਹਿ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ।
- c) ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਜੋਖਿਮ ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿਚਾਲੇ ਢੁੱਕਵਾਂ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਤੇ ਸੰਗਠਨ ਵਿੱਚ ਫੇਰ ਵੀ ਫਾਇਦਾ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- d) ਕੁਝ ਕਾਰਨ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅਰੋਗਤਾ-ਦਰ ਤਹਿ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਮਰ, ਲਿੰਗ, ਆਦਤਾਂ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਸਰੀਰਿਕ ਬਣਤਰ, ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਅਤੀਤ, ਪਿਛਲੀ ਬੀਮਾਰੀ ਜਾਂ ਸਰਜਰੀ, ਮੌਜੂਦਾ ਸਿਹਤ ਸਥਿਤੀ ਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਸਥਾਨ।
- e) ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਦਾ ਮਕਸਦ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਉਲਟ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜੋਖਮ ਦਾ ਢੁੱਕਵਾਂ ਵਰਗੀਕਰਨ ਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।
- f) ਏਜੰਟ ਪਹਿਲੇ ਪੱਧਰ ਦਾ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਬੀਮਤ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਦੇ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- g) ਬੀਮੇ ਦੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਹਨ: ਅਤਿਅੰਤ ਚੰਗਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ, ਹਰਜਾਨਾ, ਯੋਗਦਾਨ, ਪਰ-ਸਥਾਪਨ ਤੇ ਲਗਭਗ ਕਰਨ।
- h) ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਾਧਨ ਹਨ: ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ, ਉਮਰ ਸਬੂਤ, ਵਿੱਤੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ।
- i) ਮੈਡੀਕਲ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਅਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਿਹਤ ਸਥਿਤੀ ਪਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਤੋਂ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- j) ਗ਼ੈਰ-ਮੈਡੀਕਲ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- k) ਸੰਖਿਅਕ ਢੰਗ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਅਪਨਾਈ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉਤੇ ਅੰਕੀ ਜਾਂ ਫੀਸਦੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- l) ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਜੋਖਿਮ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਕਾਰਵਾਈ ਪੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

m) ਗਰੁੱਪ ਬੀਮਾ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਐਸਤ ਦੇ ਨਿਯਮ ਮੁਤਾਬਕ ਅੰਡਰਰਾਈਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਮੁਤਾਬਕ ਜਦੋਂ ਸਭ ਮਿਆਰੀ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਸਭ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗਰੁੱਪ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਗਰੁੱਪ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਉਲਟ-ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਜਵਾਬ

ਜਵਾਬ 1

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਜੋਖਮ ਚੋਣ ਤੇ ਜੋਖਿਮ ਕੀਮਤ ਤਹਿ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 2

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਅਤਿ ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਤੇ ਬੀਮਤਾ ਦੋਵਾਂ ਵਲੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 3

ਸਹੀਂ ਚੋਣ I ਹੈ।

ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਭਾਵ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਮਾਲੀ ਜਾਂ ਵਿੱਤੀ ਹਿੱਤਾਂ ਤੋਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 4

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਸੰਖਿਅਕ ਰੇਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਉੱਤੇ ਫੀਸਦੀ ਤੇ ਸੰਖਿਅਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਮੈਡੀਕਲ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ।

ਜਵਾਬ 5

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਗਰੁੱਪ ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਸਭ ਮਿਆਰੀ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਸਭ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗਰੁੱਪ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਗਰੁੱਪ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਲਟ-ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਮਾਲਕ-ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਗਰੁੱਪਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮ ਦੇ ਗਰੁੱਪਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਗਰੁੱਪ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ: ਲੇਬਰ ਯੂਨੀਅਨ, ਟਰੱਸਟ ਤੇ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ, ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮ, ਕਲੱਬ ਤੇ ਹੋਰ ਭਾਈਵਾਲ ਸੰਗਠਨ।

ਸਵੈ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲ

ਸਵਾਲ 1

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅਰੋਗਤਾ-ਦਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ?

- I. ਲਿੰਗ
- II. ਜੀਵਨ-ਸਾਥੀ ਦੀ ਨੌਕਰੀ
- III. ਆਦਤਾਂ
- IV. ਰਿਹਾਇਸ਼ ਸਥਾਨ

ਸਵਾਲ 2

ਹਰਜਾਨੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਮੁਤਾਬਕ, ਬੀਮਤ ਨੂੰ - _____ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- I. ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਸਲ ਘਾਟੇ
- II. ਅਸਲ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠਾ ਕਰਕੇ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ
- III. ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਈ ਸਥਿਰ ਰਕਮ
- IV. ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠਾ ਕਰਕੇ ਅਸਲ ਘਾਟੇ

ਸਵਾਲ 3

ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਦੇ ਲਈ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਮੁੱਢਲਾ ਸਰੋਤ ਉਸਦਾ _____ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

- I. ਉਮਰ ਸਬੂਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼
- II. ਵਿੱਤੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼
- III. ਪਿਛਲੇ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਕਾਰਡ

IV. ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ

ਸਵਾਲ 4

ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਕਾਰਵਾਈ ਪੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ _____

- I. ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਦੀ ਸਿਹਤ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਭ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਰਾਹੀਂ ਇਕੱਤਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
- II. ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਸਭ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚਾਂ ਤੇ ਟੈਸਟ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
- III. ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਜੋਖਿਮ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
- IV. ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜੋਖਿਮ ਚੋਣ ਤੇ ਕੀਮਤ ਤਹਿ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

ਸਵਾਲ 5

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਬਿਆਨ ਸੰਖਿਅਕ ਰੇਟਿੰਗ ਢੰਗ ਲਈ ਗਲਤ ਹੈ?

- I. ਸੰਖਿਅਕ ਰੇਟਿੰਗ ਢੰਗ ਸਿਖਲਾਈ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਵੱਡੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਤੇਜ਼ ਗਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
- II. ਅੱਖਿਆਈ ਜਾਂ ਸ਼ੱਕੀ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਬਿਨਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਹਵਾਲੇ ਜਾਂ ਮਾਹਿਰ ਦੇ ਸੰਖਿਅਕ ਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- III. ਇਹ ਢੰਗ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਲੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਖਾਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- IV. ਇਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮ ਦੇ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰਤਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਸਵੈ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲਾਂ ਲਈ ਜਵਾਬ

ਜਵਾਬ 1

ਸਹੀ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅਰੋਗਤਾ-ਦਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ-ਸਾਥੀ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਰੋਗਤਾ ਦਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 2

ਸਹੀਂ ਚੋਣ I ਹੈ।

ਹਰਜਾਨੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਮੁਤਾਬਕ, ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਅਸਲ ਖਰਚ ਜਾਂ ਲਾਗਤ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਹੀਂ।

ਜਵਾਬ 3

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਸਰੋਤ, ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਜਾਂ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸਿਹਤ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਵੇਰਵੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 4

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਜੋਖਿਮ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਕਾਰਵਾਈ ਪੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 5

ਸਹੀਂ ਜਵਾਬ II ਹੈ।

ਐਥੇ ਜਾਂ ਸ਼ੱਕੀ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਧਿਆਨਪੂਰਕ ਜਾਂਚ ਸੰਖਿਅਕ ਰੇਟਿੰਗ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ੱਕੀਆਂ ਲਈ ਪਿਛਲੇ ਤਜਰਬਿਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਤੇ ਸ਼ੱਕੀ ਦੇ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪਾਠ 21

ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਦਾਅਵੇ

ਪਾਠ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਇਹ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਪਰਬੰਧ ਕਾਰਵਾਈ, ਲੋੜੀਂਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਰਾਖਵਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਕਰਾਂਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਸੀਂ ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵਾ ਪਰਬੰਧ ਬਾਰੇ ਵੇਖਾਂਗੇ ਅਤੇ ਟੀਪੀਏ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਸਮਝਾਂਗੇ।

ਸਿੱਖਣ ਨਤੀਜੇ

- A. ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਪਰਬੰਧ
- B. ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਪਰਬੰਧ
- C. ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਦਾਅਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼
- D. ਦਾਅਵੇ ਰੋਕਣੇ
- E. ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ (ਟੀਪੀਏ) ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ
- F. ਦਾਅਵਾ ਪਰਬੰਧ - ਨਿੱਜੀ ਹਾਦਸਾ
- G. ਦਾਅਵਾ ਪਰਬੰਧ - ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਯਾਤਰਾ ਬੀਮਾ

ਇਹ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਤੁਸੀਂ ਯੋਗ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹੋ:

- a) ਬੀਮਾ ਦਾਅਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸਮਝਾਉਣ
- b) ਸਮਝਾਉਣ ਕਿ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਪਰਬੰਧ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
- c) ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਦੇ
- d) ਸਮਝਾਉਣ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
- e) ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦਾਅਵਿਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨੀ
- f) ਟੀਪੀਏ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਭੂਮਿਕਾ ਸਮਝਣਾ

A. ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਪਰਬੰਧ

ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਾ ਇੱਕ 'ਵਾਅਦਾ' ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਉਸ ਵਾਅਦੇ ਦਾ 'ਗਵਾਹ' ਹੈ। ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰਨ ਨਾਲ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵਾ ਉਸ ਵਾਅਦਾ ਦਾ ਅਸਲ ਟੈਸਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੇ ਕਿੰਨਾ ਵਧੀਆ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਰੋਟਿੰਗ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੈ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ।

1. ਦਾਅਵਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰ

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵੇਰਵੇ ਸਮੇਤ ਦੇਖੀਏ ਕਿ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਪਰਬੰਧ ਕਿਵੇਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਧਿਰਾਂ ਕੌਣ ਹੈ।

Diagram 1: ਦਾਅਵਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰ

ਗਾਹਕ

ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾ ਖਰੀਦ ਦਾ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ 'ਦਾਅਵੇ ਦਾ

	ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤਾ ਹੈ।
ਮਾਲਕ	ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ 'ਦਾਅਵਿਆਂ' ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਜੇ ਦਾਅਵਾ ਪਾਲਸੀ ਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਤੋਂ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਤਾਂ ਵੀ ਬਹੁਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਅਦਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ।
ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ	ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਤੇ ਉਤਪਾਦ ਤਿਆਰ ਕਰਨੇ, ਪਾਲਸੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ, ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੇ ਕੀਮਤ ਤਹਿ ਕਰਨਾ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ।
ਰੈਗੂਲੇਟਰ	ਰੈਗੂਲੇਟਰ (ਭਾਰਤੀ ਬੀਮਾ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ) ਮੁੱਖ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਟੀਚਾ ਹੈ: <ul style="list-style-type: none"> ✓ ਬੀਮਾ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣੇ ✓ ਪਾਲਸੀ ਹੇਲਡਰ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ✓ ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ
ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ	ਸੇਵਾ ਵਿਚੋਲਿਆਂ ਨੂੰ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਦਾਅਵਿਆਂ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹਨ।
ਬੀਮਾ ਏਜੰਟ / ਦਲਾਲ	ਬੀਮਾ ਏਜੰਟ / ਦਲਾਲ ਨਾ ਕੇਵਲ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵੇਚਦੇ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
ਪੂਰਕ / ਹਸਪਤਾਲ	ਉਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਸੌਖਾ ਦਾਅਵਾ ਮਿਲੇ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜਦੋਂ ਹਸਪਤਾਲ ਟੀਪੀਏ ਦੇ ਪੈਨਲ ਉੱਤੇ ਹੈ ਤਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇਸਕਰਕੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਪਰਬੰਧ ਦਾ ਮਤਲਬ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਧਿਰ ਦੇ ਮਕਸਦ ਦਾ ਪਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਮਕਸਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਲਈ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਹੋਵੇ।

2. ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਪਰਬੰਧ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ

ਉਦਯੋਗ ਡਾਟੇ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ- "ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਘਾਟਾ ਦਰ 65% ਤੋਂ 120% ਤੱਕ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ 100% ਘਾਟਾ ਅਨੁਪਾਤ ਨਾਲ ਚੱਲਦਾ ਹੈ"। ਬਹੁਤੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਘਾਟਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਅਮਲ ਅਤੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਪਰਬੰਧ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੇ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਨਤੀਜੇ ਮਿਲ ਸਕਣ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 1

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਬੀਮਾ ਦਾਅਵਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜਾ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ?

- I. ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰ
- II. ਹਿਊਮਨ ਰਿਸੋਰਸ ਵਿਭਾਗ
- III. ਰੈਗੂਲੇਟਰ
- IV. ਟੀਪੀਏ(TPA)

B. ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਪਰਬੰਧ

1. ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ

ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪੋਰਟਫੋਲਿਓ ਦੇ ਖਾਸ ਫੀਚਰਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਣਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਸਿਹਤ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਹਨ:

- a) ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਪਾਲਸੀਆਂ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਸ਼ਾ ਇਨਸਾਨ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਭਾਵਕ ਮਸਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਹੋਰ ਬੀਮਾ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ ਹਨ।
- b) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਰੀਆਂ, ਇਲਾਜ ਦੇ ਢੰਗ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਬਹੁਤ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੁਝ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਹੋਰ ਆਪਣੀ ਬੀਮਾਰੀ ਤੇ ਇਲਾਜ ਦੇ ਬੇਫਿਕਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
- c) ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀ, ਗਰੁੱਪ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਖੁਦਰਾ ਵਿਕਰੀ ਚੈਨਲ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੈਂਕ ਰਾਹੀਂ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਤਪਾਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਮਿਆਰੀ ਵਸਤ ਵਜੋਂ ਵੇਚਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਗਾਹਕ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- d) ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਸਭ ਸੇਵਾ ਪੂਰਕਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਾਕਟਰਾਂ, ਸਰਜਨਾਂ ਜਾਂ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ, ਖਾਸੀਅਤਾਂ, ਇਲਾਜ ਢੰਗਾਂ, ਬਿੱਲ ਰੁਝਾਨ ਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਫਰਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- e) ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ ਦਾ ਡਿਸਿਪਲਿਨ ਸਭ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਿਕਸਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਇਲਾਜ ਦੇ ਢੰਗਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਵੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਤੇ ਹਾਲਤ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਕੀ-ਹੋਲ ਸਰਜਰੀਆਂ, ਲੇਜ਼ਰ ਇਲਾਜ ਆਦਿ ਹਨ।

ਇਸ ਨਾਲ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਹੋਰ ਤਕਨੀਕੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰਝ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਸੁਧਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

- f) ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤੱਥ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਦਾ ਮਿਆਰੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਵੀਂ ਦਿਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕੋ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਇੱਕੋ ਇਲਾਜ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਇਲਾਜਾਂ ਜਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਦੇ ਪੋਰਟਫੋਲਿਓ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇੰਝ ਦੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਤਰੱਕੀ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹੈ। ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਸੈਂਕੜੇ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਹਨ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਤਪਾਦ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਉਤਪਾਦ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬਦਲ ਦੀ ਆਪਣੀ ਖਾਸੀਅਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਸਿਹਤ ਪੋਰਟਫੋਲਿਓ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਨੇ ਕਈ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ - ਕੰਪਨੀ 1,00,000 ਸਿਹਤ ਪਾਲਸੀਆਂ ਖੁਦਰਾ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚਦੀ ਹੈ, ਮੰਨ ਲਵੋ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ 3,00,000 ਮੈਂਬਰ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 20,000 ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਸੇਵਾ ਤੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਾਲ, ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਦਾਅਵਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਮ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਵਾਲੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚਲੇ ਅਮਲੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਸਿਹਤ ਦਾਅਵਾ ਮੈਨੇਜਰ ਨੂੰ ਮੁਹਾਰਤ, ਤਜਰਬੇ ਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਇਹਨਾਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਆਖਰੀ ਪੜਤਾਲ ਵਿੱਚ, ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਸਰੀਰਿਕ ਤੇ ਭਾਵਕ ਦਬਾਅ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਦਾ ਹੈ, ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਦਾਅਵਾ ਪਰਬੰਧ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਹੀ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਸਹੀ ਸਮੇਂ ਤੇ ਸਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

2. ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕਾਰਵਾਈ

ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਸੇਵਾ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਖੁਦ ਜਾਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ (ਟੀਪੀਏ) ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬੀਮਾਕਰਤਾ / ਟੀਪੀਏ ਕੋਲ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਾਲਸੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੱਕ, ਸਿਹਤ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਤਹਿਸੂਦਾ ਪੜਾਆਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਵੇਰਵੇ ਸਮੇਤ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ (ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ) ਹਰਜਾਨਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਸਥਿਰ ਫਾਇਦਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਜਾਂ ਗੰਭੀਰ ਬੀਮਾਰੀ ਜਾਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਨਕਦ ਉਤਪਾਦਾਂ ਆਦਿ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਆਮ ਕਾਰਵਾਈ ਤੇ ਸਹਾਇਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਲਗਭਗ ਮਿਲਦੇ ਹੋਣਗੇ, ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਦੇ ਕਿ ਇੰਝ ਦੇ ਉਤਪਾਦ ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਹਰਜਾਨਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ:

a) ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਦਾਅਵਾ

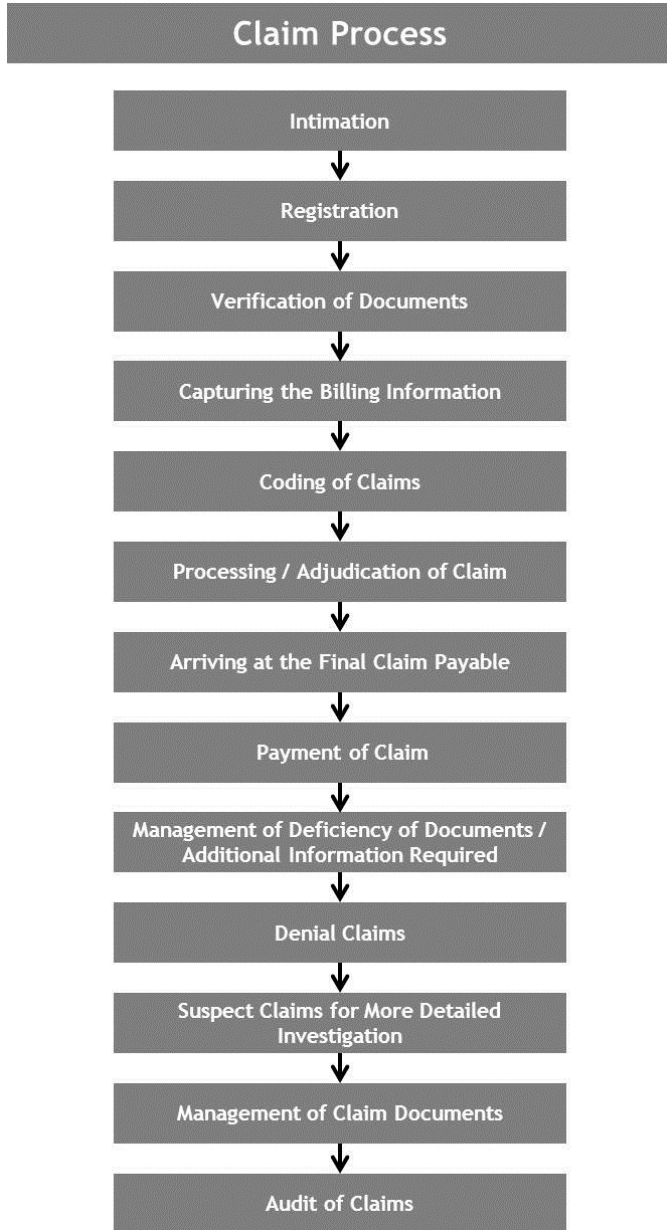
ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਣ ਜਾਂ ਇਲਾਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਖਰਚ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨੈਟਵਰਕ ਹਸਪਤਾਲ ਪੂਰਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ/ਟੀਪੀਏ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ-ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਸੇਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਬੀਮਾਕਰਤਾ/ਟੀਪੀਏ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

b) ਧਨ-ਵਾਪਸੀ ਦਾਅਵੇ

ਗਾਹਕ ਆਪਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਹਸਪਤਾਲ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਦ ਮੰਨਣਯੋਗ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ/ਟੀਪੀਏ ਕੋਲ ਫਾਇਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਦੇਵਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਪੜਾਅ ਇੱਕੋ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

Diagram 2: ਦਾਅਵਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਪੜਾਅ ਹੁੰਦੇ ਹਨ (ਠੀਕ ਇਸ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ)

a) ਸ਼ੁਰੂਆਤ

ਦਾਅਵਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਗਾਹਕ ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਟੀਮ ਵਿਚਾਲੇ ਸੰਪਰਕ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗਾਹਕ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਹਾਲਤ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ।

ਹੁਣ ਤੱਕ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦਾ ਕੰਮ ਕੇਵਲ ਰਸਮੀ ਹੀ ਸੀ। ਪਰ, ਹੁਣ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਛੇਤੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇਹ ਵਿਉਂਤਬੰਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਮੌਜੂਦਗੀ ਹੋਣ ਨਾਲ ਬੀਮਾਕਰਤਾ/ਟੀਪੀਏ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਮਦਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗਾਹਕ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣਾ ਅਸਲ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰਰੂਪਣ ਜਾਂ ਧੋਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਖਰਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹ।

ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ 'ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੱਤਰ, ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ' ਜਾਂ ਫੈਕਸ ਰਾਹੀਂ ਤੋਂ ਹੈ। ਸੰਚਾਰ ਤੇ ਤਕਨੀਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ, ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨੂੰ ਹੁਣ ਬੀਮਾਕਰਤਾ/ਟੀਪੀਏ ਵਲੋਂ ਚਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਕਾਲ ਸੈਂਟਰਾਂ, ਜੋ ਕਿ 24 ਘੰਟੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇੰਟਰਨੈਟ ਤੇ ਈਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਕਰਨਾ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੈ।

b) ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ

ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹਵਾਲਾ ਨੰਬਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦਾਅਵੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਟਰੇਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨੰਬਰ ਨੂੰ ਦਾਅਵਾ ਨੰਬਰ, ਦਾਅਵਾ ਹਵਾਲਾ ਨੰਬਰ ਜਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੰਟਰੋਲ ਨੰਬਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦਾਅਵਾ ਨੰਬਰ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ ਅੰਕ ਜਾਂ ਵਰਣਮਾਲਾ-ਅੰਕ ਦੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੰਗਠਨਾਂ ਵਲੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਨੰਬਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਦਾਅਵਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਅਤੇ ਠੀਕ ਪਾਲਸੀ ਨੰਬਰ ਤੇ ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਤੱਥ ਮਿਲਾਉਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਰਜਿਸਟਰ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਲਈ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤੁਰੰਤ ਰਾਖਵਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸ਼ੁਰੂਆਤ/ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਠੀਕ ਦਾਅਵਾ ਰਕਮ ਜਾਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਵੀ ਵਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਰਾਖਵਾਂ ਰਕਮ ਇੱਕ ਮਿਆਰੀ ਰਾਖਵਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਤੀਤ ਦੇ ਔਸਤ ਦਾਅਵੇ ਮੁਤਾਬਕ)। ਇੱਕ ਵਾਰ ਦਾਅਵੇਦਾਰੀ ਦੀ ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਜਾਂ

ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਰਾਖਵੇਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਰਕਮ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਵਧਾਇਆ/ਘਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

c) ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ

ਇੱਕ ਵਾਰ ਦਾਅਵਾ ਰਜਿਸਟਰ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਅਗਲਾ ਪੜਾਅ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਭ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਇੱਕ ਦਾਅਵੇ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਰ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਲੋੜਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ:

1. ਬੀਮਾਰੀ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਈ ਸਬੂਤ
2. ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਲਾਜ
3. ਦਾਖਲ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸਮਾਂ
4. ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ
5. ਹਸਪਤਾਲ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਭੁਗਤਾਨ
6. ਇਲਾਜ ਲਈ ਹੋਰ ਸਲਾਹ
7. ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਸਬੂਤ ਆਦਿ

ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਚੈਕ-ਲਿਸਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਾਅਵੇ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਤਾ ਚੈੱਕ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇੰਝ ਦੀ ਚੈਕ-ਲਿਸਟਾਂ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਭਾਗ ਹੋਣ।

ਇਹ ਪੜਾਅ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਨਾ-ਮੌਜੂਦ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ - ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੁਝ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੌਰਾਨ ਗਾਹਕ / ਹਸਪਤਾਲ ਵਲੋਂ ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਬਹੁਤੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਛਾਣਬੀਣ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾ ਹੋਵੇ।

d) ਬਿੱਲਿੰਗ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ

ਬਿੱਲਿੰਗ ਦਾਅਵਾ ਕਾਰਵਾਈ ਚੱਕਰ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭਾਗ ਹੈ। ਆਮ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਕਈ ਢੰਗਾਂ ਅਧੀਨ ਖਾਸ ਹੱਦਾਂ ਤੱਕ ਇਲਾਜ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਹਰਜਾਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਹਨ। ਇਲਾਜ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਲਈ ਮਿਆਰੀ ਅਭਿਆਸ ਹੈ:

- ✓ ਕਮਰਾ, ਬੋਰਡ ਤੇ ਨਰਸਿੰਗ ਖਰਚੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਤੇ ਸੇਵਾ ਖਰਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜੋੜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
- ✓ ਆਈਸੀਯੂ(ICU) ਤੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਦੇਖਭਾਲ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਖਰਚੇ।

- ✓ ਉਪਰੋਸ਼ਨ ਥੀਏਟਰ ਖਰਚੇ, ਸੁੰਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਦਵਾਈ, ਖੂਨ, ਆਕਸੀਜਨ, ਉਪਰੋਸ਼ਨ ਥੀਏਟਰ ਖਰਚੇ, ਸਰਜੀਕਲ ਸਾਧਨ, ਦਵਾਈਆਂ, ਜਾਂਚ ਸਮੱਗਰੀ ਤੇ ਐਕਸ-ਰੇ, ਡਾਇਲਿਸਿਸ, ਕੀਮੋਥਰੇਪੀ, ਰੇਡੀਓਥਰੇਪੀ, ਪੇਸਮੇਕਰ ਦੀ ਕੀਮਤ, ਨਕਲੀ ਅੰਗ ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚ, ਜੋ ਕਿ ਉਪਰੋਸ਼ਨ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਭਾਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
- ✓ ਸਰਜਨ, ਐਨਥਿਟਿਸਟ, ਮੈਡੀਕਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਸਲਾਹਕਾਰ, ਮਾਹਿਰ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ।
- ✓ ਐਮਬੂਲੈਂਸ ਖਰਚੇ।
- ✓ ਖੂਨ ਜਾਂਚ, ਐਕਸ-ਰੇ, ਸਕੈਨ ਆਦਿ ਦੀ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਖਰਚੇ।
- ✓ ਦਵਾਈਆਂ

ਗਾਹਕ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਇਹਨਾਂ ਭਾਗਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੇ ਬਿੱਲ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਤਰਤੀਬ ਨੂੰ ਇਕਸਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਹਰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਲੋਂ ਬਿੱਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਢੰਗ ਅਪਣਾਉਣੇ ਆਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਹਨ:

- ✓ ਕਮਰਾ ਖਰਚੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਾ-ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਸੇਵਾ ਖਰਚੇ ਜਾਂ ਭੋਜਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ✓ ਇੱਕ ਬਿੱਲ ਵਿੱਚ ਸਭ ਜਾਂਚਾਂ ਜਾਂ ਸਭ ਦਵਾਈਆਂ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਗ ਜਾਂ ਇੱਕ-ਮੁਸ਼ਤ ਬਿੱਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ✓ ਗ਼ੈਰ-ਮਿਆਰੀ ਨਾਂ ਵਰਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਰਸਿੰਗ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਖਰਚੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ✓ ਬਿੱਲ ਵਿੱਚ "ਰਲਦੇ ਖਰਚੇ", "ਆਦਿ.", "ਸਾਂਝੇ ਖਰਚੇ" ਵਰਗੇ ਅੱਖਰ ਵਰਤੇ ਹੋਏ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਬਿੱਲਿੰਗ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਵਾਧੂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿ ਵੰਡ ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਉੱਤੇ ਸ਼ੱਕਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਇਹ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ, IRDAI ਨੇ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਮਿਆਰੀਕਰਨ ਸੇਧਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਇੰਡ ਦੇ ਬਿੱਲਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਆਈਟਮਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਲਈ ਮਿਆਰੀ ਹਨ।

ਪੈਕੇਜ ਦਰ

ਕਈ ਹਸਪਤਾਲ ਕੁਝ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ ਪੈਕੇਜ ਦਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਲਾਜ ਕਾਰਵਾਈ ਤੇ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਮੁਤਾਬਕ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਮੇਂ

ਵਿੱਚ, ਤਰਜੀਹੀ ਪੂਰਕ ਨੈਟਵਰਕ ਵਿੱਚ ਇਲਾਜ ਲਈ ਅਤੇ RSBY ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਬਹੁਤ ਇਲਾਜ ਦੀ ਪੈਕੇਜ ਕੀਮਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਹਿ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

- a) ਕਾਡਿਐਕ ਪੈਕੇਜ: ਐਨਗੀਓਗਰਾਮ, ਐਨਗਿਓਪਲਾਸਟੀ, ਸੀਏਬੀਜੀ ਜਾਂ ਓਪਨ ਹਾਰਟ ਸਰਜਰੀ ਆਦਿ
- b) ਇਸਤਰੀ-ਰੋਗ ਪੈਕੇਜ: ਸਧਾਰਨ ਡਿਲਵਰੀ, ਸਿਜੇਰੀਅਨ ਡਿਲਵਰੀ, ਬੱਚੇਦਾਨੀ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਆਦਿ
- c) ਹੱਡੀ-ਰੋਗ ਪੈਕੇਜ
- d) ਅੱਖ-ਰੋਗ ਪੈਕੇਜ

ਸਰਜਰੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਜਟਿਲਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਾਧੂ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚੇ, ਜੋ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਪੈਕੇਜਾਂ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਬੇਫਿਕਰੀ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਦੇ ਮਿਆਰੀਕਰਨ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣਾ ਸੌਖਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

e) ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਕੋਡ

ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕੋਡ ਸੈਟ ਸੰਸਾਰ ਸਿਹਤ ਸੰਗਠਨ (WHO) ਨੇ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਰਗੀਕਰਨ (ICD) ਕੋਡ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਕਿ ICD ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਲਾਜ ਕੋਡ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਇਲਾਜ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ (CPT) ਕੋਡ ਨੂੰ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਕੋਡ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਿਊਰੋ (IIB), ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (IRDAI) ਦਾ ਭਾਗ ਵੀ ਹੈ, ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬੈਂਕ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਇੰਝ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

f) ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ

ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਨੇ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਵਪਾਰਕ ਇਕਾਰਰ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੈਡੀਕਲ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕਦੋਂ ਦਾਅਵਾ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ ਤੇ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ:

- ✓ ਕੀ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ?
- ✓ ਜੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕੁੱਲ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਰਕਮ ਕਿੰਨੀ ਹੈ?

ਇਹਨਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਦੇ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਨਿਯਮ ਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਨੈਟਵਰਕ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇਲਾਜ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਸਪਤਾਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਈਆਂ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ

ਸਿਹਤ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

i. ਮੈਂਬਰ ਹਸਪਤਾਲ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸਧਾਰਨ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹਾਲਤਾਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਬੀਮਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਂ (ਤੇ ਹੋਰ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਉਮਰ) ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕੋ ਹੋਵੇ। ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਧੋਖੇ ਆਮ ਹਨ।

ii. ਬੀਮੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਭਰਤੀ ਕਰਵਾਉਣਾ

iii. ਹਸਪਤਾਲ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

ਹਸਪਤਾਲ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ "ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂ ਨਰਸਿੰਗ ਹੋਮ" ਹੋਵੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

iv. ਨਿਵਾਸ-ਸਥਾਨ ਹਸਪਤਾਲ

ਕੁਝ ਪਾਲਸੀਆਂ ਨਿਵਾਸ-ਸਥਾਨ ਹਸਪਤਾਲ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਬੀਮਾਰੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਹਸਪਤਾਲ/ਨਰਸਿੰਗ ਹੋਮ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋ ਕੇ ਇਲਾਜ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਦੇ ਲਈ 3 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣਾ।

ਨਿਵਾਸ-ਸਥਾਨ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣਾ, ਜੇ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਤਾਂ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਜੇ:

- ✓ ਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਹਸਪਤਾਲ / ਨਰਸਿੰਗ ਹੋਮ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ

- ✓ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ / ਨਰਸਿੰਗ ਹੋਮ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੀ ਕਮੀ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ

v. ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ

ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਅਕਸਰ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸਕਰਕੇ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਛੁੱਟੀ ਮਿਲਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਡੇ ਕੇਅਰ ਇਲਾਜ

ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਤਕਨੀਕੀ ਤਰੱਕੀਆਂ ਨੇ ਕਈ ਇਲਾਜਾਂ ਨੂੰ ਸੌਖਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਜਟਿਲ ਤੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ 24 ਘੰਟੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕਈ ਇਲਾਜ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਬਹੁਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇਲਾਜਾਂ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ-ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਦਰਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸਕਰਕੇ ਨਿਸ਼ਚਤ ਕੀਮਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

vi. ਓਪੀਡੀ(OPD)

ਕੁਝ ਪਾਲਸੀਆਂ ਨਾ-ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮਰੀਜ਼ (out-patient) ਲਈ ਵੀ ਇਲਾਜ/ਸਲਾਹ ਲੈਣ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਖਾਸ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਤੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਓਪੀਡੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਪਾਲਸੀ ਤੋਂ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੰਝ ਦੀ ਧਨ-ਵਾਪਸੀ ਲਈ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

vii. ਇਲਾਜ ਕਾਰਵਾਈ/ਇਲਾਜ ਦਾ ਢੰਗ

ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣਾ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇਲਾਜ ਦੇ ਐਲੋਪੈਥੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਪਰ, ਮਰੀਜ਼ ਹੋਰ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਇਲਾਜ ਵੀ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

- ✓ ਯੂਨਾਨੀ
- ✓ ਸਿੱਧਾ
- ✓ ਹੋਮੋਪੈਥੀ
- ✓ ਆਯੂਰਵੇਦ
- ✓ ਕੁਦਰਤੀ-ਇਲਾਜ ਆਦਿ।

ਬਹੁਤੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੰਝ ਦੇ ਇਲਾਜ ਅਲਹਿਦਾ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਕੁਝ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਇਲਾਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਲਈ ਅਧੀਨ-ਹੱਦ ਨਾਲ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

viii. ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਜੂਦ ਬੀਮਾਰੀਆਂ

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

ਪਹਿਲਾਂ-ਮੌਜੂਦ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ "ਕੋਈ ਵੀ ਹਾਲਤ, ਅਲਾਮਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਾਲਤ, ਜਿਸ ਲਈ ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲੱਛਣ ਹੋਣ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਸਿਹਤ ਪਾਲਸੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿਛਲੇ 48 ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੈਡੀਕਲ ਸਲਾਹ/ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ।"

ਪਹਿਲਾਂ-ਮੌਜੂਦ ਬੀਮਾਰੀ ਨੂੰ ਅਲਹਿਦਾ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬੀਮੇ ਦੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹੈ ਕਿ ਨਿਸਚਿਤ ਨੂੰ ਬੀਮੇ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਪਰ, ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੱਛਣਾਂ ਤੇ ਇਲਾਜ ਦੀ ਤਰੀਕੇਬੱਧ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਬੀਮਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੀ ਹਾਲਤ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵਿਚਾਰਾਂ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਇ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਕਦੋਂ ਬੀਮਾਰੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਅਵੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵੇਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ ਲਈ ਦੋ ਸੋਧਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

- ✓ ਪਹਿਲੀ ਗਰੁੱਪ ਬੀਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਮੂਹ ਬੀਮਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਕੋਈ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਗਰੁੱਪ ਪਾਲਸੀਆਂ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਵਾਲਿਆਂ, ਕਹਿ ਲਵੋ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ, ਸਭ ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ, ਵੱਡੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਆਦਿ, ਦਾ ਇਲਾਜ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਇਕੱਲੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਪਹਿਲ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਲਸੀਆਂ ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਹਟਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਲਹਿਦਗੀ ਲਈ ਢੁੱਕਵੀਂ ਕੀਮਤ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- ✓ ਦੂਜੀ ਸੋਧ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ-ਮੌਜੂਦ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਸਚਿਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ix. ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਉਡੀਕ ਅੰਤਰਾਲ

ਆਮ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਬੀਮਾਰੀ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ (ਸਿਰਫ਼ ਹਾਦਸੇ ਕਰਕੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ)।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਹੈ:

✓ ਮੋਤੀਆ-ਬਿੰਦ,	✓ ਹਰਨੀਆ,
✓ ਘੱਟ-ਦੁੱਖਦਾਈ ਪ੍ਰੋਸਟੈਟਿਕ ਹਾਈਪਰਟਰੋਫੀ,	✓ ਹਾਇਡਰਾਸੀਲ,
✓ ਬੱਚੇਦਾਨੀ,	✓ ਸਾਇਨਸਾਇਟਿਸ,
✓ ਡੂੰਘੇ ਜ਼ਖਮ,	✓ ਗੋਢੇ, ਚੂਲੇ ਦੇ ਜੋੜ ਬਦਲਣਾ ਆਦਿ
✓ ਬਵਾਸੀਰ,	

ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਖਾਸ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਉਤਪਾਦ ਮੁਤਾਬਕ ਇੱਕ ਸਾਲ ਜਾਂ ਦੇ ਸਾਲ ਜਾਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਦਾਅਵਾ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬੀਮਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਸਮਾਂ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਮੰਨਣਯੋਗ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

x. ਅਲਹਿਦਾ

ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੰਡੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ:

- ✓ ਜਣੇਪੇ ਦੇ ਫਾਇਦੇ (ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ)।
- ✓ ਨਾ-ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮਰੀਜ਼ ਤੇ ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ
- ✓ ਬੀਮਾਰੀ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਮਕਸਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਚਆਈਵੀ (HIV), ਹਾਰਮੋਨ ਇਲਾਜ, ਮੋਟਾਪੇ ਦਾ ਇਲਾਜ, ਜਣਨ-ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਇਲਾਜ, ਸਜਾਵਟੀ ਸਰਜਰੀਆਂ ਆਦਿ।
- ✓ ਸ਼ਰਾਬ/ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ।
- ✓ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਮੈਡੀਕਲ ਇਲਾਜ
- ✓ ਵੱਧ ਖ਼ਤਰੇ ਵਾਲੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ, ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ, ਰੇਡੀਓਐਕਟਿਵ ਕਚਰਾ।
- ✓ ਕੇਵਲ ਟੈਸਟ/ਜਾਂਚ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਭਰਤੀ ਹੋਣਾ।

ਇੰਝ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਨਿਪਟਾਉਣ ਵਾਲੇ ਖਾਸ ਹਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਖਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਠੀਕ ਮੁੱਦੇ ਤੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਬਚਾਅ ਕਰ ਸਕਣ।

xi. ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ

ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਕੁਝ ਕਾਰਵਾਈ ਵੀ ਤਹਿ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ।

ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇਹ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ:

- ✓ ਖਾਸ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ - ਅਸੀਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਪਾਲਸੀ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤ ਲਗਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
- ✓ ਕੁਝ ਖਾਸ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇਣੇ।
- ✓ ਗਲਤ ਤੱਥ, ਗਲਤ ਵੇਰਵੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਥਾਂ ਬਾਰੇ ਨਾ-ਦੱਸਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

g) ਅੰਤਿਮ ਦਾਅਵਾ ਭੁਗਤਾਨ-ਯੋਗ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ

ਇੱਕ ਵਾਰ ਦਾਅਵਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਅਗਲਾ ਪੜਾਅ ਭੁਗਤਾਨ-ਯੋਗ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਰਕਮ ਪਤਾ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਾਰਨ ਹਨ:

i. ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ

ਨਿੱਜੀ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਨਾਲ ਪਾਲਸੀਆਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਕੁਝ ਨੂੰ ਫਲੋਟਰ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਰਕਮ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਉਪਲੱਬਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਪਾਲਸੀਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਫਲੋਟਰ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ ਲਈ ਹੱਦ ਤਹਿ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ii. ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਕੀ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਉਪਲੱਬਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਪਲੱਬਧ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਬਾਕੀ ਰਕਮ ਕੱਢਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਨੂੰ ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਵੀ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

iii. ਅਧੀਨ-ਹੱਦ

ਬਹੁਤੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਕਮਰੇ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਲਈ ਹੱਦ, ਨਰਸਿੰਗ ਖਰਚੇ ਆਦਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਦੇ ਫੀਸਦੀ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਹਰ ਦਿਨ ਦੀ ਹੱਦ ਵਜੋਂ ਤਹਿ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਡਾਕਟਰੀ ਸਲਾਹ ਦੀ ਫੀਸ ਜਾਂ ਐਮਬੂਲੈਂਸ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਆਦਿ ਲਈ ਇੰਝ ਦੀ ਹੀ ਹੱਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

iv. ਬੀਮਾਰੀ ਲਈ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਾਂਚ

ਪਾਲਸੀ ਕੋਈ ਖਾਸ ਰਕਮ ਜਾਂ ਜਣੇਪਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਹੋਰ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਕਹਿ ਲਵੇ ਦਿਲ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਲਈ ਹੱਦ ਤਹਿ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ

v. ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਕਿ ਕੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤਾ ਬੋਨਸ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਕਿ ਕੀ ਬੀਮਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾ-ਦਾਅਵਾ ਬੋਨਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ (ਜੇ ਬੀਮਤ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀ ਪਾਲਸੀ ਤੋਂ ਦਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ)। ਨਾ-ਦਾਅਵਾ ਬੋਨਸ ਅਕਸਰ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਨਾਲ ਵਾਧੂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮਰੀਜ਼/ਬੀਮਤ ਦੇ ਬੀਮੇ ਦੇ ਵਾਧੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਇਕੱਤਰ ਬੋਨਸ ਗਲਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਵਾਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

vi. ਪਾਬੰਦੀ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਰ ਖਰਚੇ:

ਹੋਰ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੇ ਇਲਾਜ ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਾਲ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਲਈ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੱਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਜਾਂਚ ਖਰਚੇ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕੁਝ ਖਾਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੀ ਹੋ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹਸਪਤਾਲ ਨਕਦੀ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਵੀ ਹਰ ਦਿਨ ਹੀ ਹੱਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

vii. ਸਹਿ-ਭੁਗਤਾਨ

ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਤਹਿ ਫੀਸਦੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਹਿ-ਭੁਗਤਾਨ ਕੇਵਲ ਕੁਝ ਚੁਣੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਕੇਵਲ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ, ਜਣੇਪਾ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ, ਦੂਜੇ ਦਾਅਵੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਈ, ਜਾਂ ਕੁਝ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਲਈ ਹੀ।

ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਰਕਮ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਹੱਦਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਦਾਅਵਾ ਰਕਮ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਕਟੌਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਿਹਤ ਦਾਅਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗ਼ੈਰ-ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਚੀਜ਼ਾਂ

ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਲਈ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਏ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਮੁਤਾਬਕ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

- ✓ ਇਲਾਜ ਲਈ ਖਰਚੇ ਅਤੇ
- ✓ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਖਰਚੇ

ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਖਰਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧੀ ਖਰਚੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਨੂੰ ਸੌਖਾ ਜਾਂ ਸ਼ਾਹੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚੇ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਆਮ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਬੀਮਾਰੀ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਖਰਚੇ ਪੂਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਦੱਸਿਆ ਨਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਵਾਧੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸ਼ਾਹੀ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਇਲਾਜੀ ਖਰਚੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਖਰਚਾ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਖਰਚੇ ਆਦਿ ਅਤੇ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਲਾਜ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਭਰਤੀ ਹੋਏ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਸਪਲੀਮੈਂਟ)।

ਪਹਿਲਾਂ ਹਰੇਕ ਟੀਪੀਏ/ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਕੋਲ ਗ਼ੈਰ-ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਆਈਟਮਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸੂਚੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਹੁਣ IRDAI ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਮਿਆਰੀਕਰਨ ਸੇਧਾਂ ਅਧੀਨ ਮਿਆਰੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਆਖਰੀ ਦਾਅਵਾ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਪੜਾ ਹਨ:

ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ 2.1

ਪੜਾ I	ਕਮਰੇ ਦੇ ਕਿਰਾਏ, ਡਾਕਟਰੀ ਸਲਾਹ ਆਦਿ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਗਾਂ ਅਧੀਨ ਸਭ ਬਿੱਲ ਤੇ ਰਸੀਦਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ
ਪੜਾ II	ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਦੇ ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਰਕਮ ਤੋਂ ਗ਼ੈਰ-ਭੁਗਤਾਨ ਆਈਟਮਾਂ ਦੀ ਕਟੌਤੀ
ਪੜਾ III	ਖਰਚੇ ਦੇ ਹਰ ਭਾਗ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵੀ ਹੱਦ ਲਾਗੂ ਕਰਨੀ
ਪੜਾ IV	ਕੁੱਲ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਰਕਮ ਪਤਾ ਕਰਨੀ ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਪੂਰੀ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵਿੱਚ ਹੈ।
ਪੜਾ V	ਸ਼ੁੱਧ ਦਾਅਵਾ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਸਹਿ-ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਕਟੌਤੀ, ਜੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ

h) ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ

ਇੱਕ ਵਾਰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਦਾਅਵਾ ਰਕਮ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਉੱਤੇ, ਗਾਹਕ ਜਾਂ ਹਸਪਤਾਲ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਦਾਅਵਾ ਰਕਮ ਵਿੱਤੀ / ਲੇਖਾ ਕਾਰਜ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਚੈਕ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਗਾਹਕ ਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਰਕਮ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਹਸਪਤਾਲ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਟੈਕਸ ਕੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਜਦੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਤੀਜੀ ਧਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਵਲੋਂ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕਾਰਵਾਈ ਇੱਕ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਟੀਪੀਏ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਵੇਰਵੇ ਸਮੇਤ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਗਾਹਕ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਅੱਪਡੇਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇਹ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਲ ਸੈਂਟਰ / ਗਾਹਕ ਸੇਵਾ ਟੀਮ ਨਾਲ ਸਿਸਟਮ ਰਾਹੀਂ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇੱਕ ਵਾਰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ, ਵਿਚੋਲਿਆਂ, ਗਾਹਕਾਂ ਤੇ IRDAI ਨੂੰ ਗਿਣਤੀ ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਨਿਪਟਾਉਣ ਰਕਮ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਿਪਟਾਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਆਮ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਏ %, ਗ਼ੈਰ-ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਦੀ ਰਕਮ ਅਨੁਪਾਤ ਵਜੋਂ, ਦਾਅਵੇ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਲੱਗੇ ਔਸਤ ਸਮਾਂ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

i) ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਕਮੀ / ਲੋੜੀਂਦੀ ਵਾਧੂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਪਰਬੰਧ

ਦਾਅਵੇ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੱਖ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਹਨ:

- ✓ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਨੋਟਿਸ ਨਾਲ ਛੁੱਟੀ ਲੈਣ ਦਾ ਸਾਰ
- ✓ ਸਹਾਇਕ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟਾਂ
- ✓ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਹੋਏ ਅੰਤਮ ਸਾਂਝਾ ਬਿੱਲ,
- ✓ ਡਾਕਟਰ ਦੀਆਂ ਪਰਚੀਆਂ ਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਬਿੱਲ,
- ✓ ਭੁਗਤਾਨ ਰਸੀਦਾਂ,
- ✓ ਦਾਅਵਾ ਫਾਰਮ ਅਤੇ
- ✓ ਗਾਹਕ ਪਛਾਣ।

ਤਜਰਬੇ ਨੇ ਸਿੱਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕਮੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਹੱਦ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨੱਥੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵੇ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਵਾਧੂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ:

- i. ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਛੁੱਟੀ ਲੈਣ ਦਾ ਸਾਰ IRDAI ਵਲੋਂ ਤਹਿ ਦਿੱਤੇ ਠੀਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਅਤੀਤ ਦੇ ਵੇਰਵਾ ਪੂਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਾ ਮਿਲਿਆ ਹੋਵੇ।

- ii. ਕੀਤਾ ਗਏ ਇਲਾਜ ਬਾਰੇ ਕਾਫ਼ੀ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।
- iii. ਇਲਾਜ ਛੁੱਟੀ ਲੈਣ ਦੇ ਸਾਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਮੁਤਾਬਕ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਬੀਮਾਰੀ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੀਆਂ, ਜਿਸ ਲਈ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
- iv. ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਚਾਹੀਦੀ ਵੰਡ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।
- v. ਦੋ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਮਿਲਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।
- vi. ਛੁੱਟੀ ਲੈਣ ਦੇ ਸਾਰ ਤੇ ਬਿੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ / ਛੁੱਟੀ ਲੈਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਮਿਲਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।
- vii. ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਲਈ ਹੋਰ ਵੇਰਵੇ ਸਮੇਤ ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਲਈ, ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪੇਪਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਦੇਵਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ, ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਜਾਂ ਈਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਵਾਧੂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਵੇਰਵੇ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਗਾਹਕ ਚਾਹੀਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ, ਕਈ ਵਾਰ ਹਾਲਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਚਾਹੀਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਗਾਹਕ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਰੀਮਾਈਡਰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵੇ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰਝ ਦੇ ਤਿੰਨ ਰੀਮਾਈਡਰਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦਾਅਵਾ ਬੰਦ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੂਚਨਾ ਭੇਜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਭ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਪੱਤਰ ਉੱਤੇ "ਬਿਨਾਂ ਪੱਖਪਾਤ (without Prejudice)" ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੇ ਵੇਖੋਗੇ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਲੋੜ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਕੋਲ ਇਹ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਕੇਸ ਦਾ ਵੇਰਵੇ ਸਮੇਤ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕੇਸ ਪੇਪਰਾਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ / ਇਲਾਜ ਪਾਲਸੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪੁੱਛਣ ਦਾ ਮਕਸਦ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਤੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਮੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਦਾਅਵਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਭ ਚਾਹੀਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਦਾਅਵੇ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਫੇਰ ਵੀ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਕੇ ਤਕਲੀਫ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਚੰਗੇ ਅਮਲ ਲਈ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਝ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਭ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਜੋ ਕਿ ਚਾਹੀਦੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਸੂਚੀ ਇੱਕ ਵਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਲੋੜ ਨਾ ਹੋਵੇ।

j) ਦਾਅਵਿਆਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ

ਸਿਹਤ ਦਾਅਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਜਰਬਿਆਂ ਦੇ ਸਿੱਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਚੋਂ 10% ਤੋਂ 15% ਤੱਕ ਪਾਲਸੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਹੋਣ ਦੇ ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ:

- i. ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਬੀਮੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।
- ii. ਮੈਂਬਰ, ਜਿਸ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।
- iii. ਪਹਿਲਾਂ-ਮੌਜੂਦ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਕਰਕੇ (ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਇੰਝ ਦੀ ਹਾਲਤ ਅਲਹਿਦਾ ਕੀਤੀ ਸੀ)।
- iv. ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਢੁੱਕਵੇਂ ਕਾਰਨ ਤੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ
- v. ਕੋਈ ਇਲਾਜ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕੇਵਲ ਜਾਂਚ ਦੇ ਲਈ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਸੀ।
- vi. ਇਲਾਜ ਕੀਤੀ ਬੀਮਾਰੀ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਲਹਿਦਾ ਹੈ।
- vii. ਬੀਮਾਰੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸ਼ਰਾਬ ਜਾਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੈ
- viii. ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਲਈ ਰਹੇ।

ਦਾਅਵੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ (ਜੋ ਵੀ ਕਾਰਨ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ) ਦੇ ਬਾਰੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ, ਇੰਝ ਦੇ ਇਨਕਾਰ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਇਨਕਾਰ ਲਈ ਕਾਰਨ, ਪਾਲਸੀ ਸ਼ਰਤ/ਨਿਯਮ, ਜਿਸ ਦੇ ਕਰਕੇ ਦਾਅਵੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਬਹੁਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਇਨਕਾਰ ਨੂੰ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਮੈਨੇਜਰ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਮੈਨੇਜਰ ਵਲੋਂ ਪਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਬੀਮਤ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਾਹਰਾ ਲਿਆ ਤਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਦਾਅਵਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗਾਹਕ ਕੋਲ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹੋਰ ਚੋਣਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ:

- ✓ ਬੀਮਾ ਲੋਕਪਾਲ ਜਾਂ
- ✓ ਗਾਹਕ ਫੋਰਮ ਜਾਂ

- ✓ IRDAI ਜਾਂ
- ✓ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਦਾਲਤਾਂ।

ਹਰ ਇਨਕਾਰ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫਾਇਲ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਜਾਂਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਆਮ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਨਕਾਰ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੜਤਾਲ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਟਿਕਾਣੇ ਉੱਤੇ ਸੰਭਾਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਚਾਹੀਦੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

k) ਹੋਰ ਵੇਰਵੇ ਸਮੇਤ ਜਾਂਚ ਲਈ ਸ਼ੱਕੀ ਦਾਅਵੇ

ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸਭ ਪੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਧੋਖੇ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਧੋਖੇ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਵਾਸਤੇ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣੀ ਹੈ।

ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਧੋਖੇ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ:

- i. **ਭੇਸ ਵਟਾਉਣਾ**, ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ।
- ii. ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ **ਜਾਅਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਬਣਾਉਣੇ**, ਜਦੋਂ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਏ ਹੀ ਨਹੀਂ।
- iii. **ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਦਰਸਾਉਣਾ**, ਜਾਂ ਤਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਬਾਹਰੀ ਬਿੱਲ ਬਣਾ ਕੇ।
- iv. **ਬਿਨਾਂ ਭਰਤੀ ਹੋਏ ਇਲਾਜ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਏ ਇਲਾਜ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣਾ** ਤਾਂ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਜਾ ਸਕੇ, ਜੇ ਕਿ ਕੁਝ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਰੋਜ਼ ਨਵੇਂ ਨਵੇਂ ਧੋਖੇ ਦੇ ਢੰਗ ਆਉਣ ਨਾਲ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਤੇ ਟੀਪੀਏ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਹਾਲਤਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰਝ ਦੇ ਧੋਖਿਆਂ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ।

ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਛਾਣਬੀਣ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

- ✓ ਨਿਯਮਤ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ
- ✓ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਦਾਅਵੇ

ਟੀਪੀਏ ਜਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਿਆਰੀ ਵੀ ਤਹਿ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦਾਅਵਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਖਾਸ ਫੀਸਦੀ ਦੀ ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਇਹ ਫੀਸਦੀ ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਜਾਂ ਧਨ-ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਢੰਗ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਰਲਵੇਂ ਨਮੂਨੇ ਲੈਣ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਸ਼ਰਤ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਭ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਕੁਝ ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਨਮੂਨੇ, ਜੇ ਕਿ ਉਸ ਹੱਦ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹਨ, ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦੂਜੇ ਢੰਗ ਵਿੱਚ, ਹਰੇਕ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਜਾਂਚਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇ ਉਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਜਾਪੇ ਤਾਂ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ

- i. ਮੈਡੀਕਲ ਟੈਸਟ ਜਾਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ
- ii. ਗਾਹਕ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਕਾਹਲਾ ਹੈ
- iii. ਉੱਤੇ-ਲਿਖਣ ਹੋਏ ਬਿੱਲ ਆਦਿ।

ਜੇ ਦਾਅਵਾ ਦੇ ਅਸਲ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਛੋਟਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ।

n. ਟੀਪੀਏ ਵਲੋਂ ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਦਾਅਵਾ ਨਿਪਟਾਉਣ ਕਾਰਵਾਈ

ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਸਹੂਲਤ ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ? ਇਹ ਦੇ ਮੁੱਢ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਟੀਪੀਏ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਹਸਪਤਾਲ ਨਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਮੈਡੀਕਲ ਸੇਵਾ ਪੂਰਕਾ ਨਾਲ ਵੀ ਇਕਰਾਰ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਦੇਖਾਂਗੇ:

ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ 3.1

ਪੜਾ 1	<p>ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਗਾਹਕ ਇੱਕ ਬੀਮਾਰੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ ਜਾਂ ਸੱਟ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ (ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਹੋਰ) ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਬੀਮਾ ਡੈਸਕ ਨਾਲ ਇਹ ਸਾਰੇ ਬੀਮੇ ਵੇਰਵੇ ਲੈ ਕੇ ਮਿਲਦਾ ਹੈ:</p> <ol style="list-style-type: none"> i. ਟੀਪੀਏ ਨਾਂ ii. ਉਸ ਦਾ ਮੈਂਬਰੀ ਨੰਬਰ iii. ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨਾਂ ਆਦਿ
ਪੜਾ 2	<p>ਹਸਪਤਾਲ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਕੱਤਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ:</p> <ol style="list-style-type: none"> i. ਬੀਮਾਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ii. ਇਲਾਜ, iii. ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਡਾਕਟਰ iv. ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਲਈ ਸੁਝਾਏ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ v. ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਖਰਚ <p>ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਪਰਮਾਣਿਕਤਾ ਫਾਰਮ</p>

	ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
ਪੜਾ 3	<p>TPA ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਪਰਮਾਣਕਿਤਾ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਲਸੀ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਪੁੱਜਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਪਰਮਾਣਕਿਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿੰਨੀ ਰਕਮ ਲਈ ਪਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ।</p> <p>ਟੀਪੀਏ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਪੁੱਜਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਿਨਾਂ ਦੇਰੀ ਕੀਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।</p> <p>IRDAI ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਮਿਆਰੀਕਰਨ ਸੇਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇਵੇਂ ਫਾਰਮਾਂ ਨੂੰ ਮਿਆਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਅੰਤ ਉੱਤੇ ਅਨੁਬੰਧ ਨੂੰ ਦੇਖੋ।</p>
ਪੜਾ 4	<p>ਹਸਪਤਾਲ ਵਲੋਂ ਮਰੀਜ਼ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਟੀਪੀਏ ਵਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਮਰੀਜ਼ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮ੍ਹਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨ ਕੇ। ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਇਲਾਜੀ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੇ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਹਿ-ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਜ਼ਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।</p>
ਪੜਾ 5	<p>ਜਦੋਂ ਵੀ ਮਰੀਜ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਟੀਪੀਏ ਵਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਮਰੀਜ਼ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਬਾਕੀ ਜ਼ਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਨੂੰ ਬੀਮੇ ਰਾਹੀਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਸਲ ਇਲਾਜ ਖਰਚੇ ਲਈ ਜਾਂਚਦਾ ਹੈ।</p> <p>ਜੇ ਜ਼ਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਘੱਟ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਇਲਾਜ ਲਈ ਹੋਰ ਜ਼ਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।</p> <p>ਟੀਪੀਏ ਉਸ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।</p>
ਪੜਾ 6	<p>ਮਰੀਜ਼ ਗ਼ੈਰ-ਮਨਜ਼ੂਰ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਛੁੱਟੀ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਫਾਰਮ ਤੇ ਬਿੱਲ ਉੱਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।</p>
ਪੜਾ 7	<p>ਹਸਪਤਾਲ ਸਭ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਟੀਪੀਏ ਨੂੰ ਬਿੱਲ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ:</p> <ol style="list-style-type: none"> i. ਦਾਅਵਾ ਫਾਰਮ ii. ਛੁੱਟੀ ਦਾ ਸਾਰ / ਦਾਖਲਾ ਨੋਟਿਸ iii. ਟੀਪੀਏ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਮਰੀਜ਼ / ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਪਛਾਣ ਕਾਰਡ ਅਤੇ ਫੋਟੋ ਆਈਡੀ ਸਬੂਤ iv. ਅੰਤਿਮ ਇਕੱਤਰ ਬਿੱਲ v. ਵੇਰਵੇ ਸਮੇਤ ਬਿੱਲ vi. ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟਾਂ vii. ਡਾਕਟਰ ਦੀਆਂ ਪਰਚੀਆਂ ਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਬਿੱਲ

	viii. ਟੀਪੀਏ ਵਲੋਂ ਭੇਜਿਆ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪੱਤਰ
ਪੜਾ 8	<p>ਟੀਪੀਏ ਦਾਅਵੇ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹਸਪਤਾਲ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰੇਗਾ:</p> <ol style="list-style-type: none"> ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਮਰੀਜ਼ ਉਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮਰੀਜ਼ ਦਾ ਉਸ ਹਾਲਤ ਲਈ ਹੀ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਬੀਮਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਲਾਜ ਲਈ ਖਰਚੇ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ ਤਾਂ, ਬਿੱਲ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਭ ਹੱਦਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਨੂੰ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਸਪਤਾਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਈਆਂ ਦਰਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਰਕਮ ਕੱਢਣ ਲਈ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਸਹੂਲਤ ਦਾ ਮੁੱਲ ਉਧਾਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਹੂਲਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਮਸਲੇ:

- ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੀਮੇ ਵੇਰਵੇ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਉਸ ਦਾ:
 - ✓ ਟੀਪੀਏ ਕਾਰਡ
 - ✓ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਕਾਪੀ,
 - ✓ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਨਿਯਮ ਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਆਦਿ।

ਜਦੋਂ ਇਹ ਮੌਜੂਦ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਟੀਪੀਏ (24 ਘੰਟੇ ਹੈਲਪਲਾਈਨ) ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੇਰਵੇ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

- ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਵਲੋਂ ਸੁਝਾਇਆ ਹਸਪਤਾਲ ਟੀਪੀਏ ਦੇ ਨੈਟਵਰਕ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਜੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਟੀਪੀਏ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦ ਚੋਣਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਇੰਝ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਸਹੂਲਤ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।
- ਉਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ-ਪਰਮਾਣਕਿਤਾ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਠੀਕ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਫਾਰਮ ਨੂੰ IRDAI ਵਲੋਂ 2013 ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਮਿਆਰੀਕਰਨ ਸੇਧਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸਟੈਂਡਰਡ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਟੀਪੀਏ ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਸਹੂਲਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਵਾਲ ਉਠਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ਉਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਖਰਚੇ ਹੱਦਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਮਰੇ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਜਾਂ ਖਾਸ ਇਲਾਜ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੋਤੀਆ-ਬਿੰਦ, ਲਈ ਹੱਦਾਂ ਅਧੀਨ।

ਜੇ ਉਹ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਤੀਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਪਤਾ ਕਰ ਲੈਣਾ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖਰਚੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਵੇਗਾ।

v. ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਟੀਪੀਏ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਨੂੰ ਟੀਪੀਏ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਵਾਧੂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਪੁੱਛਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਛੁੱਟੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚਾਹੀਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ ਕਿ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਗਾਹਕ ਬੇਨਤੀ ਕਰੇ ਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਇਲਾਜ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈ ਲਵੇ, ਪਰ ਮਰਜ਼ੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ। ਇੰਝ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਗਾਹਕ ਵਲੋਂ ਹਸਪਤਾਲ ਨੂੰ ਟੀਪੀਏ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣੀ ਤੇ ਕਹਿਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਸਹੂਲਤ ਵਰਤੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਜੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਗਾਹਕ ਦੀ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਗਲੀ ਬੇਨਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਘਾਟਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

A. ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਦਾਅਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼

ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਦਾਅਵਿਆਂ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਕਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਚਾਹੀਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤੋਂ ਦੋ ਮੁੱਖ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ - ਮਨਜ਼ੂਰੀ (ਕੀ ਇਹ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ?) ਅਤੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਹੱਦ (ਕਿੰਨਾ?)।

ਇਹ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਗਾਹਕ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹਰੇਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:

1. ਛੁੱਟੀ ਦਾ ਸਾਰ

ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਸਾਰ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੇਰਵੇ ਵਿੱਚ ਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਹਾਲਤ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਦੀ ਕਿਸਮ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

IRDAI ਮਿਆਰੀਕਰਨ ਸੇਧਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਮਿਆਰੀ ਛੁੱਟੀ ਦੇਣ ਦਾ ਸਾਰ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ:

1. ਮਰੀਜ਼ ਦਾ ਨਾਂ
2. ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰ / ਮੋਬਾਇਲ ਨੰ
3. IPD ਨੰ
4. ਦਾਖਲਾ ਨੰ
5. ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦਾ ਨਾਂ, ਸੰਪਰਕ ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗ / ਮੁਹਾਰਤ
6. ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਸਮੇਂ ਨਾਲ
7. ਛੁੱਟੀ ਦੇਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਸਮੇਂ ਨਾਲ
8. MLC ਨੰ / FIR ਨੰ
9. ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਆਰਜ਼ੀ ਜਾਂਚਾਂ
10. ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਆਖਰੀ ਜਾਂਚਾਂ
11. ICD-10 ਕੋਡ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕੋਡ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਥਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਅੰਤਿਮ ਜਾਂਚ ਲਈ
12. ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ ਕਾਰਨ ਨਾਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇਣੀਆਂ
13. ਦੱਸੀ ਗਈ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸਾਰ
14. ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਰੀਰਿਕ ਜਾਂਚ ਉੱਤੇ ਲੱਭੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ
15. ਸ਼ਰਾਬ, ਤੰਬਾਕੂ ਜਾਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦਾ ਅਤੀਤ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ
16. ਖਾਸ ਪਿਛਲਾ ਮੈਡੀਕਲ ਅਤੇ ਸਰਜੀਕਲ ਅਤੀਤ ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ

17. ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਅਤੀਤ ਜੇ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਜਾਂ ਇਲਾਜ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖਾਸ/ਢੁੱਕਵਾਂ ਹੈ
18. ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਮੁੱਖ ਜਾਂਚਾਂ ਦਾ ਸਾਰ
19. ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਕੋਰਸ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਟਿਲਤਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਣ
20. ਛੁੱਟੀ ਮਿਲਣ ਉੱਤੇ ਸਲਾਹ
21. ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ/ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਦਾ ਨਾਂ ਤੇ ਦਸਤਖਤ
22. ਮਰੀਜ਼ / ਸਲਾਹ ਦਾ ਨਾਂ ਤੇ ਦਸਤਖਤ

ਇੱਕ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖਿਆ ਛੁੱਟੀ ਦਾ ਸਾਰ ਦਾਅਵੇ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਬੀਮਾਰੀ / ਸੱਟ, ਇਲਾਜ ਬਾਰੇ ਸਮਝਣ ਲਈ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੇਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। IRDAI ਮਿਆਰੀਕਰਨ ਸੇਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਛੁੱਟੀ ਸਾਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਸੁਝਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮਰੀਜ਼ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਛੁੱਟੀ ਸਾਰ ਨੂੰ ਕਈ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ **ਮੌਤ ਸਾਰ** (Death Summary) ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਛੁੱਟੀ ਸਾਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਸਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

2. ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨਿਰੀਖਣ ਤੇ ਇਲਾਜ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਦਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸਲ ਹਾਲਤ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣਾ ਪਿਆ, ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਰਹਿਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੋਏ ਸੁਧਾਰ ਬਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਅਕਸਰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ:

- a) ਖੂਨ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟਾਂ,
- b) ਐਕਸ-ਰੇ ਰਿਪੋਰਟਾਂ,
- c) ਸਕੈਨ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ
- d) ਬਾਇਓਪਾਸੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਸਭ ਜਾਂਚਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾਂ, ਉਮਰ, ਲਿੰਗ, ਟੈਸਟ ਦੀ ਮਿਤੀ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਸਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਐਕਸ-ਰੇ ਤੇ ਹੋਰ ਫਿਲਮਾਂ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਖਾਸ ਮੰਗ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਵਾਪਿਸ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

3. ਇਕੱਤਰ ਅਤੇ ਵੇਰਵੇ ਸਮੇਤ ਬਿੱਲ:

ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ, ਬਿੱਲ ਲਈ ਕੋਈ ਮਿਆਰੀ ਫਾਰਮੈਟ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਇਕੱਠੇ ਅਤੇ ਵੇਰਵੇ ਸਮੇਤ ਬਿੱਲ ਲਈ IRDAI ਨੇ ਮਿਆਰੀਕਰਨ ਸੇਧਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ IRDAI ਵੈਬਸਾਈਟ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦ ਵੇਰਵਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਕੱਤਰ ਬਿੱਲ ਪੂਰਾ ਸਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਵੇਰਵੇ ਸਮੇਤ ਹਵਾਲਾ ਕੋਡ, ਲਈ ਵਿਭਾਜਨ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ।

ਕੁਝ ਨਾ-ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਛਾਣਬੀਣ ਵੇਰਵੇ ਸਮੇਤ ਬਿੱਲ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਨਾ-ਮੰਨਣਯੋਗ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਖਰਚੇ ਭਾਗ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਇਹ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਬਿੱਲ ਅਸਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

4. ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਰਸੀਦ

ਹਰਜਾਨੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾ ਸਿਹਤ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਲਈ ਧਨ-ਵਾਪਸੀ ਵਾਸਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਰਸਮੀ ਰਸੀਦ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ।

ਜਦੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕਈ ਹਸਪਤਾਲ ਭੁਗਤਾਨ-ਯੋਗ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਛੋਟਾਂ ਦਾ ਭਾਗ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇੰਝ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਰੀਜ਼ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਲਈ ਹੀ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਰਸੀਦ ਉੱਤੇ ਲੜੀ ਨੰਬਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

5. ਦਾਅਵਾ ਫਾਰਮ

ਦਾਅਵਾ ਫਾਰਮ ਦਾਅਵੇ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੰਗ ਹੈ ਅਤੇ ਗਾਹਕ ਵਲੋਂ ਅਸਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਸਤਖਤਾਂ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। IRDAI ਵਲੋਂ ਦਾਅਵੇ ਫਾਰਮ ਨੂੰ ਸਟੈਂਡਰਡ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ:

- a) ਮੁੱਢਲੇ ਬੀਮਤ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਨੰਬਰ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
- b) ਬੀਮਾ ਅਤੀਤ ਦਾ ਵੇਰਵਾ
- c) ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਵੇਰਵੇ

- d) ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ, ਕਮਰਾ ਵਰਗ, ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਅਤੇ ਛੁੱਟੀ ਮਿਲਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾਂ, ਕੀ ਹਾਦਸੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਆਦਿ।
- e) ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਵੇਰਵੇ, ਜਿਸ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਇੱਕ ਮੁਸ਼ਤ ਰਕਮ/ਨਕਦ ਫਾਇਦੇ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।
- f) ਨੱਥੀ ਕੀਤੇ ਬਿੱਲਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ
- g) ਮੁੱਢਲੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਲਈ ਬੈਂਕ ਖਾਤਾ ਵੇਰਵੇ, ਜਿਸ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਰਕਮ ਭੇਜਣੀ ਹੈ
- h) ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਐਲਾਨ।

ਬੀਮਾਰੀ, ਇਲਾਜ ਆਦਿ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀ ਵਲੋਂ ਐਲਾਨ ਦਾਅਵਾ ਫਾਰਮ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਐਲਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਿ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ "ਅਤਿ ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ" ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

6. ਪਛਾਣ ਸਬੂਤ

ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣ ਸਬੂਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਛਾਣ ਦੇ ਆਮ ਸਬੂਤ ਖਾਸ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਪੂਰਦੇ ਹਨ - ਉਹ ਹੈ ਕਿ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਤੇ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕੋ ਹੀ ਹਨ।

ਆਮ ਪਛਾਣ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ:

- a) ਵੋਟਰ ਪਛਾਣ ਪੱਤਰ,
- b) ਡਰਾਇਵਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ,
- c) ਪੈਨ ਕਾਰਡ,
- d) ਆਧਾਰ ਕਾਰਡ ਆਦਿ

ਪਛਾਣ ਸਬੂਤ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਨਾਲ ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਝੂਠੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਕਮੀ ਆਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਛਾਣ ਸਬੂਤ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਜਾਂ ਟੀਪੀਏ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਧਨ-ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ, ਪਛਾਣ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਕਸਦ ਘੱਟ ਹੈ।

7. ਖਾਸ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼

ਕੁਝ ਕਿਸਮ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਲਈ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਚਾਹੀਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਹਨ:

- a) ਹਾਦਸਾ ਦਾਅਵੇ, ਜਿੱਥੇ FIR ਜਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਵਲੋਂ ਰਜਿਸਟਰ ਹੋਏ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣੇ ਲਈ ਮਿਡਕੋ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਾਦਸੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਜੇ ਟਰੈਫਿਕ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਤੀ ਹੋਵੇ।
- b) ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਜਾਂ ਵੱਧ ਮੁੱਲ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪੇਪਰ। ਅੰਦਰੂਨੀ ਕੇਸ ਪੇਪਰ ਜਾਂ ਕੇਸ ਸ਼ੀਟ ਅਜਿਹਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਬਣਾਉਂਦਾ ਤੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਰਹਿਣ ਦੇ ਪੂਰੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇਲਾਜ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵੇਰਵਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- c) ਡਾਇਲਿਸਿਸ / ਕੀਮੋਥਰੇਪੀ / ਫਿਜ਼ਿਉਥੈਰਪੀ ਚਾਰਟ, ਜੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤਾਂ।
- d) ਹਸਪਤਾਲ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ, ਜਿੱਥੇ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ।

ਦਾਅਵਾ ਟੀਮ ਦਾਅਵੇ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਅੰਦਰੂਨੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਫਾਰਮੈਟ ਵਰਤਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਹਨ:

- i. ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਂਚ ਲਈ ਚੈਕ-ਲਿਸਟ,
- ii. ਪੜਤਾਲ / ਸਮਝੌਤਾ ਸ਼ੀਟ,
- iii. ਕੁਆਲਟੀ ਜਾਂਚ / ਕੰਟਰੋਲ ਫਾਰਮੈਟ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਫਾਰਮੈਟ ਬੀਮਾਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਰਗੇ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਆਓ ਆਮ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਨਾਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਮਕਸਦ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰੀਏ।

ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ 2.2

1.	ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤਸਦੀਕ ਸ਼ੀਟ	ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਸਧਾਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਗਾਹਕ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਉੱਤੇ ਸਹੀ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਇਸ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇ ਵੀ ਸਕਦੇ ਹਨ।
2.	ਪੜਤਾਲ/ਸਮਝੌਤਾ ਸ਼ੀਟ	ਅਕਸਰ ਇਹ ਇੱਕ ਸ਼ੀਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਪੂਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। a) ਗਾਹਕ ਦਾ ਨਾਂ ਤੇ ਪਛਾਣ ਨੰਬਰ b) ਦਾਅਵਾ ਨੰਬਰ, ਦਾਅਵਾ ਪੇਪਰਾਂ ਦੀ ਰਸੀਦ ਮਿਤੀ c) ਪਾਲਸੀ ਸਾਰ, ਸੈਕਸ਼ਨ 64VB ਪਾਲਣਾ d) ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ e) ਹਸਪਤਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਤੇ ਛੁੱਟੀ ਲੈਣ ਦੀ ਮਿਤੀ f) ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਇਲਾਜ g) ਦਾਅਵਾ ਮੰਨਣਯੋਗਤਾ / ਕਾਰਵਾਈ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਉਸ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲ h) ਦਾਅਵਾ ਰਕਮ ਦੀ ਗਿਣਤੀ i) ਮਿਤੀ ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ, ਦੇ ਨਾਂ ਸਮੇਤ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ
3.	ਕੁਆਲਟੀ ਜਾਂਚ / ਕੰਟਰੋਲ ਫਾਰਮੈਟ	ਦਾਅਵਾ ਹੈਂਡਲਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਲੋਂ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਅੰਤਿਮ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਕੁਆਲਟੀ ਕੰਟਰੋਲ ਫਾਰਮੈਟ ਲਈ ਪੜਤਾਲ ਚੈਕ ਲਿਸਟ ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਪੜਤਾਲ ਸਵਾਲਨਾਮੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕੁਆਲਟੀ ਕੰਟਰੋਲ/ਲੇਖਾ ਫਾਰਮੈਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ: a) ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ b) ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਜਾਂ c) ਹੋਰ ਵਾਧੂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨੀ

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 2

ਹਸਪਤਾਲ ਵਲੋਂ ਭਰਤੀ ਹੋਏ ਮਰੀਜ਼ ਦੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਲਾਜ ਬਾਰੇ ਵੇਰਵੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਕਿਹੜੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?

- I. ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ
- II. ਸਮਝੌਤਾ ਸ਼ੀਟ
- III. ਕੇਸ ਪੇਪਰ
- IV. ਹਸਪਤਾਲ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ

B. ਦਾਅਵਾ ਰਾਖਵਾਂ

1. ਰਾਖਵੀਂ ਰਕਮ

ਇਹ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਮੁਤਾਬਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਲੇਖਾ-ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਕੀਤੇ ਪਰਬੰਧ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਸੌਖਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਰਾਖਵੇਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ - ਰਾਖਵੇਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਤੇ ਰਿਣ ਲਾਹੁਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਅੱਜ ਦੇ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਕੱਢਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 3

ਇਹ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਮੁਤਾਬਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਲੇਖਾ-ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਕੀਤੇ ਪਰਬੰਧ ਦੀ ਰਕਮ _____ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- I. ਪੂਲਿੰਗ
- II. ਪ੍ਰਬੰਧ
- III. ਰਾਖਵੀਂ ਰਕਮ
- IV. ਨਿਵੇਸ਼

C. ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ (ਟੀਪੀਏ) ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ

1. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਟੀਪੀਏ ਦਾ ਆਉਣਾ

ਬੀਮਾ ਖੇਤਰ ਸਾਲ 2000 ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੌਰਾਨ, ਨਵੇਂ ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਨਵੇਂ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਵਧੀ ਸੀ। ਇਸਕਰਕੇ ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾ ਲਈ ਇੱਕ ਚੈਨਲ ਪੇਸ਼ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਨੇ ਪੇਸ਼ਾਵਾਰ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ।

ਇਹ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਬੀਮਾ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ IRDAI ਤੋਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਟੀਪੀਏ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ 17 ਸਤੰਬਰ 2001 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ IRDAI (ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ - ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ) ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ, 2001 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ,

ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਜਾਂ ਟੀਪੀਏ ਦਾ ਭਾਵ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਈਆਰਡੀਏਆਈ (ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ - ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ) ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 2001 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਤੋਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਲਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ, ਫੀਸ ਜਾਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਸੇਵਾ-ਫਲ ਲਈ, ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਵਿੱਚ ਲੱਗਾ ਹੋਵੇ।

"ਟੀਪੀਏ ਵਲੋਂ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ" ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਟੀਪੀਏ ਵਲੋਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਇਕਰਾਰ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ, ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਲਈ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਖਿੱਚਣਾ ਜਾਂ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸਕਰਕੇ ਟੀਪੀਏ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਖੇਤਰ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਤੇ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਟੀਪੀਏ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਟੀਮ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

2. ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਲਈ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾਵਾਂ

- ਇੱਕ ਵਾਰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ (ਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ) ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਤਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- ਜੇ ਟੀਪੀਏ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਗਾਹਕ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੇ ਪਾਲਸੀ ਟੀਪੀਏ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
- ਟੀਪੀਏ ਮੈਂਬਰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਦਾ (ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਪਾਲਸੀ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ, ਮੈਂਬਰ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ) ਅਤੇ ਕਾਰਡ ਜਾਂ ਤਾਂ ਭੌਤਿਕ ਜਾਂ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰੀ ਪਛਾਣ ਪੱਤਰ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

- d) ਟੀਪੀਏ ਨਾਲ ਮੈਂਬਰੀ ਨੂੰ ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਸਹੂਲਤ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਲੈਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਜਾਂ ਇਲਾਜ ਵਾਸਤੇ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- e) ਟੀਪੀਏ ਦਾਅਵੇ ਜਾਂ ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਬੇਨਤੀ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੀ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਹੱਦ, ਜਿੱਥੋਂ ਟੀਪੀਏ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਟੀਪੀਏ ਦੇ ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਲਸੀ ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਲਈ।

ਜਦੋਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਰਗਰਮੀ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਹੀ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਨਵਿਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹੀ ਟੀਪੀਏ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

3. ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ (ਟੀਪੀਏ) ਦਾ ਮਕਸਦ

ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ (ਟੀਪੀਏ) ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

- a) ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਦੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਲੋੜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਭ ਸੰਭਵਨ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣੀ।
- b) ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਨੈਟਵਰਕ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਲਈ ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਇਲਾਜ ਦਾ ਪਰਬੰਧ ਕਰਨਾ
- c) ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਦਾਅਵਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਦਰੁਸਤ ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇਣੇ।
- d) ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਦਾਅਵਿਆਂ ਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੁਹਾਰਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ।
- e) ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ।
- f) ਮਾਹੌਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਿੱਥੇ ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀ ਵਲੋਂ ਚੰਗੀ ਕੁਆਲਟੀ ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ ਵਾਜਬ ਕੀਮਤ ਉੱਤੇ ਦੇਣ ਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਮਕਸਦ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ
- g) ਰੋਗ-ਗ੍ਰਸਤਤਾ, ਕੀਮਤ, ਇਲਾਜਾਂ, ਰਹਿਣ ਦੇ ਸਮਾਂ ਆਦਿ ਦੇ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਡਾਟਾ ਤਿਆਰ/ਇਕੱਤਰ ਕਰਨਾ,

4. ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਤੇ ਟੀਪੀਏ ਵਿਚਾਲੇ ਸੰਬੰਧ

ਕਈ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਟੀਪੀਏ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਰਤਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕੁਝ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਟੀਪੀਏ ਤੋਂ ਪ੍ਰੀ-ਪਾਲਸੀ ਮੈਡੀਕਲ ਚੈਕਅੱਪ ਸੇਵਾ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਤੇ ਟੀਪੀਏ ਵਿਚਾਲੇ ਇਕਰਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜਾਂ ਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਨਾਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। IRDAI ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਮਿਆਰੀਕਰਨ ਸੇਵਾਂ ਹੁਣ ਟੀਪੀਏ ਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਿਚਾਲੇ ਇਕਰਾਰ ਲਈ ਸੇਵਾਂ ਤਹਿ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਮਿਆਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਸੈਟ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਟੀਪੀਏ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

A. ਪੂਰਕ ਨੈਟਵਰਕਿੰਗ ਸੇਵਾਵਾਂ

ਟੀਪੀਏ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੇ ਨੈਟਵਰਕਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਮਕਸਦ ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਦਾਅਵਾ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇਣਾ ਹੈ। IRDAI ਦੀਆਂ ਤਾਜ਼ਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਸੇਵਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸੰਬੰਧ ਕੇਵਲ ਟੀਪੀਏ ਤੇ ਪੂਰਕ ਵਿਚਾਲੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਤਿੰਨ-ਪਾਸੜ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਵੇ।

ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋ ਕੇ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇਲਾਜਾਂ ਲਈ ਚੰਗੇ ਤਹਿ ਕੀਤੇ ਰੇਟਾਂ ਲਈ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੰਝ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪੈਕੇਜ ਬੀਮਤ ਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇਵਾਂ ਲਈ ਘੱਟ ਖਰਚੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

B. ਕਾਲ ਸੈਂਟਰ ਸੇਵਾਵਾਂ

ਟੀਪੀਏ ਵਲੋਂ ਰਾਤਾਂ, ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰਾ ਸਮਾਂ ਭਾਵ 24*7*365 ਪੁਰੰਚਯੋਗ ਟੈਲ-ਫਰੀ ਨੰਬਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕਾਲ-ਸੈਂਟਰ ਚਾਲੂ ਰੱਖਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਟੀਪੀਏ ਦਾ ਕਾਲ ਸੈਂਟਰ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਵੇਗਾ:

- a) ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਫਾਇਦੇ
- b) ਸਿਹਤ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਤੇ ਕਾਰਜ
- c) ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧੀ ਸੇਵਾਂ
- d) ਨੈਟਵਰਕ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ।
- e) ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੌਜੂਦ ਬਾਕੀ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ।
- f) ਦਾਅਵੇ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ।

g) ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਾ-ਮੌਜੂਦ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਸਲਾਹ ਦੇਣੀ।

ਕਾਲ ਸੈਂਟਰ ਕੋਮੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਟੋਲ ਫਰੀ ਨੰਬਰ ਰਾਹੀਂ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗਾਹਕ ਸੇਵਾ ਸਟਾਫ਼ ਗਾਹਕਾਂ ਵਲੋਂ ਬੋਲੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਆਮ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੇਰਵੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਟੀਪੀਏ ਵਿਚਾਲੇ ਇਕਰਾਰ ਰਾਹੀਂ ਪਰਬੰਧ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

C. ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਪਹੁੰਚ ਸੇਵਾਵਾਂ

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

"ਬਿਨ-ਨਕਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਾ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਹੂਲਤ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ-ਪਰਮਾਣਕਿਤਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨੈੱਟਵਰਕ ਪ੍ਰੋਵਾਈਡਰ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਲਈ ਇਕਰਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਹਨ:

- a) ਸਭ ਪਾਲਸੀ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਟੀਪੀਏ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਟੀਪੀਏ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦਾ ਇਹ ਫ਼ਰਜ਼ ਹੈ।
- b) ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਡਾਟੇ ਉਪਲੱਬਧ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਕਮੀ-ਪੇਸ਼ੀ ਦੇ।
- c) ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਪੱਤਰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਤੇ ਟੀਪੀਏ ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਛਾਣ-ਪੱਤਰ ਟੀਪੀਏ ਵਲੋਂ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਮੈਂਬਰ ਕੋਲ ਢੁੱਕਵੇਂ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- d) ਟੀਪੀਏ ਨੂੰ ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਸਹੂਲਤ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਵਾਸਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉੱਤੇ ਪਹਿਲਾਂ-ਪਰਮਾਣਕਿਤਾ ਜਾਂ ਗਾਰੰਟੀ ਦਾ ਪੱਤਰ ਹਸਪਤਾਲ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਬੀਮਾਰੀ ਦੀ ਕਿਸਮ, ਸੁਝਾਏ ਇਲਾਜ ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- e) ਜੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਪਸ਼ਟ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਟੀਪੀਏ ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਸਹੂਲਤ ਦੇ ਇਨਕਾਰ ਦਾ ਅਰਥ ਇਲਾਜ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂਬਰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਫਾਇਲ ਕਰਨ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- f) ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

D. ਗਾਹਕ ਸੰਬੰਧ ਅਤੇ ਸੰਪਰਕ ਪ੍ਰਬੰਧ

ਟੀਪੀਏ ਨੂੰ ਢੰਗ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਗਾਹਕ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਅਕਸਰ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਛਾਣਬੀਣ ਤੇ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਫੀਸਦੀ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ-ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਭ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਦਾਅਵੇ ਆਪਣੀ ਰਕਮ ਦੀ ਕੁਝ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਟੌਤੀਆਂ ਨਾਲ ਗਾਹਕ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਵੱਧਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਕਟੌਤੀ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਠੀਕ ਢੰਗ ਸਮਝਾਏ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਇੰਡ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਟੀਪੀਏ ਕੋਲ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਪਟਾਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਵੇ।

E. ਬਿੱਲਿੰਗ ਸੇਵਾਵਾਂ

ਬਿੱਲਿੰਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਟੀਪੀਏ ਨੂੰ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤਿੰਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ:

- a) ਮਿਆਰੀ ਬਣਾਈ ਬਿੱਲ ਤਰਤੀਬ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਤੇ ਕੀਮਤ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ।
- b) ਤਸਦੀਕ ਕਿ ਵਸੂਲੀ ਗਈ ਰਕਮ ਇਲਾਜ ਦੇ ਢੁੱਕਵੀਂ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾਰੀ ਲਈ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।
- c) ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਤੇ ਇਲਾਜ ਕੇਡਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਕੋਮੀ ਜਾਂ ਕੋਮਾਂਤਰੀ ਮਿਆਰਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਸਭ ਟੀਪੀਏ ਕੋਲ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਮਿਆਰੀ ਡਾਟਾ ਮੌਜੂਦ ਹੋਵੇ।

ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਟੀਪੀਏ ਵਿੱਚ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਤੇ ਮਾਹਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕੇਡ ਕਰਨ, ਟੈਰਿਫ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੇ ਬਿੱਲ ਡਾਟਾ ਕੈਪਚਰ ਦੇ ਮਿਆਰੀਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣ।

F. ਦਾਅਵਾ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਸੇਵਾਵਾਂ

ਇਹ ਟੀਪੀਏ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਭ ਤੋਂ ਗੰਭੀਰ ਸੇਵਾ ਹੈ। ਟੀਪੀਏ ਵਲੋਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਦਾਅਵਾ ਕਾਰਵਾਈ ਸੇਵਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੱਕ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਸਿਰੇ ਤੱਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਮਿਲੇ ਫੰਡਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਟੀਪੀਏ ਨੂੰ ਫੰਡ ਪੇਸ਼ਗੀ ਧਨ ਜਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਸਿੱਧੇ ਸਮਝੌਤੇ ਰਾਹੀਂ ਗਾਹਕ ਜਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਬੈਂਕ ਰਾਹੀਂ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਟੀਪੀਏ ਤੋਂ ਧਨ ਦੀ ਰਕਮ ਰੱਖਣ ਤੇ ਨਿਯਮਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਧਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਕਸਦ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

G. ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ

ਕਿਉਂਕਿ ਟੀਪੀਏ ਦਾਅਵਾ ਕਾਰਵਾਈ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸਮੂਹਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧੀ ਸਭ ਜਾਣਕਾਰੀ ਟੀਪੀਏ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਡੇਟਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰਝ ਦੇ ਡਾਟੇ ਨੂੰ ਠੀਕ ਰੂਪ ਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਟੀਪੀਏ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸਕਰਕੇ ਟੀਪੀਏ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਖੇਤਰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਲਈ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਸਿਰੇ ਤੱਕ ਸੇਵਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਤੇ MOU ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਕੁਝ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਉੱਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

H. ਟੀਪੀਏ (TPA) ਸੇਵਾ-ਫ਼ਲ

ਇਹਨਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ, ਟੀਪੀਏ ਨੂੰ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਢੰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨਾਲ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

- a) ਗਾਹਕ ਤੋਂ ਵਸੂਲੇ ਗਏ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਫੀਸਦੀ (ਸੇਵਾ ਟੈਕਸ ਕੱਢ ਕੇ),
- b) ਤਹਿਸੁਦਾ ਸਮਾਂ ਅੰਤਰਾਲ ਲਈ ਟੀਪੀਏ ਵਲੋਂ ਹਰੇਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਸਰਵਿਸ ਲਈ ਸਥਿਰ ਰਕਮ ਜਾਂ
- c) ਸੇਵਾ ਦੇ ਹਰੇਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਸਥਿਰ ਰਕਮ ਟੀਪੀਏ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਕਾਰਡ ਜਾਰੀ ਲਈ ਖਰਚਾ, ਹਰੇਕ ਦਾਅਵੇ ਲਈ।

ਇਸਕਰਕੇ ਟੀਪੀਏ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹੇਠ ਫਾਇਦੇ ਹਨ:

- i. ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਸੇਵਾਵਾਂ
- ii. ਡਾਟਾ ਸੰਕਲਨ ਅਤੇ ਪੜਤਾਲ
- iii. ਗਾਹਕਾਂ ਲਈ 24 ਘੰਟੇ ਕਾਲ ਸੈਂਟਰ ਤੇ ਸਹਾਇਤਾ
- iv. ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਮੈਡੀਕਲ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਨੈਟਵਰਕ
- v. ਵੱਡੇ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਗਾਹਕਾਂ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ
- vi. ਗਾਹਕਾਂ ਨਾਲ ਦਾਅਵੇ ਤਾਲਮੇਲ ਦੀ ਸਹੂਲਤ
- vii. ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਲਈ ਟੈਰਿਫ਼ ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਮਤ ਉੱਤੇ ਗੱਲਬਾਤ

- viii. ਗਾਹਕ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਸੌਖਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤਕਨੀਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣੀਆਂ
 - ix. ਸ਼ੱਕੀ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਤੇ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨੀ
 - x. ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਤਰਤੀਬ ਦੀ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨੀ ਤੇ ਖਰਚੇ ਉੱਤੇ ਗੰਭੀਰ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਇਲਾਜ ਦੇ ਨਵੇਂ ਢੰਗ, ਵੱਧ ਰਹੇ ਰੁਝਾਨਾਂ ਤੇ ਧੋਖੇ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪਰਬੰਧ ਕਰਨੇ
 - xi. ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਵਾਧਾ ਕਰਨਾ
-

D. ਦਾਅਵਾ ਪਰਬੰਧ - ਨਿੱਜੀ ਹਾਦਸਾ

1. ਨਿੱਜੀ ਹਾਦਸਾ

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

ਨਿੱਜੀ ਹਾਦਸਾ ਇੱਕ ਫਾਇਦਾ ਪਾਲਸੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਦਸਾ ਮੌਤ, ਹਾਦਸਾ ਅਪੰਗਤਾ (ਪੱਕੀ / ਅਧੂਰੀ), ਆਰਜ਼ੀ ਕੁੱਲ ਅਪੰਗਤਾ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹਾਦਸਾ ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚਾ, ਸੰਸਕਾਰ ਖਰਚਾ, ਸਿੱਖਿਆ ਖਰਚਾ ਆਦਿ ਲਈ ਐਡ-ਆਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪੀਸੀ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਕਟ "ਹਾਦਸਾ" ਹੈ।

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

ਹਾਦਸੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਅਚਾਨਕ, ਅਚਿੰਤਤ, ਬਾਹਰੀ, ਹਿੰਸਕ ਤੇ ਦਿੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਨ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਦਾਅਵੇ ਮੈਨੇਜਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ:

- a) ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ
- b) ਪਾਲਸੀ ਘਾਟੇ ਦੇ ਦਿਨ ਤੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ
- c) ਪਾਲਸੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਘਾਟਾ
- d) ਘਾਟਾ "ਹਾਦਸੇ" ਦੇ ਕਰਕੇ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ ਤੇ ਬੀਮਾਰੀ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ
- e) ਕਿਸੇ ਵੀ ਧੋਖੇ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ ਅਤੇ ਜੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪੜਤਾਲ ਕਰੋ
- f) ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉਸ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਬਣਾਉ
- g) ਕੰਮ ਨਿਪਟਾਉਣ ਸਮੇਂ (ਦਾਅਵਾ ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਸਮਾਂ) ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਰਹਿਣਾ।

2. ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ

ਜੇ ਦਾਅਵਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਰਸੀਦ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਖ਼ਤਰੇ ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਖੋਜੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਹਾਦਸਾ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਖਤਰੇ ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ (ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਲਈ, ਪਰ ਧੋਖੇ ਜਾਂ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ):

- ✓ ਨਿਕਟਤਾ ਦਾਅਵੇ ਬੰਦ ਕਰਨੇ (ਬੀਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਮਿਲੇ ਦਾਅਵੇ)
- ✓ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਅਪੰਗਤਾ ਨਾਲ ਉੱਚ ਹਫ਼ਤੇਵਾਰ ਫਾਇਦਾ ਰਕਮ
- ✓ ਦਾਅਵਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਕ
- ✓ ਇੱਕੋ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਕਈ ਦਾਅਵੇ
- ✓ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ
- ✓ ਸ਼ੱਕੀ ਆਤਮਹੱਤਿਆ
- ✓ ਦੇਰ ਰਾਤੀਂ ਰੋਡ ਟਰੈਫਿਕ ਹਾਦਸਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਹੀਕਲ ਨੂੰ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ
- ✓ ਸੱਪ ਦਾ ਕੱਟਣਾ
- ✓ ਡੁੱਬਣਾ
- ✓ ਉਚਾਈ ਤੋਂ ਡਿੱਗਣਾ
- ✓ ਸ਼ੱਕੀ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੇਸ
- ✓ ਜ਼ਹਿਰ ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਖਾਣਾ
- ✓ ਕਤਲ
- ✓ ਗੋਲੀ ਨਾਲ ਸੱਟ
- ✓ ਠੰਡ ਦੇ ਦਾਗ ਗੁੰਮ ਹੋਣਾ
- ✓ ਹੱਤਿਆ ਆਦਿ।

ਜਾਂਚ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮਕਸਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ:

- a) ਘਾਟੇ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ।
- b) ਘਾਟੇ ਦੀ ਹੱਦ ਤੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ।
- c) ਸਬੂਤ ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨਾ।
- d) ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਦਾਅਵਾ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਧੋਖੇ ਜਾਂ ਅੱਤਕਥਨੀ ਦਾ ਭਾਗ ਹੈ

ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਯਾਦ ਰੱਖੋ: ਜਾਂਚ ਦਾ ਮਕਸਦ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਇਹ ਖਾਸ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵਾ ਪ੍ਰੀਖਿਅਕ ਖੋਜੀਆਂ ਨੂੰ ਖੋਜ ਉੱਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਸੇਧਾਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਕੇਸ ਸੇਧਾਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਹਨ :

ਸੜਕ ਆਵਾਜਾਈ ਹਾਦਸਾ

- i. ਹਾਦਸਾ ਕਦੋਂ ਵਾਪਰਿਆ - ਠੀਕ ਸਮਾਂ ਤੇ ਮਿਤੀ ਥਾਂ? ਮਿਤੀ ਤੇ ਸਮਾਂ
- ii. ਕੀ ਬੀਮਤ ਪੈਦਲ ਯਾਤਰੀ ਸੀ, ਸਵਾਰੀ/ਪਿੱਛੇ ਬੈਠੀ ਸਵਾਰ ਵਜੋਂ ਯਾਤਰਾ ਕਰਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਹੀਕਲ ਨੂੰ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ?
- iii. ਹਾਦਸੇ ਦਾ ਵੇਰਵਾ, ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਵਾਪਰਿਆ?
- iv. ਕੀ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬੀਮਤ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ?
- v. ਮੌਤ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੌਤ ਦਾ ਠੀਕ ਸਮਾਂ ਤੇ ਮਿਤੀ ਕੀ ਸੀ, ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਹੜੇ ਹਸਪਤਾਲ ਆਦਿ ਵਿੱਚ?

ਹਾਦਸੇ ਦਾ ਸੰਭਵ ਕਾਰਨ :

ਬੀਮਤ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਵਹੀਕਲ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨੀ ਨਾਕਾਮਯਾਬੀ (ਸਟੇਰਿੰਗ, ਬਰੇਕ ਆਦਿ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਣਾ), ਵਹੀਕਲ ਦੇ ਡਰਾਇਵਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਕਰਕੇ (ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ, ਬੀਮਾਰੀ ਦਾ ਦੌਰਾ ਆਦਿ), ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਅਸਰ, ਖ਼ਰਾਬ ਸੜਕ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਮੌਸਮੀ ਹਾਲਤ, ਵਹੀਕਲ ਦੀ ਸਪੀਡ ਆਦਿ

ਨਿੱਜੀ ਹਾਦਸਾ ਦਾਅਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਧੋਖੇ ਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀਆਂ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਹਨ:

- i. TTD ਅੰਤਰਾਲ ਦੌਰਾਨ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ।
- ii. ਬੀਮਾਰੀ ਨੂੰ ਹਾਦਸੇ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਉਣਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰੋਗ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੋਏ ਪਿੱਠ ਦਰਦ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿੱਚ 'ਡਿੱਗਣ/ਤਿਲਕਣ' ਦੇ ਬਾਅਦ ਪੀ.ਏ. ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ।
- iii. ਪਹਿਲਾਂ-ਵਾਪਰੇ ਹਾਦਸਿਆਂ ਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਵਜੋਂ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ, ਜਿਸ ਲਈ ਫ਼ਰਜ਼ੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼-ਕੁਦਰਤੀ ਮੌਤ ਨੂੰ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਕੇਸ ਜਾਂ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਪਹਿਲਾਂ-ਮੌਜੂਦ ਰੋਗਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ
- iv. ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਮੌਤਾਂ ਨੂੰ ਹਾਦਸੇ ਵਜੋਂ ਮੌਤ ਬਣਾਉਣਾ

ਛੋਟੇ ਵਾਊਚਰ ਨਿੱਜੀ ਹਾਦਸੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜੋ ਕਿ ਮੌਤ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਵੇਰਵੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੇ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

3. ਦਾਅਵਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼

ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ 2.3

<p>ਮੌਤ ਦਾਅਵਾ</p>	<p>a) ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ/ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਲੋਂ ਠੀਕ-ਠੀਕ ਭਰਕੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤਾ ਨਿੱਜੀ ਹਾਦਸਾ ਦਾਅਵਾ ਫਾਰਮ</p> <p>b) ਪਹਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟ (FIR) ਦੀ ਅਸਲ ਜਾਂ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਕਾਪੀ (FIR/ਪੰਚਨਾਮੇ/ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਪੰਚਨਾਮੇ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਕਾਪੀ)</p> <p>c) ਮੌਤ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਅਸਲ ਜਾਂ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਕਾਪੀ</p> <p>d) ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਕਾਪੀ, ਜੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।</p> <p>e) AML ਦਸਤਾਵੇਜ਼ (ਐਨੀ-ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ) ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਕਾਪੀ - ਨਾਂ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਲਈ (ਪਾਸਪੋਰਟ / ਪੈਨ ਕਾਰਡ / ਵੋਟਰ ਆਈਡੀ/ ਡਰਾਇਵਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ), ਪਤਾ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਲਈ (ਟੈਲੀਫੋਨ ਬਿੱਲ / ਬੈਂਕ ਅਕਾਊਂਟ ਸਟੇਟਮੈਂਟ / ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਬਿੱਲ / ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ)।</p> <p>f) ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਰਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਭ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਵਲੋਂ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਤੇ ਨੋਟਰੀ ਕਰਵਾਏ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਅਤੇ ਹਰਜਾਨਾ ਬੈਂਡ ਹੋਵੇ।</p>
<p>ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਪੰਗਤਾ (PTD) ਅਤੇ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਅਧੂਰੀ ਅਪੰਗਤਾ (PPD) ਦਾਅਵੇ</p>	<p>a) ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਵਲੋਂ ਠੀਕ-ਠੀਕ ਭਰਕੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤਾ ਨਿੱਜੀ ਹਾਦਸਾ ਦਾਅਵਾ ਫਾਰਮ।</p> <p>b) ਪਹਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟ (FIR) ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਕਾਪੀ, ਜੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।</p> <p>c) ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਜਾਂ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਵਲੋਂ ਬੀਮਤ ਦੀ ਅਪੰਗਤਾ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਪੰਗਤਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ।</p>
<p>ਆਰਜ਼ੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕੁੱਲ ਅਪੰਗਤਾ (ਟੀਟੀਡੀ) ਦਾਅਵੇ</p>	<p>a) ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਵਲੋਂ ਅਪੰਗਤਾ ਦੀ ਕਿਸਮ ਤੇ ਅਪੰਗਤਾ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਮੈਡੀਕਲ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ। ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਵਲੋਂ ਠੀਕ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦਿੰਦਾ, ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਸਤਖਤ ਤੇ ਸੀਲ ਕੀਤਾ ਛੁੱਟੀ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ।</p> <p>b) ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ ਵਲੋਂ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ, ਜੇ ਕਿ</p>

	ਤਸਦੀਕ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਤ ਆਪਣੇ ਫ਼ਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਫਿੱਟ ਹੈ।
--	---

ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀ ਸੂਚੀ ਕੇਵਲ ਸੰਕੇਤ ਭਰ ਹੈ, ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ (ਦਾਗ਼ਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਵੇਰਵੇ ਫੋਟੋਗਰਾਫ਼ਾਂ, ਹਾਦਸੇ ਦੀ ਸਾਈਟ ਆਦਿ ਦੇ ਸਮੇਤ) ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਖਾਸ ਤੱਥਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਮੰਗਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ੱਕੀ ਧੋਖੇ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 4

ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਕਿਹੜੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕੀ ਕੁੱਲ ਅਪੰਗਤਾ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

- I. ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਵਲੋਂ ਠੀਕ-ਠੀਕ ਭਰਕੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤਾ ਨਿੱਜੀ ਹਾਦਸਾ ਦਾਅਵਾ ਫਾਰਮ
 - II. ਪਹਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟ (FIR) ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਕਾਪੀ, ਜੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।
 - III. ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਜਾਂ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਵਲੋਂ ਬੀਮਤ ਦੀ ਅਪੰਗਤਾ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਪੰਗਤਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ।
 - IV. ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ ਵਲੋਂ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ, ਜੇ ਕਿ ਤਸਦੀਕ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਤ ਆਪਣੇ ਫ਼ਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਫਿੱਟ ਹੈ।
-

E. ਦਾਅਵਾ ਪਰਬੰਧ - ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਯਾਤਰਾ ਬੀਮਾ

1. ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਯਾਤਰਾ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ

ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਯਾਤਰਾ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਕਈ ਭਾਗਾਂ ਰਾਹੀਂ ਗ਼ੈਰ-ਮੈਡੀਕਲ ਫਾਇਦਿਆਂ ਲਈ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪੋਰਟਫੋਲਿਓ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਅਤੇ ਬੀਮਾਰੀ ਫਾਇਦੇ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁੱਖ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਫਾਇਦਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਖਾਸ ਉਤਪਾਦ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਦਰਸਾਏ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕੁਝ ਫਾਇਦਿਆਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ:

- a) ਮੈਡੀਕਲ ਤੇ ਬੀਮਾਰੀ ਭਾਗ
- b) ਦੇਸ਼ ਵਾਪਸੀ ਅਤੇ ਤਿਆਗ
- c) ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ
- d) ਨਿੱਜੀ ਦੇਣਦਾਰੀ
- e) ਹੋਰ ਗ਼ੈਰ-ਮੈਡੀਕਲ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ:
 - i. ਯਾਤਰਾ ਰੱਦ ਕਰਨੀ
 - ii. ਯਾਤਰਾ ਦੇਰੀ
 - iii. ਯਾਤਰਾ ਰੁਕਾਵਟ
 - iv. ਖੁੰਝਿਆ ਕਨੈਕਸ਼ਨ
 - v. ਚੈਕ-ਇਨ ਕੀਤੇ ਬੈਗ ਦੀ ਦੇਰੀ
 - vi. ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਾਮਾਨ ਦਾ ਗੁਆਚਣਾ
 - vii. ਪਾਸਪੋਰਟ ਗੁਆਚਣਾ
 - viii. ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਨਕਦੀ ਪੇਸ਼ਗੀ
 - ix. ਅਗਵਾ ਭੱਤਾ
 - x. ਜ਼ਮਾਨਤ ਬੈਂਡ ਬੀਮਾ
 - xi. ਅਗਵਾ ਲਈ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ
 - xii. ਸਪਾਂਸਰ ਸੁਰੱਖਿਆ
 - xiii. ਦਿਆਲੂ ਦੇਰਾ
 - xiv. ਪੜ੍ਹਾਈ ਰੁਕਾਵਟ
 - xv. ਘਰ ਸੰਨ੍ਹ ਲੱਗਣਾ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਹੈ, ਇਸਕਰਕੇ ਘਾਟੇ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣੇ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹਨ ਅਤੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਢੁੱਕਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਯਾਤਰਾ ਬੀਮਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਦਾਅਵਾ ਸੇਵਾ ਅਕਸਰ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ (ਸਹਾਇਕ ਕੰਪਨੀ) ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਤੇ ਮਦਦ ਦੇਣ ਲਈ ਨੈੱਟਵਰਕ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਦਾਅਵਾ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ :

- a) 24 * 7 ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਦਾਅਵਾ ਸੂਚਨਾ ਲੈਣੀ;
- b) ਦਾਅਵਾ ਫਾਰਮ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਭੇਜਣੀ;
- c) ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਸੇਧ ਦੇਣੀ ਕਿ ਘਾਟਾ ਹੋਣ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ;
- d) ਮੈਡੀਕਲ ਅਤੇ ਬੀਮਾਰੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਧਾਉਣੀਆਂ;
- e) ਦੇਸ਼-ਵਾਪਸੀ ਅਤੇ ਨਿਕਾਸੀ, ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਨਕਦੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ।

2. ਸਹਾਇਕ ਕੰਪਨੀਆਂ - ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭੂਮਿਕਾ

ਸਹਾਇਕ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਦਫ਼ਤਰ ਅਤੇ ਇੰਡਿਏ ਦੇ ਪੂਰਕਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕੰਪਨੀਆਂ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੇ ਸੰਜੋਗਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਹ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਾਅਵਾ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਮੁਫ਼ਤ ਕੋਮਾਂਤਰੀ ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰਬਰਾਂ ਸਮੇਤ 24*7 ਕਾਲ ਸੈਂਟਰ ਚਲਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਸੇਵਾ ਲਈ ਖਰਚੇ ਖਾਸ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨਾਲ ਇਕਰਾਰ, ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਫਾਇਦਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

- a) ਮੈਡੀਕਲ ਸਹਾਇਕ ਸੇਵਾਵਾਂ:
 - i. ਮੈਡੀਕਲ ਸੇਵਾ ਪੂਰਕ ਹਵਾਲੇ
 - ii. ਹਸਪਤਾਲ ਦਾਖਲੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ
 - iii. ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਮੈਡੀਕਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ
 - iv. ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਮੈਡੀਕਲ ਵਤਨ-ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ
 - v. ਮੌਤ ਉਪਰੰਤ ਵਤਨ-ਵਾਪਸੀ
 - vi. ਦਿਆਲੂ ਦੌਰੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ
 - vii. ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ ਸਹਾਇਕ/ਅਗਵਾਈ
- b) ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਮੈਡੀਕਲ ਹਾਲਤ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ

- c) ਜ਼ਰੂਰੀ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਡਿਲਿਵਰੀ
- d) ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੋਏ ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ, ਜੋ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਨਿਯਮ ਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ।
- e) ਦੌਰੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੇਵਾਵਾਂ:
 - i. ਵੀਜ਼ਾ ਤੇ ਇਨੈਕਿਉਲੇਸ਼ਨ ਲੋੜਾਂ
 - ii. ਐਂਬੈਸੀ ਹਵਾਲਾ ਸੇਵਾਵਾਂ
 - iii. ਗੁਆਚੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਤੇ ਗੁਆਚੇ ਸਮਾਨ ਸਹਾਇਤਾ ਸੇਵਾਵਾਂ
 - iv. ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਸੁਨੇਹਾ ਟਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਸੇਵਾਵਾਂ
 - v. ਜ਼ਮਾਨਤ ਬੈਂਡ ਇਕਰਾਰ
 - vi. ਵਿੱਤੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਸਹਾਇਕ
- f) ਇੰਟਰਪ੍ਰੋਟਰ ਹਵਾਲਾ
- g) ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਵਾਲਾ
- h) ਵਕੀਲ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ

3. ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਮੈਡੀਕਲ ਕੇਸਾਂ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਪਰਬੰਧ

ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਮੈਡੀਕਲ, ਧਨ ਵਾਪਸੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕੇਸਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗ਼ੈਰ-ਮੈਡੀਕਲ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਪਰਬੰਧ ਢੰਗ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਮੈਡੀਕਲ ਦਾਅਵਾ ਪਰਬੰਧ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਮੈਡੀਕਲ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਕਦਮ-ਦਰ-ਕਦਮ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਾਂਗੇ

a) ਦਾਅਵਾ ਸੂਚਨਾ

ਜਦੋਂ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮਰੀਜ਼ ਨੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਖਲਾ ਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ ਵੇਰਵੇ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਹਾਇਕ ਕੰਪਨੀ ਹਸਪਤਾਲ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਮਰੀਜ਼ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ/ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਦਾਅਵਾ ਕਾਰਵਾਈ ਤਦ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

b) ਕੇਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਦਮ:

ਇਹ ਹਰੇਕ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਆਮ ਕਦਮ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਹਨ:

- i. ਸਹਾਇਕ ਕੰਪਨੀ ਕੇਸ ਮੈਨੇਜਰ ਫਾਇਦਿਆਂ, ਬੀਮਾ ਕਾਰਵਾਈ ਰਕਜਮ, ਪਾਲਸੀ ਅੰਤਰਾਲ, ਪਾਲਸੀ ਧਾਰਕ ਦੇ ਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦਾ ਹੈ।

- ii. ਕਦ ਕੇਸ ਮੈਨੇਜਰ ਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਮੈਡੀਕਲ ਹਾਲਤ, ਬਿੱਲਿੰਗ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਕੀਮਤ ਦੇ ਖਰਚੇ ਬਾਰੇ ਅੱਪਡੇਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਲੀਨਿਕ/ਮੈਡੀਕਲ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਹਾਇਕ ਕੰਪਨੀ ਕਲੀਨਿਕ ਨੋਟਿਸ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚੇ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅੱਪਡੇਟ ਭੇਜਦੀ ਹੈ।
- iii. ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹਸਪਤਾਲ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- iv. ਹਾਲਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਭਾਰਤ (ਬੀਮਤ ਦੇ ਲੋਕਲ ਸਥਾਨ) ਅਤੇ/ਜਾਂ ਘਾਟੇ ਦੇ ਸਥਾਨ ਉੱਤੇ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਜਾਂਚਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਕੰਪਨੀ ਜਾਂਚ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਸੰਪਰਕ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- v. ਸਹਾਇਕ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਕੇਸ ਮੈਨੇਜਰ ਕੇਸ ਦੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਲੀਨਿਕ ਤੇ ਕੀਮਤ ਅੱਪਡੇਟ, ਤਰੱਕੀ ਨੋਟਿਸ ਆਦਿ ਇਲਾਜ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
- vi. ਇੱਕ ਵਾਰ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਮਿਲਣ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਕੇਸ ਮੈਨੇਜਰ ਹਸਪਤਾਲ ਨਾਲ ਅੰਤਰਿਮ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- vii. ਸਹਾਇਕ ਕੰਪਨੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਿੱਲਾਂ ਦੀ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਛਾਣਬੀਣ, ਕਾਂਟ-ਛਾਂਟ ਅਤੇ ਲੇਖਾ-ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੱਭੀ ਗਲਤੀ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਬਿੱਲ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਸੋਧ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- viii. ਅੰਤਿਮ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਤਦ ਪੂਰਕ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਕੰਪਨੀ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਰੀਪ੍ਰਾਈਜ਼ਿੰਗ ਏਜੰਟ ਵਿਚਾਲੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਈਆਂ ਦਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਸਪਤਾਲ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਨਾਲ ਕੀਮਤ ਦੇ ਮੁੜ ਤਹਿ ਕਰਨ ਦੇ ਕਰਕੇ ਵਧੀਆ ਛੋਟ ਸੰਭਵ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਮੁੜ ਕੀਮਤ ਤਹਿ ਕਰਨਾ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਹਤ-ਦੇਖਭਾਲ ਦਾ ਖਾਸ ਗੁਣ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਗ਼ੈਰ ਅਮਰੀਕੀ ਕੇਸਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਅਮਰੀਕੀ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਅਮਰੀਕੀ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਮੈਡੀਕਲ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਫ਼ਰਕ ਹੈ।

c) ਦਾਅਵਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਪੜਾਅ:

- i. ਦਾਅਵਾ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਮੁੜ ਕੀਮਤ ਤਹਿ ਕੀਤੇ/ਅਸਲ ਬਿੱਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਸਦੀਕ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀਆਂ ਮਿਤੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਸਹਾਇਕ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਬਿੱਲ ਦੀ ਦਾਅਵਾ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਲੇਖਾ-

ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਖਰਚੇ ਇਕਸਾਰ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਪ੍ਰੋਟੋਕਾਲ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹੋਣ। ਛੋਟ ਦੀ ਮੁੜ-ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿੱਲ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

- ii. ਤਦ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਕੀਮਤ ਤਹਿ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਸ਼ੀਟ ਅਤੇ ਫਾਇਦੇ ਦੇ ਵੇਰਵੇ (EOB) ਦੇ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕਰਕੇ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- iii. ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਬਿੱਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

d) ਭੁਗਤਾਨ ਕਾਰਵਾਈ ਪੜਾ:

- i. ਸਹਾਇਕ ਕੰਪਨੀ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਹਸਪਤਾਲ ਨੂੰ ਲੋਕਲ ਦਫ਼ਤਰ ਰਾਹੀਂ ਭੁਗਤਾਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।
- ii. ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ

e) ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ

- i. ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਯੂਰਪ, ਲਈ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬਹੁਤੀ ਆਬਾਦੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਬੀਮੇ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੀਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਰਾਹੀਂ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਸਾਰੀਆਂ ਕੋਮਾਂਤਰੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬੀਮਤ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਸਿਹਤ ਜਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਯਾਤਰਾ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਬਹੁਤੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਕਦ ਜ਼ਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਤੱਕ ਇਲਾਜ ਲਈ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਹਸਪਤਾਲ ਤੁਰੰਤ ਇਲਾਜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਮਰੀਜ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਹਸਪਤਾਲ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਣ ਨਾਲ ਖਰਚੇ ਵਧਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਜੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੁਰੰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਰੰਤ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਛੋਟਾਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੁੜ ਕੀਮਤ ਤਹਿ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਏਜੰਟ ਹਸਪਤਾਲ ਬਿੱਲਾਂ ਦੇ ਛੇਤੀ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਛੋਟ ਵਾਸਤੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

- ii. ਨੈੱਟਵਰਕ ਵਾਲੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਹਾਇਕ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੁਫ਼ਤ ਟੈਲੀਫ਼ੋਨ ਨੰਬਰਾਂ ਉੱਤੇ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

- iii. ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਉੱਤੇ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਕਾਲ ਸੈਂਟਰ ਨੂੰ ਕਾਲ ਕਰਕੇ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਯਾਤਰਾ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਨਾਲ ਖਾਸ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- iv. ਅਕਸਰ ਹਸਪਤਾਲ ਕਾਲ ਸੈਂਟਰ ਨੰਬਰਾਂ ਉੱਤੇ ਸਹਾਇਕ ਕੰਪਨੀਆਂ/ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨਾਲ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ।
- v. ਜਦੋਂ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਤਾਂ ਬੀਮਤ ਦਾ ਇਲਾਜ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- vi. ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਬੀਮਾਕਰਤਾ/ਸਹਾਇਕ ਪੂਰਕ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕੁਝ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ
 - 1. ਅਲਾਮਤ ਦਾ ਵੇਰਵਾ
 - 2. ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਿਛਲੇ ਅਤੀਤ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਵੇਰਵੇ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲੋਕਲ ਮੈਡੀਕਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ:
 - ✓ ਪਿਛਲਾ ਅਤੀਤ, ਮੌਜੂਦਾ ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵਿਉਂਤੇ ਕੋਰਸ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਭੇਜਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ
 - ✓ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਦਾਅਵਾ ਫਾਰਮ
 - ✓ ਪਾਸਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ
 - ✓ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਫਾਰਮ ਦੇਣਾ

f) ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚਿਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਗ਼ੈਰ-ਮੈਡੀਕਲ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਧਨ-ਵਾਪਸੀ :

ਧਨ-ਵਾਪਸੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਭਾਰਤ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਭਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦਾਅਵਾ ਪੇਪਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਉੱਤੇ, ਦਾਅਵੇ ਉੱਤੇ ਆਮ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਭ ਮੰਨਣਯੋਗ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਭਾਰਤੀ ਰੁਪਇਆ (INR) ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਦਾਅਵਿਆਂ ਵਾਂਗ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਵਿੱਚ।

ਧਨ-ਵਾਪਸੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਮੁਦਰਾ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦਰ ਨੂੰ INR ਵਿੱਚ ਘਾਟੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਤਹਿ ਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤਦ ਭੁਗਤਾਨ ਚੈੱਕ ਜਾਂ ਇਲੈਕਟਰੋਨਿਕ ਟਰਾਂਸਫਰ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- i. ਨਿੱਜੀ ਹਾਦਸਾ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਹਾਦਸਾ ਦਾਅਵਾ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਮੁਤਾਬਕ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- ii. ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਕੇਸਾਂ ਤੇ ਵਿੱਤੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਸਿੱਧਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਦਾਅਵਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- iii. ਨਾ-ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਇਨਕਾਰ ਵਾਲੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਂਗ ਹੀ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

g) ਮੈਡੀਕਲ ਹਾਦਸੇ ਅਤੇ ਬੀਮਾਰੀ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼

- i. ਦਾਅਵਾ ਫਾਰਮ
- ii. ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ
- iii. ਅਸਲ ਦਾਖਲਾ/ਛੁੱਟੀ ਕਾਰਡ
- iv. ਅਸਲੀ ਬਿੱਲ/ਰਸੀਦਾਂ/ਦਵਾਈ ਦੀ ਪਰਚੀ
- v. ਅਸਲ X-ਰੇ ਰਿਪੋਰਟਾਂ/ਰੋਗ/ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟਾਂ
- vi. ਪਾਸਪੋਰਟ/ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਛੱਡਣ ਦੀ ਮੋਹਰ ਨਾਲ ਵੀਜ਼ੇ ਦੀ ਕਾਪੀ

ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀ ਸੂਚੀ ਕੇਵਲ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਹੈ। ਖਾਸ ਕੇਸ ਵੇਰਵੇ ਮੁਤਾਬਕ ਜਾਂ ਖਾਸ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਦਾਅਵਾ ਨਿਪਟਾਉਣ ਪਾਲਸੀ/ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਕ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ/ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 5

_____ ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- I. ਜ਼ਮਾਨਤ ਬੈਂਡ ਕੇਸ
- II. ਨਿੱਜੀ ਹਾਦਸਾ ਦਾਅਵੇ
- III. ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਯਾਤਰਾ ਬੀਮਾ ਦਾਅਵੇ
- IV. ਨਾ-ਪੁਸ਼ਟ ਦਾਅਵੇ

ਸਾਰ

- a) ਬੀਮਾ ਇੱਕ 'ਵਾਅਦਾ' ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਉਸ ਵਾਅਦੇ ਦਾ 'ਗਵਾਹ' ਹੈ। ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰਨ ਨਾਲ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵਾ ਉਸ ਵਾਅਦਾ ਦਾ ਅਸਲ ਟੈਸਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- b) ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਰੇਟਿੰਗ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੈ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ।

- c) ਗਾਹਕ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾ ਖਰੀਦ ਦਾ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤਾ ਵੀ ਹੈ।
- d) ਨਕਦੀ-ਰਹਿਤ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ, ਨੈਟਵਰਕ ਹਸਪਤਾਲ ਪੂਰਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ/ਟੀਪੀਏ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ-ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਮੈਡੀਕਲ ਸੇਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।
- e) ਧਨ-ਵਾਪਸੀ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ, ਗਾਹਕ ਆਪਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਹਸਪਤਾਲ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ/ਟੀਪੀਏ ਕੋਲ ਫਾਇਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- f) ਦਾਅਵਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਗਾਹਕ ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਟੀਮ ਵਿਚਾਲੇ ਸੰਪਰਕ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- g) ਜੇ ਬੀਮਾ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਧੋਖੇ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਬੀਮਾਕਰਤਾ/ਟੀਪੀਏ ਵਲੋਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਖੋਜੀ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- h) ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਮੁਤਾਬਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਲੇਖਾ-ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਕੀਤੇ ਪਰਬੰਧ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।
- i) ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਗਾਹਕ ਕੋਲ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤੱਥ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬੀਮਾ ਲੋਕਪਾਲ ਜਾਂ ਗਾਹਕ ਫੋਰਮ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਜਾਣ ਦੀ ਵੀ ਚੋਣ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- j) ਧੋਖੇ ਅਕਸਰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਹਰਜਾਨਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਣਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਧੋਖੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
- k) ਟੀਪੀਏ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੁਝ ਖਾਸ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੀਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਿਹਤਨਾਮਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸਵੈ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲ

ਸਵਾਲ 1

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਬੀਮਾ ਦਾਅਵਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜਾ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

- I. ਗਾਹਕ
- II. ਮਾਲਕ
- III. ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ
- IV. ਬੀਮਾ ਏਜੰਟ/ਦਲਾਲ

ਸਵਾਲ 2

ਗਿਰੀਸ਼ ਸਕਸੈਨ ਦੇ ਬੀਮਾ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਗਿਰੀਸ਼ ਸਕਸੈਨਾ ਕੋਲ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਕੋਲ ਤੱਥ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੀ ਚੋਣ ਮੌਜੂਦ ਹੈ?

- I. ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ
- II. ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ
- III. ਬੀਮਾ ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ
- IV. ਕੇਸ ਇਨਕਾਰ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ

ਸਵਾਲ 3

ਰਾਜੀਵ ਮਿਹਤੇ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਰਾਜੀਵ ਮਿਹਤੇ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਰਾਜੇਸ਼ ਮਿਹਤੇ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਇਲਾਜ ਲਈ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਜੀਵ ਮਿਹਤੇ ਦੀ ਪਾਲਸੀ ਪਰਿਵਾਰ ਫਲੋਟਰ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ _____ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ।

- I. ਭੇਸ ਵਟਾਉਣਾ
- II. ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਾਅਲੀ ਬਣਾਉਣਾ
- III. ਖ਼ਰਚਿਆਂ ਦੀ ਅੱਤਕਥਨੀ
- IV. ਭਰਤੀ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮਰੀਜ਼ ਦੇ ਇਲਾਜ ਨੂੰ ਭਰਤੀ ਹੋਏ ਮਰੀਜ਼/ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਸਵਾਲ 4

ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਕਿਹੜੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਨਿਵਾਸ-ਸਥਾਨ ਹਸਪਤਾਲ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?

- I. ਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਹਾਲਤ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਸਪਤਾਲ / ਨਰਸਿੰਗ ਹੋਮ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਤਰਜੀਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ
- II. ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ / ਨਰਸਿੰਗ ਹੋਮ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੀ ਕਮੀ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ
- III. ਇਲਾਜ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਹਸਪਤਾਲ/ਨਰਸਿੰਗ ਹੋਮ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ
- IV. ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸਮਾਂ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਿਆ

ਸਵਾਲ 5

ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਕੋਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਲਾਜਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਹੈ?

- I. ICD
 - II. DCI
 - III. CPT
 - IV. PCT
-

ਸਵੈ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲਾਂ ਲਈ ਜਵਾਬ

ਜਵਾਬ 1

ਸਹੀਂ ਚੋਣ । ਹੈ।

ਗਾਹਕ ਬੀਮਾ ਦਾਅਵਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮੁੱਢਲੇ ਮੈਂਬਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਜਵਾਬ 2

ਸਹੀਂ ਜਵਾਬ ॥ ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਜਵਾਬ 3

ਸਹੀਂ ਚੋਣ । ਹੈ।

ਇਹ ਭੇਸ ਵਟਾਉਣ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 4

ਸਹੀਂ ਜਵਾਬ ॥ ਹੈ।

ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਲਾਜ ਤਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ/ਨਰਸਿੰਗ ਹੋਮ ਵਿੱਚ ਥਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉੱਥੇ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ

ਜਵਾਬ 5

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਇਲਾਜ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ (CPT) ਕੋਡ ਨੂੰ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਲਾਜਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਹੈ।

ਭਾਗ 4

ਜਨਰਲ ਬੀਮਾ

ਪਾਠ 22

ਬੀਮੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ

ਪਾਠ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਇਹ ਪਾਠ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਮੁੱਢਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖਾਂਗੇ, ਜਿਹਨਾਂ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਠ ਨੂੰ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਬੀਮੇ ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਖਾਸ ਲੱਛਣਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸਿੱਖਣ ਨਤੀਜੇ

- A. ਬੀਮੇ ਦੇ ਭਾਗ
- B. ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ - ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੱਖ
- C. ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ - ਖਾਸ ਫੀਚਰ

ਇਹ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਯੋਗ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹੋ:

1. ਬੀਮੇ ਦੇ ਕਈ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੇ
2. ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਲੱਛਣਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੇ
3. ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਖਾਸ ਲੱਛਣਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੇ

A. ਬੀਮੇ ਦੇ ਭਾਗ

ਅਸੀਂ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਚਾਰ ਭਾਗ ਹਨ

- ✓ ਸੰਪੱਤੀਆਂ
- ✓ ਜੋਖਿਮ
- ✓ ਜੋਖਿਮ ਪੂਲ ਕਰਨੇ
- ✓ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ

ਆਉ ਬੀਮਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਈ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੇਰਵੇ ਸਮੇਤ ਵੇਖੀਏ

1. ਸੰਪੱਤੀਆਂ

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ 'ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼, ਜੋ ਕੁਝ ਫਾਇਦਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕ ਲਈ ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਆਰਥਿਕ ਮੁੱਲ ਹੈ' ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇੱਕ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਲੱਛਣ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ:

a) ਆਰਥਿਕ ਮੁੱਲ

ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਮੁੱਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਲ ਦੇ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

a) **ਆਮਦਨ ਮਿਲਣੀ:** ਸੰਪੱਤੀ ਉਤਪਾਦਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਬਿਸਕੁਟ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਮਸ਼ੀਨ ਜਾਂ ਗਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਦੁੱਧ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਦੋਵੇਂ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕਾਂ ਲਈ ਆਮਦਨ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਿਹਤਮੰਦ ਕਾਮਾ ਆਪਣੇ ਸੰਗਠਨ ਲਈ ਸੰਪੱਤੀ ਹੈ।

b) **ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨਾ:** ਸੰਪੱਤੀ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਕੇ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਫਰਿੱਜ਼ ਭੋਜਨ ਨੂੰ ਠੰਡਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਚਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਾਰ ਯਾਤਰਾ ਲਈ ਸੌਖ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਇਸਤਰ੍ਹਾਂ ਬੀਮਾਰੀ ਰਹਿਤ ਸਰੀਰ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਵੀ।

b) ਕਮੀ ਅਤੇ ਮਲਕੀਅਤ

ਹਵਾ ਅਤੇ ਸੂਰਜੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਬਾਰੇ ਕੀ ਹੈ? ਕੀ ਇਹ ਸੰਪੱਤੀ ਹਨ?

ਜਵਾਬ ਹੈ 'ਨਹੀਂ'।

ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਹੁਤ ਮੁੱਲਵਾਨ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਵਾ ਅਤੇ ਸੂਰਜੀ ਰੋਸ਼ਨੀ। ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਫਿਰ ਵੀ ਆਰਥਿਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਪੱਤੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਇਸ ਦੇ ਦੋ ਕਾਰਨ ਹਨ:

- ✓ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਉਪਲੱਬਧਤਾ ਵਾਧੂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।
- ✓ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀ ਸੰਪੱਤੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਸਭ ਲਈ ਮੁਫਤ ਉਪਲੱਬਧ ਹਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਯੋਗ ਹੋਣ ਲਈ ਦੋ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ - ਇਹ ਦੀ ਦੁਰਲੱਭਤਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਲੋਂ ਇਸ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ।

c) ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਬੀਮਾ

ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਆਰਥਿਕ ਘਾਟੇ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪੈਂਦੇ ਹਨ, ਨਾ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਟੁੱਟ-ਭੱਜ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਘਾਟੇ। ਬੀਮਾ ਕੇਵਲ ਅਚਾਨਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਿਆਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕੁਦਰਤੀ ਟੁੱਟ-ਭੱਜ ਤੋਂ ਨਹੀਂ।

ਅਸੀਂ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬੀਮਾ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਗੁਆਚਣ ਜਾਂ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਬਚਾਅ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭੁਚਾਲ ਨਾਲ ਘਰ ਨਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗਾ ਹੀ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਦਾ ਬੀਮਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ। ਬੀਮਕਰਤਾ ਕੇਵਲ ਧਨ ਹੀ ਦੇਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਘਾਟੇ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਅਸਰ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਘਾਟਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਇੱਕ ਨਿਰਯਾਤਕ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਘਾਟਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਆਯਾਤਕ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦੇਵੇ ਜਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਖੁੰਝ ਜਾਵੇ।

d) ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ

ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਬਾਰੇ

ਸਾਡੇ ਲਈ ਸਾਡੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੀਮਤੀ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਦੁਰਘਟਨਾ ਜਾਂ ਬੀਮਾਰੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਨਾਲ ਦੋ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ:

- ✓ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਖਾਸ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚੇ।
- ✓ ਦੂਜਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਰਥਿਕ ਕਮਾਈ ਖੁਸ਼ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਦੋਵੇਂ ਮੌਤ ਜਾਂ ਅਪੰਗਤਾ ਕਰਕੇ।

ਇਹਨਾਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਬੀਮਿਆਂ ਅਤੇ ਬੀਮੇ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਲਾਈਨ ਰਾਹੀਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਕਿਸੇ ਲਈ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਸੰਪੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੁੱਲ ਹੈ [ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਮਦਨ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਜਾਂ ਕੁਝ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ]; ਜਿਸ ਦੇ ਘਾਟੇ ਵਜੋਂ [ਕੁਦਰਤੀ ਜਾਂ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਕਰਕੇ] ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ [ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਾਪਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ]

ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸੰਪੱਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਬੀਮੇ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਬੀਮੇ ਦਾ ਵਸਤੂ ਵਿਸ਼ਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

2. ਜੋਖਿਮ

ਬੀਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦੂਜਾ ਭਾਗ ਹੈ ਜੋਖਿਮ ਦੀ ਧਾਰਨਾ। ਅਸੀਂ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਘਾਟੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੋਖਿਮ ਇਸਕਰਕੇ ਘਾਟੇ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਦੇ

ਵਾਪਰਨ ਵਜੋਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਸੜਨ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਕਾਰ ਦੇ ਦੁਰਘਟਨਾਗ੍ਰਸਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਪਰ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜੇਕਿਮ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਘਰ ਦੇ ਸੜਨ ਜਾਂ ਸੰਨ੍ਹਮਾਰੀ ਜਾਂ ਦੁਰਘਟਨਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਘਾਟਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤੋਂ ਆਰਥਿਕ ਘਾਟਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਅਤਿੱਕੇ ਹਨ

- i. **ਪਹਿਲਾਂ**, ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਘਾਟਾ ਹੋ ਵੀ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਵੀ। ਘਾਟੇ ਦੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਹਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਘਰ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗੇਗੀ = $1/1000 = 0.001$

ਹਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹਨ ਕਿ ਰਾਮ ਨੂੰ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਪਵੇਗਾ = $3/1000=0.003$

ਜੇਕਿਮ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਲ ਹਮੇਸ਼ਾ 0 ਅਤੇ 1 ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ 0 ਯਕੀਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘਾਟਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ 1 ਯਕੀਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ।

- ii. **ਦੂਜਾ**, ਘਟਨਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਨ ਨਾਲ ਘਾਟਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ **ਸੰਕਟ** (ਪੈਰਅਲ) ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਘਾਟੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਸੰਕਟ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨ ਅੱਗ, ਭੁਚਾਲ, ਹੜ੍ਹ, ਅਸਮਾਨੀ ਬਿਜਲੀ, ਸੰਨ੍ਹਮਾਰੀ, ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਆਦਿ ਹਨ।

ਕੁਦਰਤੀ ਟੁੱਟ-ਫੁੱਟ ਬਾਰੇ ਕੀ ਹੈ?

ਇਹ ਠੀਕ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਵੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਸਥਿਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਅਤੇ ਫਾਇਦੇ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕਿਸੇ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਲ ਸਿਫ਼ਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮੋਬਾਇਲਾਂ, ਸਾਡੀਆਂ ਕੱਪੜੇ ਧੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਤੇ ਕੱਪੜੇ, ਜੋ ਕਿ ਫਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਸੁੱਟ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ਬਦਲਦੇ ਹਾਂ। ਇਸਕਰਕੇ ਆਮ ਟੁੱਟ-ਫੁੱਟ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਘਾਟਿਆਂ ਨੂੰ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

- i. **ਜੋਖਿਮ ਲਈ ਪ੍ਰਗਟ:** ਸੰਕਟ ਦੇ ਹੋਣ ਨਾਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਘਾਟਾ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤੱਟੀ ਆਂਧਰਾ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹੜ੍ਹ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਘਾਟਾ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਘਾਟਾ ਪੈਣ ਲਈ ਸੰਪੱਤੀ ਸੰਕਟ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਕਾਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ 'ਸੰਕਟ ਦੇ ਘੇਰੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ' ਵਿੱਚ ਹਨ। ਨਿਯਮਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰ ਇਸ ਸੰਖਿਆ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ 'ਰੇਸਿੰਗ ਕਾਰਾਂ' ਨਾਂ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਗਰੁੱਪ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਆਮ ਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਹੀ ਬੀਮਾ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਫੈਕਟਰੀ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਅਸਲ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਏ ਵੀ ਅੱਗ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਉਦੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਸੰਕਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਆਰਥਿਕ (ਵਿੱਤੀ) ਘਾਟਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

- ii. **ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਘੇਰੇ ਦੀ ਦਰ:** ਦੋ ਸੰਪੱਤੀਆਂ ਇੱਕ ਸੰਕਟ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਘਾਟੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਜਾਂ ਘਾਟੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਬਹੁਤ ਵੱਖਰੀ ਵੱਖਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

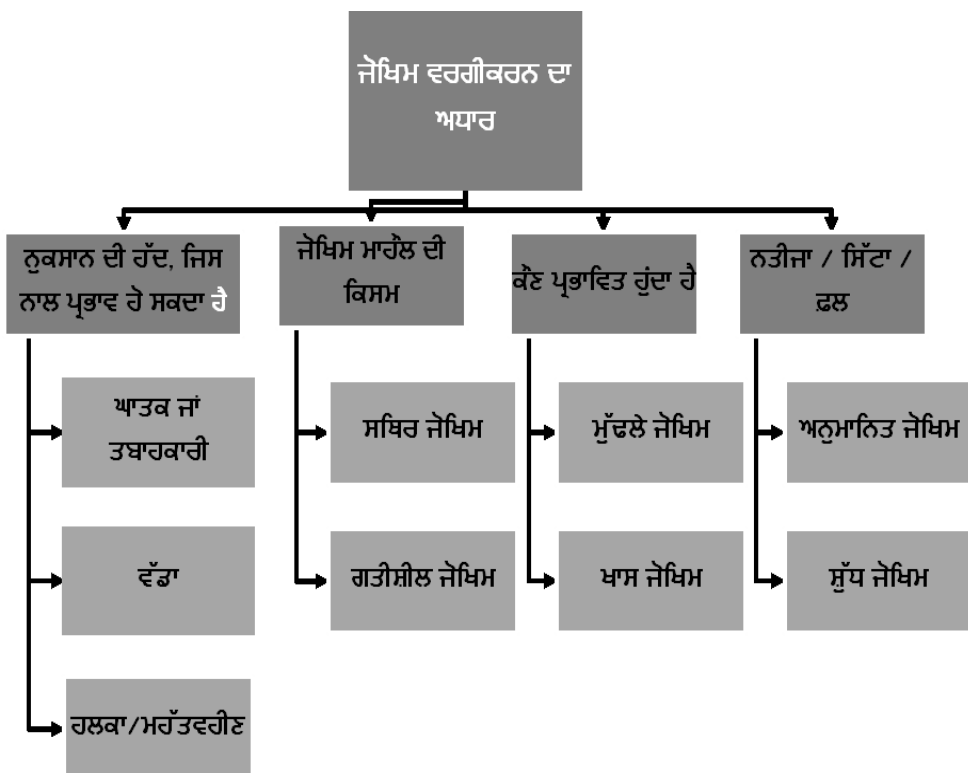
ਉਦਾਹਰਨ

ਧਮਾਕਾਖੇਜ਼ ਸਮੱਗਰੀ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਹੀਕਲ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਟੈਂਕਰ ਨਾਲੋਂ ਅੱਗ ਰਾਹੀਂ ਵੱਡਾ ਘਾਟਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਹ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਵਾਲੇ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਸਮੱਸਿਆ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਘੋੜ-ਦੋੜ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੱਟ ਦੇ ਜੋਖਿਮ ਦਾ ਦੁਕਾਨ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਘੇਰੇ ਦੀ ਦਰ ਲਈ ਵੱਧ ਚਿੰਤਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬੁਰਾ ਜੋਖਿਮ ਹੈ।

ਜੋਖਿਮ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦਾ ਅਧਾਰ

a) ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਹੱਦ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਇਸ ਨੂੰ ਘਾਟੇ ਦੀ ਦਰ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਧੰਦੇ ਉੱਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਸਰ ਰਾਹੀਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਤਿੰਨ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਜੋਖਿਮ ਘਟਨਾਵਾਂ ਜਾਂ ਹਾਲਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ:

i. ਘਾਤਕ ਜਾਂ ਤਬਾਹਕਾਰੀ

ਜਦੋਂ ਘਾਟੇ ਐਨੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਦਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਪੂਰਾ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਦਿਵਾਲੀਆ ਹੋਣਾ ਹੋਵੇ।

ਉਦਾਹਰਨ

- ✓ ਭੁਚਾਲ, ਜੋ ਪਿੰਡ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ
- ✓ ਵੱਡੀ ਅੱਗ, ਜੋ ਬਹੁ-ਕਰੋੜੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ
- ✓ ਹਾਲਤ, ਜਿਵੇਂ 9/11 ਨੂੰ ਵਰਲਡ ਟਰੇਡ ਸੈਂਟਰ ਉੱਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ।

ii. ਵੱਡਾ

ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਫ਼ਰਮ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਗੁੜਗਾਓ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਬਹੁ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਪਲਾਂਟ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਨਾਲ 1 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਸਮਾਨ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ ਵੱਡਾ ਘਾਟਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਦਿਵਾਲੀਆ ਹੋਣ ਦੀ ਨੋਬਤ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਵੱਡਾ ਗੁਰਦਾ ਬਦਲਣ ਦਾ ਓਪਰੇਸ਼ਨ, ਜਿਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨਿਸ਼ੇਧਕ ਹੈ।

iii. ਹਲਕਾ/ਮਹੱਤਵਹੀਣ

ਜਦੋਂ ਸੰਭਵ ਘਾਟਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਫ਼ਰਮ ਵਲੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਪੱਤੀ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਆਮਦਨ ਨਾਲ ਹੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਤ ਦਬਾਅ ਦੇ ਸੌਖੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਛੋਟੀ ਕਾਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਨਾਲ ਪਾਸੇ ਉੱਤੇ ਝਰੀਟ ਆਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੁਝ ਪੇਂਟ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਫੇਂਡਰ ਉੱਤੇ ਚਿੱਬ ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ।

b) ਜੋਖਿਮ ਮਾਹੌਲ ਦੀ ਕਿਸਮ

ਜੋਖਿਮਾਂ ਨੂੰ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੋਰ ਆਧਾਰ ਹੈ ਮਾਹੌਲ ਦੀ ਕਿਸਮ ਰਾਹੀਂ।

i. ਸਥਿਰ ਜੋਖਿਮ

ਸਥਿਰ ਜੋਖਿਮ ਸਥਿਰ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਹੋਣ ਦੀ ਤਰਤੀਬ ਨਿਯਮਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰਨਾ ਸੌਖਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇੰਜ ਦੇ ਜੋਖਿਮ ਕੁਦਰਤੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਕਰਕੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਅੱਗ, ਭੁਚਾਲ, ਮੌਤ, ਦੁਰਘਟਨਾ, ਅਤੇ ਬੀਮਾਰੀ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਹਨ।

ii. ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਜੋਖਿਮ

ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸੰਕਟ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਲੱਛਣਾਂ ਤੋਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਵਾਪਰਨ ਨੂੰ ਤਰਤੀਬ ਨਿਯਮਤ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਸਥਿਰ ਜੋਖਿਮਾਂ ਵਾਂਗ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਜੋਖਿਮਾਂ ਦੇ ਅਕਸਰ ਕੋਮੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਿੱਟੇ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਵਰਗ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਮਹਿੰਗਾਈ, ਜੰਗ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਸਥਿਰਤਾ।

ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਜੋਖਿਮਾਂ ਦਾ ਬੀਮਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

c) ਕੌਣ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

ਜੋਖਿਮਾਂ ਨੂੰ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਤੀਜਾ ਢੰਗ ਹੈ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕੌਣ ਖਾਸ ਸੰਕਟ ਜਾਂ ਦੁਰਘਟਨਾ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

i. **ਮੁੱਢਲੇ ਜੋਖਿਮ:** ਵੱਡੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਦਾ ਅਸਰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਬਾਹਕਾਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਮੁੱਢਲੇ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾਤਮਕ ਜੋਖਿਮਾਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨ ਹਨ ਜੰਗ, ਸੋਕਾ, ਹੜ੍ਹ ਅਤੇ ਭੁਚਾਲ ਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਹਨ।

ii. **ਖਾਸ ਜੋਖਿਮ:** ਕੇਵਲ ਖਾਸ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਪੂਰੇ ਸਮਾਜ ਜਾਂ ਗਰੁੱਪ ਨੂੰ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਖਾਸ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਲੋਂ ਝੱਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਸਮਾਜ ਜਾਂ ਗਰੁੱਪ ਵਲੋਂ ਨਹੀਂ।

ਖਾਸ ਜੋਖਿਮ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਘਰ ਜਾ ਸੜਨਾ ਜਾਂ ਵਾਹਨ ਦੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਜਾਂ ਦੁਰਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੁੱਢਲੇ ਅਤੇ ਖਾਸ ਜੋਖਿਮਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਵਪਾਰਕ ਬੀਮਾ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ।

d) ਨਤੀਜਾ / ਸਿੱਟਾ / ਫਲ

i. **ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਜੋਖਿਮ** ਇੱਕ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਫਾਇਦਾ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੰਝ ਦੇ ਜੋਖਿਮਾਂ ਲੈਣ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਦਾਹਰਨ ਵਿੱਚ ਘੋੜਿਆਂ ਜਾਂ ਸ਼ੇਅਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਉੱਤੇ ਦਾਅ ਲਗਾਉਣਾ ਹਨ। ਵਿਅਕਤੀ ਇੰਝ ਦੇ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਖਾਤਰ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

ii. **ਸੁੱਧ ਜੋਖਿਮ** ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਹਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜੇ ਕੇਵਲ ਘਾਟਾ ਹੋਣ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਘਾਟਾ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਫਾਇਦਾ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਹੜ੍ਹ ਆਉਣਾ ਜਾਂ ਅੱਗ ਲੱਗਣਾ ਹੋ ਵੀ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਵੀ। ਜੇ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਘਾਟਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਨਾ ਘਾਟਾ ਹੈ ਨਾ ਫਾਇਦਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਰ ਹੋ ਵੀ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਵੀ।

ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ (ਸਪਸ਼ਟ) ਜੋਖਿਮਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਘਾਟਾ, ਜੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਮਾਨ ਵਾਲੇ ਜੋਖਿਮਾਂ ਦਾ ਬੀਮਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਸਾਫ਼ ਜੋਖਿਮਾਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ:

- ✓ ਰਸਾਇਣਿਕ - ਅੱਗ, ਧਮਾਕਾ
- ✓ ਕੁਦਰਤੀ - ਭੁਚਾਲ, ਹੜ੍ਹ, ਚੱਕਰਵਾਤ

- ✓ ਸਮਾਜਿਕ - ਦੰਗ, ਧੋਖਾ, ਚੋਰੀਆਂ
- ✓ ਤਕਨੀਕੀ - ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਖਰਾਬ ਹੋਣੀ
- ✓ ਨਿੱਜੀ - ਮੌਤ, ਅਪੰਗਤਾ, ਬੀਮਾਰੀ

ਖ਼ਤਰਾ

ਅਸੀਂ ਉੱਤੇ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਸੰਕਟ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਘਾਟੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਘਾਟਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਸਹਿ ਹੋਵੇ। ਹਾਲਤ, ਜੋ ਕਿ ਘਾਟੇ ਦੇ ਸੰਭਾਵਨਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਅਸਰ ਵੀ, ਨੂੰ ਸੰਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਜੋਖਿਮ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸੰਕਟ ਦੇ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿਸ਼ਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਆਉ ਸੰਪੱਤੀਆਂ, ਸੰਕਟ ਅਤੇ ਖਤਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਾਂ ਵਾਸਤੇ ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਵੇਖੀਏ

ਸੰਪੱਤੀਆਂ	ਸੰਕਟ	ਖ਼ਤਰਾ
ਜੀਵਨ	ਕੈਂਸਰ	ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਸਿਗਰਟਨੋਸ਼ੀ
ਫੈਕਟਰੀ	ਅੱਗ	ਧਮਾਕਾਖੇਜ਼ ਪਦਾਰਥ ਅਣਸੰਭਾਲੇ ਛੱਡਣੇ
ਕਾਰ	ਕਾਰ ਦੁਰਘਟਨਾ	ਡਰਾਇਵਰ ਵਲੋਂ ਬੇਧਿਆਨੀ ਨਾਲ ਡਰਾਇਵਿੰਗ
ਕਾਰਗੇ	ਤੂਫਾਨ	ਪਾਣੀ ਕਾਰਗੇ ਵਿੱਚ ਸਿੰਮ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਰਾਬ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ; ਕਾਰਗੇ ਅਭਿੱਜ ਡੱਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੈਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਖਾਸ

ਖਤਰੇ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ

a) **ਭੌਤਿਕ ਖਤਰਾ** ਖਤਰੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਘਾਟੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੱਧਦੀ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

- i. ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਦਾਰ ਤਾਰਾਂ ਬੰਨ੍ਹੀਆਂ ਹਨ
- ii. ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਖੇਡਣਾ

iii. ਸੁਸਤ ਜੀਵਨ-ਸ਼ੈਲੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ

- b) ਨੈਤਿਕ ਖਤਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਬੇਈਮਾਨੀ ਜਾਂ ਚਰਿੱਤਰ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਘਾਟੇ ਦੀ ਆਵਰਤੀ ਜਾਂ ਤੀਬਰਤਾ ਵੱਧਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਬੇਈਮਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਧੋਖਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮੇ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੀ ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਪੈਸਾ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਨੈਤਿਕ ਖਤਰੇ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਕਟਰੀ ਲਈ ਬੀਮਾ ਖਰੀਦਣਾ ਅਤੇ ਫੇਰ ਬੀਮਾ ਰਕਮ ਲੈਣ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਵੱਡੀ ਬੀਮਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਖਰੀਦਣਾ ਹੈ।

- c) ਕਾਨੂੰਨੀ ਖਤਰਾ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ, ਜਿੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਦੇਣਕਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੱਧਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਸਟਮ ਜਾਂ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਮਾਰੈੱਲ ਦੇ ਕੁਝ ਲੱਛਣ ਘਾਟੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਤੀਬਰਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਮੇ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇਣਯੋਗ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਵਧਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਚਿੰਤਾ ਜੋਖਿਮ ਅਤੇ ਸਬੰਧਿਤ ਖਤਰਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਕਈ ਜੋਖਿਮ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਭਾਅ ਖਰਚੇ [ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ] ਵਧ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੇ ਘਾਟੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ, ਸਬੰਧਿਤ ਖਤਰੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਵੱਧ ਹੈ।

3. ਬੀਮੇ ਦਾ ਗਣਿਤ ਸਿਧਾਂਤ (ਜੋਖਿਮ ਪ੍ਰਲਿੰਗ)

ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਭਾਗ ਹੈ ਗਣਿਤ ਸਿਧਾਂਤ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਬੀਮਾ ਸੰਭਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਜੋਖਿਮ ਪ੍ਰਲਿੰਗ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਮੰਨ ਲਵੋ ਕਿ 100000 ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦਾ ਜੋਖਿਮ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ 50000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਔਸਤ ਘਾਟਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਇੱਕ ਘਰ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦਾ ਖਤਰਾ 1000 ਵਿੱਚੋਂ 2 [0.002] ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਘਾਟੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਹੋਵੇਗੀ 10000000 [=5000 x 0.002 x 100000] ਰੁਪਏ।

ਜੇ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਇੱਕ ਲੱਖ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਦੇ ਮਾਲਕ ਤੋਂ 100 ਰੁਪਏ ਲਵੇ ਅਤੇ ਜੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ (ਪੁਲ) ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਅੱਗ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਬਦਕਿਸਮਤ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇੱਕਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਤੋਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਗਣਨਾ ਹੈ

$$100000 \times 100 = \text{ਰੁ } 10000000$$

ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਸਭ ਬੀਮਤ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖਤਾ [ਇਨਸਾਫ਼] ਹੈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਘਰ ਇੱਕੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਣ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

a) ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਸਿਧਾਂਤ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ?

ਉਦਾਹਰਨ

ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਸ਼ਾਮ, ਜਿਸ ਦੀ ਪਲਾਂਟ, ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਅਤੇ 70 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਨਾਲ ਫੈਕਟਰੀ ਹੈ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅੱਗ ਜਾਂ ਹੋਰ ਬੀਮਾ ਕੀਤੇ ਸੰਕਟ ਤੋਂ ਫੈਕਟਰੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਘਾਟਾ ਪਵੇਗਾ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ, ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ 1000 ਵਿੱਚੋਂ 7 [0.007] ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਸ਼ਾਮ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੋਵੇਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹਨ।

ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਵੇਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਕਿਉਂ ਹੈ?

ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਸਥਿਤੀ

ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਸ਼ਾਮ ਲਈ ਘਾਟੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ (0.007) ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਫਾਇਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਵਰਗੀਆਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਲਈ 1000 ਵਿੱਚੋਂ ਔਸਤ 7 ਲਈ ਹੀ ਘਾਟੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਕੀ ਉਹ

ਜਾਣਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਫੈਕਟਰੀ ਉਹਨਾਂ ਬਦਕਿਸਮਤ ਸੱਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੋਵੇਗੀ? ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਖਾਸ ਫੈਕਟਰੀ ਘਾਟੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇਗੀ।

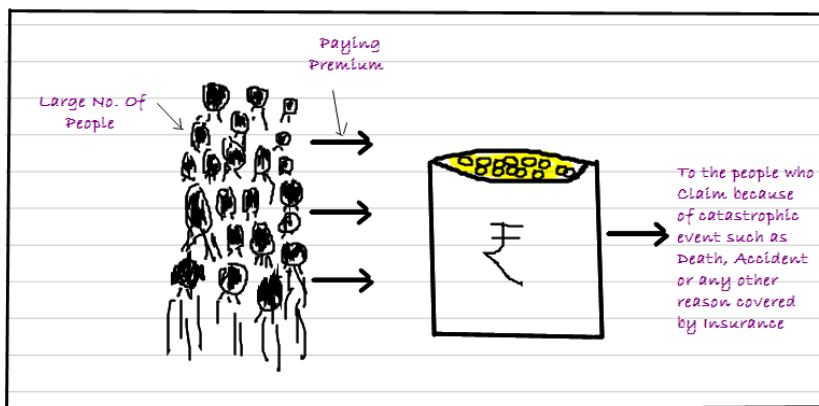
ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਹ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਜਾਣਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਉਹ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਹ ਫ਼ਿਕਰ ਦੀ ਕਾਰਨ ਹੈ।

ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ

ਆਉ ਹੁਣ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਸੋਚੀਏ। ਜਦੋਂ ਸ਼ਾਮ ਜੋਖਿਮ ਹੋਰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਹੈ, ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਤੇ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਹੁਣ ਸੀਮਿਤ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਫੈਕਟਰੀ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਹਜ਼ਾਰ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੱਤ ਨੂੰ ਘਾਟਾ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਅਸਲ ਘਾਟੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ ਜਾਂ ਉਮੀਦ ਦੇ ਲਗਭਗ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਸਾਂਝੇ ਫੰਡ (ਪੂਲ) ਵਿੱਚੋਂ ਪੈਸੇ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਤੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇੱਕੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਅਤੇ ਸੰਕਟ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਜੋਖਿਮ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਅਸਰ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚਲੇ ਸਭ ਬੀਮਤ ਦੇ ਜੋਖਿਮਾਂ ਨੂੰ ਪੂਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

b) ਜੋਖਿਮ ਪ੍ਰਲੰਗ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ

ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ [ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀ ਉਦਾਹਰਨ ਵਿੱਚ 1000 ਵਿੱਚੋਂ 7 ਜਾਂ 0.007] ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਕੱਢਣ ਦਾ ਅਧਾਰ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਘਾਟੇ ਦੇ ਜੋਖਿਮ ਨਾ ਕੋਈ ਸਾਹਮਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇ ਅਸਲ ਤਜਰਬਾ

ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹੋਇਆ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਬੀਮਤ ਦਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਸੰਕਟ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਦੇ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜੋਖਿਮ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਜੇ ਅਸਲ ਹਾਲਤ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਤੋਂ ਬੁਰੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਇੱਕਠੀ ਹੋਇਆ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਪੂਰਾ ਨਾ ਹੋਇਆ।

ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਆਪਣੀ ਪੂਰਵ ਸੂਚਨਾ ਬਾਰੇ ਕਿਵੇਂ ਦ੍ਰਿੜ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਇਹ "ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ" ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਕਰਕੇ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਇਸ ਮੁਤਾਬਕ ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਪੂਲ ਦਾ ਆਕਾਰ ਜਿੰਨਾ ਵੱਡਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਘਾਟੇ ਦੀ ਅਸਲ ਔਸਤ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ-ਤਹਿ ਔਸਤ ਘਾਟੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋਵੇਗੀ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਸਧਾਰਨ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ, ਸਿੱਕੇ ਨੂੰ ਉਛਾਲਣ ਉੱਤੇ ਹੈੱਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ $\frac{1}{2}$ ਹੈ। ਪਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਸਿੱਕੇ ਨੂੰ ਚਾਰ ਵਾਰ ਉਛਾਲਦੇ ਹੋ ਤਾਂ 2 ਹੈੱਡ ਵਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋਗੇ?

ਕੇਵਲ ਜੇ ਉਛਾਲਣ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਲਗਭਗ ਬੇਅੰਤ ਦੇ ਨੇੜੇ, ਤਾਂ ਦੇ ਵਾਰ ਉਛਾਲਣ ਤੋਂ ਹੈੱਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਇੱਕ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਸੇ ਮੁਤਾਬਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਬੀਮਤ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬੀਮਾਕਰਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਕੇਲ ਕੁਝ ਸੈਂਕੜੇ ਘਰਾਂ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਦੀ ਦੂਜੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਈ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਘਰਾਂ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ, ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਖਾਸ

ਜੋਖਿਮ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ

ਕਦੋਂ ਇੱਕ ਜੋਖਿਮ ਦਾ ਬੀਮਾ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਕਰਨਾ ਠੀਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

ਬੀਮਾਯੋਗ ਮੰਨਣ ਲਈ ਇੱਕ ਜੋਖਿਮ ਦੀਆਂ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਛੇ ਸਪਸ਼ਟ ਲੋੜਾਂ ਹਨ।

- i. ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਮੰਨਣਯੋਗ ਪੂਰਵ-ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਢੁੱਕਵੀਂ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ [ਇੱਕ ਜਿਹੇ] ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧੀਨ ਇਕਾਈਆਂ ਇਹ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਮੰਨਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਪੂਰਵ-ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ ਔਖਾ ਹੋਵੇਗਾ।
- ii. ਜੇਕਰ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਘਾਟਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਔਖਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕੋਈ ਇਹ ਯਕੀਨ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘਾਟਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿੰਨਾ ਹੈ।
- iii. ਘਾਟਾ ਕੁਦਰਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਦੁਰਘਟਨਾਵਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਇਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਵੀ। ਘਟਨਾ ਬੀਮਤ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਬੀਮਤ ਘਾਟੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
- iv. ਕੁਝ ਦੇ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਕਈਆਂ ਵਲੋਂ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨਾ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਬੀਮਤ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਛੋਟੇ ਫੀਸਦੀ ਨੂੰ ਘਾਟਾ ਪਿਆ ਹੋਵੇ।
- v. ਵਿੱਤੀ ਸੰਭਵਤਾ: ਬੀਮੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਸੰਭਵ ਘਾਟੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ; ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਬੀਮਾ ਵਿੱਤੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।
- vi. ਪਬਲਿਕ ਪਾਲਸੀ: ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰ ਪਬਲਿਕ ਪਾਲਸੀ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

4. ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ

ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਚੌਥਾ ਭਾਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਇੱਕ ਮੰਨਣਯੋਗ ਕੀਮਤ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਦੇ ਉੱਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਇੱਕ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦਾ ਰੂਪ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 1

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਬੀਮਾਯੋਗ ਜੇਕਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ?

- I. ਅੱਗ
 - II. ਚੋਰੀ ਹੋਇਆ ਸਾਮਾਨ
 - III. ਸੰਨ੍ਹਮਾਰੀ
 - IV. ਜਹਾਜ਼ ਪਲਟਣ ਕਰਕੇ ਸਾਮਾਨ ਨਸ਼ਟ ਹੋਣਾ
-

B. ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ - ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੱਖ

1. ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੱਖ

ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਪੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ ਅਤੇ ਫੇਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਬਾਰੇ, ਜੋ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਲਈ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮੇ ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਅਤੇ ਬੀਮਤ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕਾਨੂੰਨ, 1872 ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਤਹਿਤ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਇਕਰਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

2. ਜਾਇਜ਼ ਇਕਰਾਰ ਦੇ ਭਾਗ

ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਇਕਰਾਰ ਦੇ ਭਾਗ ਹਨ:

a) ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ:

ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ, ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

b) ਵਿਚਾਰ

ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਆਪਸੀ ਫਾਇਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਿਚਾਰਨਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰਜ਼ਾਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਵਿਚਾਰਨਯੋਗ ਹੈ।

c) ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤੀ

ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਹੀ ਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

d) ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਮੱਰਥਾ

ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਯੋਗ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਨਾਬਾਲਗ ਬੀਮਾ ਸਮਝੌਤੇ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

e) ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈਸੀਅਤ

ਸਮਝੋਤੇ ਦਾ ਮਕਸਦ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਸਮਗਲ ਕੀਤੇ ਸਾਮਾਨ ਦਾ ਬੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਖਾਸ

ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰ ਦਾ ਭਾਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ

i. ਦਬਾਅ

ਮੁਜਰਮਾਨਾ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣਾ।

ii. ਨਾਜਾਇਜ਼ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਹੋਰ ਉੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇ, ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ, ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਾਂ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਫਾਇਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

iii. ਧੋਖਾ

ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਹੋਰ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਦੇ ਕਾਰਨ ਗਲਤ ਭਰੋਸੇ ਉੱਤੇ ਲੁਭਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਲੁਕਾ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇਣ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਦਰਸਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

iv. ਗਲਤੀ

ਘਟਨਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਕਰਾਰੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 1

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਜਾਇਜ਼ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ?

- I. ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ
- II. ਦਬਾਅ
- III. ਵਿਚਾਰ
- IV. ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈਸੀਅਤ

C. ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ - ਖਾਸ ਫੀਚਰ

ਆਓ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਖਾਸ ਲੱਛਣਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖੀਏ

1. ਹਰਜਾਨਾ

ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਡੈਰੀਵੇਟਿਵ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਘਾਟਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਹਰਜਾਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਘਾਟਾ ਪੈਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਉਸ ਦੀ ਵਿੱਤ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਬੀਮਾ ਸਮਝੌਤਾ (ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਰਾਹੀਂ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ) ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਹਰਜਾਨਾ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਘਾਟੇ ਦੀ ਰਕਮ ਤੱਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ।

ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਸੰਪੱਤੀ ਰਾਹੀਂ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਕਮਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਘਾਟੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਸੂਲੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਹੋਏ ਘਾਟੇ ਦਾ ਵਿੱਤੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਮੁਤਾਬਕ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਵੇਗਾ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਰਾਮ ਨੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦਾ ਬੀਮਾ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਲਈ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਨੁਕਸਾਨ ਲਗਭਗ 70000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਉਸ ਨੂੰ 70000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗੀ। ਬੀਮਤ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਇੱਕ ਹਾਲਤ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ, ਜਿੱਥੇ ਜਾਇਦਾਦ ਇਸ ਦੇ ਪੂਰੇ ਮੁੱਲ ਲਈ ਬੀਮਾ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਤਦ ਵਿਅਕਤੀ ਘਾਟੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਬੀਮੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹਰਜਾਨਾ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਘਰ ਬਾਰੇ ਸੋਚੋ, ਜੇ ਕਿ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਬੀਮਾ ਕੇਵਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ। ਜੇ ਅੱਗ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਨੁਕਸਾਨ 60,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਅੱਧ ਦਾ ਹੀ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਘਾਟੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ 50% [30000 ਰੁਪਏ] ਲਈ ਹੀ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਅਲਪ-ਬੀਮਾ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

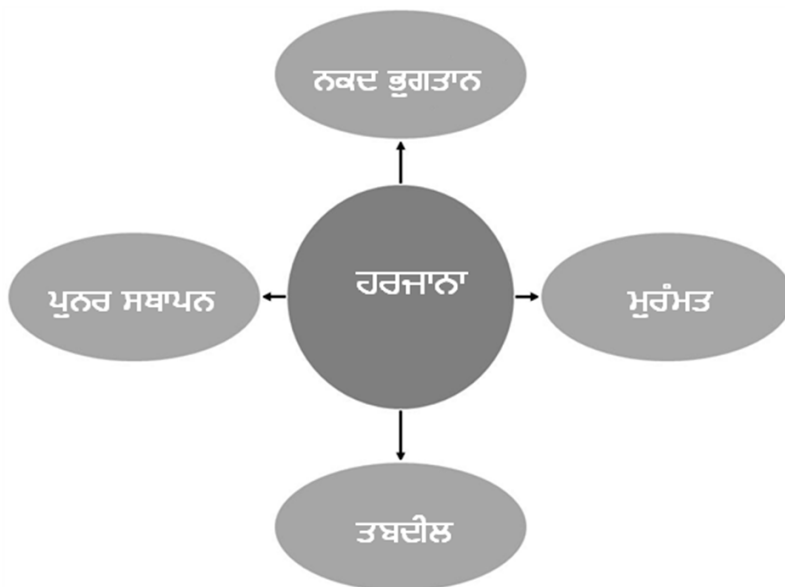
ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬੀਮੇ ਦੀ ਕਿਸਮ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋਵੇਗੀ।

ਗ਼ੈਰ-ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਲਈ, ਜੇ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਦੇਵਦਾਰੀਆਂ ਦੇ ਬੀਮੇ ਲਈ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਘਾਟੇ ਦੀ ਅਸਲ ਰਕਮ ਤੱਕ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਸ਼ਟ ਜਾਂ ਖਰਾਬ ਹੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਭਾਅ ਤੋਂ ਮੁੱਲ-ਘਾਟੇ (depreciation) ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਕੇ ਬਦਲਣ ਲਈ ਚਾਹੀਦੇ ਧਨ ਦੀ ਰਕਮ।

ਹਰਜਾਨਾ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਢੰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ:

- ✓ ਨਕਦ ਭੁਗਤਾਨ
- ✓ ਨੁਕਸਾਨੀ ਗਈ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ
- ✓ ਗੁਆਚੀ ਜਾਂ ਖਰਾਬ ਹੋਈ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਬਦਲ
- ✓ ਪੁਨਰ ਸਥਾਪਨ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਅੱਗ ਰਾਹੀਂ ਖਰਾਬ ਹੋਏ ਘਰ ਦਾ ਮੁੜ-ਨਿਰਮਾਣ

ਸ਼ਕਲ: ਹਰਜਾਨਾ

ਪਰ, ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਨਸ਼ਟ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸੌਖੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਜਾਂ ਜਾਣਿਆ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਪੁਰਾਤਨ ਕਲਾ-ਕ੍ਰਿਤ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਮਤ ਪਤਾ ਕਰਨੀ ਔਖੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਹਾਜ਼ੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਅੱਧ ਵਿੱਚ ਜਹਾਜ਼ ਦੁਰਘਟਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ ਔਖਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਹਿਮਤ ਮੁੱਲ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਅਤੇ ਬੀਮਤ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮੁੱਲ ਲਈ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੁੱਲ ਘਾਟਾ ਹੋਣ ਦੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਰਜ਼ਾਮੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ "ਸਹਿਮਤ ਮੁੱਲ ਪਾਲਸੀ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

a) ਪਰ-ਸਥਾਪਨ

ਪਰ-ਸਥਾਪਨ ਹਰਜਾਨੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹੈ।

ਪਰ-ਸਥਾਪਨ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਹੱਕ ਅਤੇ ਉਪਰਾਲੇ, ਬੀਮੇ ਕੀਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਤ ਤੋਂ ਬੀਮਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਰਕੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਘਾਟਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਘਾਟੇ ਲਈ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਹਰਜਾਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਤੋਂ ਨੁਕਸਾਨ ਵਸੂਲਣ ਦਾ ਹੱਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਕੋਲ ਹੈ। ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਕਿ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਰਕਮ, ਜੇ ਕਿ ਵਸੂਲੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਤੱਕ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਖਾਸ

ਪਰ-ਸਥਾਪਨ: ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਪਾਲਸੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਦਾਅਵਾ ਰਕਮ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਦੀ ਹੈ।

ਪਰ-ਸਥਾਪਨ ਨੂੰ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ, ਜੋ ਕਿ ਹੋਰ ਧਿਰ ਤੋਂ ਦਾਅਵਾ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਹੱਕ ਸੌਂਪ ਦੇਣ ਵਜੋਂ ਵੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਕਿਸ਼ੋਰ ਵਲੋਂ ਘਰ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਸਿਲਵੇਨ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਸੇਵਾ ਵਲੋਂ ਲੈ ਕੇ ਜਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਡਰਾਇਵਰ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਰਕੇ 45000 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਕਿਸ਼ੋਰ ਨੂੰ 30000 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਰਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਪਰ-ਸਥਾਪਨ ਦੀ ਹੱਦ ਕੇਵਲ 30000 ਰੁਪਏ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਇਹੀ ਰਕਮ ਸਿਲਵੇਨ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਤੋਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨ ਲਵੋ ਕਿ ਦਾਅਵਾ ਰਕਮ 45,000/- ਰੁਪਏ ਹੈ, ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਬੀਮਤ ਲਈ 40,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਹਰਜਾਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਪਰ-ਸਥਾਪਨ ਰਾਹੀਂ ਸਿਲਵੇਨ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਤੋਂ 45,000/- ਰੁਪਏ ਵਸੂਲਣ ਯੋਗ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਾਕੀ 5000/- ਰੁਪਏ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਘਾਟੇ ਲਈ ਦੇ ਵਾਰ ਵਸੂਲੀ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਇੱਕ ਵਾਰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਹੋਰ ਧਿਰ ਤੋਂ। ਪਰ-ਸਥਾਪਨ ਕੇਵਲ ਹਰਜਾਨੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਸੁਰੇਸ਼ ਹਵਾਈ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਮਰ ਗਏ। ਉਸ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਨਿੱਜੀ ਹਾਦਸਾ ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਤੋਂ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਵਸੂਲਣ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹਵਾਈ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਹਰਜਾਨਾ ਪੂਰਤੀ ਲਈ, ਜੋ ਕਿ ਮੰਨ ਲਵੋ 15 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹੈ।

b) ਯੋਗਦਾਨ

ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਕੇਵਲ ਗੈਰ-ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਯੋਗਦਾਨ ਹਰਜਾਨੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੂਲ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਬੀਮੇ ਤੋਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚ ਗੁਆਇਆ ਹੈ।

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

"ਯੋਗਦਾਨ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਜੇ ਇੱਕੋ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਕੋਲ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਇਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਭ ਬੀਮਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਕੁੱਲ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜੇ ਬੀਮਤ ਸਭ ਬੀਮਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਪੂਰੇ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਵਸੂਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਘਾਟੇ ਤੋਂ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਹਰਜਾਨੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਸਥਿਤੀ 1

ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਅੱਗ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੋਂ 24 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਲਈ ਲਈ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਹਰੇਕ ਕੰਪਨੀ ਕੋਲ 12 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਘਰ ਨੂੰ ਅੱਗ ਨਾਲ ਅਧੂਰਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ 6 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਕੋਲ

6 ਲੱਖ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਵਲੋਂ 6 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪੱਖ ਲਿਆ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੇ 50% ਤੱਕ ਦਾ ਬੀਮਾ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਘਾਟੇ ਦਾ ਵੀ 50% ਭਾਵ ਕਿ 3 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹਰੇਕ ਵਲੋਂ, ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸਕਰਕੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਅਸਲ ਘਾਟੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁੱਲ ਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ।

ਸਥਿਤੀ 2

ਰਿਸ਼ੀ ਨੇ ਖੁਦ ਲਈ ਦੋ ਮੈਡੀਕਲੇਮ ਪਾਲਸੀਆਂ, X ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ 2,50,000 ਰੁਪਏ ਅਤੇ Y ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ 1,50,000 ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਖੁਦ ਲਈ ਲਈਆਂ। ਰਿਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬੀਮਾਰੀ ਕਰਕੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ 1,60,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਖਰਚਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। 1,60,000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਇਹ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਦਰ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰਕੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਰੇਕ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਵੇਗਾ

X ਕੰਪਨੀ: $1,60,000 \times 2,50,000 / (2,50,000 + 1,50,000) = \text{ਰੁ } 1,00,000$

Y ਕੰਪਨੀ: $1,60,000 \times 1,50,000 / (2,50,000 + 1,50,000) = \text{ਰੁ } 60,000$

2. ਪਰਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਾਂ ਬੇਹੱਦ ਚੰਗਾ ਯਕੀਨ

ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਬੇਹੱਦ ਚੰਗੇ ਯਕੀਨ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

a) ਚੰਗਾ ਯਕੀਨ

ਸਭ ਵਪਾਰਕ ਇਕਰਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਚੰਗੇ ਯਕੀਨ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਧੋਖਾ ਜਾਂ ਫ਼ਰੋਬ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਚੰਗੇ ਯਕੀਨ ਦੇ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫ਼ਰਜ਼ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ਇਕਰਾਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਲਈ ਪ੍ਰਤਿਬੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇੱਥੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ "ਕੇਵੀਏਟ ਇੰਪਟਾਰ" ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲੇ ਸਾਵਧਾਨ।

ਇਕਰਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵਲੋਂ ਇਕਰਾਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਨਿਰੀਖਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੂਜੀ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਇਮਾਨਦਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਵਲੋਂ ਇਕਰਾਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਚੰਦਰਸੇਖਰ ਟੀਵੀ ਸ਼ੋਅਰੂਮ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਫੀਚਰਾਂ ਵਾਲੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਟੀਵੀ ਵੇਖਦੇ ਹਨ। ਵਿਕਰੇਤਾ ਤਜਰਬੇ ਤੋਂ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖਾਸ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਟੀਵੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਆਈਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪੈਣ ਦੇ ਡਰ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦਾ ਹੈ।

ਕੀ ਉਸ ਉੱਤੇ ਧੋਖੇ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਕੀ ਹਾਲਤ ਵੱਖਰੇ ਹੋਣਗੇ, ਜੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਉਹ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹੈ?

b) ਬੇਹੱਦ ਚੰਗਾ ਯਕੀਨ

ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਅਧਾਰ ਵੱਖ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਦਾ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਸਭ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇਵੇ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਕਰਦੀ ਹੈ:

- ✓ ਕੀ ਉਹ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨਗੇ
- ✓ ਜੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਿਸ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਰ ਅਤੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ

ਇਹ ਬੇਹੱਦ ਚੰਗਾ ਯਕੀਨ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਫਰਜ਼ ਨਾ ਕੇਵਲ ਅਸਲ ਤੱਥਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ, ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਅਸਲ ਤੱਥਾਂ ਤੱਕ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਬੀਮੇ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਤਾਂ ਚੰਗੇ ਯਕੀਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਬੇਹੱਦ ਚੰਗੇ ਯਕੀਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਬਣਦੇ ਹਨ। "ਪਰਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ "ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਭ ਅਸਲ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਲੰਟੀਅਰ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਫਰਜ਼ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਨਾ।"

ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

ਕਾਨੂੰਨ ਸਭ ਮੁੱਖ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ

ਉਦਾਹਰਨ

i. ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਭੁਲੇਖਾ ਪਾਉਣਾ

ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਹਾਈਪਰਟੈਨਸ਼ਨ ਹੈ ਅਤੇ ਹਲਕਾ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾਨ ਹੁਣੇ ਹੀ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਪਾਲਸੀ ਲੈਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਆਪਣੀ ਅਸਲ ਹਾਲਤ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ। ਇਸਕਰਕੇ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬੀਮਤ ਨੇ ਗਲਤ ਤੱਥ ਦਰਸਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਧੋਖੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ।

ii. ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਭੁਲੇਖਾ ਪਾਉਣਾ

ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਛੇਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ-ਮੌਜੂਦਾ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 4 ਸਾਲ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

c) ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਥ

ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਥ ਨੂੰ ਤੱਥ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਦਰ ਤੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ।

ਕੀ ਨਾ-ਦੱਸਿਆ ਤੱਥ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਹਾਲਤਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੇਵਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਤੱਥ ਦੱਸਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਆਉ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਵੇਖੀਏ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ:

i. ਤੱਥ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਖਾਸ ਜੋਖਿਮ ਆਮ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੈ। ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਮਾਲ ਦੇ ਖਤਰੇ ਦੀ ਕਿਸਮ; ਬੀਮਾਰੀ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਅਤੀਤ

ii. ਸਭ ਬੀਮਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ

- iii. ਬੀਮੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਜਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸਭ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਬੀਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਜੋਖਿਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਕਈ ਪੱਖਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਜਵਾਬ ਸਹੀ ਸਹੀ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੂਰੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ

ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ:

ਉਦਾਹਰਨ

i. ਅੱਗ ਬੀਮਾ

- ✓ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ
- ✓ ਵਰਤੋਂ (ਅਧਿਕਾਰ) (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਿਹਾਇਸ਼, ਦੁਕਾਨ, ਗੁਦਾਮ, ਨਿਰਮਾਣ ਪਲਾਂਟ ਆਦਿ)
- ✓ ਸੰਭਾਲੀਆਂ/ਬਣਾਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਾ-ਖ਼ਤਰਨਾਕ, ਖ਼ਤਰਨਾਕ, ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਆਦਿ।

ii. ਜਹਾਜ਼ੀ ਬੀਮਾ

- ✓ ਪੈਕ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕਲਾ ਟਾਟ ਦਾ ਬੋਰਾ ਜਾਂ ਦੇਹਰਾ ਟਾਟ ਦਾ ਬੋਰਾ, ਕੀ ਨਵੇਂ ਡਰੰਮ ਜਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਡਰੰਮ ਆਦਿ।
- ✓ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨਵੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਪੁਰਾਣੀ)

iii. ਮੋਟਰ ਬੀਮਾ

- ✓ ਇੰਜਣ ਦੀ ਘਣ ਸਮਰੱਥਾ (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕਾਰ)
- ✓ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਸਾਲ
- ✓ ਟਰੱਕ ਦੀ ਭਾਰ ਖਿੱਚਣ ਸਮਰੱਥਾ (ਘਣ)
- ✓ ਮਕਸਦ, ਜਿਸ ਲਈ ਵਹੀਕਲ ਨੂੰ ਵਰਤਣਾ ਹੈ
- ✓ ਭੂਗੋਲਿਕ ਖੇਤਰ, ਜਿੱਥੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ

iv. ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮਾ

- ✓ ਧੰਦੇ ਦੀ ਅਸਲ ਕਿਸਮ
- ✓ ਉਮਰ
- ✓ ਉਚਾਈ ਅਤੇ ਭਾਰ
- ✓ ਸਰੀਰਿਕ ਅਪੰਗਤਾ ਆਦਿ।

v. ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ

- ✓ ਕੋਈ ਕਰਵਾਇਆ ਓਪਰੇਸ਼ਨ
- ✓ ਜੇ ਡਾਈਬੇਟੀਸ ਜਾਂ ਹਾਈਪਰਟੈਨਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੋ

vi. ਆਮ ਲੱਛਣ

- ✓ ਤੱਥ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਲਈ ਪੁਰਾਣੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮਿਅਮ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂ ਪਾਲਸੀ ਨਵਿਆਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ
- ✓ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਝੱਲੇ ਗਏ ਪੁਰਾਣੇ ਘਾਟੇ

ਖਾਸ

ਤੱਥ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ [ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ]

ਇਹ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਵਲੋਂ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪੁੱਛਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਲਈ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਤੱਥ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ:

- ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਕਦਮ
ਉਦਾਹਰਨ: ਅੱਗ ਬਝਾਉ ਜੰਤਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ।
- ਬੀਮਤ ਲਈ ਅਣਜਾਣ ਤੱਥ
ਉਦਾਹਰਨ: ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਉੱਚ ਖੂਨ ਦਬਾਉ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਾਲਸੀ ਲੈਣ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਨੂੰ ਇਹ ਤੱਥ ਨਾ-ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ਤੱਥ, ਜੋ ਕਿ ਠੀਕ-ਠਾਕ ਉੱਦਮ ਕਰਕੇ ਲੱਭੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਮਿੰਟ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇ। ਅੰਡਰਰਾਈਟਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੁੱਛਣ ਲਈ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ।
- ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਮਲੇ: ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
ਉਦਾਹਰਨ: ਵਿਸਫੇਟਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ
- ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ [ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਸਤੇ ਛੱਡ ਸਕਦੇ ਹਨ]। ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਅਧੂਰੇ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਦਾਅਵਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਹੈ।

vi. ਖੋਜ ਲਈ ਸੰਭਵ ਤੱਥ: ਜਦੋਂ ਪਾਲਸੀ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚਕਰਤਾ ਡਾਕਟਰੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਬੀਪੀ ਮਾਪ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

d) ਗ਼ੈਰ-ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼

ਗ਼ੈਰ-ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਲਈ ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜਦੋਂ ਅਸਲੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਰਕੇ ਬਦਲਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੱਸਣ (ਪ੍ਰਗਟ) ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਸਪਾਪਤ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਕਵਰ ਨੇਟ ਜਾਂ ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਪੂਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਾਲਸੀ ਨਵਿਆਉਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਫ਼ਰਜ਼ ਫੇਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਜੇ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਦਲਾਅ ਆਇਆ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਇੱਕ ਘਰ ਮਾਲਕ ਨੇ ਇਮਾਰਤ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ।

ਉਹ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਲਈ ਛੁੱਟੀ ਉੱਤੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪਰ, ਜੇ ਉਹ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੰਜ਼ਿਲ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਊਟੀ ਪਾਰਲਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਜੋਖਿਮ ਵਿੱਚ ਮੰਨਣਯੋਗ ਤਬਦੀਲੀ ਹੋਵੇਗੀ।

e) ਬੇਅੰਤ ਚੰਗੇ ਯਕੀਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ

ਆਉ ਹਾਲਤ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਬੇਅੰਤ ਚੰਗੇ ਯਕੀਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੰਝ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾ-ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਗਲਤ-ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਕੇ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

i. ਗ਼ੈਰ-ਪ੍ਰਗਟੀਕਰਨ

- ✓ ਬੀਮਤ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਥਾਂ ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਬੀਮਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੇ ਕੋਈ ਖਾਸ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਿਆ ਹੈ।
- ✓ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਲਈ ਗਲਤ ਜਵਾਬਾਂ ਰਾਹੀਂ
- ✓ ਅਚੇਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ [ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ] ਜਾਂ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੱਥ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਣਜਾਣ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ-ਬੁਝ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪਰਦਾਦਾਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ।

ii. ਗਲਤ ਬਿਆਨੀ

ਬੀਮੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਥਨ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਜਾਂ ਭਰੋਸੇ, ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਆਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਇਹ ਤੱਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਠੀਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਇਹ ਭਰੋਸੇ (ਵਿਸ਼ਵਾਸ) ਜਾਂ ਆਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸਬੰਧਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਨੇਕ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਗਲਤ ਬਿਆਨੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ:

- ✓ **ਅਣਜਾਣ ਗਲਤ-ਬਿਆਨੀ** ਗਲਤ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਕਦੇ ਕਦੇ ਸਿਗਰਟ ਪੀਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਦਤਨ ਸਿਗਰਟ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਜੋਖਿਮ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।
- ✓ **ਧੋਖੇਬਾਜ਼ੀ ਗਲਤ-ਬਿਆਨੀ** ਗਲਤ ਬਿਆਨ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਸੱਚ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠਾ ਕਰਕੇ ਬੇਧਿਆਨੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਗਾਤਾਰ ਸਿਗਰਟ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਤੱਥ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਸਿਗਰਟ ਪੀਂਦਾ ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰ (ਸਮਝੌਤਾ) ਅਕਸਰ ਪ੍ਰਭਾਵਹੀਣ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਤੱਥ ਲੁਕਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਗ਼ੈਰ-ਪ੍ਰਗਟ ਜਾਂ ਗਲਤ ਤੱਥ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬੇਅੰਤ ਚੰਗੇ ਯਕੀਨ ਦੇ ਹੋਰ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਹੀਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਾਪਿਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਪਿਆਂ ਵਲੋਂ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਫਲੇਟਰ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਮਾਂਦਰੂ ਸਮੱਸਿਆ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

3. ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ

'ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤਾਂ' ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਹਰ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਭਾਗ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਬੀਮੇ ਲਈ ਮੁੱਢਲੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਆਓ ਵੇਖੀਏ ਕਿ ਬੀਮਾ ਜੁਆ ਜਾਂ ਦਾਅ ਖੇਡਣ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਿਵੇਂ ਹੈ?

a) ਜੁਆ ਅਤੇ ਬੀਮਾ

ਤਾਸ਼ ਦੀ ਖੇਡ ਬਾਰੇ ਸੋਚੋ, ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਜਿੱਤਦਾ ਜਾਂ ਹਾਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਰ ਜਾਂ ਜਿੱਤ ਤਾਂ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਰਤ (ਦਾਅ) ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਖੇਡ ਖੇਡਦਾ ਹੈ, ਦਾ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹਿੱਤ ਜਾਂ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਉਹ ਖੇਡ ਜਿੱਤਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸ਼ਰਤ ਲਗਾਉਣਾ ਜਾਂ ਜੁਆ ਖੇਡਣਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਇਸ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਕਿਸੇ ਦੇ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੰਨ ਲਵੋ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਤਾਸ਼ ਦੀ ਖੇਡ ਹਾਰਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਹੁਣ ਇੱਕ ਘਰ ਨੂੰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸੜਨ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਮੰਨੋ। ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਘਰ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ ਦਾ ਬੀਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ - ਘਰ, ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇ ਇਹ ਖਰਾਬ ਹੋਇਆ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਮਲਕੀਅਤ ਦਾ ਸਬੰਧ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋਏ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗ ਲੱਗੇ ਭਾਵੇਂ ਨਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਘਾਟਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੁਰਘਟਨਾ [ਅੱਗ ਜਾਂ ਚੋਰੀ] ਨਾਲ ਘਾਟਾ ਤਾਂ ਪੈਣਾ ਹੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਇਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾਹ।

ਤਾਸ਼ ਦੀ ਖੇਡ ਦੇ ਉਲਟ, ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਜਿੱਤ ਜਾਂ ਹਾਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅੱਗ ਦਾ ਇੱਕ ਹੀ ਨਤੀਜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਘਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦਾ ਘਾਟਾ।

ਮਾਲਕ ਬੀਮਾ ਲੈ ਕੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੋਏ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਹਿੱਤ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਤ ਦਾ ਆਪਣੇ ਘਰ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਧਨ ਹੈ, ਨੂੰ ਬੀਮਯੋਗ ਹਿੱਤ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਯੋਗ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਇੱਕ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਯੋਗ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹਨ।

ਖਾਸ

ਬੀਮਯੋਗ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਿੱਸੇ ਹਨ:

1. ਬੀਮਾ ਕਰਨ ਯੋਗ ਜਾਇਦਾਦ, ਹੱਕ, ਹਿੱਤ, ਜੀਵਨ ਜਾਂ ਸੰਭਾਵਿਤ ਦੇਣਦਾਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
2. ਇੰਝ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਹੱਕ, ਹਿੱਤ, ਜੀਵਨ ਤਾਂ ਸੰਭਾਵਿਤ ਦੇਣਦਾਰੀ ਬੀਮਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

3. ਬੀਮਤ (ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲਾ) ਦਾ ਇੰਝ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੱਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ, ਹੱਕ, ਹਿੱਤ, ਜੀਵਨ ਜਾਂ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਫਾਇਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਟੇਕਨ ਰਾਹੀਂ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਾਟੇ, ਨੁਕਸਾਨ, ਸੱਟ ਜਾਂ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਹੋਣ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸਹਿਣਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਸਥਿਤੀ 1

ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਚੰਦਰਸੇਖਰ ਕੋਲ ਘਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬੈਂਕ ਤੋਂ 15 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਘਰ ਕਰਜ਼ ਲਿਆ ਹੈ। ਕੀ ਘਰ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ ਹੈ? ਕੀ ਬੈਂਕ ਦਾ ਘਰ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ ਹੈ? ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਗੁਆਂਢੀ ਬਾਰੇ ਕੀ?

ਸਥਿਤੀ 2

ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਨ ਦੀ ਪਤਨੀ, ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਬੁੱਢੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਹੈ। ਕੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਭਲੇ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ ਹਨ? ਕੀ ਉਹ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਝੱਲ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ? ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਗੁਆਂਢੀ ਬੱਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੀ? ਕੀ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ ਹੈ?

ਇੱਥੇ ਬੀਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਢੁੱਕਵਾਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਬੀਮੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬੀਮਤ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਮੁੱਲ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬੀਮੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬੀਮਤ ਦੇ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਹਿੱਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਤ ਦਾ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਹਿੱਤ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਕੋਲ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਸਹੀਂ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਬੀਮਤ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਘਰ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਚੰਦਰਸੇਖਰ ਨੇ ਬੈਂਕ ਤੋਂ 15 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ ਲੈ ਕੇ ਖਰੀਦਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਉਹਨਾਂ ਇਹ ਰਕਮ ਵਿੱਚੋਂ 12 ਲੱਖ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬੈਂਕ ਦਾ ਵਿਆਜ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਦੇ ਬਕਾਏ ਉੱਤੇ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਸਕਰਕੇ ਬੈਂਕ ਨਾ-ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਗਏ ਕਰਜ਼ ਦੀ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੀ ਰਕਮ ਲਈ ਘਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੀਮਾਯੋਗ ਵਿਆਜ ਹਿੱਤ ਹੈ ਅਤੇ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਸਹਿ ਬੀਮਤ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾਈ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਾਏ ਘਾਟੇ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਤਾਂ, ਇੰਝ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

b) ਸਮਾਂ, ਜਦੋਂ ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ

ਅੱਗ ਅਤੇ ਹਾਦਸੇ ਬੀਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ ਦੇਵੇਂ ਪਾਲਸੀ ਲੈਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਘਾਟਾ (ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ) ਪੈਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਖੁਦ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਵੀ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਜਹਾਜ਼ੀ ਕਾਰਗੋ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ ਕੇਵਲ ਘਾਟਾ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਹੀ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

4. ਨੇੜਲਾ ਕਾਰਨ

ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਆਖਰ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਕਿ ਗ਼ੈਰ-ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਨੇੜਲੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ।

ਗ਼ੈਰ-ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਤਾਂ ਹੀ ਹਰਜਾਨਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਘਾਟਾ ਬੀਮਾ ਕੀਤੇ ਸੰਕਟ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਰਾਹੀਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਅਵੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸਲ ਘਾਟੇ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਮੁੱਢਲੀ ਕਦਮ ਹੈ।

ਨੇੜਲਾ ਕਾਰਨ ਬੀਮੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਘਾਟਾ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਕਿਵੇਂ ਹੋਇਆ, ਉਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕੀਤੇ ਸੰਕਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਇਹ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਲੱਭਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਘਾਟਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਚਲਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਘਾਟਾ ਹੋਣ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਆਖਰੀ ਘਟਨਾ ਹੋਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਘਟਨਾ, ਜੋ ਕਿ ਘਾਟਾ ਹੋਣ ਲਈ ਨੇੜਲਾ ਜਾਂ ਫੋਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਜਦੋਂ ਘਾਟਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਕਸਰ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੁਰਘਟਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਨੇੜਲਾ ਜਾਂ ਅਸਲ ਕਾਰਨ ਪਤਾ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਅੱਗ ਕਰਕੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਪਾਈਪ ਫਟ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅੱਗ ਨੂੰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦਾ ਨੇੜਕਾ ਕਾਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

ਨੇੜਲਾ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਸਰਗਰਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਕਾਰਨ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਨਤੀਜਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਸੈੱਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤਾਕਤ ਦੇ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਤੇ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਸਰਗਰਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਨੇੜਲੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ, ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰੋ:

ਉਦਾਹਰਨ

ਸਥਿਤੀ 1

ਅਜੇ ਦੀ ਕਾਰ ਚੋਰੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨੀ ਗਈ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕਾਰ ਲੱਭੀ। ਜਾਂਚਕਰਤਾ ਨੇ ਪਤਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚੋਰ ਤੋਂ ਕਾਰ ਦਰਖਤ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਗਈ। ਅਜੇ ਨੇ ਕਾਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਕੋਲ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਅਜੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋਇਆ, ਜਦੋਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਦਾਅਵਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਾਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ 'ਚੋਰੀ' ਹੈ ਅਤੇ ਚੋਰੀ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵਲੋਂ ਇਸ ਕਾਰ ਲਈ ਲਈ ਗਈ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਅਲਹਿਦਾ (ਵੱਖ ਕੀਤਾ) ਖਤਰਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਕੰਪਨੀ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਦੇਣਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਥਿਤੀ 2

ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਪਿੰਟੇ, ਜਦੋਂ ਘੋੜਸਵਾਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਹੇਠਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਲੱਤ ਟੁੱਟ ਗਈ, ਉਹ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਚਿਰ ਗਿੱਲੀ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਪਿਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਗਿੱਲੀ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਪਿਆ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਇਸਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੁਖਾਰ ਹੋ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਨਮੂਨੀਆ ਬਣ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦਾ ਇਹ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਮੂਨੀਆ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਨ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੌਰਾਨ ਡਿੱਗਣਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਨੇੜਲਾ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ।

ਅੱਗ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੁਝ ਨੁਕਸਾਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨਾਲ ਬੀਮਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸਦਾ ਲਗਭਗ ਕਾਰਨ ਅੱਗ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹਨਾਂ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਮੁਤਾਬਕ ਧੰਦੇ ਵਲੋਂ ਅੱਗੇ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਤਹਿਤ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇੰਝ ਦੇ ਘਾਟੇ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਹੇ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ -

- ✓ ਅੱਗ ਬੁਝਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਪਾਣੀ ਕਰਕੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣਾ
- ✓ ਅੱਗ ਬੁਝਾਉ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਰਾਹੀਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣਾ
- ✓ ਬਲਦੀ ਹੋਈ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਭੇਜਣ ਕਰਕੇ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣਾ

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 3

ਘੋੜ ਸਵਾਰੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਬਾਅਦ ਭੱਜੀ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਲੇਟਾਉਣ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਪਿੰਟੇ ਨੂੰ ਨਮੂਨੀਆ ਹੋਣਾ ਨਮੂਨੀਏ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਪਿੰਟੇ ਦੀ ਮੌਤ। ਮੌਤ ਦਾ ਨੇੜਲਾ ਕਾਰਨ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ?

- II. ਨਮੂਨੀਆ
 - III. ਘੋੜਾ
 - IV. ਘੋੜ ਸਵਾਰੀ ਦੁਰਘਟਨਾ
 - V. ਖਰਾਬ ਕਿਸਮਤ
-

ਸਾਰ

- a) ਬੀਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰੀਕਿਰਿਆ ਦੇ ਚਾਰ ਭਾਗ ਹਨ (ਸੰਪੱਤੀ, ਜੋਖਿਮ, ਜੋਖਿਮ ਪੁਲਿੰਗ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ)।
- b) ਸੰਪੱਤੀ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕੁਝ ਫਾਇਦਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕ ਲਈ ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਆਰਥਿਕ ਮੁੱਲ ਹੈ।
- c) ਗੁਆਚਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।
- d) ਸ਼ਰਤ ਜਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਘਾਟੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਜਾਂ ਤੀਬਰਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਸੰਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- e) ਗਣਿਤ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਸੰਭਵ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਜੋਖਿਮ ਪੁਲਿੰਗ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
- f) ਜਾਇਜ਼ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ, ਵਿਚਾਰ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈਸੀਅਤ, ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਮੱਰਥਾ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਹਨ।
- g) ਹਰਜਾਨਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਹੋਈ ਘਟਨਾ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਉਸ ਦੇ ਘਾਟੇ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- h) ਪਰ-ਸਥਾਪਨ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਹੱਕ ਅਤੇ ਉਪਰਾਲੇ, ਬੀਮੇ ਕੀਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਤ ਤੋਂ ਬੀਮਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
- i) ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਜੇ ਇੱਕੋ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਕੋਲ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਇਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਭ ਬੀਮਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਕੁੱਲ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- j) ਸਭ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਪਰਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ।
- k) 'ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤਾਂ' ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਹਰ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਭਾਗ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਬੀਮੇ ਲਈ ਮੁੱਢਲੀ ਲੋੜ ਹੈ।
- l) ਨੇੜਲਾ ਕਾਰਨ ਬੀਮੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਘਾਟਾ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਕਿਵੇਂ ਹੋਇਆ, ਉਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕੀਤੇ ਸੰਕਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦ

- a) ਸੰਪੱਤੀਆਂ
 - b) ਜੋਖਿਮ
 - c) ਖ਼ਤਰਾ
 - d) ਜੋਖਿਮ ਪੂਲ ਕਰਨੇ
 - e) ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ
 - f) ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰ
 - g) ਉੱਤੇ ਦਿੱਤਾ ਆਮ-ਸਹਿਮਤੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ
 - h) ਪਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ
 - i) ਵਿਆਚੁਤਾ ਤੱਥ
 - j) ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਸਾ
 - k) ਪਰ-ਸਥਾਪਨ
 - l) ਯੋਗਦਾਨ
 - m) ਨੇੜਲਾ ਕਾਰਨ
-

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਜਵਾਬ

ਜਵਾਬ 1

ਸਹੀਂ ਚੋਣ ॥ ਹੈ।

ਚੋਰੀ ਹੋਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈਸੀਅਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਉਲੰਘਣ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਬੀਮਾਯੋਗ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਜਵਾਬ 2

ਸਹੀਂ ਚੋਣ ॥ ਹੈ।

ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਠੀਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਤੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 3

ਸਹੀਂ ਚੋਣ ॥ ਹੈ।

ਘੋੜ ਸਵਾਰੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹਰਕਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਪਿੰਟੋ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਇਹ ਨੇੜਲਾ ਕਾਰਨ ਸੀ।

ਖੁਦ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲ

ਸਵਾਲ 1

ਨੈਤਿਕ ਖਤਰਾ ਭਾਵ:

- I. ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਬੇਇਮਾਨੀ ਜਾਂ ਚਰਿੱਤਰ ਨੁਕਸ
- II. ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਗੁਣ
- III. ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਜੋਖਿਮ
- IV. ਬੀਮਤ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਖਤਰਾ

ਸਵਾਲ 2

ਜੋਖਿਮ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ:

- I. ਅਣਜਾਣ ਦਾ ਡਰ
- II. ਘਾਟੇ ਦਾ ਇਤਫ਼ਾਕ
- III. ਪਬਲਿਕ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਗੜਬੜ
- IV. ਖ਼ਤਰਾ

ਸਵਾਲ 3

_____ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣਾ ਹੈ।

- I. ਪ੍ਰਲਿੰਗ
- II. ਬਹੁਵਿਧੀਕਰਨ
- III. ਜੁਆ ਖੇਡਣਾ
- IV. ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਜੋਖਿਮ

ਸਵਾਲ 4

_____ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

- I. ਘਰ
- II. ਸੂਰਜ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ
- III. ਪਲਾਂਟ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ
- IV. ਮੋਟਰ ਕਾਰ

ਸਵਾਲ 5

_____ ਜੋਖਿਮ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

- I. ਕਾਰ ਨੂੰ ਦਰਘਟਨਾ ਕਰਕੇ ਨੁਕਸਾਨ
- II. ਮੀਂਹ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪੈਣ ਕਰਕੇ ਕਾਰਗੋ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ
- III. ਘਸਾਈ ਕਰਕੇ ਕਾਰ ਦੇ ਟਾਇਰਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ
- IV. ਅੱਗ ਕਰਕੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ

ਸਵਾਲ 6

ਭੁਚਾਲ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ:

- I. ਤਬਾਹਕਾਰੀ ਜੋਖਿਮ
- II. ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਜੋਖਿਮ
- III. ਮਹੱਤਵਹੀਣ ਜੋਖਿਮ
- IV. ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਜੋਖਿਮ

ਸਵਾਲ 7

ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਢੁੱਕਵਾਂ ਤਰਕਪੂਰਨ ਬਦਲ ਚੁਣੋ।

ਬਿਆਨ: ਬੀਮਾ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਗੁਆਚਣ ਜਾਂ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਬਚਾਅ ਸਕਦਾ ਹੈ।

- I. ਸਹੀ
- II. ਗਲਤ
- III. ਅਧੂਰਾ ਸਹੀ
- IV. ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਹੀ

ਸਵਾਲ 8

_____ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਹੱਕ ਅਤੇ ਉਪਰਾਲੇ, ਬੀਮੇ ਕੀਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਤ ਤੋਂ ਬੀਮਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

- I. ਯੋਗਦਾਨ
- II. ਪਰ-ਸਥਾਪਨ
- III. ਕਾਨੂੰਨੀ ਖਤਰਾ
- IV. ਜੋਖਿਮ ਪੂਲ ਕਰਨੇ

ਸਵਾਲ 9

ਤੱਥ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ _____ ਪੁੱਛਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- I. ਬੀਮਤ ਦੀ ਉਮਰ
- II. ਅੱਗ ਬਝਾਉ ਜੰਤਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ

III. ਦਿਲ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ

IV. ਹੋਰ ਬੀਮਾ ਵੇਰਵੇ

ਸਵਾਲ 10

_____ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਗਲਤ ਬਿਆਨ ਹੈ।

I. ਗਲਤ ਤੱਥ ਦੇਣੇ

II. ਯੋਗਦਾਨ

III. ਪੇਸ਼ਕਸ਼

IV. ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਤਾ

ਸਵੈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ

ਜਵਾਬ 1

ਸਹੀਂ ਚੋਣ I ਹੈ।

ਨੈਤਿਕ ਖਤਰੇ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਬੇਇਮਾਨੀ ਜਾਂ ਚਰਿੱਤਰ ਨੁਕਸ।

ਜਵਾਬ 2

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

'ਜੋਖਿਮ' ਘਾਟੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 3

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਬਹੁਵਿਧੀਕਰਨ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 4

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਸੂਰਜੀ-ਰੋਸ਼ਨੀ ਨੂੰ ਸੰਪੱਤੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੀ ਉਪਲੱਬਧਤਾ ਅਤੇ ਮਲਕੀਅਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਫੇਲ੍ਹ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 5

ਸਹੀਂ ਚੇਣ ॥ ਹੈ।

ਘਸਾਈ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਜੋਖਿਮ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 6

ਸਹੀਂ ਚੇਣ । ਹੈ।

ਭੁਚਾਲ ਤਬਾਹਕਾਰੀ ਜੋਖਿਮ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 7

ਸਹੀਂ ਚੇਣ । ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਗੁਆਚਣ ਜਾਂ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਬਚਾਅ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 8

ਸਹੀਂ ਚੇਣ ॥ ਹੈ।

ਪਰ-ਸਥਾਪਨ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਹੱਕ ਅਤੇ ਉਪਰਾਲੇ, ਬੀਮੇ ਕੀਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਤ ਤੋਂ ਬੀਮਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਜਵਾਬ 9

ਸਹੀਂ ਚੇਣ ॥ ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਖਰੀਦਣ ਦੌਰਾਨ ਅੱਗ ਬਝਾਊ ਜੰਤਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪੁੱਛਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ।

ਜਵਾਬ 10

ਸਹੀਂ ਚੇਣ । ਹੈ।

ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਦਰਸਾਉਣਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਗਲਤ ਬਿਆਨ ਹੈ।

ਪਾਠ 23

ਦਸਤਾਵੇਜ਼

ਪਾਠ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਬੀਮਾ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਫਾਰਮਾਂ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਕਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਵ ਬਾਰੇ ਸਮਝਾਂਗੇ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਹਰੇਕ ਫਾਰਮ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਕਿਸਮ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਭਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਸਿੱਖਣ ਨਤੀਜੇ

- A. ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ
- B. ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ (ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ)
- C. ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਰਸੀਦ
- D. ਕਵਰ ਨੋਟਿਸ / ਬੀਮੇ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ / ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼
- E. ਵਾਰੰਟੀਆਂ
- F. ਤਸਦੀਕ (ਇੰਡੋਰਸਮੈਂਟ)
- G. ਪਾਲਸੀਆਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ
- H. ਨਵਿਆਉਣ ਸੂਚਨਾ

ਇਹ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਯੋਗ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹੋ:

- j) ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ।
- k) ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਰਸੀਦ ਸਮਝਣਾ।
- l) ਕਵਰ ਨੋਟਿਸ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ।
- m) ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ।
- n) ਪਾਲਸੀ ਵਾਰੰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਤਸਦੀਕ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ।

A. ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ

ਬੀਮਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬੀਮਤ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹਨ, ਬੀਮਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਗੀਤ ਅਨੁਸਾਰ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬੀਮਾ ਏਜੰਟ, ਗਾਹਕ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨੇੜਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਨੂੰ ਗਾਹਕ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੱਗੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਸਭ ਫਿਕਰਾਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਮੱਦਦ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਗਾਹਕ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਬੀਮਾ ਲੋੜਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕੇਵਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਗਾਹਕ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜੋਖਿਮ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਣ ਲਈ ਮੱਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਮਕਸਦ ਹੈ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਤੇ ਸਬੰਧਤਾ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

3. ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ

ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਹਨ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਬੀਮਤ ਸੂਚਨਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

- ✓ ਉਹ ਕੌਣ ਹੈ,
- ✓ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਬੀਮੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ,
- ✓ ਵੇਰਵਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ
- ✓ ਕਿੰਨੇ ਸਮੇਂ ਲਈ

ਵੇਰਵੇ ਦਾ ਭਾਵ ਬੀਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਮਾਲੀ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਭ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਹੈ।

c) ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਜੋਖਿਮ ਮੁਲਾਂਕਣ

- ii. ਬੀਮੇ ਲਈ "ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ" ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਭਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਭ ਮੁੱਖ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੱਦਦ ਹੋ ਸਕੇ:

- ✓ ਕੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਅਤੇ
- ✓ ਜੋਖਿਮ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਦੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ, ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ

ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਬੀਮੇ ਲਈ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬੀਮੇ ਲਈ ਅਤਿ ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਦੇਣ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਪਾਲਸੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਉੱਤੇ ਪੁੱਜਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। (ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਵੇਰਵੇ ਨਾਲ ਪਾਠ 2 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।)

ਉਦਾਹਰਨ

ਜੇ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਲਾਰਮ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਜਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ੋਅਰੂਮ ਵਿੱਚ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਅਲਾਰਮ ਸਿਸਟਮ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਉਸ ਵਲੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਪੂਰੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੇ ਚਾਲੂ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ। ਅਲਾਰਮ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬੀਮਾਕਰਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਮੁਤਾਬਕ ਜੋਖਿਮ ਦੀ ਕੀਮਤ ਤਹਿ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਲਈ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਥ ਹੈ।

ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਨੂੰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਨਾਂ, ਲੋਗੋ, ਸਿਰਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਰਗ/ ਬੀਮੇ ਦੀ ਕਿਸਮ/ ਉਤਪਾਦ, ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਨਾਲ ਛਾਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਛਪੀ ਸੂਚਨਾ ਜੋੜੀ ਜਾਵੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਮਿਆਰੀ ਰੂਪ ਜਾਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਰੀਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਇੰਝ ਦੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਹਨ:

'ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਥਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾ ਦੇਣਾ, ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ, ਧੋਖਾ ਜਾਂ ਨਾ-ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ',

'ਕੰਪਨੀ ਜੋਖਿਮ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ।'

ਖਾਸ

ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਥ: ਇਹ ਜੋਖਿਮ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਦੇ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਅਤੇ ਢੁੱਕਵੀਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਬੀਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਤੱਥ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਮੁਤਾਬਕ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ:

- i. ਬੀਮੇ ਲਈ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਨਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨਾ,
- ii. ਵਸੂਲੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਰਕਮ ਤਹਿ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ
- iii. ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਹਾਲਤਾਂ ਬਾਰੇ ਖਾਸ ਵਿਧਾਨ ਜੋੜਨ ਲਈ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਘਾਟੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਐਲਾਨ : ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਕਸਰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਦੇ ਅੰਤ ਉੱਤੇ ਐਲਾਨ ਜੋੜਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਰਾਹੀਂ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਬੀਮਤ ਨੇ ਫਾਰਮ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਲਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਦਰਸਾਉਣ ਕਰਕੇ ਅਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਕੋਈ ਵੀ ਹਾਲਤ ਪੈਦਾ ਨਾ ਹੋਣ। ਇਸ ਬੀਮਤ ਦੇ ਵਜੋਂ ਅਤਿ ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਇੱਝ ਦੇ ਐਲਾਨਾਂ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ:

'ਮੈਂ/ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਂਦਾ/ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹੀ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵਾਸਤੇ ਢੁੱਕਵੀਂ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਨਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।'

'ਮੈਂ/ਅਸੀਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਅਤੇ ਐਲਾਨ ਮੇਰੇ/ਸਾਡੇ ਅਤੇ (ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਂ) ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰ ਦਾ ਅਧਾਰ ਬਣੇਗਾ।'

d) ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ

ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਕਿਸਮ ਸਬੰਧਿਤ ਬੀਮੇ ਦੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

- i. **ਅੱਗ ਬੀਮਾ** ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਅਕਸਰ ਅਨੁਸਾਰੀ ਸਧਾਰਨ / ਮਿਆਰੀ ਜੋਖਿਮ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਘਰ, ਦੁਕਾਨਾਂ ਆਦਿ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਵੱਡੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਜੋਖਿਮਾਂ ਲਈ, ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੋਖਿਮ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਕੁਝ ਖਾਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਖਾਸ ਸਵਾਲਨਾਮਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅੱਗ ਬੀਮਾ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ:

- ✓ ਬਾਹਰੀ ਕੰਧਾਂ ਅਤੇ ਛੱਤਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ, ਮੰਜ਼ਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
- ✓ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਹਰ ਭਾਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ
- ✓ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ
- ✓ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ
- ✓ ਬੀਮੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਰਕਮ
- ✓ ਬੀਮੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆਦਿ।

ii. **ਮੋਟਰ ਬੀਮੇ ਲਈ**, ਵਹੀਕਲ, ਇਸ ਦੇ ਕੰਮ, ਨਿਰਮਾਣ ਸਾਲ ਅਤੇ ਲਦਾਈ ਸਮੱਰਥਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਲਕ ਵਲੋਂ ਕਿਵੇਂ ਸੰਭਾਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੰਧਿਤ ਬੀਮਾ ਅਤੀਤ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

iii. **ਨਿੱਜੀ ਪਾਸੇ**, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿਹਤ, ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਤੇ ਯਾਤਰਾ ਬੀਮਾ ਆਦਿ, ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਦੀ ਸਿਹਤ, ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਤੇ ਆਦਤਾਂ, ਪਹਿਲਾਂ-ਮੌਜੂਦਾ ਸਿਹਤ ਹਾਲਤ, ਡਾਕਟਰੀ ਅਤੀਤ, ਜੱਦੀ ਲੱਛਣ, ਪੁਰਾਣੇ ਬੀਮਾ ਤਜਰਬੇ ਆਦਿ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

iv. **ਹੋਰ ਫੁਟਕਲ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ**, ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਐਲਾਨ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫ਼ਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ।

e) ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੇ ਤੱਥ

x. ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਕਰਤਾ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ

ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਕਰਤਾ ਖੁਦ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਲਈ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸ ਇਕਰਾਰ ਕਰਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਫਾਇਦੇ ਕੇਵਲ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ। ਇਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣ ਤਹਿ ਕਰਨੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਬੀਮਾ ਕੀਤੇ ਜੋਖਿਮ ਵਿੱਚ ਹਿੱਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਤ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਘਰ ਦਾ ਕਰਜ਼, ਬੈਂਕ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਿਸ) ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

xi. ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਕਰਤਾ ਦਾ ਸਿਰਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਪਰਕ ਵੇਰਵਾ

ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਦਾ ਸਿਰਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਪਰਕ ਵੇਰਵਾ ਲੈਣ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

xii. ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਕਰਤਾ ਦਾ ਕਿੱਤਾ, ਅਹੁਦਾ ਜਾਂ ਵਪਾਰ

ਕੁਝ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮਾ, ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਦੇ ਕਿੱਤੇ, ਅਹੁਦਾ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜੋਖਿਮ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਮੱਖ ਅਸਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਫਾਸਟ-ਫੂਡ ਰੈਸਟਰਾਂ ਦੇ ਡਿਲਿਵਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਅਕਸਰ ਤੇਜ਼ ਗਤੀ ਨਾਲ ਮੋਟਰ ਬਾਈਕ ਉੱਤੇ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਉਸੇ ਰੈਸਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹੈ।

xiii. ਬੀਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਅਤੇ ਪਛਾਣ

ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੱਸਣ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਇਹ:

- iii. ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕਾਰ ਹੈ [ਇਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਜਿਵੇਂ ਇੰਜਣ ਨੰਬਰ, ਚੈਸੀ ਨੰਬਰ, ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਨਾਲ] ਜਾਂ
 - iv. ਰਿਹਾਇਸ਼ ਘਰ ਹੈ [ਪੂਰੇ ਸਿਰਨਾਵੇਂ ਅਤੇ ਪਛਾਣ ਨੰਬਰ ਨਾਲ] ਜਾਂ
 - v. ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਯਾਤਰਾ ਹੈ [ਕਿਸ ਰਾਹੀਂ, ਕਦੋਂ, ਕਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਿਸ ਮਕਸਦ ਨਾਲ] ਜਾਂ
 - vi. ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਿਹਤ [ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਂ, ਸਿਰਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪਛਾਣ] ਆਦਿ, ਜੋ ਕਿ ਕੇਸ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ।
-

xiv. ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਭ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਜਾਇਦਾਦ ਬੀਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਬੀਮੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਦਾ ਧਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੁੱਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਲਈ, ਇਹ ਹਸਪਤਾਲ ਇਲਾਜ ਦਾ ਖਰਚਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਦੁਰਘਟਣਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜੀਵਨ ਸਮਾਪਤ ਹੋਣ, ਅਪੰਗ ਹੋਣ ਜਾਂ ਅੱਖ ਦੀ ਨਿਗ੍ਹਾ ਖਤਮ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਉੱਕੀ-ਪੁੱਕੀ ਰਕਮ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

xv. ਪੁਰਾਣਾ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਬੀਮਾ

ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਬੀਮੇ ਬਾਰੇ ਵੇਰਵੇ ਸਮੇਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਬੀਮੇ ਦੇ ਅਤੀਤ ਬਾਰੇ ਸਮਝਣ ਲਈ ਹੈ। ਕੁਝ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਗੁਪਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੀਮਤ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਬੀਮਾਕਰਤੇ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਖਾਸ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਗਾਈਆਂ ਸੀ, ਨਵਿਆਉਣ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਧਾਇਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਵਿਆਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਪਾਲਸੀ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦਾ ਬੀਮੇ ਬਾਰੇ ਵੇਰਵੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ, ਦੀ ਵੀ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ, ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਤ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੀਮਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਲਈਆਂ ਹੋਣ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਘਾਟਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਮੂਲ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਹਰਜਾਨਾ ਪੂਰਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਜੇਕਿਮ ਲਈ ਕਈ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਤੋਂ ਫਾਇਦਾ/ਲਾਭ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਰਕਮ (ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ) ਨੂੰ ਉਸੇ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਰ ਪੀਏ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਤ ਰਕਮ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਸੀਮਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਭਿਆਸ

ਪਿਛਲੇ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਬੀਮੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖੋ ਅਤੇ ਜੋੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ ਕਿ ਹਰਜਾਨੇ, ਯੋਗਦਾਨ, ਅਤਿ ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮੋਟਰ ਅਤੇ ਅੱਗ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਨੂੰ ਅੰਤਿਕਾ ਏ ਅਤੇ ਬੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦੁਕਵੇਂਪਣ ਨੂੰ ਸਮਝੋ।

xvi. ਘਾਟਾ ਅਨੁਭਵ

ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਪਏ ਸਭ ਘਾਟੇ ਬਾਰੇ ਪੂਰੇ ਵੇਰਵੇ ਨੂੰ ਐਲਾਨਣ ਲਈ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਬੀਮਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ। ਇਹ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬੀਮੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦੱਸੇਗਾ ਕਿ ਬੀਮਤ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜੇਕਿਮ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਇੰਝ ਦੇ ਜਵਾਬਾਂ ਤੋਂ

ਜੇਖਿਮ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇਖਿਮ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵੇਰਵਾ ਇੱਕਠਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

xvii. ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਐਲਾਨ

ਜਿਵੇਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਦਾ ਮਕਸਦ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਭ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਐਲਾਨ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬ ਸੱਚ ਅਤੇ ਸਹੀ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਸਹਿਮਤ ਹੈ ਕਿ ਫਾਰਮ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਅਧਾਰ ਬਣੇਗਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਗਲਤ ਜਵਾਬ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਦੇਵੇਗਾ। ਹੋਰ ਭਾਗ ਸਭ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਦਸਤਖਤ, ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਏਜੰਟਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

xviii. ਜਿੱਥੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜੁਬਾਨੀ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇੱਕਠੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰਾਲ ਬਾਅਦ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਤੋਂ ਕਰਵਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਕਵਰ-ਨੋਟ ਜਾਂ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਜਿੱਥੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ (ਕਵਰ) ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਥ ਉੱਤੇ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਨੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਗੁੰਮਰਾਹਕਰਨ ਜਾਂ ਝੂਠੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ, ਭਾਵੇਂ ਜੁਬਾਨੀ ਹੀ ਹੋਣ, ਜੋ ਕਿ ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਅਗਲੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੌਰਾਨ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

4. ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ

ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲ ਹੈ, ਬੀਮਤ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵੱਲ।

ਏਜੰਟ ਜਾਂ ਦਲਾਲ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਬੀਮਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਚੋਲੇ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਜੇਖਿਮ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਆਈਆਰਡੀਏਆ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਵੱਲ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ।

ਖਾਸ

ਸੰਭਾਵਿਤ ਵੱਲ ਵਿਚੋਲੇ ਦੇ ਫ਼ਰਜ਼

ਆਈਆਰਡੀਏਆ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ "ਇੱਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦਾ ਏਜੰਟ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਚੇਲੇ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਵਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਭ ਮਹੱਤਵਪੂਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣੀ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਕਿ ਸੰਭਾਵਿਤ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਕਵਰ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਸਕੇ

ਜਿੱਥੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਏਜੰਟ ਜਾਂ ਬੀਮਾ ਵਿਚੇਲੀਏ ਦੀ ਸਲਾਹ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ ਤਾਂ ਇੰਝ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਲਾਹ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਜਿੱਥੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਿਤ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਿਤ ਵਲੋਂ ਨਹੀਂ ਭਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸੰਭਾਵਿਤ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਾਰਮ ਦੀ ਸਮਗੱਰੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਰਾਰ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ।"

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 1

ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਕੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ?

- I. ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਤ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਯੋਗਦਾਨ ਵੀ ਪਾਵੇਗਾ।
- II. ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਬੀਮਤ, ਜੋ ਕਿ ਪੂਲ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ, ਪੂਲ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਮੁਤਾਬਕ।
- III. ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਬੀਮਤ, ਇੱਕੋ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲੈਣ ਵਾਲੇ, ਇੱਕਠੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵਾਸਤੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।
- IV. ਇਹ ਯਕੀਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਲਈ ਸਾਲ ਭਰ ਵਿੱਚ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਬਰਾਬਰ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

B. ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ (ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ)

ਅਸੀਂ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

- ✓ ਬੀਮਤ ਦਾ ਵੇਰਵਾ
- ✓ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਬਾਰੇ ਵੇਰਵਾ
- ✓ ਲੋੜੀਂਦੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਕਿਸਮ

- ✓ ਭੌਤਿਕ ਲੱਛਣਾਂ, ਚੰਗੇ ਤੇ ਮਾੜੇ ਦੇਵੇਂ, ਦਾ ਵੇਰਵਾ - ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਕਿਸਮ ਤੇ ਕੁਆਲਟੀ, ਉਮਰ, ਅੱਗ ਬਝਾਉ ਜੰਤਰਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਕਿਸਮ ਆਦਿ।
- ✓ ਬੀਮੇ ਅਤੇ ਘਾਟੇ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਇਤਿਹਾਸ

ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਜੋਖਿਮ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਮੁੱਲ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਅਤੇ ਜੋਖਿਮ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚਲੀ ਉਪਲੱਬਧ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਵਾਧੂ ਸਵਾਲਨਾਮੇ ਤੇ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਤਦ ਜੋਖਿਮ ਗੁਣਾਂਕ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਦਰ ਅਤੇ ਕਈ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਕੱਢਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਤਦ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਉੱਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਸਭ ਫੈਸਲੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ: ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ 15 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਏਜੰਟ ਤੋਂ ਇਹ ਸਮਾਂ-ਹੱਦ ਬਾਰੇ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ, ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਗਾਹਕ ਸੇਵਾ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸੰਭਾਵਿਤ/ਬੀਮਤ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਪੜਤਾਲਣ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 2

ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ _____ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

V. 7 ਦਿਨ

VI. 15 ਦਿਨ

VII. 30 ਦਿਨ

VIII. 45 ਦਿਨ

C. ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਰਸੀਦ

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬੀਮੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਦੇ ਬੀਮੇ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਭੁਗਤਾਨ ਹੈ, ਬੀਮੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ।

3. ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਪੇਸ਼ਗੀ ਵਜੋਂ (ਬੀਮਾ ਐਕਟ, 1938 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 64 VB)

ਬੀਮਾ ਐਕਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਗੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਿਯਮ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਠੀਕ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਪੂਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਿਸ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਗ਼ੈਰ-ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਉਦਯੋਗ ਦਾ ਖਾਸ ਫੀਚਰ ਹੈ।

ਖਾਸ

- f) ਬੀਮਾ ਐਕਟ-1938 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 64 VB ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੇਕਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪੇਸ਼ਗੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਮਿਲ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਹੋਣ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂ ਤਹਿ ਕੀਤੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ਗੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- g) ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਬੀਮਾ ਏਜੰਟ ਬੀਮੇ ਦੀ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਵਸੂਲ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਦਲਾਲੀ ਕੱਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਡਾਕ ਛੁੱਟੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ।
- h) ਇਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਿਸ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਹੀ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਨਕਦ ਜਾਂ ਚੈੱਕ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੋਵੇ।
- i) ਜਦੋਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਡਾਕ ਜਾਂ ਮਨੀ ਆਰਡਰ ਜਾਂ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਚੈੱਕ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੇਕਿਸ ਨੂੰ ਮਨੀ ਆਰਡਰ ਬੁੱਕ ਕਰਨ ਜਾਂ ਚੈੱਕ ਨੂੰ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜਣ ਤੋਂ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- j) ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਪਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਰੱਦ ਹੋਣ, ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਕਰਾਂਸ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਆਰਡਰ ਚੈੱਕ ਜਾਂ ਡਾਕਟ /ਮਨੀ ਆਰਡਰ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮਤ ਤੋਂ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਢੁੱਕਵੀਂ ਰਸੀਦ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰਝ ਦੀ ਧਨ ਵਾਪਸੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਏਜੰਟ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਵਿੱਚ ਛੇਟਾਂ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਨਿਯਮ 58 ਅਤੇ 59 ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

4. ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਢੰਗ

ਖਾਸ

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਪਾਲਸੀਹੋਲਡਰ ਵਲੋਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇੱਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ:

- j) ਨਕਦ
- k) ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਬੈਂਕ ਢੰਗ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੈੱਕ, ਡਿਮਾਂਡ ਡਰਾਫਟ, ਪੇਅ ਆਰਡਰ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਚੀਬੱਧ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਕਢਵਾਏ ਬੈਂਕਰ ਦੇ ਚੈੱਕ;
- l) ਡਾਕ ਮਨੀ ਆਰਡਰ;
- m) ਕਰੈਡਿਟ ਜਾਂ ਡੇਬਿਟ ਕਾਰਡ;
- n) ਬੈਂਕ ਗਾਰੰਟੀ ਜਾਂ ਨਕਦ ਜ਼ਮ੍ਹਾਂ;
- o) ਇੰਟਰਨੈੱਟ;
- p) ਈ-ਟਰਾਂਸਫਰ
- q) ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਜਾਂ ਪਾਲਸੀਹੋਲਡਰ ਜਾਂ ਜੀਵਨ ਬੀਮਤ ਦੀਆਂ ਬੈਂਕ ਟਰਾਂਸਫਰ ਰਾਹੀਂ ਸਥਾਈ ਹਦਾਇਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਧੇ ਜ਼ਮ੍ਹਾਂ;
- r) ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਵਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਢੰਗ ਜਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਰਾਹੀਂ;

ਆਈਆਰਡੀਏਆ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ/ ਪਾਲਸੀਹੋਲਡਰ ਨੈੱਟ ਬੈਕਿੰਗ ਜਾਂ ਕਰੈਡਿਟ / ਡੇਬਿਟ ਕਾਰਡ ਰਾਹੀਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੇਵਲ ਇੰਝ ਦੇ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ / ਪਾਲਸੀਹੋਲਡਰ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਜਾਰੀ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਜਾਂ ਕਰੈਡਿਟ / ਡੇਬਿਟ ਕਾਰਡ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 3

ਜੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਭੁਗਤਾਨ ਚੈੱਕ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਕਥਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਹੀ ਹੋਵੇਗਾ?

- V. ਜੇਖਿਮ ਨੂੰ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਪੇਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
- VI. ਜੇਖਿਮ ਨੂੰ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਜ਼ਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
- VII. ਜੇਖਿਮ ਨੂੰ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
- VIII. ਜੇਖਿਮ ਨੂੰ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

D. ਕਵਰ ਨੋਟਿਸ / ਬੀਮੇ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ / ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼

ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਲਈ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਾਲਸੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਬੀਮੇ ਲਈ ਸਮਝੌਤਾ ਗੱਲਬਾਤ ਜਾਰੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਆਰਜ਼ੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੀ

ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਇਮਾਰਤ/ਥਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਦਰ ਪਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਵਰ ਨੇਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ (ਕਵਰ) ਬਾਰੇ ਵੇਰਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਕਵਰ ਨੇਟ ਦੀ ਬਜਾਏ ਆਰਜ਼ੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਵਰ ਨੇਟ ਉੱਤੇ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਵਰ ਨੇਟ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਸਬੰਧਿਤ ਬੀਮੇ ਦੇ ਵਰਗ ਲਈ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਆਮ ਨਿਯਮ ਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਜੇ ਜੋਖਿਮ ਕਿਸੇ ਵਾਰੰਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਤਾਂ ਕਵਰ ਨੇਟ ਦਰਸਾਏ ਗਾ ਕਿ ਬੀਮਾ ਇੰਡ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵਾਰੰਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਕਵਰ ਨੇਟ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਨਿਯਮ ਵੀ ਬਣਾਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਹਿਮਤ ਬੈਂਕ ਨਿਯਮ, ਐਲਾਨ ਨਿਯਮ ਆਦਿ।

ਕਵਰ ਨੇਟ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ:

- a) ਬੀਮਤ ਦਾ ਨਾਂ ਅਤੇ ਸਿਰਨਾਵਾਂ
- b) ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ
- c) ਬੀਮੇ ਦਾ ਅੰਤਰਾਲ
- d) ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜੋਖਿਮ
- e) ਦਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ: ਜੇ ਦਰ ਪਤਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਆਰਜ਼ੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ
- f) **ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਜੋਖਿਮ ਦਾ ਵੇਰਵਾ:** ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਅੱਗ ਕਵਰ ਨੇਟ ਵਿੱਚ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਇਸ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਦਰਸਾਇਆ ਹੋਵੇਗਾ।
- g) ਕਵਰ ਨੇਟ ਦਾ ਲੜੀ ਨੰਬਰ
- h) ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ
- i) **ਕਵਰ ਨੇਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦੇ ਹਫ਼ਤੇ (15 ਦਿਨਾਂ) ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਦੇ ਕਦੇ 60 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।**

ਕਵਰ ਨੇਟਿਸ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਹਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਮੋਟਰ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

1. ਜਹਾਜ਼ੀ ਕਵਰ ਨੇਟਿਸ

ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਹੋਰ ਵੇਰਵੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਟਰੀਮਰ ਦਾ ਨਾਂ, ਪੈਕੇਜ ਦਾ ਨੰਬਰ ਜਾਂ ਠੀਕ ਮੁੱਲ ਆਦਿ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਐਕਸਪੋਰਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਕਵਰ ਨੇਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਰਗੋ ਦੀ ਕੁਝ ਮਾਤਰਾ ਭੇਜਣ ਲਈ ਐਕਸਪੋਰਟ ਵਲੋਂ ਬੰਦਰਗਾਹ ਉੱਤੇ ਭੇਜੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਢੁੱਕਵੀਂ ਭੇਜਣ ਥਾਂ ਪੱਕੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਮੱਸਿਆ ਆਵੇ, ਕਾਰਗੋ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਜਹਾਜ਼ ਉੱਤੇ ਭੇਜਿਆ ਨਾ ਜਾ ਸਕਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਸਕਰਕੇ ਖਾਸ ਜਹਾਜ਼ ਉੱਤੇ ਭੇਜੀ ਜਾਣ

ਵਾਲੀ ਮਾਤਰਾ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਕਵਰ ਨੋਟ ਚਾਹੀਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਤ ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਪੂਰਾ ਵੇਰਵਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਹਾਜ਼ੀ ਕਵਰ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਲਾਈਨਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ:

- i. ਜਹਾਜ਼ੀ ਕਵਰ ਨੋਟ ਨੰਬਰ
- ii. ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ
- iii. ਬੀਮਤ ਦਾ ਨਾਂ
- iv. ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਯੋਗ ਹੈ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਈ ਤੁਸੀਂ ਇੱਥੇ ਦੱਸੇ ਮੁਤਾਬਕ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਪਾਲਸੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰੁਪਏ _____

- a) **ਸ਼ਰਤ:** ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਕਾਰਗੋ ਕਲਾਜ਼ A, B ਜਾਂ C, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੰਗੀ SRCC ਜੋਖਿਮ ਵਿੱਚ ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਕਲਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ, ਪਰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ 7 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ।
- b) **ਸ਼ਰਤ:** ਭੇਜਣ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜਣ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਭੇਜਣ ਦੀ ਰਸੀਦ ਮਿਲਣ ਉੱਤੇ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ / ਜਾਂ ਸਟੀਮਰ ਉੱਤੇ ਭੇਜੇ ਲਈ ਲੱਦੇ ਗਏ ਸਾਮਾਨ ਲਈ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਘਾਟਾ ਹੋਣ ਦੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਇੱਥੇ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਾਮਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮੁੱਲ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਖਰਚਿਆਂ ਤੇ ਜਿਸ ਲਈ ਬੀਮਤ ਦੇਣਦਾਰ ਹੈ, ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ।

ਘਰੇਲੂ ਭੇਜਣ ਦੇ ਸਬੰਧੀ, ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸਭ ਲੋੜੀਂਦਾ ਢੁੱਕਵਾਂ ਡਾਟਾ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਕਵਰ ਨੋਟ ਦੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਫੇਰ ਵੀ ਕੁਝ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਵਰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪਾਲਸੀ ਨਾਲ ਬਦਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਕਾਰਗੋ, ਭੇਜਣ ਆਦਿ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੇਰਵੇ ਸਮੇਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

2. ਮੋਟਰ ਕਵਰ ਨੋਟਿਸ

ਇਹ ਸਬੰਧਿਤ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਤਹਿ ਕੀਤੇ ਫਾਰਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੋਟਰ ਕਵਰ ਨੋਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਵਾਂਗ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

"ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਬੀਮਤ, ਹਵਾਲਾ ਹੇਠਾਂ ਹੈ, ਨੇ ਇੱਥੇ ਮੇਟਰ ਵਹੀਕਲ(ਵਹੀਕਲਾਂ) ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਵਜੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜੋਖਿਮ ਇੱਥੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਪਾਲਸੀ ਆਮ ਫਾਰਮ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ ਹੈ (ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ), ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ (ਕਵਰ) ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਕੇ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇੰਡ ਦੇ ਬੀਮੇ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਜੋਖਿਮ ਉੱਤੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਮੇਟਰ ਕਵਰ ਨੇਟ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਤੱਥ ਹੁੰਦੇ ਹਨ:

- ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਹੀਕਲ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨਿਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਨੰਬਰ ਜਾਂ ਵੇਰਵਾ/ ਘਣ ਸਮੱਰਥਾ / ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸਮੱਰਥਾ / ਮੋਕ / ਨਿਰਮਣ ਦਾ ਸਾਲ, ਇੰਜਣ ਨੰਬਰ, ਚੈਸੀ ਨੰਬਰ
- ਬੀਮਤ ਦਾ ਨਾਂ ਅਤੇ ਸਿਰਨਾਵਾਂ
- ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਕਸਦ ਲਈ ਬੀਮੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾਂ। ਸਮਾਂ....., ਮਿਤੀ.....
- ਬੀਮੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਦੀ ਮਿਤੀ
- ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵਰਗ
- ਵਰਤਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦੀਆਂ
- ਵਾਧੂ ਜੋਖਿਮ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ

ਮੇਟਰ ਕਵਰ ਨੇਟ ਇੱਕ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੇਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1988 ਦੇ ਪਾਠ X ਅਤੇ XI ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਖਾਸ

ਕਵਰ ਨੇਟ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੋਰ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਵਰ ਨੇਟ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਨੋਟ: ਕਵਰ ਨੇਟ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਮੁਤਾਬਕ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਕਵਰ ਨੇਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਨਿਰ-ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੱਜਕੱਲ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਕਰਕੇ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤੁਰੰਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

3. ਬੀਮੇ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ - ਮੇਟਰ ਬੀਮਾ

ਬੀਮੇ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਬੀਮੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਸਬੂਤ ਚਾਹੀਦਾ ਹੋਵੇ। ਮੋਟਰ ਬੀਮੇ ਦੇ ਲਈ, ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਬੀਮੇ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਬੀਮੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕਾਰ ਲਈ ਨਮੂਨੇ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਹੇਠਾਂ ਮੁੱਖ ਲੱਛਣ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1988

ਬੀਮੇ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ

ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੰ.

ਪਾਲਸੀ ਨੰ.

1. ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨਿਸ਼ਾਨ ਤੇ ਨੰਬਰ, ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ, ਇੰਜਣ ਨੰ. / ਚੈਸੀ ਨੰਬਰ / ਮੋਕ / ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਸਾਲ
2. ਬਾਡੀ ਦੀ ਕਿਸਮ / ਸੀ.ਸੀ / ਬੈਠਣ ਸਮਰੱਥਾ / ਕੁੱਲ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ / ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਨਾਂ,
3. ਭੂਗੋਲਿਕ ਖੇਤਰ - ਭਾਰਤ`
4. ਬੀਮਤ ਐਲਾਨਿਆ ਮੁੱਲ (IDV)
5. ਬੀਮਤ ਦਾ ਨਾਂ ਅਤੇ ਸਿਰਨਾਵਾਂ, ਕੰਮ ਜਾਂ ਕਿੱਤਾ।
6. ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਕਸਦ ਲਈ ਬੀਮੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ..... '0' ਵਜੇ ਤੋਂ
7. ਬੀਮੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਦੀ ਮਿਤੀ: ਦੀ ਅੱਧੀ ਰਾਤ
8. ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵਰਗ।

ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ:

(a) ਬੀਮਤ:

(b) ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ

ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਚਾਲੂ ਡਰਾਇਵਿੰਗ ਲਾਈਸੈਂਸ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇੰਝ ਦੇ ਲਾਈਸੈਂਸ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਜਾਂ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਰਤ ਹੈ ਕਿ ਲਰਨਰ ਲਾਈਸੈਂਸ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਵਹੀਕਲ ਚਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰਝ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੈਂਟਰ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਰੂਲਜ਼ 1989 ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਵਰਤਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦੀਆਂ

ਪਾਲਸੀ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ:

- (a) ਕਿਰਾਏ ਉੱਤੇ ਜਾਂ ਸੇਵਾਫਲ;
- (b) ਸਾਮਾਨ ਫੇਣ ਲਈ (ਨਿੱਜੀ ਸਾਮਾਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ)
- (c) ਰੇਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ,
- (d) ਰੇਸ ਕਰਨ ਲਈ,
- (e) ਸਪੀਡ ਟੈਸਟ ਕਰਨ ਲਈ
- (f) ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜਾਂਚ ਲਈ
- (g) ਮੋਟਰ ਵਪਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਕਸਦ ਲਈ।

ਮੈਂ/ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਤਸਦੀਕ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪਾਲਸੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਸਬੰਧ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਬੀਮੇ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ, ਨੂੰ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲਸ ਐਕਟ, 1988 ਦੇ ਪਾਠ X ਅਤੇ XI ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ

(ਪਰਮਾਣਿਤ ਬੀਮਾਕਰਤਾ)

ਬੀਮੇ ਦਾ ਮੋਟਰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਲਈ ਸਭ ਸਮੇਂ ਵਹੀਕਲ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

4. ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼

ਪਾਲਸੀ ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਇੰਡੀਅਨ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ, 1899 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਜਰਨਲ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ:

- p) ਬੀਮਤ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸੂਲ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਹਿੱਤ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਂ ਅਤੇ ਸਿਰਨਾਵਾਂ/ਸਿਰਨਾਵੇਂ
- q) ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਏ ਹਿੱਤ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵੇਰਵਾ:
- r) ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਹਿੱਤ ਦਾ ਟਿਕਾਣਾ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋਵੇ, ਸਬੰਧਿਤ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਏ ਮੁੱਲ;
- s) ਬੀਮੇ ਦਾ ਅੰਤਰਾਲ;
- t) ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ;
- u) ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਨਾ-ਦਿੱਤੇ ਸੰਕਟ ;
- v) ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਛੋਟ / ਕਟੌਤੀ;

- w) ਦੇਣਯੋਗ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਆਰਜ਼ੀ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋਵੇ, ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਅਡਜੱਸਟਮੈਂਟ ਦਾ ਅਧਾਰ ;
- x) ਪਾਲਸੀ ਨਿਯਮ, ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਵਾਰੰਟੀਆਂ;
- y) ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਅਚਨਚੇਤ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਕਸਰ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ;
- z) ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬੀਮਤ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ;
- aa) ਕੋਈ ਖਾਸ ਸ਼ਰਤਾਂ ;
- bb) ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ, ਧੋਖਾ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਥਾਂ ਬਾਰੇ ਨਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਬੀਮਤ ਦੇ ਨਾ-ਸਹਿਯੋਗ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ;
- cc) ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਿਰਨਾਵਾਂ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਭ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ;
- dd) ਰਾਈਡਰ ਦਾ ਵੇਰਵਾ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ;
- ee) ਸਿਕਾਇਤ ਨਿਪਟਾਰਾ ਢੰਗ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਅਤੇ ਲੇਕਪਾਲ ਦਾ ਸਿਰਨਾਵਾਂ

ਹਰ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਸਬੰਧੀ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧੀ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਮੱਦਦ ਵਾਸਤੇ ਉਸ ਵਲੋਂ ਪਾਲਣ ਕੀਤੀਆ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਉਤੇ ਦਿੰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 4

ਕਵਰ ਨੇਟ ਦੇ ਬਾਰੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਕਥਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਹੀ ਹੈ?

- I. ਕਵਰ ਨੇਟ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜੀਵਨ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
- II. ਕਵਰ ਨੇਟ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜਰਨਲ ਬੀਮੇ ਦੇ ਸਭ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
- III. ਕਵਰ ਨੇਟ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
- IV. ਕਵਰ ਨੇਟ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜਹਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਜਰਨਲ ਬੀਮੇ ਦੇ ਮੋਟਰ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

E. ਵਾਰੰਟੀਆਂ

ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਵਾਰੰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਢੁੱਕਵੀਆਂ ਵਾਰੰਟੀਆਂ ਲਗਾ ਸਕਦੇ

ਹਨ। ਵਾਰੰਟੀ ਨਾਲ, ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਿਰ, ਬੀਮਤ, ਕੁਝ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਵਾਰੰਟੀਆਂ ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਵਾਰੰਟੀ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸ਼ਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਯੋਗ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸ਼ਬਦੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਾਰੰਟੀ ਵੱਖਰਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕਵਰ ਨੇਟ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣ ਅਤੇ ਪਾਲਣਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਤੱਥ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਗ਼ੈਰ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਜੋਖਿਮ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਵਾਰੰਟੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪਾਲਸੀ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਤਾਬਕ ਪ੍ਰਭਾਵਗੀਣ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਲੰਘਣਾ ਰਾਹੀਂ ਕੋਈ ਖਾਸ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਪਰ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਵਾਰੰਟੀ ਦਾ ਉਲੰਘਣਾ ਪੂਰੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਕਨੀਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘਾਟਾ ਪਾਉਣ ਜਾਂ ਉਸ ਲਈ ਯੋਗਦਾਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ (ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਮਿਆਰੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਵਲੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ) ਤਾਂ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਆਪਣੀ ਮਨ-ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਕੰਪਨੀ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤੇ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਦਾਅਵਿਆਂ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

1. ਅੱਗ ਬੀਮਾ ਵਾਰੰਟੀਆਂ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਵਜੋਂ ਹਨ

ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਖਤਰਨਾਕ ਸਾਮਾਨ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਚਾਲੂ ਰਹਿਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਬੀਮਤ ਦੇ ਟਿਕਾਣੇ ਉੱਤੇ ਸਟੋਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮੁੱਖ ਜੋਖਿਮ: ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਤ ਦੇ ਟਿਕਾਣੇ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ 30 ਜਾਂ ਵੱਧ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸਿਗਰਟ ਫਿਲਟਰ ਨਿਰਮਾਤਾ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਟਿਕਾਣੇ ਵਿੱਚ 30°C ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਫਲੈਸ਼ ਬਿੰਦੂ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਵਾਲੇ ਕੋਈ ਵੀ ਘੋਲਕ ਵਰਤੇ ਜਾਂ ਸਟੋਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

2. **ਜਹਾਜ਼ੀ ਬੀਮੇ** ਵਿੱਚ, ਵਾਰੰਟੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਵਾਂਗ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: "ਸੰਭਾਵਨਾਪੂਰਨ ਵਾਰੰਟੀ, ਇੱਥੇ ਕਹਿਣ ਲਈ, ਇੱਕ ਵਾਰੰਟੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਬੀਮਤ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਖਾਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਜਾਂ ਇੱਥੇ ਉਹ ਕੁਝ ਖਾਸ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

ਜਹਾਜ਼ੀ ਕਾਰਗੋ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ, ਟਿਨ ਲਾਈਨ ਡੱਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੈਕ ਕੀਤੇ ਸਾਮਾਨ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚਾਹ) ਲਈ ਵਾਰੰਟੀ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। **ਜਹਾਜ਼ੀ ਢਾਂਚਾ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਵਾਰੰਟੀ** ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਤ ਦਾ ਜਹਾਜ਼ (ਵੈਸਲ) ਕੁਝ

ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਵਲੋਂ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਦੇਣ ਨਾਲ ਜੋਖਿਮ ਦੀ ਹੱਦ ਬਾਰੇ ਯੋਜਨਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਵਾਰੰਟੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਹੈ।

3. **ਸੰਨੁਮਾਰੀ ਬੀਮੇ** ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਚੌਥੀ ਘੰਟੇ ਚੌਕੀਦਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਦਰ, ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਉਹੀ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੇ ਪਾਲਸੀ ਨਾਲ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਵਾਰੰਟੀਆਂ ਦੀ ਪਾਲਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 5

ਵਾਰੰਟੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਕਥਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਹੀ ਹੈ?

V. ਵਾਰੰਟੀ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਟ ਦੇ ਬਗੈਰ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

VI. ਵਾਰੰਟੀ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

VII. ਵਾਰੰਟੀ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

VIII. ਜੇ ਵਾਰੰਟੀ ਦਾ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਜੋਖਿਮ ਲਈ ਇਹ ਕੋਈ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨਾ ਹੋਵੇ

F. ਤਸਦੀਕ (ਇੰਡੋਰਸਮੈਂਟ)

ਇਹ ਸਟੈਂਡਰਡ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਪਾਲਸੀਆਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦਾ ਵਿਹਾਰ ਹੈ; ਕੁਝ ਸੰਕਟਾਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਲਈ।

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

ਜੇ ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੇ ਕੁਝ ਨਿਯਮਾਂ ਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਸੋਧ/ਬਦਲ ਕੇ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਤਸਦੀਕ (endorsement) ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਪਾਲਸੀ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਫਾਰਮ ਦਾ ਭਾਗ ਹੈ। ਪਾਲਸੀ ਅਤੇ ਤਸਦੀਕ ਦੋਵੇਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਤਸਦੀਕ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਚਾਲੂ ਰਹਿਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ ਬਦਲਣ/ਸੋਧ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਵੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਦਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਤਸਦੀਕ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਤਸਦੀਕ ਦੀ ਲੋੜ ਇੱਕ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਸਬੰਧਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ:

- h) ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ /ਤਬਦੀਲੀ
- i) ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਢੰਗ, ਘਰ ਦੇ ਕਰਜ਼ ਆਦਿ ਦੇ ਕਰਕੇ ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ
- j) ਵਾਧੂ ਸੰਕਟਾਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ/ ਪਾਲਸੀ ਅੰਤਰਾਲ ਦਾ ਵਾਧਾ
- k) ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਬਦਲਾਅ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅੱਗ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਜਾਂ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਾਮਾਨ ਰੱਖਣਾ
- l) ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਹੋਰ ਟਿਕਾਣੇ ਉੱਤੇ ਬਦਲਣਾ
- m) ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ
- n) ਨਾਂ ਜਾਂ ਸਿਰਨਾਵਾਂ ਆਦਿ ਬਦਲਣਾ

ਨਮੂਨਾ

ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ, ਕੁਝ ਤਸਦੀਕ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

ਰੱਦ ਕਰਨਾ

ਬੀਮਤ ਦੀ ਮੰਗ ਉੱਤੇ, ਇਸ ਪਾਲਸੀ ਰਾਹੀਂ ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਤੋਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਬੀਮਾ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਮਹੀਨੇ, ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਰਕਮ ਨਹੀਂ।

ਸਟਾਕ ਮੁੱਲ ਕਵਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ:

"ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਾਲਸੀ ਰਾਹੀਂ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਟਾਕ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਲਈ ਇੱਥੇ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਉਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਮੁਤਾਬਕ ਰੁਪਏ ਲਈ ਬਦਲੀ ਗਈ ਹੈ:"

ਚਾਲੂ (ਵੇਰਵਾ) ਰੁਪਏ.

ਚਾਲੂ (ਵੇਰਵਾ) ਰੁਪਏ.

ਜਿਸ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਥੇ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਹੋਰ ਸਾਲਨਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਰੁਪਏ.....

ਕੁੱਲ ਬੀਮਾ ਰਾਸ਼ੀ ਰੁਪਏ.....

ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ, ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ।

ਜਹਾਜ਼ੀ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰੀ ਸੰਕਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ

ਬੀਮਤ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਉੱਤੇ, ਇੱਥੇ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਟੁੱਟ-ਭੱਜ ਦੇ ਜੋਖਿਮਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਲਈ ਬੀਮਤ ਤੋਂ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੁਪਏ ਵਸੂਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਢੁਆਈ ਦੇ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ

ਬੀਮਤ ਦੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਭੇਜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਾਮਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਖੁਸ਼ਬੋਦਾਰ ਵਸਤਾਂ ਦੇ 2 ਬੈਰਲ, ਰੁਪਏ ਕੀਮਤ, ਨੂੰ ਡੈਕ ਉੱਤੇ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸਕਰਕੇ ਇੱਥੇ ਉੱਤੇ ਰੱਖਣ ਕਰਕੇ ਜੈਟੀਸਨ ਅਤੇ ਧੋਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਲਈ ਬੀਮਤ ਤੋਂ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੁਪਏ ਵਸੂਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ..... ਰੁਪਏ

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 6

ਜੇ ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੇ ਕੁਝ ਨਿਯਮਾਂ ਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਸੋਧ/ਬਦਲ ਕੇ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ _____ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

V. ਵਾਰੰਟੀਆਂ

VI. ਤਸਦੀਕ (ਇੰਡੋਰਸਮੈਂਟ)

VII. ਤਬਦੀਲੀ

VIII. ਸੋਧਾਂ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹਨ

G. ਪਾਲਸੀਆਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ

ਬੀਮੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਖਰੜਾ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਜਾਂ ਅਨੁਵਾਦ ਦੇ ਤਹਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਨੀਅਤ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨੀਅਤ ਨੂੰ ਖੁਦ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਿਚਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਅਸਪਸ਼ਟ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਬੀਮਤ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਮੁਤਾਬਕ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਅਤੇ ਅਨੁਵਾਦ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

- j) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਰਤ ਅਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਤਾਂ ਹੀ ਛੋਟ ਹੈ, ਜੋ ਇੰਝ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਵੈਵਿਰੋਧ ਹੋਵੇ।
- k) ਸਟੈਂਡਰਡ ਛਪੇ ਪਾਲਸੀ ਰੂਪ ਅਤੇ ਛਪੇ ਜਾਂ ਹੱਥ ਨਾਲ ਲਿਖੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧ ਹੋਣ ਉੱਤੇ, ਖਾਸ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਨੀਅਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਟਾਈਪ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਹੱਥ ਨਾਲ ਲਿਖੇ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਭਾਵ ਅਸੀਂ ਛਪੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠਾ ਕਰਨਗੇ।
- l) ਜੇ ਤਸਦੀਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਹੋਰ ਭਾਗ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣ ਤਾਂ ਤਸਦੀਕ ਦਾ ਭਾਵ ਪ੍ਰਬਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬਾਅਦ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ।
- m) ਤਿਰਛੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਛਪੇ ਨਿਯਮ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਛਪੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਉਹ ਵਿਪਰੀਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
- n) ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਹਾਸ਼ੀਏ ਵਿੱਚ ਛਪੇ ਜਾਂ ਟਾਈਪ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹੱਤਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- o) ਪਾਲਸੀ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਚੇਪੇ ਗਏ ਨਿਯਮ ਹਾਸ਼ੀਏ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇਵਾਂ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠੇ ਕਰਦੇ ਹਨ।
- p) ਛਪੇ ਹੋਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਟਾਈਪ ਕਰਕੇ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਜਾਂ ਸਿਆਹੀ ਵਾਲੀ ਰਬੜ ਦੀ ਮੋਹਰ ਰਾਹੀਂ ਦਰਸਾਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਣਡਿੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- q) ਹੱਥ ਨਾਲ ਲਿਖੀ ਲਿਖਤ ਟਾਈਪ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਛਪੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਤਰਜੀਹ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।
- r) ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਗਰਾਮਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਰਾਮ-ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੇ ਆਮ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਦੀ ਕਮੀ ਹੋਵੇ।

ਖਾਸ

3. ਪਾਲਸੀਆਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ

ਇੱਕ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਵਪਾਰਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਲੋਂ ਅਪਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਅਨੁਵਾਦ ਦੇ ਆਮ ਨਿਯਮ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਹੋਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਖੁਦ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ, ਕਲਾਜ਼, ਤਸਦੀਕ, ਵਾਰੰਟੀਆਂ ਆਦਿ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਭਾਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

4. ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੇ ਅਰਥ

ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਮ ਅਤੇ ਹਰਮਨਪਿਆਰੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਬਦਾਂ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਅਰਥਾਂ ਦਾ ਭਾਵ ਉਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਗਲੀ ਵਿੱਚ ਆਮ ਵਿਅਕਤੀ ਭਾਵ ਲਵੇਗਾ। ਇਸਕਰਕੇ "ਅੱਗ" ਦਾ ਅਰਥ ਲਪਟਾਂ ਜਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਲਣਾ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸ਼ਬਦ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਆਮ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਜਾਂ ਵਪਾਰਿਕ ਅਰਥ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਸ ਅਰਥ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਾਕ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਹੀਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਅਰਥ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਪੈਨਲ ਕੋਡ ਵਿੱਚ "ਚੋਰੀ"।

ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਬਹੁਤ ਸ਼ਬਦ ਪਿਛਲੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਹ ਫੈਸਲੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਲਈ ਬੰਦਿਸ਼ ਹੋਣਗੇ। ਤਕਨੀਕੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਤਕਨੀਕੀ ਅਰਥ ਹੀ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਵਿਰੋਧੀ ਨਾ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਣ।

H. ਨਵਿਆਉਣ ਸੂਚਨਾ

ਬਹੁਤੀਆਂ ਗ਼ੈਰ-ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਸਾਲਨਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਖਾਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਫੇਰ ਵੀ ਅਦਬ ਦੇ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਵਪਾਰ ਅਮਲ ਦੇ ਕਰਕੇ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਵਿਆਉਣ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਪਾਲਸੀ ਨਵਿਆਉਣ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਸਬੰਧਿਤ ਸਭ ਤੱਥ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ, ਸਾਲਨਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਆਦਿ। ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਰਾਹੀਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਵੀ ਰਸਮ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਲੋਂ ਜੇਕਿਮ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਥ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਬਾਰੇ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਮੋਟਰ ਨਵਿਆਉਣ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਬੀਮਤ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲ ਮੌਜੂਦਾ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ (ਜੇ ਕਿ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਵਹੀਕਲ ਦਾ ਐਲਾਨਿਆ ਮੁੱਲ ਹੈ) ਦਾ ਮੁੜ-ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਹੈ।

ਬੀਮਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਧਾਨ ਵੱਲ ਵੀ ਖਿੱਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਜੇਕਿਮ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਗੀ ਦੇ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 7

ਨਵਿਆਉਣ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਬਾਰੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਕਥਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਹੀ ਹੈ?

- V. ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਲਈ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ 30 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਨਵਿਆਉਣ ਸੂਚਨਾ ਭੇਜਣ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ।
- VI. ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਲਈ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ 15 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਨਵਿਆਉਣ ਸੂਚਨਾ ਭੇਜਣ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ।
- VII. ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਲਈ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ 7 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਨਵਿਆਉਣ ਸੂਚਨਾ ਭੇਜਣ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ।
- VIII. ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਲਈ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਵਿਆਉਣ ਸੂਚਨਾ ਭੇਜਣ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਾਰ

- q) ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਉਸ ਬਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਹਨ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਬੀਮਤ ਸੂਚਨਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
- r) ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਫ਼ਰਜ਼ ਪਾਲਸੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਉੱਤੇ ਪੁੱਜਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ
- s) ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਕਸਰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਦੇ ਅੰਤ ਉੱਤੇ ਐਲਾਨ ਜੋੜਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਰਾਹੀਂ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
- t) ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ:
- x. ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਕਰਤਾ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ
 - xi. ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਕਰਤਾ ਦਾ ਸਿਰਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਪਰਕ ਵੇਰਵਾ
 - xii. ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਕਰਤਾ ਦਾ ਕਿੱਤਾ, ਅਹੁਦਾ ਜਾਂ ਵਪਾਰ
 - xiii. ਬੀਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਅਤੇ ਪਛਾਣ
 - xiv. ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ
 - xv. ਪੁਰਾਣਾ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਬੀਮਾ
 - xvi. ਘਾਟਾ ਅਨੁਭਵ
 - xvii. ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਐਲਾਨ
- u) ਏਜੰਟ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਚੋਲੇ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਜੋਖਿਮ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- v) ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਪੜਤਾਲਣ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- w) ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬੀਮੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਦੇ ਬੀਮੇ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਭੁਗਤਾਨ ਹੈ, ਬੀਮੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ।

- x) ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਕਦ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਬੈਂਕ ਸਮਝੌਤੇਯੋਗ ਕਾਗਜ਼, ਪੋਸਟ ਮਨੀਆਰਡਰ, ਕਰੈਡਿਟ ਜਾਂ ਡੇਬਿਟ ਕਾਰਡ, ਇੰਟਰਨੈੱਟ, ਈ-ਟਰਾਂਸਫਰ, ਸਿੱਧਾ ਕਰੈਡਿਟ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- y) ਕਵਰ ਨੇਟ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਤਿਆਰ ਬਾਕੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਬੀਮੇ ਲਈ ਸਮਝੌਤਾ ਗੱਲਬਾਤ ਹਾਲੇ ਜਾਰੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਆਰਜ਼ੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ।
- z) ਕਵਰ ਨੋਟਿਸ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਹਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਮੇਟਰ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
- aa) ਬੀਮੇ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਬੀਮੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਸਬੂਤ ਚਾਹੀਦਾ ਹੋਵੇ
- bb) ਪਾਲਸੀ ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
- cc) ਵਾਰੰਟੀ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸ਼ਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਯੋਗ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸ਼ਬਦੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- dd) ਜੇ ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੇ ਕੁਝ ਨਿਯਮਾਂ ਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਸੋਧ/ਬਦਲ ਕੇ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਤਸਦੀਕ ਕਰਿੰਦੇ ਹਨ।
- ee) ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਨੀਅਤ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨੀਅਤ ਨੂੰ ਖੁਦ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਿਚਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦ

- j) ਪਾਲਸੀ ਫਾਰਮ
- k) ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਪੇਸ਼ਗੀ ਭੁਗਤਾਨ
- l) ਕਵਰ ਨੇਟ
- m) ਬੀਮੇ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ
- n) ਨਵਿਆਉਣ ਸੂਚਨਾ
- o) ਵਾਰੰਟੀਆਂ
-

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਜਵਾਬ

ਜਵਾਬ 1

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਯੋਗਦਾਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਬੀਮਤ, ਇੱਕੋ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲੈਣ ਵਾਲੇ, ਇੱਕਠੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵਾਸਤੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਜਵਾਬ 2

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ 15 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 3

ਸਹੀਂ ਚੋਣ I ਹੈ।

ਜੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਚੈੱਕ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਪੋਸਟ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 4

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਕਵਰ ਨੇਟ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜਹਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਜਰਨਲ ਬੀਮੇ ਦੇ ਮੋਟਰ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਜਵਾਬ 5

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਵਾਰੰਟੀ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 6

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਜੇ ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੇ ਕੁਝ ਨਿਯਮਾਂ ਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਸੋਧ/ਬਦਲ ਕੇ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਤਸਦੀਕ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਜਵਾਬ 7

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਲਈ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਵਿਆਉਣ ਸੂਚਨਾ ਭੇਜਣ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਖੁਦ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲ

ਸਵਾਲ 1

_____ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇਣਦਾਰੀ ਹੀ ਹੱਦ ਹੈ।

- I. ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ
- II. ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ
- III. ਸਮਰਪਨ ਮੁੱਲ
- IV. ਘਾਟੇ ਦੀ ਰਕਮ

ਸਵਾਲ 2

_____ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਮੰਨੀ ਜਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਹੈ।

- I. ਦਾਅਵਾ ਰਕਮ
- II. ਸਮਰਪਨ ਮੁੱਲ
- III. ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਰਕਮ
- IV. ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ

ਸਵਾਲ 3

ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ _____ ਕਰਦੇ ਹਨ।

- I. ਪਾਲਸੀ
- II. ਕਵਰ ਨੋਟ

III. ਤਸਦੀਕ (ਇੰਡੋਰਸਮੈਂਟ)

IV. ਬੀਮੇ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ

ਸਵਾਲ 4

ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

I. ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

II. ਪਾਲਸੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ

III. ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ

IV. ਇੰਝ ਦਾ ਕੋਈ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਸਵਾਲ 5

ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਥ

I. ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਭ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਹੈ

II. ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ

III. ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ

IV. ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ

ਸਵਾਲ 6

ਅੱਗ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

I. ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ

II. ਸੰਭਾਲੇ ਗਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ

III. ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ

IV. ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਸਭ

ਸਵਾਲ 7

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ

I. ਨਕਦ

II. ਚੈਕ ਰਾਹੀਂ

- III. ਸੰਭਾਵਨਾਪੂਰਨ ਨੋਟਿਸ
- IV. ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਰਾਹੀਂ

ਸਵਾਲ 8

ਮੋਟਰ ਬੀਮੇ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ

- I. ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ
- II. ਹਮੇਸ਼ਾ ਖੁਦ ਰੱਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
- III. ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
- IV. ਹਮੇਸ਼ਾ ਬੈਂਕ ਲਾਕਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਸਵਾਲ 9

ਵਾਰੰਟੀ

- I. ਇੱਕ ਸਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- II. ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
- III. a ਅਤੇ b ਦੋਵੇਂ
- IV. ਉੱਤੇ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

ਸਵਾਲ 10

ਮੋਟਰ ਬੀਮੇ ਲਈ ਨਵਿਆਉਣ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

- I. ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ
 - II. ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ
 - III. ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
 - IV. ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
-

ਸਵੈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ

ਜਵਾਬ 1

ਸਹੀ ਚੋਣ I ਹੈ।

ਬੀਮ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇਣਦਾਰੀ ਹੀ ਹੱਦ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 2

ਸਹੀ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਮੰਨੀ ਜਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 3

ਸਹੀ ਚੋਣ I ਹੈ।

ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਜਵਾਬ 4

ਸਹੀ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਦੱਸਣ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 5

ਸਹੀ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਥ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਜਵਾਬ 6

ਸਹੀ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਅੱਗ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਸੰਭਾਲੇ ਗਏ ਸਾਮਾਨ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਅਤੇ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪੁੱਛੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 7

ਸਹੀਂ ਚੇਣ III ਹੈ।

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਸੰਭਾਵਨਾਪੂਰਨ ਨੋਟ ਉੱਤੇ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 8

ਸਹੀਂ ਚੇਣ III ਹੈ।

ਮੇਟਰ ਬੀਮੇ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 9

ਸਹੀਂ ਚੇਣ III ਹੈ।

ਵਾਰੰਟੀ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸ਼ਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਰੱਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 10

ਸਹੀਂ ਚੇਣ II ਹੈ।

ਮੇਟਰ ਬੀਮੇ ਲਈ ਨਵਿਆਉਣ ਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਨੁਬੰਧ

ਅਨੁਬੰਧ- ਏ

ਮੇਟਰ ਬੀਮਾ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ
ਨਿੱਜੀ ਕਾਰ IIਡਬਲਿਊਓਵਹੀਕਲ - ਪੈਕੇਜ ਪਾਲਸੀ

ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਂ							
ਪੱਤਰਵਿਹਾਰ ਲਈ ਪਤਾ	ਬੀਮਤ ਦੀ ਪਛਾਣ						
ਟੈਲੀ ਨੰ: ਫੈਕਸ ਨੰ				ਮੋਬਾਇਲ ਨੰ:			
ਈਮੇਲ ਪਤਾ							
ਬੈਂਕ ਖਾਤਾ ਨੰ. (ਐਸਬੀ/ਚਾਲੂ)				PAN No:			
ਐਪੀਏਆਈ/ਗਹਿਣੇ							
ਲੋੜੀਂਦੀ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਕਿਸਮ	ਪੈਕੇਜ ਪਾਲਸੀ						
ਬੀਮਾ ਦਾ ਸਮਾਂ	ਤੋਂ ਸਮਾਂ ਮਿਤੀ:					ਤੱਕ	
<u>ਵਹੀਕਲ ਦਾ ਵੇਰਵਾ</u>							
ਰਜਿ. ਨੰ.	ਇੰਜਣ ਨੰ. ਚੈਸੀ ਨੰ.	ਮੋਕ ਦਾ ਸਾਲ	ਮੋਕ ਤੇ ਮਾਡਲ/ ਬਾਡੀ ਕਿਸਮ	ਘਣ ਸਮੱਰਥਾ	ਸੀਟ ਸਮੱਰਥਾ	ਰੰਗ	ਵਰਤਿ ਆ ਜਾਂਦਾ ਫਿਊਲ
ਬੀਮਾ ਕੀਤੇ ਵਹੀਕਲ ਦੀ ਠੀਕ ਪਛਾਣ							
ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਅਥਾਰਟੀ - ਨਾਂ ਤੇ ਟਿਕਾਣਾ:							
ਵਹੀਕਲ ਦਾ ਮੁੱਲ:							
ਚਲਾਨ ਮੁੱਲ	ਬਿਜਲੀ/ਬਿਜ ਲਈ ਅਸੈਸਰੀ	ਗੈਰ-ਬਿਜਲੀ ਅਸੈਸਰੀ	ਸਾਈਡ ਕਾਰ- ਟ੍ਰੇਲਰ	ਐਲਪੀਜੀ/ਸੀ ਐਨ ਜੀ- ਕਿੱਟ	ਕੁੱਲ ਮੁੱਲ	ਆਈਡੀਵੀ	
ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਸਮਝੌਤੇ ਅਤੇ ਪੀਮੀਅਮ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਹੈ							

ਵਹੀਕਲ ਦਾ ਅਤੀਤ							
ਪਿਛਲਾ ਪਾਲਸੀ ਨੰ.	ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਕਿਸਮ	ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਤੇ ਪਤਾ	ਨਾ-ਦਾਅਵਾ ਬੋਨਸ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ	ਪਾਲਸੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਦੀ ਮਿਤੀ	ਪਿਛਲੇ 3 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਅਨੁਭਵ	ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਖਰੀਦਣ ਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ	
ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਕਾਰਨ - ਰੇਟਿੰਗ ਉੱਤੇ ਸਹਾਰਨਾ							
ਵਹੀਕਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ:							
ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਮਕਸਦ	ਵਹੀਕਲ ਪਾਰਕਿੰਗ ਦਾ ਵੇਰਵਾ	ਡਰਾਇਵਰ ਦਾ ਵੇਰਵਾ	ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਔਸਤ ਚੱਲਣ ਕਿਮੀ				
ਸੰਤੁਸ਼ਟ	ਢੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਗੈਰਾਜ	ਖੁਦ	ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਜੋਖਿਮ ਸਮਝਣ ਲਈ ਮੱਦਦਗਾਰ				
ਪੇਸ਼ੇਵਰ	ਨਾ-ਢੱਕਿਆ ਗੈਰਾਜ	ਤਨਖਾਹੀਆ ਡਰਾਇਵਰ					
ਕਾਰੋਬਾਰ/ਵਪਾਰ	ਵਿਹੜਾ ਵਿੱਚ	ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ					
ਕਾਰਪੋਰੇਟ	ਰਸਤੇ ਉੱਤੇ	ਦੇਸਤ					
ਜੋਖਿਮ ਘਟਾਉਣ/ਓਲਟ ਜੋਖਿਮ ਪਤਾ ਕਰਨ ਲਈ							
ਛੋਟ ਤੇ ਲੋਡਿੰਗ							
ਵਲੰਟੀਅਰ ਵਾਧੂ: ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪਾਲਸੀ ਵਾਧੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਲੰਟੀਅਰ ਵਾਧੂ ਨੂੰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ	ਹਾਂ/ਨਹੀਂ - ਜੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਦੋ ਪਹਿਏ ਰਕਮ ਦਿਓ - ਰੁਪਏ 500/700/1000/1500/3000 ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ						
ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਭਾਰਤੀ ਆਟੋਮੋਬਾਇਲ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋ	ਹਾਂ/ਨਹੀਂ ਜੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਦੱਸੋ: 1. ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਨਾਂ 2. ਮੈਂਬਰੀ ਨੰ: ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਦੀ ਮਿਤੀ:						
ਕੀ ਵਹੀਕਲ ਵਿੱਚ ਏਆਰਏਆਈ ਵਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰਸੁਦਾ ਚੋਰੀ-ਵਿਰੋਧੀ ਜੰਤਰ ਲੱਗਾ ਹੈ	ਹਾਂ/ਨਹੀਂ ਜੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇੰਸਟਾਲੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੰਬਰ ਕਰਕੇ ਏਏਐਸਆਈ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ			ਲੋਡਿੰਗ ਤੇ ਛੋਟ ਲਈ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਕਾਰਨ ਕੰਪਨੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਤਹਿਤ			
ਕੀ ਵਹੀਕਲ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਰਸਮੀ ਸਰੋਤ ਵਲੋਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ	ਹਾਂ/ਨਹੀਂ ਜੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਵੇਰਵਾ ਦਿਉ ਜੀ						
ਕੀ ਵਹੀਕਲ ਨੂੰ ਦੇਹਰਾ-ਫਿਊਲ ਕਿੱਟ/ ਫਾਇਬਰ ਗਲਾਸ ਟੈਕਟ ਫਿੱਟ ਰਾਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ	ਹਾਂ/ਨਹੀਂ ਜੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਵੇਰਵਾ ਦਿਉ ਜੀ						
ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਟੀਪੀਪੀਡੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ 6000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ	ਹਾਂ/ਨਹੀਂ						
ਵਾਧੂ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ							
ਅਸੈਸਰੀ ਚੋਰੀ (ਦੋ ਪਹਿਏ)							
ਡਰਾਇਵਰ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦੇਣਦਾਰੀ							
ਤਨਖਾਹੀਏ ਡਰਾਇਵਰ ਲਈ ਪੀਏ							
ਲਾਜ਼ਮੀ: ਮਾਲਕ ਡਰਾਇਵਰ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ							
ਮਾਲਕ ਡਰਾਇਵਰ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ				ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਲਈ ਵੇਰਵਾ ਦਿਉ:			
(a) ਨਾਮਜ਼ਦ ਦਾ ਨਾਂ ਤੇ ਉਮਰ:				Additional coverage subject to additional premium			
(b) ਸਬੰਧ :							
(c) ਨਿਯੁਕਤ ਦਾ ਨਾਂ (ਜੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨਾਬਾਲਗ ਹੈ)							
(d) ਨਾਮਜ਼ਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧ :							
(ਸੂਚਨਾ: 1. ਦੋ ਪਹਿਏ ਵਹੀਕਲ ਲਈ 1,00,000 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕਾਰਾਂ ਲਈ 2,00,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਮਾਲਕ ਡਰਾਇਵਰ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।							
2. ਮਾਲਕ ਡਰਾਇਵਰ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੀਏ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਵਹੀਕਲ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਕੰਪਨੀ, ਸਾਂਝੀਦਾਰ ਫਰਮ ਜਾਂ ਇਸਤਰਾਂ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਕੋਲ ਹੋਵੇ - ਡਰਾਇਵਰ ਕੋਲ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਡਰਾਇਵਿੰਗ ਲਾਈਸੈਂਸ ਨਾ ਹੋਵੇ)							

ਪੀ.ਏ. ਨਾਮੀ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ						
ਨਾਮੀ ਕਾਬਜ਼ ਪੀਏ	(IMT-15)	ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਨਾਮੀ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ?				
		ਨਾਂ	ਸੀਐਸਏ ਚੋਣ ਕੀਤੀ (ਰੁ.)	ਨਾਮਜ਼ਦ	ਸਬੰਧ	
		1)				
		2)				
		3)				
ਹਾਂ/ਨਹੀਂ, ਜੇ ਹਾਂ ਹੈ ਤਾਂ ਚੋਣ ਕੀਤੇ ਦਾ ਨਾਂ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਪੂੰਜੀ ਰਕਮ (ਸੀਐਸਐਐਈ): (ਸੂਚਨਾ: ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਉਪਲੱਬਧ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀਐਸਐਐਈ ਨਿੱਜੀ ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ 2 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਦੇ ਪਹਿਏ ਵਹੀਕਲ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ 1 ਲੱਖ ਰੁਪਏ)						
ਬੇਨਾਮ ਵਿਅਕਤੀ / ਪਿਛਲੀ ਸੀਟ ਦੀ / ਬਿਨਾਂ-ਨਾਂ ਯਾਤਰੀ ਲਈ ਪੀ ਏ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ						
		ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਜੋੜੋ				
ਸਿਫ਼ਰ ਮੁੱਲ-ਘਾਟਾ						
ਨਿਮਰਤਾ ਕਾਰ						
ਡਾਕਟਰੀ ਖਰਚੇ		ਜਾਣਕਾਰੀ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਰੇਟਿੰਗ ਅਧਾਰਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕੁਝ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੀ				
ਨਿੱਜੀ ਪ੍ਰਭਾਵ						
		ਹੋਰ ਵੇਰਵਾ				
ਜਾਰੀ ਰੱਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਵਾਧੂ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ						
ਕੀ ਵਹੀਕਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਪਣੇ ਟਿਕਾਣੇ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ		ਹਾਂ/ਨਹੀਂ				
ਕੀ ਵਹੀਕਲ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅੰਬੈਸੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ		ਹਾਂ/ਨਹੀਂ				
ਕੀ ਕਾਰ ਵਿੰਟੇਜ ਕਾਰ ਹੈ		ਹਾਂ/ਨਹੀਂ				
ਕੀ ਵਹੀਕਲ ਨੂੰ ਅੰਨ੍ਹੇ/ਅਪੰਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ		ਹਾਂ/ਨਹੀਂ ਜੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਆਈਟੀਏ ਵਲੋਂ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨਾ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿਉ ਜੀ				
ਕੀ ਵਹੀਕਲ ਨੂੰ ਡਰਾਇਵਿੰਗ ਸਿਖਲਾਈ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ		ਹਾਂ/ਨਹੀਂ				
ਕੀ ਭੂਗੋਲਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ		ਨੇਪਾਲ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼, ਭੂਟਾਨ, ਮਾਲਦੀਵ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ।				

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ ਸਫ਼ਾ ਪਾਲਸੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ? ਹਾਂ/ਨਹੀਂ

ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਐਲਾਨ

ਅਤਿ ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸਿਧਾਂਤ ਉੱਤੇ

ਮੈਂ/ਅਸੀਂ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਮੇਰੀ/ਸਾਡੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਮੁਤਾਬਕ ਸਹੀ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਂ/ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਐਲਾਨ ਮੇਰੇ/ਸਾਡੇ ਅਤੇ _____ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣੇ।

ਮੈਂ/ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਦੇ ਦੇਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕੁਝ ਵੀ ਜੋੜਨ ਜਾਂ ਬਦਲਣ ਦੇ ਬਾਰੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮੈਂ/ਅਸੀਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨਾ/ਕਰਨੇ ਚਾਹੁੰਦਾ/ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਮੇਰੇ/ਸਾਡੇ ਵਹੀਕਲ ਨਾਲ ਕੋਈ ਦੁਰਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਮੈਂ/ਅਸੀਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ/ਅਸੀਂ ਵਜੇ..... ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਚੁੱਕਿਆ/ਚੁੱਕੀ/ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ।

ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਵਹੀਕਲ ਲਈ ਬੀਮੇ ਵਾਸਤੇ। ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਵੱਲ ਕੋਈ ਦੇਣਦਾਰੀ ਜਾਂ (ਸਮਾਂ) ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਤੋਂ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਾਟੇ/ਨੁਕਸਾਨ/ਦੇਣਦਾਰੀ ਲਈ ਜੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਸੀ।

ਮੈਂ/ਅਸੀਂ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਹੀਕਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਸੜਕ ਉੱਤੇ ਚੱਲਣ ਯੋਗ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਥਾਂ:
ਮਿਤੀ:

c. ਅੱਤਵਾਦ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਾਧਾ (ਇਸ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਆਰਐਸਐਮਡੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ)	ਹਾਂ ☐	ਨਹੀਂ ☐
--	------------------------------	-------------------------------

ਅਨੁਬੰਧ - ਬੀ ਇਹ ਰਕਮ ਈਕਿਊ ਸੰਕਟਾਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ

8. ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਇਮਾਰਤ ਨਾਲ ਥਮ੍ਹਲੇ ਅਤੇ ਨੀਂਹ ਲਈ ਵੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ?	ਹਾਂ ☐	ਨਹੀਂ ☐	
ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ			
a. ਆਕੀਟੈਂਕਟ, ਸਰਵੇਅਰ ਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਫੀਸ (ਦਾਅਵਾ ਰਕਮ ਦੇ 3% ਵਾਧਾ ਦੇ ਵਿੱਚ)	ਹਾਂ ☐	ਨਹੀਂ ☐	SI =
b. ਮਲਬਾ ਹਟਾਉਣਾ (ਦਾਅਵਾ ਰਕਮ ਦੇ 1% ਦੇ ਵਾਧੇ ਵਿੱਚ)	ਹਾਂ ☐	ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵਾਧੇ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ☐	
c. ਕੋਲਡ ਸਟੋਰੇਜ਼ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਟਾਕ ਦਾ ਸੜਨਾ ਗਲਨਾ	ਹਾਂ ☐	ਨਹੀਂ ☐	SI =
i. ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਏ ਸੰਕਟ ਦੇ ਕਰਕੇ ਬਿਜਲੀ ਸੇਵਾ ਫੀਡਰ ਦੇ ਟਰਮੀਨਲ ਅੰਤ ਉੱਤੇ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਣ ਦੇ ਕਰਕੇ	ਹਾਂ ☐	ਨਹੀਂ ☐	SI =
ii. ਤਾਪਮਾਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਘਾਟੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜਾਂ ਬੀਮਤ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਏ ਸੰਕਟ ਦੇ ਕਰਕੇ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰੇਜ਼ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ	ਹਾਂ ☐	ਨਹੀਂ ☐	SI =
d. ਜੰਗਲ ਅੱਗ	ਹਾਂ ☐	ਨਹੀਂ ☐	SI =
e. ਬੀਮਤ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਹੀਕਲ, ਫੋਰਕ ਲਿਫਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਤੇ ਸਾਮਾਨ ਡਿੱਗਣ ਕਰਕੇ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਅਸਰ	ਹਾਂ ☐	ਨਹੀਂ ☐	SI =
f. ਸਵੈ-ਸਿੱਧ ਬਲਣਾ	ਹਾਂ ☐	ਨਹੀਂ ☐	SI =
g. ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਜੋੜਨ, ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਤਰੁੱਟੀ	ਹਾਂ ☐	ਨਹੀਂ ☐	SI =
h. ਭੁਚਾਲ (ਅੱਗ ਅਤੇ ਝਟਕੇ)	ਹਾਂ ☐	ਨਹੀਂ ☐	SI =
i. ਰੱਦੀ ਪਦਾਰਥ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ	ਹਾਂ ☐	ਨਹੀਂ ☐	SI =
j. ਲੀਕ ਅਤੇ ਮਿਲਾਵਟ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ	ਹਾਂ ☐	ਨਹੀਂ ☐	SI =
k. ਸਟਾਕ ਨੂੰ ਆਰਜ਼ੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਟਾਉਣਾ	ਹਾਂ ☐	ਨਹੀਂ ☐	SI =
l. ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਘਾਟਾ	ਹਾਂ ☐	ਨਹੀਂ ☐	SI =
m. ਬਦਲਵੇਂ ਟਿਕਾਣੇ ਲਈ ਕਿਰਾਏ ਲਈ ਵਾਧੂ ਖਰਚਾ	ਹਾਂ ☐	ਨਹੀਂ ☐	SI =

ਕੇਵਲ ਉਹੀ ਚੁਣੋ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਤ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਕਿਸਮ ਲਈ ਢੁੱਕਵੀਆਂ ਹੋਣ

n. ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਖਰਚੇ	ਹਾਂ ☐	ਨਹੀਂ ☐	SI =
-----------------	------------------------------	-------------------------------	------

o. ਤਰਲ ਪਦਾਰਥ ਨੁਕਸਾਨ	ਹਾਂ ☐	ਨਹੀਂ ☐	SI =
---------------------	------------------------------	-------------------------------	------

9. ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇਹੀ ਜਾਣਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਇਸੇ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਹੈ (ਜੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਵੇਰਵਾ ਦਿਉ)	ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਵੇਰਵਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ		
--	--	--	--

10. ਕੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਖਾਸ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ (ਜੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਵੇਰਵਾ ਦਿਉ)	ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਨੂੰ ਜੋਖਿਮ ਦੀ ਕੁਆਲਟੀ ਬਾਰੇ ਵੇਰਵਾ ਦਿਉ		
--	--	--	--

(ਘਾਟਾ ਅਨੁਭਵ ਬਾਰੇ ਵੇਰਵਾ)

11. ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ/ ਆਪ ਝੱਲੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਵੇਰਵਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਿਆਦ ਪੁੰਗੀ ਪਾਲਸੀ ਅੰਤਰਾਲ ਅਲਹਿਦਾ ਹੈ	ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ	ਦਾਅਵੇ

ਜੋਖਿਮ ਦਰ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਅਨੁਭਵ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਨ ਹੈ

ਕਿਹੜੇ ਜੋਖਿਮਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਲਈ ਟਿਕਾਣੇ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ?

ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਵੇਰਵਾ

12. ਬੀਮਤ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ:	
a. ਰਿਹਾਇਸ਼, ਦਫ਼ਤਰ, ਦੁਕਾਨਾਂ, ਹੋਟਲ ਆਦਿ	ਜੋਖਿਮ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਰ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ
b. ਉਦਯੋਗ/ ਨਿਰਮਾਣ ਜੋਖਿਮ	
c. ਭੰਡਾਰਨ ਬਾਹਰਵਾਰ ਉਦਯੋਗਿਕ / ਨਿਰਮਾਣ ਜੋਖਿਮ	
d. ਉਦਯੋਗਿਕ / ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਬਾਹਰ ਟੈਂਕ/ ਗੈਸ ਹੋਲਡਰ ਜੋਖਿਮ	
e. ਉਦਯੋਗਿਕ / ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਬਾਹਰਵਾਰ ਸਥਿਤੀ ਸਹੂਲਤ ਜੋਖਿਮ	
f. ਰਿਹਾਇਸ਼, ਦਫ਼ਤਰ, ਦੁਕਾਨਾਂ, ਹੋਟਲ ਆਦਿ	
13. ਜੇ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਐਲਾਨ ਕਰੋ ਕਿ ਕੀ ਵਰਤੋਂ ਸਾਮਾਨ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸਾਮਾਨ ਹੈ। ਜੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕੀ ਇੰਝ ਦੇ ਸਟਾਕ ਦਾ ਮੁੱਲ ਕੁੱਲ ਸਟਾਕ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ 5% ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ: 1. ਸੈਲੂਲਾਇਡ ਸਾਮਾਨ, 2. ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਨਾਰੀਅਲ ਰੇਸ਼ੇ, 3. ਪਟਾਕੇ ਅਤੇ ਆਤਿਸ਼ਬਾਜ਼ੀਆਂ, 4. ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਧਮਾਕਾਖੇਜ਼, 5. ਸੁੱਕਾ ਘਾਹ/ ਤੂੜੀ, 6. ਸਣ, 7. ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਪਟਸਨ, 8. ਮਾਚਸ, 9. ਮੈਥੇਲੇਨ ਸਪਰਿਟ, 10. ਨਾਈਟਰੋ - ਸੈਲੂਲੋਜ਼, 11. ਤੇਲ / ਈਥਰ/ ਉਦਯੋਗਿਕ ਘੋਲਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਲਣਯੋਗ ਤਰਲ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਬਲਣ ਬਿੰਦੂ 32 ਡਿਗਰੀ ਜਾਂ ਘੱਟ ਹੈ। C (ਬੰਦ ਕੱਪ ਟੈਸਟ) , 12. ਬਲਣਯੋਗ ਮੂਲ ਵਾਲੇ ਪੇਂਟ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਬਲਣ ਬਿੰਦੂ 32 Deg ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਹੈ। C (ਬੰਦ ਕੱਪ ਟੈਸਟ) ਸੀਲ ਕੀਤੇ ਟੀਨ ਜਾਂ ਡਰੱਮ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ, 13. 32 ਡਿਗਰੀ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਬਲਣ ਬਿੰਦੂ ਵਾਲੇ ਵਾਰਨਿਸ਼ C (ਬੰਦ ਕੱਪ ਟੈਸਟ) ਸੀਲ ਕੀਤੇ ਟੀਨ ਜਾਂ ਡਰੱਮ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, 14. ਸੀਲ ਕੀਤੇ ਟੀਨ ਜਾਂ ਡਰੱਮ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਰੇਗਾਊ-ਨਾਸ਼ਕ ਤਰਲ ਅਤੇ ਤਰਲ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ 15. ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਵਨਸਪਤੀ ਰੇਸ਼ੇ	ਜੋਖਿਮ ਦੀ ਕਿਸਮ ਮੂਲ ਦਰਾਂ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਤਾਬਕ ਤਹਿ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ
14. ਜੇ ਵੇਅਰਹਾਊਸ/ਗੋਦਾਮ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਫੈਕਟਰੀ ਹੱਦ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ) ਤਾਂ ਸੰਭਾਲੇ ਜਾਂਦੇ ਸਾਮਾਨ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿਉ	
15. ਜੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨਿਰਮਾਣ ਇਕਾਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਟਿਕਾਣੇ ਉੱਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਉਤਪਾਦ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿਉ (ਵੱਖ-ਵੱਖ ਇਮਾਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਾਉਂਦੀ ਵੇਰਵੇ ਸਮੇਂ ਬਲਾਕ ਸਕੀਮ ਨੱਥੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ)	
16. ਕੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨਿਰਮਾਣ ਇਕਾਈ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਦੱਸੋ ਕਿ ਫੈਕਟਰੀ ਚਾਲੂ ਹੈ ਜਾਂ ਬੰਦ?	

17. ਅੱਗ ਬਝਾਊ ਜੰਤਰ ਇੰਸਟਾਲ ਹਨ																				
ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਉ:																				
a. ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਲਾਕਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਅਤੇ ਚੁੱਕਣਯੋਗ ਅੱਗ ਬਝਾਊ ਜੰਤਰਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦਰਸਾਓ				<table border="1"> <tr><td>☐</td><td>ਚੁੱਕਣਯੋਗ ਅੱਗ ਬਝਾਊ ਜੰਤਰ</td></tr> <tr><td>☐</td><td>ਟਰੇਲਰ ਪੱਖ</td></tr> <tr><td>☐</td><td>ਅੱਗ ਇੰਜਣ</td></tr> <tr><td>☐</td><td>ਹਾਈਡਰੈਂਟ ਸਿਸਟਮ</td></tr> <tr><td>☐</td><td>ਫੁਹਾਰਾ ਸਿਸਟਮ</td></tr> <tr><td>☐</td><td>ਸਥਿਰ ਪਾਈ ਛਤਕਾਅ ਸਿਸਟਮ</td></tr> </table>					☐	ਚੁੱਕਣਯੋਗ ਅੱਗ ਬਝਾਊ ਜੰਤਰ	☐	ਟਰੇਲਰ ਪੱਖ	☐	ਅੱਗ ਇੰਜਣ	☐	ਹਾਈਡਰੈਂਟ ਸਿਸਟਮ	☐	ਫੁਹਾਰਾ ਸਿਸਟਮ	☐	ਸਥਿਰ ਪਾਈ ਛਤਕਾਅ ਸਿਸਟਮ
☐	ਚੁੱਕਣਯੋਗ ਅੱਗ ਬਝਾਊ ਜੰਤਰ																			
☐	ਟਰੇਲਰ ਪੱਖ																			
☐	ਅੱਗ ਇੰਜਣ																			
☐	ਹਾਈਡਰੈਂਟ ਸਿਸਟਮ																			
☐	ਫੁਹਾਰਾ ਸਿਸਟਮ																			
☐	ਸਥਿਰ ਪਾਈ ਛਤਕਾਅ ਸਿਸਟਮ																			
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content;"> ਹਰ ਬਲਾਕ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ </div>				<div style="border: 1px solid black; border-radius: 15px; padding: 10px; width: fit-content;"> ਘਾਟਾ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਚੁੱਕੇ ਕਦਮ। ਇਸਕਰਕੇ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ </div>																
b. ਦਰਸਾਉਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜੰਤਰਾਂ ਲਈ ਸਾਲਨਾ ਦੇਖਭਾਲ ਇਕਰਾਰ ਚਾਲੂ ਹੈ				ਹਾਂ ☐ ਨਹੀਂ ☐																
18. (ਇਮਾਰਤ / ਮਸ਼ੀਨਰੀ / ਫਰਨੀਚਰ ਜੜਨਾ ਅਤੇ ਫਿੱਟਿੰਗ)				ਬੀਮੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਧਾਰ																
a. ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਮੁੱਲ ਆਧਾਰ				ਹਾਂ ☐ ਨਹੀਂ ☐																
b. ਬਹਾਲੀ ਮੁੱਲ ਆਧਾਰ				ਹਾਂ ☐ ਨਹੀਂ ☐																
c. ਕੀ ਵਾਧੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ				ਹਾਂ ☐ ਨਹੀਂ ☐																
				<div style="border: 1px solid black; border-radius: 15px; padding: 10px; width: fit-content;"> ਇਹ ਆਧਾਰ ਬਣਾਏਗਾ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਹੋਵੇਗਾ </div>																
19. ਨਿਰਮਾਣ ਵੇਰਵਾ																				
a. ਵਰਤੇ ਸਾਮਾਨ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿਉ																				
i. ਕੰਧਾਂ																				
ii. ਫਰਸ਼																				
iii. ਛੱਤ																				
b. ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਉਚਾਈ				ਮੀਟਰ _____ ਮੰਜ਼ਲਾਂ _____																
				5 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ☐ 5 - 15 ਸਾਲ ☐																
c. ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਉਮਰ				15-25 ਸਾਲ ☐ 25 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ☐																
ਸੂਚਨਾ: ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੰਧਾਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਲੋਕੜ ਦੀ ਛੱਤ/ ਫੂਸ ਦੇ ਪੱਤੇ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਘਾਹ/ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸੁੱਕੀ ਘਾਹ/ਬਾਂਸ/ਪਲਾਸਟਿਕ ਕੱਪੜੇ/ਲੁੱਕ ਅਤੇ ਰੇਤ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਨ/ਕੱਪੜੇ/ਕੈਨਵਸ/ਤਰਪਾਲ ਅਤੇ ਇੰਝ ਦੇ ਨੂੰ "ਕੱਚੇ" ਨਿਰਮਾਣ ਵਾਂਗ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ																				
20. ਇਮਾਰਤ ਮੁਤਾਬਕ ਮੁੱਲ (ਇਹ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ 'ਕੱਚੀ' ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰੋ, ਹਰ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਇੰਝ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਲਈ ਰੁ. ਵਿੱਚ ਮੁੱਲ ਦਿਉ																				
ਬਲਾਕ ਦਾ ਵੇਰਵਾ	ਉਮਰ (ਸਾਲ)	ਉਚਾਈ (ਮੀਟਰ)	ਨਿਰਮਾਣ ਪੱਕਾ/ਕੱਚਾ	ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਰੁਪਏ																
				ਥਮਾਲਿਆਂ ਸਮੇਤ ਇਮਾਰਤ ਰੁ:	ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਅਸੈਸਰੀ ਰੁ:	ਐਫ ਤੋਂ ਐਫ, ਦਫਤਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਮਾਨ ਰੁਪਏ	ਸਟਾਕ ਅਤੇ ਸਟਾਕ ਜੋ ਬਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ** ਰੁ:	ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੋਰ ਜਾਇਦਾਦ ਰੁਪਏ												
ਕੁੱਲ																				
<div style="border: 1px solid black; border-radius: 15px; padding: 10px; width: fit-content; margin: 0 auto;"> ਹਰ ਬਲਾਕ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੇਟਿੰਗ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜੋ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ </div>																				

ਸੂਚਨਾ: ** ਉਹਨਾਂ ਸਟਾਕ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਆਮ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਮੁਤਾਬਕ ਲੜੀ ਨੰ. ਏ, ਬੀ, ਸੀ ਅਤੇ ਡੀ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ

21. ਖਾਸ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੇਵਲ ਸਟਾਕ ਲਈ ਹੀ	
ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਡੱਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਕਰੋ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਦੇ ਲਈ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਦਿਉ	
A. ਫਲੋਟਰ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ:	
ਕਈ ਟਿਕਾਣਿਆਂ (ਕੰਮ ਵਾਲੇ ਬਲਾਕ, ਵੇਅਰਹਾਊਸ/ਗੇਟੇਅਮ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ) ਉੱਤੇ ਪਏ ਸਟਾਕ ਨੂੰ ਇੱਕਲੀ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਅਧੀਨ ਫਲੋਟਰ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ	
ਟਿਕਾਣੇ (ਪਿੰਨ ਕੋਡ ਸਮੇਤ ਪੂਰਾ ਡਾਕ ਪਤਾ)	ਰਕਮ ਰੁਪਏ
B. ਐਲਾਨ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ	
ਸਟਾਕ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਅਸਥਿਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ (ਮਹੀਨੇਵਾਰ) ਐਲਾਨ ਮੁੱਲ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।	
ਟਿਕਾਣੇ (ਪਿੰਨ ਕੋਡ ਸਮੇਤ ਪੂਰਾ ਡਾਕ ਪਤਾ)	ਰਕਮ ਰੁਪਏ
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block;">ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਅਧਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਫਰਜ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਦਾਅਵਾ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦਾ ਅਧਾਰ</div>	
ਸੂਚਨਾ: ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਹੈ ਰੁਪਏ 1 ਕਰੋੜ, ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਛੋਟੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਾਰੀ ਸਟਾਕ ਅਤੇ ਰੇਲਵੇ ਯਾਰਡ ਵਿੱਚ ਪਏ ਸਟਾਕ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।	
C. ਫਲੋਟਰ ਐਲਾਨ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ:	
ਸਟਾਕ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਅਸਥਿਰ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਉੱਤੇ ਸਟੋਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਨੂੰ (ਮਹੀਨੇਵਾਰ) ਐਲਾਨ ਮੁੱਲ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।	
ਟਿਕਾਣੇ (ਪਿੰਨ ਕੋਡ ਸਮੇਤ ਪੂਰਾ ਡਾਕ ਪਤਾ)	ਰਕਮ ਰੁਪਏ
ਸੂਚਨਾ: 1. ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਹੈ ਰੁਪਏ 2 ਕਰੋੜ 2. ਜਾਰੀ ਸਟਾਕ ਅਤੇ ਰੇਲਵੇ ਯਾਰਡ ਵਿੱਚ ਪਏ ਸਟਾਕ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।	
D. ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਲੇ ਸਟਾਕ (ਫੈਕਟਰੀ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ)	
ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਟਾਕ ਦਾ ਵੇਰਵਾ:	
ਟਿਕਾਣੇ (ਪਿੰਨ ਕੋਡ ਸਮੇਤ ਪੂਰਾ ਡਾਕ ਪਤਾ)	ਰਕਮ ਰੁਪਏ
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block;">ਖਾਸ ਵਾਰੰਟੀਆ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ</div>	
E. ਟੈਂਕ ਫਾਰਮ ਅਤੇ ਗੈਸ ਹੋਲਡਰ (ਫੈਕਟਰੀ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਥਿਤ)	
ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਟਾਕ ਦਾ ਵੇਰਵਾ	
ਟਿਕਾਣੇ (ਪਿੰਨ ਕੋਡ ਸਮੇਤ ਪੂਰਾ ਡਾਕ ਪਤਾ)	ਰਕਮ ਰੁਪਏ
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block;">ਜੋਖਿਮ ਅਤੇ ਰੇਟਿੰਗ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ</div>	

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਵਲੰਟੀਅਰ ਕਰੋਗੇ ਲਈ ਛੋਟਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ	ਹਾਂ ☐	ਨਹੀਂ ☐
ਜੇ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਹੈ ਤਾਂ ਕਰੋਗੇ ਰਕਮ ਦੀ ਚੋਣ ਦਿਉ	ਰੁ: _____	

ਐਲਾਨ ਕਰਤਾ

ਅਤਿ ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ

ਮੈਂ/ਅਸੀਂ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਮੇਰੀ/ਸਾਡੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਮੁਤਾਬਕ ਸਹੀ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਂ/ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਐਲਾਨ ਮੇਰੇ/ਸਾਡੇ ਅਤੇ _____ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣੇ।

ਇਹ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਦੇਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜੋਖਿਮ ਵਿੱਚ ਜੇ ਕੁਝ ਜੋੜਨਾ ਜਾਂ ਬਦਲਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਤੁਰੰਤ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮਿਤੀ:

ਥਾਂ:

ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਮੋਹਰ

ਏਜੰਟ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ:

ਬੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ 1983 ਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਦੀ ਕਾਪੀ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਹੈ

ਛੋਟਾਂ ਦੀ ਮਨਾਹੀ

1. ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਨਵਿਆਉਣ ਜਾਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਾਲਸੀ ਉੱਤੇ ਵੇਖਾਏ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਯੋਗ ਦਲਾਲੀ ਪੂਰੀ ਜਾਂ ਅਧੂਰੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਛੋਟ ਨਾਲ ਪਾਲਸੀ ਲੈਣੀ ਜਾਂ ਨਵਿਆਉਣੀ ਜਾਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੀ ਛੋਟ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਸਾਰਣੀਆਂ ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।
2. ਇਹ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਤਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਜੁਰਮ, ਜਿਸ ਲਈ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਤੱਕ ਜੁਰਮਾਨਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਾਠ 24

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਰ ਤਹਿ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ

ਪਾਠ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਇਹ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਅਤੇ ਦਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਅਧਾਰ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖਾਂਗੇ। ਤੁਸੀਂ ਜੋਖਿਮਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸੰਕਟਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਾਰੇ ਜਾਣ ਸਕੋਗੇ। ਤੁਸੀਂ ਜਾਣੋਗੇ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਲਈ "ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ" ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਿੱਖਣ ਨਤੀਜੇ

- A. ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਮੂਲ
- B. ਦਰ-ਤਹਿ ਕਰਨ ਅਧਾਰ
- C. ਰੇਟਿੰਗ ਪੱਖ
- D. ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ

ਇਹ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਯੋਗ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹੋ:

1. ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ
2. ਦਰ-ਤਹਿ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣਾ
3. ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਲਸੀਆਂ ਅਧੀਨ 'ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ' ਪਤਾ ਕਰਨਾ

A. ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਅਧਾਰ

ਪਿਛਲੇ ਪਾਠਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਬੀਮੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੂਲਿੰਗ ਰਾਹੀਂ ਜੋਖਿਮ ਪ੍ਰਬੰਧ ਬਾਰੇ ਵੇਖਿਆ ਹੈ। ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਪੂਲ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ/ ਵਪਾਰਕ/ ਉਦਯੋਗਿਕ ਫਰਮਾਂ/ਸੰਗਠਨਾਂ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਹਰੇਕ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਰਕਮ ਦਰ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦੋ ਕਾਰਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

- ✓ ਘਾਟਾ ਘਟਨਾ (ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਏ ਸੰਕਟ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ) ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਘਾਟੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਅਤੇ
- ✓ ਘਾਟੇ ਦੀ ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਰਕਮ, ਜੋ ਕਿ ਘਾਟਾ ਘਟਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਕਰਕੇ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ

ਉਦਾਹਰਨ

ਅੱਗ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਘਾਟੇ ਦੀ ਔਸਤ ਰਕਮ ਮੰਨ ਲਵੋ ਕਿ 100000 ਰੁਪਏ ਹੈ [ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ L ਰਾਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਾਂ]

ਘਾਟਾ ਹੋਣ ਦੀ ਔਸਤ ਜਾਂ ਮੱਧਮਾਨ ਸੰਭਾਵਨਾ [P ਰਾਹੀਂ ਦਰਸਾਈ] 100 ਵਿੱਚੋਂ 1 [ਜਾਂ 0.01] ਹੈ।

ਮੱਧ ਜਾਂ ਔਸਤ ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਘਾਟਾ ਪਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ: $L \times P = 0.01 \times 100000 = 1000$

ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਕਿਵੇਂ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੂਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਧੀਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ?

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮੇ ਦੇ ਪੂਰੇ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਜੋਖਿਮਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਪੂਲ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਘਾਟੇ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ (ਆਵਰਤੀ) ਅਤੇ ਘਾਟੇ ਦੀ ਹੱਦ (ਤੀਬਰਤਾ) ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਣ।

ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਜੋਖਿਮ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ [ਜਾਂ 'ਰਲਦੇ'] ਜੋਖਿਮਾਂ ਦਾ ਪੂਲ (ਸਮੂਹ) ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਤੁਸੀਂ ਬਿਲਕੁਲ ਇੱਕ ਜਿਹੇ ਅਤੇ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਬਾਹਰੀ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਕਿੰਨੇ ਘਰ ਲੱਭੋਗੇ? ਬਹੁਤੇ ਨਹੀਂ।

ਜਿਵੇਂ ਪੂਲ ਦਾ ਆਕਾਰ ਵੱਧਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਾ-ਰਲਦੇ ਜੋਖਿਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਜਾਂ ਰਲਦੇ ਸੰਕਟਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇਚਿੱਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ ਪੂਲ ਕਿਵੇਂ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਜੋਖਿਮ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਧ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਨਾਲ ਹੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੂਲ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਇੱਕ ਰੂਪ ਹੋਣ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜਿਹੇ ਜੋਖਿਮ ਰੱਖਦੇ ਹਨ?

ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੇ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਹੱਲ ਲੱਭਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਇੱਕ ਪੂਲ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਫ਼ੀ ਵੱਡਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਧੀਨ-ਪੂਲ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਅਧੀਨ-ਪੂਲ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜੋਖਿਮ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਧੀਨ ਪੂਲ ਨੂੰ ਜੋਖਿਮਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮੌਜੂਦ ਜੋਖਿਮ ਦੀ ਹੱਦ ਦੇ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਜਾਇਦਾਦ ਬੀਮੇ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ, ਲੱਕੜ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਵਲੋਂ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਪੱਥਰ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਨਾਲ ਵੱਧ ਹੈ, ਇਸਕਰਕੇ ਲੱਕੜ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਬੀਮੇ ਲਈ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਹੀ ਧਾਰਨਾ ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਉੱਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਜਾਂ ਸੂਗਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਪੈਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਇੱਕ ਬੀਮਾਰੀ ਦੇ ਇਲਾਜ ਦੀ ਉੱਚ ਡਾਕਟਰੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਜੋਖਿਮ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ। ਉੱਚ ਬੀਪੀ ਅਤੇ ਸੂਗਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਜੋਖਿਮ ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਵੱਖਰਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਜੋਖਿਮਾਂ ਦੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਸ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਦਰ ਤਹਿ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।

1. ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਦੇ ਮੂਲ

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਪਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜੋਖਿਮ ਲਈ ਬੀਮਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀਯੋਗ ਹੈ ਜੇ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਹੜੀ ਦਰ, ਨਿਯਮ ਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ, ਤਕਨੀਕੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਪੜਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ:

- i. ਸੰਕਟ ਅਤੇ ਜੋਖਿਮ ਦਾ ਘਾਟੇ ਦੀ ਆਵਰਤੀ ਤੇ ਤੀਬਰਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ
- ii. ਪਾਲਸੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਰੂਪ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ
- iii. ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਦਰ ਤਹਿ ਕਰਨਾ

ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਅਗਲਾ ਕਦਮ ਦਰਾਂ, ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਮੁਹਾਰਤ ਢੁੱਕਵੀਂ ਸਿਖਲਾਈ, ਖੇਤਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਡੂੰਘਾ ਗਿਆਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲੰਮੀ ਸਿੱਖਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੱਗ ਬੀਮਾ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਬਣਨ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭੌਤਿਕ ਵਸਤਾਂ ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਉੱਤੇ ਅੱਗ ਦੇ ਅਸਰ, ਉਦਯੋਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ, ਭੂਗੋਲਿਕ, ਮੌਸਮੀ ਹਾਲਤਾਂ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਚੰਗੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਹਾਜ਼ੀ ਬੀਮਾ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਨੂੰ ਬੰਦਰਗਾਹਾਂ/ਸੜਕਾਂ ਬਾਰੇ, ਭੇਜਣ ਜਾਂ ਸੰਭਾਲਣ ਦੌਰਾਨ ਕਾਰਗੋ/ਸਾਮਾਨ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ, ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਮੁੰਦਰੀ ਯਾਤਰਾ ਯੋਗਤਾ ਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸਿਹਤ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਨੂੰ ਬੀਮਤ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫਾਇਲ ਜੋਖਿਮ, ਉਮਰ, ਡਾਕਟਰੀ ਪੱਖ, ਸਿਹਤਮੰਦ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਅਤੀਤ ਅਤੇ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਰੇਕ ਕਾਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਦੀ ਸਮਝਣ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

a) ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ, ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਯੋਗਤਾ

ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਤੇ ਜੋਖਿਮ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸਧਾਰਨ ਤੱਥ ਕਰਕੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਜੋਖਿਮ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਹਰ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਇਸਕਰਕੇ ਢੁੱਕਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਤਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀਮਤ ਘਾਟਾ ਵਾਪਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਤੀਬਰਤਾ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਤਹਿ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕਿਉਂਕਿ ਸਭ ਜੋਖਿਮ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਸਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਸਭ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਤ ਹਨ, ਨੂੰ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇਣ ਲਈ ਕਹਿਣਾ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਦਾ ਮਕਸਦ ਜੋਖਿਮਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲੱਛਣਾਂ ਅਤੇ ਜੋਖਿਮ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਢੁੱਕਵੀਂ ਦਰ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

ਹਰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਇਸ ਦੇ ਪਾਲਸੀ-ਧਾਰਕਾਂ ਵੱਲ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਵੇ ਕਿ ਇਹ ਮੌਜੂਦਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਜੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਜੋਖਿਮਾਂ ਲਈ ਪਾਲਸੀਆਂ ਜਾਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਨਾ-ਬੀਮਾ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹਨ ਜਾਂ ਜੋਖਿਮ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਸੂਲਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਇਸ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮੱਰਥਾ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇੱਕ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਜੋਖਿਮ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਦਰ ਵਸੂਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੰਡ ਦੀਆਂ ਉੱਚੀਆਂ ਦਰਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਗ਼ੈਰ-ਮੁਕਾਬਲੇ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮੱਰਥਾ ਵਿੱਚ, ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਦੇ ਮੁੱਲ ਲੱਛਣ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਹਨ

- i. ਲੱਛਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਜੋਖਿਮ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨਾ
- ii. ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜੋਖਿਮ ਦਾ ਪੱਧਰ ਪਤਾ ਕਰਨਾ
- iii. ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਲੀਹਾਂ ਉੱਤੇ ਚੱਲੇ

ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਦੇ ਮਕਸਦਾਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਪੱਧਰ, ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਢੁੱਕਵੇਂ ਹੋਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 1

ਬੀਮਾ ਦਰ ਤਹਿ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੋ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰੋ।

- I. ਜੋਖਿਮ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਤੀਬਰਤਾ

II. ਜੋਖਿਮ ਦਾ ਸਰੋਤ ਅਤੇ ਕਿਸਮ

III. ਜੋਖਿਮ ਦਾ ਸਰੋਤ ਅਤੇ ਸਮਾਂ

IV. ਜੋਖਿਮ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਅਸਰ

B. ਦਰ-ਤਹਿ ਕਰਨ ਅਧਾਰ

ਬੀਮਾ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਖਰੀਦਣ ਨਾਲ, ਬੀਮਤ ਸੰਕਟ, ਜਿਸ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਜੇ ਕੋਈ ਕਾਰ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਦਾ ਜੋਖਿਮ ਹੈ। ਜੇ ਮਾਲਕ ਦਾ ਮੋਟਰ ਬੀਮਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਾਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਦੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਮੁਰੰਮਤ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਦਾਅਵੇ ਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਖਰਚੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਾਭ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਮਤ ਕੱਢਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਪਨਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਦਰ-ਤਹਿ ਕਰਨਾ (ਰੇਟਮੇਕਿੰਗ) ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਦਰ (ਰੇਟ) ਬੀਮੇ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਇਕਾਈ ਦਾ ਭਾਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਦਰ ਨੂੰ ਭੁਚਾਲ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ 1.00 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਿੱਲੇ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਦਰ ਘਾਟੇ ਦੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾ ਆਕਾਰ ਮੁਤਾਬਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਦਰ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਰੁਝਾਨਾਂ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਵਿਤ ਘਾਟਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਭੁਚਾਲ ਬੀਮੇ ਦੀ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀ ਉਦਾਹਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ, ਘਾਤਕ ਲਾਈਨ ਅਤੇ ਇੱਟਾਂ ਦੇ ਘਰ ਲਈ ਵੱਧ ਦਰ ਵਸੂਲੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੰਕਰੀਟ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਤੋਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਵੱਧ ਖਤਰਾ ਹੈ।

ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਦੇ ਉਦਾਹਰਨ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ, ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਹਰਕੇ ਭਾਗ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਅੰਕੀ ਜਾਂ ਫੀਸਦੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਮਰ, ਨਸਲ, ਕੰਮ, ਆਦਤਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ-ਤਹਿ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਕਿ ਦਰ (ਰੇਟ) ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ = (ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ) x (ਦਰ)

1. ਰੇਟਿੰਗ ਦਾ ਮਕਸਦ

ਦਰ ਤਹਿ (ਰੇਟ ਮੇਕਿੰਗ) ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਮਕਸਦ ਬੀਮੇ ਦਾ ਢੁੱਕਵਾਂ ਅਤੇ ਮੰਨਣਯੋਗ ਭਾਅ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਤ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਪੱਖਾਂ ਤੋਂ ਹੋਵੇ।

ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ, ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕਠੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਰਾਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ, ਖਰਚੇ ਤੇ ਟੈਕਸ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਬਾਹੀ ਤੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਬੀਮਤ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ, ਮੰਨਣਯੋਗ ਦਰ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਢੁੱਕਵੀਂ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਰਚੇ, ਤਬਾਹੀ ਅਤੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਮੰਨਣਯੋਗ ਖਰਚੇ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜੇ ਗਏ ਹੋਣ।

ਅੱਗ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਨਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਭ ਵੱਡੇ ਕਾਰਨ ਜੋੜੇ ਗਏ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਛੋਟੇ ਕਾਰਨ ਅਣਡਿੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਣ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਂਝੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਦਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹਾ ਫਰਕ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

2. ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਦਰ ਪਤਾ ਕਰਨੀ

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧ ਦਰ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਘਾਟੇ ਤਜਰਬੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਪਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਪਿਛਲੇ ਘਾਟਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਅੰਕੜੇ ਦਰ ਕੱਢਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

ਦਰ ਤਹਿ ਕਰਨ ਲਈ, ਜੋਖਿਮਾਂ ਨੂੰ 'ਅੰਕ ਮੁੱਲ' ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਜੇ ਮੇਟਰ ਸਾਈਕਲਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਵੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਇੱਕਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਵਹੀਕਲਾਂ ਤੋਂ ਹੋਣ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਘਾਟੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਾਂਗੇ। ਘਾਟੇ ਦੀ ਇਹ ਰਕਮ ਨੂੰ ਮੇਟਰ ਸਾਈਕਲ ਦੇ ਕੁੱਲ ਮੁੱਲ ਦੇ ਫੀਸਦੀ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾ ਕੇ ਅਸੀਂ ਜੋਖਿਮ ਦੇ 'ਅੰਕ ਮੁੱਲ' ਨੂੰ ਤਹਿ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਨਾਲ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

$$M = \frac{L}{100} \times 100$$

V

L ਘਾਟੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਅਤੇ V ਸਭ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲਾਂ ਦੇ ਕੁੱਲ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਆਉ ਮੰਨੀਏ ਕਿ:

- ✓ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਦਾ ਕੁੱਲ ਮੁੱਲ ਹੈ ਰੁ 50,000/-
- ✓ ਪੈਣ ਵਾਲਾ ਘਾਟਾ: 10 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ 1000 ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 50 ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਚੋਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
- ✓ ਐਸਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਹਰ ਸਾਲ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਚੋਰੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕੁੱਲ ਘਾਟਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ

ਫਾਰਮੂਲਾ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ, ਨਤੀਜਾ ਹੋਵੇਗਾ:

ਘਾਟਾ (ਰੁ. 50,000 X 5) = ਰੁ. 2,50,000

ਮੁੱਲ (ਰੁ. 50,000 X 1000) = ਰੁ. 5,00,00,000

ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ $(L / V) \times 100 = [2,50,000 / 5,00,00,000] \times 100 = 0.5\%$

ਇਸਕਰਕੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਦਰ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਮਾਲਕ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅੱਧ ਫੀਸਦੀ ਰੁ: 50,000/- ਜਿਵੇਂ ਰੁ. 250/- ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ। ਇਸ ਨੂੰ 'ਸ਼ੁੱਧ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਈਕਲ ਲਈ ਰੁਪਏ 250 ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ, 2.5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਇੱਕਠੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ 5 ਵਰ੍ਹੇ ਦੇ ਕੁੱਲ ਘਾਟਾ ਪੈਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਜੇ ਸ਼ੁੱਧ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ, ਜੋ ਕਿ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਫੰਡ ਬਣਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਉੱਤੇ ਉਦਾਹਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਵੀ ਵਾਧੂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਬੀਮਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਖਰਚੇ (ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੇ ਖਰਚੇ) ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਖਰਚੇ (ਏਜੰਸੀ ਦਲਾਲੀ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਚਾਨਕ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਭਾਰੀ ਘਾਟੇ ਲਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ (ਅੰਤਰ) ਦੇਣ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਕਿਉਂਕਿ ਬੀਮਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਪਾਰਕ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸਕਰਕੇ ਹੋਰ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਾਇਦਾ ਦੇਣ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਪੂੰਜੀ ਤੋਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਇਸਕਰਕੇ, 'ਸ਼ੁੱਧ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ' ਨੂੰ ਖਰਚ, ਰਾਖਵਾਂ ਅਤੇ ਫਾਇਦਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕੁਝ ਫੀਸਦੀ ਢੁੱਕਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਧਾਇਆ ਜਾਂ ਲੋਡ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਅਸਲ ਦਰ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਭਾਗ ਹੋਣਗੇ:

- ✓ ਘਾਟਾ ਭੁਗਤਾਨ
- ✓ ਘਾਟਾ ਖਰਚੇ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣ ਫੀਸ)
- ✓ ਏਜੰਸੀ ਦਲਾਲੀ
- ✓ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਖਰਚੇ
- ✓ ਅਚਾਨਕ ਭਾਰੀ ਘਾਟੇ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੰਨੇ ਗਏ 5 ਦੀ ਬਜਾਏ ਕੁੱਲ ਘਾਟਾ 7 ਹੋਵੇ
- ✓ ਫਾਇਦੇ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼

ਤਜਰਬਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਚੋਣ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਤਾਜ਼ੇ ਘਾਟੇ ਤਜਰਬਾ ਅੰਤਰਾਲ ਨੂੰ ਵਰਤਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਚੁਣੇ ਅੰਤਰਾਲ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਘਾਟਾ ਤਜਰਬਾ ਡਾਟਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਅੰਕੜੇ ਮਹੱਤਤਾ ਜਾਂ ਯੋਗਤਾ ਹੋਵੇ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤਬਾਹਕਾਰੀ ਘਾਟੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸਹਿਣ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਔਸਤ ਤਬਾਹਕਾਰੀ ਘਟਨਾ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਸਭ ਢੁੱਕਵੇਂ ਰੇਟਿੰਗ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਕੋਈ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਰਾਂ (ਰੇਟ) ਅਧੂਰੀਆਂ, ਵੱਧ ਜਾਂ ਉਸੇ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਕੁਆਲਟੀ ਦੇ ਜੋਖਿਮਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪੱਖਪਾਤੀ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 2

ਸ਼ੁੱਧ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਕੀ ਹੈ?

- I. ਢੁੱਕਵਾਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ, ਜੋ ਕਿ ਕੇਵਲ ਘਾਟਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇ
- II. ਸਮਾਜ ਦੇ ਮਾਮੂਲੀ ਮੈਂਬਰ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ
- III. ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਲੋਡ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ
- IV. ਸਭ ਤੋਂ ਤਾਜ਼ਾ ਘਾਟੇ ਤਜਰਬੇ ਅੰਤਰਾਲ ਤੋਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ

C. ਰੇਟਿੰਗ ਪੱਖ

ਢੁੱਕਵੇਂ ਪੱਖ, ਜੋ ਕਿ ਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋੜਨ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰੇਟਿੰਗ ਸਕੀਮ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ **ਰੇਟਿੰਗ ਪੱਖ** ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਜੋਖਿਮ ਪਤਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁੱਲ ਤਹਿ ਕਰਨ, ਜੋ ਕਿ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਲਈ 'ਰੇਟਿੰਗ ਪੱਖ' ਵਰਤਦੇ ਹਨ।

- ✓ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪਹਿਲਾਂ ਤਹਿ ਕੀਤੇ ਮੂਲ ਦਰ ਦੇ ਅਧਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ✓ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਤਦ ਛੋਟਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਦਰ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਲੱਛਣਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਜੋਖਿਮ ਉੱਤੇ ਵਧੀਆ ਅੱਗ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਲਟ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੋਟਰ ਜੋਖਿਮ ਉੱਤੇ ਮਾੜੇ ਦੇਸ਼ੀ ਰਿਕਾਰਡ ਨਾਲ ਡਰਾਇਵਿੰਗ ਲਈ ਲੋਡਿੰਗ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਖਾਸ

ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਲਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਸਰੋਤ

ਕਿਸੇ ਵੀ ਅੰਕੜਾ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਪੜਾਅ ਡਾਟਾ ਇੱਕਠਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਜੋਖਿਮ ਦਾ ਮੁੱਲ ਤਹਿ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ ਮੱਦ ਵਾਸਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਭਵ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇੱਕਠੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਸਰੋਤ ਹਨ:

- i. **ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਜਾਂ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ**
- ii. **ਜੋਖਿਮ ਸਰਵੇਖਣ**
- iii. **ਪੁਰਾਣੇ ਦਾਅਵੇ ਤਜਰਬਾ ਡਾਟਾ:** ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਕੁਝ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਮੋਟਰ ਵਰਗ, ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਅਕਸਰ ਪੁਰਾਣੇ ਦਾਅਵੇ ਡਾਟੇ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਤਜਰਬੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਢੁੱਕਵਾਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਤਹਿ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਦੇ ਹਨ।

ਮੁੱਲ ਤਹਿ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਅਵੇ ਤਜਰਬੇ ਨੂੰ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੱਢਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਤਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਤਬਾਹਕੁੰਨ ਘਾਟੇ ਕੁਦਰਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਚਾਨਕ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸਕਰਕੇ ਅੰਕੜਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਪਲੱਬਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਵਾਸਤੇ ਮਤਲਬ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਆਧੁਨਿਕ ਕੰਪਿਊਟਰਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਕੁਦਰਤੀ ਤਬਾਹਕੁੰਨ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਅਸਰ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਲਈ ਨਕਲੀ ਮਾਡਲ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ)

1. ਖਤਰਾ

ਬੀਮੇ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਖਤਰਾ (ਹਜ਼ਾਰਡ) ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਜਾਂ ਲੱਛਣਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦਿੱਤੇ ਸੰਕਟ ਤੋਂ ਘਾਟੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਜਾਂ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਈ ਖਤਰਿਆਂ ਦੀ ਚੰਗੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਲਈ ਹੋਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭੌਤਿਕ ਖਤਰੇ ਬੀਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਲੱਛਣਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਜੋਖਿਮਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਨੈਤਿਕ ਖਤਰੇ ਮਨੁੱਖੀ ਕਮੀਆਂ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੇਈਮਾਨੀ, ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਆਦਿ) ਜਾਂ ਆਮ ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਹਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕਾਰਵਾਈ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ, ਦਰ-ਤਹਿ ਕਰਨ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਭੌਤਿਕ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਖਤਰਿਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ।

2. ਭੌਤਿਕ ਖਤਰੇ

ਭੌਤਿਕ ਖਤਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਸਰਵੇਖਣ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬੀਮੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਭੌਤਿਕ ਖਤਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ।

a) ਅੱਗ

i. ਨਿਰਮਾਣ

ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਭਾਵ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੰਪਾਂ ਅਤੇ ਛੱਤ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਕੰਕਰੀਟ ਇਮਾਰਤ ਲੱਕੜ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹੈ।

ii. ਉਚਾਈ

ਜਿੰਨੀਆਂ ਮੰਜ਼ਲਾਂ ਵੱਧ, ਉਹਨਾਂ ਹੀ ਵੱਧ ਖਤਰਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਗ ਬਝਾਉਣ ਲਈ ਔਖਿਆਈ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਵੱਡੀਆਂ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਉੱਪਰਲੀਆਂ ਫਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਡਿੱਗਣ ਨਾਲ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

iii. ਫਰਸ਼ ਦੀ ਕਿਸਮ

ਲੱਕੜ ਦੀ ਫਰਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗ ਛੇਤੀ ਫੜਦੀ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ, ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੱਕੜ ਦੀ ਫਰਸ਼ ਛੇਤੀ ਡਿੱਗਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਹੇਠਲੀਆਂ ਮੰਜ਼ਲਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਉੱਪਰਲੀਆਂ ਮੰਜ਼ਲਾਂ ਤੋਂ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਜਾਂ ਸਾਮਾਨ ਡਿੱਗਣ ਕਰਕੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

iv. ਵਰਤੋ

ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਕਿਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਇਹ ਵਰਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੇ ਖਤਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

v. ਬਲਣ ਖਤਰਾ

ਇਮਾਰਤ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਸਾਇਣ ਰੱਖਣ ਹੋਣ ਜਾਂ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋ ਜਾਂਦੇ ਹੋਣ, ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਿਤ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅੱਗ ਬਲਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲੱਕੜ ਦੇ ਗੁਦਾਮ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਬਲਣਯੋਗ ਖਤਰਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਅੱਗ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਲੱਕੜ ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਬਲਦੀ ਹੈ। ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀ ਘਟਣਾ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਦੀ ਵੱਡੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਕਾਗਜ਼, ਕੱਪੜੇ ਆਦਿ ਨੂੰ ਨਾ ਕੇਵਲ ਅੱਗ ਤੋਂ ਹੀ ਖਤਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਗਰਮੀ ਆਦਿ ਤੋਂ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

vi. ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ

ਜੇ ਕੰਮ ਰਾਤ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਣਾਵਟੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਲਗਾਤਾਰ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਅਤੇ ਥਕੇਵੇਂ ਨਾਲ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਬੇਧਿਆਨੀ ਕਰਕੇ ਖਤਰਾ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

vii. ਅਵਸਥਾ

ਸੰਘਣੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਟਿਕਾਏ ਨੂੰ ਨੇੜਲੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਅਤੇ ਅੱਗ ਬਝਾਊ ਦਸਤੇ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਭੌਤਿਕ ਖਤਰੇ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ।

b) ਜਹਾਜ਼ੀ

i. ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਉਮਰ ਅਤੇ ਹਾਲਤ

ਪੁਰਾਣੇ ਜਹਾਜ਼ ਘਟੀਆ ਜੋਖਿਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ii. ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜਲ ਯਾਤਰਾ

ਜਲ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਰਾਹ, ਲੋਡ ਕਰਨ ਤੇ ਉਤਾਰਨ ਦੇ ਹਾਲਤ ਅਤੇ ਬੰਦਰਗਾਹ ਉੱਤੇ ਗੁਦਾਮਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਕੁਝ ਕਾਰਨ ਹਨ।

iii. ਸਟਾਕ ਦੀ ਕਿਸਮ

ਉੱਚ ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਚੋਰੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ; ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੀ ਟੁੱਟ-ਭੱਜ ਦਾ ਖਤਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

iv. ਪੈਕ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ

ਪੰਡ ਵਿੱਚ ਪੈਕ ਕੀਤੇ ਕਾਰਗੋ ਨੂੰ ਬੈਗ ਵਿੱਚ ਪੈਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਗੋ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੇਹਰੇ ਬੈਗ ਇੱਕਲੇ ਬੈਗ ਨਾਲ ਵੱਧ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਤਰਲ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਡਰੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਖਰਾਬ ਭੌਤਿਕ ਖਤਰਾ ਹੈ।

c) ਮੋਟਰ

i. ਵਹੀਕਲ ਦੀ ਉਮਰ ਅਤੇ ਹਾਲਤ

ਪੁਰਾਣੇ ਵਹੀਕਲਾਂ ਦੇ ਦੁਰਘਟਨਾਸ਼ੀਲ ਹੋਣ ਦੀ ਵੱਧ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ii. ਵਹੀਕਲ ਦੀ ਕਿਸਮ

ਸਪੋਰਟਸ ਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਭੌਤਿਕ ਖਤਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਆਦਿ।

d) ਸੰਨ੍ਹਮਾਰੀ

i. ਸਟਾਕ ਦੀ ਕਿਸਮ

ਵੱਧ ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਛੋਟੇ ਰੂਪ (ਜਿਵੇਂ ਗਹਿਣੇ) ਅਤੇ ਸੌਖੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਗਣ ਯੋਗ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਜੋਖਿਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ii. ਅਵਸਥਾ

ਹੇਠਲੀ ਮੰਜ਼ਲ ਜੋਖਿਮ ਲਈ ਉੱਪਰਲੀ ਮੰਜ਼ਲ ਤੋਂ ਘਟੀਆ ਹੈ: ਇੱਕਲੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਿੱਜੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਬਹੁਤ ਖਤਰਨਾਕ ਹਨ।

iii. ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਖਤਰੇ

ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਅਤੇ ਖਿੜਕੀਆਂ ਹੋਣਾ ਖਰਾਬ ਭੌਤਿਕ ਖਤਰਾ ਹੈ।

e) ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ

i. ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ

ਬਹੁਤ ਬੁੱਢੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ; ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਦੁਰਘਟਨਾ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਠੀਕ ਹੋਣ ਲਈ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

ii. ਪੇਸ਼ੇ ਦੀ ਕਿਸਮ

ਜੈਕੀ, ਸੁਰੰਗ ਇੰਜਨੀਅਰ, ਦਸਤੀ ਕਾਮੇ ਮਾੜੇ ਭੌਤਿਕ ਖਤਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਹਨ।

iii. ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਰੀਰਿਕ ਹਾਲਤ

ਸ਼ੁਗਰ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੱਟੜ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਸਰਜੀਕਲ ਇਲਾਜ ਨਹੀਂ ਵੀ ਕਰਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

f) ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ

i. ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ

ਨੌਜਵਾਨ ਉਮਰ ਵਰਗ ਬੀਮਾਰ ਪੈਣ ਦੀ ਆਵਰਤੀ ਲਈ ਘੱਟ ਝੁਕਾਅ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ii. ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਿਹਤ ਸਥਿਤੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਬੀਮਾਰੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ

iii. ਸ਼ਰਾਬ ਜਾਂ ਤੰਬਾਕੂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ

iv. ਪੇਸ਼ੇ ਦੀ ਕਿਸਮ

ਫੈਕਟਰੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ, ਜਿੱਥੇ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਧੂੰਆਂ ਜਾਂ ਮਿੱਟੀ-ਘੱਟੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੋਵੇ।

3. ਰੇਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਭੌਤਿਕ ਖਤਰਿਆਂ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ

ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਭੌਤਿਕ ਖਤਰਿਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਢੰਗ ਵਰਤਦੇ ਹਨ:

- ✓ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਲੋਡ
- ✓ ਪਾਲਸੀ ਉੱਤੇ ਵਾਰੰਟੀਆਂ ਲਗਾਉਣੀਆਂ
- ✓ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜੋੜਨੀਆਂ
- ✓ ਵਾਧਾ/ ਘਟਾਉਣਯੋਗ ਲਗਾਉਣਾ
- ✓ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣੀਆਂ
- ✓ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ

a) ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਲੋਡ

ਜੇਕਿਮ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਉਲਟ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਲਈ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਸੂਲਣ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਲੋਡ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਵੱਧ ਸੰਭਾਵਨਾ ਜਾਂ ਵੱਡੇ ਦਾਅਵੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

- i. ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਆਮ ਦਰ ਵਸੂਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਕਾਰਗੋ ਨੂੰ ਲਾਈਨਰ (ਯਾਤਰੀ-ਜਹਾਜ਼) ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਤਹਿ ਕੀਤੇ ਸਟੈਂਡਰਡ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਰ, ਜੇ ਪੁਰਾਣੇ ਜਾਂ ਟਨਭਾਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਸਾਮਾਨ (ਕਾਰਗੋ) ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ii. ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਬੀਮਤ ਖਤਰਨਾਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਰਬਤਆਰੋਹਣ, ਵਹੀਕਲ ਉੱਤੇ ਦੌੜਾਂ, ਵੱਡੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਖੇਡਣ ਆਦਿ ਲਈ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- iii. ਸਿਹਤ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਲਟ ਲੱਛਣ ਹੋਣ ਤਾਂ, ਇਸ ਨਾਲ ਵੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਲਈ ਲੋਡਿੰਗ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਕਈ ਵਾਰ ਉਲਟ ਦਾਅਵਾ ਅਨੁਪਾਤ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਲੋਡਿੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੋਟਰ ਬੀਮੇ ਜਾਂ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ।

ਆਈਆਰਡੀਏਆ ਵਲੋਂ ਤਾਜ਼ਾ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ, ਲੇਡਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਲੇਡਿੰਗ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਪੂਰੇ ਪੇਰਟਫੋਲਿਓ ਲਈ ਹੀ ਲਗਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਟੀਚਾ ਸ਼ਰਤ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ।

b) ਵਾਰੰਟੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ

ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਭੌਤਿਕ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਢੁੱਕਵੀਆਂ ਵਾਰੰਟੀਆਂ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹੇਠਾਂ ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਉਦਾਹਰਨ

i. ਜਹਾਜ਼ੀ ਕਾਰਗੋ

ਟਿਨ ਲਾਈਨ ਡੱਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੈਕ ਕੀਤੇ ਸਾਮਾਨ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚਾਹ) ਲਈ ਵਾਰੰਟੀ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ii. ਸੰਨ੍ਹਮਾਰੀ

ਇਹ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਚੌਵੀਂ ਘੰਟੇ ਚੌਕੀਦਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

iii. ਅੱਗ

ਅੱਗ ਬੀਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਆਮ ਕੰਮਕਾਜੀ ਘੰਟਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

iv. ਮੋਟਰ

ਇਹ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਹੀਕਲ ਨੂੰ ਸਪੀਡ ਟੈਸਟ ਜਾਂ ਰੇਸ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

c) ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦਾਅਵੇ/ਘਾਟੇ ਦੀ ਰਕਮ ਘਟ ਜਾਵੇਗੀ

ਉਦਾਹਰਨ

ਜਹਾਜ਼ੀ ਕਾਰਗੋ: ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਛੋਟਾ ਨੁਕਸਾਨ ਮਹਿੰਗੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਕਾਤਮਿਕ ਕੁੱਲ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੰਝ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਤਬਾਦਲਾ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਕੇਵਲ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ, ਅੱਗੇ ਭੇਜਣ ਅਤੇ ਮੁੜ-ਫਿੱਟ ਕਰਨ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਕਾਸਟ ਪਾਈਪ, ਹਾਰਡ ਬੋਰਡ ਕਈ ਵਾਰ ਕੇਵਲ ਕੋਨਿਆਂ ਤੋਂ ਹੀ ਖਰਾਬ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਸਟ ਪਾਈਪ, ਹਾਰਡ ਬੋਰਡ ਆਦਿ ਲਈ ਜਹਾਜ਼ੀ ਪਾਲਸੀਆਂ ਕੱਟਣ ਸ਼ਰਤ ਵਾਰੰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਮੁਤਾਬਕ ਖਰਾਬ ਹੋਏ ਭਾਗ ਨੂੰ ਕੱਟਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਨੂੰ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕਈ ਵਾਰ ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਸਾਮਾਨ ਉੱਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਉੱਤੇ ਵੀ ਜਹਾਜ਼ੀ ਬੀਮੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਇੰਝ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਸਮੁੰਦਰੀ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਬਾਹਰੀ ਜਾਂਚ ਉੱਤੇ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗਾ ਹੋਵੇ।

ਇੰਝ ਦੇ ਜੋਖਿਮਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ, ਜੋ ਕਿ ਬੰਦਰਗਾਹ ਉੱਤੇ ਉਤਾਰਨ ਸਮੇਂ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਪਾਲਸੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਵੇਖਣ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ।

d) ਵਾਧਾ/ ਘਟਾਉਣਯੋਗ ਦਾ ਟੈਕਸ

ਜਦੋਂ ਘਾਟਾ ਰਕਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਾਧੇ/ਘਟਾਉਣਯੋਗ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬਕਾਏ ਨੂੰ 'ਵਾਧਾ' ਸ਼ਰਤ ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੱਦ ਤੋਂ ਘੱਟ ਘਾਟੇ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਛੋਟੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਘਾਟੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵੱਧ ਧਿਆਨ ਰੱਖੇ ਅਤੇ ਘਾਟਾ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇ।

e) ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ

ਉਦਾਹਰਨ

- i. **ਮੇਟਰ:** ਪੁਰਾਣੇ ਮੇਟਰ ਵਹੀਕਲ ਲਈ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉੱਤੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਪਰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਵਲ ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰ ਜੋਖਿਮ ਹੀ।
- ii. **ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ:** ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਉਮਰ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੱਦ ਨੂੰ ਲੰਘ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੌਜੂਦ ਜੋਖਿਮ ਲਈ ਹੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੰਗਤਾ ਬੀਮੇ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ।
- iii. **ਸਿਹਤ:** ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਬੀਮਾ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਕੁਝ ਸਰਜੀਕਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੇ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੋਤੀਆ-ਬਿੰਦ ਜਾਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਲੈਨਜ਼ ਦਾ ਅਪਰੇਸ਼ਨ।

f) ਛੋਟਾਂ

ਘੱਟ ਦਰ ਵਸੂਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਆਮ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਜੋਖਿਮ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਅੱਗ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਲੱਛਣਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- i. ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਫੁਹਾਰਾ ਸਿਸਟਮ ਲਗਾਉਣਾ
- ii. ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਲ ਸਿਸਟਮ ਲਗਾਉਣਾ
- iii. ਹੱਥਲੇ ਸਾਮਾਨ ਨੂੰ ਇੰਸਟਾਲ ਕਰਨਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਾਲਟੀਆਂ, ਚੁੱਕਣਯੋਗ ਅੱਗ ਬਝਾਊ ਯੰਤਰ ਅਤੇ ਦਸਤੀ ਅੱਗ ਪੰਪ
- iv. ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਅੱਗ ਅਲਾਰਮ ਲਗਾਉਣਾ

ਉਦਾਹਰਨ

ਮੋਟਰ ਬੀਮੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਈਡ-ਕਾਰ ਜੋੜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਛੋਟਾ ਲੱਛਣ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਵਿੱਚ ਮੱਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਵਹਕੀਲ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਵੱਧਦੀ ਹੈ।

ਜਹਾਜ਼ੀ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ "ਪੂਰੇ ਲੋਡ" ਵਾਲੇ ਕਨਟੇਨਰ ਲਈ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਉੱਤੇ ਛੋਟ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਚੋਰੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਅਤੇ ਕਮੀ ਘੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਗਰੁੱਪ ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਧੀਨ, ਵੱਡੇ ਗਰੁੱਪ ਦੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕੰਮ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਘੱਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

g) ਨਾ ਦਾਅਵਾ ਬੇਨਸ (ਐਨਸੀਬੀ)

ਨਵਿਆਉਣ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਕੁਝ ਫੀਸਦੀ ਬੇਨਸ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੇਨਸ ਦੀ ਹੱਦ ਤਹਿ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਨਵਿਆਉਣ ਉੱਤੇ ਕੁੱਲ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਉੱਤੇ ਛੋਟ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਪੂਰੇ ਗਰੁੱਪ ਲਈ ਉਠਾਏ ਦਾਅਵਾ ਅਨੁਪਾਤ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ।

ਨਾ-ਦਾਅਵਾ ਬੇਨਸ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਕੰਮ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਚੰਗੀ ਨੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰੇਟਿੰਗ ਸਿਸਟਮ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਦਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬੇਨਸ ਬੀਮਤ ਵਿੱਚ ਨੈਤਿਕ ਖਤਰੇ ਦੇ ਕਾਰਕ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬੀਮਤ ਨੂੰ

ਦਾਅਵਾ ਨਾ ਕਰਕੇ ਇਨਾਮ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮੇਟਰ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਡਰਾਇਵਿੰਗ ਵਧੀਆ ਬਣਾ ਕੇ ਜਾਂ ਮੈਡੀਕਲੇਮ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸਿਹਤ ਦੀ ਵਧੀਆ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਕੇ ਹੈ।

h) ਇਨਕਾਰ

ਜੇ ਭੌਤਿਕ ਖਤਰਾ ਵੱਡੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜੋਖਿਮ ਨਾ-ਬੀਮਾਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਘਾਟਾ ਤਜਰਬਿਆਂ, ਖਤਰਿਆਂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਬੀਮੇ ਦੇ ਹਰੇਕ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੋਖਿਮਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

4. ਨੈਤਿਕ ਖਤਰੇ

ਨੈਤਿਕ ਖਤਰੇ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ:

a) ਬੇਈਮਾਨੀ

ਮਾੜੇ ਨੈਤਿਕ ਖਤਰੇ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਤ ਦਾਅਵਾ ਲੈਣ ਲਈ ਘਾਟਾ ਪਾਉਣ ਦੀ ਨੀਅਤ ਨਾਲ ਸੋਚ-ਸਮਝ ਕੇ ਬੀਮਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਮਾਨਦਾਰ ਬੀਮਤ ਵੀ ਘਾਟਾ ਪਾਉਣ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

b) ਲਾਪਰਵਾਹੀ

ਘਾਟੇ ਲਈ ਬੇਪਰਵਾਹੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ। ਬੀਮੇ ਕਰਵਾਏ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਬੀਮਤ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਜਾਇਦਾਦ ਵੱਲ ਬੇਧਿਆਨੀ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜੇ ਬੀਮਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਕਿ ਜਾਗਰੂਕ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰੱਖੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਨਾ-ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਨੈਤਿਕ ਖਤਰਾ ਨਾ-ਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਹੈ।

c) ਵਪਾਰਕ ਸਬੰਧ

ਮਾਲਕ-ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਸਬੰਧ ਮਾੜੇ ਨੈਤਿਕ ਖਤਰਿਆਂ ਦਾ ਭਾਗ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

d) ਗਲਤ ਦਾਅਵੇ

ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਨੈਤਿਕ ਖਤਰੇ ਦਾਅਵਾ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬੀਮਤ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਘਾਟਾ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਘਾਟਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਬਿਨਾਂ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਗ਼ੈਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਬੇਤੁਕਾ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਇੰਡ ਦੇ ਨੈਤਿਕ ਖਤਰੇ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਪੰਗਤਾ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਸੱਟ ਦੀ ਕਿਸਮ ਰਾਹੀਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਯੋਗ ਬੀਮੇ ਦੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕੇ।

ਮੋਟਰ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਬੀਮਤ ਖਰਾਬ ਹੋਏ ਭਾਗਾਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਮੁਰੰਮਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਭਾਗਾਂ ਨਾਲ ਬਦਲਣ ਲਈ ਬੇਤੁਕੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੁਝ ਮੁਰੰਮਤ ਜਾਂ ਬਦਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦੁਰਘਟਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਨੈਤਿਕ ਖਤਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹਿ-ਭੁਗਤਾਨ, ਕਟੌਤੀ, ਅਧੀਨ-ਹੱਦ ਅਤੇ ਨਾ-ਦਾਅਵਾ ਬੋਨਸ ਵਰਗੀਆਂ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਵਰਗੇ ਢੰਗਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਾਣਕਾਰੀ

i. ਸਹਿ-ਭੁਗਤਾਨ

ਜਦੋਂ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਸਿਹਤ ਪਾਲਸੀਆਂ ਲਈ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੇ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਇਆ ਘਾਟਾ 20000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਸਹਿ-ਭੁਗਤਾਨ ਰਕਮ 10% ਹੈ ਤਾਂ ਬੀਮਤ ਨੂੰ 2000 ਰੁਪਏ ਦੇਣੇ ਪੈਣਗੇ।

ii. ਅਧੀਨ-ਹੱਦ

ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਕੁੱਲ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕਮਰਾ ਖਰਚੇ, ਸਰਜੀਕਲ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਡਾਕਟਰ ਫੀਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੱਦ ਤਹਿ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਬਿੱਲ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਜਾਂਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

iii. ਕਟੌਤੀ

ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਧਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਸਥਿਰ ਰਕਮ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੇ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਕਟੌਤੀ 10000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਏ ਘਾਟੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹਰ ਵਾਰ 1000 ਰੁਪਏ ਦੇਣੇ ਪੈਣਗੇ।

ਜਦੋਂ ਬੀਮਤ ਦਾ ਨੈਤਿਕ ਖਤਰਾ ਸ਼ੱਕੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਗੱਲਬਾਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇੰਡ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਨੂੰ ਇੰਡ ਦੇ ਕੇਸ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

5. ਥੋੜ੍ਹਾ ਅੰਤਰਾਲ ਸਕੇਲ

ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਬਾਰਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਪਾਲਸੀ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਈ ਗਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਉਸ ਪੈਮਾਨੇ ਮੁਤਾਬਕ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਅੰਤਰਾਲ ਸਕੇਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਕੇਲ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਵਸੂਲੀਯੋਗ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਅਨੁਰੂਪ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਥੋੜ੍ਹੇ ਅੰਤਰਾਲ ਸਕੇਲ ਦੀ ਲੋੜ

- a) ਇਹ ਦਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਖਰਚਾ ਲਗਭਗ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ 12 ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ।
- b) ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਾਲਨਾ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਨਵਿਆਉਣ ਕਾਰਵਾਈ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੀ ਵਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਨਵਿਆਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਅਨੁਰੂਮ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਬੀਮਤ ਦਾ ਝੁਕਾਅ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਲੈਣ ਵੱਲ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਕਿਸਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
- c) ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਕੁਝ ਬੀਮੇ ਮੌਸਮੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਜੋਖਿਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਬੀਮੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜੋਖਿਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਚੋਣ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਥੋੜ੍ਹਾ ਅੰਤਰਾਲ ਬੀਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਉਲਟ ਇੰਝ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਸਾਲਨਾ ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

6. ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ

ਇਹ ਹਰੇਕ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਸੂਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਏ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਖਰਚੇ ਪੂਰੇ ਹੋ ਸਕਣ।

ਏਜੰਟ ਤੋਂ ਕੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨੈਤਿਕ ਖਤਰਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗੇ?

- I. ਬੀਮੇ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
- II. ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਵੇ
- III. ਦਾਅਵਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਮੰਗ
- IV. ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਰੱਖਣੀਆਂ

D. ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ

ਇਹ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਕਮ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਪਾਲਸੀ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਵੇਗੀ। ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਹੱਦ ਚੁਣਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਇਹ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਕਮ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਾਪਿਸ ਮਿਲ ਸਕੇਗੀ।

ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਹੀ ਤਹਿ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਹੱਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਰਕਮ ਉੱਤੇ ਦਰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਸਲ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੋਈ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਵੱਧ ਬੀਮਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਵੱਧ ਧਨ ਫਾਇਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਘੱਟ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਨਾਲ ਦਾਅਵਾ ਉਸ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

1. ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ

ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਹਰ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਨੁਕਤੇ ਉੱਤੇ ਸਲਾਹ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕਰੀਤੀ ਰਕਮ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ:

- a) **ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮਾ:** ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਪੱਕੀ ਰਕਮ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਬੀਮਤ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵੀ ਤਹਿ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਅਪੰਗਤਾ ਲਈ ਬੀਮਤ ਦੀ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ 60 ਗੁਣੇ ਜਾਂ 100 ਗੁਣੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਫਾਇਦਾ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਕਮ ਲਈ ਉੱਪਰਲੀ ਹੱਦ ਜਾਂ 'ਕੈਪ' ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗਰੁੱਪ ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਹਰ ਬੀਮਾ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਬੀਮਾ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

- b) **ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ:** ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਕੁਝ ਹੱਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉਪਲੱਬਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਮਰ ਹੱਦ ਉੱਤੇ ਵੀ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਆਉ ਮੰਨੀਏ ਕਿ 25-40 ਸਾਲ ਦੇ ਉਮਰ ਗਰੁੱਪ ਲਈ ਬੀਮਾਕਰਤਾ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਬੀਮਾ ਰਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ 3 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ 5 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਉਮਰ ਗਰੁੱਪ ਲਈ ਇਹ 2 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਜਾਂ ਇੰਝ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- c) **ਮੋਟਰ ਬੀਮਾ:** ਮੋਟਰ ਬੀਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਐਲਾਨਿਆ ਮੁੱਲ [IDV] ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਹੀਕਲ ਦਾ ਮੁੱਲ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਨਿਰਮਾਤਾ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਵਹੀਕਲ ਦੇ ਮੌਜੂਦ ਮੁੱਲ ਦੀ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਘਸਾਈ ਫੀਸਦੀ, ਜੋ ਕਿ ਆਈਆਰਡੀਏਆ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਮਾਤਾ ਦੇ ਸੂਚੀਬੱਧ ਵਿਕਰੀ ਭਾਅ ਵਿੱਚ ਲੇਕਲ ਚੁੰਗੀ / ਟੈਕਸ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ, ਪਰ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਤੇ ਬੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

IDV = (ਨਿਰਮਾਤਾ ਦਾ ਸੂਚੀਬੱਧ ਭਾਅ - ਘਸਾਈ) + (ਅਸੈਸਰੀ, ਜੋ ਕਿ ਸੂਚੀਬੱਧ ਵਿਕਰੀ ਭਾਅ-ਘਸਾਈ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ) ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ।

ਵਹੀਕਲ ਦੀ IDV, ਜੋ ਕਿ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ 5 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੁਰਾਣੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਬੀਮਤ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਰਾਹੀਂ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਘਸਾਈ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਦੀ IDV ਨੂੰ ਸਰਵੇਅਰ, ਕਾਰ ਡੀਲਰਾਂ ਆਦਿ ਵਲੋਂ ਵਹੀਕਲ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਕੇ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

IDV ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵਹੀਕਲ ਚੋਰੀ ਹੋਣ ਜਾਂ ਪੂਰਾ ਘਾਟਾ ਪੈਣ ਦੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ IDV ਨੂੰ ਕਾਰ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਮੁੱਲ ਦੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਲਵੋ। ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਬੀਮਤ ਨੂੰ IDV ਵਿੱਚੋਂ 5% ਤੋਂ 10% ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਨਾਲ ਹੱਦ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਘੱਟ IDV ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ।

d) ਅੱਗ ਬੀਮਾ

ਅੱਗ ਬੀਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਮੁੱਲ ਜਾਂ ਇਮਾਰਤ/ ਪਲਾਂਟ ਤੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਤੇ ਚਲ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਬਹਾਲੀ ਮੁੱਲ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਮੁੱਲ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਕੀਮਤ ਘਸਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੈ।

e) ਸਟਾਕ ਬੀਮਾ

ਸਟਾਕ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਮੁੱਲ ਹੈ। ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਧਨ-ਵਾਪਸੀ ਉਸ ਕੀਮਤ ਉੱਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਇਹ ਸਟਾਕ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਘਾਟੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਨੂੰ ਪੂਰਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

f) ਜਹਾਜ਼ੀ ਕਾਰਗੋ ਬੀਮਾ

ਇਹ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ ਦੀ ਮੁੱਲ ਪਾਲਸੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਅਤੇ ਬੀਮਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਚੀਜ਼ਾਂ + ਬੀਮਾ + ਮਾਲ ਢੁਆਈ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਜੋੜ ਭਾਵ CIF ਮੁੱਲ ਹੋਵੇਗਾ।

g) ਜਹਾਜ਼ੀ ਢਾਂਚਾ ਬੀਮਾ

ਜਹਾਜ਼ੀ ਢਾਂਚਾ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਮੁੱਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਤ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਇਕਰਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੁੱਲ ਢਾਂਚੇ/ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਮੁੱਲ ਤਹਿ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਲੋਂ ਤਹਿ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

h) ਦੇਣਦਾਰੀ ਬੀਮਾ

ਦੇਣਦਾਰੀ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਉਦਯੋਗ ਇਕਾਈਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ, ਭੂਗੋਲਿਕ ਫੈਲਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਹੈ। ਵਾਧੂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੀਮਤ ਤੇ ਖਰਚੇ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭਾਗ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 4

ਇੱਕ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦਾਅਵੇ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮ ਸੁਝਾਉ।

- I. ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮਾ
- II. ਦੇਣਦਾਰੀ ਬੀਮਾ
- III. ਜਹਾਜ਼ੀ ਢਾਂਚਾ ਬੀਮਾ
- IV. ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ

ਸਾਰ

- a) ਜੋਖਿਮਾਂ ਦੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਸ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਰ ਤਹਿ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।
- b) ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਪਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜੋਖਿਮ ਲਈ ਬੀਮਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀਯੋਗ ਹੈ ਜੇ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਹੜੀ ਦਰ, ਨਿਯਮ ਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- c) ਦਰ (ਰੇਟ) ਬੀਮੇ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਇਕਾਈ ਦਾ ਭਾਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- d) ਦਰ ਤਹਿ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਮਕਸਦ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਢੁਕਵਾਂ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- e) 'ਸੁੱਧ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ' ਨੂੰ ਖਰਚ, ਰਾਖਵਾਂ ਅਤੇ ਫਾਇਦਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕੁਝ ਫੀਸਦੀ ਢੁੱਕਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਧਾਇਆ ਜਾਂ ਲੋੜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- f) ਬੀਮੇ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਖ਼ਤਰਾ (ਹਜ਼ਾਰਡ) ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਜਾਂ ਲੱਛਣਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦਿੱਤੇ ਸੰਕਟ ਤੋਂ ਘਾਟੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਜਾਂ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ।
- g) ਕਟੌਤੀਆਂ / ਵਾਧਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਗਾਉਣਾ ਦਾ ਮਕਸਦ ਛੋਟੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- h) ਨਾ-ਦਾਅਵਾ ਬੋਨਸ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਕੰਮ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਚੰਗੀ ਨੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰੇਟਿੰਗ ਸਿਸਟਮ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਦਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।
- i) ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਕਮ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਪਾਲਸੀ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਵੇਗੀ।

ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦ

- a) ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ
- b) ਦਰ ਤਹਿ ਕਰਨੀ
- c) ਭੌਤਿਕ ਖ਼ਤਰੇ
- d) ਨੈਤਿਕ ਖ਼ਤਰੇ
- e) ਹਰਜਾਨਾ
- f) ਫਾਇਦਾ

- g) ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਲੋਡ
 - h) ਵਾਰੰਟੀਆਂ
 - i) ਕਟੌਤੀ
 - j) ਵਾਧਾ
-

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਜਵਾਬ

ਜਵਾਬ 1

ਸਹੀਂ ਚੋਣ ਹੈ।

ਜੋਖਿਮ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਤੀਬਰਤਾ ਬੀਮਾ ਦਰ ਤਹਿ ਕਰਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 2

ਸਹੀਂ ਚੋਣ ਹੈ।

ਸ਼ੁੱਧ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁੱਕਵਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਖਰਚੇ ਜਾਂ ਫਾਇਦਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 3

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਨੈਤਿਕ ਖਤਰੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 4

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਦੇਣਦਾਰੀ ਬੀਮਾ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਖੁਦ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲ

ਸਵਾਲ 1

_____ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

- I. ਬੀਮਤ
- II. ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ
- III. ਏਜੰਟ
- IV. ਸਰਵੇਅਰ

ਸਵਾਲ 2

_____ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਬੀਮਾ ਇਕਾਈ ਦਾ ਭਾਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

- I. ਦਰ
- II. ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ
- III. ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ
- IV. ਬੋਨਸ

ਸਵਾਲ 3

_____ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਕਮ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਪਾਲਸੀ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਵੇਗੀ।

- I. ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ
- II. ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ
- III. ਰਾਈਡਰ
- IV. ਫਾਇਦੇ

ਸਵਾਲ 4

_____ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਲਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਸਰੋਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

- I. ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਦੇ ਸਾਲਨਾ ਖਾਤੇ
- II. ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ-ਮਨਜ਼ੂਰ ਜੋਖਿਮ ਸਰਵੇ
- III. ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ

IV. ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ

ਸਵਾਲ 5

ਖਤਰੇ ਹਨ:

- I. ਕਾਰਨ, ਜੋ ਕਿ ਘਾਟੇ ਦੇ ਅਸਰ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ
- II. ਕਾਰਨ, ਜੋ ਕਿ ਘਾਟੇ ਦੀ ਆਵਰਤੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ
- III. ਕਾਰਨ, ਜੋ ਕਿ ਘਾਟੇ ਦੇ ਅਸਰ ਅਤੇ ਤੀਬਰਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ
- IV. ਕਾਰਨ, ਜੋ ਕਿ ਘਾਟੇ ਦੇ ਅਸਰ ਅਤੇ ਤੀਬਰਤਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦੇ ਹਨ

ਸਵਾਲ 6

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਹੀ ਹੈ?

ਭੌਤਿਕ ਖਤਰੇ:

- I. ਦਰ ਤਹਿ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹਨ
- II. ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ
- III. ਬੈਲਨਸ ਸ਼ੀਟ ਤੋਂ ਕੱਢੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ
- IV. ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਪਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਸਵਾਲ 7

ਮੇਟਰ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ, ਵਾਰੰਟੀਆਂ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ:

- I. ਵਹੀਕਲ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
- II. ਵਹੀਕਲ ਨੂੰ ਸਪੀਡ ਟੈਸਟ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
- III. ਵਹੀਕਲ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਸਾਮਾਨ ਲੈ ਕੇ ਨਹੀਂ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
- IV. ਵਹੀਕਲ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 200 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਚਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

ਸਵਾਲ 8

ਕਟੌਤੀ ਸ਼ਰਤ ਦਾ ਮਕਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ:

- I. ਦਾਅਵਾ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਬਚਣਾ
- II. ਛੋਟੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ

III. ਪਾਲਸੀ-ਹੋਲਡਰ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਨਾ

IV. ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਧਾਉਣ ਲਈ

ਸਵਾਲ 9

ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਫੁਹਾਰਾ ਸਿਸਟਮ ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ:

I. ਜੋਖਿਮ ਵਧਦਾ ਹੈ

II. ਜੋਖਿਮ ਘੱਟਦਾ ਹੈ

III. ਨਾ ਤਾਂ ਜੋਖਿਮ ਵਧਦਾ ਹੈ ਨਾ ਹੀ ਘੱਟਦਾ ਹੈ

IV. ਹੁੱਡਿੰਗ ਦਾ ਖਰਚਾ ਵੱਧਦਾ ਹੈ

ਸਵਾਲ 10

ਮੋਟਰ ਬੀਮੇ ਲਈ ਬੀਮਤ ਦੇ ਐਲਾਨ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ:

I. ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ

II. ਨਿਰਮਾਤਾ ਦਾ ਕੀਮਤ ਮੁੱਲ

III. ਨਿਰਮਾਤਾ ਦਾ ਵਿਕਰੀ ਮੁੱਲ

IV. ਮਨ ਮੰਨਿਆ ਮੁੱਲ ਹਿੱਸਾ

ਸਵੈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ

ਜਵਾਬ 1

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਜਵਾਬ 2

ਸਹੀਂ ਚੋਣ I ਹੈ।

ਦਰ (ਰੇਟ) ਬੀਮੇ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਇਕਾਈ ਦਾ ਭਾਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 3

ਸਹੀਂ ਚੋਣ I ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਕਮ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਪਾਲਸੀ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਵੇਗੀ।

ਜਵਾਬ 4

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅੰਡਰਰਾਈਟਰ ਲਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਸਰੋਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 5

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਖ਼ਤਰੇ ਕਾਰਨ ਹਨ, ਜੇ ਕਿ ਘਾਟੇ ਦੇ ਅਸਰ ਅਤੇ ਤੀਬਰਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ

ਜਵਾਬ 6

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਭੌਤਿਕ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 7

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਮੋਟਰ ਬੀਮਾ ਵਿੱਚ ਵਾਰੰਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੈ ਕਿ ਵਹੀਕਲ ਨੂੰ ਸਪੀਡ ਟੈਸਟ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 8

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਛੋਟੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 9

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਫੁਹਾਰਾ ਸਿਸਟਮ ਇੰਸਟਾਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅੱਗ ਦਾ ਜੋਖਿਮ ਘੱਟਦਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 10

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਮੋਟਰ ਬੀਮੇ ਲਈ ਬੀਮਤ ਦੇ ਐਲਾਨ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਮਾਤਾ ਦਾ ਵਿਕਰੀ ਮੁੱਲ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪਾਠ 25

ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਬੀਮਾ

ਪਾਠ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਪਿਛਲੇ ਪਾਠਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਬੀਮੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਈ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਆਮ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹਨ ਜਾਇਦਾਦ, ਦੁਰਘਟਨਾ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗ, ਜਹਾਜ਼ੀ, ਮੋਟਰ ਅਤੇ ਫੁਟਕਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਾਠ ਵਿੱਚ, ਆਮ ਉਤਪਾਦ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ, ਸਿਹਤ, ਯਾਤਰਾ, ਘਰ ਅਤੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਫੁਟਕਲ ਗਾਹਕਾਂ ਵਲੋਂ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ।

ਸਿੱਖਣ ਨਤੀਜੇ

- A. ਘਰ-ਬਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਬੀਮਾ
- B. ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਦਾ ਬੀਮਾ
- C. ਮੋਟਰ ਬੀਮਾ

ਇਹ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਯੋਗ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹੋ:

1. ਘਰ-ਬਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਬੀਮਾ ਸਮਝਾਉਣ
2. ਦੁਕਾਨ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤਿਆਰ ਕਰਨ
3. ਮੋਟਰ ਬੀਮੇ ਵਾਰੇ ਵਿਚਾਰ

A. ਘਰ-ਬਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਬੀਮਾ

a. ਫੁਟਕਲ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ

ਕੁਝ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕੁਝ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਾਸਤੇ ਖਰੀਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੰਡ ਦੇ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਛੋਟੇ ਵਪਾਰਕ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਹਿੱਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਵੇਚੇ ਜਾਂਦੇ ਹ। ਛੋਟੇ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ 'ਛੋਟੀ ਟਿਕਟ' ਪਾਲਸੀ ਜਾਂ 'ਫੁਟਕਲ ਪਾਲਸੀਆਂ' ਜਾਂ 'ਫੁਟਕਲ ਉਤਪਾਦ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਘਰ, ਮੋਟਰ-ਕਾਰ, ਦੇ-ਪਰੀਆ, ਛੋਟੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਜਿਵੇਂ ਦੁਕਾਨ ਆਦਿ ਦੇ ਬੀਮੇ ਇਸ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਏਜੰਟਾਂ / ਵੰਡ ਚੈਨਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮੇ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਖਰੀਦਦਾਰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਗਾਹਕ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

b. ਘਰ-ਬਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਬੀਮਾ

a) ਸਾਨੂੰ ਘਰ-ਬਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਿਉਂ ਕਰਨਾ ਹੈ?

ਖਾਸ

'ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੰਕਟ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ'

- i. ਘਰ-ਬਾਰ ਦੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਕੇਵਲ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਸੰਕਟ ਜਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬੀਮਤ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਰੋਣ ਵਾਲੇ ਘਾਟਿਆਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੰਕਟਾਂ ਬਾਰੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ii. ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੰਕਟ ਪਾਲਸੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਪਾਲਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਜੋਖਿਮਾਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਦੀ ਬਜਾਏ ਘੱਟ ਖਰਚੀਲੇ ਬਦਲ ਦੇ ਵਜੋਂ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

'ਸਭ ਜੋਖਿਮ'

- i. "ਸਭ ਜੋਖਿਮ" ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਜੋਖਿਮ ਲਈ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਲਹਿਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਜੇ ਇੱਕ ਸਭ-ਜੋਖਿਮ ਘਰ ਪਾਲਸੀ ਹੇਲਡਰ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਹੜ੍ਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਅਲਹਿਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਘਰ ਨੂੰ ਹੜ੍ਹ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਦੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

- ii. ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਕਿਸਮ, ਜਿਸ ਲਈ ਕੇਵਲ ਉਹੀ ਜੋਖਿਮ ਅਲਹਿਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਜੇ ਵੀ ਅਲਹਿਲਦਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- iii. ਬੇਸ਼ੱਕ ਸਭ-ਜੋਖਿਮ ਬੀਮਾ ਉਪਲੱਬਧ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੂਰਨ ਕਿਸਮ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਕੀਮਤ ਵੀ ਹੋਰ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਬੀਮੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਨਾਲ ਮਾਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਘਰ ਇੱਕ ਥਾਂ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਸੁਫ਼ਨੇ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਯਾਦਾਂ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਲਈ ਆਪਣਾ ਘਰ ਹੋਣਾ ਦਿਲ ਦੀ ਲੰਮੀ ਰੀਝ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਵਿੱਤੀ ਫੈਸਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਜੋ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਘਰ ਕਰਜ਼ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਘਰ ਕਰਜ਼ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਕਰਜ਼ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਵਾਸਤੇ, ਸਾਨੂੰ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਲੈ ਕੇ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਘਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਘਰ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਫਰਨੀਚਰ ਅਤੇ ਕੀਮਤੀ ਸਮਾਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ, ਫਰਿੱਜ਼, ਕੱਪੜੇ ਧੋਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ ਆਦਿ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸੈਨੇ ਜਾਂ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਅਤੇ ਚਿੱਤਰਕਾਰੀ ਜਿਵੇਂ ਪੇਂਟਿੰਗ ਜਾਂ ਅਨੈਖੇ ਚਿੱਤਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਸਭ ਵਿੱਚ ਅੱਗ, ਭੁਚਾਲ, ਹੜ੍ਹਾਂ ਆਦਿ ਰਾਹੀਂ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਚੋਰੀ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਮਲਕੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਬੱਚਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਉੱਚੇ ਮੁੱਲ ਉੱਤੇ ਖਰੀਦਿਆਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਘਾਟਾ ਪੈਣ ਨਾਲ ਵਿੱਤੀ ਔਖਿਆਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਘਰ-ਬਾਰ ਬੀਮਾ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਪਾਲਸੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਸਭ ਹਾਲਤਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ।

b) ਘਰ-ਬਾਰ ਦੀਆਂ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

ਜਾਣਕਾਰੀ

ਪੈਕੇਜ ਜਾਂ ਅੱਮਬਰੇਲਾ ਪਾਲਸੀਆਂ

- i. ਪੈਕੇਜ ਜਾਂ ਅੱਮਬਰੇਲਾ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਇੱਕਠੀਆਂ ਇੱਕ ਇੱਕਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਧੀਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

- ii. ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਘਰ-ਬਾਰ ਪਾਲਸੀ, ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਪਾਲਸੀ, ਦਫ਼ਤਰ ਪੈਕੇਜ ਪਾਲਸੀ ਆਦਿ, ਉਪਲੱਬਧ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੀ ਕਈ ਭੌਤਿਕ ਸੰਪੱਤੀਆਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਮਾਰਤ, ਸਾਮਾਨ ਆਦਿ।
- iii. ਇੰਡ ਦੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਿੱਜੀ ਲਾਈਨਾਂ ਜਾਂ ਦੇਵਦਾਰੀਆਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- iv. ਸਭ ਭਾਗਾਂ ਲਈ ਪੈਕੇਜ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੇ ਨਿਯਮ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਨਾਲ ਹੀ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਖਾਸ ਭਾਗਾਂ ਲਈ ਖਾਸ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਘਰ-ਬਾਰ ਦੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਘਰ ਇਮਾਰਤ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਅੱਗ, ਦੰਗੇ, ਪਾਈਪਾਂ ਦਾ ਫੱਟਣਾ, ਭੁਚਾਲ ਆਦਿ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਮਾਰਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਦੀ ਚੋਰੀ, ਸੰਨ੍ਹਮਾਰੀ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਗਹਿਣਿਆਂ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਤਿਜੋਰੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਵੀ ਘਰ-ਬਾਰ ਬੀਮਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੁਰਾਤਨ ਅਤੇ ਕਲਾ ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ ਵੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਘਰ-ਬਾਰ ਦੇ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਬੈਗ, ਘਰੇਲੂ ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਦੇ ਬਿਜਲੀ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨੀ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਣ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਘਾਟੇ ਲਈ ਵੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਪੈਡਲ ਸਾਈਕਲ, ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਵੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੇ ਘਾਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅੱਗ, ਅਸਮਾਨੀ ਬਿਜਲੀ, ਧਮਾਕੇ, ਅਤੇ ਹਵਾਈ-ਜਹਾਜ਼ ਡਿੱਗਣ / ਟੱਕਰ ਰਾਹੀਂ ਨੁਕਸਾਨ (ਜਿਸ ਨੂੰ FLEXA ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ); ਤੂਫਾਨ, ਝੱਖੜ, ਕਾਂਗ ਤੇ ਹੜ੍ਹ (ਜਿਸ ਨੂੰ STFI ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ); ਅਤੇ ਸੰਨ੍ਹਮਾਰੀ ਹਨ। ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਤੋਂ ਪਾਲਸੀ ਮੁਤਾਬਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਨੈੱਟਵਰਥ ਇਨਡਿਵਿਜ਼ਲਸ (HNI), ਜੋ ਕਿ ਮਹਿੰਗੇ ਘਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਨਾਲ, ਇਸ ਬੀਮਾ ਦੀ ਲੋੜ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਨੋਟ

ਪਲੇਟ ਗਲਾਸ ਅਤੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਬੀਮਾ, ਇਸ ਬੀਮੇ ਰਾਹੀਂ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਰਾਹੀਂ, ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਲੋੜ ਹੋਵੇ। ਅੰਤਵਾਦ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਲਹਿਦਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਵਾਧੇ

ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੰਗ ਅਤੇ ਸਬੰਧਿਤ ਸੰਕਟ; ਮੁੱਲ ਘੱਟਣਾ, ਘਸਾਈ; ਨਤੀਜੇ ਵਲੋਂ ਘਾਟਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਸੰਕਟ ਅਲਹਿਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

c) ਬੀਮਤ ਰਕਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ

ਖਾਸ

ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

- i. ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਤਹਿ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋ ਢੰਗ ਹਨ। ਇੱਕ ਹੈ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਮੁੱਲ (MV) ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਹੈ ਮੁੜ-ਸਥਾਪਨ ਮੁੱਲ (RIV)। M.V. ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਦੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਘਸਾਈ ਨੂੰ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਮੁਤਾਬਕ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਢੰਗ ਅਧੀਨ, ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਬਦਲਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂ।
- ii. RIV ਢੰਗ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗੀ। ਇਹ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਘਸਾਈ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨੁਕਸਾਨੀ ਗਈ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਦਾਅਵਾ ਲੈਣ ਲਈ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਵਾਉਣਾ/ ਬਦਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ RIV ਢੰਗ ਕੇਵਲ ਅਚੱਲ ਸੰਪੱਤੀ ਲਈ ਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਪੱਤੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਟਾਕ ਅਤੇ ਚਾਲੂ ਸਟਾਕ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬਹੁਤੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਘਰ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਇਸ ਦੇ ਮੁੜ-ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਬੀਮਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ (ਅਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਮੁੱਲ ਲਈ ਨਹੀਂ) ਮੁੜ-ਨਿਰਮਾਣ ਘਰ ਦੇ ਮੁੜ-ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੀਮਤ ਹੈ, ਜੇ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਮੁੱਲ ਮੰਗ, ਉਪਲੱਬਧਤਾ ਆਦਿ ਦੇ ਕਾਰਕਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਬੀਮਤ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਫੁੱਟ ਦੀ ਨਿਰਮਾਣ ਦਰ ਨਾਲ ਗੁਣਾ ਕਰਕੇ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਘਰ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ - ਫਰਨੀਚਰ, ਘਰ ਦਾ ਸਾਮਾਨ, ਕੱਪੜੇ, ਬਰਤਨ ਆਦਿ - ਦਾ ਮੁੱਲ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਮੁੱਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਮੁੱਲ ਘਸਾਈ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਬੀਮਾ ਕੀਤੇ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਲਈ ਗਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋਵੇਗੀ।

ਘਰ-ਬਾਰ ਦੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਕਥਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਹੀ ਹੈ?

- I. ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੰਕਟ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਪਾਲਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਜੋਖਿਮਾਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਦੀ ਬਜਾਏ ਘੱਟ ਖਰਚੀਲੇ ਬਦਲ ਦੇ ਵਜੋਂ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- II. ਪੂਰਨ ਪਾਲਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਸੰਕਟਾਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ; ਖਾਸ ਸੰਕਟ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਘੱਟ ਖਰਚੀਲੇ ਬਦਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- III. ਖਾਸ ਸੰਕਟ ਪਾਲਸੀ ਜਾਂ ਪੂਰਨ ਪਾਲਸੀ ਇੱਕੋ ਕੀਮਤ ਉੱਤੇ ਉਪਲੱਬਧ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।
- IV. ਘਰ-ਬਾਰ ਦੀ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਖਾਸ ਸੰਕਟ ਪਾਲਸੀ ਹੀ ਖਰੀਦੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰਨ ਪਾਲਸੀਆਂ ਉਪਲੱਬਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

B. ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਦਾ ਬੀਮਾ

ਵਪਾਰ ਇੱਕ ਆਰਥਿਕ ਸਰਗਰਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਉੱਦਮ ਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੋਂ ਫਾਇਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੁਕਾਨ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਈਆਂ ਲਈ ਲਾਭ ਦਾ ਸਰੋਤ ਹਨ। ਇਹ ਨਾ ਕੇਵਲ ਆਮਦਨ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਸੰਪੱਤੀ ਵੀ ਹਨ। ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਭ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਅਟਕਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਘਟਨਾਵਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਪੂੰਜੀ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦੀਵਾਲੀਆ ਜਾਂ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਨੈਬਤ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਵੱਡਾ ਨਿਗਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਕਾਰੋਬਾਰ ਮੁੜ-ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਧਨ ਹੈ। ਇੱਕ ਮਾੜੀ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਬੰਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਭਵ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਉਸਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਰੁਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਬੈਂਕ ਕਰਜ਼ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਬਲਿਕ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਸੱਟ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਦੁਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਕਰਕੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਬਰਬਾਦ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਇਹ ਮੌਕੇ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਦੀਆਂ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਪਾਰਕ ਦੁਕਾਨ/ਫੁਟਕਲ ਧੰਦਿਆਂ ਦੇ ਇੰਡ ਦੇ ਕਈ ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਵਿਉਂਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਨ। ਇਹ ਪਾਲਸੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਪਸੰਦ ਮੁਤਾਬਕ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੁਰਾਤਨ ਦੁਕਾਨ, ਨਾਈ ਦੀ ਦੁਕਾਨ, ਬਿਊਟੀ ਪਾਰਲਰ, ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਦੁਕਾਨ, ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਸਟੋਰ, ਡਰਾਈ ਕਲੀਨਰ, ਗਿਫਟ ਸ਼ਾਪ, ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਦੁਕਾਨ, ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਦੁਕਾਨ, ਖਿਡੌਣਿਆਂ ਦੀ ਦੁਕਾਨ, ਕੱਪੜਿਆਂ ਦਾ ਸਟੋਰ ਆਦਿ।

1. ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਦੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੈ?

ਪਾਲਸੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਯੰਦੇ ਦੇ ਖਾਸ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅੱਗ, ਭੁਚਾਲ, ਹੜ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਦੇਖੀ ਨੁਕਸਾਨ; ਅਤੇ ਚੋਰੀ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਦੁਕਾਨ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰੋਬਾਰ ਰੁਕਾਵਟ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਚਾਨਕ ਕੀਤੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾ-ਮਿਲੀ ਆਮਦਨ ਜਾਂ ਵਾਧੂ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਚੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਹੋਰ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਤ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬੀਮਤਾ ਕਰਤਾ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵੈੱਬਸਾਈਟਾਂ ਤੋਂ ਜਾਂਚੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਹ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ:

- i. **ਸੰਨ੍ਹਮਾਰੀ ਅਤੇ ਚੋਰੀ** ਦਫ਼ਤਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਸੰਨ੍ਹਮਾਰੀ, ਚੋਰੀ ਆਦਿ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ
- ii. **ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਖਰਾਬੀ:** ਬਿਜਲੀ ਜਾਂ ਮਕੈਨੀਕਲ ਯੰਤਰ ਦੇ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ
- iii. **ਬਿਜਲੀ ਯੰਤਰ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ:**
 - ✓ ਬਿਜਲੀ ਯੰਤਰਾਂ ਲਈ ਸਭ-ਜੋਖਿਮ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ
 - ✓ ਬਿਜਲੀ ਇੰਸਟਾਲੇਸ਼ਨ ਦੇ ਘਾਟੇ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ
- iv. **ਧਨ ਬੀਮਾ:** ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਧਨ ਦੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਹੈ:
 - ✓ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਇਮਾਰਤ ਤੋਂ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣਾ ਅਤੇ ਉਲਟਾ
 - ✓ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਇਮਾਰਤ ਵਿਖੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ
 - ✓ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ (ਦੁਕਾਨ ਦੀ) ਗੋਲਕ (ਡੱਬਾ/ਦਰਾਜ਼/ ਕਾਊਂਟਰ)
- v. **ਬੈਗ:** ਬੈਗ (ਸਾਮਾਨ) ਦੇ ਗੁਆਚਣ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਮਕਸਦ ਲਈ ਯਾਤਰਾ ਉੱਤੇ ਹੋਵੇ
- vi. **ਲਗਾਈ ਹੋਈ ਕੱਚ ਦੀ ਪਲੇਟ ਅਤੇ ਨਿਰੋਗਤਾ ਫਿੰਟਿੰਗ ਲਈ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ:**
 - ✓ ਲਗਾਈ ਕੱਚ ਦੀ ਪਲੇਟ

- ✓ ਨਿਰੋਗਤਾ (ਸੈਂਟਰੀ ਫਿੰਟਿੰਗ)
- ✓ ਨਿਓਨ ਨਿਸ਼ਾਨ / ਚਮਕਦਾਰ ਨਿਸ਼ਾਨ / ਹੋਰਡਿੰਗ

vii. ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ

viii. ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ/ ਬੇਈਮਾਨੀ: ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਬੇਈਮਾਨੀ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ

ix. ਕਾਨੂੰਨੀ ਦੇਵਦਾਰੀ:

- ✓ ਨੈਕਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ
- ✓ ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦੇਵਦਾਰੀਆਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣੀ

ਅੱਗ/ ਸੰਨੁਮਾਰੀ / ਬੈਗ (ਸਾਮਾਨ)/ ਕੱਚ ਪਲੇਟ / ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਗਾਰੰਟੀ / ਕਾਮਿਆਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਪਬਲਿਕ ਦੇਵਦਾਰੀ ਪਾਲਸੀਆਂ (ਅੱਗੋ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ) ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅੱਤਵਾਦ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ ਘਰ-ਬਾਰ ਦੇ ਬੀਮੇ ਦੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹਨ।

2. ਬੀਮਤ ਰਕਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ

ਉਦਯੋਗਿਕ ਇਕਾਈਆਂ ਜਾਂ ਦਫਤਰ ਆਪਣੀ ਸੰਪੱਤੀਆਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵੇਖਾਉਣ ਲਈ ਅਕਾਊਂਟਸ ਬੁੱਕ (ਵਹੀ-ਖਾਤੇ) ਰੱਖਣਗੇ, ਇਸਕਰਕੇ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਤਹਿ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗੀ। ਦੁਕਾਨ ਤੇ ਘਰ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਿਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਘਰ-ਬਾਰ ਦੇ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਤਹਿ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋ ਢੰਗ ਹਨ - ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਮੁੜ-ਨਿਰਮਾਣ/ ਬਦਲਣ ਮੁੱਲ।

ਹੋਰ ਵਾਧੂ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਨ, ਬੈਗ, ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਲਈ, ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਅਤੇ ਚੁਣੇ ਗਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ।

ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

ਕੁਝ ਖਾਸ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾਵਾਂ

- a) **ਸੰਨ੍ਹਮਾਰੀ** ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਬੀਮਤ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਕਰਮਣਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਫੜਨਯੋਗ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਉਥੇ ਸਮਗੱਰੀ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਨੀਅਤ ਨਾਲ ਅਣਖਿਆਲੀ ਅਤੇ ਨਾ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣਾ।
- b) **ਘਰ-ਉਲੰਘਣ** (ਹਾਊਸ-ਬਰੇਕਿੰਗ) ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਘਰ ਵਿੱਚ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜੁਰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।
- c) **ਲੁੱਟਮਾਰ** ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਤ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚੋਂ ਬੀਮਤ ਅਤੇ / ਜਾਂ ਬੀਮਤ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਆਕਰਮਣਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾਤਮਿਕ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਸਮੱਗਰੀ ਚੋਰੀ ਕਰਨਾ ਹੈ।
- d) **ਤਿਜੋਰੀ** (ਸੇਫ) ਦਾ ਭਾਵ ਬੀਮਤ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੀਮਤੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਲੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸੰਦੂਕ ਤੋਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਸੀਮਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- e) **ਚੋਰੀ** ਸਭ ਜੁਰਮਾਂ ਲਈ ਸਾਂਝਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਦੀ ਆਗਿਆ ਜਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਲਏ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਚੋਰੀ ਦਾ ਸਾਮਾਨਅਰਥ larceny ਹੈ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 2

ਦੁਕਾਨਕਾਰ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਬੀਮਤ ਵਾਧੂ 'ਪਲੇਟ ਕੱਚ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਨਿਰੋਗਤਾ ਫਿੱਟ ਕਰਨ' ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਚੋਣ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਨੂੰ?

- I. ਲਗਾਈ ਕੱਚ ਦੀ ਪਲੇਟ
- II. ਨਿਰੋਗਤਾ (ਸੈਟਰੀ ਫਿੱਟਿੰਗ)
- III. ਨਿਓਨ ਨਿਸ਼ਾਨ
- IV. ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਸਭ

C. ਮੋਟਰ ਬੀਮਾ

ਹਾਲਤ ਬਾਰੇ ਸੋਚੋ, ਜਿੱਥੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਬੱਚਤ ਨਾਲ ਨਵੀਂ ਕਾਰ ਖਰੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਜਾਂਦੇ ਹੋ। ਬਾਹਰ ਕਿਤੇ, ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੁੱਝ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵੱਜਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ, ਤੁਸੀਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੱਟ ਮਾਰਦੇ ਹੋ, ਡਰਾਈਵਰ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਰ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਫੱਟੜ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਇੱਕਲੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਕਾਰ, ਪਬਲਿਕ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਫੱਟੜ ਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਕਾਰ ਬੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਖਰੀਦੀ ਕਾਰ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਭੁਗਤਾਨ ਵੀ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

- ✓ ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਵੱਧ ਧਨ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ?
- ✓ ਕੀ ਹੋਰ ਧਿਰ ਦਾ ਬੀਮਾ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗਾ?
- ✓ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਬੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ?

ਇਸਕਰਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਕਾਰ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੋਟਰ ਬੀਮਾ ਇਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਦੁਰਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਤੁਹਾਡੀ ਕਾਰ ਚੋਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਨੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੋਟਰ ਬੀਮਾ ਵਹੀਕਲ ਮਾਲਕ ਵਲੋਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਵਹੀਕਲ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦਫ਼ਤਰ ਕੋਲ ਉਸ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਹੋਵੇ।

ਖਾਸ

ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਤੰਤਰ ਧਿਰ ਬੀਮਾ

ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1988 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਪਬਲਿਕ ਸੜਕਾਂ ਉੱਤੇ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹਰੇਕ ਵਹੀਕਲ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਲੈਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਰਕਮ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਵੇ, ਜਿਸ ਲਈ ਮਾਲਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸਤੰਤਰ ਧਿਰ ਨੂੰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਮੌਤ, ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਫੱਟੜ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਬੀਮੇ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਇੰਡ ਦੇ ਬੀਮੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਹੀਕਲ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

1. ਮੇਟਰ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ

ਦੇਸ਼ ਕੋਲ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਹੀਕਲ ਹਨ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਵਹੀਕਲ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਕੀਮਤੀ ਵੀ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਹੀਕਲਾਂ ਨੂੰ ਕਬਾੜ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਅੱਗੇ ਦੀ ਅੱਗੇ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਵਹੀਕਲ ਸੜਕਾਂ ਉੱਤੇ ਚੱਲਦੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਵੇਂ ਆਉਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਵਹੀਕਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਸੜਕਾਂ ਦਾ ਖੇਤਰ (ਗੱਡੀਆਂ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ) ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੜਕਾਂ ਉੱਤੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਵੀ ਵੱਧ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੜਕ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਰ ਵਹੀਕਲ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਦਾ ਖਰਚਾ ਵੀ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। **ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਭ ਮੇਟਰ ਬੀਮੇ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।**

ਮੇਟਰ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਵਹੀਕਲ ਦੇ ਗੁਆਚਣ ਅਤੇ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੇਟਰ ਬੀਮਾ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਵਹੀਕਲ ਰਾਹੀਂ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਲਈ ਵੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਭ ਵਹੀਕਲਾਂ ਦਾ ਬੀਮਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

ਮੇਟਰ ਬੀਮਾ ਪਬਲਿਕ ਸੜਕਾਂ ਉੱਤੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਸਭ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਹੀਕਲਾਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ:

- ✓ ਸਕੂਟਰ ਅਤੇ ਮੇਟਰ ਸਾਈਕਲ
- ✓ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕਾਰ
- ✓ ਸਭ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਵਹੀਕਲ: ਸਾਮਾਨ ਢੇਣ ਅਤੇ ਯਾਤਰੀ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ
- ✓ ਵਹੀਕਲਾਂ ਦੀ ਫੁਟਕਲ ਕਿਸਮ ਜਿਵੇਂ ਕਰੇਨ
- ✓ ਮੇਟਰ ਵਪਾਰ (ਸ਼ੋਅਰੂਮ ਅਤੇ ਗੈਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵਹੀਕਲ)

ਜਾਣਕਾਰੀ

'ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰ ਬੀਮਾ'

ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰ ਦੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਖਰੀਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੁਤੰਤਰ-ਧਿਰ ਬੀਮਾ ਬੀਮਤ (ਪਹਿਲੀ ਧਿਰ) ਵਲੋਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ (ਦੂਜੀ ਧਿਰ) ਤੋਂ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਹੋਰ ਧਿਰ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ (ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰ) ਵਲੋਂ ਬੀਮਤ ਉੱਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਿਲੇ।

ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰ ਬੀਮੇ ਨੂੰ 'ਦੇਣਦਾਰੀ ਬੀਮਾ' ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀਆਂ ਦੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਿਸਮ ਬਾਰੇ ਵੇਰਵਾ ਹੇਠ ਦਿੱਤਾ ਹੈ:

a) **ਐਕਟ [ਦੇਣਦਾਰੀ] ਕੇਵਲ ਪਾਲਸੀ:** ਮੇਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਬਲਿਕ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਵਹੀਕਲ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਵੱਲ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਪਾਲਸੀ ਕੇਵਲ ਵਹੀਕਲ ਮਾਲਕ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਰੇਗੀ:

- ✓ ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰ ਸਰੀਰਿਕ ਸੱਟਾਂ ਜਾਂ ਮੌਤ
- ✓ ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰ ਜਾਇਦਾਦ ਨੁਕਸਾਨ

ਦੇਣਦਾਰੀ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧੀ ਬੇਅੰਤ ਰਕਮ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਮੇਟਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਰਾਹੀਂ ਮੌਤ ਜਾਂ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਨਾਲ ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਮੇਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਲੇਅਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ (ਐਮਏਸੀਟੀ) ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨਾ ਵਲੋਂ ਭਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

b) **ਪੈਕੇਜ ਪਾਲਸੀ / ਵਿਆਪਕ ਪਾਲਸੀ:** (ਆਪਣਾ ਨੁਕਸਾਨ + ਤੀਜੀ ਧਾਰ ਦੇਣਦਾਰੀ)

ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਖਾਸ ਸੰਕਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਹੀਕਲ ਦਾ ਗੁਆਚਣ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੇਟਰ ਵਹੀਕਲ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨੁਕਸਾਨ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ) ਲਈ ਵੀ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਐਲਾਨੇ ਮੁੱਲ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਈਡੀਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ - ਪਾਠ 5 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਹੈ) ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਿਯਮ ਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅੱਗ, ਚੋਰੀ, ਦੰਗੇ ਤੇ ਹੜਤਾਲ, ਭੁਚਾਲ, ਹੜ੍ਹ, ਦੁਰਘਟਨਾ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ।

ਕੁਝ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਦੁਰਘਟਨਾ ਥਾਂ ਤੋਂ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਤੱਕ ਖਿੱਚ ਕੇ ਲੈ ਜਾਣ ਲਈ ਵੀ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅੱਗ ਅਤੇ / ਜਾਂ ਚੋਰੀ ਦੇ ਜੋਖਿਮ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਸੀਮਿਤ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵੀ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ (ਦੇਣਦਾਰੀ) ਕੇਵਲ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ।

ਪਾਲਸੀ ਵਹੀਕਲ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਰ ਸਾਮਾਨ (ਅਸੈਸਰੀਜ਼) ਦੇ ਖਰਾਬ ਹੋਣ, ਯਾਤਰੀਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕਾਰ ਪਾਲਸੀਆਂ ਅਧੀਨ ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਡਰਾਇਵਰ; ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਵਹੀਕਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਅਤੇ ਨਾ-ਕਿਰਾਇਆ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਲਈ ਵੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਫਤ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਾਂ ਬਦਲਵੀ ਕਾਰ ਵਰਤਣ ਲਈ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

2. ਅਲਹਿਦਾ

ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ ਘਸਾਈ, ਖਰਾਬ ਹੋਣਾ, ਨਤੀਜੇ ਵਲੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਘਾਟੇ ਅਤੇ ਗਲਤ ਡਰਾਇਵਿੰਗ ਲਾਈਸੈਂਸ ਜਾਂ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਕਰਕੇ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਘਾਟੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਵਹੀਕਲ ਨੂੰ `ਵਰਤਣ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ` ਵਿੱਚ ਨਾਲ ਵਰਤਣ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕਾਰ ਨੂੰ ਟੈਕਸੀ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣਾ) ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

3. ਬੀਮਤ ਰਕਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ

ਮੋਟਰ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਵਹੀਕਲ ਦੀ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਬੀਮਤ ਦਾ ਐਲਾਨਿਆ ਮੁੱਲ (ਇੰਸ਼ੋਅਰਡਸ ਡਿਕਲੇਅਰਡ ਵੈਲੂ (ਆਈ.ਡੀ.ਵੀ.) ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਵਹੀਕਲ ਚੋਰੀ ਹੋਣ ਜਾਂ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਰਿਪੇਅਰ ਨਾ ਹੋਣ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਕੁੱਲ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਆਈਡੀਵੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਹੀਕਲ ਦੇ IDV ਨੂੰ ਨਿਰਮਾਤਾ / ਡੀਲਰ ਵਲੋਂ ਬੀਮੇ ਕਰਵਾਉਣ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਹੀਕਲ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਮਾਡਲ ਦੇ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾਉਣ / ਨਵਿਆਉਣ ਉੱਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਘਸਾਈ ਅਡਜੱਸਟ ਕਰਕੇ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਵਹੀਕਲ ਦੇ IDV, ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਉਮਰ 5 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਵਹੀਕਲ ਦੇ ਮਾਡਲ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ (ਜਿਵੇਂ ਨਿਰਮਾਤਾ ਨੇ ਮਾਡਲ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ), ਦਾ ਮੁੱਲ ਬੀਮਤ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਰੇਟਿੰਗ / ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਗਣਨਾ ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੀਮਤ ਦੇ ਐਲਾਨੇ ਮੁੱਲ, ਘਣ ਸਮੱਰਥਾ, ਭੂਗੋਲਿਕ ਖੇਤਰ, ਵਹੀਕਲ ਦੀ ਉਮਰ ਆਦਿ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਮੋਟਰ ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਕਿਸ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

- I. ਵਹੀਕਲ ਮਾਲਕ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਖੇਤਰੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦਫ਼ਤਰ ਕੋਲ ਰਜਿਸਟਰ ਹੈ।
 - II. ਜੇ ਵਹੀਕਲ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ, ਜੇ ਵਹੀਕਲ ਚਲਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਖੇਤਰੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦਫ਼ਤਰ ਵਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ।
 - III. ਵਹੀਕਲ ਮਾਲਕ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਹੀਕਲ ਮਾਲਕ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਖੇਤਰੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲਣ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ।
 - IV. ਜੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਵਹੀਕਲ ਨੂੰ ਚਲਾਏਗਾ, ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਹੈ ਤਾਂ ਮੁੱਢਲੀ ਪਾਲਸੀ ਵਹੀਕਲ ਮਾਲਕ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਐਡ-ਆਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਹੀਕਲ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ।
-

ਸਾਰ

- a) ਘਰ-ਬਾਰ ਦੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਕੇਵਲ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਸੰਕਟ ਜਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬੀਮਤ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਘਾਟਿਆਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੰਕਟਾਂ ਬਾਰੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- b) ਘਰ-ਬਾਰ ਦੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਇਮਾਰਤ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਅੱਗ, ਦੰਗੇ, ਪਾਈਪਾਂ ਦਾ ਫੱਟਣਾ, ਭੁਚਾਲ ਆਦਿ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਮਾਰਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਦੀ ਚੋਰੀ, ਸੰਨ੍ਹਮਾਰੀ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- c) ਪੈਕੇਜ ਜਾਂ ਅੰਮਬਰੇਲਾ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਇੱਕਠੀਆਂ ਇੱਕ ਇੱਕਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਧੀਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
- d) ਘਰ-ਬਾਰ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਤਹਿ ਕਰਨ ਲਈ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਦੋ ਢੰਗ ਹਨ: ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਮੁੱਲ (MV) ਅਤੇ ਮੁੜ-ਸਥਾਪਨ ਮੁੱਲ (RIV)।
- e) ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਦਾ ਬੀਮਾ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅੱਗ, ਭੁਚਾਲ, ਹੜ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਦੇਖੀ ਨੁਕਸਾਨ; ਅਤੇ ਚੋਰੀ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਦੁਕਾਨ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰੋਬਾਰ ਰੁਕਾਵਟ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- f) ਮੋਟਰ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਵਹੀਕਲ ਦੇ ਗੁਆਚਣ ਅਤੇ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੋਟਰ ਬੀਮਾ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਵਹੀਕਲ ਰਾਹੀਂ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਲਈ ਵੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦ

- a) ਘਰ-ਬਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਬੀਮਾ
- b) ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਦਾ ਬੀਮਾ
- c) ਮੋਟਰ ਬੀਮਾ

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਜਵਾਬ

ਜਵਾਬ 1

ਸਹੀਂ ਚੋਣ । ਹੈ।

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੰਕਟ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਪਾਲਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਜੋਖਿਮਾਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਦੀ ਬਜਾਏ ਘੱਟ ਖਰਚੀਲੇ ਬਦਲ ਦੇ ਵਜੋਂ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 2

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਦੁਕਾਨਕਾਰ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਬੀਮਤ ਵਾਧੂ 'ਪਲੇਟ ਕੱਚ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਨਿਰੋਗਤਾ ਫਿੱਟ ਕਰਨ' ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਚੋਣ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੱਚ ਦੀ ਪਲੇਟ ਲਗਾਉਣ, ਨਿਰੋਗਤਾ (ਸੈਂਟਰੀ) ਫਿਟਿੰਗ ਅਤੇ ਨਿਓਨ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਜਵਾਬ 3

ਸਹੀਂ ਚੋਣ । ਹੈ।

ਮੋਟਰ ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਵਹੀਕਲ ਮਾਲਕ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਖੇਤਰੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦਫ਼ਤਰ ਕੋਲ ਰਜਿਸਟਰ ਹੈ।

ਖੁਦ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲ

ਸਵਾਲ 1

ਘਰ-ਬਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ

- I. ਸੋਨਾ ਅਤੇ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ
- II. ਕਿਸੇ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ
- III. ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਕਾਰ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ
- IV. ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪਾਰਸਲਾਂ ਲਈ ਰਾਹ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਲਈ

ਸਵਾਲ 2

ਘਰ-ਬਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

- I. ਕੇਵਲ ਘਰ ਦਾ ਢਾਂਚਾ
- II. ਕੇਵਲ ਘਰ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ
- III. ਢਾਂਚਾ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੋਵੇਂ
- IV. ਢਾਂਚਾ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਕੇਵਲ ਉਦੋਂ ਜਦੋਂ ਬੀਮਤ ਘਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਸਵਾਲ 3

ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਦੇ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ, ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

- I. ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਖਰਾਬੀ
- II. ਦੇਖੀ ਨੁਕਸਾਨ
- III. ਕੰਮ-ਧੰਦਾ ਰੁਕਣਾ
- IV. ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਨੁਕਸਾਨ

ਸਵਾਲ 4

ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਦੇ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ, ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਕਸਰ ਕਿਸ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

- I. ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਅਲਮਾਰੀ/ਕਾਊਂਟਰ ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਧਨ
- II. ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਭੇਜਿਆ ਧਨ
- III. ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਤਿਜੋਰੀ ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਧਨ

IV. ਗਾਹਕ ਵਲੋਂ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਲੈ ਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਧਨ

ਸਵਾਲ 5

ਦੁਕਾਨ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

- I. ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਬੇਈਮਾਨੀ ਦੇ ਕੰਮ
 - II. ਬੀਮਤ ਦੇ ਬੇਈਮਾਨੀ ਦੇ ਕੰਮ
 - III. ਗਾਹਕ ਦੇ ਬੇਈਮਾਨੀ ਦੇ ਕੰਮ
 - IV. ਧਨ ਕਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਬੇਈਮਾਨੀ ਦੇ ਕੰਮ
-

ਸਵੈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ

ਜਵਾਬ 1

ਸਹੀਂ ਚੋਣ I ਹੈ।

ਘਰ-ਬਾਰ ਦੇ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਸੋਨੇ ਅਤੇ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 2

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਘਰ-ਬਾਰ ਦੇ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਢਾਂਚਾ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 3

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੀਤਾ ਨੁਕਸਾਨ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 4

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਦੇ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਗਾਹਕ ਵਲੋਂ ਬੀਮਾ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਜਾ ਰਹੇ ਧਨ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 5

ਸਹੀਂ ਚੋਣ I ਹੈ।

ਦੁਕਾਨ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਬੇਈਮਾਨੀ ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਪਾਠ 26

ਵਪਾਰਕ ਬੀਮਾ

ਪਾਠ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਪਿਛਲੇ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੇ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਤੇ ਘਰ-ਬਾਰ ਵਲੋਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਜੋਖਿਮਾਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਪਾਰਕ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਉਦਯੋਗ ਜਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਲੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜੋਖਿਮਾਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਉਪਲੱਬਧ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ।

ਸਿੱਖਣ ਨਤੀਜੇ

- A. ਜਾਇਦਾਦ / ਅੱਗ ਬੀਮਾ
- B. ਕੰਮ-ਧੰਦਾ ਰੁਕਣ ਬੀਮਾ
- C. ਸੰਨਮਾਰੀ ਬੀਮਾ
- D. ਧਨ ਬੀਮਾ
- E. ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਗਾਰੰਟੀ ਬੀਮਾ
- F. ਬੈਂਕਰ ਹਰਜਾਨਾ ਬੀਮਾ
- G. ਜੋਹਰੀ ਦਾ ਡੱਬਾ ਪਾਲਸੀ
- H. ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਬੀਮਾ
- I. ਉਦਯੋਗਿਕ ਸਭ ਜੋਖਿਮ ਬੀਮਾ
- J. ਜਹਾਜ਼ੀ ਬੀਮਾ
- K. ਜੁਮੇਵਾਰੀ ਪਾਲਸੀਆਂ

ਇਹ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਯੋਗ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹੋ:

1. ਜਾਇਦਾਦ / ਅੱਗ ਬੀਮਾ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨਾ
2. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਘਾਟੇ (ਅੱਗ) ਬੀਮ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ
3. ਸੰਨਮਾਰੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਕਰਨ

4. ਧਨ ਬੀਮਾ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨਾ
5. ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ (Fidelity) ਗਾਰੰਟੀ ਬੀਮਾ ਸਮਝਾਉਣਾ
6. ਬੈਂਕਰ ਹਰਜਾਨਾ ਬੀਮਾ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ
7. ਜੌਹਰੀ ਦਾ ਡੱਬਾ ਪਾਲਸੀ ਸਮਝਾਉਣਾ
8. ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਬੀਮੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ
9. ਉਦਯੋਗਿਕ ਸਭ ਜੋਖਿਮ ਬੀਮੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ
10. ਜਹਾਜ਼ੀ ਬੀਮਾ ਸਾਰ
11. ਦੇਣਦਾਰੀ ਬੀਮੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ

A. ਜਾਇਦਾਦ / ਅੱਗ ਬੀਮਾ

ਵਪਾਰਿਕ ਇੰਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ ਨੂੰ ਮੋਟੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

- ✓ ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਮੱਧਮ ਇੰਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ [SME] ਅਤੇ
- ✓ ਵੱਡਾ ਵਪਾਰਕ ਇੰਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼

ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ, ਆਮ ਬੀਮਾ ਖੇਤਰ ਇਹਨਾਂ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਵੱਡੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਵਪਾਰਕ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਜਰਨਲ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਕਰਦੇ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਏਜੰਟਾਂ ਨੂੰ ਉਪਲੱਬਧ ਉਤਪਾਦਾਂ ਬਾਰੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਆਉ ਇਹਨਾਂ ਆਮ ਬੀਮਾ ਉਤਪਾਦਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਚਰਚਾ ਕਰੀਏ।

ਜਾਇਦਾਦ / ਅੱਗ ਬੀਮਾ

ਅੱਗ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਵਪਾਰਕ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਦਲਾਲੀ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ / ਵਿੱਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਹਿੱਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਦੇ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇੱਕ ਖਾਸ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਸਥਿਤ ਸਭ ਚੱਲ ਅਤੇ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਮਾਰਤ, ਪਲਾਂਟ ਤੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ, ਫਰਨੀਚਰ, ਢਾਂਚੇ, ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ, ਸਟਾਕ ਅਤੇ ਚਾਲੂ ਸਟਾਕ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਪਲਾਈਰ/ ਗਾਹਕ ਦੇ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਪਏ ਸਟਾਕ ਸਮੇਤ, ਰਿਪੇਅਰ ਲਈ ਥਾਂ ਤੋਂ ਆਰਜ਼ੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਟਾਈ ਗਈ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਆਮ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮੁੜ-ਨਿਰਮਾਣ ਤੇ ਮੁੜ-ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਧਨ ਰਾਹਤ ਜ਼ਰੂਰ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਅੱਗ ਬੀਮਾ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ।

1. ਅੱਗ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਕੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ?

ਅੱਗ ਪਾਲਸੀ ਰਾਹੀਂ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੇ ਕੁਝ ਸੰਕਟਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਵਪਾਰਕ ਜੋਖਿਮਾਂ ਲਈ ਅੱਗ ਬੀਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸੰਕਟ ਹਨ:

- ✓ ਅੱਗ
- ✓ ਅਸਮਾਨੀ ਬਿਜਲੀ
- ✓ ਵਿਸਫੋਟ / ਅੰਤਰ ਵਿਸਫੋਟ
- ✓ ਦੰਗੇ ਹੜਤਾਲ ਅਤੇ ਦੇਖੀ ਨੁਕਸਾਨ

- ✓ ਟੱਕਰ ਨੁਕਸਾਨ
- ✓ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਨੁਕਸਾਨ
- ✓ ਤੂਫਾਨ, ਝੱਖੜ, ਸਮੁੰਦਰੀ ਝੱਖੜ, ਟਾਈਫੂਨ, ਹਰੀਕੇਨ, ਟਾਰਨਡੂ, ਹੜ੍ਹ ਅਤੇ ਸੈਲਾਬ
- ✓ ਭੁਚਾਲ
- ✓ ਚਟਾਨਾਂ ਖਿਸਕਣ ਦੇ ਸਮੇਤ ਤਿਲਕਣ ਅਤੇ ਪਹਾੜੀ-ਖਿਸਕਣ
- ✓ ਪਾਣੀ ਦੇ ਟੈਂਕ, ਸੰਦਾਂ ਅਤੇ ਪਾਈਪਾਂ ਦਾ ਫੱਟਣਾ ਅਤੇ ਓਵਰਫਲੋਅ ਹੋਣਾ
- ✓ ਮਿਜ਼ਾਇਲ ਟੈਸਟਿੰਗ ਕਾਰਵਾਈਆਂ
- ✓ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਫੁਹਾਰੇ ਇੰਸਟਾਲੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਲੀਕ
- ✓ ਝਾੜੀਆਂ ਦੀ ਅੱਗ

ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਲੱਛਣ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਵਪਾਰਕ ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੇ ਵਪਾਰਕ ਬੀਮੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

- a) ਕੰਪਨੀ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਉਦਯੋਗ ਦੀਆਂ ਬੀਮਾ ਲੋੜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਲਈ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਵਪਾਰਕ ਉਦਯੋਗ ਦੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਮੁੱਲ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਪੱਤੀ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਉੱਤੇ ਉਲਟ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- b) ਵਪਾਰਕ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਲੋੜਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਲਾਂਟ ਅਤੇ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਬੈਂਕ ਕਰਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਰਜ਼ ਲਈ ਸ਼ਰਤ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਈ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਉਦਯੋਗ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਚਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ ਬਹੁਰਾਸ਼ਟਰੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਹਨ।

ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗਲੋਬਲ ਕੁਆਲਟੀ ਮਿਆਰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਢੁੱਕਵੀਆਂ ਜੋਖਿਮ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੀਤੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸੰਪੱਤੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ।

ਉਤੇ ਦਿੱਤੇ ਸੰਕਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਵਿਸ਼ੇ ਰਾਹੀਂ ਕੁਝ ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

2. ਅਲਹਿਦਾ ਕੀ ਹਨ?

ਅਲਹਿਦਾ ਹਨ:

- a) ਸੰਭਾਵਿਤ ਸੰਕਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਘਾਟੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ
 - i. ਜੰਗ ਅਤੇ ਜੰਗ ਵਰਗੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ

- ii. ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਸੰਕਟ
- iii. ਆਈਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰੇਡੀਏਸ਼ਨ
- iv. ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਨ ਅਤੇ ਦੂਸ਼ਿਤਤਾ ਘਾਟੇ

b) ਸੰਕਟ, ਜੋ ਕਿ ਜਰਨਲ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਪਾਲਸੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

- i. ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਖਰਾਬੀ,
- ii. ਕੰਮ-ਧੰਦਾ ਰੁਕਣਾ

ਐਡ-ਆਨ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ

ਪਰ ਕੁਝ ਸੰਕਟਾਂ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭੁਚਾਲ, ਅੱਗ ਅਤੇ ਝਟਕੇ; ਕੋਲਡ ਸਟੋਰੇਜ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਏ ਪਾਵਰ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਣ ਦੇ ਸੰਕਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਭੰਡਾਰ ਖਰਾਬ ਹੋਣਾ, ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਨਾਲੋਂ ਵਾਧੂ ਖਰਚੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਲਬੇ, ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ, ਇੰਜਨੀਅਰਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਲੈਣੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜੰਗਲ ਦੀ ਅੱਗ, ਲਗਾਤਾਰ ਬਲਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਹੀਕਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਟੱਕਰ ਨੁਕਸਾਨ।

3. ਅੱਗ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਬਦਲ

ਅੱਗ ਪਾਲਸੀਆਂ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ 12 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੇਵਲ ਨਿਵਾਸ ਲਈ ਹੀ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 12 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਈ। ਕੁਝ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਵੀ ਪਾਲਸੀਆਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਪੈਮਾਨਾ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

4. ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਮੁੱਲ ਜਾਂ ਮੁੜ-ਸਥਾਪਨ ਮੁੱਲ ਪਾਲਸੀਆਂ

ਘਾਟਾ ਪੈਣ ਦੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਮੁੱਲ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ [ਜੇ ਕਿ ਘਸਾਈ ਮੁੱਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ]। ਮੁੜ-ਸਥਾਪਨ ਮੁੱਲ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਹੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਉਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਨਵੀਂ ਜਾਇਦਾਦ ਬਦਲਾਉਣ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਨਵੇਂ ਤਬਦਾਲਾ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੋਈ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਅੱਗ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਨਹੀਂ।

ਮੁੜ-ਸਥਾਪਨ ਮੁੱਲ ਪਾਲਸੀਆਂ ਨੂੰ ਇਮਾਰਤ, ਪਲਾਂਟ, ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਤੇ ਫਰਨੀਚਰ, ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਫਿੱਟਿੰਗ ਦੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੁੜ-ਸਥਾਪਨ ਪਾਲਸੀਆਂ ਸਟਾਕ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਮੁੱਲ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

5. ਐਲਾਨ ਪਾਲਸੀਆਂ

ਗੁਦਾਮ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਤੇ ਸਟਾਕ ਨੂੰ ਐਲਾਨ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੰਡ ਦੇ ਸਟਾਕ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਦਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਕਮ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਗੁਦਾਮ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਲਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਇਸ ਮੁੱਲ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਆਰਜ਼ੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਤਹਿ ਕੀਤੇ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਆਪਣੇ ਸਟਾਕ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਲਸੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਤ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨਾਲ ਅਡਜੱਸਟ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

6. ਫਲੋਟਰ ਪਾਲਸੀਆਂ

ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ **ਫਲੋਟਰ ਪਾਲਸੀ** ਹੈ। ਇਹ ਪਾਲਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਮਾਨ ਦੇ ਸਟਾਕ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਉੱਤੇ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨਾ-ਦੱਸੇ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟਿਕਾਣੇ ਉੱਤੇ ਬੀਮਤ ਦੇ ਸਟਾਕ ਉੱਤੇ 10% ਦੀ ਲੋਡਿੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਰ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਫਲੋਟਰ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਤਰਦੀ ('ਫਲੋਟ') ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਰੇਟਿੰਗ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ:

- a) ਰੱਖਣ ਦੀ ਥਾਂ ਉੱਤੇ - ਕੀ ਇਹ ਉਦਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ।
- b) ਉਦਯੋਗ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਭ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਇੱਕ ਦਰ ਵਸੂਲੀ ਜਾਵੇਗੀ।
- c) ਉਦਯੋਗ ਥਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਉੱਤੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਦਰ ਤਹਿ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
- d) ਸਟੋਰੇਜ਼ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਖਤਰਨਾਕ ਕਿਸਮ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਦਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
- e) "ਐਡ-ਆਨ" ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- f) ਪਿਛਲੇ ਦਾਅਵੇ ਅਤੀਤ ਤੇ ਟਿਕਾਣੇ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅੱਗ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਹੂਲਤ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹ।
- g) ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਦੰਗਿਆਂ, ਹੜਤਾਲ, ਨੁਕਸਾਨਦਾਇਕ ਨੁਕਸਾਨ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਹੜ ਗਰੁੱਪ ਸੰਕਟਾਂ ਲਈ ਚੋਣ ਨੂੰ ਛੱਡ ਵੀ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਤੋਂ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਰੇਟਿੰਗ ਤਰਤੀਬ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 1

ਵਪਾਰਕ ਜੋਖਿਮਾਂ ਲਈ ਅੱਗ ਬੀਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ _____ ਵਾਲੇ ਸੰਕਟ ਹਨ

- I. ਬਾਹਰੀ ਵਿਸਫੋਟ
- II. ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਿਸਫੋਟ
- III. ਉੱਤੇ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋਵੇਂ
- IV. ਉੱਤੇ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

B. ਕਾਰੋਬਾਰ ਰੁਕਾਵਟ ਬੀਮਾ

ਇਹ ਕਿਸਮ ਦੇ ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਪਰਿਣਾਮੀ ਘਾਟਾ ਬੀਮਾ ਜਾਂ ਫਾਇਦੇ ਦਾ ਘਾਟਾ ਬੀਮਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਅੱਗ ਬੀਮਾ ਬੀਮਾ ਕੀਤੇ ਸੰਕਟਾਂ ਲਈ ਪਦਾਰਥ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਇਮਾਰਤ, ਪਲਾਂਟ, ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਜੜਤ, ਫਿਟਿੰਗ, ਵਪਾਰਿਕ ਸਾਮਾਨ ਆਦਿ ਦੇ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਬੀਮਤ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਕੁੱਲ ਜਾਂ ਅਧੂਰੀ ਰੁਕਾਵਟ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਇਹ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਈ ਆਰਥਿਕ ਘਾਟੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

1. ਕਾਰੋਬਾਰ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਲਸੀ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ

ਪਰਿਣਾਮੀ ਘਾਟਾ (CL) ਪਾਲਸੀ [ਕਾਰੋਬਾਰ ਰੁਕਾਵਟ (BI)] ਘਾਟੇ, ਜੋ ਕਿ ਕੁੱਲ ਫਾਇਦੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਲਈ ਹਰਜਾਨਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ - ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੁੱਧ ਫਾਇਦਾ ਅਤੇ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ, ਅੰਤਿਮ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ, ਆਮ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਲਈ ਝੱਲੀ ਗਈ ਵਧੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਨਾਲ ਸਥਾਈ ਖਰਚੇ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੇ ਸੰਕਟ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅੱਗ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਦਿੱਤੇ ਸੰਕਟ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਜੇ ਭੁਚਾਲ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਾਰ ਨਿਰਮਾਤਾ ਦਾ ਪਲਾਂਟ ਤਬਾਹ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਤਪਾਦਨ ਕਮੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਰਮਾਤਾ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਘਾਟਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਰ ਝੱਲੇ ਗਏ ਖਰਚੇ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਹ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਏ ਸੰਕਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਸਟੈਂਡਰਡ ਅੱਗ ਅਤੇ ਖਾਸ ਸੰਕਟ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵੇ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਮੰਨਣਯੋਗ ਹਨ, ਜੋ ਸਟੈਂਡਰਡ ਅੱਗ ਅਤੇ ਖਾਸ ਸੰਕਟ ਪਾਲਸੀ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵਾ ਹੋਵੇ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 2

ਕਾਰੋਬਾਰ ਰੁਕਾਵਟ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ _____ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਹੀ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

- I. ਮਿਆਰੀ ਅੱਗ ਅਤੇ ਖਾਸ ਸੰਕਟ ਪਾਲਸੀ
 - II. ਮਿਆਰੀ ਅੱਗ ਅਤੇ ਜਹਾਜ਼ੀ ਪਾਲਸੀ
 - III. ਮਿਆਰੀ ਅਤੇ ਖਾਸ ਸੰਕਟ ਪਾਲਸੀ
 - IV. ਮਿਆਰੀ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਅਤੇ ਜਹਾਜ਼ੀ ਪਾਲਸੀ
-

C. ਸੰਨੁਮਾਰੀ ਬੀਮਾ

ਪਾਲਸੀ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਥਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੈਕਟਰੀਆਂ, ਦੁਕਾਨਾਂ, ਦਫ਼ਤਰਾਂ, ਵੇਅਰਹਾਊਸ ਅਤੇ ਗੁਦਾਮਾਂ ਲਈ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਸਟਾਕ, ਸਾਮਾਨ, ਫਰਨੀਚਰ, ਚਲ ਸੰਪੱਤੀ ਅਤੇ ਤਿਜੋਰੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਨਕਦੀ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਚੋਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

1. ਸੰਨੁਮਾਰੀ ਬੀਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਜੋਖਿਮ

- ਟਿਕਾਣੇ ਉੱਤੇ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਹਿੰਸਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਟਿਕਾਣੇ ਤੋਂ ਅਸਲ, ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਹਿੰਸਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਬਾਅਦ ਜਾਂ ਰਹਿਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੋਏ ਘਾਟੇ।
- ਸੰਨੁਮਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਬੀਮਾ ਹੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ। ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਇਹ ਬੀਮਤ ਦੇ ਟਿਕਾਣੇ ਤੋਂ ਗੁੰਮ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ।

2. A) ਨਕਦ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ

ਨਕਦ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੰਨੁਮਾਰੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਖਾਸ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਨਕਦੀ ਤਿਜੋਰੀ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਲੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਸੰਨੁਮਾਰੀ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਮੇਕ ਅਤੇ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਦੀ ਹੋਵੇ। ਨਕਦ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਆਮ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ:

- ਤਿਜੋਰੀ ਤੋਂ ਨਕਦੀ ਇਸ ਨੂੰ ਅਸਲ ਕੁੰਜੀ ਨਾਲ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਚੋਰੀ ਹੋਣ ਨੂੰ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਤਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਇੰਡ ਦੀ ਕੁੰਜੀ ਨੂੰ ਹਿੰਸਾ ਨਾਲ ਜਾਂ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਧਮਕੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ “ਮੁੱਖ ਸ਼ਰਤ” ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
- ਤਿਜੋਰੀ ਵਿੱਚ ਨਕਦੀ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਤਿਜੋਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਦੀ ਦੇਵਦਾਰੀ ਇੰਡ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਰਾਹੀਂ ਵੇਖਾਈ ਅਸਲ ਰਕਮ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ।

B) ਪਹਿਲਾਂ ਘਾਟਾ ਬੀਮਾ

ਵੱਡੇ ਭੰਡਾਰ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਮੁੱਲ ਦੀ ਵਸਤਾਂ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਪਾਹ ਦੀਆਂ ਗੱਠਾਂ, ਦਾਣੇ, ਖੰਡ ਆਦਿ) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪੂਰੇ ਸਟਾਕ ਦਾ ਇੱਕ ਹੀ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਗੁਆਚਣਾ ਨਿਵੇਕਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਲ, ਜਿਸ ਲਈ ਸੰਨੁਮਾਰੀ

ਹੇ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਿਤ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਘਾਟੇ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਭਾਵ ਘਾਟੇ ਲਈ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਜੇਕਿਮ ਉੱਤੇ ਪੂਰੇ ਸਟਾਕ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜਾ ਸੰਨੁਮਾਰ ਤੁਰੰਤ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ ਜਾਂ ਬੀਮਤ ਇਸ ਦੇ ਮੁੜ-ਵਾਪਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇਗਾ।

c) ਸਟਾਕ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਬੀਮੇ ਦੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਐਲਾਨ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਫਲੋਟਰ ਬੀਮਾ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੈ।

3. ਅਲਹਿਦਾ

ਪਾਲਸੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ, ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਆਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ, ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਚੋਰੀ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਮ ਕਿਸਮ ਦੀ ਚੋਰੀ ਨੂੰ ਹੀ। ਇਹ ਅੱਗ ਜਾਂ ਪਲੇਟ ਗਲਾਸ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੇ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ।

4. ਵਾਧਾ

ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਦੰਗੇ, ਹੜਤਾਲਾਂ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਜੇਕਿਮਾਂ ਲਈ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਕੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

5. ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ

ਸੰਨੁਮਾਰ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਦਰ ਬੀਮਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕਿਸਮ, ਖੁਦ ਬੀਮਤ ਦੇ ਨੈਤਿਕ ਖਤਰੇ, ਟਿਕਾਣੇ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਤੇ ਥਾਂ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਦਮਾਂ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੌਕੀਦਾਰ, ਸੰਨੁਮਾਰੀ ਅਲਾਰ), ਪਿਛਲੇ ਦਾਅਵਾ ਅਨੁਭਵ ਆਦਿ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਵੱਧ ਮੁੱਲ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 3

ਸੰਨੁਮਾਰੀ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ _____ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ।

- I. ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਕਿਸਮ
- II. ਬੀਮਤ ਦੇ ਖੁਦ ਦੇ ਨੈਤਿਕ ਸੰਕਟ
- III. ਥਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਟਿਕਾਣਾ
- IV. ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਸਭ

D. ਧਨ ਬੀਮਾ

ਨਕਦੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਕਸਦ ਬੈਂਕਾਂ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸਾ ਗੁਆਚਣ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਧਨ ਥਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਵੀ ਜੋਖਿਮ ਉੱਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰਕਨੂੰਨੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖੋਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਕਢਵਾਇਆ, ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਇਆ, ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

1. ਧਨ ਬੀਮੇ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ

ਧਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਨਕਦ ਚੈਕ/ ਪੋਸਟ ਆਰਡਰ/ ਡਾਕ ਟਿਕਟਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੌਰਾਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਘਾਟੇ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਾਲਸੀ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ

a) ਮਾਰਗ ਭਾਗ

ਇਹ ਲੁੱਟਣ ਜਾਂ ਚੋਰੀ ਜਾਂ ਇੰਝ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਕਦੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਬੀਮਤ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਵਲੋਂ ਬਾਹਰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮਾਰਗ ਭਾਗ ਦੇ ਰਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ:

- i. **ਪ੍ਰਤੀ ਢੁਆਈ ਲਈ ਲਿਮਟ** : ਇਹ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਕਮ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਹਰ ਘਾਟੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- ii. **ਪਾਲਸੀ ਅੰਤਰਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਮਾਰਗ ਵਿੱਚ ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਰਕਮ** ਇਹ ਰਕਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਦਰ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਦਰ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ "ਐਲਾਨ ਦੇ ਅਧਾਰ" ਉੱਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸਕਰਕੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਮਾਰਗ ਵਿਚਲੀ ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਰਕਮ ਉੱਤੇ ਆਰਜ਼ੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਉੱਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਅਡਜੱਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਐਲਾਨੀ ਗਈ ਮਾਰਗ ਵਿਚਲੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਹੈ।

b) ਥਾਂ ਭਾਗ

ਇਹ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੇ ਥਾਂ / ਤਾਲਾਬੰਦ ਤਿਜੋਰੀ ਤੋਂ ਸੰਨ੍ਹਮਾਰੀ, ਘਰ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ, ਲੁੱਟਮਾਰ ਆਦਿ ਕਰਕੇ ਨਕਦੀ ਦੇ ਘਾਟੇ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਹੋਰ ਗੁਣ (ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਇਮਾਰਤ ਦੇ) ਸੰਨ੍ਹਮਾਰੀ ਬੀਮੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉੱਤੇ ਪਾਠ 3 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਹਨ।

2. ਖਾਸ ਅਲਹਿਦਾ

ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਨ:

- a) ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਦੇ ਕਰਕੇ ਕਮੀ,
- b) ਧਨ ਦਾ ਘਾਟਾ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਨੂੰ ਅਮਾਨਤ ਦੇਣ ਕਰਕੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ
- c) ਦੰਗੇ ਹੜਤਾਲ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦ: ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਕੇ ਵਾਧੇ ਵਾਲੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

3. ਵਾਧਾ

ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

- a) ਨਕਦ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਬੇਈਮਾਨੀ
- b) ਨਹੀਂ, ਹੜਤਾਲ ਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਜੋਖਿਮ
- c) ਭੁਗਤਾਨ ਜੋਖਿਮ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੌਰਾਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਘਾਟੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ।

4. ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਬੀਮਤ, ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਨਕਦ ਢੁਆਈ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ, ਢੁਆ-ਢੁਆਈ ਦੇ ਢੰਗ, ਤਹਿ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਦੂਰੀ, ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਦਮਾਂ ਆਦਿ ਮੁਤਾਬਕ ਮਿਥਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਦੇ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਐਲਾਨਣ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਸਾਲ ਭਰ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਜਾਏ ਗਏ ਅਸਲ ਨਕਦ ਮੁਤਾਬਕ ਅਡਜੱਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 4

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਨੂੰ ਧਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?

- I. ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਦੇ ਕਰਕੇ ਕਮੀ
- II. ਕਿਸੇ ਦੇ ਟਿਕਾਣਾ (ਥਾਂ) ਤੋਂ ਸੰਨ੍ਹਮਾਰੀ ਵਾਲੀ ਧਨ ਦੀ ਚੋਰੀ
- III. ਧਨ ਦਾ ਘਾਟਾ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਨੂੰ ਅਮਾਨਤ ਦੇਣ ਕਰਕੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

E. ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਗਾਰੰਟੀ ਬੀਮਾ

ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ ਵਾਈਟ ਕਾਲਰ ਜੁਰਮਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਵਲੋਂ ਧੋਖਾ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨੀ ਦੇ ਕਰਕੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਗਾਰੰਟੀ ਬੀਮਾ ਮਾਲਕ (ਜਾਂ ਕੰਪਨੀ) ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਵਲੋਂ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨੀ ਕਰਕੇ ਜਾਲੂਸਾਜ਼ੀ, ਗ਼ਬਨ, ਲੁੱਟ ਜਾਂ ਕੁਵਰਤੋਂ ਤੇ ਕੁਤਾਹੀ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਲਈ ਹਰਜਨਾਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

1. ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਗਾਰੰਟੀ ਬੀਮੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ

ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਿੱਧੇ ਆਰਥਿਕ ਘਾਟੇ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਰਿਮਾਣੀ ਘਾਟੇ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

- a) ਘਾਟਾ ਧਨ, ਜਮਾਨਤ ਜਾਂ ਸਾਮਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
- b) ਕੰਮ ਤਹਿ ਕੀਤੇ ਫ਼ਰਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- c) ਘਾਟਾ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਦੇ 12 ਮਹੀਨਿਆਂ ਜਾਂ ਮੌਤ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਮੁਜ਼ਾਲਮ ਦੇ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ, ਜੋ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਵੇ, ਵਿੱਚ ਖੋਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
- d) ਬੇਈਮਾਨ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਨੋਕਰੀ ਉੱਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ

2. ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਗਾਰੰਟੀ ਪਾਲਸੀ

ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਗਾਰੰਟੀ ਪਾਲਸੀਆਂ ਬਾਰੇ ਹੇਠਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:

a) ਨਿੱਜੀ ਪਾਲਸੀ

ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪਾਲਸੀ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨਾ, ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਅਤੇ ਗਾਰੰਟੀ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

b) ਸਮੂਹਿਕ ਪਾਲਸੀ

ਇਹ ਪਾਲਸੀ ਉਹਨਾਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਗਾਰੰਟੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਹਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੇ ਫ਼ਰਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਦੇ ਨੋਟ ਦੇ ਨਾਲ।

c) ਫਲੇਟਿੰਗ ਪਾਲਸੀ ਜਾਂ ਫਲੇਟਰ

ਉਹ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਫਰਜ਼ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਗਾਰੰਟੀ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਪੂਰੇ ਗਰੁੱਪ ਲਈ ਇੱਕ ਤਹਿ ਰਕਮ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ "ਫਲੋਟਿੰਗ" ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਫਲੋਟਿੰਗ ਗਾਰੰਟੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਸਲੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਕੇ ਬਹਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

d) ਅਹੁਦਾ ਪਾਲਸੀ

ਇਹ ਸਮੂਹਿਕ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹੈ, ਕੇਵਲ ਸੂਚੀਬੱਧ "ਅਹੁਦੇ" ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਖਾਸ ਰਕਮ ਲਈ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਹੁੰਦੇ।

e) ਸਮੂਹਿਕ ਪਾਲਸੀ

ਇਹ ਪਾਲਸੀ ਪੂਰੇ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਨਾਂ ਜਾਂ ਅਹੁਦਾ ਵਿਖਾਏ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੰਝ ਦੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਕੇਵਲ ਮਾਲਕ (ਕੰਪਨੀਆਂ) ਲਈ ਢੁਕਵੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਸਟਾਫ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਪਿਛੇਕੜ ਲਈ ਕਾਫੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹਵਾਲੇ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹੋਣ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇਣ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਪਾਲਸੀ ਕੇਵਲ ਵੱਡੀਆਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

3. ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਦਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਿਸਮ, ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਪੜਾਤਲ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 5

ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਗਾਰੰਟੀ ਬੀਮਾ ਹਰਜਾਨਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ _____

- I. ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਵਲੋਂ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨੀ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਲਈ
- II. ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਵਲੋਂ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨੀ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਲਈ
- III. ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਤੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰ ਵਲੋਂ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨੀ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਲਈ
- IV. ਸ਼ੇਅਰਹੋਲਡਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੰਪਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵਲੋਂ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨੀ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਲਈ

F. ਬੈਂਕਰ ਹਰਜਾਨਾ ਬੀਮਾ

ਇਹ ਵਿਆਪਕ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬੈਂਕ, ਐਨਬੀਐਫਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਧਨ ਦੇ ਸਬੰਧੀ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਦੇਣ ਲਈ ਲਈ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਧਨ ਅਤੇ ਜਮਾਨਤ ਦੇ ਸਬੰਧੀ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਖਾਸੇ ਜੋਖਿਮਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ।

1. ਬੈਂਕਰ ਹਰਜਾਨਾ ਬੀਮਾ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ

ਇਹ ਪਾਲਸੀ ਤਹਿਤ ਬੈਂਕਰ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪਾਂਤਰ ਹਨ।

- a) ਧਨ, ਜਮਾਨਤ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅੱਗ, ਸੰਨ੍ਹਮਾਰੀ, ਦੰਗਿਆ ਅਤੇ ਹੜਤਾਲ ਕਰਕੇ ਗੁਆਚਣਾ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੈ।
- b) ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਘਾਟਾ ਪੈਣਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ।
- c) ਚੈੱਕ, ਡਰਾਫਟ, ਸਥਿਰ ਜ਼ਮ੍ਹਾਂ ਰਸੀਦਾਂ ਆਦਿ ਰਾਹੀਂ ਧੋਖਾ ਜਾਂ ਤਬਦੀਲੀ।
- d) ਧਨ/ਜਮਾਨਤ ਦੇ ਸਬੰਧੀ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜਮਾਨਤ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਬੇਈਮਾਨੀ।
- e) ਰਜਿਸਟਰ ਡਾਕਟ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜੇ ਪਾਰਸਲ ਰਾਹੀਂ
- f) ਮੁਲਾਂਕਕ ਰਾਹੀਂ ਬੇਈਮਾਨੀ
- g) ਬੈਂਕ ਦੇ ਏਜੰਟਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 'ਜਨਤਾ ਏਜੰਟ', 'ਛੋਟੀ ਬੱਚਤ ਯੋਜਨਾ ਏਜੰਟ' ਰਾਹੀਂ ਧਨ ਗੁਆਚਣਾ।

ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਖੇਜ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਗੁਆਚੇ ਦੇ ਲੱਭ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੋਵੇ। ਪਰ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਰਸਮੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਲੱਭਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 2 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪਏ ਘਾਟੇ ਹੀ ਦੇਣਯੋਗ ਹਨ, ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਰੀ ਰਹੇ, ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਘਾਟਾ ਪਿਆ ਸੀ।

2. ਖਾਸ ਵੱਖ ਰੱਖੋ (ਨਾ-ਸ਼ਾਮਿਲ)

ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਨ:

- a) ਵਪਾਰ ਘਾਟਾ
- b) ਅਣਗਹਿਲੀ
- c) ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਜੁਰਮ ਅਤੇ
- d) ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ / ਡਾਇਰੈਕਟਰੀਆਂ ਦੀ ਬੇਈਮਾਨੀ]

3. ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ

ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਤਹਿ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲੇ 5 ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ 'ਮੁੱਢਲੀ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ' ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਹੋਰ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਭਾਗ (1) ਅਤੇ (2) ਲਈ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਮੁੱਢਲੀ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਕਾਫ਼ੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਪਾਲਸੀ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਵੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀ ਭੁਗਤਾਨ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

4. ਰੋਟਿੰਗ

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

- a) ਮੂਲ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ
- b) ਵਾਧੂ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ
- c) ਸਟਾਫ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
- d) ਬਰਾਂਚਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 6

ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਨੂੰ ਬੈਂਕਰ ਹਰਜਾਨਾ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?

- I. ਧਨ, ਜਮਾਨਤ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅੱਗ ਕਰਕੇ ਗੁਆਚਣਾ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੈ।
- II. ਚੈੱਕ ਨਾਲ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਤਬਦਾਲਾ
- III. ਧਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਬੇਈਮਾਨੀ
- IV. ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਸਭ

G. ਜੋਹਰੀ ਬਲਾਕ ਪਾਲਸੀ

ਤਾਜ਼ਾ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਜੋਹਰੀਆਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਹੀਰਿਆਂ ਦੇ, ਲਈ ਵੱਡਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣ ਕੇ ਉਭਰਿਆ ਹੈ। ਇੰਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਕੱਚੇ ਹੀਰੇ ਕੱਟੀ, ਤਰਾਸ਼ੇ ਅਤੇ ਐਕਸਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਜੋਹਰੀ ਦੇ ਸਭ ਜੋਖਿਮਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਛੋਟੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੋਨੇ ਤੇ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਗਹਿਣੇ, ਹੀਰੇ ਤੇ ਮੋਤੀ ਦੇ ਪੱਥਰ, ਘੜੀਆਂ ਆਦਿ। ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਮਿਕਦਾਰ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਲਣਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਭੇਜਣਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ।

1. ਜੋਹਰੀ ਬਲਾਕ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪਾਲਸੀ

ਜੋਹਰੀ ਬਲਾਕ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਜੋਖਿਮ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਗ 1 ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਬੀਮਤ ਹੋਰ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਮੁਤਾਬਕ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਪੈਕੇਜ ਪਾਲਸੀ ਹੈ।

- a) **ਭਾਗ I:** ਅੱਗ, ਧਮਾਕੇ, ਬਿਜਲੀ ਚੋਰੀ, ਚੋਰੀ, ਲੁੱਟ, ਡਾਕਾ, ਦੰਗੇ, ਹੜਤਾਲ ਅਤੇ ਬਦਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਨੁਕਸਾਨ ਤੇ ਅੱਤਵਾਦ ਰਾਹੀਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਘਾਟੇ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਮਾਰਤ (ਥਾਂ) ਦਾ ਬੀਮਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- b) **ਭਾਗ II:** ਘਾਟੇ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਬੀਮਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਤਹਿਸੂਦਾ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿੱਚ ਹੈ।
- c) **ਭਾਗ III:** ਘਾਟੇ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇੰਡ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਏ ਪਾਰਸਲ ਡਾਕ, ਹਵਾਈ ਮਾਲ ਢੁਆਈ ਆਦਿ ਰਾਹੀਂ ਗੁਜ਼ਰਦੀ ਹੈ।
- d) **ਭਾਗ IV:** ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਦਫ਼ਤਰੀ ਫਰਨੀਚਰ ਤੇ ਇਮਾਰਤ ਵਿਚਲੀ ਫਿਟਿੰਗ ਲਈ ਭਾਗ I ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਸੰਕਟਾਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਹਰ ਭਾਗ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਕੱਢਣ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰ ਤਹਿ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

2. ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ ਹਨ:

- a) ਏਜੰਟਾਂ, ਕੱਟਰ, ਸੁਨਿਆਰਿਆਂ ਦੀ ਬੇਈਮਾਨੀ,

- b) ਲੋਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਵਾਸਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ
- c) ਨਿੱਜੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਪਹਿਣਨ / ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਗੁਆਚਣ
- d) ਜਾਇਦਾਦ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਤਿਜੋਰੀ ਵਿੱਚ ਨਾ ਰੱਖੀ
- e) ਜਾਇਦਾਦ ਰਾਤ ਸਮੇਂ ਵੇਖਣ ਖਿੜਕੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ
- f) ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਜਾਂ ਬੀਮਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ ਕਰਕੇ ਪਏ ਘਾਟੇ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਗਾਰੰਟੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪੂਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਲਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

3. ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ

ਜੋਖਿਮ ਦੀ ਦਰ ਹਰ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਤਹਿ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਰਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਚੌਕੀਦਾਰ ਰੱਖਣ, ਸੀਸੀਟੀਵੀ / ਅਲਾਰਮ ਸਿਸਟਮ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਮਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯੰਤਰ ਆਦਿ ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ ਛੋਟਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 7

ਜੇਹਰੀ ਬਲਾਕ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੇ ਪਾਰਸਲ ਰਾਹੀਂ ਰਾਹ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਹੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ _____ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

- I. ਭਾਗ I
- II. ਭਾਗ II
- III. ਭਾਗ III
- IV. ਭਾਗ IV

H. ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਬੀਮਾ

ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਬੀਮਾ ਜਰਨਲ ਬੀਮੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਬੀਮੇ ਦੇ ਵਧਣ ਨਾਲ ਸਮਾਂਤਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਢ ਉਦਯੋਗੀਕਰਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਪਲਾਂਟ ਤੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਲਈ ਵੱਖਰਾ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਉਭਾਰਿਆ। ਸਭ ਜੋਖਿਮਾਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਵੀ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਲਹਿਦਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਪੜਾਆਵਾਂ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ - ਨਿਰਮਾਣ ਤੋਂ ਟੈਸਟਿੰਗ ਤੱਕ, ਜਦੋਂ ਪਲਾਂਟ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬੀਮੇ ਦੇ ਗਾਹਕ ਵੱਡੀਆਂ ਤੇ ਛੋਟੀਆਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਇਕਾਈਆਂ ਦੇਵੇਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਯੰਤਰ ਅਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਇਕਾਈਆਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ।

ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ

ਆਓ ਵੱਡੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮੇ ਦੀ ਇਸ ਕਿਸਮ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

1. ਠੇਕੇਦਾਰ ਸਭ ਜੋਖਿਮ (ਸੀ.ਏ.ਆਰ) ਪਾਲਸੀ

ਇਸ ਨੂੰ ਛੋਟੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਡੈਮ, ਇਮਾਰਤਾਂ, ਪੁੱਲ, ਸੁਰੰਗਾਂ ਆਦਿ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਿਵਲ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਤੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਲਸੀ "ਸਭ ਜੋਖਿਮ" ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ - ਇਸਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਚਾਨਕ ਅਤੇ ਅਚਨਚੇਤ ਘਾਟੇ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਹਰਜਾਨਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਨਿਰਮਾਣ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰ ਦੇਣਦਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਸੂਲੀਯੋਗ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਕਿਸਮ, ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਕੀਮਤ, ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਭੂਗੋਲਿਕ ਟਿਕਾਣੇ ਅਤੇ ਟੈਸਟ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

2. ਠੇਕੇਦਾਰ ਪਲਾਂਟ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ (ਸੀਪੀਐਮ) ਪਾਲਸੀ

ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਲਈ ਢੁੱਕਵੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹਨ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੀਆਂ ਸਭ ਕਿਸਮਾਂ ਲਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਰੇਨਾਂ, ਖੁਦਾਈ-ਮਸ਼ੀਨਾਂ, ਅਖਿਆਲੇ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਭੌਤਿਕ ਘਾਟਾ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ:

- a) ਸੰਨ੍ਹਮਾਰੀ, ਚੋਰੀ, ਆਰ.ਐਸ.ਐਮ.ਡੀ.ਟੀ.

- b) ਅੱਗ ਅਤੇ ਅਸਮਾਨੀ ਬਿਜਲੀ, ਬਾਹਰੀ ਧਮਾਕਾ, ਭੁਚਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰੱਬੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਦੇ ਕਰਕੇ
- c) ਕੰਮ ਉੱਤੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਕਰਕੇ ਨੁਕਸਾਨ, ਜਦੋਂ ਗਲਤ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਸਤੇਮਾਨ, ਡਿੱਗਣਾ, ਢਹਿਣਾ, ਟੱਕਰ ਤੇ ਧੱਕਾ; ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਯੰਤਰ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਜਾਣ ਉੱਤੇ ਟਿਕਾਣੇ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਾਗੂ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਯੰਤਰ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਰੁਕਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਸਫ਼ਾਈ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਮੁਰੰਮਤ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੁੜ-ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤਾਂ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਟਿਕਾਣੇ ਉੱਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

3. ਨਿਰਮਾਣ ਸਭ ਜੋਖਿਮ (ਈਏਆਰ) ਪਾਲਸੀ

ਇਸ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਭੰਡਾਰਨ-ਤੇ-ਨਿਰਮਾਣ (ਐਸਸੀਈ) ਪਾਲਸੀ ਵਜੋਂ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਲਈ ਢੁੱਕਵੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਬਾਹਰੀ ਜੋਖਿਮਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਆਪਕ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਅਚਨਚੇਤ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਟਿਕਾਣੇ ਉੱਤੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਣ-ਲੋਡ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਪੂਰੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਜਾਂਚ, ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਅਤੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਵਸੂਲੀਯੋਗ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਕਿਸਮ, ਕੀਮਤ, ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਭੂਗੋਲਿਕ ਟਿਕਾਣੇ ਅਤੇ ਟੈਸਟ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਜੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਯੰਤਰਾਂ ਤੇ ਸਾਮਾਨ ਨੂੰ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਟਿਕਾਣੇ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੱਕ ਜਹਾਜ਼ੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵੀ ਨਿਰਮਾਣ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

4. ਮਸ਼ੀਨ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਪਾਲਸੀ (ਐਮਬੀ)

ਇਹ ਪਾਲਸੀ ਹਰ ਉਦਯੋਗ ਲਈ ਢੁੱਕਵੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਸ਼ੀਨ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਹਨਾਂ ਲਈ ਪਲਾਂਟ ਤੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੇ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਨਾਲ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪਾਲਸੀ ਮਸ਼ੀਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਰਨੇਟਰ, ਟਰਾਂਸਫਰਮਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਿਜਲੀ, ਮਸ਼ੀਨ ਅਤੇ ਲਿਫਟਿੰਗ ਯੰਤਰਾਂ, ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਪਾਲਸੀ ਮਸ਼ੀਨੀ ਜਾਂ ਬਿਜਲੀ ਖਰਾਬੀ ਦੇ ਕਰਕੇ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਅਣਖਿਆਲੇ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ:

- a) ਜਦੋਂ ਇਹ ਚਾਲੂ ਸੀ ਜਾਂ ਬੰਦ ਸੀ।
- b) ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮੁਰੰਮਤ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ
- c) ਸਫ਼ਾਈ ਜਾਂ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਜੋੜਨ ਦੌਰਾਨ
- d) ਥਾਂ (ਟਿਕਾਣੇ) ਦੇ ਵਿੱਚ ਇਧਰ-ਓਧਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ।

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਅੱਡ-ਅੱਡ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੇ ਬਹਾਲੀ / ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਵਸੂਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੂਰੀ ਮਸ਼ੀਨ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦਰ ਮਸ਼ੀਨ ਦੀ ਕਿਸਮ; ਉਦਯੋਗ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦ ਤਿਆਰ ਸਹੂਲਤਾਂ, ਫਾਲਤੂ ਸਮਾਨ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇ ਅਨੁਭਵ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਛੋਟਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

5. ਬੁਆਇਲਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਪਲਾਂਟ ਨੀਤੀ

ਇਹ ਬੁਆਇਲਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਪੇਂਟ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ:

- a) ਬੁਆਇਲਰ ਤੇ / ਜਾਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਪਲਾਂਟ ਲਈ ਅਤੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੀ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਹੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ, ਅੱਗ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਨਾਲ, ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ
- b) ਇੰਝ ਦੇ ਬੁਆਇਲਰ ਤੇ / ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਪਲਾਂਟ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਦਬਾਅ ਕਰਕੇ ਧਮਾਕੇ ਜਾਂ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਫੱਟੜ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦੇਣਦਾਰੀ।

ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਗ ਪਾਲਸੀ ਅਤੇ ਬੁਆਇਲਰ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਲਹਿਦਾ ਹਨ, ਢੁਕਵੀਂ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਦੋਵੇਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਨੂੰ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਭ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਮੌਜੂਦ ਤਬਦਾਲਾ ਮੁੱਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

6. ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਫਾਇਦੇ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ (ਐਮਐਲਓਪੀ) ਪਾਲਸੀ

ਇਹ ਪਾਲਸੀ ਉਦਯੋਗਾਂ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੇ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਜਾਂ ਬੁਆਇਲਰ ਫੱਟਣ ਦੀ ਰੁਕਵਾਟ ਜਾਂ ਦੇਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਭਾਰੀ ਘਾਟੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ।

ਜਿੱਥੇ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਤੇ ਮੁੜ-ਬਹਾਲੀ ਵਿੱਚ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਪਾਲਸੀ ਇਸ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦੇ ਕਰਕੇ ਫਾਇਦੇ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਘਾਟੇ ਲਈ ਹਰਜਾਨਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਕਾਰੋਬਾਰ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਨਿਯਮ ਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ

ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬੀਮਾ ਅੱਗ ਪਾਲਸੀ ਘਾਟੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕਾਰੋਬਾਰ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

7. ਸਟਾਕ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਪਾਲਸੀ

ਇਹ ਪਾਲਸੀ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰੇਜ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ (ਨਿੱਜੀ ਜਾਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੋਸਾਇਟੀ) ਲਈ ਢੁੱਕਵੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਲਈ, ਜੋ ਖਰਾਬ-ਹੋਣ ਯੋਗ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰੇਜ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏ ਉੱਤੇ ਦਿੰਦੇ ਜਾਂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਠੰਡਾ ਕਰਨ ਦੇ ਪਲਾਂਟ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੇ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸੜਨ ਤੇ ਵਿਗੜਨ ਦੇ ਜੋਖਿਮ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਤਾਪਮਾਨ ਵੱਧਣ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਤੇ ਅਣਖਿਆਲੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਠੰਡਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰੇਜ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਲੀਕ ਲਈ ਵੀ ਹੈ।

8. ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਯੰਤਰ ਪਾਲਸੀ

ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਬਿਜਲਈ ਯੰਤਰਾਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੀਪੀਯੂ, ਕੀ ਬੋਰਡ, ਮਾਨੀਟਰ, ਪਰਿੰਟਰ, ਯੂਪੀਐਸ, ਸਿਸਟਮ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਆਦਿ ਦੇ ਸਮੇਤ ਪੂਰੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਿਸਟਮਾਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਸਹਾਇਕ ਯੰਤਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਏਅਰ-ਕੰਡੀਸ਼ਨਰ, ਹੀਟਿੰਗ ਅਤੇ ਪਾਵਰ ਬੱਚਤ ਆਦਿ ਨੂੰ ਵੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਪਾਲਸੀ ਅੱਗ ਪਾਲਸੀ, ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਅਤੇ ਸੰਨੁਮਾਰੀ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਦਾਰ ਡਿਜ਼ਾਇਨ (ਜੋ ਕਿ ਵਾਰੰਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ), ਕੁਦਰਤੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ; ਵੋਲਟੇਜ ਘਟਣ-ਵਧਣ ਦੇ ਕਰਕੇ ਕੰਮ-ਕਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ, ਧੱਕੇ ਦਾ ਅਸਰ ਆਦਿ, ਸੰਨੁਮਾਰੀ, ਚੋਰੀ ਆਦਿ ਨਾਲ ਹੋਏ ਫੁਟਕਲ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਪਾਲਸੀ ਮਾਲਕ, ਪੱਟੇਦਾਰ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਲਈ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਜਾਂ ਦੇਣਦਾਰੀ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਕਸਰ ਤਿੰਨ ਭਾਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੇ ਘਾਟਿਆਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ:

- a) **ਭਾਗ 1:** ਯੰਤਰ ਦਾ ਗੁੰਮ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਖਰਾਬੀ
- b) **ਭਾਗ 2:** ਬਾਹਰੀ ਡਾਟਾ ਮੀਡਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੰਪਿਊਟਰ ਬਾਹਰੀ ਹਾਰਡ ਡਿਸਕ, ਗੁਆਚਣਾ ਅਤੇ ਖਰਾਬ ਹੋਣਾ।
- c) **ਭਾਗ 3:** ਕੰਮਕਾਜ ਦੀ ਵਧੀ ਕੀਮਤ - ਬਦਲਵੇਂ ਯੰਤਰ ਉੱਤੇ ਲਾਗਤਾਰ ਡਾਟਾ ਕਾਰਵਾਈ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ - 12, 26, 40 ਜਾਂ 52 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਲਈ।

9. ਫਾਇਦੇ ਦਾ ਪੇਸ਼ਗੀ ਘਾਟਾ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ (ਏਐਲਓਪੀ) ਜਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਪਾਲਸੀ (ਡੀ.ਐਸ.ਯੂ.)

ਇਹ ਦੋ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦੁਰਘਟਨਾ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਕਰਕੇ ਦੇਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਬੀਮਤ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤ ਦੀ ਦੇਰੀ ਵੱਧਣ ਕਰਕੇ ਕਰਕੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਕਮਾਈ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸਥਾਪਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਹੈ, ਲਈ ਢੁੱਕਵੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ MCE/EAR/CAR ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਧੇ ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪਾਲਸੀ ਕਰਜ਼, ਰਿਣ-ਪੱਤਰ, ਮਿਹਨਤਾਨੇ ਅਤੇ ਤਨਖਾਹਾਂ ਆਦਿ ਰਾਹੀਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਗਾਤਾਰ ਖਰਚਿਆਂ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਸ਼ੁੱਧ ਫਾਇਦਿਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੇ ਸੀ, ਜੇ ਇਹ ਤਹਿ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ, ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਘਾਟੇ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਰ ਕਈ ਗੰਭੀਰ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਉਪਲੱਬਧ ਮੁੜ-ਬੀਮਾ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਤਹਿ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੰਭਾਵਿਤ ਕੁੱਲ ਫਾਇਦਾ ਜਾਂ ਵਿਕਰੀ ਅਤੇ ਹਰਜਾਨਾ ਅੰਤਰਾਲ ਵੀ ਦੇਣਯੋਗ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਤਹਿ ਕਰਨ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 8

ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ _____ ਵਜੋਂ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- I. ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਫਾਇਦੇ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ
- II. ਫਾਇਦੇ ਦਾ ਪੇਸ਼ਗੀ ਨੁਕਸਾਨ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ
- III. ਠੇਕੇਦਾਰ ਸਭ ਜੋਖਿਮ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ
- IV. ਠੇਕੇਦਾਰ ਪਲਾਂਟ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ

I. ਉਦਯੋਗਿਕ ਸਭ ਜੋਖਿਮ ਬੀਮਾ

ਉਦਯੋਗਿਕ ਸਭ ਜੋਖਿਮ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇੱਕ ਹੀ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਦਯੋਗਿਕ ਜਾਇਦਾਦ - ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਭੰਡਾਰਨ ਸਹੂਲਤ ਦੇਵਾਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਪਦਾਰਥੀ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਰੁਕਾਵਟ ਵਿਰੁਧ ਬੀਮਾ ਰਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਕਸਰ ਪਾਲਸੀ ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ:

- i. ਅੱਗੇ ਅਤੇ ਅੱਗ ਬੀਮਾ ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਤਹਿ ਕੀਤੇ ਸੰਕਟ,
- ii. ਸੰਨੁਮਾਰੀ (ਚੋਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ)
- iii. ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਖਰਾਬ ਹੋਣੀ / ਬੁਆਇਲਰ ਫੱਟਣਾ / ਬਿਜਲਈ ਸਾਮਾਨ
- iv. ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਸੰਕਟਾਂ ਦੇ ਕਰਕੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਕੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਰੁਕਾਵਟ

(ਨੋਟ: ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਰੁਕਾਵਟ, ਜੋ ਕਿ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ (c) ਦੇ ਸੰਕਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਪੈਕੇਜ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਚੋਣਵੀਂ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਉਪਲੱਬਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ)

- ✓ ਇਸ ਪਾਲਸੀ ਰਾਹੀਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਚਾਲੂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।
- ✓ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਰਾਂ ਚੁਣੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਦਾਅਵਾ ਅਨੁਭਵ, ਅਤੇ ਚੁਣੀਆਂ ਕਟੌਤੀਆਂ, ਐਮਐਲਓਪੀ (MLOP) ਲਈ ਜੋਖਿਮ ਮੁਲਾਂਕਣ ਰਿਪੋਰਟ ਆਦਿ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 9

ਉਦਯੋਗਿਕ ਸਭ ਜੋਖਿਮ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

- I. ਅੱਗੇ ਅਤੇ ਅੱਗ ਬੀਮਾ ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਖਾਸ ਸੰਕਟ,
- II. ਚੋਰੀ
- III. ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਖਰਾਬੀ
- IV. ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਯੰਤਰ

J. ਜਹਾਜ਼ੀ ਬੀਮਾ

ਜਹਾਜ਼ੀ ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: ਜਹਾਜ਼ੀ ਸਾਮਾਨ ਅਤੇ ਜਹਾਜ਼ੀ ਢਾਂਚਾ

1. ਜਹਾਜ਼ੀ ਕਾਰਗੋ ਬੀਮਾ

ਹਾਲਾਂਕਿ 'ਜਹਾਜ਼ੀ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਸਮੁੰਦਰੀ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਹਾਜ਼ੀ ਕਾਰਗੋ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਰੇਲ ਗੱਡੀ, ਸੜਕ, ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਜਾਂ ਰਜਿਸਟਰ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸਾਮਾਨ ਦਾ ਘਾਟੇ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਰਜਾਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹੀਰਿਆਂ ਤੋਂ ਘਰ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਤੱਕ, ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਆਈਟਮਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀਮੈਂਟ, ਦਾਣੇ, ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਲਈ ਵੱਡੇ ਮਾਪ ਦੇ ਕਾਰਗੋ ਆਦਿ ਲਈ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਕਾਰਗੋ ਬੀਮਾ ਘਰੇਲੂ ਵਪਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਲਈ ਸਾਮਾਨ ਨੂੰ ਘਾਟੇ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੇਵੇ ਜਾਂ ਖਰੀਦਦਾਰ।

ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਕੌਣ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ: ਸਾਮਾਨ [ਸਪੁਰਦਗੀ] ਦਾ ਵਿਕਰੇਤਾ ਜਾਂ ਖਰੀਦਦਾਰ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਗੋ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਹਾਜ਼ੀ ਬੀਮਾ ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ। ਇਹ ਇਸਕਰਕੇ ਕਿ ਇਹ ਸਾਮਾਨ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਲੰਘਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਧੀਆਂ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਕੁਝ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੂਲ ਪਾਲਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਹੱਦ ਅਤੇ ਛੋਟਾਂ ਅਤੇ ਖਾਸ ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੱਖਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਕਾਰਗੋ ਕਲਾਜ਼ (ਆਈਸੀਸੀ(ICC)) ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਖਰੜਾ ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਆਫ਼ ਲੰਡਨ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

a) ਜਹਾਜ਼ੀ ਕਾਰਗੋ ਬੀਮੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ

ਕਾਰਗੋ ਪਾਲਸੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਹਾਜ਼ੀ (ਸਮੁੰਦਰੀ ਯਾਤਰਾ) ਪਾਲਸੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਲੈ ਜਾਣ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ, ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਉਹ ਦੇ ਹੱਥ-ਵਸ ਸਭ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਲਸੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਲੱਛਣ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ ਮੁੱਲ ਪਾਲਸੀ ਹੈ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਅਤੇ ਬੀਮਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਤਹਿ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਮੁੜ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਧੋਖੇ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਲੱਖਣ ਲੱਛਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਨਯੋਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਗੁਦਾਮ ਵਿੱਚੋਂ ਚੱਲਣ ਸਮੇਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅੰਤਿਮ ਟਿਕਾਣੇ ਉੱਤੇ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਅੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

- i. ਇਨਲੈਂਡ ਟਰਾਂਸਿਟ ਕਲਾਜ਼ (ITC) A, B ਜਾਂ C ਘਰੇਲੂ ਆਵਾਜਾਈ ਲਈ
- ii. ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਕਾਰਗੋ ਕਲਾਜ਼ (ICC) A, B, ਜਾਂ C ਸਮੁੰਦਰ ਰਾਹੀਂ ਜਹਾਜ਼ ਰਾਹੀਂ
- iii. ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਕਾਰਗੋ (ਏਅਰ) ਕਲਾਜ਼ - A ਹਵਾ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜਣ ਲਈ

ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਕਾਰਗੋ ਕਲਾਜ਼ C ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਰਗੋ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਹੀਕਲ ਜਾਂ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਘਾਟੇ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ:

- i. ਅੱਗ ਜਾਂ ਧਮਾਕਾ
- ii. ਪਟੜੀ ਤੋਂ ਉੱਤਰਨ ਜਾਂ ਵਹੀਕਲ ਦੇ ਉਲਟਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ
- iii. ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਕੰਢੇ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਨ, ਤੱਟ ਉੱਤੇ ਪੁੱਜਣ ਜਾਂ ਡੁੱਬਣ ਕਰਕੇ (ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ)
- iv. ਬਾਹਰੀ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਟੱਕਰ

ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਕਾਰਗੋ ਕਲਾਜ਼ B ਦਾ ਖੇਤਰ C ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। C ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਸੰਕਟਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਘਾਟੇ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ:

- i. ਕਿਸਮਤ ਦੇ ਕੰਮ (AOG) ਸੰਕਟ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭੁਚਾਲ, ਜਵਾਲਾਮੁਖੀ ਫੁੱਟਣਾ ਅਤੇ ਅਸਮਾਨੀ ਬਿਜਲੀ
- ii. ਘਰੇਲੂ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪੁੱਲ ਢਹਿਣਾ
- iii. ਸਮੁੰਦਰੀ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਬਾਹਰ ਡਿੱਗਣ ਅਤੇ ਸਲਿੰਗ (sling) ਘਾਟੇ

iv. ਜਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਪੈਣਾ

ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਕਾਰਗੋ ਕਲਾਜ਼ A ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ B ਤੇ C ਦੇ ਸੰਕਟਾਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਕੁਝ ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵੀ ਜੇਖਿਮ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ:

- i. ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤਾ ਘਾਟਾ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ
- ii. ਸਧਾਰਨ ਲੀਕ, ਟੁੱਟ-ਭੱਜ, ਘਸਾਈ ਜਾਂ ਭਾਰ / ਆਈਤਨ ਵਿੱਚ ਕਮੀ
- iii. ਪੈਕੇਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਮੀ
- iv. ਸੁਭਾਵਿਕ ਐਗ੍ਰੇਜ਼
- v. ਦੇਰੀ
- vi. ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਦੀਵਾਲੀਆ ਹੋਣ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨ
- vii. ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਸੰਕਟ

ਇਹ ਅਲਹਿਦਗੀਆਂ ਸੜਕ, ਹਵਾ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦਰ ਦੀਆਂ ਸਭ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਈ ਸਾਂਝੀਆਂ ਹਨ। ਖਾਸ ਵਸਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੋਲਾ, ਵੱਡੀ ਮਿਕਦਾਰ ਵਿੱਚ ਤੇਲ ਅਤੇ ਚਾਹ ਆਦਿ ਦੇ ਵਪਾਰ ਲਈ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵੀ ਹਨ। ਜਹਾਜ਼ੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਕੇ ਜੰਗ, ਹੜਤਾਲ, ਦੰਗਿਆਂ, ਸਮਾਜਿਕ ਹਲਚਲ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦ ਲਈ ਵੀ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਮੁੰਦਰੀ ਅਤੇ ਹਵਾਈ ਪਾਲਸੀਆਂ ਬੀਮੇ ਦੀਆਂ ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੀਆਂ ਬਰਾਂਚ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੰਗੀ ਸੰਕਟਾਂ ਲਈ ਵੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਖਾਸ

ਜਹਾਜ਼ੀ ਪਾਲਸੀ ਅਧੀਨ, ਸਟੈਂਡਰਡ ਪਾਲਸੀ ਫਾਰਮ ਅਧੀਨ, ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਨਾਲ ਨੱਥੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਕਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜੇਖਿਮ ਵੱਡੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ:

- i. ਸਮੁੰਦਰੀ ਸੰਕਟ,
- ii. ਬਾਹਰੀ ਸੰਕਟ ਅਤੇ
- iii. ਜੰਗ, ਹੜਤਾਲ ਦੰਗੇ, ਸਿਵਲ ਗੜਬੜ, ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ।

b) ਜਹਾਜ਼ੀ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ

i. ਖਾਸ ਪਾਲਸੀ

ਇਹ ਪਾਲਸੀ ਇੱਕ ਇੱਕਲੀ ਮਾਲ (ਸ਼ਿਪਮੈਂਟ) ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਖਾਸ ਸਮੁੰਦਰੀ ਯਾਤਰਾ ਜਾਂ ਆਵਾਜਾਈ ਲਈ ਵੈਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਪਾਰੀਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਨਿਯਮਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਾਮਦ ਤੇ ਬਰਾਮਦ ਵਪਾਰ

ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਜੇ ਕਿ ਨਿਯਮਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਮਾਨ ਘਰੇਲੂ ਮਾਰਗ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜਦੇ ਹਨ, ਲਈ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਪਾਲਸੀ ਅਧੀਨ ਬੀਮੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੌਖਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ii. ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਪਾਲਸੀ

ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਮਾਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਾਲਸੀ ਇੱਕ ਸਾਲ ਲਈ ਵੈਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਭੇਜੇ ਸਭ ਸਾਮਾਨ ਨੂੰ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਪੰਦਰਾ-ਦਿਨਾਂ, ਮਹੀਨੇਵਾਰ ਜਾਂ ਤਿਮਾਹੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

iii. ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ

ਵੱਡੇ ਬਰਾਮਦਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦਰਾਮਦਕਾਰਾਂ ਲਈ, ਜੋ ਲਗਾਤਾਰ ਵਪਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਹਾਜ਼ੀ ਸਾਮਾਨ ਭੇਜਣ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਤਹਿ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪਾਲਸੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉੱਤੇ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਐਲਾਨ ਲਈ ਢੁੱਕਵੇਂ ਮੁੱਲ ਦੇ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਲਗਾ ਕੇ ਇੱਕ ਬੀਮੇ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

iv. ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਮੁੱਲ ਬੀਮਾ

ਇਹ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਾਧੂ ਬੀਮਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਾਰਗੋ ਦਾ ਮੁੱਲ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀ ਦੇਣ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਟਿਕਾਏ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਸਾਮਾਨ ਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਮੁੱਲ ਵੱਧ ਜਾਵੇ।

v. ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ

ਕਈ ਬੀਮਤ ਇਹ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਵੇਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਭੇਜਣ ਦੌਰਾਨ ਯੰਤਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਕੇ ਨਵੇਂ ਯੰਤਰ ਨੂੰ ਮੰਗਵਾਉਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਕਰਕੇ ਫਾਇਦੇ ਵਿੱਚ ਘਾਟਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਵਿੱਤੀ ਸੰਗਠਨ, ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੇ ਕਰਜ਼ ਸੇਵਾ ਲਈ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ, ਇਹ ਜੋਖਿਮ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਹਾਜ਼ੀ (ਕਾਰਗੋ) ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਜਹਾਜ਼ੀ ਦੇਰੀ ਜਾਂ ਆਮ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਘਾਟਿਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ: ਦਰ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਕਿਸਮ, ਭੇਜਣ ਦੇ ਢੰਗ, ਪੈਕ ਕਰਨ ਦੀ ਕਿਸਮ, ਜਹਾਜ਼ੀ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਰਾਹ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਦਾਅਵਾ ਅਨੁਭਵ ਦੇ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਵਧਾਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ SRCC

ਅਤੇ ਜੰਗ ਜੋਖਿਮ (ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਾਰਗੋ), ਜੋਖਿਮਾਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਨਿਯਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕਠਾ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣਗੇ।

2. ਜਹਾਜ਼ੀ ਢਾਂਚਾ ਬੀਮਾ

ਸ਼ਬਦ 'ਢਾਂਚਾ' ਜਹਾਜ਼ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਮੁੰਦਰੀ ਆਵਾਜਾਈ ਸਾਧਨ ਦੇ ਭਾਗ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਹਾਜ਼ੀ ਢਾਂਚਾ ਬੀਮਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਹਾਜ਼ੀ ਢਾਂਚਾ ਦੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ:

- a) ਖਾਸ ਸਮੁੰਦਰੀ ਯਾਤਰਾ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣੀ: ਇੱਥੇ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਂਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਵੇਇਇਜ਼ ਕਲਾਜ਼ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ
- b) ਕਵਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅੰਤਰਾਲ: ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਸਾਲ। ਇੱਥੇ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਂਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ (ਟਾਈਮ) ਵੇਇਇਜ਼ ਕਲਾਜ਼ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ

ਜਾਣਕਾਰੀ

ਢਾਂਚਾ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਬੀਮੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ:

- i. ਘਰੇਲੂ ਪੇਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸ਼ਤੀ, ਲਾਂਚ, ਸਵਾਰੀ ਪੇਤ ਆਦਿ
- ii. ਗਾਰਾ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ (ਮਸ਼ੀਨ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ-ਮਸ਼ੀਨ)
- iii. ਮੱਛੀਆਂ ਫੜਨ ਵਾਲੀ ਕਿਸ਼ਤੀ (ਮਸ਼ੀਨੀ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ-ਮਸ਼ੀਨ)
- iv. ਸੈਰ ਵਾਲੀ ਕਿਸ਼ਤੀ (ਮਸ਼ੀਨੀ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ-ਮਸ਼ੀਨ)
- v. ਬੰਦਰਗਾਹ (ਜੈਟੀ) ਅਤੇ ਘਾਟ
- vi. ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਹਾਜ਼

ਜਹਾਜ਼ ਮਾਲਕਾਂ ਦਾ ਨਾ ਕੇਵਲ ਜਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਬੀਮੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਮਾਲ-ਦੁਆਈ ਰਾਹੀਂ ਕਮਾਈ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਾਲ-ਦੁਆਈ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਜਹਾਜ਼ ਮਾਲਕ ਦਾ ਜਹਾਜ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਵਲੋਂ ਖਰਚੀ ਜਾਂਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਭੰਡਾਰ ਦੇ ਸਮੇਤ। ਇਹ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਟਰਮ ਮੁਤਾਬਕ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਤਰਾਲ ਲਈ ਢਾਂਚਾ ਪਾਲਸੀ ਨਾਲ ਸਮਾਂਤਰ ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਖਾਸ

ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਬੀਮਾ: ਹਵਾਈ-ਜਹਾਜ਼ ਲਈ ਵੀ ਵਿਆਪਕ ਪਾਲਸੀ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹਵਾਈ-ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਘਾਟੇ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰਾਂ ਅਤੇ ਹਵਾਈ-ਜਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਜਾ ਰਹੇ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦੇਵਦਾਰੀਆਂ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 10

ਬੀਮੇ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਬਰਾਂਚ ਜੰਗ ਸੰਕਟਾਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ?

- I. ਜਹਾਜ਼ੀ ਪਾਲਸੀਆਂ
 - II. ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਬੀਮਾ
 - III. ਉੱਤੇ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋਵੇਂ
 - IV. ਉੱਤੇ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
-

K. ਦੇਣਦਾਰੀ ਪਾਲਸੀਆਂ

ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਚਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਵਧਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਬਚਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਖੁਦ ਲਈ ਸੱਟਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸੱਟਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸਕਰਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਇੰਡ ਦੇ ਘਾਟੇ ਲਈ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਗੇ।

ਬਣਾਏ ਤੇ ਵੇਚੇ ਗਏ ਉਤਪਾਦ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਤੋਂ ਵੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਉੱਠ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚਾਕਲੇਟ ਜਾਂ ਦਵਾਈਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਗਲਤ ਜਾਂਚ / ਇਲਾਜ ਜਾਂ ਵਕੀਲ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਕਲਾਇਟ ਦਾ ਕੇਸ ਠੀਕ ਨਾਲ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਣ ਤੋਂ ਦੇਣਦਾਰੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸਭ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰ, ਗਾਹਕ ਜਾਂ ਮਰੀਜ਼ ਕਥਿਤ ਗਲਤ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰੇਗਾ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹਰਜਾਨੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਜਾਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਲੜਨ ਦਾ ਖਰਚਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਰਾਹੀਂ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੰਡ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਲਾਪਰਵਾਹੀ / ਧੋਖੇ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੇਣਦਾਰੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਇੰਡ ਦੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਆਓ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਵੇਖੀਏ।

ਕਨੂੰਨੀ ਦੇਣਦਾਰੀ

ਹਰਜਾਨਾ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਕਨੂੰਨ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਹਨ:

- ✓ ਪਬਲਿਕ ਦੇਣਦਾਰੀ ਬੀਮਾ ਐਕਟ, 1991 ਅਤੇ
- ✓ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹਰਜਾਨਾ ਐਕਟ 1923, 2010 ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ

ਇੰਡ ਦੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਾਸਤੇ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਉਪਲੱਬਧ ਹਨ। ਆਓ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਵੇਖੀਏ।

1. ਲਾਜ਼ਮੀ ਜਨਤਕ ਦੇਣਦਾਰੀ ਪਾਲਸੀ

ਜਨਤਕ ਦੇਣਦਾਰੀ ਬੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ, 1991 ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਗਲਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਉਹਨਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਖਤਰਨਾਕ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉੱਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤਹਿ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਕੋਈ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ

ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇ ਅਤੇ 'ਕਾਨੂੰਨ' ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਹਰੇਕ ਚੀਜ਼ ਲਈ। ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ 'ਕਾਨੂੰਨ' ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਹੈ।

ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਤਹਿ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਵਿਖਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਦੇਣਯੋਗ ਹਰਜਾਨਾ

ਘਾਤਕ ਦੁਰਘਟਨਾ	ਰੁ: 25,000
ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪੂਰੀ ਅਪੰਗਤਾ	ਰੁ: 25,000
ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਧੂਰੀ ਅਪੰਗਤਾ	% ਰੁ: 25,000 ਅਪੰਗਤਾ % ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ
ਆਰਜ਼ੀ ਅਧੂਰੀ ਅਪੰਗਤਾ	ਰੁ: 1000 ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨੇ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ 3 ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ
ਅਸਲ ਡਾਕਟਰੀ ਖਰਚੇ	ਹੱਦ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੁ. 12,500
ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਅਸਲ ਨੁਕਸਾਨ, ਹੱਦ	ਰੁ: 6,000

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਏਓਏ (ਕੋਈ ਵੀ ਇੱਕ ਦੁਰਘਟਨਾ) ਹੱਦ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਅਤੇ ਕਲਾਂਇਟ ਦੇ ਕਮਾਈ ਮੁਤਾਬਕ। ਇਹ ਪਾਲਸੀ ਦਾ ਖਾਸ ਲੱਛਣ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਵਾਤਾਵਰਨ ਰਾਹਤ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਾਹਤ ਦੀ ਰਕਮ ਏ.ਓ.ਏ. ਹੱਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਨੂੰ ਫੰਡ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

2. ਜਨਤਕ ਦੇਣਦਾਰੀ ਪਾਲਸੀ (ਉਦਯੋਗਿਕ / ਗੈਰ-ਉਦਯੋਗਿਕ ਜੋਖਿਮ)

ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਇਹ ਕਿਸਮ ਬੀਮਤ ਦੀ ਗ਼ਲਤੀ / ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਕਰਕੇ ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰ ਦੇ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਣ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਤਬਾਹ ਹੋਣ ਦੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਦੇਣਦਾਰੀ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਉਦਯੋਗਿਕ ਜੋਖਿਮ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਗ਼ੈਰ-ਉਦਯੋਗਿਕ ਜੋਖਿਮ ਦੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਲਸੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੇ ਹੋਟਲ, ਸਿਨੇਮਾ ਹਾਲਤ, ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ, ਰਿਹਾਇਸ਼ ਥਾਂ, ਦਫ਼ਤਰ, ਸਟੇਡੀਅਮ, ਗੁਦਾਮ, ਅਤੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਹਰਜਾਨੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ TPPI/TPPD ਦੇ ਸਬੰਧੀ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ, ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ।

ਪਾਲਸੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ:

- a) ਉਤਪਾਦ ਦੇਣਦਾਰੀ

- b) ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਨ ਦੇਣਦਾਰੀ
- c) ਆਵਾਜਾਈ ਅਤੇ
- d) ਕਾਮੇ / ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਸੱਟਾਂ

3. ਉਤਪਾਦ ਦੇਣਦਾਰੀ ਪਾਲਸੀ

ਉਤਪਾਦ ਦੇਣਦਾਰੀ ਬੀਮੇ ਦੀ ਮੰਗ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਤਪਾਦ ਦੀਆਂ ਕਈ ਕਿਸਮਾਂ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੈਨ ਵਿੱਚ ਪੈਕ ਕੀਤੇ ਭੋਜਨ, ਹਵਾ ਸਮੇਤ ਪਾਣੀ, ਦਵਾਈਆਂ ਤੇ ਟੀਕੇ, ਬਿਜਲੀ ਯੰਤਰ, ਮਸ਼ੀਨੀ ਯੰਤਰ, ਰਸਾਇਣ ਆਦਿ), ਜੋ ਕਿ ਅੱਜ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਵੇਚੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਉਤਪਾਦ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਮੌਤ ਹੋਵੇ, ਸਰੀਰ ਫੱਟੜ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਬੀਮਾਰੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਤਪਾਦ ਦੇਣਦਾਰੀ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬੀਮਤ ਦੀ ਇਹ ਦੇਣਦਾਰੀ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਰਾਮਦ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਘਰੇਲੂ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਵੀ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ।

4. ਲਿਫਟ (ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰ) ਦੇਣਦਾਰੀ ਬੀਮਾ

ਇਹ ਪਾਲਸੀ ਲਿਫਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਕੰਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਲਈ ਹਰਜਾਨਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ:

- a) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ / ਸਰੀਰ ਜਖਲੀ ਹੋਣਾ (ਬੀਮਤ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ)
- b) ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ (ਬੀਮਤ ਦੀ ਆਪਣੀ ਜਾਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ)

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਰ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਦਰ, ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਕੋਈ ਇੱਕ ਦੁਰਘਟਨਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।

5. ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਦੇਣਦਾਰੀ

ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਹਰਜਾਨੇ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇੰਝ ਦੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਡਾਕਟਰਾਂ ਹਸਪਤਾਲਾਂ; ਇੰਜਨੀਅਰਾਂ, ਆਰਚੀਟੈਕਟ; ਚਾਰਟਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ, ਵਿੱਤੀ ਸਲਾਹਕਾਰ, ਵਕੀਲ, ਬੀਮਾ ਦਲਾਲਾਂ ਲਈ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ।

6. ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦੇਣਦਾਰੀ

ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਭਰੋਸੇ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਲਤ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਸ਼ੇਅਰ-ਹੋਲਡਰ, ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ, ਕਰਜ਼ਦਾਤਿਆਂ, ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਹੋਰ ਸਟਾਕ-ਹੋਲਡਰਾਂ ਦੇ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇਣਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇੰਡ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਯੋਗਨਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਭ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

7. ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦਾ ਹਰਜਾਨਾ ਬੀਮਾ

ਇਹ ਪਾਲਸੀ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਲਈ ਹਰਜਾਨਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੌਰਾਨ ਨਿੱਜੀ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਣ ਜਾਂ ਬੀਮਾਰੀ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਨੂੰ **ਕਾਮੇ ਦਾ ਹਰਜਾਨਾ ਬੀਮਾ** ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਬੀਮੇ ਦੇ ਦੋ ਫਾਰਮ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹਨ:

- a) **ਸਾਰਣੀ ਏ:** ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਐਕਟ, 1923 (ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਕਾਨੂੰਨ), ਘਾਤਕ ਦੁਰਘਟਨਾ ਐਕਟ, 1855 ਅਤੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਵਿਰੁਧ ਹਰਜਾਨਾ
- b) **ਸਾਰਣੀ ਬੀ** ਘਾਤਕ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ, 1855 ਅਤੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਲਈ ਹਰਜਾਨਾ।

ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਐਲਾਨੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੀ ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਤਨਖਾਹ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਉੱਤੇ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਅਸਲ ਐਲਾਨੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਸੋਧਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

- i. ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਲਈ ਡਾਕਟਰੀ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਖਰਚਾ ਆਪਣੇ ਉੱਪਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਹਿ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਤੱਕ
- ii. ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਪੇਸ਼ੇ ਸਬੰਧੀ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਲਈ ਦੇਣਦਾਰੀ
- iii. ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲ ਦੇਣਦਾਰੀ

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 11

ਜਨਤਕ ਦੇਣਦਾਰੀ ਬੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ, 1991 ਦੇ ਅਧੀਨ, ਅਸਲ ਡਾਕਟਰੀ ਖਰਚੇ ਲਈ ਕਿੰਨਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ?

- I. ਰੁ: 6,250
 - II. ਰੁ: 12,500
 - III. ਰੁ: 25,000
 - IV. ਰੁ: 50,000
-

ਸਾਰ

- a) ਅੱਗ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਵਪਾਰਕ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ / ਵਿੱਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਹਿੱਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਦੇ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- b) ਅੱਗ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ:
- ✓ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਅਧਾਰ ਪਾਲਸੀ
 - ✓ ਐਲਾਨ ਪਾਲਸੀਆਂ
 - ✓ ਫਲੋਟਰ ਪਾਲਸੀ
- c) ਪਰਿਣਾਮੀ ਘਾਟਾ (CL) ਪਾਲਸੀ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਰੁਕਾਵਟ (BI) ਘਾਟਾ ਪਾਲਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਕੁੱਲ ਫਾਇਦੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਲਈ ਹਰਜਾਨਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ - ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁੱਧ ਫਾਇਦਾ ਅਤੇ ਬੀਮਤ ਵਲੋਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ, ਅੰਤਿਮ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ, ਆਮ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਲਈ ਝੱਲੀ ਗਈ ਵਧੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਨਾਲ ਸਥਾਈ ਖਰਚੇ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ।
- d) ਸੰਨੁਮਾਰੀ ਪਾਲਸੀ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਥਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੈਕਟਰੀਆਂ, ਦੁਕਾਨਾਂ, ਦਫ਼ਤਰਾਂ, ਵੇਅਰਹਾਊਸ ਅਤੇ ਗੁਦਾਮਾਂ ਲਈ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਸਟਾਕ, ਸਾਮਾਨ, ਫਰਨੀਚਰ, ਚਲ ਸੰਪੱਤੀ ਅਤੇ ਤਿਜੋਰੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਨਕਦੀ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਚੋਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- e) ਧਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਨਕਦ ਚੈਕ/ਪੋਸਟ ਆਰਡਰ/ਡਾਕ ਟਿਕਟਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੌਰਾਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਘਾਟੇ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
- f) ਧਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ: ਭੇਜਣ (transit) ਭਾਗ ਅਤੇ ਇਮਾਰਤ ਭਾਗ
- g) ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਗਾਰੰਟੀ ਬੀਮਾ ਮਾਲਕ (ਜਾਂ ਕੰਪਨੀ) ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਵਲੋਂ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨੀ ਕਰਕੇ ਜਾਲੁਸਾਜ਼ੀ, ਗ਼ਬਨ, ਲੁੱਟ ਜਾਂ ਕੁਵਰਤੋਂ ਤੇ ਕੁਤਾਹੀ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਲਈ ਹਰਜਾਨਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
- h) ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਗਾਰੰਟੀ ਪਾਲਸੀ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ: ਨਿੱਜੀ ਪਾਲਸੀ, ਸਮੂਹਿਕ ਫਲੇਟਿੰਗ ਪਾਲਸੀ, ਸਥਿਤੀ ਪਾਲਸੀ ਅਤੇ ਪਰਦਾ ਪਾਉਣ ਪਾਲਸੀ

- i) ਬੈਂਕਰ ਹਰਜਾਨਾ ਪਾਲਸੀ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬੈਂਕ, ਐਨਬੀਐਫਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਧਨ ਦੇ ਸਬੰਧੀ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਦੇਣ ਲਈ ਲਈ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਧਨ ਅਤੇ ਜਮਾਨਤ ਦੇ ਸਬੰਧੀ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਖਾਸੇ ਜੋਖਿਮਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ।
- j) ਵੱਡੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਬੀਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ:
- ✓ ਠੇਕੇਦਾਰ ਸਭ ਜੋਖਿਮ (ਸੀ.ਏ.ਆਰ) ਪਾਲਸੀ
 - ✓ ਠੇਕੇਦਾਰ ਪਲਾਂਟ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਪਾਲਸੀ
 - ✓ ਨਿਰਮਾਣ ਸਭ ਜੋਖਿਮ ਪਾਲਸੀ
 - ✓ ਮਸ਼ੀਨ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਪਾਲਸੀ
 - ✓ ਬੁਆਇਲਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਪਲਾਂਟ ਨੀਤੀ
 - ✓ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਫਾਇਦੇ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਪਾਲਸੀ
 - ✓ ਸਟਾਕ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਪਾਲਸੀ
 - ✓ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਯੰਤਰ ਪਾਲਸੀ
 - ✓ ਫਾਇਦੇ ਦਾ ਪੇਸ਼ਗੀ ਨੁਕਸਾਨ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ
- k) ਉਦਯੋਗਿਕ ਸਭ ਜੋਖਿਮ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇੱਕ ਹੀ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਦਯੋਗਿਕ ਜਾਇਦਾਦ - ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਭੰਡਾਰਨ ਸਹੂਲਤ ਦੇਵਾਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।
- l) ਜਹਾਜ਼ੀ ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਵੱਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: ਜਹਾਜ਼ੀ ਸਾਮਾਨ ਅਤੇ ਜਹਾਜ਼ੀ ਢਾਂਚਾ
- m) ਕਾਰਗੋ ਪਾਲਸੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਹਾਜ਼ੀ (ਸਮੁੰਦਰੀ ਯਾਤਰਾ) ਪਾਲਸੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਲੈ ਜਾਣ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।
- n) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਜਹਾਜ਼ੀ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਨ:
- ✓ ਖਾਸ ਪਾਲਸੀ
 - ✓ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਪਾਲਸੀ
 - ✓ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ
 - ✓ ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਮੁੱਲ ਬੀਮਾ
 - ✓ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ

- o) ਜਹਾਜ਼ੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਦੇ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹਨ: ਇੱਕ ਖਾਸ ਜਹਾਜ਼ੀ ਯਾਤਰਾ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਸਮਾਂ ਅੰਤਰਾਲ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ।
- p) ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਦੇਣਦਾਰੀ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਇਹ ਕਿਸਮ ਬੀਮਤ ਦੀ ਗ਼ਲਤੀ / ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਕਰਕੇ ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰ ਦੇ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਣ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਤਬਾਹ ਹੋਣ ਦੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਦੇਣਦਾਰੀ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।
- q) ਉਤਪਾਦ ਦੇਣਦਾਰੀ ਪਾਲਸੀਆਂ ਅਧੀਨ ਬੀਮਤ ਦੀ ਉਤਪਾਦ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮੌਤ, ਸਰੀਰਿਕ ਸੱਟਾਂ ਜਾਂ ਬੀਮਾਰੀ ਜਾਂ ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ।
- r) ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਹਰਜਾਨੇ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਫ਼ਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਉੱਤੇ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦ

- a) ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਅੱਗ ਬੀਮਾ
- b) ਸੰਨ੍ਹਮਾਰੀ ਬੀਮਾ
- c) ਧਨ ਬੀਮਾ
- d) ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਗਾਰੰਟੀ ਬੀਮਾ
- e) ਬੈਂਕਰ ਹਰਜਾਨਾ ਬੀਮਾ
- f) ਜੌਹਰੀ ਬਲਾਕ ਪਾਲਸੀ
- g) ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਬੀਮਾ
- h) ਉਦਯੋਗਿਕ ਸਭ ਜੋਖਿਮ ਬੀਮਾ
- i) ਜਹਾਜ਼ੀ ਬੀਮਾ
- j) ਢਾਂਚਾ ਬੀਮਾ
- k) ਦੇਣਦਾਰੀ ਪਾਲਸੀ

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਜਵਾਬ

ਜਵਾਬ 1

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਵਪਾਰਕ ਜੋਖਿਮਾਂ ਲਈ ਅੱਗ ਬੀਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸਫੋਟ ਅਤੇ ਅੰਤਰ ਵਿਸਫੋਟ ਵਾਲੇ ਸੰਕਟ ਹਨ।

ਜਵਾਬ 2

ਸਹੀਂ ਚੋਣ I ਹੈ।

ਕਾਰੋਬਾਰ ਰੁਕਾਵਟ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਅੱਗ ਅਤੇ ਖਾਸ ਸੰਕਟ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਹੀ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 3

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਸੰਨੁਮਾਰ ਪਾਲਸੀ ਲਈ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਬੀਮਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕਿਸਮ, ਖੁਦ ਬੀਮਤ ਦੇ ਨੈਤਿਕ ਖਤਰੇ, ਟਿਕਾਣੇ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਤੇ ਥਾਂ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਦਮਾਂ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੌਕੀਦਾਰ, ਸੰਨੁਮਾਰੀ ਅਲਾਰਮ), ਪਿਛਲੇ ਦਾਅਵਾ ਅਨੁਭਵ ਆਦਿ ਕਈ ਚੀਜ਼ਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 4

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਧਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਦੇ ਥਾਂ ਤੋਂ ਸੰਨੁਮਾਰੀ ਦੇ ਕਰਕੇ ਧਨ ਦੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੰਗੇ ਹੜਤਾਲ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਕੇ ਵਾਧੇ ਰਾਹੀਂ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 5

ਸਹੀਂ ਚੋਣ I ਹੈ।

ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਗਾਰੰਟੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਵਲੋਂ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨੀ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਲਈ ਹਰਜਾਨਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 6

ਸਹੀਂ ਚੇਣ IV ਹੈ।

ਬੈਂਕਰ ਹਰਜਾਨਾ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ: ਧਨ ਦੇ ਸਬੰਧੀ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅੱਗ, ਚੈੱਕ ਖੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਬਦਲਾਅ, ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਬੇਈਮਾਨੀ ਦੇ ਕਰਕੇ ਜਮਾਨਤ ਧਨ ਗੁਆਚਣ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ।

ਜਵਾਬ 7

ਸਹੀਂ ਚੇਣ III ਹੈ।

ਜੌਹਰੀ ਬਲਾਕ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੇ ਪਾਰਸਲ ਰਾਹੀਂ ਰਾਹ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਹੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੈਕਸ਼ਨ III ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਜਵਾਬ 8

ਸਹੀਂ ਚੇਣ II ਹੈ।

ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਪਾਲਸੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਗੀ ਫਾਇਦੇ ਦੇ ਘਾਟੇ ਦੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 9

ਸਹੀਂ ਚੇਣ II ਹੈ।

ਜਵਾਬ 10

ਸਹੀਂ ਚੇਣ II ਹੈ।

ਉਦਯੋਗਿਕ ਸਭ ਨੋਖਿਮ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੋਰੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

ਜਵਾਬ 11

ਸਹੀਂ ਚੇਣ III ਹੈ।

ਸਮੁੰਦਰੀ ਅਤੇ ਹਵਾਈ ਬੀਮੇ ਦੀਆਂ ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੀਆਂ ਬਰਾਂਚ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੰਗੀ ਸੰਕਟਾਂ ਲਈ ਵੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 12

ਸਹੀਂ ਚੋਣ ॥ ਹੈ।

ਜਨਤਕ ਦੇਣਦਾਰੀ ਬੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ, 1991 ਦੇ ਅਧੀਨ, ਅਸਲ ਡਾਕਟਰੀ ਖਰਚੇ ਲਈ ਦੇਣਯੋਗ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਹੈ ਰੁ.
12,500.

ਖੁਦ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲ

ਸਵਾਲ 1

ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰ (CAR) ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ

- I. ਮੋਟਰ ਕਾਰ
- II. ਠੇਕੇਦਾਰ ਸਭ ਜੋਖਿਮ
- III. ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸਭ ਜੋਖਿਮ
- IV. ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਭ ਲੋੜਾਂ

ਸਵਾਲ 2

ਮਾਲਕ (ਕੰਪਨੀ) ਖੁਦ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਬੇਈਮਾਨੀ ਤੋਂ ਖੁਦ ਨੂੰ _____ ਰਾਹੀਂ
ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

- I. ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹਰਜਾਨਾ ਪਾਲਸੀ
- II. ਜਨਤਕ ਦੇਣਦਾਰੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ
- III. ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ (Fidelity) ਗਾਰੰਟੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ
- IV. ਪਾਲਸੀ ਐਲਾਨ।

ਸਵਾਲ 3

_____ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ।

- I. ਢਾਂਚਾ
- II. ਕਾਰਗੋ
- III. ਪਰਾਈਵੇਸੀ

IV. ਜੈਟੀਸਨ (ਬੰਦਰਗਾਹ)

ਸਵਾਲ 4

ਪਾਲਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਹਵਾਈ-ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਘਾਟੇ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, _____ ਹੈ।

- I. ਕਨੂੰਨੀ ਦੇਣਦਾਰੀ
- II. ਜਾਇਦਾਦ ਬੀਮਾ
- III. ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਬੀਮਾ
- IV. ਧਨ ਬੀਮਾ

ਸਵਾਲ 5

ਅੱਗ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ _____ ਰਾਹੀਂ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਵਾਧੂ (ਐਡ-ਆਨ) ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਹੋਵੇ।

- I. ਹੜ੍ਹ
- II. ਭੁਚਾਲ
- III. ਅੱਗ
- IV. ਜੰਗ ਕਰਕੇ ਬੰਬਾਰੀ

ਸਵਾਲ 6

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਘਾਟੇ (ਅੱਗ ਪਾਲਸੀ) ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ:

- I. ਫੈਕਟਰੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਕੇ ਫਾਇਦੇ ਦਾ ਘਾਟਾ
- II. ਸਾਖ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ
- III. ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਵਿੱਚ ਪਦਾਰਥ ਘਸਾਈ
- IV. ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਐਕਸਚੇਂਜ ਉਤਾਰ-ਚੜ੍ਹਾਅ ਕਰਕੇ ਹੋਏ ਘਾਟੇ

ਸਵਾਲ 7

ਸੰਨੁਮਾਰੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ:

- I. ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਨੁਮਾਨ
- II. ਥਾਂ ਦਾ ਟਿਕਾਣਾ

III. ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕਿਸਮ

IV. ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਸਭ

ਸਵਾਲ 8

ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਸਭ ਜੋਖਿਮ ਪਾਲਸੀ ਰੂਪ ਹੈ:

I. ਅੱਗ ਬੀਮਾ

II. ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ

III. ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਬੀਮਾ

IV. ਜਹਾਜ਼ੀ ਬੀਮਾ

ਸਵਾਲ 9

ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦਾ ਹਰਜਾਨਾ ਪਾਲਸੀ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਹੈ

I. ਦੇਣਦਾਰੀ ਬੀਮਾ

II. ਅੱਗ ਬੀਮਾ

III. ਜਹਾਜ਼ੀ ਕਾਰਗੋ ਬੀਮਾ

IV. ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਬੀਮਾ

ਸਵਾਲ 10

ਧਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ:

I. ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਨਕਦੀ

II. ਮਿਊਚਲ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਧਨ

III. ਬੱਚਤ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਧਨ

IV. ਡਾਕ ਘਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਇਆ ਧਨ।

ਸਵੈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ

ਜਵਾਬ 1

ਸਹੀ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰ (CAR) ਦਾ ਭਾਵ ਠੇਕੇਦਾਰ ਸਭ ਜੋਖਿਮ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 2

ਸਹੀ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਮਾਲਕ (ਕੰਪਨੀ) ਖੁਦ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਬੇਈਮਾਨੀ ਤੋਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਗਾਰੰਟੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਰਾਹੀਂ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 3

ਸਹੀ ਚੋਣ I ਹੈ।

ਢਾਂਚਾ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 4

ਸਹੀ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਪਾਲਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਹਵਾਈ-ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਘਾਟੇ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਬੀਮਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 5

ਸਹੀ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਅੱਗ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਬੰਬ ਸੁੱਟ ਜਾਂ ਜੰਗ ਰਾਹੀਂ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਵਾਧੂ (ਐਡ-ਆਨ) ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਹੋਵੇ।

ਜਵਾਬ 6

ਸਹੀ ਚੋਣ I ਹੈ।

ਪਰਿਣਾਮੀ ਘਾਟਾ (ਅੱਗ ਪਾਲਸੀ) ਫੈਕਟਰੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਕਰਕੇ ਫਾਇਦੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਘਾਟੇ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 7

ਸਹੀਂ ਚੇਣ IV ਹੈ।

ਸੰਨ੍ਹਾਮਾਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨ, ਥਾਂ ਦੇ ਟਿਕਾਣੇ, ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕਿਸਮ ਆਦਿ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 8

ਸਹੀਂ ਚੇਣ III ਹੈ।

ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਸਭ ਜੋਖਿਮ ਪਾਲਸੀ ਰੂਪ ਹੈ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਬੀਮੇ ਦਾ।

ਜਵਾਬ 9

ਸਹੀਂ ਚੇਣ I ਹੈ।

ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦਾ ਹਰਜਾਨਾ ਪਾਲਸੀ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਹੈ ਦੇਣਦਾਰੀ ਬੀਮੇ ਦੀ।

ਜਵਾਬ 10

ਸਹੀਂ ਚੇਣ I ਹੈ।

ਧਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਨਕਦੀ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਪਾਠ 27

ਦਾਅਵਾ ਕਾਰਵਾਈ

ਪਾਠ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਮੂਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਘਾਟੇ ਹੋਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਹਰਜਾਨਾ ਦੇਣਾ। ਇਹ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਘਾਟਾ ਪੈਣ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਦਾਅਵਾ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਸੈਖਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਬੀਮਤ ਜਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦੇ ਢੰਗ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸਿੱਖਣ ਨਤੀਜੇ

A. ਦਾਅਵਾ ਸਮਝੌਤਾ ਕਾਰਵਾਈ

ਇਹ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਯੋਗ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹੋ:

1. ਦਾਅਵਾ ਸਮਝੌਤਾ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਦਲੀਲ ਦੇਣੀ
2. ਘਾਟੇ ਦੀ ਇਤਲਾਹ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੱਸਣ ਦੇ
3. ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਨ
4. ਸਰਵੇਅਰ ਅਤੇ ਘਾਟਾ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਕ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਸਮਝਾਉਣ
5. ਦਾਅਵਾ ਫਾਰਮਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਰਸਾਉਣ
6. ਦਾਅਵਾ ਮੇਲ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ

A. ਦਾਅਵਾ ਸਮਝੌਤਾ ਕਾਰਵਾਈ

1. ਦਾਅਵੇ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ

ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕੰਮ ਹੈ ਘਾਟਾ ਹੋਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰਨ ਉੱਤੇ ਪਾਲਸੀ ਹੇਲਡਰ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣਾ। ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਇਹ ਵਾਅਦੇ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀਧਾਰਕ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਬੀਮਤ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰ ਨੂੰ ਦਾਅਵੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੁਰੰਤ, ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਸੇਵਾ ਦੇ ਕੇ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬੀਮੇ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਢੰਗ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਏ ਸੰਕਟਾਂ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਘਾਟਿਆਂ ਲਈ ਹਰਜਾਨਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਬੀਮਾ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਨਿਪਟਾਉਣ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਹੁੰਦੀ, ਬਦਕਿਸਮਤ ਦੁਰਘਟਨਾ /ਘਟਨਾ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸਧਾਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਾਪਿਸ ਆਉਣਾ ਹੌਲੀ, ਨਾ-ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਅਤੇ ਔਖਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇੱਕ ਗ਼ੈਰ-ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੋਰਡ ਰੂਮ ਵਿੱਚ "ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਸਕਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਕਰੋ; ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰੋ ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ " ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਬੀਮੇ ਦੇ ਉੱਤਮ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਅਸਲ ਮਤਲਬ ਹੈ।

ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਣਾ ਇੱਕ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ਇਨਾਮ ਹੈ।

a) ਤਤਪਰਤਾ

ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਤਤਪਰਤਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਬੀਮਤ ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਗਾਹਕ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਭਾਵੇਂ ਘਾਟੇ ਦਾ ਆਕਾਰ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਘਾਟੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਬੀਮਾ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਲੋੜ ਜਿੰਨਾ ਛੇਤੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਧਨ ਤੁਰੰਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਰਕਮ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ - ਘਾਟਾ ਪੈਣ ਦੇ ਜਿੰਨਾ ਛੇਤੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ।

b) ਪੇਸ਼ਾਵਾਰਾਨਾ ਢੰਗ

ਬੀਮਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਰੇਕ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਕਾਬਲੀਅਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਭ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਪੱਖਪਾਤੀ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ-ਸੋਚੀ ਭਾਵਨਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

- i. ਕੀ ਘਾਟਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਹੈ?
- ii. ਜੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕੀ ਘਾਟਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ?
- iii. ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਹੱਦ।
- iv. ਘਾਟੇ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਨ ਸੀ?
- v. ਕੀ ਘਾਟਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਹੈ?
- vi. ਕੀ ਸਮਝੌਤਾ / ਪਾਲਸੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵਾ ਦੇਣ-ਯੋਗ ਹੈ?
- vii. ਜੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਿੰਨਾ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ?

ਇਹਨਾਂ ਸਭ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਦਾਅਵਿਆਂ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਰਗਰਮੀ ਹੈ। ਸਭ ਦਾਅਵਾ ਫਾਰਮਾਂ, ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ 'ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ' ਸਭ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਜੇ ਦੇਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਏਜੰਟ, ਬੀਮਤ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਹੋਣ ਦੇ ਕਰਕੇ, ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਢੁੱਕਵੇਂ ਫਾਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਭਰਿਆ ਜਾਵੇ, ਘਾਟੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਭ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੱਥੀ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸਭ ਤਹਿ ਕੀਤੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅਤੇ ਤਸਦੀਕ ਕਰਕੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਘਾਟੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਏਜੰਟ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

2. ਘਾਟੇ ਦੀ ਇਤਲਾਹ ਜਾਂ ਸੂਚਨਾ

ਪਾਲਸੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਘਾਟੇ ਬਾਰੇ ਸੂਚਨਾ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਤੁਰੰਤ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਮਕਸਦ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਘਾਟੇ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਪੜਾਅ ਉੱਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਦੇਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਕਰਕੇ ਘਾਟੇ ਦੇ ਸਬੰਧੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਖਤਮ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਅਤੇ ਬਚੀ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੇ ਯੋਗ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਘਾਟੇ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਛੇਤੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਜਾਂਚ/ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦਾਅਵੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਲਸੀ ਨੰਬਰ, ਬੀਮਤ ਦਾ ਨਾਂ, ਘਾਟੇ ਦੀ ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਰਕਮ, ਘਾਟੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਹੁਣ ਦਾਅਵਾ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਕੁਝ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਅਧੀਨ (ਜਿਵੇਂ ਸੰਨ੍ਹਮਾਰੀ) ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਾਰਗੋ ਰੇਲ ਸਾਮਾਨ ਭੇਜਣ ਪਾਲਸੀਆਂ ਅਧੀਨ, ਸੂਚਨਾ ਰੇਲਵੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

3. ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ

a) ਸਾਰ

ਬੀਮਤ ਤੋਂ ਦਾਅਵਾ ਫਾਰਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਘਾਟੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਦਾਅਵਾ ਰਕਮ ਛੋਟੀ ਹੈ ਤਾਂ ਘਾਟੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਤੇ ਹੱਦ ਪਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਹੋਰ ਦਾਅਵਿਆਂ ਵਿੱਚ **ਪੜਤਾਲ** ਆਜ਼ਾਦ ਲਾਈਸੈਂਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸਰਵੇਅਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਘਾਟਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ ਮਾਹਿਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਆਜ਼ਾਦ ਸਰਵੇਅਰਾਂ ਵਲੋਂ ਘਾਟੇ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮਾਲਕ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਅਤੇ ਬੀਮਤ ਦੋਵੇਂ ਹਿੱਤਕਾਰੀ ਧਿਰਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸਕਰਕੇ ਇੱਕ ਆਜ਼ਾਦ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਿਰਪੱਖ ਮੱਤ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਦਾਲਤ, ਜੋ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

b) ਦਾਅਵਾ ਮੁਲਾਂਕਣ

ਅੱਗ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ, ਜਾਂਚਕਰਤਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਜੋ ਕਾਰਨ ਅਣਜਾਣ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਸਰਵੇਖਣ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਹੁੰਦਾ। ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ, ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਬੀਮਾਰੀ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਅਪੰਗਤਾ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਪਾਲਸੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨਿਰਪੱਖ ਡਾਕਟਰੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। "ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ" ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਵਿੱਚ ਵੀ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਸ਼ੂ ਧਨ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਡੰਗਰ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਾਣਕਾਰੀ

ਘਾਟੇ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ ਉੱਤੇ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ:

1. ਘਾਟਾ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਲਾਗੂ ਹੈ
2. ਘਾਟਾ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਏ ਸੰਕਟ ਕਰਕੇ ਹੋਇਆ ਹੈ
3. ਘਾਟੇ ਦੇ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਜਾਇਦਾਦ (ਬੀਮੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ) ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਹੋਈ ਹੀ ਹੈ
4. ਘਾਟੇ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਬਿਨਾਂ ਦੇਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ।

ਮੋਟਰ ਸੁਤੰਤਰ ਧਰ ਦਾਅਵਿਆਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸੱਟਾਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ, ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਮੋਟਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦਾਅਵੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਲੋਂ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੀ ਉਮਰ ਤੇ ਆਮਦਨ ਵਰਗੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਵਾਲੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਰਵੇਖਣ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- ✓ ਮੋਟਰ ਖੁਦ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਰਵੇਅਰ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ✓ ਜੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਿਰ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਜਾਣਕਾਰੀ

ਜਾਂਚ ਘਾਟੇ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਠੀਕ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵੇਰਵੇ ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਆਦਿ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਖੁਦ ਜਾਂ ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕਾਂ (TPA) ਵਲੋਂ ਗ਼ੈਰ-ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਡਾਕਟਰੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਸਰਵੇਖਕ ਜਾਂਚ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮੱਦਦਗਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਸਰਵੇਖਕ ਕੰਮ ਜਿੰਨਾ ਛੇਤੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਸਕਰਕੇ, ਦਾਅਵੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ ਜਿੰਨਾ ਛੇਤੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਸਰਵੇਅਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਰਿਵਾਜ ਹੈ।

4. ਸਰਵੇਅਰ ਅਤੇ ਘਾਟਾ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਕ

a) ਸਰਵੇਅਰ

ਸਰਵੇਅਰ ਆਈਆਰਡੀਏਆ ਵਲੋਂ ਲਾਈਸੈਂਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਖਾਸ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਘਾਟਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਹਿਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਰਵੇਅਰਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਫੀਸ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਰਵੇਅਰ ਅਤੇ ਘਾਟਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜਰਨਲ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੰਮ ਉੱਤੇ ਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਸਵਾਲ ਵਿਚਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਜਾਂਚ, ਪੜਤਾਲ ਅਤੇ ਘਾਟੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਘਾਟੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਬਾਰੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਵੀ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਉਹ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਢੁੱਕਵੇਂ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਵਾਸਤੇ ਸਲਾਹ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਰਵੇਅਰ ਬੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ 1938, ਬੀਮਾ ਨਿਯਮ, 1939 ਅਤੇ ਆਈਆਰਡੀਏਆ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਖਾਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦਰਾਮਦ ਲਈ 'ਯਾਤਰਾ ਪਾਲਸੀ' ਜਾਂ 'ਜਹਾਜ਼ੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਪਾਲਸੀ' ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦਾਅਵਾ ਸਮਝੌਤਾ ਏਜੰਟਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਏਜੰਟ ਘਾਟੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਫੀਸ ਦੇ ਨਾਲ ਧਨ-ਵਾਪਸੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਦਲਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾ ਦਾਅਵਾ ਨਿਪਟਾਉਣ ਏਜੰਟਾਂ ਵਲੋਂ ਸਭ ਦਾਅਵਾ ਪੇਪਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਨਾਲ।

ਖਾਸ

ਬੀਮਾ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 64 UM

ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਮੁੱਲ ਵੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਲਈ ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਰਵੇਅਰ ਜਾਂ ਘਾਟਾ ਨਿਰਧਾਰਕ ਨੂੰ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਰਕਮ

ਬੇਢੰਗੇ ਖਰਚੇ ਬਿਨਾਂ ਕੰਮ ਉੱਤੇ ਲਾਵੇ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ (ਸਰਵੇਅਰ ਜਾਂ ਘਾਟਾ ਨਿਰਧਾਰਕ ਦੇ ਵਜੋਂ ਨੈਕਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਆਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ) ਨੂੰ ਇੰਝ ਦੇ ਘਾਟੇ ਲਈ ਕੰਮ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਕੰਮ ਉੱਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਭਵ ਫੀਸ ਜਾਂ ਸੇਵਾ-ਫਲ ਦੇਵੇ ਜੇ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਯੋਗ ਲੱਗੇ।

5. ਦਾਅਵਾ ਫਾਰਮ

ਦਾਅਵਾ ਫਾਰਮ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਬੀਮੇ ਦੇ ਹਰ ਵਰਗੇ ਮੁਤਾਬਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ, ਦਾਅਵਾ ਫਾਰਮ ਨੂੰ ਘਾਟੇ ਦੇ ਹਾਲਤ, ਘਾਟੇ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਸਮਾਂ, ਘਾਟੇ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਘਾਟੇ ਦੀ ਹੱਦ ਆਦਿ ਦੇ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਬੀਮੇ ਦੇ ਇੱਕ ਵਰਗ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਅੱਗ ਦਾਅਵਾ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ:

- i. ਬੀਮਤ ਦਾ ਨਾਂ, ਪਾਲਸੀ ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਸਿਰਨਾਵਾਂ
 - ii. ਅੱਗ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਸਮਾਂ, ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਹਾਲਤ
 - iii. ਨੁਕਸਾਨੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਵੇਰਵਾ
 - iv. ਅੱਗ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂਚਿਆ ਮੁੱਲ ਜਿੱਥੇ ਬੀਮੇ ਵਿੱਚ ਕਈ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਦਾਅਵਾ ਘਟਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਸਮੇਂ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਕਮੀ, ਘਸਾਈ ਦੀ ਕਟੌਤੀ (ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ "ਮੁੜ-ਸਥਾਪਨ ਮੁੱਲ" ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਇਮਾਰਤ, ਪਲਾਂਟ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਾਲਸੀ ਨਾ ਹੋਵੇ) ਦੇ ਬਾਅਦ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਸਲ ਮੁੱਲ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਫਾਇਦਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ]
 - v. ਬਚੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ
 - vi. ਟਿਕਾਣਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦਗੀ, ਜਿੱਥੇ ਅੱਗ ਲੱਗੀ ਸੀ
 - vii. ਅਧਿਕਾਰ, ਜਿਸ ਮੁਤਾਬਕ ਬੀਮਤ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ, ਗਹਿਣੇ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਇੰਝ ਹੀ ਹੋਰ
 - viii. ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੁਕਸਾਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ
 - ix. ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬੀਮਾ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੈ, ਜੇ ਹੈ ਤਾਂ ਵੇਰਵਾ
-

ਇਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਐਲਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ ਸੱਚਾ ਤੇ ਠੀਕ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਮਤ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਤੇ ਮਿਤੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਅੱਗ ਦਾਅਵਾ ਫਾਰਮ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਇਸ ਪਾਠ ਵਿੱਚ "ਨੁਮਾਇਸ਼ 1" ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਦਾਅਵਾ ਫਾਰਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਦਾਅਵਾ ਫਾਰਮ 'ਬਿਨਾਂ ਘਾਟਾ' ਟਿੱਪਣੀ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

a) ਸਹਾਇਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼

ਦਾਅਵਾ ਫਾਰਮ ਦੇ ਨਾਲ, ਦਾਅਵਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਦਾਅਵਾ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਲੈਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

- i. ਅੱਗ ਦਾਅਵੇ ਲਈ, ਅੱਗ ਬਝਾਊ ਦਸਤਾ ਤੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ।
- ii. ਸਾਈਕਲੋਨ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ, ਮੌਸਮ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗਵਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- iii. ਸੰਨੁਮਾਰੀ ਦਾਅਵੇ ਲਈ, ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- iv. ਘਾਤਕ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ, ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।
- v. ਮੋਟਰ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ, ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਡਰਾਇਵਿੰਗ ਲਾਈਸੈਂਸ, ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਬੁੱਕ, ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਆਦਿ ਵੇਖ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- vi. ਜਹਾਜ਼ੀ ਕਾਰਗੋ ਦਾਅਵਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਘਾਟੇ ਦੀ ਕਿਸਮ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੁੱਲ ਘਾਟਾ, ਖਾਸ ਔਸਤ, ਘਰੇਲੂ ਜਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮਾਰਗ ਦਾਅਵਿਆਂ ਆਦਿ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

6. ਘਾਟਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਸਮਝੌਤਾ

ਦਾਅਵਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਪਿਆ ਘਾਟਾ ਬੀਮਤ ਹੋਏ ਸੰਕਟ ਕਰਕੇ ਹੀ ਪਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵਾਰੰਟੀ ਉਲੰਘਣਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ।

ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਉਣ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗ਼ੈਰ-ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਲਈ, ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ ਵਜੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਲੱਗੇ ਲਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਹਨਾਂ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ "ਵਾਰੀ ਸਿਰ ਸਮਾਂ" (ਟੀਏਟੀ) ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਆਨਲਾਈਨ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਸਥਿਤੀ ਵੇਖਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਕੁਝ ਗ਼ੈਰ-ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਉੱਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਹੱਥ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਖਾਸ

ਬੀਮਾ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪੱਖ

- i. ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਪੱਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਘਾਟਾ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਹੱਦ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਲਗਭਗ ਕਾਰਨ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਘਾਟਾ ਬੀਮਾ ਕੀਤੇ ਸੰਕਟ ਰਾਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਏ ਸੰਕਟ ਰਾਹੀਂ। ਸਬੂਤ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਿ ਘਾਟਾ ਪਾਲਸੀ ਦੀ ਹੱਦ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਬੀਮਤ ਉੱਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ, ਜੇ ਘਾਟਾ ਬਾਹਰੀ ਸੰਕਟ ਰਾਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਬੂਤ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- ii. ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਦੂਜਾ ਪੱਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਬੀਮਤ ਨੇ ਪਾਲਸੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਜੋ ਕਿ 'ਦੇਣਦਾਰੀ' ਲਈ ਮਿਸਾਲ ਹਨ।
- iii. ਤੀਜਾ ਪੱਖ ਵਾਰੰਟੀਆਂ ਦੇ ਪਾਲਣ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਹੈ। ਸਰਵੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਸਾਏਗੀ ਕਿ ਕੀ ਵਾਰੰਟੀਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਹੋਈ ਹੈ।
- iv. ਚੌਥਾ ਪੱਖ ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪੇਸ਼ਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਅਤਿ ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ।
- v. ਘਾਟਾ ਹੋਣ ਉੱਤੇ, ਬੀਮਤ ਤੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਦਾ ਬੀਮਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ।
- vi. ਛੇਵਾਂ ਪੱਖ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਦਾ ਪਤਾ ਕਰਨਾ। ਦੇਣਯੋਗ ਘਾਟੇ ਦੀ ਰਕਮ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਪਰ, ਦੇਣਯੋਗ ਰਕਮ ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਨਿਰਭਰ ਹੈ:
 - ✓ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਬੀਮਤ ਦੇ ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਹੱਦ
 - ✓ ਬਚੇ ਸਾਮਾਨ ਦਾ ਮੁੱਲ
 - ✓ ਅਲਪ-ਬੀਮੇ ਦੀ ਘੱਟ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਮੁਲਕਾਨ
 - ✓ ਯੋਗਦਾਨ ਅਤੇ ਪਰ-ਸਥਾਪਨ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ

a) ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਵਰਗ

ਦਾਅਵੇ, ਜੋ ਕਿ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਵਰਗਾਂ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ:

i. ਸਟੈਂਡਰਡ ਦਾਅਵੇ

ਇਹ ਦਾਅਵੇ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਹੱਦ ਅਤੇ ਚੁਣੇ ਗਈ ਬੀਮਾ ਰਕਮ ਅਤੇ ਬੀਮੇ ਦੇ ਕਈ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਹਰਜਾਨੇ ਦੇ ਹੋਰ ਢੰਗਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਦਾਅਵਾ ਰਕਮ ਲਈ ਗਈ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਘਾਟੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੁਲਾਂਕਣ, ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ, ਸੰਭਾਵਿਤ ਬਚੀ ਸਮੱਗਰੀ, ਕਮਾਈ ਦਾ ਘਾਟਾ, ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਘਾਟਾ, ਮੁੱਲ-ਘਾਟਾ, ਬਦਲਣ ਮੁੱਲ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ii. ਗ਼ੈਰ-ਸਟੈਂਡਰਡ ਦਾਅਵੇ

ਦਾਅਵੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਬੀਮਤ ਨੇ ਸ਼ਰਤ ਜਾਂ ਵਾਰੰਟੀ ਦਾ ਉਲੰਘਣ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰਿਆਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

iii. ਐਸਤ ਜਾਂ ਐਸਤ ਨਿਯਮ ਦੀ ਸ਼ਰਤ

ਕੁਝ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਬੀਮਾ ਉਸ ਦੇ ਅਸਲ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਘੱਟ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਲਪ-ਬੀਮਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉੱਤੇ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬੀਮਤ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਅਸਲ ਘਾਟੇ ਵਿੱਚੋਂ ਅਲਪ-ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਘੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

iv. ਕੁਦਰਤੀ ਘਟਨਾ ਸੰਕਟ - ਤਬਾਹਕਾਰੀ ਘਾਟੇ

ਕੁਦਰਤੀ ਸੰਕਟ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤੂਫਾਨ, ਸਾਈਕਲੋਨ, ਹੜ੍ਹ, ਕਾਂਗ ਅਤੇ ਭੁਚਾਲ ਨੂੰ "ਰੱਬੀ ਆਫ਼ਤਾਂ" ਸੰਕਟ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਕਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਕਰਕੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਕਈ ਪਾਲਸੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਘਾਟਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਇੰਝ ਦੇ ਕੁਝ ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਤਬਾਹਕਾਰੀ ਘਾਟਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਰਵੇਅਰ ਨੂੰ ਘਾਟਾ ਪੈਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਤੁਰੰਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਘਾਟਾ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਲਈ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਘਾਟੇ ਦੀ ਥਾਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਘਾਟੇ ਦੀ ਰਕਮ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਹੋਵੇ। ਦੌਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮਕਸਦ ਤੁਰੰਤ, ਮੌਕੇ ਉੱਤੇ ਘਾਟੇ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਹੱਦ ਦਾ ਪਤਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਸਰਵੇਅਰ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਤੋਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਕਿ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਕ ਬੀਮਤ ਨਾਲ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

v. ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ

ਮੁੱਢਲੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਅੰਤਰਿਮ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵੀ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਮੁਰੰਮਤ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਅੰਤਰਿਮ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਘਾਟੇ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਬਾਰੇ ਯੋਜਨਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਦਾਅਵੇ ਦੇ "ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ" ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਮੱਦਦਗਾਰ ਹਨ, ਜੋ ਬੀਮਤ ਚਾਹੇ ਤਾਂ। ਇਹ ਅਕਸਰ ਤਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਘਾਟਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਢੁੱਕਵੀਂ ਵਸੂਲੀ ਸਹਿ-ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਅਤੇ ਮੁੜ-ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕੋਈ ਹੋਵੇ। ਕੁਝ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਨ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਜੇ ਅੱਗ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਜਾਇਦਾਦ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ ਉੱਤੇ ਸੀ, ਤਾਂ "ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਬੈਂਕ ਨਿਯਮ" ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਦਾਅਵਾ ਧਨ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਤਰ੍ਹਾਂ ਵਹੀਕਲ ਉੱਤੇ "ਕੁੱਲ ਘਾਟੇ" ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਿਰਾਇਆ ਖਰੀਦ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਫਾਈਨੈਂਸਰਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਹਾਜ਼ੀ ਕਾਰਗੋ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਘਾਟੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਜਹਾਜ਼ੀ ਪਾਲਸੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ।

b) ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਾਉਚਰ

ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੇਵਲ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਡਿਸਚਾਰਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੱਟਾਂ ਲਈ ਦਾਅਵਿਆਂ (ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮਾ ਵਿੱਚ) ਲਈ ਛੁੱਟੀ ਮਿਲਣ ਦੀ ਰਸੀਦ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਸ਼ਬਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ: (ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ)

ਬੀਮਤ ਦਾ ਨਾਂ

ਦਾਅਵਾ ਨੰ.

ਪਾਲਸੀ ਨੰ.

ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ

ਕੰਪਨੀ ਲਿਮ.

ਰਕਮ ਰੁਪਏ _____ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸਮਝੌਤਾ ਮੇਰੇ/ਸਾਡੇ ਲਈ ਦੁਰਘਟਨਾ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ/ਸਾਡੇ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ _____ ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ ਮੈਂ/ਅਸੀਂ ਇਹ ਡਿਸਚਾਰਜ ਰਸੀਦ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਮੇਰੇ/ਸਾਡੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਬੰਧੀ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਪੂਰੇ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ।

ਮਿਤੀ

(ਦਸਤਖਤ)

ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਛੋਟ ਦੀ ਰਸੀਦ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਤਰਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ:

ਮੈਂ (ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦਾ ਨਾਂ) _____ ਇੱਥੇ ਤਸਦੀਕ ਕਰਦਾ/ਕਰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ _____ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ _____

(ਬੀਮਤ ਦਾ ਨਾਂ) ਵਲੋਂ ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਉੱਤੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰਿਕ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਘਾਟਿਆਂ ਕਰਕੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਬੰਧੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮੇਰੇ ਨਾਲ _____ ਦਿਨ _____ ਨੂੰ _____ ਵਜੇ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਂ ਦਿੱਤਾ _____ (ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ) ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਉੱਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਇਨਕਾਰ ਨਾਲ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ, ਜੋ ਦਿੱਤੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ, ਜੋ ਕਿ ਹੁਣ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਹੱਦ, ਜੋ ਕਿ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਮੇਰੇ ਜਾਂ ਮੇਰੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹੋਰ ਦਾਅਵਿਆਂ ਤੋਂ ਅਸਲ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਕਤ ਹਨ।

ਮਿਤੀ

ਦਸਤਖਤ

ਗਵਾਹ

(ਨੋਟ: ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸਟੈਂਡਰਡ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਪਰ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਬਦਲ ਵੀ ਸਕਦੇ ਹਨ)।

c) ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਬਾਅਦ ਕਾਰਵਾਈ

ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧੀ ਅੰਡਰਰਾਈਟਿੰਗ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਵਰਗ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਅੱਗ ਪਾਲਸੀ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਘੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ, ਇਸ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਪ੍ਰੋ-ਰਾਟਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਰਕਮ ਤੋਂ ਕੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਪਾਲਸੀ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਪੂੰਜੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪਾਲਸੀ ਹੱਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਸਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਗਾਰੰਟੀ ਪਾਲਸੀ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵਾ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪਾਲਸੀ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

d) ਬਚੀ ਸੰਪੱਤੀ

ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਨੁਕਸਾਨੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਬਚੀ ਸੰਪੱਤੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਘਾਟੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਉੱਤੇ, ਬਚੀ ਸੰਪੱਤੀ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਜਦੋਂ ਮੋਟਰ ਦਾਅਵੇ ਪੂਰੇ ਘਾਟੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਵਹੀਕਲ ਨੂੰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਲੋਂ ਲੈ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਦਾਅਵਿਆਂ, ਜਹਾਜ਼ੀ ਕਾਰਗੋ ਦਾਅਵਿਆਂ ਆਦਿ ਤੋਂ ਵੀ ਬਚੀ ਸੰਪੱਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਮਕਸਦ ਲਈ ਤਹਿ ਕੀਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਬਚੀ ਸੰਪੱਤੀ (Salvage) ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਰਵੇਅਰ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਘਾਟੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਢੰਗ ਦੀ ਵੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

e) ਵਸੂਲੀ

ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਪਰ-ਸਥਾਪਨ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਬੀਮਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੇ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰ ਤੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਵਸੂਲ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਘਾਟੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸਕਰਕੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਭੇਜਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ, ਰੇਲਵੇ, ਰੋਡ ਕੈਰੀਅਰ, ਹਵਾਈ-ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੇ ਪੋਰਟ ਟਰੱਸਟਾਂ ਆਦਿ ਤੋਂ ਘਾਟੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਸਾਮਾਨ ਦੇ ਨਾ-ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਘਾਟੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕੈਰੀਅਰ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੋਰਟ ਟਰੱਸਟ ਸਾਮਾਨ ਲਈ ਦੇਣਦਾਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆ ਤਾਂ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਗੁੰਮ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ ਮਕਸਦ ਲਈ, ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੀਮਤ ਤੋਂ ਠੀਕ ਮੇਹਰ ਲੱਗਾ ਪਰ-ਸਥਾਪਨ ਪੱਤਰ ਦੀ ਲੈਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

7. ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧੀ ਵਿਵਾਦ

ਵਧੀਆ ਯਤਨਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਦੇਰੀ ਜਾਂ ਨਾ-ਭੁਗਤਾਨ (ਨਕਾਰਨਾ), ਜਾਂ ਤਾਂ ਘਾਟੇ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਗਾਹਕਾਂ ਵਲੋਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰਕੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਸਭ ਤੋਂ ਆਮ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਹਨ:

- ✓ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਥਾਂ ਬਾਰੇ ਨਾ-ਦੱਸਣਾ
- ✓ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਕਮੀ
- ✓ ਅਲਹਿਦਾ ਰੱਖੇ ਸੰਕਟਾਂ ਕਰਕੇ ਹੋਇਆ ਨੁਕਸਾਨ
- ✓ ਢੁਕਵੀਂ ਬੀਮਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਦੀ ਕਮੀ
- ✓ ਵਾਰੰਟੀ ਦਾ ਉਲੰਘਣ
- ✓ ਘੱਟ-ਬੀਮੇ, ਘਸਾਈ ਆਦਿ ਦੇ ਕਰਕੇ ਰਕਮ ਦੇ ਮੁੱਦੇ

ਇਹ ਸਭ ਕਰਕੇ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਭਾਰੀ ਦੁੱਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਘਾਟੇ ਦੇ ਕਰਕੇ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਉਸ ਦੇ ਦੁੱਖ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਪਟਾਰਾ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੇ ਢੰਗ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦਿੱਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅੱਗ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ "ਵਿਚੋਲਪੁਣੇ" ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

a) ਵਿਚੋਲਪੁਣਾ

ਇਕਰਾਰਾਂ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਢੰਗ ਹੈ ਵਿਚੋਲਪੁਣਾ। ਵਿਚੋਲਪੁਣਾ ਅਕਸਰ ਅਰਬੀਟੇਰਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕਨਸੀਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੇ ਆਮ ਢੰਗਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਦਾਲਤ ਰਾਹੀਂ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੰਝ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਖਰਚਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਵਿਚੋਲਪੁਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਪਿਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚੋਲਪੁਣੇ ਦੇ ਹੋਰ ਵੀ ਗ਼ੈਰ-ਰਸਮੀ ਢੰਗ, ਘੱਟ ਖਰਚੀਲੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੇਣਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਵਿਚੋਲਪੁਣਾ ਆਪਸੀ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵਲੋਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਇੱਕ ਵਿਚੋਲੇ ਜਾਂ ਵੱਧ ਵਿਚੋਲਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕਲੇ ਵਿਚੋਲੇ ਹੋਣ ਦੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵਪਾਰਕ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿਚੋਲਪੁਣਾ ਨਿਯਮ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਵਾਦ ਵਿਚੋਲਪੁਣੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣਗੇ। ਅੱਗ ਅਤੇ ਬਹੁਤੀਆਂ ਫੁਟਕਲ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇੱਕ ਵਿਚੋਲਾ ਸ਼ਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਮੁਤਾਬਕ ਜੇ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਮਾਤਰਾ ਸਬੰਧੀ ਮੱਤਭੇਦ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇੰਝ ਦੇ ਮੱਤਫੇਦ ਨੂੰ ਵਿਚੋਲੇ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਵਿਚੋਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦੇਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਅੰਤਿਮ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸ਼ਰਤਾਂ ਪਾਲਸੀ ਤੋਂ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇਹ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਹਨ:

- i. ਵਿਵਾਦ ਧਿਰਾਂ ਵਲੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਵਿਚੋਲੇ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸਹਿਮਤੀ ਹੋਣ ਉੱਤੇ, ਦੋ ਵਿਚੋਲੇ ਹਰੇਕ ਧਿਰ ਵਲੋਂ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
- ii. ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚੋਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਪਾਇਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਦਾਲਤ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਧਿਰ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਦੱਸਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ, ਵਕੀਲ ਦੀ ਮੱਦਦ ਨਾਲ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- iii. ਜੇ ਦੋ ਵਿਚੋਲੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਅੰਪਾਇਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।
- iv. ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਖਰਚਾ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਚੋਲੇ ਜਾਂ ਅੰਪਾਇਰ ਦੀ ਮਨਮਨਰਜ਼ੀ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਸਬੰਧੀ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਰਾਹੀਂ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਦਾਹਰਨ

ਜੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਘਾਟਾ ਦੇਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਇੰਡ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਦਾਲਤ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਫੇਰ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਹੀਣ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਧੋਖੇ ਰਾਹੀਂ ਨਾ-ਦੱਸਣ ਦੇ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ('ਅਤਿ ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ' ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫਰਜ਼ ਦਾ ਉਲੰਘਣ), ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਦਾਅਵਾ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤਹਿਤ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਨੋਟ: ਜਹਾਜ਼ੀ ਕਾਰਗੋ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਚੋਲਪੁਣੇ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

8. ਹੋਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੱਲ ਕਰਨ ਢੰਗ

ਆਈਆਰਡੀਏਆ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ, ਬੀਮਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਪਲੱਬਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸਿਸਟਮ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਭ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਬੀਮਤ ਲੋਕਪਾਲ ਕੋਲ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 1

ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

- I. ਘਾਟੇ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ
- II. ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਪੱਖ-ਪਾਤੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ
- III. ਪਤਾ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕੀ ਘਾਟਾ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸੰਕਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਇਆ ਹੈ
- IV. ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੇਣਯੋਗ ਰਕਮ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਤਹਿ ਕਰਨੀ

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 2

ਰਾਜ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਕਾਰ ਮੇਟਰ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਕੰਮ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਢੁੱਕਵਾਂ ਹੈ?

- I. ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਘਾਟਾ ਬਾਰੇ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਛੇਤੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣੀ
- II. ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਨਵਿਆਉਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣੀ
- III. ਕਾਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ, ਤਾਂ ਕਿ ਵੱਡਾ ਹਰਜਾਨਾ ਮਿਲ ਸਕਦੇ
- IV. ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠਾ ਕਰਨਾ

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 3

ਦਾਅਵਾ ਜਾਂਚ ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਤੁਲਾਨ।

- I. ਦਾਅਵਾ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਇੱਕੋ ਹੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ।
- II. ਜਾਂਚਕਰਤਾ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਪਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਘਾਟੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਤੇ ਹੱਦ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵੱਧ ਸਬੰਧਿਤ ਹੋਵੇ
- III. ਜਾਂਚਕਰਤਾ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਪਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਘਾਟੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਤੇ ਹੱਦ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵੱਧ ਸਬੰਧਿਤ ਹੋਵੇ।
- IV. ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 4

ਸਰਵੇਅਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਈਸੈਂਸ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸ ਕੋਲ ਹੈ?

- I. ਸਰਵੇਅਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ
- II. ਸਰਵੇਅਰ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਐਂਡ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਥਾਰਟੀ
- III. ਇੰਸੋਅਰੈਂਸ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਐਂਡ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਥਾਰਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ
- IV. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 5

ਸਾਈਕਲੋਨ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕਿਹੜੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?

- I. ਪੜਤਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ

- II. ਅੱਗ ਬਝਾਉ ਦਸਤੇ ਤੋਂ ਰਿਪੋਰਟ
 - III. ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ
 - IV. ਮੌਸਮ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ
-

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 6

ਕਿਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਮੁਤਾਬਕ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਬੀਮਤ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

- I. ਯੋਗਦਾਨ
 - II. ਬਰਖਾਸਤ
 - III. ਪਰ-ਸਥਾਪਨ
 - IV. ਹਰਜਾਨਾ
-

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਕਰੋ 7

ਜੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਘਾਟਾ ਦੇਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਇੰਝ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ?

- I. ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਮ ਹੈ
 - II. ਅੰਪਾਇਅਰ
 - III. ਵਿਚੋਲਾ
 - IV. ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਦਾਲਤ
-

ਸਾਰ

- a) ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਣਾ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਇਸਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- b) ਪਾਲਸੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਘਾਟੇ ਬਾਰੇ ਸੂਚਨਾ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
- c) ਜੇ ਦਾਅਵਾ ਰਕਮ ਛੋਟੀ ਹੈ ਤਾਂ ਘਾਟੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਤੇ ਹੱਦ ਪਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਦਾਅਵਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਆਜ਼ਾਦ ਲਾਈਸੈਂਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸਰਵੇਅਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਘਾਟਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ ਮਾਹਿਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
- d) ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ, ਦਾਅਵਾ ਫਾਰਮ ਨੂੰ ਘਾਟੇ ਦੇ ਹਾਲਤ, ਘਾਟੇ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਸਮਾਂ, ਘਾਟੇ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਘਾਟੇ ਦੀ ਹੱਦ ਆਦਿ ਦੇ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
- e) ਦਾਅਵਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਦਾ ਢੰਗ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਏ ਸੰਕਟ ਦੇ ਕਰਕੇ ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਘਾਟਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਾਰੰਟੀ ਦਾ ਉਲੰਘਣ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਹੋਏ ਘਾਟੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ।
- f) ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੇਵਲ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਡਿਸਚਾਰਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- g) ਇਕਰਾਰਾਂ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਢੰਗ ਹੈ ਵਿਚੋਲਪੁਣਾ।

ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦ

- a) ਘਾਟੇ ਦੀ ਸੂਚਨਾ
- b) ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ
- c) ਸਰਵੇਅਰ ਅਤੇ ਘਾਟਾ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਕ
- d) ਦਾਅਵਾ ਫਾਰਮ
- e) ਮੇਲ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤਾ
- f) ਦਾਅਵੇ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ
- g) ਵਿਚੋਲਪੁਣਾ

ਸਵੈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਜਵਾਬ

ਜਵਾਬ 1

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਪੱਖਪਾਤੀ ਦਾਅਵੇ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 2

ਸਹੀਂ ਚੋਣ I ਹੈ।

ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਜਿੰਨਾ ਛੇਤੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 3

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਜਾਂਚਕਰਤਾ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਪਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਘਾਟੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਤੇ ਹੱਦ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵੱਧ ਸਬੰਧਿਤ ਹੋਵੇ।

ਜਵਾਬ 4

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਆਈਆਰਡੀਏਆ ਕੋਲ ਸਰਵੇਅਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਈਸੈਂਸ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 5

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਸਾਈਕਲੋਨ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮੌਸਮ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 6

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਪਰ-ਸਥਾਪਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਮੁਤਾਬਕ ਬੀਮਾ ਕਰਤਾ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਬੀਮਤ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੁਤੰਤਰ ਧਿਰ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 7

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਜੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਘਾਟਾ ਦੇਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਇੰਝ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਦਾਲਤ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਖੁਦ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲ

ਸਵਾਲ 1

ਘਾਟੇ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ:

- I. ਘਾਟੇ ਦੇ ਠੀਕ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ
- II. 15 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ
- III. ਜਿੰਨਾ ਛੇਤੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ
- IV. ਘਾਟੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕਦੇ ਵੀ

ਸਵਾਲ 2

ਘਾਟੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਵਲੋਂ:

- I. ਬਿਨਾਂ-ਲਾਈਸੈਂਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਰਵੇਅਰ
- II. ਲਾਈਸੈਂਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਯੋਗ ਸਰਵੇਅਰ
- III. ਬੀਮਤ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ
- IV. ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿੱਚ ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵਲੋਂ

ਸਵਾਲ 3

ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ, _____ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

- I. ਸਰਵੇਅਰ
- II. ਡਾਕਟਰ
- III. ਪੁਲਿਸ
- IV. ਪੜਤਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ

ਸਵਾਲ 4

ਬੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ _____ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਸਰਵੇਅਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

- I. ਰੁ: 40,000

- II. ਰੁ: 15,000
- III. ਰੁ: 20,000
- IV. ਰੁ: 25,000

ਸਵਾਲ 5

ਯਾਤਰਾ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਵਲੋਂ:

- I. ਭਾਰਤੀ ਸਰਵੇਅਰ
- II. ਘਾਟੇ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਲੋਕਲ ਸਰਵੇਅਰ
- III. ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ
- IV. ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਦਾਅਵਾ ਸਮਝੌਤਾ ਏਜੰਟਾਂ ਰਾਹੀਂ

ਸਵਾਲ 6

ਅੱਗ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅੱਗ ਬਝਾਊ ਦਸਤੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ:

- I. ਲੋੜੀਂਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ
- II. ਬੀਮਤ ਲਈ ਚੋਣਵੀਂ ਹੈ
- III. ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ
- IV. ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਭਾਗ ਹੈ

ਸਵਾਲ 7

ਟੀਏਟੀ (TAT) ਕੀ ਹੈ?

- I. ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਵਾਰੀ
- II. ਸਮੇਂ ਤੱਕ
- III. ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਚਾਲ
- IV. ਵਾਰੀ ਸਿਰ ਸਮਾਂ (ਟਰਨ-ਅਰਾਊਂਡ ਟਾਈਮ)

ਸਵਾਲ 8

ਘਾਟੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਉੱਤੇ, ਬਚੀ ਸੰਪੱਤੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

- I. ਸਰਵੇਅਰ
- II. ਬੀਮਤ

- III. ਬੀਮਾਕਰਤਾ
- IV. ਲੋਕਲ ਅਧਿਕਾਰੀ

ਸਵਾਲ 9

ਵਿਚੋਲਪੁਣਾ _____ ਦਾਅਵਾ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਢੰਗ ਹੈ।

- I. ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ
- II. ਸਰਵੇਅਰ ਦੇ ਸਮੂਹ ਰਾਹੀਂ
- III. ਸ਼ਾਮਿਲ ਧਿਰਾਂ ਵਲੋਂ ਚੁਣੇ ਵਿਚੋਲੇ ਰਾਹੀਂ
- IV. ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਵਲੋਂ ਵਿਚੋਲੇ ਰਾਹੀਂ

ਸਵਾਲ 10

ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਰ-ਸਥਾਪਨ ਦੇ ਹੱਕ ਦੇ ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਘਾਟੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਹੈ:

- I. ਕੇਵਲ ਭੇਜਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ
 - II. ਕੇਵਲ ਰੇਲਵੇ ਅਤੇ ਰੋਡ ਕੈਰੀਅਰ ਹੀ
 - III. ਕੇਵਲ ਹਵਾਈ-ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਪੋਰਟ ਟਰੱਸਟ ਹੀ
 - IV. ਭੇਜਣ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੇ ਰੇਲਵੇ ਤੇ ਰੋਡ ਕੈਰੀਅਰ ਤੇ ਹਵਾਈ-ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੇ ਪੋਰਟ ਟਰੱਸਟ
-

ਸਵੈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ

ਜਵਾਬ 1

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਘਾਟੇ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਛੇਤੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 2

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਘਾਟੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਾਈਸੈਂਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਰਵੇਅਰ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 3

ਸਹੀਂ ਚੋਣ II ਹੈ।

ਨਿੱਜੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ, ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 4

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ 20000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਸਰਵੇਅਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 5

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਯਾਤਰਾ ਬੀਮਾ ਪਾਲਸੀਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਪਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦਾਅਵਾ ਸਮਝੌਤਾ ਏਜੰਟਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 6

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਅੱਗ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅੱਗ ਬਝਾਊ ਦਸਤੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 7

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਟੀਏਟੀ ਵਾਰੀ ਸਿਰ ਸਮਾਂ (ਟਰਨ-ਅਰਾਊਂਡ ਸਮਾਂ) ਹੈ।

ਜਵਾਬ 8

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਘਾਟੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਉੱਤੇ, ਬਚੀ ਸੰਪੱਤੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ।

ਜਵਾਬ 9

ਸਹੀਂ ਚੋਣ III ਹੈ।

ਵਿਚੋਲਪੁਣਾ ਵਿਚੋਲੇ ਰਾਹੀਂ ਦਾਅਵਾ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਢੰਗ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸ਼ਾਮਲ ਧਿਰਾਂ ਵਲੋਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬ 10

ਸਹੀਂ ਚੋਣ IV ਹੈ।

ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਰ-ਸਥਾਪਨ ਦੇ ਹੱਕ ਦੇ ਅਧੀਨ ਭੇਜਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੇ ਰੇਲਵੇ ਤੇ ਰੋਡ ਕੈਰੀਅਰ ਤੇ ਹਵਾਈ-ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੇ ਪੋਰਟ ਟਰੱਸਟਾਂ ਤੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਘਾਟੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਹੈ।

ਹਰ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਕੁੱਲ ਐਸ.ਆਈ & ਯੋਗਦਾਨ ਦਾ ਪਤਾ ਕਰਨਾ

ਅੱਗ ਬੀਮਾ ਦਾਅਵਾ ਫਾਰਮ

- ਬੀਮਤ ਦਾ ਨਾਂ ਅਤੇ ਸਿਰਨਾਵਾਂ: ਬੀਮਤ ਦੀ ਪਛਾਣ
- ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਅੱਗ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਭ ਲਾਗੂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਲਈ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਵੇਰਵੇ ਦਿਉ ਜੀ
 ਪਾਲਸੀ ਨੰਬਰ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਾਲੇ ਜੋਖਿਮ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਘਾਟੇ ਦੀ ਰਕਮ

ਹਰ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਕੁੱਲ ਐਸ.ਆਈ & ਯੋਗਦਾਨ ਦਾ ਪਤਾ ਕਰਨਾ

 - (i) ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਚਾਲੂ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਘਾਟਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
 - (ii)
- ਬੀਮੇ ਦਾ ਅੰਤਰਾਲ
- ਘਾਟੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾਂ
- ਘਾਟੇ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਕਾਰਨ
 (ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਘਾਟੇ ਪੈਣ ਦੇ ਹਾਲਤਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਉ)

ਸੰਭਾਵਿਤ ਕਾਰਨ ਲਈ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ

ਯੋਗਦਾਨੀ ਸ਼ਰਤ
- ਅੱਗ/ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਜੋਖਿਮ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਬੀਮੇ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿਉ
- ਜੇ ਬੀਮਤ ਇੱਕਲਾ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ

- ਕੀ ਘਾਟੇ ਬਾਰੇ ਇਤਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ
 - (1) ਪੁਲਿਸ
 - (2) ਅੱਗ ਬਝਾਊ ਦਸਤਾ

ਘਾਟੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਲਈ ਵਾਧੂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼

ਬੀਮਤ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਬੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

- ਕੀ ਮੌਜੂਦਾ ਪਾਲਸੀ ਅੰਤਰਾਲ ਦੌਰਾਨ ਇਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਉੱਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਵੇਰਵਾ ਦਿਉ
 - (a) ਕਾਰਨ
 - (b) ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ
 - (c) ਦਾਅਵਾ
 - (d) ਪਾਲਸੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਦਫ਼ਤਰ
 - (e) ਭੁਗਤਾ ਕੀਤੇ/ਬਕਾਇਆ ਦਾਅਵਾ ਰਕਮ ਰੁ:

ਜਾਂਚ ਲਈ ਵਾਧੂ ਜਾਣਕਾਰੀ
- ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਐਲਾਨਾ ਕਰਦਾ/ਕਰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਤੱਥ ਮੇਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਸਹੀ ਅਤੇ ਠੀਕ ਹਨ।

ਥਾਂ _____

ਮਿਤੀ: _____ ਬੀਮਤ ਦੇ ਦਸਤਖਤ

ਡੀਈਵੀ. ਅਧਿਕਾਰੀ/ਬੀਆਰ./ਡੀ.ਓ. ਵਲੋਂ ਭਰਨ ਲਈ

ਅੱਗ ਦਾਅਵਾ ਨੰ. _____

ਬਰਾਂਚ/ਡੀ. ਓ. ਕੋਡ ਨੰ	ਆਰ.ਓ. ਕੋਡ ਨੰ.	ਡੀਈਵੀ ਦਫ਼ਤਰ ਕੋਡ ਨੰ.	ਦਾ ਨੰ.	ਏਜੰਸੀ ਕੋਡ ਨੰ.	ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਤੱਥ	ਭੁਗਤਾਨ		
					ਰਸੀਦ ਬੀਜੀ/ਸੀਡੀ ਨੰ	ਨੰ.	ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ	ਰਕਮ ਰੁ: